

Din nou cazul și cazurile lui Nicolae Panait

Am mai scris, în „Flacăra” din 10 decembrie, despre Nicolae Panait și despre metodele sale naturiste (dietă, ceaiuri, soluții pe bază de plante), folosite cu rezultate remarcabile (uneori miraculoase) în tratamentul unor boli de piele, cu precădere în psoriazis, afecțiune (reamintim) cu etiologie necunoscută, socotită incurabilă.

Am prezentat, data trecută, 7 cazuri, ne vom opri, astăzi, la alte 6 (alese din mai multe și luate aproape la întâmplare), dar înainte de a vi le înfățișa, vă rog să-mi permiteți, stimați cititori, să deschid relatarea cu o scrisoare trimisă lui Panait (care s-a vindecat cu Pavel Kokak și care recunoaște că a învățat de la acesta, precizând că n-are nimic de ascuns) de reputatul actor Victor Rebengiu.

dermatologii pentru artropatie psoriazică. În ciuda tuturor remediilor primite, durerile au crescut, devenind insuportabile, iar degetele au continuat să se umfle. Între timp, mi-a apărut și o mătreață abundentă care, ulterior, s-a transformat în cruste, cu tendința de extindere în suprafață și grăsimă. Am fost internat, pentru psoriazis, la Spitalul „Colentina”, dar afecțiunea n-a cedat.

Pe data de 1 noiembrie 1982, am început tratamentul prescris de Nicolae Panait. După numai o săptămână, mătreața a dispărut, iar petele de pe corp s-au micșorat. După alte 3-4 săptămâni, au dispărut complet. Degetele s-au dezmuiat, și-au recăpătat mobilitatea, unghiile au pornit să crească sănătoase. Țin să mulțumesc tovarășului Panait care, manifestând răbdare și interes față de boala mea, a reușit să-mi redea sănătatea fizică și psihică, într-un răstimp foarte scurt.

5.

— Sinteți elevă, nu?

— În clasa a X-a a Liceului industrial numărul 1 din Cimpina. Locuiesc în orașul amintit, pe strada Ana Ipătescu 13. Mă cheamă Nicoleta Lambrea.

— E mult de când sinteți bolnavă?

— Am avut, 4 ani, psoriazis.

— Pe hirtia pe care mi-o arătați, eliberată de doctorul Vasile Grădina de la Spitalul clinic „Berceni”, stă scris „psoriazis pielea capului”. E exact?

— Asta a fost la început. Apoi s-a extins, la urechi, pe palme și, la sfârșit, pe spate. Palmele mă dureau cel mai tare: abia mai puteam să scriu. Pielea mi-era roșie, mă ustura, mă minca, mustea singele.

— Ce v-au zis doctorii?

— Că e psoriazis o boală incurabilă.

— V-au văzut mulți medici?

— Mulți. Mama e asistentă medicală și, lucrând în acest domeniu, m-a dus la tot felul de medici, la Cimpina, la Ploiești, la București.

— Cine v-a consultat în București?

— Profesorul Longhin. A zis că n-are ce-mi face. Cei alți dermatologi au spus la fel. Mi-au dat o sumedenie de tratamente, alifii românești și străine, n-am observat nici o ameliorare. Mi-au recomandat să merg la mare. Am mers și mi-a făcut și mai rău: pielea se crăpa, ieșea singe și mă minca îngrozitor. Cel mai rău era noaptea: îmi ungeam părul și năclăiam perna. Ajunsesem să folosesc, peste pernă, un prosop.

— Când ați început tratamentul lui Panait?

— În 19 decembrie.

— Cum a mers?

— De unde, înainte, eczemele se înmulțeau, n-au mai apărut, iar cele existente s-au micșorat și, după 2-3 săptămâni, au dispărut. Azi, palmele mele sînt curate. Priviți-le, așa-i că nu mint? S-au luat, de pe ele, cîteva rinduri de coji, tot mai subțiri. Pînă la urmă, pielea și-a recăpătat aspectul normal.

— Ați urmat, în tot acest timp, și alt tratament?

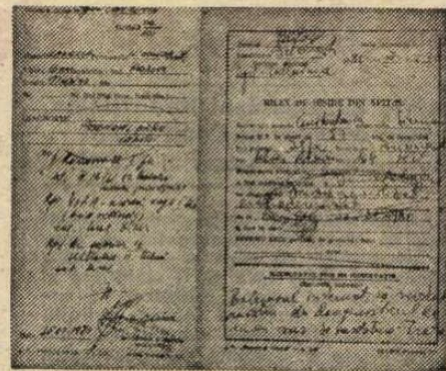
— Nu. Numai cel prescris de tovarășul Panait. N-am mîncat decît ce mi-a indicat și cred că, acum, sînt pe deplin vindecată. Credeți că exagerez?

— Nu. Pielea dumneavoastră, domnișoară, e ca și a mea.

— Așa e, nu se mai vede nimic.

6.

— Sinteți pensionar?

— Da, pe caz de boală. Am fost un caz disperat, scos la pensie ca nerevizibil.

— Pe ce motiv?

— Psoriazis generalizat cu artropatie.

— Ce înseamnă asta?

— Că, din cauza psoriazisului, a crustelor tari ca scoarța de copac, nu mă puteam mișca. Mă întorceau copiii cu ceaceaful. Fata mea, Ileana, pe care o vedeți (n.n. — programator analist la I.U.G.T.C.), îmi dădea să mîncin cu lingurița. Era vai de capul meu: roșu ca un rac și anchilozat la pat. Ca să ajung la tovarășul Panait, ajutat de copii, am făcut de la poartă pînă în casă, 50 de metri, un ceas!

— În spital ați fost?

— O dată? De 20 de ori, cred. Nu, tată? (n.n. — fata încuviințează). La „Colentina”, mai ales. Medicii mă cercetau atent și dădeau din cap: așa ceva, ziceau, nu se poate vindeca. Parcă eram, cum să mă exprim?, zidit. Boala nu-mi dădea voie să fac nici o mișcare.

— Când v-a văzut, Nicolae Panait ce-a spus?

— Să am răbdare, că mă face bine.

— Si-ați crezut?

— Să fiu sincer, nu. Dar aveam ce pierde?

— N-aveați, așa-i. Ce-a urmat?

— Trei săptămîni, mi-a prescris un tratament de pregătire, regim alimentar și ceaiuri.

— Ce ceaiuri?

— Un amestec de-al dumnealui, parcă eu știu? După care, de-o săptămînă, m-a trecut pe soluție. Îmi dau cu ea de două ori pe zi.

— Si cum vă simțiți?

— Păi dacă stau de vorbă cu dumneavoastră? Eu, tovarășe dragă, nu mă puteam mișca. Numai sufletul era de mine, restul eram mort. Acum, nu că mă îmbrac și mă spăl singur, dar pot să fac și genuflexiuni. Priviți. (n.n. — Ileana privește uimită. Nu-mi vine să cred, zice).

— Dar eczemele?

— Au pătît și, multe, s-au retras. Cam 70 la sută din ele au dispărut.

— Vă rog să vă prezentați.

— Sînt Simion Constantinescu, domiciliat în Soseaua Mihai Bravu 164-170. Am fost, pe cînd lucram, șef de depozit. Cu mine tovarășul Panait a realizat o minune. Cine nu crede, să-mi dea telefon: 42 31 19.

— De cînd ați început cu acest tratament, ați mai luat și alte medicamente?

— Nimic, dar nici n-am ieșit din camera mea să recomand.

Trebuie găsită o soluție

Am mai spus-o (în 10 decembrie) și o repet. Azi, cînd consideră că poate vindeca, după rețete numai de el știute, boli de piele dintre cele mai grave, între care psoriazisul, Nicolae Panait nu dorește nimic. N-are nici o pretenție. Numai că, în condițiile în care la poartă casei sale, din Soseaua Olteniței 396, așteaptă (la orice oră din zi și chiar din noapte) oameni aflați în suferință, dornici să intre în posesia tratamentului, problema a încetat să mai fie numai a lui. Într-un fel, neputînd răspunde tuturor solicitărilor (are în tratament 120 de bolnavi din cei, mult mai mulți care l-au vizitat după apariția articolului din „Flacăra”), Nicolae Panait are, pînă la un punct, justificări: e om al muncii (șef de autoservice), nu poate procura atîtea plante cit să prepare remedii pentru toți cei care, suferinzi fiind, ar dori să-i urmeze tratamentul, n-are spațiul necesar etc., etc.

Dar o soluție, veți fi de acord cu mine, trebuie găsită, căci Nicolae Panait poate, iată, să înfrunte maladii în fața căreia medicina așa-zisă clasică se declară, adesea, neputincioasă. Numai că, pînă la această oră, forurile medicale (la care făcusem apel în finalul relatării din 10 decembrie) n-au dat nici un semn de viață. Ba nu, greșesc. Un doctor din Suceava, medicul primar Ioan Leo Miza, șef de secție în cadrul Spitalului județean Suceava, s-a grăbit să-i scrie lui Nicolae Panait, zicînd (între altele): „Spre deosebire de alți colegi, eu cred că cineva o să descopere și antidotul psoriazisului. De ce n-ați fi dumneavoastră acela? Toate marile descoperiri au fost făcute numai de către specialiști? Vă fac următoarea propunere: vă pun la dispoziție cîteva paturi în secția pe care o conduc, cu bolnavii respectivi. Menționez că toate meritele o să vă aparțină: mie o să-mi revină sarcina de a pune diagnosticul și de a asigura condițiile impuse de tratamentul dv.”. Firește, răspunsul lui Panait, decent, n-a întârziat. Numai că replica doctorului Miza a pierdut din entuziasm: „Aveți perfectă dreptate. Este nevoie de o bază legală (aprobare) din partea conducerii Ministerului. Eu însă sînt mult prea mic pentru un război atît de mare!”.

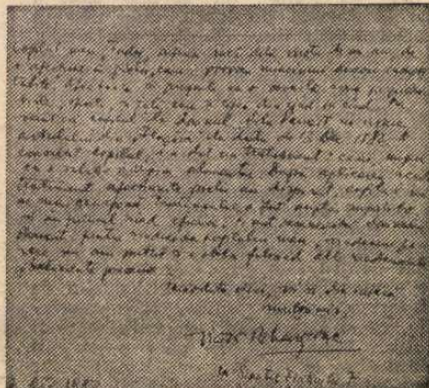
Cînd e și, în timp ce alte foruri se agită (directorul I.A.P.L. „Central”, Ion Bursuc, ne-a declarat că e gata să reprofileze spațiul unei pensii spre a-l adapta nevoilor impuse de „dieta Panait”), lumea medicală n-a manifestat nici măcar euforie de a sta de vorbă (printr-un delegat, printr-un dermatolog) cu Nicolae Panait. Acesta așteaptă, dar mai important e faptul că, odată cu el, așteaptă mulți bolnavi. O soluție (poate un Centru experimental, poate altceva) trebuie găsită, dar asta e, nu-i așa, întâi și întâi, treaba Ministerului Sănătății, de la care așteptăm o intervenție în sensul lămuririi situației. Ca de atîtea ori, în ultima vreme, conducerea Ministerului Sănătății s-a arătat receptivă la semnele apărute în revista noastră (presă în general), avem convingerea că ea va acționa și de data asta, punîndu-se în slujba intereselor oamenilor. Promitem să revenim.

OVIDIU IOANIȚOIA

1.

„Copilul meu, Tudor, suferea, încă de la vîrstă de un an, de o afecțiune a pielii care-l producea mîncărîmi, deseori insuportabile. Afecțiunea se prezenta ca o scoarță aspră pe picioare, brațe, spate și față, și se cojea din cînd în cînd. Am venit cu copilul meu la tovarășul Nelu Panait în urma articolului din „Flacăra”, la data de 13 dec. 1982. A consultat copilul, i-a dat un tratament: ceai, unge-re cu o soluție și regim alimentar. După aplicarea acestui tratament, afecțiunile pielii au dispărut, copilul nu se mai scarpină. Tratamentul a fost simplu, suportabil și, în primul rînd, eficient. Îi sînt recunoscător tovarășului Panait pentru vindecarea copilului meu, vindecare pe care n-am putut s-o obținem folosind alte medicamente și tratamente prescrise. Încă o dată, vii și din inimă mulțumiri”.

Semnat, Victor Rebengiu,
str. Sipotul Fintinilor 7

2.

— Cum vă numiți, unde locuiți, ce meserie aveți?

— Mă numesc Mariana Paraschiv. Stau în București, pe strada Valea lui Mihai 9, bloc TD 11. Lucrez la I.C.L. Alimentara, sector 4.

— Ce cautați aici, acasă la Nicolae Panait?

— Din 19 ianuarie, urmez tratamentul indicat de tovarășul Panait. De 4 ani sufăr de psoriazis.

— De unde știți că aveți această boală?

— Nu mai am, am avut. De unde știu?! Eczema mi-a apărut la coate, după care s-a extins pe cap, pe picioare, peste tot. Se întindea vîzînd cu ochii. Firește, m-am alarmat și m-am adresat doctorilor. Mai întîl unuia, apoi altuia și așa mai departe. Am primit tot felul de medicamente, de alifii, dar n-am constatat nici o ameliorare. Iată aceste rețete (n.n. — una din ele e reproducă alăturat): pe toate scrie psoriazis.

— Ce-a urmat?

— M-am adresat, în 19 ianuarie, lui

Nicolae Panait, la care am ajuns foarte greu. În fața casei sale era lume ca la gară. Prima dată, n-am reușit, dar am insistat. Eram disperată, nu știam ce să mă mai fac. M-a primit și mi-a dat tratament: regim alimentar, ceaiuri și o soluție. După cîteva zile, eczemele s-au uscat și au început să cadă. Puteți constata și dumneavoastră: cotul stîng, care era prins într-o crustă, s-a curățat complet. Dreptul e, și el, ca și gata, 90 la sută vindecat.

— Ați urmat, în acest timp, și alt tratament?

— Nu. N-am mai dat cu nici o altă alifie.

— Tovarășă Paraschiv, apreciați că sinteți vindecată?

— Ca și vindecată. Tratamentul tovarășului Panait a avut efecte incredibile.

— Vă atrag atenția că această boală, psoriazisul, are perioade de remisiune.

— Așa o fi, dar un lucru e cert: în acești 4 ani, în care m-am tot tratat, n-am arătat niciodată așa bine. Niciodată, pînă acum, boala mea n-a dat înapoi. Ba dimpotrivă.

3.

— Sinteți Otilia Roșca, aveți 37 de ani, locuiți în Galați, micro 18, bloc D 2, apartament 67. Ce v-a determinat să veniți la Nicolae Panait?

— Ca pe toți ceilalți, un psoriazis.

— Cînd s-a declanșat? Cum și unde ați încercat să-l tratați?

— A apărut în 1968. Prima oară, pe cap. Apoi s-a întins, a cuprins urechea și, treptat, tot corpul. Se instalase pînă și pe pleoape, abia mai puteam să închid ochii. Aveam cruste groase, singe-rau. O nenorocire. Am fost, aproape în fiecare an, internată la Galați, iată ultima foaie de ieșire din spital (n.n. — o reproducem), cînd am stat o lună, din 22 aprilie în 20 mai 1982. M-am mai tratat la Pașcani, unde am ajuns printr-o rudă, și la București. În Capitală, profesorul Dimitrescu mi-a propus să mă internez, dar mi-a atras atenția că nu mă poate face bine. Mi-a zis să mă aștept la o ameliorare, așa că n-am mai rămas. Doar fusesem de atîtea ori în spital!

— Cînd ieșiți, vă simțeați mai bine?

— Nu. Singeram la fel, îmi venea să innebunesc.

— Nicolae Panait ce v-a dat?

— Am început în 20 ianuarie. Mi-a dat niste ceaiuri și o soluție, dar mi-a atras atenția ce n-am voie să mîncin.

— V-a spus să stați nemîncată?

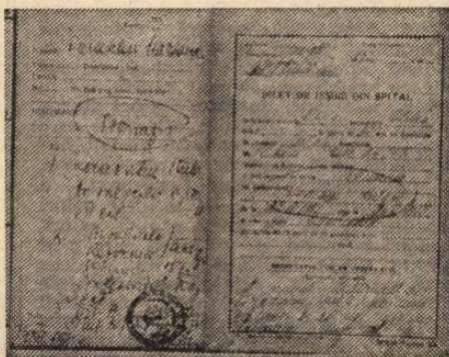
— Nu, regimul pe care mi l-a prescris nu e de infometare. Trebuie să mîncin, dar nu orice.

— De pildă ce n-aveți voie?

— În primul rînd, carne de porc și cartofi. Nici roșii.

— Și?

— Am ținut tratamentul întocmai. După vreo 10 zile, am început să mă cojesc. Parcă năpîrleam. Mi-au dispărut mîncărîmile și usturimile. Apoi, de pe o zi pe alta, pielea a redevenit normală. S-a curățat, azi, cam 80 la sută, dar mai am soluție. Aș vrea să rețineți un lucru: nîcînd, în acești 15 ani de cînd sufăr, din greu, nu m-am simțit așa bine. Parcă trăiesc un vis frumos.

4.

Fragmente din declarația lui Pimon Macarov, domiciliat în București, strada Lotrișoarei 5, bloc V 31, scara B, apartament 72, telefon 74 16 63, climatolog principal în cadrul I.M.H.:

„În urmă cu 12 ani, mi-au apărut pe corp cîteva pete, dar nu le-am dat nici o importanță, fiind convins că sînt pe fond alergic. Mai tîrziu, au început să mi se umfle degetele (ultimele falange) și să mă doară. În același timp, mi-au fost atacate și unghiile de la degetele respective. M-am adresat, în numărate rînduri, specialiștilor, reumatologi și dermatologi, care mi-au indicat diferite tratamente, însă fără rezultat. Reumatologii mă tratau pentru artroză scandinavă, iar

Profesorul Sîrbu

Ne-a părăsit în aceste zile profesorul dr. Panait Sîrbu, personalitate distinctă a școlii naționale de medicină, președinte al Societății de ginecologie și obstetrică din România, vicepreședinte al F.I.G.O., eminent chirurg și autor al unor lucrări de profundă rezonanță în lumea științifică mondială, între care al unui foarte prețuit „Tratat de chirurgie ginecologică” (E.M., 1981).

Diagnostician de elită și creator al unor tehnici operatorii ce-i poartă numele, doctorul Panait Sîrbu stăruie în memorialul afectiv și profesional al sutelor de medici, de discipoli și colegi, ca unul dintre cei mai străluciți dascăli și șefi de școală pe care i-a avut vreodată ginecologia și obstetrica din țara noastră.

Lăsînd un loc gol, de neîncolțit, în Maternitatea „Giulești”, în amfiteatru și laboratoarele Facultății de medicină, profesorul dr. Panait Sîrbu trece în neîntîlnire, rămînînd un model viu pentru toți cei care, azi și mâine, se străduiesc și se vor strădui să facă din medicină creație, și din profesiune, o înaltă datorie morală.

Întru cinstirea lui, steagul medicinei românești e, azi, coborît în bernă.

În Valea Jiului se muncește mai bine, se câștigă mai bine

Interviu cu tovarășul Radu Bălan, prim-secretar al Comitetului județean Hunedoara al P.C.R.

— Stimate tovarășe prim-secretar, ne-ați primit în biroul dumneavoastră cu aceeași amabilitate pe care ne-ați arătat-o întotdeauna, chiar fără să fi stabilit o zi și o oră anume pentru întâlnire. Vă rugăm să fiți de acord să folosim prilejul pentru a discuta despre punctul cel mai de actualitate al agendei dumneavoastră de lucru: carbunele!

— Într-adevăr, în urma sarcinilor ce ne revin de la recenta Consfățuire de lucru condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, prioritatea absolută a acestui început de an este aceea legată de asigurarea țării cu mai mult carbune și minereuri, atât de necesare economiei naționale, imperativul fiind anume stabilit printr-un program special adoptat de Conferința Națională a partidului, pentru asigurarea balanței comerciale a patriei noastre și ulterior, încă în acest cîmp, dobîndirea independenței energetice, în consens cu obiectivul strategic stabilit de Congresul al XII-lea. În ceea ce ne privește, ne-am străduit mai întâi de toate să facem înțeles de către fiecare muncitor din subteran, de fiecare miner, necesitatea introducerii noului program de lucru, a noii organizări a muncii. Apelul făcut de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în ianuarie, pentru o mai bună organizare, a fost primit cu un adevărat entuziasm și în Valea Jiului, minerii din cel mai important bazin carbonifer al țării înțelegînd că măsurile adoptate au un dublu sens: atât cel al sporirii producției de carbune, cât și cel al ușurării muncii lor, prin creșterea eficienței lucrărilor miniere și reducerea săptămînii de lucru.

— Concret, tovarășe prim-secretar, care sînt schimbările produse?

— Se știe că în subteran ciclurile de muncă impun un anumit timp de lucru, legat de puscăre, evacuare, armare — iar în 6 ore ele nu aveau timp să fie duse pînă la capăt. Cînd ziua de muncă se termina, aceste cicluri erau întrerupte, era nevoie de timp pentru a fi reluate de schimburile care urmau. Cam o jumătate de oră din fiecare schimb se pierdea pentru întreținerea utilajelor, apoi se mai aveau unele defecțiuni și, pînă ce ele sînt remediate, mai rămînea foarte puțin timp efectiv de muncă. Practic, erau locuri de muncă unde într-un schimb nu se scotea nici măcar o lopată de carbune. Trecînd la noua organizare a muncii, cu trei schimburi de câte 8 ore, timpul efectiv de lucru a crescut considerabil, fluxul producției a devenit mai ușor, oamenii muncesc mai bine și, în consecință, câștigă mai mult. Iar cel mai important lucru e că, în noua organizare, ciclurile de muncă se continuă de la un schimb la altul, prin preluare directă în subteran. Apoi, prin reducerea săptămînii de lucru la 5 zile se creează numeroase posibilități de folosire a timpului liber, atât pentru refacerea forței de muncă, ori pentru educarea copiilor și participarea la viața spirituală, cât și pentru organizarea mai temeinică a acțiunilor de ridicare a nivelului cunoștințelor profesionale.

— Ați fost în zilele din urmă prezent mereu în Valea Jiului, din cite am aflat.

— Am participat la o seamă de întâlniri cu tot activul de partid, am stat de vorbă cu comuniștii, am intrat în mină și i-am urmărit pe oameni chiar la locul lor de muncă. Despre noul program de lucru, despre necesitatea sporirii producției de carbune și posibilitățile concrete de realizare a acestui imperativ s-a dis-

cutat cu foarte mult folos în toate adunările generale ale celor 186 de organizații de bază P.C.R., precum și în adunările generale ale oamenilor muncii din fiecare întreprindere minieră din Valea Jiului. S-a discutat cu mult simț de responsabilitate, lucrurile s-au făcut înțeluse pînă în cele mai mici amănunte, iar rezultatele acestor eforturi au început deja să se vadă...

— O clipă, tovarășe prim-secretar. Ne-ați spus că ați intrat în mină. Puteți să ne spuneți și cit anume ați rămas acolo?

— Credeți că asta e important?

— Este, după părerea noastră!

— Am fost în mai multe mine, în sectoarele 4 și 6 la Lupeni, în sectorul 1 la Uricani, nu-i nimic deosebit în asta! Am revenit la suprafață după 8 ore, cit durează efectiv un schimb de lucru, dar numai după ce am văzut cu ochii mei cum se desfășoară munca în noile condiții, după ce am stat de vorbă cu oamenii și i-am și ajutat puțin.

— I-ați ajutat?

— Da, puțin. S-a întimplat că se bloca un transportor și era nevoie de o mină de ajutor, la lopată. Mi-a făcut chiar plăcere să pun mina pe lopată, deși n-o mai făcusem de mult. În tinerețe am fost și eu miner.

— Și ce ați aflat acolo, în subteran, tovarășe Bălan?

— O multime de lucruri. În primul rînd mi-am dat seama că și oamenii așteptau unele schimbări în organizarea muncii și că, astfel, indicațiile tovarășului secretar general au venit direct în întîmpinarea acestor dorințe. Dealtfel, rapiditatea cu care ele au fost însușite atestă stima de care se bucură în Valea Jiului secretarul general al partidului, dar și clarviziunea sa, intuiția față de problemele specifice oricărui loc de muncă. Vreau să subliniez că încă de luni, 7 februarie, brigăzile de lucru cele mai renumite de la Lupeni, cea a lui Grasu, a lui Copandi sau a lui Budiriceanu, au reușit să scoată producții cu mult mai mari decît în zilele precedente. Era prima zi de aplicare a noului program de lucru, dar Budiriceanu, spre exemplu, a făcut aproape o normă și jumătate, 250 de vagoaneți cu carbune mai exact, față de 180, cit reprezintă planul zilnic. Acest lucru, cel al sporirii producției efective, creează însă și o serie de obligații pentru conducerea întreprinderilor, pentru toți factorii care contribuie la bunul mers al producției, la eficiența sa. Mai refer în primul rînd la necesitatea aprovizionării temeinice a frontului de lucru. Vom extrage, este evident, cantități mult mai mari de carbune. Tocmai de aceea este nevoie de o funcționare fără reproș a instalațiilor de transport, de asigurarea promptă cu materialele și piesele de schimb necesare și așa mai departe, alte probleme de organizare. Ca o măsură nouă, noi am luat hotărîrea înființării în subteran a unor magazii de piese, subansamble și chiar motoare de rezervă, pentru ca reparațiile curente să decurgă mai rapid, fără să fie așteptate piesele de la atelierele de suprafață. Ne gîdim, de asemenea, la crearea unor formații-service din care să facă parte specialiști în reparații rapide ale combinelor sau locomotivelor de transport, ca și a cîtorva formații de lucru care să se ocupe numai de demontare și montare complexelor miniere. În felul acesta, minerii nu vor mai fi ocupați cu acest lucru, ei vor putea trece repede la un alt abataj, pregătînd din vreme, asigurat cu complexul minier de care am vorbit, de către formațiile specializate în această muncă.

— Măsurile de-acum adoptate, ea și cele pe care le preconizați, vor fi fără

îndoială în stare să ducă la o creștere deosebită a eficienței muncii în Valea Jiului, la sporirea considerabilă a producției de carbune. Ele sînt cu atât mai necesare, așa cum arăta secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu cît se cunoaște că, în 1982, planul la carbune n-a fost îndeplinit în Valea Jiului cu aproape 900 000 de tone, între care 400 000 tone îl reprezintă carbunele coesificabil. Care credeți că vor fi, în noile condiții, realizările din acest an?

— E bine să spunem deschis că în 1982 s-a obținut cea mai slabă producție din ultimii 5 ani, adică de la trecerea la programul de 4 schimburi a cite 6 ore. După acel sistem de lucru, dealtfel, planul nu a fost îndeplinit decît într-un singur an, chiar primul în care a fost adoptat. Mai mult decît atât, s-a observat că în ciuda investiției a aproape 13 miliarde de lei pentru procesele de mecanizare a muncii în subteran, atît cele de tăiere, cit și de transport, productivitatea muncii a scăzut! Și a scăzut cu aproape 200 kg de carbune pe post și zi. Anul acesta, pînă la adoptarea noului program de lucru, nu obținem într-o zi lucrătoare decît cel mult 33 000 de tone de carbune în condițiile în care se muncea și duminicile, iar producția astfel obținută se repartiza pe cele 6 zile lucrătoare! Acum, în fiecare zi de cînd am trecut la noul program, facem în mod real între 34 500 și 35 000 de tone, recordul în Valea Jiului fiind înregistrat, cum spuneam, în chiar prima zi, luni 7 februarie, cînd am scos din subteran exact 35 069 tone de carbune. Există condiții ca, în scurt timp, Valea Jiului să dea zilnic peste 36 000 de tone de carbune brut. Eu spun că avem garanția obținerii pe puțin a 100 000 de tone de carbune peste plan numai în prima jumătate a anului curent!

— Văd pe caietul din care selectați aceste cifre o însemnare cu ereion roșu: „cea mai slabă producție”. E scrisul dumneavoastră, la ce se referă?

— La înregistrările făcute în ziua de 29 decembrie a anului trecut: numai 18 500 tone de carbune brut, din care, după preparare, am obținut 14 000 tone la producția netă. Planul nostru zilnic la producția netă este de 24 163 tone. Media zilnelor care au trecut de la adoptarea noului program este însă de 24 664 tone. Este motivul pentru care mă declar foarte optimist în privința îndeplinirii planului de producție și chiar a depășirii lui considerabile.

— Tovarășe prim-secretar, spuneți mai desvreme că oamenii au acum posibilitatea unor câștiguri mai mari. Puteți exemplifica?

— Un calcul foarte simplu, chiar fără să luăm în considerație toate elementele care intervin din noua organizare, ne-a dat posibilitatea să apreciem că sporul de retribuție ar fi între 100 și 380 lei. Rezultatele obținute însă după primele 7 zile ne-au făcut să reconsiderăm calculul, sporul câștigurilor lunare putînd fi între 250 și 1 000 lei. Poate chiar mai mult! În noile condiții, fiind vorba de acord global progresiv și retribuțiile obținîndu-se strict în funcție de realizările de producție. Trebuie, de asemenea, să amintim de oamenii din sectoarele auxiliare, care pînă nu demult nu reușeau mai niciodată să ia retribuția întreagă, fiindcă planul nu se îndeplinea. Așa cum a precizat tovarășul secretar general, personalul auxiliar — redus la strictul necesar — poate fi acum premiat, în condițiile realizării și depășirii planului de producție. Cum în prezent majoritatea sectoarelor miniere depășesc planul, există condiții ca și acești oameni, indirect productivi, să primească premii lunare pînă la 20 la sută din retribuție, în funcție de procentul de depășire a planului. Oamenii înțeleg acum pe deplin că pentru a câștiga mai bine, trebuie să muncească mai bine!

— Așa cum spuneți, se pune acut problema reducerii personalului auxiliar...

— Da, dar nu în mod îngust. Mai exact, prin desființarea schimbului 4 (acum sînt doar 3 schimburi, a cite 8 ore), numărul personalului auxiliar este normal să scadă. Oamenii însă vor trece la forma-

Omagiu patriei

Din veci și veci ne-nceită blind iubirea, Iar vremea anii i-a cernut cu sita!
Și-am mers pe-același drum, cum ne e firea,
Nedescătușindu-ne ursita.

Și dacă ploaia ne-a bătut în geamuri,
Scoțînd, furtuna, poarta din fițini,
Am fost mereu, mereu, ca două ramuri
Răsfîrte-n apa-aceleiași fîntini...

Și totdeauna ne-am adus aminte,
Cînd se-auzeau ecouri de miazăzi,
Că-n toată primăvara ce nu minte
E rodnicia toamnelor tîrzii.

DUMITRU SAVU ■

file de lucru, devenind direct productivi. Dealtfel, avem nevoie de mai mulți astfel de oameni. De la 1 iulie, în Valea Jiului se va trece la sistemul de lucru pe „loc continuu”. În mină se va lucra, așadar, 7 zile din 7 — evident, nu cu aceiași oameni; se va păstra săptămîna de lucru de 5 zile, însă fiind mai mulți oamenii în formații ei vor putea acoperi toate zilele săptămînii, inclusiv duminica. Pentru acest lucru în Valea Jiului este nevoie de 1 050 de mineri noi, pe care îi vom califica în termenul amintit.

— Tovarășe Radu Bălan, ne puteți spune care este acum programul unui miner?

— La ora 5 fără un sfert el sosește la mină, sau mai exact la cantina minei, unde are asigurată masă gratuită. La ora 5 se schimbă în haine de lucru, își ia lampa și masca de gaze, iar la 5,10 ajunge la „apel”, unde i se comunică sarcinile de producție, de organizare a muncii. La 5,20 intră pe mină, coboară prin puț sau cu trenul, iar la 5,45—5,50 a ajuns la frontul de lucru. Aici discută cu ortacul său din schimb precedent, află ce s-a mai întimplat, cum se prezintă abatajul și ce probleme are de îndeplinit. De la 6 la 14 lucrează efectiv 8 ore. Ciclurile se repetă, desigur, pentru toate cele 3 schimburi. Vreau însă să subliniez că, acum, organele de partid și de stat sînt preocupate de reducerea la minimum a timpului consumat de minerii pentru drumul de acasă la mină și înapoi acasă. Vrem ca oamenii să se bucure de cit mai mult timp de odihnă, iar pentru asta s-au luat măsuri speciale pentru îmbunătățirea mijloacelor de transport atît pe orizontală, cit și pe verticală, ca și alte măsuri de care nu mai amintesc. Săptămîna de lucru a devenit de 40 de ore (5×8), față de 36 (6×6), dar să nu uităm că pînă nu demult, cele 4 ore diferență erau consumate numai prin timpul pe care minerii îl foloseau pentru deplasarea la mină și acasă, în cea de-a șasea zi lucrătoare. Acum, cu două zile libere pe săptămîna, toți minerii sînt mulțumiți, fiind mai mult timp de stat, cum se spune, pe lîngă casă.

— Ne bucură foarte mult optimismul dumneavoastră, tovarășe prim-secretar! Dacă producția de carbune merge bine, Hunedoara poate sta cu fruntea sus, nu-i așa?

— Eu spun că dacă merge bine carbunele și oțelul, stăm cu fruntea sus în fața oricui și oricînd! Și merg, trebuie să mergă. Oțel facem, minereuri facem, carbune vom face, la energie electrică am depășit producția, cimentul l-am depășit; cocsul nu l-am făcut, dar vom recupera în acest trimestru. Cel mai greu era cu carbunele, desigur. Tovarășului Nicolae Ceaușescu, care ne-a făcut înalta cinste de a primi, aici, în Valea Jiului, titlul de „Miner de onoare”, îi datorăm — întâi, și de astă dată — orientarea clară a drumului pe care îl urmăm. Sintem mîndri de a ne situa în prima linie a bătăliei pentru independența energetică a patriei. Spun așa pentru că, aici, în Valea Jiului, carbunele înseamnă totul!

DUMITRU GRAUR ■

SĂ NE MERITĂM NUMELE!

(Urmare din pag. 1)

atunci se, va chema că idealul este plin de realitate și că a fi de acord înseamnă pentru toți a avea sufletul deus în marea acțiune a colectivității.

Am intenționat, și aceasta a fost prima mea visare în legătură cu Flacăra, să ne merităm numele. Nu știm dacă am răspuns exigențelor cititorilor noștri. Am dori-o mai mult decît orice! Am dori, tocmai în acest sens, ca minunatele cuvinte ale celui ce ne-a îndreptat rola de a întări, păzi și spori Flacăra, tovarășul Nicolae Ceaușescu, „Flacăra să fie o adevărată flacăra”, să ne călăuzească în continuare pînă în clipa în care, cum e și firesc, cum este legea naturii umane, alții vor veni aici la Flacăra, cu focul mai proaspăt, mai inspirat și mai necesar, pe această vatră de hirtie și cerneală tipografică.

S-au succedat la Flacăra oameni mulți. Dar au și rămas oameni mulți. Ne animă pe toți, sub o mai mare sau mai mică presiune lăuntrică a vocației, același ideal de a realiza o presă tranzitivă, cu subiect, predicat, atribut și complement direct. Lupta pentru o presă tranzitivă înseamnă în mod automat și lupta împotriva unei prese constatatoare, rutiniere, de clinic proces verbal așa-zis

obiectiv. Vrem o presă a luptei noului împotriva vechiului, a luptei binelui împotriva răului, o presă a luptei omului împotriva a tot ce-l înstrăinează, îl ofensează și-l nefericește. Am preferat uneori larmei din jurul unei idei sau persoane, luptă tăcută, pentru că binele acelei cauze să învingă. Sigur că este un alt fel de gazetărie față de ceea ce se face în marea presă a lumii. De exemplu, un gazetar burghez de valoare va căuta mereu situații neobișnuite fără să se intereseze totdeauna ce ieste, pentru o parte sau alta a baricadei din transcrierea în presă a aceluiași fapt. În condițiile noastre, o asemenea presă nu este mai puțin periculoasă decît presa mincinoasă sau decît presa ternă. Dorim o Flacăra în slujba oamenilor, cu toate rigorile pe care le presupune ideea de a servi conștiința și demnitatea față de o baricadă. Noi sintem de partea țării, noi sintem de partea partidului nostru, a idealurilor noastre, a oamenilor noștri și mai cu seamă a celor mulți pentru care Flacăra a deschis de zece ani, fără nici o schimbare, nici măcar de titlu, o pagină permanentă a sa — „Flacăra la dispoziția dumneavoastră”. Știm că marii înfăptuitori ai politicii partidului nu sînt oameni trăiți în condiții de laborator, de

seră ci, dimpotrivă, oameni cuteierați de tumultul luptei și uneori răniți de tumultul luptei. Oamenii cu necazuri, oameni cu probleme, oameni cărora nu le trebuie minciuni fardate, lozinci sterpe și false producții globale. Adevărul este că în toate domeniile oamenilor resimt nevoia, exprimată răsplată și revoluționar, de presedintele Nicolae Ceaușescu, a unei producții reale, nete, a unei valori adăugate. Ce fel de presă a noii valori, a valorii adăugate, ar fi aceea care s-ar pune în coada realității ca un proces verbal de sedință, fără să se înfierbinte de culoarea pasională a luptei? Am dorit și dorim o presă tranzitivă și o astfel de presă vom face pînă în clipa cînd se va considera necesar să rămînem la Flacăra.

Am dorit, de asemenea, și dorim o presă semnată, o presă cu autori, o presă cu merită și clară responsabilitate a fiecărui dintre cei ce o scriu și a fiecăruia dintre cei care ni se adresează.

Am refuzat anonimele (și le vom refuza în continuare) pentru că ni se pare că într-o societate al cărei mecanism democratic este în curs de perfecționare ca una dintre temele dezvoltării (economice chiar), a accepta anonimele înseamnă a accepta ideea greșită că în societatea noastră nu se poate spune adevărul și că oamenii trebuie să se teamă să-l spună, și înseamnă și a încuraja, pe de altă parte, lășitatea din fiecare.

Flacăra se înclină cu tot focul inimilor noastre în fața măreției Tale, Popor

Român de la sfîrșitul mileniului II! Nu vom înceta nici o clipă să te iubim și să te slujim cu istoria ta de ieri, de azi și de mine și nu vom crede nicodată că mina care ține unealta în poziție de lucru, indiferent de domeniul în care trudește, este mai puțin importantă decît ideea care călăuzește această mină. Nici o idee nu este mare dacă o refuză inima și mina omului. Acelora în fața cărora ne declarăm și acum servitori, OAMENII României eterne, trebuie să știe că tinerețea nu a pierit din noi și că măcar din zece în zece ani se cuvine să reamintim mărul și generosul îndemn — „Flacăra să fie o adevărată flacăra”.

Nu e o simplă ambiție, nu e treaba noastră particulară, este — cu puterile noastre și în limita atribuțiilor noastre — obligația noastră patriotică și revoluționară, față de poporul nostru, față de partidul nostru, față de cel care a avut generozitatea și încrederea să spună: „Flacăra să fie o adevărată flacăra”. Dacă vom reuși, dacă inspirația noastră se va îmbina cu îndrăzneala noastră, dacă talentul nu va fi secătuit de caracter, dacă înălțimea moral-cetățenească pe care pretindem a o cultiva în cititori nu ne va părăsi nici pe noi, dacă vom arde cu „flacăra” răul, uritul, neadevărul și vom încălzi cu „flacăra” binele, frumosul, adevărul, atunci ne vom merita, pînă la ultima pilpiure a tăciunilor de pe vatra noastră, numele. Să ne merităm numele! Flacăra!

-flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviu ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviu ■ Note

GRIGORE HAGIU:

„Scriitorul
e un izvor
nesecat
de liniște“

Fotografie de ION CUCU ■

— Deoarece interviul nostru este așteptat urgent în tipografie, vă propun, Grigore Hagiu, ca în timp ce vorbim să și bat întrebările și răspunsurile la mașină. Poate că discuția noastră o să pară pe alocuri mai stângaci purtată, dar în schimb își va păstra spontaneitatea inițială.

— N-am nimic împotriva.
— Pe coperta volumului **CONTINENTE ASCUNSE** apărut în 1965 sînteti fotografiat „în mijlocul naturii”, ca să zic așa, pe niște dealuri. Dar poezia dumneavoastră nu prea mărturisește legătura cu astfel de locuri.

— Am plecat din Tirgu Bujor, locul unde m-am născut, încă din 1945 și nu am revenit pe-acolo decât în vacanțe. Mă socotesc de multă vreme bucureștean. Iar în fotografia aceea mă aflu chiar pe dealul unde se înalță casa părinților mei. Un peisaj cu dealuri, sîrac, care, dacă ești mai atent, apare totuși în poezia pe care o scriu.

— Din cîte știu, tinerețea dumneavoastră a cunoscut o traiectorie destul de sinuoasă.

— La început a fost Institutul de cinematografie unde l-am cunoscut pe Constantin Chiriac. Era profesor de limba română. I-am răspuns odată la un curs despre Dosoftei în așa fel încît m-a întrebat dacă nu cumva scriu poezii și dacă da, să i le arăt. N-am mai apucat fiindcă am fost dat afară.

— Ce-a mai urmat?

— Adevăratul meu contact cu literatura l-am avut cu ajutorul profesorului Edgar Papu, de la cursurile cărui nu am lipsit niciodată atîta vreme cît am fost student la Facultatea de filologie. Însă și de aici am fost dat afară, de data asta chiar fără nici un motiv. Dar cum începusem să public, am fost che-

mat, împreună cu alți vreo 15, și întrebat dacă nu vreau să plec în provincie și să cunosc viața. Așa am plecat la Brașov unde am făcut reportaj la ziarul **Drum Nou**.

— Și ați cunoscut viața?

— Chiar dacă formularea asta s-a cam tocit de atîta întrebare, să știți totuși că perioada aceea mi-a servit mult. M-am încadrat apoi la **Luceafărul**, unde colaborasem și rapid am fost dat afară. De data asta, din fericire, n-a fost decît o neînțelegere între mine și Eugen Barbu. Totul a fost mai mult de domeniul glumei.

— Un vers de-al dumneavoastră de prin anii aceia sună așa: „Nu-s trist ci doar încrîncenat”. Sînteti un om dificil?

— Sînt mai curînd un tip blînd.

— Faceți parte dintr-o generație de poeți care a arătat în anii '60 iubitorilor de poezie o altă față a literaturii. Tîm minte cu ce bucurie erau întîmpinate cărțile dumneavoastră, ale lui Nichita Stănescu, Ioan Alexandru, Ana Blandiana, Cezar Baltag, Marin Sorescu, Ion Gheorghe, Adrian Păunescu...

— Apariția unei astfel de poezii a fost un șoc în acea vreme. Innodarea legăturii cu marea noastră poezie de dinainte de război nu s-a făcut deloc lin. Redescoperirea de către public a lui Arghezi, Blaga, Bacovia, Ion Barbu ne-a fost de un mare ajutor. Dacă pînă atunci niște puternice forțe creatoare fuseseră ținute în friu, ele s-au dezlănțuit și s-au afirmat în toată plenitudinea lor. Iar versurile din acea perioadă mai purtau și pecetea unei prietenii foarte strîns. Chiar dacă nu pare la prima vedere, acest fior al prieteniei este pre-

zent în ele. Sînt trimiteri, sînt corespuneri de natură să pună în valoare poezia însăși.

— În ce măsură a favorizat climatul politic apariția unei astfel de poezii?

— Dacă înainte de 1965 era o mindrie să scrii pentru sertar, după acest an nu s-a mai întîmplat să nu se tipărească volumele pe care le predam editurilor.

— Ce ideal n-ați părăsit din acei ani?

— N-am părăsit idealul de a deveni un mare poet. Cred că fiecare năzuiește să devină asta. Cît de mare ajunge să fie, este altă treabă.

— O generație literară poate schimba fața unei literaturi?

— Nu cred că o poate schimba. Dar o poate restitui adevăratelor ei resurse. Iar noțiunea de generație devine azi tot mai largă. Poeți care par a nu se complini după un timp se vădese că au multe lucruri în comun. Pentru că literatura nu se face numai din trăire, materia ei primă, ci și din atîngerea cu ceilalți. Și dacă aceștia sînt niște individualități puternice, nu ai decît de cîștigat.

— Cu cine vă plăcea să vă întîlniți în acea vreme?

— Îmi amintesc cu plăcere de perioada în care eu, Nichita Stănescu, Cezar Baltag, Nicolae Velea, mai tînărul Adrian Păunescu ne înfîlneau cu o anumită regularitate la Nicolae Breban, pentru a vedea ce am mai scris, ce am mai făcut. Ne distrăm cu citeva sandviciuri; era mare lucru dacă pe masă se iveau și citeva sticle de bere. De obicei, citea unul dintre noi care scrisese ceva proaspăt. Discutam apoi despre orice, adică despre literatură.

— O altă companie vă mai atrăgea?

— Cea a plasticienilor. Și astăzi cred că cea mai frumoasă casă e un atelier. Oricît de bun ar fi un cenacul, el presupune prea multe personalități care au prea puține lucruri comune. Cu oameni mai puțini, dar mai apropiați sufletește, în mod paradoxal, descoperi lucruri noi. Tocmai prin ceea ce s-ar chema fuziune.

— În poezia dumneavoastră există o împelire ciudată între concret și abstract. Care domeniu vă atrage totuși mai mult?

— Există o anumită poezie speculativă — abstractă — și una senzorială. Dar ea în orice împărțire tăioasă riscă să se piardă esențialul. Iar esențialul este personalitatea poetică. Ea se manifestă indiferent asupra cărui domeniu se exercită. Intrucît poezia nu mai este un obiect perfect rotund, și din rotunjimea lui poate țigni oricînd un virf amefitor, e bine să o înțelegem nu prin ceea ce ar părea a spune sau a fi, ci prin ceea ce se leagă de un gînd mai mare care este acela al poziției poetului față de lume.

— Și care ar fi această poziție în cazul dumneavoastră?

— Poetul este tentat deopotrivă să vadă lumea în toată concretetea, gustînd-o, pipăind-o și în același timp s-o reducă la cîteva dimensiuni care ar putea fi, de ce nu, cele ale eternității.

— Dar cum e văzut de lume poetul? Cum trebuie ea să-l vadă? Numai din depărtare, aureolat de un nimf strălucitor?

(Continuare în pagina 15)

GEORGE ARION ■

Vorbii și scrieți românește

Cal I și cal supl...!

Trăim, indiscutabil, într-un secol al vitezei. Și, chiar dacă uneori întreprinderile de transport vor să ne mai atenueze această impresie, trăsătura este evidentă în toate domeniile vieții noastre zilnice. Și în vorbire. Și în scris.

Treceam zilele trecute pe lângă un magazin alimentar. Pe ușă — un anunț: „Bere pt ac numai cu st”. Dincolo de zîmbetul pe care decodificarea „ac — acasă” mi l-a provocat, mărturisesc că în primul moment nu mi-am dat seama ce poate însemna „st”. „Ster” (cu prescurtarea uzuală „st”) nu putea fi, pentru că aceasta este o măsură de un metru cub, folosită pentru calcularea volumului lemnului, or, de ce ar trebui să dai sau să iei un metru cub de lemn pentru niște bere? Să însemne oare „stampilă” (forma corectă pentru ceea ce numim în mod curent „stampilă”) ? Te pomenesti că e nevoie de o aprobare cu stampilă pentru a lua cîteva sticle de bere „ac” ! „Sticle” ! Asta era ! Desigur !

Lăsînd însă gluma la o parte, iată că o prescurtare grăbită, neuzuală, poate provoca nu numai risul, ci și unele confuzii. Să zicem că nu în acest caz. Dar în altele ?

Grăbit (are atîtea pe cap !), responsabilul unui magazin pune un afiș scris de mină: „Mag INCHIS ptr. ig. Desc ora 14”. Fără îndoială, informația principală pe care el dorește să mi-o comunice este că magazinul se va deschide („desc”) la orele 14. Nu pot totuși să nu mă întreb de ce este închis magazinul („mag”-ul ?)...

Nu m-am referit în primul rînd la estetica unor astfel de exprimări pentru că am declarat de la început că factorul vitezei este adesea determinant. E vorba, firește, de o estetică a uzului lingvistic, de un respect, dacă vreți, față de ce spui, cum spui și chiar față de cel cărui te adresezi.

E vorba și de un factor psihologic care poate fi activat uneori involuntar, în dauna scopului propus. Mărturisesc, oricît ar părea de ciudat, că am cumpărat totdeauna cu o stringere de inimă obiecte (mai ales de îmbrăcăminte) care erau de „cal I” și chiar de „cal sup”, cu toate că îmi plac foarte mult caii, mai ales atunci cînd Cristian Topescu ne vorbește despre ei cu atîta pasiune...

CEZAR TABARCEA ■

Noua frontieră

a sufletului uman

De rerum naturae

Morții cel mai morți de sub pămînt, strămorții și strămorții de sub pămînt
nu sînt tăcero.

Vulturul zburînd,
strîcînd oul ce-l va fi născînd
în vînturare de vînt,
nu e zbor.

Omul vorbind și gîndind
la cuvînte ce vor fi fiind
mai făcînd, mai șoptînd,
e mut.

NICHITA STĂNESCU ■

A doua carte cu prieteni

Trece Pistruiatul, fluerînd

L-am cunoscut pe Francisc Munteanu cînd era artăgîos și subțire cît fitilul de dinamită. Era, ca și acum și cum va fi fost toată viața, un împrăștiat. În iarmarocul vieții. Franț a sîit și a coborît ameițor toate treptele scării, tirînd după el un lac cu lebede și un lanț de cocori răstîgîniți. După împrejurări. Zilele i-au fost gorgane din care scoteau capul cai ai regilor scîiți, ca să-i sune la ureche ghîmpii de aramă din culcușul clopoțelilor, spre a-i aduce aminte că pe masa lui de duminică va găsi mereu un cîine care-ți lînge miinile, al aventurii și al dorului de aventură. Născut în Europa, pe cînd Europa umbla în costum albastru, dansa tango și-i adora, de Paști, pe Isus Christos, iar în restul anului pe Rudolf Valentino, Franț a îndurat foamea de-a lungul Dunării, auzînd precum în dedesubtul parăzilor bătute cu fiori se urzește cea mai mare tragedie a omenirii. Intuiția lui de vagabond nu l-a înșelat: sub pragurile negustorilor de vin sau de bere lucrau negustorii verzi ai fierului negru. Cu toată înțelegerea, el n-a fost niciodată un luptător, ci, copil legitim al hoinărelii și bastard al drumurilor, s-a mulțumit să observe, să disprețuiască, să ridă de o lume pierînd, să fie sceptic sau cinic, să trăiască intens, sfîșîind mătăsuri scumpe, adică împingînd jocul vieții pînă în pragul morții, scîpîndu-i de sub coasă în ultima clipă, ca apoi iar s-o la de la capăt, fericit că ruleta se-nvîrte și că el mizează ouă de struț pe numerele depri-mante și cucuvele îndopîndu-se cu muguri de salcie pe numerele vesele. Ca viață, cred, Franț a reeditat, amplificîndu-le tulburător, drumurile lui Darie din Jocul cu moartea a lui Stancu. Ca scriitor, el face parte din aceeași familie; e un povestitor al vieții sale, iritant de insolită în prima parte, sprî-jinită, rustic, cu coatele pe gard după 50 de ani. Imbrățișînd meseria de artist, aventurierul de profesie își formează o ima-

gine agresivă despre literatură și una tîhnită sau chiar ușor conformistă despre film. Din pricina asta, eu îl iubesc mai mult ca scriitor decît ca regizor. Cîteva din povestirile lui, și voi cita la nesfîrșit „O felle de piine” sînt, nu mă feresc de cuvînt, nemuritoare. Romanele, inclusiv „În orasul de pe Mureș” și „Statuile nu rid niciodată”, în care fierb multe idei, fie unele din ele chiar peștrițe, tîm tot de vraja Lunii în al patrulea pătrar, adică de povestea Irică. Logaritmiile poeziei, care sînt colții îndoelilor și aura tristetii largi ca adîncul de toamnă senină, nu stau niciodată în suflute sîrace. Locuiesc mereu doar în zborul cel mai de sus al inimii. Franț rămîne ceea ce mi-e drag mie cel mai mult în lume: unul din chipurile povestirii. Prietenul de sub lampa strînsă cu tot polenul lîngă tîmplă, pentru că lumea să înceapă să trăiască numai pentru tine. Dar să nu se creadă că evadatul dintre zăbrelele de aur ale aventurii bate monedă falsă pe malul lacului Bufta. Anii, liniș-tindu-i viața, el a ales filmul cu întreaga ființă, așa cum Fata Morgana alege depărtarea de neatinș vreedată cu mina. Sigur că da, filmul e patima nebulilor născuți să ne ululască și să-i iubim. Marele aventurier a intrat fără să se poticnească în viscolul de celuloid. Altminteri murea. Altminteri își vira-gitul într-o coardă de vită de vie și se arunca într-un lac cu lebede care nu mai știu poteca dintre nufuri. Și amintindu-mi acum de Pistruiatul, care trece fluerînd pe străzile Aradului sau de Mihai și Ana, cei doi eroi pe care-i poartă din subteranele ilegalității pînă-n fereastra de la etajul trei unde înce-pe steaua speranței, zic că da, Francisc Munteanu ne va face într-o zi să auzim cîntecul Dunării întors dinspre Mare către izvoarele unui lac cu lebede visînd.

FANUȘ NEAGU ■

POEZIE

Viața în limba română

Cu „Viața în limba română” (Editura militară, 1982) lirica lui Nicolae Dan Frunțelată, imagistă în chipul solar al „sudicilor” oțteni până de curând, și-a dezvoltat cum nu se poate mai bine ideologia accentuând, ca atare, și stilul. Ceea ce se putea întrevădea în „Inventarul speranței” (1981), o culegere pe deplin matură aceea, ca și, dealtfel, aceasta cea mai recentă, este acum fapt împlinit: poetul a găsit un de tot remarcabil sunet al interogației dramatice, amintind acum mai degrabă de Ioan Alexandru, din șirul lui de „Imne”, și de Adrian Păunescu, din „Repetabila povară”. Este pretutindeni un istoricism de formulă etică și justițiară, reductibil sub raport stilistic la două formule care nu se pot elimina reciproc, întâia — imagistă, pe care poetul a mai cultivat-o, și a doua — directă, în gustul manifestelor energice. Dealtfel, aceste aparente două voci lirice sînt acelea obligatorii ale istoriei: desfășurată brutal pe mari pinze unde necesitatea biruie adeseori împotriva adevărului și interpretată, apoi, printr-un spirit afectiv care dă faptelor culoarea dramei. Stilistică, cam tot ceea ce comunică lirica lui Nicolae Dan Frunțelată se poate înțelege în registrul „fotografic” și în acela „alegoric” căci, în optica lui, evenimentul are întotdeauna două chei, consumindu-se în aparențe și în esențe. „Etre” și „paraitre” sînt condițiile literaturii baroce: poetul cugetă baroc. O lecție școlară de istorie capătă solemnitatea unei lecturi din sinaxar, un somn colectiv, de cazarmă, creează halucinant un șir de năluce ale gândului ireproductibil, nimic nu este numai ceea ce pare că e. Cu toate acestea poetul s-a ridicat mai sus, nu s-a oprit la simpla catagrafie, chiar dacă ingenioasă în stil, a clipei. El viețuiește spiritualmente laolaltă cu multumile, făcându-se interpretul istoriei lor convulsive. De aci derivă, în definitiv, ideologia creației prin sacrificiul continuu: lirica aceasta e tutelată de Mășterul Manole și de „sfîntul militar din dunga Voronețului”: „n-a fost odată ca niciodată să nu / privească nimeni în munții noștri de aur și sare / ning liniști albe în universuri de fum / la noi carii poftelor rod în porți / de la-nceputuri auzirăm și șezum / în cămășă de luptă și de neodihnire / o parte ne zideam, se năruia altă parte / cu neamuri, cu iubiri și cu grîne / balada mesterului ne intra-n destin / și rînd pe rînd șezum în cămășă de moarte”. Poetul nu s-a oprit, ca atare, la imediat, ci la etern, el invocă și slăvește durabilitatea chiar și sub forma naturistă a vegetației: „spun, vād, simt / iarba miroase a depărtare / e apa ce mișcă-n memorie / navele gândului meu / sub dealuri am inserat și-nserăm / peste dealuri ca o victorie a limbii române / crește iarba”, familia aproape mitizată, colectivitățile care foiesc de martiri, un pantheon liric plin de domnitorii morți la înalta Poartă, de Ion Vodă, de Mircea cel Bătrîn, „domn al Mării Negre”, de Mihai Viteazul, „cuvînt decapitat”, de Tudor, „generalul țărănilor”, de Bălcescu, în fine de Eminescu.

Interesant, și pe deplin laudabil, e că acest simț al valorilor imperisabile se intruchipează într-o lirică acut modernă, izvorită mai întîi dintr-o imaginație tăioasă, cultivînd tropii imprevizibili și cu efect fulgurant. Apoi, acuitatea percepției care ar fi putut face din Nicolae Dan Frunțelată un poet „ironic” și „hiperrealist” dar n-a făcut, din fericire. În fine, lirica despletită, vitală, cu o precipitare a dicției parcă hăituite, dintr-un prelung complex istoric, de lipsa de timp. Atunci cînd nu e dramatic, febril ori folcloric Nicolae Dan Frunțelată închipuie cite un mic paradis delicat, o utopie trecătoare a păcii istorice, pe unde „ning liniști albe în universuri de fum” și „liniștea e ca o piine aburînd în vise”. Cu al cincilea volum, venit după „Noaptea grîului nou”, după imagistul „Inventar al speranței”, Nicolae Dan Frunțelată, poet în deplină mijlocului lui de exprimare, demonstrează, prin ceea ce are aci memorabil, că a gândi național și a crea „modern” este o condiție esențială a valorii.

ARTUR SILVESTRI

● Critică ●

Etica lecturii

„Nu atît cînd începe literatura română este important, ci cum începe: ca-un act de voință”. Această primă frază cu care se deschide ultima carte a lui Mircea Iorgulescu (Ceara și sigiliul, Editura Cartea românească, 1982) stabilește de la bun început un accent semnificativ pentru viziunea criticului: faptul cultural mărturisește, în orice epocă, o atitudine culturală, neîntîmplătoare ci, determinată și determinantă în același timp!

Acest cum, această etică a culturii pare să fie ceea ce îl preocupă cu deosebire pe Mircea Iorgulescu în scurtele eseuri din secțiunea titlulară a cărții. Considerațiile asupra curajului literar și a sensurilor lui (reale sau extrapolate), asupra dinamicii fenomenului critic în funcție de actul evaluativ în diverse epoci, asupra relației gazetărie-literatură, asupra unui anume ethos al lecturii, prezent în relația scriitor-lector, s.a.m.d., contribuie, fără o intenționalitate ostentativă, la conturarea unui profil critic raportabil la descendența Iovinesciană (în linia modelului de „critic al prezentului”, de care se vorbește și în acest volum), pe care se grefează o anume componentă de civism al actului critic. Dealtfel, chiar articolele cuprinse în secțiunea **Vocii istoriei literare** rămîn, într-un anumit fel, tot în spațiul prezentului, conținînd, cele mai multe dintre ele, subtile trimiteri în contemporaneitate (**O revistă glorioasă** — Propășirea; **Momentul Călinescu** etc.).

Consecvent formulei critice din cărțile anterioare, pe care am numi-o, prin extrapolare, „genul scurt” în critică, Mircea Iorgulescu încearcă de fapt să acrediteze un tip de demers critic multifuncțional, cînd preponderent informativ (articolul despre Propășirea, „Lupta în contra răului” — **Contemporanul** etc.), cînd eminent analitic (**Compoziție și stil** — **Săptămîna nebulilor**, **Alegorie și stil** — **Ioan Alexandru**, **Aveturile romanului și ale romancierului** — **Platon Pardău** etc.), cînd implicit (sau explicit) polemic (**Un poet pentru viitor** — **G. Bacovia**, **Addenda** — **Textul și subtextul**), cînd sintetic, în ton de profil literar (paginile despre Eugen Jebeleanu, Nina Cassian, Marin Sorescu, Adrian Păunescu, Adrian Popescu, etc.), sau omagial-evocator (Octavian Goga, Marin Preda, Radu Petrescu etc.).

Nici în **Ceara și sigiliul** Mircea Iorgulescu nu folosește o schemă unică de abordare a autorilor. Dacă Dinu Săraru face obiectul unui amplu articol de dicționar, cu observații pornind de la deciptrarea aluviunilor gazetărești în romanele sale și pînă la stabilirea „genului proximal” al acestei proze (Marin Preda), dar și a diferenței specifice (p. 241), dacă lui Augustin Buzura i se face un **Portret al scriitorului ca publicist**, iar proza și eseistica lui Norman Manea sînt privite prin prisma relației scriitorului cu „dublul” său — cititorul, dacă lui Adrian Păunescu i se consacră un „medalion” critic conținînd unele propoziții foarte pertinente, iar Mircea Dinescu este definit ca poet prin punerea lui față în față cu autorul **Manifestului pentru sănătatea pămîntului**, în schimb D. R. Popescu este tratat în trei „ipostaze” — ca publicist (în **Virgule**), prozator (în **Formula sa ultimă din Viața și opera lui Tiron B.**) și ca dramaturg, plusînd, pe drept, am zice noi, pe cea din urmă, iar portretul de autor al lui Platon Pardău se compune din însumarea cronicilor (consistente dealtfel în cărțile lui. E greu de spus dacă la mijloc sînt inerentele riscuri ale exercițiului critic „foletonistic” sau dacă mai just ar fi să vorbim despre o binevenită suplețe a scriiturii. Fapt este că istoria literară contemporană, așa cum ne-o propune Mircea Iorgulescu în cărțile sale, nu are nimic din aerul rigid, schematic și doctoral al întreprinderilor cu finalitate expresă de „sinteză” sau „panoramă”, rotunjind totuși, în timp, aproape monografic anumite zone și demonstrînd că **foletonul** trebuie să fie — și, în cazul său, este — altceva decît cronica literară sau recenzia de serviciu, că este, în ultimă instanță, reflexul imediat al fenomenului literar în conștiința criticului și, în același timp, reflecția asupra sa, ceea ce nu e deloc puțin lucru.

TANIA RADU

PLASTICĂ

Republicana profesorilor de desen

Cu o generozitate ce am dori-o să fie dovedită și cu alte ocazii, Muzeul colecțiilor de artă găzduiește o manifestare de larg interes, **Expoziția republicană de artă plastică a Societății profesorilor de desen din R.S.R.**

Precizînd că ultima republicană a profesorilor de desen a avut loc acum trei ani (distanța în timp ni se pare a fi, totuși, prea mare!), precum și faptul că panourile sînt mult prea aglomerate, de unde și o lectură dificilă a expoziției, să subliniem, încă de la bun început, nu atît evidentele și inerentele diferențieri valorice, cît ardoreea actului artistic, fervoarea și nestrămăntată credință în capacitățile figurativului, ale realului exprimat cît mai fidel, chiar dacă pe-alocuri profesorii-pictori îndrăznesc să mai abstracțizeze, să mai fabuleze, să mai apeleze la metafora strict plastică. Așadar, unele pinze, prin stingăcia paginată, ori a desenului, ori a culorilor nu îndeajuns lucrate, vor ilustra, fără doar și poate, **limitele unui act artistic de duminică**, inconsecvent și lipsit de o viziune cit de cit proprie, condiție în care sînt plasați mai toți profesorii de desen, intrucît una e să-i deprinzi pe copii cu alfabetul desenului și-al culorilor, și alta e să muncești ani la rînd, cu încăpăținare, cu îndărătnicie, cu încredere și cu sacrificii la consolidarea și-apoi impunerea unui demers plastic strict personal.

Ceea ce contează, în ultimă instanță, în această amplă expoziție a profesorilor de desen din toată țara este faptul că ei există și se exprimă ca atare, unii dintre ei, înfruntînd și depășind vicisitudinile condiției, reușind să se afle foarte aproape de clipa unei depline confirmări. Ne referim, în acest sens, în mod special la Liviu Suhar, Dimitrie Gavrilean, Elisabeta Dorobât, Monica Gorovei Visinescu, Ion Zbirciu, Rodica Oltean, Dan Bimbea, Adrian Podolean, Nicolae Ciochină, Florica Tatulescu-Hotnog, Alexandru Drăgoi, Nina Stuparu, Constantin Bichescu, Mircea Saulea, Catrina Rusu, Marghita Naumescu, Stefan Bucătaru, Nicolae Filoteanu, Ema Gherghel, Jean Duță și mulți alții, lucrările acestora etalînd calități demne de toată atenția unor expoziții personale ce-ar putea fi găzduite, într-un viitor apropiat, într-una din sălile Bucureștiului ori ale provinciei.

Dar, dincolo de aceste reușite, expoziția republicană a profesorilor de desen mai aduce în discuție încă alte două aspecte asupra cărora ne simțim obligați să ne oprim. Primul aspect ar fi cel al numărului restrîns de orașe în care își desfășoară activitatea profesorii respectivi. Doar București, Iași, Cluj-Napoca, Tulcea, Craiova, Timișoara, Alexandria? Să nu existe, în altele și altele alte orașe ale țării, și alți profesori de desen care să picteze, sau lucrările lor nu au intrunit sufragiile unui juriu care, după părerea noastră, n-a fost, totuși, mult prea exigent? Încinăm să credem că nu juriul s-a opus unei cît mai largi reprezentări, astfel încît să fie cuprinsă aproape toată țara, ci absența lucrărilor a determinat această restrîngere geografică. O viitoare republicană a profesorilor de desen ar trebui să aibă în vedere, credem noi, rezolvarea acestui neajuns. Un al doilea aspect, strîns legat de primul, ar fi acela că nu în toate județele țării i se acordă profesorului de desen atenția cuvenită. N-am fi ajuns la această concluzie, mai exact spus supoziție, dacă pe panourile expoziției am fi întîlnit și lucrări aparținînd profesorilor de desen din toată țara. Considerînd că la viitoarea expoziție republicană va fi eliminată, cu sprijinul și înțelegerea **inspectoratelor școlare județene**, și această situație, punem punct însemnărilor de față, subliniînd încă o dată nu atît inegalitatea valorică a lucrărilor, cît pasiunea tuturor celor ce-au ținut să exprime, prin pinzele lor, bune sau mai puțin bune, punctul lor de vedere, mai mult sau mai puțin susținut estetic, privînd, în ultimă instanță, menirea însăși a profesiei lor, aceea de a-l deprinde pe om, încă de pe băncile școlii, cu tainele dintotdeauna ale frumosului.

VICTOR NIȚĂ

● CAP LIMPEDE

Trei dramaturgi

Pînă acum, după știrile mele, importanții noștri dramaturgi interbelici **Ion Luca, Tudor Mușatescu** sau **Mircea Ștefănescu**, dramaturgi care și-au prelungit activitatea pînă în zilele noastre, ultimul părăsindu-ne de foarte curînd, nu s-au bucurat încă de analize și evocări. În seria „Arlechin” a Editurii „Junimea”, sub semnătura lui Carol Isac, sînt grupate sub titlul „Permanențe în dramaturgie”, micromonografii ale celor trei autori. Despre Ion Luca, dramaturg legat strîns de orașul Bacău, Carol Isac prezintă importante date inedite. Carol Isac fiind dealtfel secretarul literar al Teatrului Bacovia din Bacău și avînd astfel posibilitatea să cunoască și să cerceteze îndelung activitatea și viața acestui autor, care a îndrăznit să scrie piese chiar inspirate din istoria egipteană

(„Ra” și „Amon-Ra”), să trateze polemic și original subiecte din istoria românească („Alb și Negru”, „Rachierita” etc.), să se remarcie în satira socială și în alte genuri toate aparținînd însă numai dramaturgiei, căreia Ion Luca i-a dedicat toată creația sa. Tudor Mușatescu, atît de iubit de public, neuitatul autor al unor piese ca „Titanic Vals”, „Escu”, „Visul unei nopți de iarnă”, „Sosesc diseară” se dovedește din această carte, un autor mult mai complex, mai divers, cu o viață plină de neprevăzut, trăită cu frecvie și cu ceea ce s-ar putea numi: talent de a trăi. O viață care explică verva scriitoare a pieselor, furia de a trăi a personajelor sale, cuprinse parcă toate de un optimism superb și nobil. Lîngă acești autori este evocat Mircea Ștefănescu, în ultima vreme autor mai mult de evocări dra-

matizate, dar care este o voce distinctă, mai ales în perioada 1936—1950, prin dramele sale lirice („Comedia zorilor”, „Acolo, departe...”) sau comedile satirice („Daniela sau rețeta fericirii”, „Nepotul domnului prefect” etc.). Autor totodată al unei evocări dramatice de excepție: „Căruta cu paiale”, despre Matei Millo, Mircea Ștefănescu se înscrie cu dezinvoltură într-un plan important, chiar dacă nu este decît planul al doilea. Soartă împărțită oarecum și de ceilalți autori tratați în această carte. Pentru că în perioada în care ei au scris și au fost jucați și chiar adorați de public (cum e cazul, de fapt, doar cu Tudor Mușatescu) personalitățile de prim-plan au fost și au rămas Camil Petrescu, Mihail Sebastian, și probabil Mihail Sorbul, apropierea de aceștia a lui Tudor Mușatescu pu-

tînd fi, totuși, cel puțin cu unele piese, dusă pînă la înscrierea pe aceeași orbită valorică.

Volumul despre care este vorba nu se ocupă încă de această chestiune, deocamdată se atrage atenția la acest plan, mai modest oarecum, dar plin de substanță și de suflet a dramaturgiei românești interbelice și de imediat după al doilea război mondial. (**D. Dinulescu**)

O exemplară monografie comunală)

Bazăt pe izvoare istorice de arhivă și pe informații din periodice, pe documente comunale locale și pe scrisori și însemnări particulare, Nicolae Zahacinschi, descendent, pe linie maternă, dintr-o veche familie românească de olari de prin părțile locului, recompune metodic împrejurările care au dus la înființarea și apoi evoluția social-economică și cultu-

ral-artistică a localității sale de naștere, comuna Mihăileni din județul Botoșani, numită la început (1792). Tirgul Nou. Mai multe fotografii (**Vama veche din Mihăileni** în 1915, Casa în care a copilărit **George Enescu**, citeva piese de ceramică locală și altele) ilustrează adecvat textul, sobru prin stil și totodată pitoresc prin varietatea neașteptată a detaliilor. Cititorul află, de pildă, că între cele două războaie la Mihăileni își desfășurau activitatea 91 de negustori, 18 olari, 4 dogari, 2 zugravi, 20 de fierari, 12 croitori, 21 de cărțași-harabagii, 20 de cizmari, 21 de rotari și 5 frizeri. O anumită precumpănire au în lucrare informațiile și aprecierile asupra ceramicii locale, domeniu în care autorul este un adevărat erudit. Schimbările din ultimele 4—5 decenii, realizările actuale și perspectivele Mihăilenilor sînt înfățișă-

te cu clarviziune și adevărat, în spiritul timpului pe care îl trăim: „...un trecut bogat se împlinște, iată, într-un prezent care-l merită, ducînd tot mai sus euceririle rînduite de veac” (p. 71). Citeva documente anexă completează fericit monografia. (Între acestea, **Tabelul nominal de evidență și ocupațiile capilor de familie înainte de al doilea război mondial**, pe străzi și case — interesant izvor pentru istorici, demografi, etnografi și lingviști, sau **Membrii corpului didactic care au funcționat la școala din Mihăileni între anii 1847 și 1944** inclusiv — o listă de 96 de persoane, cu menționarea funcției și perioadei).

În ansamblu, un model posibil pentru alte monografii rurale și urbane.

*) Nicolae Zahacinschi, **Mihăilenii de altădată**, „Litera”, București, 1982, 140 p., cu o prefață de Ilie Purcaru.

Teatrul Mic

Firul de mătase

Întreaga literatură semnată de Dumitru Radu Popescu poartă amprenta — am mai spus-o și cu alt prilej — a unei frapante unități stilistice și de idei. Obsesia culpabilității, prezența, distinctă sau difuză, a vinei în toate registrele existenței umane, ancheta, transferul mitic (dislocarea mitului, ar zice Northrop Frye), dimensiunea politică a istoriei — iată o constelație de semnificații pe care o putem întâlni aproape în fiecare roman sau piesă de teatru a acestui scriitor și pe care o regăsim, firește, și în piesa pusă în scenă nu demult, la Teatrul Mic, de Cătălina Buzoianu (în viziunea scenografică a lui Mihai Mădăscu), **Ca frunza dudului...** Text amplu, constituit pe schema tradițională a tragediei antice, în cinci acte și preludiu motivul antic al Medeei, piesa lui D. R. Popescu se etajează la nivelul sensurilor pe trei planuri, atent întrețesute în structura dramatică și potențându-se reciproc: ca parabolă politică, dimensiunată de problematica specifică literaturii obsedantului deceniu, ca parabolă mitică, traducibilă deci în semnificații general-umane și, în sfârșit, ca un teatru a cărui figură emblematică rămâne labirintul, iar a cărui scriitură include între modalitățile sale curente dislocarea discursului, elementele funambulești, grotescul ș.a.m.d.

Pe scurt, în apropierea unui mare combinat de creșterea porcinelor se încheagă și se consumă un nucleu dramatic de esență tragică, în care se poate lesne recunoaște scheletul faptic al Medeei antice. Ionel (Iason), veterinar și director al combinatului, se află în plină euforie erotică alături de noua sa iubită, Dida (Glauke), fiica primarului Sorlanu (Creon), stîrnind mînia soției sale Marghioala (Medea), cu care împărțea de ani de zile (moralmente) vina morții colonelului Paraschivescu, fostul soț al Marghioalei. Îndepărtată prin internarea într-o casă de sănătate, Marghioala moare, dar dorința de răzbunare pare să-l supraviețuiască, pentru că ea revine, ca umbră pedepsitoare, chiar la masa de nuntă a celor doi, omorînd mireasa și chiar pe propria-i fiică, Romanita. O schemă așadar destul de simplă, pe care însă D.R. Popescu clădește stratificat sensuri, trimiteri complexe. Sentimentul vinovăției se ipostaziiază nu numai în obsesiile Marghioalei (în interpre-

tarea căreia Leopoldina Bălanuță realizează un veritabil recital actoricesc, gradind rafinat evoluția personajului de la nebunia blîndă, ofeliană aproape, din început, pînă la luciditatea tulburătoare, vizionară, cu accentele unei tragice Nemesis, din finalul piesei), ci și în remușcările lui Lucian, fiul acesteia, sau chiar în isteria semicinică a Romanitei, care repetă întruna: „dar noi nu avem nici o vină”. Tîclete, fost pictor în vogă în perioada stalinistă și ulterior adept al traiului „fără busolă”, este și el un chip (intors) al culpabilității, depășite însă prin abdicarea de la orice scrupul moral. Mitică Popescu aduce în interpretarea lui obișnuită sa dezinvoltură, simpatice-acră, sfichiuitoare și incomodă. Personajele — oglindă, „de decor”, au în **Ca frunza dudului...** rolul Corului antic, într-un fel, ele atrăgînd atenția prin comentariile lor asupra sferei conotative: Cristofor, Mitru, Gelu, Viana și Li-ana, cele două glasuri rostind lătmotivul simbolic al piesei — „Ca frunza dudului din rai...” etc. Regia Cătălinei Buzoianu, păstrînd în mare stilul său obișnuit, subliniază inteligent cele trei planuri semnificative de care pomeneam și accelerează treptat ritmul desfășurării dramatice, care culminează într-o desfășurare spectaculoasă — punctată de excelente realizări interpretative în scena nunții din final. În rolul lui Ionel, Papil Panduru distonează uneori prin obtuzitatea uscată pe care o conferă — prea apăsător — personajului. Ioana Pavelescu își pune foarte bine în valoare temperamentul artistic, poate îngrosînd pe alocuri. O notă deosebită se cuvine Rodicăi Negrea, distribuită curajos în rolul Didei, dar care reușește un efect deosebit tocmai prin forțarea datelor scenice personale. Aurelian, raisonneur-ul piesei și conducătorul din umbră al pseudo-psiho-anchetei despre moartea soților Chivescu, capătă în interpretarea lui Dan Condurache o sobrietate ușor insinuantă și ușor insolentă, adecvată. Un ultim cuvînt despre scenografia spectacolului, ingenioasă, frapantă, cam încărcată însă, stînjînd pe alocuri perceperea sensurilor textului și, în sfârșit, despre splendidă-optimista metaforă a titlului-lătmotiv, ce trimite, discret dar insistent, la sensul sacrificial al nașterii firului de mătase...

TANIA RADU

Leopoldina Bălanuță într-un mare recital

CAP LIMPEDE

Floarea din grădină

De la un timp, Floarea din grădină, emisiune componentă a Magazinului duminical, lansează cu o rivă demnă de invidiat talent după talent. Și, judecînd-o după ceea ce este, adică o competiție pentru depistarea de noi talente în muzica populară, nu am avea nimic a reproșa, dacă nu am constata, de la un timp, o coborîre a cotei pretențiilor, a rigorii, a calităților interpretative ale unora dintre participanți. Se aleg spre interpretare cîtece simple, uneori prea simple, se cîntă modest; se recită uneori penibil, fără intonația propusă de semnele de punctuație; se aleg, pentru proba de recitare, poezii desuete, deseori, alteori foarte scurte, din care nu poți desprinde calitățile de recitator sau măcar cele

cerute de dicție. Și cu toate aceste scăderi (nu ne-am propus să le enumerăm chiar pe toate), nici un concurent nu mai obține o notă de 7 (sapte), nu mai are nevoie de o recomandare sau alta din partea juriului. Șirul de zece pe care juriile îl acordă cu o generozitate copleșitoare ne-ar putea face să credem că totul e perfect, că mare parte dintre concurenți ar putea fi declarați stele sau flori încă de la prima etapă a concursului. Departajarea, în aceste condiții, este aproape insesizabilă, dar, se înțelege, lipsa ei devine păgubitoare. Să se lase oare furate juriile de recomandările prezentatorului care (uneori, firesc, alteori mai puțin firesc) prezintă cam totul extraordinar, unic, deosebit, rar în-

tilnit? Nu punem la îndoială autenticitatea melodilor, a textelor, a portului popular adus în scenă de participanți, „nepoluat, fără nici un scilpic, fără urmă de kitch”, cum ne asigură talentul și popularul nostru poet-trubadur Tudor Gheorghe, dar tocmai această deplină autenticitate am dori să fie mai bine reliefată, interpretată, pusă în valoare. Astfel vom fi și noi bucușori dacă în grădina muzicii populare vor răsări crește flori cu parfumuri cit mai diverse și mai persistente. (Nicolae Grigore)

Inițiativă argeșeană

Comisia județeană pentru răspîndirea cunoștințelor culturale-științifice și tehnice a Comitetului județean de cultură și educație socialistă Argeș a editat Calendarul bunului gospodar 1983. Tipărit în

5 000 de exemplare, acesta a ajuns în căminele culturale, în unitățile de bază din agricultura județului — ferme agricole și zootehnice — și în casele sătenilor, fiind în fapt o folositoare agendă de lucru. Pentru fiecare lună a anului sînt indicate media temperaturii, a precipitațiilor, necesarul de umiditate și evaporatia, lucrările ce se recomandă a se executa în toate sectoarele, lucrările speciale, tot ce trebuie făcut corect și la timp pentru ca la sfîrșitul anului ogorul să se mute în cameră, în depozite și magazii, în silozuri și bilanșul să fie mai bogat. Autorii se numesc Irina Popescu, Constantin Nicolae, Gheorghe Diaconu, Grigore Isac, Emil Tălpălaru, Constantin Eremia. Grafica: arhitecții Aurel Calotă și Ion Andrei. (Reghina Vărvici)

Premiile pentru activitatea Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar pe anul 1982

Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist a acordat premiile și distincțiile pentru activitatea desfășurată în anul 1982 de Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu.

MARELE PREMIU

- Ștefan Hrușcă — Ieud, Maramureș
- Vasile Șeicaru — Galați

PREMIUL DE POPULARITATE

- Grupul folk „Ecolu” — Reghin
- Grupul „Pro Musica” — Timișoara

PREMIUL PENTRU ÎNTREAGA ACTIVITATE

- Gil Ioniță — Bacău
- Ion Zubașcu — Borșa, Maramureș

PREMIUL PENTRU SLUIJIREA SCENICĂ A POEZIEI

- Adam Erzsebet — Tg. Mureș
- Mihail Stan — București

PREMIUL DE CONSACRARE

- „Iris” — București
- Mihaela Popescu — Suceava

PREMIUL PENTRU CREAȚIE

- Constantin Dragomir — București
- Grupul „Poesis” — Constanța
- Valeriu Penișoară — Duda, Vaslui

PREMIUL DE INTERPRETARE

- Ducu Bertzi — Sighet, Maramureș
- Frații Chiriac — Ghermănești, Vaslui
- Flacăra Pop — București
- Ildiko Szabo — Arad

MARELE PREMIU PENTRU DEBUT

- Tatiana Filipoiu — Făgăraș
- Măjay Győző — Reghin

PREMIUL PENTRU DEBUT

- Raul Cârstea — Bușteni, Prahova
- Costas Caracostas — București
- Sanda Lăcătușu — Brașov

PREMIUL PENTRU CEA MAI SEMNIFICATIVĂ VOCE ROCK

- Cristian Minculescu — București

PREMIUL PENTRU UMOR

- Nicolae Cenar — Cluj-Napoca
- Grupul „Mesaj” — Craiova

DISTINCȚIE PENTRU COMPOZIȚIE

- Al. Zărnescu — București — pentru „Dor de Eminescu”

DISTINCȚII PENTRU MERITE ÎN ACTIVITATEA CENACULUI

- Nicu Alifantis — București, Arpad Domokoș — Miercurea Ciuc, George Nicolescu — Buzău, Mircea Vintilă — București

MAREA CUNUNĂ A SENECTUȚII

- Ion Hagiu — Zăbala, Covasna : „Căciula”

MAREA CUNUNĂ A COPILĂRIEI

- Maria Amariei — Rădășeni, Suceava

PREMIUL SPECIAL

pentru contribuția la conceperea și desfășurarea activităților în cadrul cenaclului a fost acordat poetului Adrian Păunescu.

Programul Cenaclului Flacăra

CENACLUL FLĂCARA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, organizează un nou turneu, după următorul program probabil :

- Vineri, 18 februarie — TIRGOVIȘTE
- Simbătă, 19 februarie — BUCUREȘTI
- Duminică, 20 februarie — PITESTI
- Luni, 21 februarie — CIMPULUNG
- Marți, 22 februarie — CURTEA DE ARGES
- Miercuri, 23 februarie — RIMNICU VILCEA
- Joi, 24 februarie — TIRGU JIU
- Vineri, 25 februarie — TIRGU JIU
- Simbătă, 26 februarie — MOTRU
- Duminică, 27 februarie — PETROȘANI
- Luni, 28 februarie — PETROȘANI
- Marți, 1 martie — PETROȘANI
- Miercuri, 2 martie — HUNEDOARA
- Joi, 3 martie — DEVA
- Vineri, 4 martie — ARAD
- Simbătă, 5 martie — ARAD
- Duminică, 6 martie — TIMIȘOARA, orele 20
- Luni, 7 martie — TIMIȘOARA
- Marți, 8 martie — LUGOJ
- Miercuri, 9 martie — CARANSEBEȘ
- Joi, 10 martie — REȘITA
- Vineri, 11 martie — MOLDOVA NOUA
- Simbătă, 12 martie — HERCULANE
- Duminică, 13 martie — ORȘOVA
- Luni, 14 martie — DROBETA-TURNU SEVERIN
- Marți, 15 martie — CRAIOVA
- Joi, 17 martie — CRAIOVA
- Vineri, 18 martie — SLATINA
- Simbătă, 19 martie — PITESTI
- Duminică, 20 martie — BUCUREȘTI
- Luni, 21 martie — SLOBOZIA
- Marți, 22 martie — BRĂILA
- Miercuri, 23 martie — TULCEA
- Joi, 24 martie — CONSTANȚA
- Vineri, 25 martie — MEDGIDIA
- Duminică, 27 martie — BUCUREȘTI

Orice eventuale modificări vor fi comunicate pe plan local și prin revista noastră.

De fapt, la țară, două sînt grijile mari ale unui primar

La ora cînd revista noastră se pregătește să intre sub tipar, la București s-a deschis lucrările Conferinței pe țară a președinților consiliilor populare municipale, orașenești și comunale.

Acest larg și reprezentativ forum național, instituționalizat din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, constituie o mărturie eloventă a modului creator în care partidul și statul nostru asigură adăncirea și perfecționarea conștiinței a democrației socialiste, participarea efectivă, nemijlocită a maselor de oameni ai muncii, fără deosebire de naționalitate, la conducerea activității economico-sociale, la dezbaterile și adoptarea hotărârilor privind prezentul socialist și viitorul comunist al patriei.

În spiritul hotărârilor de partid și al legilor statului, al indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, conferința este chemată să dezbătă și să hotărască în legătură cu perfecționarea stilului și metodelor de muncă ale consiliilor populare, astfel încît acestea să-și împlinească în condiții cît mai bune sarcinile multiple ce le revin pentru realizarea unei calități noi a vieții și a muncii în toate sferele activității economice și sociale, în mobilizarea și antrenarea într-o mai largă măsură a tuturor cetățenilor în amplul proces al construcției socialiste. Se vor stabili, astfel, măsurile ce se impun pentru sporirea contribuției organelor locale ale puterii și administrației de stat la îndeplinirea inter-

graală a sarcinilor de plan pe anul în curs și pe întregul cîmp, și în același timp se va examina stadiul îndeplinirii Programului-directivă privind realizarea în fiecare județ, la nivelul anului 1985, a unui volum total de activitate economică de cel puțin 70 mii lei pe locuitor. Analizînd stadiul și rezultatele aplicării principiilor noului mecanism economico-financiar, bazat pe autoconducere și autogestune, în întreprinderi, pe șantiere, în unitățile agricole și instituțiile social-culturale. O atenție deosebită în cadrul lucrărilor conferinței se acordă sarcinilor ce revin consiliilor populare în acțiunea de urbanizare și sistematizare a locașelor și pentru buna gospodărire, întreținere și înfrumusețare, pentru păstrarea ordinii și disciplinei publice. Totodată, în lumina orientărilor stabilite de Conferința Națională a partidului, vor fi reliefate modalitățile de largire și îmbunătățire a activității cultural-educative, de ridicare permanentă a conștiinței socialiste a maselor, de formare a omului nou.

Important eveniment în viața politică a țării, Conferința președinților consiliilor populare este chemată să dea o expresie nouă, în plan practic, a dorințelor noastre generale de progres multilateral, hotărînd asupra mijloacelor de acțiune ce se impun, în spiritul voinței întregului popor, pentru ca țara să devină tot mai înfloritoare iar viața oamenilor să fie cît mai frumoasă și mai prosperă.

E BINE SĂ ASCULȚI CE SPUNE OMUL DE LA GRAJDU

Există destule locuri pe unde, ca să nu ajungi printre utoile, trebuie să muncești cît frunțași altora. Nu vreau să spun că numai norocul le lipsește unor oameni ca să fie ceea ce ar vrea ei cu adevărat să fie, dar de puțin noroc are nevoința în care, Există, prin urmare, locuri unde discuțiile despre noroc se poartă în termeni foarte exacți. „Dacă am avea noroc de ploaie la vreme, spune primarul din Vlădeni, am rezolva mai multe lucruri”. La Vlădeni, problema apelor se pune într-un chip aparte. Cînd vor funcționa sistemele de irigații destinate să schimbe fața agriculturii pe aici, discuțiile despre noroc vor avea altă culoare. Pînă una, alta, comuna își ține încă rosturile în „triunghiul de foc al Bărăganului”, într-o vale a Ialomiței în care, în ultimii zece ani, precipitațiile au fost mereu sub necesar. Că sistemele acestora de irigații sînt dovada felului în care își face omul norocul cu mina lui, nu mai e nici o îndoială. Deocăndă, singura apă ce prisoșește vara prin partea Vlădenilor e transpirată țărânelor de la cîmp.

Ce-i ciudat și cam nedrept din partea mamei natură e că necazul cel mai mare l-au adus țărânelor din zonă tocmai prisoșirea de apă al Ialomiței. Dar, pricina vîrșirilor năduș, din anii '70-'71, trei sute aparținînd comunei ialomitene au început a fi defezate: Chioara, Bobu și Brăilița. Cînd e defezat un sat, locuitorii lui se mai gîndesc dacă să rămîna sau nu pe mai departe sătenii. Din satele Chioara, Bobu și Brăilița au rămas să trăiască viața țărânelor în vatra Vlădenilor abia 400 de familii. Niste familii care au avut de ridicat o casă și care au avut trebuință de un timp spre a se așeza. Astfel s-a ajuns în situația interesantă ca o moșie nu mare, ci foarte mare, comparativ cu altea atîtea — deci o moșie, a C.A.P.-ului și a I.A.S.-ului laolaltă, de peste 12.000 ha, să conțene pe munca unei comune cu numai 2.400 suflete. O comună — comparativ firește, tot cu altea, e foarte mică. Din 2.400 de suflete, 500 sînt copii, 500 bătrîni.

Pe primarul din Vlădeni îl cheamă Pătrașcu. „Pătrașcu și mai cum? „...Ca pe țărânel și soldatul român, îmi spune: Pătrașcu Gheorghe”. Cît despre numele de fami-

lie, primarul știe o întreagă poveste genealogică pornind de la Pătrașcu cel Bun și Mihai Viteazul pînă la Iancu Jianu. E pe aici din 1937 și primar din 1970 și tot ce știe și ce face privește pămîntul. Sîlab, negricios, cu vorba sprintenă și plăcută, mai degrabă nedormit decît odihnit, mai mult uitînd de masă decît sătul, primarul e tipul omului născut sub umbrelă, să fie în tot locul, să vadă el cu ochii lui ce se întîmplă, pe acolo pe unde se întîmplă ceva. Nesomnul și grîile și brand, din ce se nimereste și, mai cu seamă, gîndul la iarna această care nu mai începe ori la primăvara care nu mai vine și la fierbîntele veri îi dau un soi de febră în privire. Pămîntul, zice primarul, e un cernozem de luncă plin de aluvii și foarte alcalin. Cea mai mare parte a lui are un PH de peste 8,3, fapt care strică mult recoltele. Există o legendă frumoasă a pămîntului de Bărăgan, numai că în multe locuri pămîntul nu mai are calitate și noi îl muncim mai mult ca alții, ca să obținem, totuși, mai puțin ca alții. O soluție, care începe să-si aretemei, este orezăriia. Avem la I.A.S. 2700 ha în care la C.A.P. La porumb, cu toată truda și cu tot faptul că am scos cea mai mare recoltă din ultimii 12 ani, recolta a fost mică”.

La Congresul primarilor, Gheorghe Pătrașcu din județul Ialomița vine cu nădejdea cetățenilor din comuna că numai muncă e soluția la toate, muncă devotată și organizare. În zootehnie, de cînd se ia în considerare nu vaca din numărările globale ci „vacă reală”, după expresia plină de filozofie a doctorului veterinar Constantin Stancu, producția de lapte are o creștere reală. Discutîndu-se cu fiecare om din zootehnie în parte s-a redescoperit adevărul elementar că nu se poate vorbi de o cauză anume și, mai ales, mare a rezultatelor nu tocmai strălucite din grajd, cît despre suma de muncă bine zis, conlucrarea la pagubă a nemedenie de cauze mici, în aparență neimportante. Acum, sectorul zootehnic are asigurată hrana vitelor astfel că „poate să mai dea și la alții”. S-a redescoperit adică faptul că „băieții să asculte de vorbe omul de la grajd, că el stă cu vaca toată ziua”.

TUDOR OCTAVIAN ■

DIOȘTENII NU-ȘI CUMPĂRĂ BĂTRÎNI. ÎI AU

Dioști sînt ceea ce se poate numi, nu numai la figurat, un „sat așezat”. E un sat cu privescitate perfect pus în pagină. Problema sistematizării și a dotărilor civice, ne spune primarul, „nu se pune”, satul fiind de mult decăzut cu zădărnici, de mult saturat cu un fagure de întemeieri și de cetăți făcute cu rost și cu frumusețe arhitectonică. Pentru cei ce-l calcă prima oară pragul e de mirare ce și cum s-a putut zădărnici aici, într-o cîmpie fără cîrotire și fără navă de deșchisă tuturor vînturilor, deci într-un loc în care, de cînd se știe, nu s-au putut zidi așezări durabile, țărîna moale refuzîndu-le temelia iar istoria spulberînd tot ceea ce încerca să înfrunte elementul. Dar întemeierile ce se vad, singulare și stranii (cel puțin pentru epoca nasterii lor) în această cîmpie supusă de regulă catastrofelor, le-a decedat chiar catastrofa. La 1 aprilie 1938, acest rechi sat de moșneni din vechia cîmpie a Romanatilor a fost mistuit de un incendiu grozav, ce n-a lăsat în urmă-i decît un pumn de tîciuni. Satul s-a pierdut de pe hărți, ca atîtea altele, părăsit de oameni, dacă la București un grup de cărturari, în frunte de Dimitrie Cioc, n-ar fi tras un semnal de alarmă, arătînd că Dioști, în marea de risipire a Cîmpiei Române, nu era un sat oarecare, ci un promotoriu de viață ce trebuia salvat. Dioști însemnau cea mai sudică insulă de

moșneni din țară, post înaintat de viața românească liberă și puternică, nucleu și „via sacra” (cum scria un istoric al timpului) ale vechimii și dăinuirii neamului. S-a dat deci alarma, s-au strîns fonduri, s-a pornit la reconstrucția satului, lucrându-se un an și mai bine. S-au ridicat peisajul tîciunilor stîni zeci și zeci de gospodării, alcătuit temeliile unei „sat-model”: un sat cu case-vile, case-conace, intr-o splendide arhitectură tradițională, avînd în centru grupul edificat de folos obște, primăria, jandarmăria, școala, ateneul popular, chiar și o baie publică, numai faianță, chiar și un parc. Demn de notat este că vremurile mai noi, prin grija unor edili cu iuare de loc, n-au stricat, ci au dus mai departe o operă care, în vechiul sat românesc, în care pînă și-n vechul nostru încă se mai vedeau bordeie, părea coborîta cu hirzbul din cer, neaderentă cu locul ca și cu navă astrală. Deci, una, peste alta, problema dotărilor rezolvată, desi, de bună seamă, nevoi se vor mai ivi, în pas cu dezvoltarea economică a așezării.

Discutăm cu Ion Grigorescu despre economia Dioștilor. Și aici, zice el, în ciuda unei probleme prezente, lucrul la Dioști, „multămeș” e frumos și te mîngie la tuși — tot țărânel o știe — simple: îi dau dai, nu-ți dai. El, cei ai locului, îi dau de toate, după puteri, și îngrășăminte, și

erbiide, și soiuri selecționate, nu se scumpește la țărîte, vechiul moșnean al Dioștilor fiind un om luminat, fără cea superstiție sau sfială față de știință ce-au dăinuit pînă ieri în sate mai izolate sau mai habotnice, cu recepția față de nou inhibată duminical. Școlii nu-i faimos, e brun roșcat de pădure în mare parte, dar C.A.P.-urile din satul de reședință și din cel apartenîtor, Ciocănești, au cules de pe el astă-toamnă cu mult peste 4000 kg de porumb la hectar. Mai prost s-a stat la ferma de vaci (doar 1300 litri de lapte pe cap de vacă), lipsind fureșele și mai lipsind și oamenii de trebuință. Dar despre oameni vom mai vorbi. Despre lipsa furajelor nu e de spus, din cele 1001 de acrișuri, de care singura cauză este în posesia acestor bînti, o facem, el mai năstînd în imobile lor de bătrîni, chiar dacă nu și în brate, destulă țărîte, tinerețe sau dragoste ca să nu părăsească pămîntul și truda lui. Sigur, unii din ei nu mai pot munci. Au muncit destul, binecuvîntată fie-le mina ce-a scos din pămînt atîta rod, dar acum nu mai pot, e drept și e leguit să se odihnească. Mai rău e însă cînd n-au copii, deci nici un ajutor pentru putina lor viață. Ei trăiesc atunci doar din pensia de la C.A.P., care e cîtă e, mai puțin din darul toatului în foloșină, pe care, neputîndu-l munci, îl dau la alții, rămînînd ca acești alții să le dea și lor din fructul lui. Ciorba și vinul care să le încălzească burta și sufletul și le mai scot, mai greu e cu pîinea, trebuie ajutat să-și procure (cîci brutăria n-are cum să le-o dea, ei fiind țărîni cu loturi în foloșină), mai trebuie ajutat și cu destule altele. Pe vremuri, astfel de vîrfuri ai vieții se lăsat în grîja vreunui neam sau a vreunui vecin, cărora le plăteau făcîndu-i moștenitori pe pămîntul lor. Acum însă acest pămînt e al obștii, cea care e datoră să-i ajute, firesc, fiind obște. Cînd obștea mai uită (au fost cazuri), primarul i-a adus-o aminte. Cînd a mai uitat și primarul (au fost cazuri), i-a amintit-o obștea. Cîci nu-l poți lăsa pe un Gheorghe Ionescu din Ciocănești, care două decenii a fost cel mai bun șef de echipă la cîmp, dar pe care o boală grea l-a doborât, răpîndu-i capacitatea de muncă de la vîrsta de 57 de ani, să taie o fete de mămăligă sau chiar de pine în trei, ca s-o mănînce dimineața, la prînz și seara. Drept care n-o să se întîmple nicodată, conchide Ion Grigorescu, să vezi vreo uită de sat românesc (cum proceoa cîndva un neisprăvit) ceea ce altădată se vedea doar prin orase, adică bătrînul girbov, cu traista pe umăr, ciocnînd cu toaigul în porți și cerînd pomăni.

Străbătu, în dimineața albă de iarnă, Dioști. Satul robust de moșneni, marea și fremătînd de viață „insulă” a vecurilor care s-au dus, pare azi o așezare moartă, un fel de Pompei al satului românesc. Ne mișcăm pe ulițe goale, străzile sînt de sticlă, creștăși, așezate, cu becuri bolite, mari cît să înalțe în tîlă, care un deal cu vie. E seară, e cald, și iată, ici-colo, prin fața porților, niste bătrîni, primîndu-ne cu ochi albi defilarea. Pășări întîrziate în această lagună a li-nistă amîndreind nostalgice a flori uscate de tei și a viață veche, păsări prea ostente și prea geroase ca să mai ia, precum puși dînzii de flăcăr.

Străbătu, în dimineața albă de iarnă, Dioști. Satul robust de moșneni, marea și fremătînd de viață „insulă” a vecurilor care s-au dus, pare azi o așezare moartă, un fel de Pompei al satului românesc. Ne mișcăm pe ulițe goale, străzile sînt de sticlă, creștăși, așezate, cu becuri bolite, mari cît să înalțe în tîlă, care un deal cu vie. E seară, e cald, și iată, ici-colo, prin fața porților, niste bătrîni, primîndu-ne cu ochi albi defilarea. Pășări întîrziate în această lagună a li-nistă amîndreind nostalgice a flori uscate de tei și a viață veche, păsări prea ostente și prea geroase ca să mai ia, precum puși dînzii de flăcăr.

ILIE PURCARU ■

„ÎNGRIJIM PAJIȘTILE CA PE O HAINĂ DE SĂRBĂTOARE”

— Săru-mîna, măică! —
— Bună ziua, multămeș!
Pe drumul de la Bran la Muscel, o mică vîrtele în stînga, Bucegeți, în dreapta, Piatra de leu, în mijloc, la Moleciu, așezat „multămeș” e frumos și te mîngie la o răspălat. Casele bărînelor amintesc de filmul „Sapte mîreșe pentru șapte frați” și în decurul de vis pricepi mai bine ce

● pămîntul și rodnicia lui ● oamenii, hărnicia și liniștea lor

lor, calea migrației. Totuși, zice însoțitorul țărîn, agricultura Dioștilor cu el, cu acești bătrîni, o facem, el mai năstînd în imobile lor de bătrîni, chiar dacă nu și în brate, destulă țărîte, tinerețe sau dragoste ca să nu părăsească pămîntul și truda lui. Sigur, unii din ei nu mai pot munci. Au muncit destul, binecuvîntată fie-le mina ce-a scos din pămînt atîta rod, dar acum nu mai pot, e drept și e leguit să se odihnească. Mai rău e însă cînd n-au copii, deci nici un ajutor pentru putina lor viață. Ei trăiesc atunci doar din pensia de la C.A.P., care e cîtă e, mai puțin din darul toatului în foloșină, pe care, neputîndu-l munci, îl dau la alții, rămînînd ca acești alții să le dea și lor din fructul lui. Ciorba și vinul care să le încălzească burta și sufletul și le mai scot, mai greu e cu pîinea, trebuie ajutat să-și procure (cîci brutăria n-are cum să le-o dea, ei fiind țărîni cu loturi în foloșină), mai trebuie ajutat și cu destule altele. Pe vremuri, astfel de vîrfuri ai vieții se lăsat în grîja vreunui neam sau a vreunui vecin, cărora le plăteau făcîndu-i moștenitori pe pămîntul lor. Acum însă acest pămînt e al obștii, cea care e datoră să-i ajute, firesc, fiind obște. Cînd obștea mai uită (au fost cazuri), primarul i-a adus-o aminte. Cînd a mai uitat și primarul (au fost cazuri), i-a amintit-o obștea. Cîci nu-l poți lăsa pe un Gheorghe Ionescu din Ciocănești, care două decenii a fost cel mai bun șef de echipă la cîmp, dar pe care o boală grea l-a doborât, răpîndu-i capacitatea de muncă de la vîrsta de 57 de ani, să taie o fete de mămăligă sau chiar de pine în trei, ca s-o mănînce dimineața, la prînz și seara. Drept care n-o să se întîmple nicodată, conchide Ion Grigorescu, să vezi vreo uită de sat românesc (cum proceoa cîndva un neisprăvit) ceea ce altădată se vedea doar prin orase, adică bătrînul girbov, cu traista pe umăr, ciocnînd cu toaigul în porți și cerînd pomăni.

Străbătu, în dimineața albă de iarnă, Dioști. Satul robust de moșneni, marea și fremătînd de viață „insulă” a vecurilor care s-au dus, pare azi o așezare moartă, un fel de Pompei al satului românesc. Ne mișcăm pe ulițe goale, străzile sînt de sticlă, creștăși, așezate, cu becuri bolite, mari cît să înalțe în tîlă, care un deal cu vie. E seară, e cald, și iată, ici-colo, prin fața porților, niste bătrîni, primîndu-ne cu ochi albi defilarea. Pășări întîrziate în această lagună a li-nistă amîndreind nostalgice a flori uscate de tei și a viață veche, păsări prea ostente și prea geroase ca să mai ia, precum puși dînzii de flăcăr.

Străbătu, în dimineața albă de iarnă, Dioști. Satul robust de moșneni, marea și fremătînd de viață „insulă” a vecurilor care s-au dus, pare azi o așezare moartă, un fel de Pompei al satului românesc. Ne mișcăm pe ulițe goale, străzile sînt de sticlă, creștăși, așezate, cu becuri bolite, mari cît să înalțe în tîlă, care un deal cu vie. E seară, e cald, și iată, ici-colo, prin fața porților, niste bătrîni, primîndu-ne cu ochi albi defilarea. Pășări întîrziate în această lagună a li-nistă amîndreind nostalgice a flori uscate de tei și a viață veche, păsări prea ostente și prea geroase ca să mai ia, precum puși dînzii de flăcăr.

Străbătu, în dimineața albă de iarnă, Dioști. Satul robust de moșneni, marea și fremătînd de viață „insulă” a vecurilor care s-au dus, pare azi o așezare moartă, un fel de Pompei al satului românesc. Ne mișcăm pe ulițe goale, străzile sînt de sticlă, creștăși, așezate, cu becuri bolite, mari cît să înalțe în tîlă, care un deal cu vie. E seară, e cald, și iată, ici-colo, prin fața porților, niste bătrîni, primîndu-ne cu ochi albi defilarea. Pășări întîrziate în această lagună a li-nistă amîndreind nostalgice a flori uscate de tei și a viață veche, păsări prea ostente și prea geroase ca să mai ia, precum puși dînzii de flăcăr.

Străbătu, în dimineața albă de iarnă, Dioști. Satul robust de moșneni, marea și fremătînd de viață „insulă” a vecurilor care s-au dus, pare azi o așezare moartă, un fel de Pompei al satului românesc. Ne mișcăm pe ulițe goale, străzile sînt de sticlă, creștăși, așezate, cu becuri bolite, mari cît să înalțe în tîlă, care un deal cu vie. E seară, e cald, și iată, ici-colo, prin fața porților, niste bătrîni, primîndu-ne cu ochi albi defilarea. Pășări întîrziate în această lagună a li-nistă amîndreind nostalgice a flori uscate de tei și a viață veche, păsări prea ostente și prea geroase ca să mai ia, precum puși dînzii de flăcăr.

Străbătu, în dimineața albă de iarnă, Dioști. Satul robust de moșneni, marea și fremătînd de viață „insulă” a vecurilor care s-au dus, pare azi o așezare moartă, un fel de Pompei al satului românesc. Ne mișcăm pe ulițe goale, străzile sînt de sticlă, creștăși, așezate, cu becuri bolite, mari cît să înalțe în tîlă, care un deal cu vie. E seară, e cald, și iată, ici-colo, prin fața porților, niste bătrîni, primîndu-ne cu ochi albi defilarea. Pășări întîrziate în această lagună a li-nistă amîndreind nostalgice a flori uscate de tei și a viață veche, păsări prea ostente și prea geroase ca să mai ia, precum puși dînzii de flăcăr.

Străbătu, în dimineața albă de iarnă, Dioști. Satul robust de moșneni, marea și fremătînd de viață „insulă” a vecurilor care s-au dus, pare azi o așezare moartă, un fel de Pompei al satului românesc. Ne mișcăm pe ulițe goale, străzile sînt de sticlă, creștăși, așezate, cu becuri bolite, mari cît să înalțe în tîlă, care un deal cu vie. E seară, e cald, și iată, ici-colo, prin fața porților, niste bătrîni, primîndu-ne cu ochi albi defilarea. Pășări întîrziate în această lagună a li-nistă amîndreind nostalgice a flori uscate de tei și a viață veche, păsări prea ostente și prea geroase ca să mai ia, precum puși dînzii de flăcăr.

Străbătu, în dimineața albă de iarnă, Dioști. Satul robust de moșneni, marea și fremătînd de viață „insulă” a vecurilor care s-au dus, pare azi o așezare moartă, un fel de Pompei al satului românesc. Ne mișcăm pe ulițe goale, străzile sînt de sticlă, creștăși, așezate, cu becuri bolite, mari cît să înalțe în tîlă, care un deal cu vie. E seară, e cald, și iată, ici-colo, prin fața porților, niste bătrîni, primîndu-ne cu ochi albi defilarea. Pășări întîrziate în această lagună a li-nistă amîndreind nostalgice a flori uscate de tei și a viață veche, păsări prea ostente și prea geroase ca să mai ia, precum puși dînzii de flăcăr.

Străbătu, în dimineața albă de iarnă, Dioști. Satul robust de moșneni, marea și fremătînd de viață „insulă” a vecurilor care s-au dus, pare azi o așezare moartă, un fel de Pompei al satului românesc. Ne mișcăm pe ulițe goale, străzile sînt de sticlă, creștăși, așezate, cu becuri bolite, mari cît să înalțe în tîlă, care un deal cu vie. E seară, e cald, și iată, ici-colo, prin fața porților, niste bătrîni, primîndu-ne cu ochi albi defilarea. Pășări întîrziate în această lagună a li-nistă amîndreind nostalgice a flori uscate de tei și a viață veche, păsări prea ostente și prea geroase ca să mai ia, precum puși dînzii de flăcăr.

Străbătu, în dimineața albă de iarnă, Dioști. Satul robust de moșneni, marea și fremătînd de viață „insulă” a vecurilor care s-au dus, pare azi o așezare moartă, un fel de Pompei al satului românesc. Ne mișcăm pe ulițe goale, străzile sînt de sticlă, creștăși, așezate, cu becuri bolite, mari cît să înalțe în tîlă, care un deal cu vie. E seară, e cald, și iată, ici-colo, prin fața porților, niste bătrîni, primîndu-ne cu ochi albi defilarea. Pășări întîrziate în această lagună a li-nistă amîndreind nostalgice a flori uscate de tei și a viață veche, păsări prea ostente și prea geroase ca să mai ia, precum puși dînzii de flăcăr.

Străbătu, în dimineața albă de iarnă, Dioști. Satul robust de moșneni, marea și fremătînd de viață „insulă” a vecurilor care s-au dus, pare azi o așezare moartă, un fel de Pompei al satului românesc. Ne mișcăm pe ulițe goale, străzile sînt de sticlă, creștăși, așezate, cu becuri bolite, mari cît să înalțe în tîlă, care un deal cu vie. E seară, e cald, și iată, ici-colo, prin fața porților, niste bătrîni, primîndu-ne cu ochi albi defilarea. Pășări întîrziate în această lagună a li-nistă amîndreind nostalgice a flori uscate de tei și a viață veche, păsări prea ostente și prea geroase ca să mai ia, precum puși dînzii de flăcăr.

Străbătu, în dimineața albă de iarnă, Dioști. Satul robust de moșneni, marea și fremătînd de viață „insulă” a vecurilor care s-au dus, pare azi o așezare moartă, un fel de Pompei al satului românesc. Ne mișcăm pe ulițe goale, străzile sînt de sticlă, creștăși, așezate, cu becuri bolite, mari cît să înalțe în tîlă, care un deal cu vie. E seară, e cald, și iată, ici-colo, prin fața porților, niste bătrîni, primîndu-ne cu ochi albi defilarea. Pășări întîrziate în această lagună a li-nistă amîndreind nostalgice a flori uscate de tei și a viață veche, păsări prea ostente și prea geroase ca să mai ia, precum puși dînzii de flăcăr.

Străbătu, în dimineața albă de iarnă, Dioști. Satul robust de moșneni, marea și fremătînd de viață „insulă” a vecurilor care s-au dus, pare azi o așezare moartă, un fel de Pompei al satului românesc. Ne mișcăm pe ulițe goale, străzile sînt de sticlă, creștăși, așezate, cu becuri bolite, mari cît să înalțe în tîlă, care un deal cu vie. E seară, e cald, și iată, ici-colo, prin fața porților, niste bătrîni, primîndu-ne cu ochi albi defilarea. Pășări întîrziate în această lagună a li-nistă amîndreind nostalgice a flori uscate de tei și a viață veche, păsări prea ostente și prea geroase ca să mai ia, precum puși dînzii de flăcăr.

Străbătu, în dimineața albă de iarnă, Dioști. Satul robust de moșneni, marea și fremătînd de viață „insulă” a vecurilor care s-au dus, pare azi o așezare moartă, un fel de Pompei al satului românesc. Ne mișcăm pe ulițe goale, străzile sînt de sticlă, creștăși, așezate, cu becuri bolite, mari cît să înalțe în tîlă, care un deal cu vie. E seară, e cald, și iată, ici-colo, prin fața porților, niste bătrîni, primîndu-ne cu ochi albi defilarea. Pășări întîrziate în această lagună a li-nistă amîndreind nostalgice a flori uscate de tei și a viață veche, păsări prea ostente și prea geroase ca să mai ia, precum puși dînzii de flăcăr.

Străbătu, în dimineața albă de iarnă, Dioști. Satul robust de moșneni, marea și fremătînd de viață „insulă” a vecurilor care s-au dus, pare azi o așezare moartă, un fel de Pompei al satului românesc. Ne mișcăm pe ulițe goale, străzile sînt de sticlă, creștăși, așezate, cu becuri bolite, mari cît să înalțe în tîlă, care un deal cu vie. E seară, e cald, și iată, ici-colo, prin fața porților, niste bătrîni, primîndu-ne cu ochi albi defilarea. Pășări întîrziate în această lagună a li-nistă amîndreind nostalgice a flori uscate de tei și a viață veche, păsări prea ostente și prea geroase ca să mai ia, precum puși dînzii de flăcăr.

Străbătu, în dimineața albă de iarnă, Dioști. Satul robust de moșneni, marea și fremătînd de viață „insulă” a vecurilor care s-au dus, pare azi o așezare moartă, un fel de Pompei al satului românesc. Ne mișcăm pe ulițe goale, străzile sînt de sticlă, creștăși, așezate, cu becuri bolite, mari cît să înalțe în tîlă, care un deal cu vie. E seară, e cald, și iată, ici-colo, prin fața porților, niste bătrîni, primîndu-ne cu ochi albi defilarea. Pășări întîrziate în această lagună a li-nistă amîndreind nostalgice a flori uscate de tei și a viață veche, păsări prea ostente și prea geroase ca să mai ia, precum puși dînzii de flăcăr.

Străbătu, în dimineața albă de iarnă, Dioști. Satul robust de moșneni, marea și fremătînd de viață „insulă” a vecurilor care s-au dus, pare azi o așezare moartă, un fel de Pompei al satului românesc. Ne mișcăm pe ulițe goale, străzile sînt de sticlă, creștăși, așezate, cu becuri bolite, mari cît să înalțe în tîlă, care un deal cu vie. E seară, e cald, și iată, ici-colo, prin fața porților, niste bătrîni, primîndu-ne cu ochi albi defilarea. Pășări întîrziate în această lagună a li-nistă amîndreind nostalgice a flori uscate de tei și a viață veche, păsări prea ostente și prea geroase ca să mai ia, precum puși dînzii de flăcăr.

Străbătu, în dimineața albă de iarnă, Dioști. Satul robust de moșneni, marea și fremătînd de viață „insulă” a vecurilor care s-au dus, pare azi o așezare moartă, un fel de Pompei al satului românesc. Ne mișcăm pe ulițe goale, străzile sînt de sticlă, creștăși, așezate, cu becuri bolite, mari cît să înalțe în tîlă, care un deal cu vie. E seară, e cald, și iată, ici-colo, prin fața porților, niste bătrîni, primîndu-ne cu ochi albi defilarea. Pășări întîrziate în această lagună a li-nistă amîndreind nostalgice a flori uscate de tei și a viață veche, păsări prea ostente și prea geroase ca să mai ia, precum puși dînzii de flăcăr.

Străbătu, în dimineața albă de iarnă, Dioști. Satul robust de moșneni, marea și fremătînd de viață „insulă” a vecurilor care s-au dus, pare azi o așezare moartă, un fel de Pompei al satului românesc. Ne mișcăm pe ulițe goale, străzile sînt de sticlă, creștăși, așezate, cu becuri bolite, mari cît să înalțe în tîlă, care un deal cu vie. E seară, e cald, și iată, ici-colo, prin fața porților, niste bătrîni, primîndu-ne cu ochi albi defilarea. Pășări întîrziate în această lagună a li-nistă amîndreind nostalgice a flori uscate de tei și a viață veche, păsări prea ostente și prea geroase ca să mai ia, precum puși dînzii de flăcăr.

Străbătu, în dimineața albă de iarnă, Dioști. Satul robust de moșneni, marea și fremătînd de viață „insulă” a vecurilor care s-au dus, pare azi o așezare moartă, un fel de Pompei al satului românesc. Ne mișcăm pe ulițe goale, străzile sînt de sticlă, creștăși, așezate, cu becuri bolite, mari cît să înalțe în tîlă, care un deal cu vie. E seară, e cald, și iată, ici-colo, prin fața porților, niste bătrîni, primîndu-ne cu ochi albi defilarea. Pășări întîrziate în această lagună a li-nistă amîndreind nostalgice a flori uscate de tei și a viață veche, păsări prea ostente și prea geroase ca să mai ia, precum puși dînzii de flăcăr.

Străbătu, în dimineața albă de iarnă, Dioști. Satul robust de moșneni, marea și fremătînd de viață „insulă” a vecurilor care s-au dus, pare azi o așezare moartă, un fel de Pompei al satului românesc. Ne mișcăm pe ulițe goale, străzile sînt de sticlă, creștăși, așezate, cu becuri bolite, mari cît să înalțe în tîlă, care un deal cu vie. E seară, e cald, și iată, ici-colo, prin fața porților, niste bătrîni, primîndu-ne cu ochi albi defilarea. Pășări întîrziate în această lagună a li-nistă amîndreind nostalgice a flori uscate de tei și a viață veche, păsări prea ostente și prea geroase ca să mai ia, precum puși dînzii de flăcăr.

Străbătu, în dimineața albă de iarnă, Dioști. Satul robust de moșneni, marea și fremătînd de viață „insulă” a vecurilor care s-au dus, pare azi o așezare moartă, un fel de Pompei al satului românesc. Ne mișcăm pe ulițe goale, străzile sînt de sticlă, creștăși, așezate, cu becuri bolite, mari cît să înalțe în tîlă, care un deal cu vie. E seară, e cald, și iată, ici-colo, prin fața porților, niste bătrîni, primîndu-ne cu ochi albi def

Noi, cei de azi, în roman

Cu „Marșul cariatidelor”, cel de-al treilea volum și cel mai bun, credem noi, al romanului **Pumnul și palma**, Dumitru Popescu își încheie trilogia sa, remarcabilă dealtfel în întregul ei. Celelalte două componente ale ciclului, apărute la aceeași Editură Eminescu fiind: „O dimineată înșelătoare”, 1980, și, respectiv, „Ochiul ciclopului”, 1981. O impresionantă frescă a societății românești din anii noștri, publicată, cum se vede, într-un ritm susținut. Impresionantă prin cuprindere, prin profunzimea explorare a unei epoci de radicale transformări sociale, radiografată obiectiv, deși și cu evidentă participare, fără false menajamente, ca și fără accente de pamflet, fără nimic edulcorat cumva, stinjenitor.

„Marșul cariatidelor” este — ca și trilogia în ansamblul ei, căreia i-ar fi putut imprumuta titlul — un roman politic, un roman al puterii, dar nu numai atât. De un dramatism adesea copleșitor, scrisă fluent, expresiv, cu vizibilă profesionalitate, nuanțată, saturată de considerații, incursiuni în filozofia istoriei, în socio-psihologie, literatură, artă, tărâmurii vădit familiare autorului, cartea se citește pe nerăsuflăte, ceea ce se întâmplă numai în cazul amplerelor creații de excepție.

Cariatidele volumului de față sînt și cele ale trilogiei, una dintre ele fiind ieșită din comun cu deosebire, prin relieful ei de Atlas „osindit” — de cine? — să sprijine pe umeri o altă boltă cerească. L-am numit, prin această imagine, pe Manole Suru, protagonistul romanului.

Așadar, Dumitru Popescu își propune să proiecteze în cartea sa — adevărată piatră de incercare pentru prozatorii noștri de după război — chipul activistului de partid, care exprimă puterea în noua orinduire de stat, socialistă. Întreprindere temerară și riscantă, alunecoasă, în care reușesc puțini. Printre aceștia însă se va număra, de acum, și poetul, eseistul Dumitru Popescu, a cărui dominantă scriitoricească va fi pentru mai departe, neîndoindu-ne — proza (romanul), chiar dacă n-ar mai cultiva genul. Pentru că activistul, activistul lui de partid există cotropitor, trăiește halucinant de real. De pildă acest Manole Suru.

Prim-secretarul județului de partid nu este vizitor decît în subtext. El fiind, în substanță, un ins de un realism uluitor. Știe ce are la îndemînă ca tehnică, oameni, resurse materiale. Dar, alternativa este — a rămîne pe loc, a ne eterniza în condiția de colectivitate vasală, periferică, hinterland al altora. El, care reprezintă aici, în județ, conducerea superioară de partid, nu are de ales: construim o industrie proprie, sau pierim. Cu ce să suplînim însă carenta de posibilități materiale? Suru descoperă această miraculoasă rezervă în entuziasmul oamenilor, care trebuie provocat, în sacrificiile ce trebuiau la nevoie impuse constructorilor înșiși.

Suru este omul faptelor, un posedat al faptelor, un inflexibil, din acest unghi. O forță a naturii, un infatigabil, pentru care nu există nu se poate. Figură festivă, de gazetă de perete? Cîtuși de puțin. El e un infatigabil neînduplecat. Dar, cu ce pret? Că nu se cruță deloc nici pe el — era dreptul lui. Poți însă, ai dreptul să le impui și celorlalți aceeași dăruire, un cortegiu întreg de sacrificii? Protagonistul crede că da — în perspectivă. Dar pe termen scurt? Răspunsul lui însă, obsesiv, rămîne: nu e posibil altfel, trebuie! Și devine, firește, tiranic, nu o dată nedrept chiar cu cei mai apropiați colaboratori, între care prietenul lui de-o viață, Vladimir Cernea — oglinda (și frîna, fără efect din păcate, a primului-secretar) — acest Pierre Bezuhov, filozof, personificare a tandreței, a bunului simț, a prieteniei devotate, a cîstei desăvîrșite. Sacri-

ficată fiind chiar familia eroului: o fiică eșuează în concubinaj, trăind cu un bărbat înșurat, alta se îndrăgostește încă din liceu, amenințînd să-și marcheze și ea viitorul, fiul face o căsătorie aparent repudiabilă. Manole Suru nu are timp pentru ce nu intră în răspunderile lui oficiale, cu termene precise, devansîndu-le și pe acestea, indiferent cu ce pret. Reacția lui fiind violentă în fața oricărei defecțiuni fiind de sarcinile sale de plan, sau privindu-l pe prieten, privind familia sa. Cum își permite Vladimir Cernea să aibă altă opinie „filozofică”? Cum își permit oamenii muncii să ezite, să murmure, să reclame condiții materiale mai bune, la care nu avem acces? De unde să le luăm? Și, culmea, cum își îngăduie ai lui, de-acasă, să aibă viața

Acțiune și contemplație

Recent sîrșit, printr-un volum solid de 400 de pagini („Marșul cariatidelor”), romanul ciclului „Pumnul și palma” de Dumitru Popescu, ajuns, în final, la peste o mie de pagini, nu este singura întreprindere contemporană de asemenea anvergură și nici cea mai impunătoare sub raport cantitativ. Construcții grandioase, aflate în curs, precum „Zăpezile de-acum un veac” de Paul Anghel, „Geneza” de Francisc Păcurariu, „Viața și opera lui Tiron B.” de D. R. Popescu, „Cartea Milionarului” de Ștefan Bănuțescu, protejate în trei-patru sau, în cazul lui Paul Anghel, chiar în nouă volume, probează că în acest moment proza românească a

Intrucit esul sublimază în „Pumnul și palma” tot ceea ce ar fi putut fi pitoresc, senzational ori fotografic? Invenția lui Dumitru Popescu constă în a reduce materia literară la două principii, în esență pozitive și ireductibile, pe care le-a diferențiat sub raport metodologic. Manole Suru și Vladimir Cernea sînt doi oameni politici, comuniști, în general bine documentați în doctrină nu însă și confundabili în optica lor practică unde psihologia individuală a lucrat hoțaritor. Om vital, riguros, cu o vigoare ieșită din comun, spirit speculativ mai placid, Manole Suru intruchipează principiul energic și finalist încredințat că în istorie totul este totul și că sovrăirea de clipă, fie și în chipul deliberat în absolut pozitivă, e o piedică în calea prefacerii ideii în concret. Dealtfel, prozatorul descriese cu acuitate, în finalul volumului al doilea („Ochiul ciclopului”), rigidizarea unei astfel de gândiri, amenințată, la un individ fără multe complicații analitice, de o relativă automatizare. „Marșul cariatidelor” este, în definitiv, romanul lui Manole Suru, insingurat pe culmile puterii obsedat de eficacitate cu orice pret, adept al căilor dure de control, rupt de familie, depășit de evenimente, închis în capcanele propriei gândiri inflexibile. Moartea lui Manole Suru, într-un chip dramatic și totuși ingenios estetic, face din acest mic „satrap” de provincie un erou al necesității istorice care nu ține cont de om ci de rezultat.

Nu astfel e Vladimir Cernea, prototipul energiei interogative și adeseori lucide, echilibrat prin elasticitate față de conjunctura istorică uneori apăsătoare, analitic și introspectiv, ajutat și de o biografie zbuciumată unde pasiunile puternice și omenești nu lipsesc. În „Ochiul ciclopului”, de pildă, Vladimir Cernea e părăsit de nevastă, o sculptoriță fără talent amezată de un plastician robust și primitiv; acum, în „Marșul cariatidelor”, face o pasiune pentru o directoare de liceu, femeie matură, elegantă, misterioasă, cu probleme care către sîrșit se rezolvă, însă și aceasta voluntară și mondenă, nu însă în gustul boem al sculptoritei. Prin raport la biografia de „triumfător” a lui Manole Suru, a cărui moarte nu tulbură impresia de succes definitiv, aproape de canonizare, Vladimir Cernea este „eroul”, cu viața intelectuală tulburată, mișcat în ierarhie în sus și în jos, prea uman pentru un moment în care conduita legiferată de istorie nu este aceea a lui. Față de Manole Suru care intruchipează în mic pe Robespierre, Vladimir Cernea este Danton.

Cu aceștia, prozatorul a creat prototipurile și a dat principiilor teoretice înfățișarea unor individualități cu biografie. Multimea întîlnirilor dintre ei, colorate cu nesfîrșite dialoguri în mers și în birou, preponderente în „Ochiul ciclopului”, mai puțin în „Marșul cariatidelor” care e romanul singurătății morale și al verificării separate pe viu a fiecăruia dintre cele două principii politice, generează aspectul de eseu, hotărîtor pentru „Pumnul și palma”; un roman, în fond, care încearcă, prin expertiză, valabilitatea unor idei teoretice. Din moment ce esența acestui ciclu este de ordin eseistic, s-ar înțelege că avem a face cu un singur ton stilistic și anume acela specific colocvului de idei. Cu toate acestea, prozatorul a compus cu altele, introducînd aici și colo un flash-back, un monolog interior modernizînd cu moderație și, în ciuda unei caracterologii monotone, a dat un roman neliniștit, imprevizibil, „vîu”. Monotonie fatală: umanitatea izolată de Dumitru Popescu exemplifică în chip convingător un singur tip uman, acela al omului politic, stabilindu-se, pentru diversitate, asupra unor varietăți de conduită. Încheiat printr-o întoarcere la eseu, cu acest „Marș al cariatidelor”, care e, dacă nu cel mai interesant în tot cazul cel mai profund din întreg ciclul, „Pumnul și palma” rămîne cel mai izbit document literar asupra istoriei contemporane românești.

ARTUR SILVESTRI

Carte eveniment

ÎNTRU ROBESPIERRE ȘI DANTON

lor, personală, fără asentimentul lui? Manole Suru e sanctificat, tulbure-auto-santificat, e marele Buddha! Cuvîntul lui trebuie să fie lege, replica e de neîmărginat. Și de aici: criză de autoritate, criză paternalistă, criză antinaturală chiar, pentru că însăși natura, alcătuirea lui fizică nu se mai supune.

Bilanțul acestui om-silbii este antipat de prietenul său, Vladimir Cernea — ceea ce și duce la ruptura dintre ei. Dar îl realizează și protagonistul însuși, în preajma sîrșitului, în destăinuirii zgîrcite către fostul lui colaborator, acest model de prieten, ce nu l-a putut dezavua niciodată, deși avea motive s-o facă.

Nu, așa nu e bine, oricît de justificate istoric ar fi procedeele eroului trilogiei. O recunoaște chiar el, Manole Suru, intrinsecutul, ineptuizabilul, omul devenit instituție, care arde și piere în propriile lui flăcări. Cu satisfacția, e drept, a perenității trecerii lui, pe care nimeni nu i-o poate nega. Dar — cum e bine? N-o știe nici el, Manole Suru, nici Cernea, nici ceilalți... Socialismul este o realitate și un ideal, o perspectivă fără de care nu se poate.

Pumnul și palma este, în întregul lui, unul dintre marile romane ale literaturii noastre postbelice, care, fără îndoială, merită a fi amplu discutat.

HRISTU CANDROVEANU

redescoperit romanul masiv, fresca și ciclul, tinzînd către un monumentalism cantitativ care e propriu epocilor de clasicism. Interesant e că nici unul dintre aceste romane nu seamănă unul cu altul.

Mai mult decît product romanesco „Pumnul și palma” e un șir considerabil de eseuri pe temele cele mai felurite, concentrate în jurul „puterii” și al „raportului între lider și mulțimi”. Însă pe lângă aceste condensări tematiche, prozatorul a adăugat și altele, care colorează pinzele întinse ale impozantului roman. El teoretizează despre istorie, despre acțiune și contemplație, specific național, libertate, femei, comerț exterior, în scurte eseuri colocviale care nu sînt simple raționamente aride ci au carnație epică, mișcă individualități, vînd și al sentimentul că umanitatea pune în lucrare ideile și nu altfel. Însă pretutindeni croiala teoretică se observă cu ușurință și este în afara îndofelii că prozatorul așa a și vrut să construiască, un roman, adică, fixat cu preponderență într-un singur mediu și tutelat de două psihologii ireductibile.

Examinat, „Pumnul și palma” e un roman politic mai cu seamă prin mediul sociologic în care s-a așezat, avînd în vedere un șir de evenimente din istoria recentă românească percepute de doi bărbați cu poziție înaltă în ierarhia administrativă. Totuși, Dumitru Popescu nu a dat fotografia unui mediu deși cite ceva din acesta a pătruns în roman însă numai atît cit era esteticeste inevitabil.

Ce profeșim,

ce profesăm

Generozitate confraternă

Cine și-l amintește pe poetul Ion Gheorghe de acum de mai bine de 30 de ani, pe adolescentul mai mult copil, vesnic insingurat și incrunțat, cu fruntea făcînd o cută pronunțată între sprîncene asemenea lui Zaharia Stancu, pe învățăcelul nedespărțit ziua și noaptea de cărțile lui de căpății, operele voluminoase ale marilor folcloriști O. Dem Theodorescu și Grigore Tocilescu, pe băiatul pus pe hartă — și nu numai verbală — aproape că nu-i vine să creadă că e unul și același cu intelectualul așezat de astăzi, gata să poarte discuții interminabile pe teme nu numai ale poeziei, ci și ale istoriei, filozofiei, arheologiei.

Pe mine unul mă impresionează vocația sa de redactor pe care nu i-aș fi bănuț-o într-o asemenea măsură de generoasă. Este poate, dealtfel, unul dintre cei mai demni de încredere oameni din presa literară românească actuală cărui

poți să i te adresezi cu certitudinea nu numai că nu-ți va rătăci munerisele, cum, din păcate, se întâmplă pe la alți confrăți, dar că în scurt timp vei purta o discuție plină de învățăminte pe marginea lor și în mod sigur lucrările care îi le va selecționa vor apărea. Un entuziasm organic, necontrăfăcut, îl îndeamnă la gesturi uneori incandescente. Mi-amintesc că într-o noapte, la o oră destul de tirzie, soția mea, dăscăliță de română la un important liceu din Capitală, demn urmaș al școlii centrale de fete de altădată, s-a trezit cu un telefon de la Ion Gheorghe care ținea să o anunțe cu un ceas mai devreme că fostul ei elev și discipol al revistei școlare „Spatii”, Gabriel Cherol, urmează să apară peste o zi, două în revista „Lucăfărul” la a cărei secție de poezie oficiază împreună cu un alt generos confrate — Grigore Hagiu.

S-ar putea crede din exemplul amintit că Ion Gheorghe e generos mai ales cu cei care îl tocesc zilnic pragurile, cu bucurăsenii. Nici vorba de așa ceva. Dacă trec în revistă, fie și pe scurt, cu titlul de exemplu, pe cîțiva din poezii care s-au bucurat de solitudinea lui, aceștia s-ar numi Mircea Dinescu, Marin Lupșanu, Mircea Bîrsilă din Bărgan, Ion Burnar și Ion Zubăscu din Maramureș, Ion Trif Pleșa din Brestii Moldovei, Adrian Alui-Gheorghe din Piatra Neamț, Valeriu Birgău și Mariana Pîndaru din Hunedoara. Și de asemenea Aure-

lian Titu Dumitrescu, Elena Stefoi și cîți alții, chiar din această scurtă însiruire, se poate deduce că Ion Gheorghe ca redactor nu e deloc mai prejos intrucit poezii promovate de el sînt de un talent viguros, prezintă garanții pentru viitorul lor literar, garanții pe care unul le-au și confirmat.

Ca unul care cu nu prea mulți ani în urmă am practicat și eu această nobilă indeletnicie de „căutător de comori”, cum o numea Mihai Dragomir, poetul care alături de Miron Radu Paraschivescu, Geo Dumitrescu, Ioaniche Olteanu a făcut o întreagă operă nemuritoare din promovarea pleiadei de poezii care fac în prezent onoare literaturii române, nu pot să-l salut decît cu o dulce și colegială invidie pe Ion Gheorghe.

Și cînd mă refer la opera de selectare și lansare a unor talente, focuri promeltece nu tăciuni să sufl în ei, cum ar zice Argezi, nu limitez lucrurile la simpla operație de a realiza cîteva selecții și a le încredința publicării căci Ion Gheorghe face o întreagă ucenicie cu emulii săi (sper ca aceștia să nu se supere pe acest termen căci din cîte am observat ucenicia lui Ion Gheorghe nu presupune imitarea sau adularea maestrului), preocupîndu-se de viața lor de fiecare zi, de cultura lor și, îndeosebi de familiarizarea lor cu viața socială a țării, cu ducerea lor la izvor, unde știe să imbine confruntarea lite-

rară cu cititorii, cu cunoașterea muncii acestora. Mi s-a întîmplat odată să merg pe urmele unei astfel de deplasări colective a lui Ion Gheorghe și să culeg impresiile pe care le lăsase în urmă grupul de poezii. Nu mică mi-a fost bucuria să-l ascult pe veteranul președinte de C.A.P. Anghel Mircea Dan, om altfel reținut la vorbă, relatîndu-mi cu mult entuziasm popasul tinerilor poezii la Grîndu, în miezul Bărganului. Interesant e de remarcat că prin strădania și generozitatea sa Ion Gheorghe stie în același timp să genereze afinități între poezii atît de diferiți, să le însuflească un sentiment solid al generației cărora li aparțin.

Și lată că însăși aceste cîteva considerații despre acest redactor exemplar de poezie care este în același timp și unul din cei mai valoroși și mai inventivi poezii contemporani, mă gîndesc că o consfătuire — schimb de experiență organizată de Uniunea scriitorilor cu participarea reprezentanților redacțiilor de sub egida sa — nu ar fi deloc inoportună. Exemplul lui Ion Gheorghe îmi întărește această convingere.

Generozitatea confraternă a lui Ion Gheorghe, de proporții și atît de originală cum sînt insolitele sale poeme, capătă semnificația unei opere cu nimic mai prejos decît unele din cele mai bune scrieri ale sale.

NICULAE STOIAN

atelier literar

* G. Dumitrescu

V. Ianculescu: Versurile nu prea dau speranțe — cumini, convenționale, modeste. Proza începe bine, cu un fel de precizie și sobrietate, cu o bună stăpânire a mijloacelor, etc. Din păcate, nu peste multe pagini, aceste calități dispar cu totul, înlocuite de lungi și dese comentarii uneori în marginea banalității, alteori înzorate metaforic într-un registru dulceag și roz. Lucrurile ating culmea în pag. 8—15 (dar, pe alocuri, și în următoarele) în dialogul siropos și ieftin, uneori pueril, dintre cei doi îndrăgostiți, dialog nefiresc, artificial, de gust indoielnic. Sperăm să puteți regăsi condeiul din primele pagini ale acestei proze și să-l păstrați cu toată ambiția și autoexigența.

Cristina Drăgan: Încă, șovăitoare, dar nu lipsite de unele semne bune („Gări monumentale”, „Planeta cuvintelor”, „O parte dintr-un vultur”). Să vedem, în continuare.

Gavril Jir: Nu e rău, pentru început; cel puțin așa reiese, deocamdată, din prea puținele pagini pe care ni le-ați trimis. Reveniți.

V. Ramidis: Și totuși paginile trimise erau destul de bune! Asta nu vă dă de gând și de sperat? Și anume, că ora redresării s-ar putea să fie pe undeva, poate chiar pe aproape (ceea ce vă dorim din toată inima!). Nu trebuie să renunțați la acest gând și să vă dați bătut. Din când în când mai dați-ne câte-o veste, câte-o pagină de manuscris.

I. Iosif: Nu sînt nici acum lucruri pe măsura (dovedită!) a puterilor dv. (ceva, în „Simple constatări”, „Nepăsare”). E de neînțeles ce se întâmplă.

Iola: „Rid, fac glume nesărate pentru a fi / băgată în seamă” — e mult adevăr în aceste versuri! Se pare, însă, că lucrurile nu se pot limita la această constatare. Căzută e mai complicat; ne vom lămurii mai bine (poate) la viitoarele manuscrise.

O. Nim: Tonul liric e în scădere; s-a instalat, în schimb, o manieră greoaie, deliberativă, filozofică, cu aer didactic, lipsită de spontaneitate, grație, frează. Citeva pagini mai amintesc, parțial, de bunele promisiuni încă neimplinite („Căutătorul de comori”, „Alte însemnări”, „Lovitura sub centură”, „Cintec despre livezile”, „Machierea”, „Homo sum”, „Te-ascunzi”, „Bunul simț diurn” — adică zilnic, cotidian, probabil, căci diurn e altceva, opusul lui nocturn — de zi”, „de noapte”...). Sperăm să ieșiți la liman, cit de curînd, din această pasă neagră pe care o traversați.

C. Tîrlea: Sint, în ansamblu, îmbucurătoare semne de progres, de creștere și diversificare a mijloacelor, de rafinare a expresiei, a nuanței etc. („Gînd bătrîneții”, „Trup”, „Convorbire”, „Mă iartă, clipă”, „Miroase”, „Se-ntoamnă”). Ceea ce ne îndreptățește convingerea că veți trece cu bine încercările și pragurile (inerente) și ne veți trimite în continuare vesti și manuscrise din ce în ce mai bune.

O. Duțu: Ceva mai bine, în „Ecou”. Dar progresele vor întârzia nedefinit dacă nu veți pune mai multă inimă în ceea ce scrieți, mai mult curaj, „dacă — vorba dv. — vom plînge mereu după chipul pierdut”!...

Cristi Oprescu: Încă n-ați adus la îndeplinire promisiunile de care se pomeniște în scrisoarea dv. O cauză importantă a fost, desigur, și programul încărcat, și plin de succese, pentru care vă felicităm! al răstimpului recent. Din puținele pagini de-acum, „Peisaj” și „Cristinei” (încă nu deplin realizate) ne dau de înțeles, totuși, că nu e cazul să renunțăm la speranțe.

Valeriu Dormona: Nu sînt noutăți convingătoare; totuși, în câteva pagini („În jurul zăgăzului”, „Noaptea, păsări”) pare să se ivească un fel de „rumoare” lirică. Să mai vedem.

Petre Soporan, E.D. Nacu, Petre Pîrvulescu, Maria Bălan, M. Cotuțiu, M. Ciucur, Sorin Ungureanu, Ionel Pleșa, Dom Băde, Florin Bănică, G. Dragotă-Dudaș, Iv. Eleuhide, Ov. Sibleanu (ceva, în „Și azi”, „Ave!”), Radu Florescu, Drum lung, Optimus, Tamara Asaftei (ceva, în „Tot toamna”), Ioan Barb („Rugăciune”, „Destin”), Stejărel Ionescu, E. Vinski (mai bine, în „Moment” 2, „Existență”), Cristache Alin: Nimic nou!

V. Ioniță-Turcu, Domnica Dimofte, Maria Munteanu, Ion Burloiu, Eugenia Dincă, Victor Păcășică, Alina-Florentina Văntu, Doina Păun (Tudose), Sorin Bata, Corina Pop, Mihai Tapu, Daniela-Elena Buga, Brăileanu Putinelu, Mihai Grancea, D. Enăcache, Vanea Gilescu: Pagini de nivel modest.

ERATA. În coloana de poezii a „Atelierului” din numărul trecut s-au strecurat unele greșeli. Cerem scuze și prezentăm corectura: „Rugă” și apartine lui Nicușor Mărganu. A doua poezie, „Ninsoare poetică” e scrisă de Simona Condor.

GEO DUMITRESCU

Spartană

Spartană
femei trec cu siguranță și robustețe
animalică
la brațul amănților lor
strivind firele de iarbă în hirjoneala lor
drăgăstoasă
și visele mele despre sublim și inefabil
apăsătoare de grele dureroase abstracții ca
„bine” și „adevăr”
mintea mea a crescut suie, pipernicită
printre pietrele templului...

gindurile sumbre îmi fug la viitorul
ce mi-e amenințat
de selecția naturală...

mă trec mereu florile, stau în umbră
ca nu cumva să descopere cineva
că sufăr de conștiință
și să-mi facă vînt de pe stîncă...

Bogdan Ștefănescu

Miere nocturnă

Ventilatorul îl răfoia pe bătrînul plinius
soba era plină cu salamandre
era noapte apoi s-a făcut noapte
apoi a venit din nou noaptea
hetairele tulburau încă luciul metalicelor
oglinzi

și ai venit tu cu părul mov cu pălărie
de azbest cu ochelari fumurii dragostea
mea din altă lume și eu am devenit găină
am început să ciugulesc din varul
trupului tău
apoi am mirosit amîndoi cuișoare

eu sînt tu ești ceilalți (treacă de la mine) sînt
dar un vierme de gînd îmi spune
că atunci cînd ne vom aștepta mai puțin
ca o judecată strîmbă de apoi
va sosi corosiva dimineață

Dan Emilian Roșca

Nu e ușor

Nu e ușor, e cel mai greu să scrii despre
țară
fără s-o știi fir cu fir pe dinafară;
fără să-i descifrezi toate semnele de pe
pietre,

E cea mai grea, dar cea mai dreptă
să plîngi cu toate viorile sufletului pentru
țară
să mori de cîte ori o acoperă un fulg de
nea,
și să te naști de cîte ori o străbate o stea.

Nu-l o socoteală simplă, e o datorie din
tată-n fiu,
e poemul pe care și miinile și pașii
îl scriu,
e cel mai greu și mai prețuit jîrmînt,
e primul cuvînt din toate cîte sînt.

Titu Șerban

Primăvara

Primăvara
mi-a bătut în geană
cu fluturi
și m-a dojenit
că nu am terminat
infrunzitul copacilor.
„Nu-i treabă de-o zi
ci una de vis”
am încercat a-i spune
dar ea mi-a arătat
calendarul florilor
și m-a lăsat singur
pentru încă un an.

Traian Metaxa

Dragoste juvenilă

Acum o să bată vîntul spuneai
și vîntul bătea
acum o să vină ploaia spuneai
și ploaia venea
acum o să trecem o punte spuneai
și puntea trecea
acum o să fim un munte spuneai
și munte eram
Acum o să fii femeie ai spus
și eu rămîneau copilă
și așa a apus
dragostea mea juvenilă

Olga Domian

Gînd bătrîneții

Cumpăr odaie mică și serin din lemn
de nuc,
Miros de mere coapte, singurătății de cuc.
Zvîcniri de-aripi bătrîne de-atît uitat
argint
Și stropi de amintire cu care să mă mint.

Cumpăr priviri de boare, ochi obosiți și
grei,
Mai mici e-o bătrînețe, împovărați de ei,

Mai numărînd la zile, mai însemnînd amar
Vreo clipă de durere pe-un ultim calendar,

De-atîta așteptare, de-atît de mult urît,
De cîte cunoscut-au, de-atît necunoscut,

Se sting bătrînii noștri și n-apucăm să-i
stim,
Și ne cuprinde dorul să mai copilărim

Cînd timp nu-l pentru viață, iluzii nu
mai sînt
Useat, pămîntul trage de-a pururi la
pămînt.

Și pîlpîie cu teamă, uitat, stingherul cuc...
Mai sînt cît sînt bătrînii și-ntr-un tirziu
se duc.

E semnul implacabil că nu mai sîntem
mîei
Și alergăm cu groază să cumpărăm buniei.

Ne trebuie-amintire căci fără ea uităm.
De ne lipsese bătrînii, atunci să-i
cumpărăm.
Cătălin Țîrlea

FĂNUȘ NEAGU:

Dacă vreți

să rideți un pic

Pentru că n-am de gînd să îmbătrînesc bombănînd sau înjurînd lumea, îmi place să mă înconjur de oameni și de cărți vesele. Oamenii veseli găsesc mai greu, fiindcă, oricît de hazlii, pînă la urmă tot își dau în petec, adică trec să-și povestească necazurile vieții și te amesc cu o mie de buclucuri care li s-au întimplat lor sau familiei, că, să vezi dădănaia dracului, cele mai mari belele, nu știu prin ce miracol bălțat, tocmai pe capul lor cad ca grindina, umplîndu-i de sute de cucule. Ascultîndu-i, te cuprinde, în cele din urmă, plînsul. Din pricina asta am început să-i evit pe humorîști și să le caut cărțile. Cum lesne vă închipuiți, nu se găsesc în librării, iar din bibliotecă sînt mereu imprumutate sau șterpelite. M-am adresat editurilor și am primit acasă un exemplar din volumul de schițe „Centrul de combatere a tristeții” de Liviu Vulcu. Despre autor nu știu decît că e medic și că lucrează undeva prin provincie. Încolo, nimic. Sau, dacă vreți, aproape totul. Cartea mi l-a dezvăluit ca pe un om plin de farmec, visător și bun condeier. Iar mai presus de toate ca pe o fire înclinată să ridă înțelept despre prostia sau cusururile omenești. E frumos să vezi lumea așa cum este și s-o dorești mereu tot în tiparele ei, dar mai plină de rouă, vară, și cuprinsă, iarna, cum zice doctorul, de un ger care îngheață viale. O glumă nu trebuie să doară pînă-n marginea răbdării. Liviu Vulcu, de aceea, nu rotește adinec bisturiul. El știe bine că o rană, atînsă cu-n fir de trandafir sau c-o urzică, ustură la fel. Doctorul Liviu Vulcu, pentru că nu dorește decît să ne însemneze fața și să ne smulgă un zîmbet, descîntă și cu firul de urzică, dar crede că poate leui răul, mult mai bine, cu un fir de trandafir. E un merit sau o decădere? Virtușii pot strîmba din nas, eu zic că e un merit. Și felicit Editura Albatros că se străduiește să facă lumea mai veselă. Această carte merită să fie publicată măcar numai pentru schița ABCD de la pagina 132, demnă să figureze în antologiile genului. Cine vrea să ridă un pic și să cadă pe gînduri vreme îndelungată, s-o citească.

GRIGORE HAGIU:

(Urmare din pagina 9)

tor („lebedă are pe cap / coroană subțire de aur / și-și poartă pe ape / dumnezeeste săgeata / și e zveltă din cale-afară / numai privită-n amurg / de la mare distanță”) ? Sau are dreptul să-l știe exact așa cum este el ?

— Cred că relațiile poetului cu oamenii nu se pot stabili pe bazele poeziei, ci pe acelea ale umanității. Iar dacă umanitatea din noi și din ceilalți e înaltă, însăși această relație atinge sfera poeziei.

— Cum vă despărțiți de-o poezie pe care ați scris-o ?

— Este ceva ce ne scapă și ține de misterul creației. Odată scrisă, o poezie se îndepărtează din ce în ce mai mult de autorul ei. Dar în schimb se apropie de spiritul altora. Se produce un fel de ciudată entropie pe care poezia ar putea s-o demonstreze și pentru alte domenii. Pentru că un univers în expansiune este greu să revină în datele lui esențiale. Poezia pleacă de la autor și se întoarce la cel ce o citește într-un drum al dialecticii moderne care mă face să cred că poezia rămîne totuși cea mai vie activitate umană.

— Cum de aveți curajul să susțineți așa ceva într-un secol guvernat de tehnică ?

— Tocmai forța poeziei de a uni aceste două domenii — senzorialul și abstractul — îl echilibrează pe om dîndu-i senzația acută că trăiește mai deplin datele lui fundamentale. De a fi om și de a putea totuși să se depășească. O ființă a viitorului trebuie să aibă o încălțură emoțională capabilă să reziste la cele mai mari uscăciuni ale gîndului: „putem gîndi cu mult mai mult / Decît ne poate carnea suporta.” În acest sens, cred că poezia are mari șanse de binevenită intervenție.

— Vă interesează să prospectați viitorul ?

— Cărțile poetului trebuie citite nu numai strict literar: s-ar putea ca uneori să găsim în ele ceva din datele omului de mîine. Și nu numai în ceea ce are el drept spiritualitate, dar chiar și în ceea ce are el fizic. Cred că și sentimentele evoluează, ca și omul în genere: i se ascut anumite simțuri devenind mai agere, mai apte să surprindă transformările calitative ale lumii înconjurătoare.

— Ați putea da un exemplu ? Mai ales că de data asta veniți în contradicție cu un mare poet de-al nostru, Al. Philippide, care susține că nu este nici o diferență între sufletul omului antic și cel al omului modern.

— Două din cărțile mele, *Miazănoap-*

tea mișmelor și Descendee de gravitație fac apel la un fel de nouă calitate a mirosului și a echilibrului. Le-am scris înainte de cutremur și ceea ce spuneam acolo era un fel de premoniție, încă amorfă, e drept, totuși foarte reală, pentru mine, a cutremurului.

— V-aș ruga să rămînem totuși pe tărîmul faptelor controlabile. De aceea vă întreb dacă aveți în viață un principiu călăuzitor.

— Îmi echilibrez viața în așa fel încît pot să-mi ofer zilnic fie și doar cîteva clipe, pentru a scrie sau măcar pentru a gîndi la ceea ce vreau să scriu. Dar nu dezordonat, chiar dacă poetul stă tot timpul în centrul poeziei sale, ci într-un mod deliberat. Un exercițiu pe care mi l-am impus prin anul '78 este acela de a-mi memora visele și de a le scrie. E un exercițiu deosebit de util. Ca să pot fi capabil apoi să-mi transcriu fiecare imagine, care apare ca și visul în somn.

— V-ați simțit vreodată manevrat ?

— Ca orice om, ca oricare ființă. Totul e să îți dai seama la timp și să știi să te retragi.

— Ați scris multe poezii „de dragoste de țară”. Sînteți unul dintre cei care ilustrează cu dăruire acest gen.

— Idealul de poet desăvîrșit rămîne și va fi pentru poezii române Eminescu. Tendința titanică a lui de a acoperi toate genurile poetice, este aspirația fundamentală a poetului român. Alături de poezia filozofică, de poezia de dragoste, cea patriotică ocupă un loc aparte în lirica oricărui poet. Veți observa că nu există poet român care să spună că nu a scris de-a lungul operii lui, mai mici sau mai mari, poezie patriotică, deși sensul pe care îl dă acelei poezii poate diferi de la unul la altul. În cazurile particulare poezia dragostei de țară capătă forme foarte directe. Nu este vorba de o referire la aspectele imediate ale realității ci de implicarea în procesul formării lor. Acea parte a poeziei care ambiguitățează să fie cit mai aproape de om explodează în versul care se implică în viață, în destinele ei.

— O umanitate care nu se întrebă asupra destinelor ei este condamnată la letargie, la moarte spirituală. Ce întrebări ale omenirii de azi credeți că sînt prezente în lirica noastră contemporană ?

— Există sentimentul cel mai puternic pe care îl detectez în poezia noastră: cel al unei neliniști apăsătoare, al unei pasiuni care vrea să se exprime, să se explicitizeze căutîndu-și formele adecvate. Există un patos, începînd chiar de la spunere, care s-ar putea să pară de sine stătător. De fapt, sînt neliniștile și febrele acestui veac în care pentru prima oară omul este ridicat la treapta

propriei sale putințe; de a-și duce mai departe existența sau de a o întrerupe spectaculos. Desigur, preferăm totuși existența în toată umila ei măreție.

— Dar cit de mult poate interveni poetul în destinul de azi al planetei ?

— Eu cred că scriitorul e un izvor nesecat de liniște. Dar pentru a putea alimenta cu liniște sufletele, sufletului său trebuie să i se ofere șansa liniștii. Sîntem răspunzători în aceeași măsură de ceea ce ni se întîmplă tuturor și fiecărui în parte. Poetul trebuie să știe să surprindă cit mai exact acest dialog purtat între toate conștiințele.

— Pentru asta e necesară și o anumită ambianță.

— Există un climat al cărților și există un climat al oamenilor. Un bun climat al cărților nu înseamnă și un bun climat al oamenilor. Dar un bun climat al oamenilor poate și trebuie să ducă și la un bun climat al cărților. Trebuie să ne înconjurăm de oameni cum ne-am înconjurat de cărți, citîndu-le adinec în suflul pentru a putea înțelege ce trebuie scris mai departe. Trebuie să ne bucurăm gîndindu-ne că în fiecare moment ceea ce este mai bun în oameni regăsim în cărți și ceea ce este mai bun în cărți tinde să devină realitate. Societatea în care omul și cartea sînt considerate bunuri supreme nu poate fi decît o societate a înaltelor împliniri.

— Ce descoperire importantă credeți că ați făcut în anii pe care i-ați trăit ?

— Că oamenii sînt muritori. Nu e o descoperire grozavă, al putea zice. Dar faptul de a ști din vreme asta ar putea fi un lucru hotărîtor pentru destinul unui om.

— Veți împlini anul acesta o sumă rotundă de ani. E o vîrstă la care, vrînd-nevrînd, trebuie să tragi linie și să aduni ce-ai agonisit prin ani. În ceea ce vă privește, mi se pare incredibil, fiindcă păreți în continuare tînăr.

— De la o vreme simți drumul îngustîndu-se din ce în ce mai hotărît. Altele proiecte care altădată îți înfrumusețeau imaginația par să treacă în viteză de-a dreapta și de-a stînga ta, absorbite de ceea ce parea să fie un perete de stîncă. Îngustîndu-se, drumul îți ordonează privirea asupra numai cîtorva puncte. Ele îți spun totul despre ceea ce ai fost, ești și vei vrea să fii întotdeauna. Aici nu mai ești la hotarele energiei, ci în centrul energiei însăși, nu mai ești pur și simplu o existență, ci răspunderea unei existențe. Este momentul în care te poți defini prin numai cîteva cuvinte care chiar din clipa transmisiunii încep să nu-ți mai aparțină. Tu însuți într-un fel nu-ți mai aparții pe deplin, ești strîngat tuturor cuvintelor laolaltă pe care le-ai strigat vreodată. Un strigăt care poate ține încă o viață.

Un muzeu în labirint

Toulouse-Lautrec, între frustrare și revanșă (II)

Cap și pajură

Toulouse-Lautrec. Autoportret

La prima vedere, totul pare foarte simplu: Toulouse-Lautrec trebuie clasificat printre pictorii „blestemați”. Blestemați să găsească o compensație pentru ceea ce viața le-a refuzat. Dar, pînă la un punct, această etichetă lipită de numele lui Lautrec mai mult ne incurcă.

Pentru că Lautrec nu e deloc un ascet, un sfînt laic, în genul lui Van Gogh. Dimpotrivă. El nu-și refuză nimic din ce poate primi. Se dă în vînt după o mincare bună, are un apetit excelent, se pricepe la rețete culinare rafinate, așa cum se pricepe să amestece băuturile pentru a doborî și un taur. E gata orînd să dea o raită prin localurile de noapte, să se afle în preajma vedetelor zilei ori să hălăduiască printre dansatoare, clovni și pensionare ale caselor de toleranță, încît mulți se întreabă cînd mai are timp să picteze. Acest pitic plin de viață îi uimește pe toți prin neastîmpărul cu care vinează, ca un braconier grăbit, orice șansă de a-și dezola familia care i-a cerut să nu-și semneze tablourile cu numele său adevărat. O vreme, el s-a conformat, folosind pseudonimul „Tréclau”, rezultat din anagramarea lui „Lautrec”. Apoi, a refuzat să mai dea ascultare dorinței familiei. În definitiv, de ce și-ar ascunde identitatea? Ca să nu amestece numele conților de Lautrec în lumea pe care o frecventază și o pictează el? Dar o pictează pentru că e singura pe care o cunoaște bine și în care nu se simte infirm. N-are și el dreptul să trăiască? Mai ales că „blestematul” nu ține cîtuși de puțin să pară un erou în confruntarea pe care i-a impus-o destinul prin boală.

Dealtfel, un erou nu se îmbracă cu pantaloni cadrilați, nu-și așază un melon pe cap și nu se autoironizează. Dacă poate, își ia un aer auster și tăios, ceea ce nu se potrivește deloc cu dorințele lui Lautrec. Lui îi place să guste un spectacol de circ, să se amuze, să colinde prin cabarete, să combine un meniu care să-i umple de admirație pe prietenii săi și să aprecieze calitățile unui vin bun. Rareori e posac. Rareori e obosit. Și e un excesiv în toate.

Nu se plinge decît în trecere împotriva bolii care l-a lovit și datorită căreia are picioarele prea scurte. A îngropat în el tristețea de a se vedea redus la rolul de paită și încearcă să-și joace cît mai bine, cît mai înflăcărat, noul rol. Nu le impune celorlalți capul cu titlurile lui, cu ascendența sa și cu blazoanele sale. Se poartă ca și cum leagănul său ar fi fost atînat de o grindă la Moulin Rouge, ca și cum în loc de lapte ar fi supt din suzetă șampanie și ca și cum ar fi adormit de mic în sunetele cadrilului. Are o inepuizabilă dorință de a petrece, de a se distra și, poate, de a uita. Nu disprețuiește nici succesul. Din contră, îl caută, prin toate mijloacele. Nu se închide în singurătatea artăgoasă a lui Degas, pe care îl admiră totuși. Își caută prieteni, participă la toate expozițiile unde e invitat, semnează afișe care colorează din cînd în cînd zidurile Parisului, folosind toate ocaziile pentru a se face cunoscut și apreciat. Adoră litografiile și birfeliile, adoarme beat prin birje, cu buzunarele pline de crochieri și ilustrează tot ce i se oferă: cîntece, programe de cafec-concert, folioletoane, spectacole la ordinea zilei. După o noapte de chef se duce direct la tipografie să retușeze un desen care urmează să fie imprimat, urmărește probele, rîde cu tipograful, hotărît mereu să smulgă vieții tot ce ea îi poate oferi. E, așadar, un hedonist? „Un măscărici”, zic unii. „Un om fermecător”, zic alții.

Fizic, da, arată, poate, ca un măscărici. Și nici obiceiurile lui nu sînt foarte ortodoxe. Ce artist mai locuiește într-un bordel? Avînd chiar insolența de a povesti că se lasă jucat la zaruri de prostituată și de a da, celor care vor să-l caute, adresa lupanarului, ca și cum ar fi vorba de unul din castelele conților de Lautrec. Dar această beție a vieții e prea exaltată pentru a nu fi suspectă, iar acest cheflui curios și infirm rîde prea zgomotos pentru a nu trezi în noi bănuiele. Ce adevăr ascunde, oare, verva lui? „Trebuie să te suporti pe tine însuși”, zice el. Și rîde. Apoi cade pe gînduri. Să te suporti, desigur, dar cu ce preț? ne întrebăm noi în locul lui, tentați, și pe bună dreptate, să vedem în excesele lui Lautrec un fel de exil din destinul său de infirm. Oare nu s-a considerat el însuși un „sinucigaș moral”? De ce am greși atunci gîndindu-ne că viața lui seamănă cu o sinucidere prelungită?

Răspunsul nu e nici simplu, nici sigur. Ceea ce e sigur e că Toulouse-Lautrec, în loc să întorcă spre lume o privire sumbră, jignită, întunecată de reproșuri, îi face pe alții să rîdă, îi tirăște după el, îi învață să bea diverse combinații de gin și vermut, de coniac și absint, trăind frenetic și periculos. Nu-și refuză nici o plăcere din cele posibile. Destul l-a frustrat destinul. Nu mai vrea s-o facă și el. Jefește viața de toate șansele pe care i le oferă și moare la treizeci și șapte de ani.

S-a grăbit, s-ar zice, să moară. Abuzul de alcool, nopțile nedormite, l-au epuizat și i-au scurtat viața. În privința aceasta nu încap îndoieli. A vrut, parcă, într-adevăr, să ia, din ceea ce i-a rămas, cît mai mult pentru a termina cît mai repede. Dar cît de nefericit trebuie să se simtă un om, sau cît de mult se teme de nefericire și fuge de ea, pentru a se azvîrli cu atîta desnadejde în toate excesele posibile? Și cît de înfricoșătoare poate fi o tristețe care se ascunde într-o veselie prea ostentativă? Lautrec are un „ris infernal și dureros”, spune o cîntăreață la modă căreia pictorul i-a făcut portretul în mai multe litografii. Ris infernal? Da, probabil aceasta e formula cea mai potrivită pentru Lautrec. Risul lui prompt și sacadat sună foarte aproape de moarte. Bucuria lui e prea excesivă ca să nu fie ieșită și din desnadejde. Iar plăcerea îl omoară puțin cîte puțin. Totul e la el, ca și în pictura lui, triumf și eșec în același timp. Admirația se învecinează cu compasiunea. Nu e un simplu paradox ce s-a spus despre Lautrec, că „pictează desnadejdea risului și iadul bucuriei”. Pentru că el însuși a trăit, se pare, desnadejdea risului și iadul bucuriei.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Menelas Chircu de la Rîmnicu Sărat (II)

Reproduc, așa cum am promis, alte cîteva epistole de la scriitorii consacrați — clasici ai literaturii noastre — și numai pe acelea care au o semnificație mai generală, care aduc o clarificare ce poate fi utilă, care vor arăta uneori culorile timpului, sau altădată psihologia autorilor și realitățile care-l confruntau.

Să-l citim bunăoară pe D.D. Pătrășcanu, în scrisoarea expediată din București la 2 octombrie 1924: „Stimate Domnule Chircu, în cursul acestei luni apare cartea mea „În fața națiunii”, în care între altele mă ocup de evenimentele petrecute în anul 1918, de guvernul Marghiloman, Parlamentul de la Iași, — analizînd toate acestea pe bază de documente, dar mai ales punînd totul în legătură cu situația actuală a țării, pe care desigur că și d-ta o găsești intolerabilă. E o lucrare de convingere, dar și de curaj, deoarece adevărul, oricît de crud, e spus pe nume. Scrierile mele literare și le împarte publicul singur, pentru lucrări însă ca cea pomenită mai sus, cititorii se găsesc mai puțin — oricît de bună ar fi — și eu cu toată modestia mea, pot afirma că „În fața națiunii” e o lucrare bună. Pentru asta am făcut la ea abonamente. Dacă lucrul nu v-ar plăcea prea mult, ați fi așa de bun să-mi faceți cîțiva abonați, care să primească volumul îndată după apariția lui? Mi-ați face cu asta un serviciu. Cartea va costa 60 lei, — dar ca s-o pot da cu prețul acesta a trebuit să renunț la o parte din drepturile mele de autor. Editorul a băgat peste 100 de mii de lei în ea; o adevărată nenorocire să tipărești! De un lucru puteți fi sigur: cartea se citește cu interes, chiar dacă lectorul ei nu ar împărtăși toate ideile mele. Aceasta e esențialul însă.”

Cu societatea „Viața Românească” cred că sînteți puși în curent. „Creditul Industrial” i-a acordat acum vreo lună trei milioane de lei, cu care s-a pus pe cale bună. În fruntea ei, la Iași, este lăncu Botez, directorul Băncii Iașilor, — deci instituția se va afla la celelalte așezăminte ale liberalilor. Datorii nu mai are societatea — căci s-au plătit cu restul de la vinzarea sucursalei din București — așa încît capitalul nostru este intact, ba încă și cu o plus valoare. Eu m-am retras din această afacere, odată cu vinzarea sucursalei din București. Cu banii luați de aici, s-a salvat centrala, care merge rău. Revenind însă la subiectul acestei scrisori, v-aș rămîne prea obligat dacă rezultatul, bun sau rău, l-aș cunoaște în maximum 12—15 zile.

Iubirea de frumos

Amintirile lui Enescu

A apărut la Editura Muzicală cartea lui Bernard Gavoty care cuprinde în paginile ei mărturisirile lui Enescu asupra artei și vieții din ultimii săi ani, testamentul său așadar, în traducerea credinciosului prieten de o viață al lui Enescu, Romeo Drăghici și a lui Nicolae Bîlculescu. Așteptam de mult în limba noastră această carte de o mare valoare pentru cultura românească în general pentru că Enescu precum Brîncuși, Anghel sau Eminescu vorbesc din adîncurile spirituale ale unui popor, fiecare dintre ei fiind și o sinteză sufletească a neamului ce l-a zămislit.

Ce este și cum arată chipul

Contemporanii mei

Lupul singuratic

Volubilitatea lui briantă și acaparatoare, fantezia combinativă, șarmul pronunției, pur ardelenescă, contrastînd cu capul locului titlul acestui început de portret.

Și-a povestit, dezinvolt, zeci de romane, zeci de subiecte de film, cu o strălucire a verbului rar înfîlțită, cu un suris muical de „hai, să vă mai spun una formidabilă”, exersîndu-și de fapt, oral, ceea ce, poate că scrisese deja sau, cu siguranță, va scrie.

E viol și lejer, se comportă „americaneste”, fără morgă, deși, inteligența sa ascuțită îl împinge, uneori, în plasa unei regii apriorice gîndite.

Prietenii sînt munții și caprele negre și urșii morocănoși și cerbil boncăluind sub lună și armele sale

În orice caz vă mulțumesc de sentimentele dv. pe care le cunosc. Odată cu aceasta, vă rog să primiți pe lingă expresiunea sentimentelor mele de recunoștință și cele mai cordiale salutări. D.D. Pătrășcanu, Bulevardul Maria 57 București.”

Adaug și liniile pe care D.D. Pătrășcanu i le adresează patru ani mai tîrziu, adică la 15 decembrie 1928: „Iubite Domnule Chircu, Nu știu faci politică? În cazul acesta trebuie să fii trist căci nu te-am văzut trecut pe nici o listă. Dacă nu faci (atunci) firește ești om cuminte) desigur vremile noastre pătătoase trebuie să te întristeze și pe d-ta. Și într-un caz și-n altul îți trebuie un mic remediu: acela e „Un prinz de gală”. Dacă-l vei găsi pe chef, poate îl recomanzi și unora dintre prietenii, — firește aceluia care nu te-au înjurat pentru „În fața națiunii”. Sărbătorile cu bine și cu sănătate multă! D.D. Pătrășcanu, Bulevardul Maria 57 București.”

Lămuresc, ca să nu subziste îndoile, că Menelas Chircu, înainte de primul război mondial, s-a ales în două legislații deputat pe listele partidului conservator, iar după scindarea acestuia pe tema conflictului de opinii din perioada neutralității, el urmează pe Nicolae Filipescu, pe Take Ionescu și pe Delavrancea, promotorii ai politicii „instinctului național”, vestitori și militanți statofonici ai României întregite. Dealtfel, în volumul „O viață aleasă” se publică mai multe epistole emanînd de la P.P. Carp și Al. Marghiloman, toate de la începutul acestui secol, și notez că în anii următori războiului, cînd se puneau acutele probleme ale refacerii și cînd practic conservatorismul era lichidat ca ideologie, Menelas Chircu, pentru spiritul său gospodăresc, pentru cinstea, moralitatea și capacitatea lui organizatorică, a fost desemnat cu unanimitate sufragii ale alegătorilor, ca primar al orașului R. Sărat unde a lăsat destule urme meritorii.

Și trec mai departe ca să transcriu două scrisori ale lui G. Topirceanu — foarte, ca să spun așa, „topircenești” — pe care Menelas Chircu îl prețuia din lectură, pe care nu-l cunoștea și pe care-l poartă la culcușul viei de la Zăplazi, unde își avea podgoria și unde se păstra vechea dătină sărbătorească a culesului. Topirceanu răspunde de la Iași la 20 septembrie 1924: „Iubite Domnule Chircu, Vă mulțumesc din toată inima pentru amabila invitație. În mijlocul necazurilor fantastice în care mă zbat de ani de zile și al răutăților omenești, invitația dv. e un gest aproape neverosimil, care m-ar fi împăcat, poate pe cîteva zile, cu lumea și cu viața. Dar în loc să viu am regretul să vă răspund că mi-e cu neputință să părăsesc Iașul acum, pentru cît de scurtă vreme. Cauzele sînt prea multe, prea banale și de natură prea intimă ca să vi le mai insir aici. Iar dacă nu vin, să nu credeți că-ați prăpădit mare lucru. Pe citis de „vesel” și de „spiritual” în versuri, pe atîta-s de urșuz, de nesociabil și de ne-amu-

zant în persoană. Dar fiindcă vă place cum scriu și fiindcă intenția dv. a fost atît de binevoitoare, aș vrea la rîndul meu să vă mulțumesc în vreun fel mai expresiv: să vă trimit un volum de „Balade” cu dedicație sau vreo poezie inedită în manuscris (chiar ieri am terminat una pentru... „Arhiva C.E.R.” cu subiect ceferist, că de-asta-mi arde mie!). Pentru a le trimite însă mi-ar trebui o adresă mai precisă (numele și orașul numai, e prea vag), — ca să nu se piardă. Sper că adresa dv., e mai stabilă decît a mea, care se ține mereu numai într-un fir de ață. Afectuoase salutări, G. Topirceanu.”

Menelas Chircu, interpretînd că Topirceanu e în dificultăți financiare, îl scrie din nou de la Zăplazi, la 28 septembrie 1924, insistînd: „Iubite Domnule Topirceanu, Plăcerea de a te avea musafirul meu e așa de mare, încît te rog să lași orice la o parte și să vii. Transportul d-tale cu trenul — venit și dus — îl suport eu, rugîndu-te să nu te simți deloc jignit. Lasă pentru o clipă necazurile. Viața e prea scurtă ca să nu profităm și de frumusețile ce ni le oferă. Te aștept. Toată dragostea, Menelas Chircu.”

Replica lui Topirceanu vine tot de la Iași la 28 septembrie 1924: „Stimate Domnule Chircu, Mi-a spus fratele meu (Mateescu, sculptorul, fost profesor în urbea d-voastră) că domnul Chircu este primarul orașului R. Sărat. Vă cer iertare pentru stăruința mea în privința adreselor. Credeam că sînteți vreun avocat sau profesor, străin de oraș și aveam mare grijă ca volumul meu (juvaerul!) să nu se piardă. Grozav mă ispășește o odihnă de cîteva zile la podgoria d-voastră, pe care o presimt minunată în atmosfera de toamnă. Dar necazurile mele nu sînt de natură bănească. Am proces cu proprietarul, sînt certat cu „Viața Românească”, mi-a murit mama, am o soră bolnavă, starea civilă mi-e foarte încurcată, amica mea îmi face scene de gelozie, eu ei la fel, etc. etc. Scuzăți că vă fac aceste mărturisiri, fără să ne cunoaștem, dar le fac ca să înlătur un echivoc și fiindcă eram plin pînă-n gît și fiindcă vă plac versurile mele, deci sufletește sîntem rudă. Vă mulțumesc pentru intenția filantropică de a-mi trimite bani de drum. Dacă cu toți musafirii d-voastră procedați atît de larg, apoi... se duce podgoria pe giră! Dar eu voi avea frai cînd mi-a fi de venit. Volumul de balade vi-l trimit în curînd. Citiți acolo „Rapsozii de toamnă”, unde e vorba de vie și sînt sigur că o să vă facă mare plăcere. Dacă prin împrejurimi aveți păduri cu vînat și dacă la iarnă organizați vreo goană (vinătoare) aș veni și eu împreună cu Sadoveanu, că amîndoi avem patima vulpilor și lupilor. Vă rog să mă iertați de atîta poliloghie. Cu cele mai distinse salutări, G. Topirceanu.”

Incheierea — în „Flacăra” viitoare.

L. KALUSTIAN

eusebiei după care se întrebau vechii greci, al evlaviei românești vom afla din cuvintele acestea ce vor intra sînt sigur în conștiința noastră fiind de acolo aduse la lumină de truda jertfitoare a lui George Enescu.

Poate că e bine să ne amintim acum iarăși cu Enescu de munca uriașă ce stă în dosul fiecărei pagini devenită clasică din cultura noastră.

„Dar ce muncă de ocnă! Rad și șterg mai mult decît scriu și mai cu seamă aștept... ascult... S-ar părea că o făptură străină de mine și totuși destul de apropiată îmi propune, una după alta, mai multe soluții!”

Îmi vine în minte citînd aceste rînduri celebrul tablou de la Luvru al lui Rembrandt întru chipul minile grele de lucrător ale evangelistului Matei care ascultă vocea interioară ca să poată îngropa în stîncă Logosului sămînța cuvîntului care rămîne.

Mărturia demnă de Bach asupra căreia se cuvine să mediteze și

poetii și compozitorii este aceasta rostită de Enescu la pag. 97: „Un muzician compune asemenea poezii; și ca el caută — dibuind cuvîntul silindu-le pe cele mai bune, printr-un fel de incantație să iasă din ascunzîșul lor!”

Este vorba de Cuvînt, de forța Logosului intrupat în istorie care pune în lucrare atît sunetele muzicale cît și culorile picturale asemănînd cuvîntelor poetului, la originea operei de artă este același cuvînt de sine jertfitor care prin iubirea sa micșorî și stele.

Ar mai fi de citat aici în întregime ultima pagină a cărții (114—115) în care Enescu depășește sublimul artei devenind un apologet al spiritualității românești și universale ancorate în „Iubirea și frumusețea desăvîrșite” ale Logosului intrupat în istorie.

Iată o carte care trebuie să ajungă în mîna tuturor celor ce în un arcuș sau condei sau pensulă în mină înainte de toate.

IOAN ALEXANDRU

vremea inutil la... madam Candra. Multă m-au iscodit ce e cu el, ce face, de ce nu mai scoate un nou roman, dacă nu cumva cinematografa a barat ascensiunea unui romancier de talia lui.

N-am răspuns niciodată! Întrebările copilărești — stupide mă iritău și mă întristau deopotrivă.

Pot declara acum, că am avut favoarea de-a citi o parte dintr-un roman al cărui titlu nu vreau să-l deconspir, scris (vorba lui Nichita), cu labă de Zeu, un roman de suflet și maturitate, la care, precum Praxiteles cîlopăste în izolare refugiuului său montan, în timp ce lopătarii încrustați cu stele, îl aburec geamul cu buturile lor umede și calde.

Dragă Titus și Viorel și Popovici, dragă lupule singuratic, te-am prins în cătarea inimii mele într-o noapte de februarie cu zăpezi zdrențuite și te-am împușcat cu un glonț de dor și prietenie.

MIRCEA MICU

■ **Gheorghe Hojda**, impiegat de mișcare de la Vișeu de Sus, Maramureș, ne scrie în numele colectivului de muncitori de la sectorul de căi ferate forestiere Vișeu de Sus: „Întreprinderea noastră a încheiat contract cu Centrala minelor din Valea Jiului pentru a ne livra 700 t carbuni, dar de la Petrița ne-au trimis mai mult pământ decât carbune (numai 40 la sută carbune!). Bieții fochiști de locomotivă trebuie să curețe focarul de foarte multe ori din cauza aceasta, și nu numai ei pățimesc, ci tot personalul de mișcare și tracțiune, care astfel muncește zilnic 14-16 ore. Nici nu ne putem realiza sarcina de transport pe sector și unitate, nu putem onora convențiile pe care le-am încheiat!”

■ „La blocul L-14 din bulevardul 1 Decembrie 1918 nr. 35, București, sectorul 3, de circa un an, în orele de vîrf, atît vara cît și iarna, din momentul cînd începe să curgă apa caldă nu mai curge apa rece. E vorba de blocul cel mai mare din cartierul Titan, are 11 scări, iar noi, cei de la etajele VII, VIII, IX și X, circa 200 apartamente, nu mai avem atîcît strop de apă rece. Apa rece începe să curgă doar cînd s-a terminat cea caldă. Un amănunt: apa caldă este atît de fierbinte încît nu se poate folosi decît după răcire. **Maria Angelescu, Bd. 1 Decembrie 1918 nr. 35, bloc L-14, sc. 7, ap. 214, București.**”

■ „Eu, **Dănilă Dobre**, din satul Corbul Nou, comuna Măxineni, Brăila, sînt un vechi cititor al revistei, dar am mari necazuri cu primirea ei, datorită neglijenței Oficiului P.T.T. 3 Brăila, care nu trimite revista la timp și de foarte multe ori deloc. Reclamînd, mi s-a expedit o sumă de bani, contravaloarea exemplarelor neprimite. Dar eu nu am nevoie de bani, ci de „Flacăra”.

■ „Subsemnatul **Nicolae Spătaru** și **Ion Mitrofan**, str. Alea Săndulești nr. 3, bl. E-16, sector 6, Drumul Taberei, București. Apelul făcut prin revista dv. a avut ecou parțial la G.I.G.G. și ca urmare s-au făcut verificările cuvenite, însă situația a rămas la fel ca în cei zece ani care au trecut. După 30 noiembrie 1982, nu s-a mai întreprins nimic. Camerele de baie din 55 apartamente nu sînt încălzite! Lunar, timp de zece ani, din contul nostru, de virament de la C.E.C. se încasează de către G.I.G.G. sume mari pentru unele suprafețe neîncălzite: cele din camerele de baie. Mai mult, de-a lungul anilor neîncălzirea acestor încăperi a condus și conduce, în continuare, la deteriorarea pereților, proces care va determina, în cele din urmă, degradarea prematură a pereților.”

■ **Constantin Lupan**, str. Mehedinți nr. 32, Oradea, roagă să intervină la I.T.A. „ca să ni se asigure duminica și în celelalte zile de sărbătoare legală un autobuz dinspre comuna Roșia. la 20 km de Beiuș. Cerem aceasta deoarece în restul săptămînii circulă autobuze, dar noi și alți conștienți care lucrăm la oraș nu putem lipsi de la muncă în cursul săptămînii, doar duminica. Cum să ajungem în sat și să-i vedem pe toți ai noștri?”

■ „Sînt **Grigore Ion** din București, sector 2, str. Cornișor nr. 3, muncitor la Revizia de vagoane București-Basarab, elev la școală, Liceul nr. 1 de filologie-istorie. Locuiesc într-o cameră insalubră din palantă, fără nici un fel de căldură și lumină de aproape șase ani. Mă întrețin singur, nu am pe nimeni apropiat care să mă ajute. Am cerut la I.C.R.A.L. - Colentina să efectueze mări reparatili strict necesare. După multe drumuri și rugăminti, în decembrie anul trecut mersurii de la I.C.R.A.L. au adus un sul de carton și mi-au lăsat vorbă (eu eram la lucru) să mă descurc cum știu, că nu au curajul să se urce pe „magheriță”. Lumină nici vorbă să-mi instaleze. Nu se întreabă nimeni cum pot să dorm și să învăț la minus 10 grade și să bijibii în întuneric?”

■ „Sînt posesorul unui automobil „Dacia-1100”. În 1982 l-am dus la reparat la Auto-service din Păcurari, Iași, și stă acolo de la 9 august 1982. Nu-l pot lua înapoi din cauză că este defectă pompa centrală de frînă. Am cîștat pompa la Iași, București, Bacău, Suceava, Botoșani, dar n-am găsit nimic. Nu pot ieși din impas, nu am cui să mă adresez pentru ajutor. **Vasile Mieruță**, mai-

Scrisoare comentată

Un Pegas fără viteză cosmică

Un pensionar din București, **Victor Șelaru**, strada Mitropoliei Dosoftei nr. 51, ne relatează povestea unei biciclete Pegas Universal-Zărnești, cumpărată de la magazinul „Unirea”. Un basm adevărat pentru copii pînă la 80 de ani doritori de mișcare, economie de combustibil și viață rațională, cum pe drept recomandă ziarele, revistele și radioteleviziunea română.

Victor Șelaru a luat bicicleta ambalată de la magazin și, cînd timpul s-a încălzit, a deschis-o și a strîmutat-o pe rampa de lansare din curte, pentru a se plasa pe orbită cu prima, a doua sau oricare altă viteză cosmică sau terestră. Dar a constatat că: ● furca sustinătoare a roții din spate era deformată; ● încercînd să umfle cauciucurile, pompa din plastic a cedat și a trebuit s-o arunce la gunoi; ● ghidoul și șaua nu se mențineau la locul fixat, deși fuseseră strînse la maximum; ● cauciucul din spate răsfla prin pori.

S-a dus omul la cooperativă pentru reparații în garanție, „la 15 km de locuința mea, pe ploaie și noroi”, unde, cu chiu cu vai, i-a fost pusă la punct, dar pe drumul de întoarcere spre casă „saua tot a cedat; am pierdut două piulițe de la o pedală, fiilel fiind mincat, iar ceva mai tîrziu s-a rupt o valvă și a trebuit s-o înlocuiesc cu una de la automobil; ridicînd partea sustinătoare de la portbagaj, am rămas cu ea în mînă, deoarece s-a desprins din sudură”. Pensionarul conchide: „Ce-or fi zicînd cei ce au fabricat o asemenea bicicletă? Ce fac serviciul tehnic și C.T.C. de la Întreprinderea 6 Martie Zărnești? Această bicicletă mă costă pensia mea pe o lună!”

Am primit și alte scrisori la redacție cu același subiect. Mulți cititori se plîng că de luni de zile nu găsesc camere pentru aceste biciclete românești. Iar autorul acestor rînduri a avut exact aceleași experiențe (parcă trase la indigo) ca **Victor Șelaru**, și una în plus: pentru a sili șaua de la Pegas-Universal să stea la locul ei, a introdus în cadrul de susținere o coadă de mătura tip 1983, cu excelente rezultate. Strict autentic.

Nu afirmăm că toate bicicletele Pegas-Universal ar fi de această calitate, dar credem că nici semnalele primite de la cititorii noștri nu trebuie neglijate, cu atît mai mult cu cît pentru un număr crescînd de oameni ai muncii bicicleta nu reprezintă un simplu amuzament (dar nu există nici un motiv pentru ca „jucăriile” să fie de proastă calitate), ci o necesitate, economie de combustibil, de timp, viață rațională și toate celelalte.

LIONEL NIȚESCU

str. str. Republicii nr. 45, scara C, Iași.

■ „Ați văzut pul cu două capete și patru picioare? Eu am văzut. Am cumpărat de la magazinul „Unic” din București trei pul pentru gătit. Erau ambalați în pungi de plastic purtînd eticheta „Avicola-Titu, abatorul de păsări”, la prețul de 20 lei kilogramul. În fiecare pungă se găsea cite un pul... cu două capete și patru picioare, iar de la un pul mai lipsea o pulpă. Aș dori să știu dacă sînt pul special. **Elena Valea, str. Dumitru Petrescu nr. 65, bl. C-1 B, sc. IV, București.**”

■ „Mă numesc **Ioan Ciocian** din Jibou, Sălaj, str. Libertății nr. 27, bloc L 119, ap. 16. V-am mai scris despre necazul meu în legătură cu o canapea tip „Lipova” pe care am cumpărat-o de la magazinul din orașul nostru. Între timp, tovarășii de la I.F.E.T. — Arad mi-au rezolvat cererea și nu mai vreau să-i criticiți, ci dimpotrivă să le mulțumim, în numele meu.”

■ „În cursul anului trecut — ne scrie **Ion Boșcan** din Focșani, str. Cezar Bolliac, bl. 2 — am constatat o foarte slabă calitate a țigaretelor superioare Snagov. Dintr-un pachet de 20 țigaretă am observat, nu o dată, că peste 75 la sută sînt tari și au încorporat în ele numai deșeurii. Același lucru îl pot afirma și despre chibriturile fabricate la București. Ca să aprinză aragazul sau o țigară trebuie să ai multă răbdare și tutun.”

N.R. — Dar la răbdare și tutun trebuie să ai un chibrit bun cu care să aprinzi tutunul. Iată-ne într-un cerc vicios, căruia doar fabricile în cauză îi pot veni de hac.

■ „Urmare sesizării tovarășului **Ion Lopusanski**, strada Dreptății nr. 6, bloc O-4, sc. A, apt. 176, București, care reclamă unele deficiențe la locuința sa, vă comunicăm că remediile au fost executate de către I.C.P.E., întreprinderea constructoare.”

■ **Marius Gabriel Jercan** din Ploiești ne-a solicitat sprijinul pentru a fi încadrat într-o unitate pe un post corespunzător stării sale precare de sănătate. **Consiliul municipal Ploiești** al sindicatelor ne informează: „Din discuțiile purtate cu cadrele de conducere de la I.U.C. Ploiești, cele relatate de petiționar se confirmă. Conducerea întreprinderii a analizat cazul și a hotărît încadrarea tovarășului Jercan pe un loc de muncă numai în schimbul I, fără eforturi fizice, la I.U.C. sector nord, timplov.”

■ **Viorica Diaconescu**, absolventă a școlii pedagogice, fără examen de stat dar cu 26 de ani vechime în învățămînt s-a prezentat la Inspectoratul județean

Vaslui cu o adresă de la M.E.I. prin care era informată că poate fi încadrată ca învățător suplinitor. Inspectoratul școlar județean nu i-a dat însă aviz favorabil. **Ministerul Educației și Învățămîntului** ne scrie, drept răspuns la sesizare, că „începînd cu trimestrul al II-lea al anului școlar 1982-1983 petiționarul va fi încadrat ca suplinitoare pe un post de învățător conform prevederilor art. 23 din Statutul personalului didactic.”

■ **Doru Vorganici**, Alea Ulise, bloc Y 13, sc. B, apt. 6, Arad, deține patru piei de iepure și, spre a le tăbăci, a apelat la mai mulți tăbăcari arădeni. Dar toți au refuzat, „poate și din cauză că au prea mult de lucru. M-am hotărît să le tăbăcesc eu. Vă rog să mă ajutați explicîndu-mi ce soluții sau substanțe să folosesc și care este procedeele de prelucrare”. (N.R. Corespondentul nostru ne supraapreciază: nu avem nici cea mai mică idee.)

■ **Consiliul popular sector 2, București**, ca răspuns la scrisoarea **Melaniei Ioniță** prin care solicita încadrarea în muncă a minorului **Ovidiu Eugen Surdu**, ne informează că acesta „a fost repartizat la Întreprinderea de confecții și tricotaie București și că, începînd cu data de 20 decembrie 1982, lucrează la secția 12 din I.C.T.B., pe Șoseaua Vergului.”

■ Sînt ofiter fluvial pe o navă pe Dunăre. Cînt la chitară de la vîrstă de zece ani. Acum am 22 de ani și aș dori foarte mult să vă adresați la NAVROM rugînd să organizeze un mic cenacul cu marinarii sau să pună bazele unei formații, la fel ca în alte întreprinderi din țară. **Octavian Voinescu**, str. Brîncoveanu nr. 259, Drobeta-Turnu Severin.

■ **Rica Ionașcu** din Fetești, Ialomița, ne-a sesizat că în timp ce se afla în concediu legal de odihnă a fost sancționată cu diminuarea retribuției cu 10% pe o lună pentru o așa-zisă neîndeplinire a atribuțiilor de serviciu. „În urma cercetărilor efectuate — ne răspunde **Consiliul județean al sindicatelor Ialomița** — s-a constatat că sesizarea corespunde realității; drept urmare conducerea Cominatului de creștere și îngrijire a porcilor Ialomița a dispus anularea deciziei eronate și restituirea sumei reținute.”

■ „Mă numesc **Margareta Ștefănescu**, din șoseaua **Mihai Bravu** nr. 227, bloc A 6, apt. 2, sector 2, București. Am solicitat la ICRAL sector 3, centrul 5 din Calea Călărași, cu peste un an în urmă, să-mi repare acoperișul casei. Acum un an am venit niște muncitori, au adus țiglă și nisip și de atunci, cum i-a văzut revista „Flacăra” tot așa i-am mai văzut și eu.”

■ „Mă numesc **Ion Neagu** și locuiesc în Iași, str. Decembrie 16, bloc D 2, sc. B, apt. 19.

Am achitat la zi toate cheltuielile de întreținere, în care este inclusă, firește, și apa caldă și încălzirea. Din păcate, programul nu este respectat în proporție de 80% iar temperatura în camere nu se ridică niciodată la mai mult de 10 grade. Cît privește apa caldă, nici nu se poate discuta despre așa ceva. Am anunțat, în repetate rînduri, asociația de locatari și mi s-a spus că nu au de unde să ne dea apă caldă și că nu avem ce face decît să reclamăm. Dar atunci pentru ce ni se încasează banii pentru apă caldă și căldură?”

■ **Costache Achim** din comuna Pantelimon, fost om al muncii la Întreprinderea de încălzăminte „Progresul”, ne-a sesizat unele aspecte negative din această unitate. **Consiliul popular sector 2** răspunde: „Au fost unele probleme legate de mașinile de injectat întărituri din polipropilenă, datorite lipsei comenzilor de execuție a panților de damă, strictei specializări a acestor mașini pentru această operație, precum și lipsei de materii prime, care se importă. Este în curs de proiectare, împreună cu I.C.P.U., execuția de șabloane și matrițe care vor face posibilă utilizarea mașinilor respective pentru alte tipuri de produse. Celelalte aspecte sesizate în scrisoare nu se confirmă.”

■ „Vă scriem în numele mai multor tineri din comuna **Rebrișoara**, **Bistrița-Năsăud**. De acum vreo patru ani s-a vorbit de o bază sportivă, în comună, s-a anunțat la radio, în presă, dar nimeni nu a luat măsuri pentru amenajarea ei. Aceste rînduri sînt scrise de un mare număr de tineri ce iubesc sportul din comuna noastră. În numele lor, **Ioan Singeorzan** str. Cooperativei nr. 141 și **Pop Ghinuț**, str. Cooperativei nr. 212.”

■ „Aceasta este a doua iarnă de cînd caut în magazinele de încălzăminte cizme de damă nr. 25,5. În Ploiești caut săptămînal, am fost de citeva ori și în București, fără rezultat. Oare fabricile de încălzăminte nu produc în cantități suficiente tocmai numerele care se caută mai mult? **Ioana Coman**, str. Diana nr. 16, bloc 2, apart. 5, Ploiești.”

■ Un grup de cetățeni au solicitat, prin intermediul „Flăcării”, redeschiderea unității de legume-fructe din str. Vatra Luminoasă nr. 106, București. **Comitetul executiv, Consiliul popular al municipiului București** ne informează: „Conducerea I.L.F. Berceni a luat recent măsuri organizatorice prin numirea la unitatea I.L.F. nr. 161, care are și o anexă la nr. 106 din strada Vatra Luminoasă, a unui nou gestionar, dînd curs celor solicitate de către cetățeni. Unitatea va fi aprovizionată cu legume și fructe, achiziționînd, în paralel, și ambalaje din sticlă.”

■ **Cei nouă frați Zamfirescu**, str. Ion Scorian nr. 165, sector 2, București, din clasele primare I-VIII, ne solicită ajutor în numele lor și al altor zeci de copii de pe străzile vecine „pentru amenajarea unui teren actualmente acoperit cu moloz și resturi de ruine ale unor case incendiate în mai 1982. „Cartierul Andronache, cartierul nostru, fiind lipsit de astfel de terenuri amenajate. Însistăm ca prin intermediul revistei să se ia o măsură.”

■ Referitor la scrisoarea adresată de **Ileana Stan**, Oficiul de asigurări sociale și pensii al sectorului 4, București răspunde: „La data decedului, soțul nu era încadrat în muncă și Comisia de pensii a sectorului 1 a respins cererea de pensionare pentru cei doi copii. Față de situația grea în care se află petiționarul, dosarul a fost înaintat Comisiei Centrale de Pensii din cadrul Ministerului Muncii pentru o rezolvare de excepție. Comisia a aprobat pensionarea și prin decizia 63 837 din decembrie 1982 s-a acordat pentru cei doi copii o pensie lunară de 521 lei și o pensie suplimentară de 45 de lei.”

■ „Satul **Vintileanca** — ne scrie **Victor Persinaru**, str. Stațiunii, bloc C, Buzău — aparține de comuna Săhăteni, Buzău. Din sat pînă la cea mai apropiată stație C.F.R. sînt 11 km, distanță greu de parcurs pe jos în condiții atmosferice

nefavorabile. Din 15.XI.1982, cursa Vintileanca-Buzău s-a desființat pe motiv că șoferii nu au camera încălzită în Vintileanca. **Consiliul comunal** și conducerea autogării Buzău nu au rezolvat încă problema. Ne puteți ajuta dv.?”

■ **Ion Florian** din Ploiești ne-a scris că fondul de carte de la biblioteca documentară a Muzeului județean de istorie nu este pus la dispoziția cititorilor. **Consiliul popular municipal Ploiești** răspunde: „Seisumul din 4 martie 1977 a afectat și o parte din Muzeul de istorie și arheologie, și în prezent numai o parte din fondul de carte se află la dispoziția cititorilor. S-a stabilit, împreună cu **Comitetul județean de cultură și educație socialistă** și conducerea muzeului, ca prin redistribuirea unor spații să se acorde bibliotecii documentare încăperile necesare pentru o activitate corespunzătoare.”

■ „Subsemnatul **Anton Lucescu**, **Întreprinderea Negru Vodă** nr. 14, sector 3, București, pensionar militar, locuiesc într-un imobil deteriorat de cei 130 de ani care au trecut de la construirea lui cît și de cutremur, care l-a făcut impropriu pentru locuit, după cum atestă D.G.D.A.L. prin adresa nr. 1711/S/1981: „La starea fizică actuală acest corp de clădire nu mai poate fi locuit”. Am fost, din 1980, de trei ori în audiență la direcția I.C.R.A.L. Vitan, de patru ori la serviciul Fond locativ I.C.R.A.L. Vitan și de cinci ori la serviciul Fond locativ sector 3. Toată lumea imi dă dreptate, am primit și adrese în acest sens de la I.C.R.A.L. Vitan. (S/672/1982). Anunțîndu-mă că mi se va repartiza „o altă locuință corespunzătoare familiei dv.”, dar au trecut aproape patru ani de zile și sînt purtat pe drumuri de la I.C.R.A.L. la Spațiul locativ și viceversa.”

Pagină realizată de
N. LIONEL

Poșta redacției

■ **Grigore Jelache** — Tecuci: Meșterșugarii cu ateliere proprii sînt asigurați obligatoriu în asigurările sociale ale cooperativei meșterșugărești și plătesc o cotizație calculată la venitul profesional impozabil. ■ **Emanoil Tăușan** — Blaj: Nu ne-ați scris dacă îndepliniți sau nu condiția de vechime. ■ **Ion Butoi** — Tirgoviște: Soluții, nu. Depinde de dv. și nu uitați de obligațiile pe care le aveți față de întreprinderea unde sînteți încadrat. ■ **Florea Voinescu** — Buzău: Sfătuiți-vă cu un avocat. ■ **Ion Crăciun** — Brăila: Pe timpul cît pensionarul execută o profesie sau meserie pe cont propriu plata pensiei și a celorlalte drepturi aferente se suspendă. ■ **Mirela Mihalache** — Rădări (Dimbovița): Nu, dacă beneficiați de burză. ■ **Octavian Boian** — Medias: Mai aveți o șansă — recursul. ■ **Ion Iliescu** — București: Chiar și pentru conducerea cooperativei la care lucrați, termenul legal este de 30 de zile. ■ **Ion Bud** — Cîmpia Turzii: Da, este obligatoriu. ■ **Alina Butnariu** — Botesti (Neamț): Adresați-vă instanțelor judecătorești, ca în condițiile legii, să stabilească paternitatea copilului cu toate consecințele ce decurg din aceasta. ■ **Marioara Muresan** — Iași: Precizați adresa și numărul de telefon la Direcția județeană de poștă și telecomunicații. ■ **Aurelian Carp** — Biserican (Neamț): Scrieți-ne lizibil ce doriți. ■ **Ionel Lupescu** — București: Adresați-vă direct. ■ **A. Vasiliu** — București și **Grigore Pandele** — Moinești: Cînd puteți treceți pe la redacție sau scrieți-ne. ■ **Maria Miclescu** — Ileana (Călărași): Alocația de stat pentru copii la persoanele nou încadrate în muncă se acordă după 3 luni de la încadrarea cu contract de muncă pe durată nedeterminată.

MARGA NEDELEA

● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.

Între lășitatea unor expeditori și abuzul unor subiecți: ANONIMA!

Favoritism la coarnele plugului

Nimeni nu contestă existența în agricultură noastră și a unor probleme deschise și neimplinite, care pot fi însă abordate și rezolvate printr-o curajoasă scoatere la lumină, prin confruntare de idei și critici constructive. Toate acestea nu au însă nimic comun cu anonimele ca acelea exemplificate mai jos și care potrivit legii, după cum reiese din maldărul de documente ce ni s-au pus la dispoziție, au fost și ele cercetate cu atenție de către forurile în drept. Din motive lesne de înțeles, nu-i vom nominaliza pe cei pe nedrept acuzați.

„Noi, un grup de oameni ai muncii din ICSIP... vă informăm despre gravele abateri săvârșite de către directorul nostru.” Un început solemn invitând la acțiune. Care sînt gravele abateri și problemele în suferință ale importanței unității de creștere și îngrijire a porcilor? „Directorul nostru”, cum îl numește straniu afectuos autorul nesemnăat al scrisorii, „merge la vinătoare în timpul serviciului. A împușcat un țap și o capră. A braconat și un mistreț în pădure, unde a fost descoperit de vînătorul din comună” ș.a.m.d.

S-a pornit controlul, s-a discutat și cu mai marii agriculturii din județ (cum merge, în realitate, întreprinderea respectivă?) dar și cu primarii comunali și milițieni, cu vînători și țărani, reieșind că nu arareori inginerul respectiv stă în unitate din zori și pînă în noapte, și că, deși îi place să vîneze, nimeni nu l-a văzut vreodată cu pușca în mînă în orele în care ar fi trebuit să minuiască tocul. Cît privește țapul căzut victimă nevinovată, directorul a participat la vînătoare, dar nu singur ci în grup, iar miliția stabilise chiar cu acel prilej, la o verificare pe teren, „că exista o autorizație pentru împușcare țap” — limbaj cam birocratic care însă pune pe seama legalității asupra încetării din viață a bietului dobitoc.

Directorul unui I.A.S. din Bărgan a fost acuzat, tot de o anonimă, de transferarea unor cadre după bunul plac și de alte acte samavolnice, de lux nejustificat etc. Din nou s-a pus în mișcare mecanismul de verificare, care a constatat că unul din inginerii transferați fusese în prealabil de cinci ori sancționat pentru chiul, că altul plecase la propria-i cerere pentru a se apropia de casă, iar alți doi conveniseră să schimbe între ei locul de muncă. O altă acuzație: directorul și-a făcut rost de o locuință luxuoasă, dar că nu-l pasă în ce condiții este cazat personalul tehnic în subordone. Palatul directorului din două camere modeste, amenajate dintr-o fostă magazie, în care locuiau directorul, soția și doi copii. Cei alți specialiști, de care directorul cîc se dezinteresează, locuiau cu familiile după cum urmează: unul într-un apartament de patru camere la 500 m de I.A.S., medicul epizootolog și economistul principal în cite un apartament la vreo 400 m de I.A.S., iar șeful de fermă la sediile fermelor respective.

Cam două săptămîni a pierdut o comisie a Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție (patru instructori, plus revizori contabili etc.) pentru a cerceta afirmațiile unei anonime potrivit cărora președintele unui vestit C.A.P. ar fi comis o lungă serie de ilegalități și de acte inechitabile. Cea mai fantastică acuzație viza nepotismul. S-a constatat, în final, că soția sa nu lucra în C.A.P. fiind pensionată de boală gradul II (glaucom și diabet), ceea ce n-o împiedica să îngrijească doi bătrîni, de 81 și respectiv 85 de ani, și să crească animale, porci și scroafe cu purceli; că sora lui, văduvă cu trei copii, era vînătoare la chioșcul C.A.P. („trebuia s-o ajut să se întrețină, ea și copiii”) și că: „E adevărat că frațele meu e brigadier, dar are cele mai bune rezultate în brigadă și a luat locul I pe țară în cultura sfeclei de zahăr, realizînd 63 000 kg la hectar. Dealtfel, noi sintem nouă frați, toți sînt în sat și trebuie să-și câștige pînă la undeva”. Iată, așadar, nepotismul în floare: nouă frați propulsați machiavelic, ca să ne exprimăm astfel, la coarnele plugului.

LIONEL NIȚESCU ■

Pătimașii din umbră

„Vă aducem la cunoștință că numitul Vasile H. din București, str... de mai mulți ani face prezența la serviciu, apoi pleacă, ocupîndu-se de lucrări particulare la domiciliu, cu materiale furate. Știm că este trecut fictiv pe statele de salarii. Așa se explică proveniența sumelor mari de bani de care dispune, cumpărîndu-și o casă și făcînd cheltuieli exagerate...”

Să reținem că familia H a cumpărat apartamentul compus din două camere, în 1974 cu 8 ani înainte ca pretinsul demascator al ilegalităților să scrie anonimă cu pricina. A rezultat din verificări, că C. H. lucrînd ca instalator la o unitate comercială cu multe subunități, face deseori deplasări la sediul acestora pentru a remedia defecțiuni, deplasări ce sînt programate și supravegheate de șeful serviciului administrativ. Nu se con-

firmă nici faptul că C. H. ar fi fost pontat fictiv sau că ar efectua lucrări particulare la domiciliu, în subsolul clădirii în care locuiește, neexistînd vreun atelier de tâmplărie și confecții metalice — cum se arată în anonimă — boxa familiei H fiind chiar deschisă. De asemenea, familia H nu posedă bunuri care ar depăși posibilitățile legale de câștig și duce o viață obișnuită, neexistînd motive de suspiciune în privința veniturilor bănești.

Firește că, din acest punct de vedere, cei care au efectuat verificările au avut o mare satisfacție, cum este firesc să aibă cînd pot să dovedească nevinovăția celor despre care primesc reclamații. Ne întrebăm, însă, nu-i păcat de timpul irosit pentru verificarea unor scorneli veninoase? Cei care primesc asemenea anonime își fac datoria, așa cum îi obligă profesia și le cere conștiința, dar eforturile lor și amărăciunea celor ce află că sînt bătuiți pe nedrept, la ce le-ar folosi, oare, autorilor de anonime mincinoase?

Din Rm. Sărat se primește o scrisoare, purtînd semnătura lui Gheorghe Haranită, în care se tună și se fulgeră în legătură cu fraudele comise de Costică P. și Mihai G. din același oraș, dar care lucrează ca constructori la I.A.S. Cernica din Sectorul Agricol Ilfov... sus-numiții — sînt în legătură cu directorul, inginerul și tehnicianul, acesta din urmă fiind verisor cu Mihai G. — se precizează în scrisoare — iar banii pe care îi iau pe state fictive îi împart între ei. Drept dovadă, Costică P., deși lucrează acolo de numai 6 luni de zile, și-a cumpărat o casă cu suma de 150 000 lei, are bunuri în casă de 100 000 lei și mai are 150 000 lei cu care vrea să-și cumpere un „Renault”, deși posedă autoturism Dacia 1300.

Aspectele semnalate au fost verificate, cum era firesc, atît în comuna Cernica — unde Costică P. n-a lucrat niciodată — cît și la Rm. Sărat, unde acesta nu deține vreun autoturism proprietate personală sau alte bunuri de valoare care să depășească veniturile legale. Culmea ironiei este, însă, că întrebînd Gheorghe Haranită despre cele cuprinse în scrisoare, acesta declară cu stupefacție că habar nu are, nu numai de ceea ce s-a scris pe seama lui Costică P., dar nici de scrisoarea propriu-zisă, el nefiînd autorul acesteia.

Semnificativ este, în ceea ce privește caracterul josnic al unor astfel de indivizi și cazul în care, drept tîntă a ponegririi a fost șeful unei coloane auto de la Autobaza 2 Transcom despre care, în afară de anonima primită la Inspectoratul General al Miliției, s-a mai primit anterior o anonimă cu conținut identic, pe adresa ziarului „Scînteia”.

În ambele se relatează, cu lux de amănunte, abuzuri grave comise de șeful de coloană M.F., aspecte care fiind verificate atît de cadre de miliție cît și de factorii de răspundere din Centrula transportului auto prin discuții cu un mare număr de șoferi, indicații în anonimă ca fiind în posesia unor date certe și dispunși a demasca abuzurile șefului de coloană, toate aceste „precizări” s-au dovedit a fi irealități.

MIHAI GROZAVU ■

Drum în intuneric...

Anul care s-a scurs a totalizat, în arhiva Comitetului Județean Constanța al P.C.R., 7 284 de scrisori primite fie direct de la cetățenii care s-au adresat acestui for (3 701), fie prin intermediul altor organizații politice și administrative centrale.

Din totalul corespondențelor anului trecut, 457 nu au fost semnate. Judecînd doar matematic, această cifră poate fi ignorată (ceva peste 6 la sută). În realitate, o realitate care obligă pe activiștii de tot felul și din mai multe instituții să bijbie în necunoscut, o realitate care se dovedește a fi, de cele mai multe ori, alta decît cea înfățișată de anonimi și îi prejudiciază pe cei pe nedrept incriminați. Ei bine această realitate are mai multe implicații decît ar părea la prima vedere. Și nu numai de ordin moral, deși ea mi se pare cea mai importantă. Legea nr. 1/1978 este foarte clară în ceea ce privește securitatea celor care informează autoritățile despre anumite anomalii ale oricăror activități publice și private. Cu toate acestea, desigur ca urmare a unei insuficiențe preocupări față de crearea unui climat propice dezbatărilor deschise, în diferitele adunări ale oamenilor muncii, cît și ca urmare a unei slabe atenții care se acordă dezvoltării simțului de răspundere al cetățenilor, unii dintre aceștia nu au curajul civic de a-și declara identitatea, chiar și atunci cînd relatează întîmplări reale, nereguli concrete, comportări necinstite. Dar multe anonime nu au nici un alt fundament decît meschine interese și adversități. Iată, o pildă, una singură: un lucrător din portul Constanța, P. Gh., este învinuit de un anonim că fură. Dar cetățeanul este respectat de tovarășii săi de muncă, nu dovedește prin nimic ostilitatea anunțată (mai bine zis denunțată) și oamenii se întreabă: cine l-a putut-o face? Răspunsul e simplu: chiar soțul său, nemulțumit de faptul că ginerele nu vrea să-l aducă în oraș (să-i facă adică buletin). Nu-l interesează că legea nu o permite. Și atunci intră în joc răzburarea. O răzburare prostescă,

pentru că dacă lui P. Gh. îi va merge rău, aceasta va influența și căsătoria sa, deci și viața fiicei reclamantului!

Un alt anonim este „tulburat” de faptul că un căpitan de cursă lungă, aflat la drum cînd scrisoarea și-a luat zborul, și-a construit o ambarcațiune de agrement folosînd curentul electric de la clubul pionierilor (care nici nu este racordat la rețea!). Cineva de la Exploatarea minieră Basarabi este învinuit că a trimis la casat o moară cu ciocanele pentru a-și însuși o sumă de bani în mod fraudulos. Dar starea de fapt a morii și cea înscrisă în acte infirmă anonima. Timp de zece zile a durat sondajul întreprins la Sanatoriul balnear Mangalia pentru a se constata dacă, așa cum afirma o scrisoare anonimă, porțile de mîncare destinate bolnavilor sînt zecuite. Au lucrat contabili, tovarăși din sectorul alimentar, s-au cîntărit și socotit produsele, s-a făcut gramajul per total și pe porții, în fine tot ce a fost necesar pentru a se descoperi adevărul: totul fusese conform legilor în vigoare, nimeni nu fusese frustrat.

Discutînd cu tovarășii care se ocupă de rezolvarea scrisorilor, am aflat că delatorii anonimi nu se prezintă chiar ca o masă amorfă. Sînt și printre ei exemple aparte, cum este al celui care de ani de zile bombardează, pur și simplu, multe instituții românești cu scrisori expeditate din comuna Basarabi, fie nesemnate sau semnate cu nume mereu schimbate, însă toate cu același conținut. Tovarășul Gheorghe Zamfir, care a răspuns o perioadă de acest sector al scrisorilor, ne spunea că o anonimă echivalează cu un drum în întuneric, deoarece niciodată nu știi de unde trebuie să începi investigațiile și unde poți ajunge cu ele. Unii au putut fi identificați și au mărturisit că-și culegeau „informațiile” de prin circumi ori de prin piață. Ce auzeau azi, mîine treceau pe hirtie.

EMANUEL VALERIU ■

Un nemaipomenit subiect de anchetă

„Vă scrie Roșu Andrei din Pîschia nr. 271 și vă roagă disperat să interveniți — începea straniu epistola cu un scris de caligrafie versat — că la noi secretarul biroului executiv al consiliului popular comunal și viceprimarul taie și spînzură spre a le fi numai lor bine. Dispensarul se află într-o clădire veche, neîncăpătoare, ce n-are nici măcar apă, farmacia e într-o casă proprietate particulară, improprie, și demult s-a tot propus să fie mutate amîndouă într-o clădire corespunzătoare. Cînd s-a ivit momentul prielnic, ce credeți că au făcut ai de la consiliul popular? Au închiriat cea mai arătoasă casă din sat unde anume Smaranda Petru de meserie pădurar, nepot al paznicului de vînătoare Voiculescu, a cărui nevastă e îngrijitoare de vaci la ferma I.A.S. I s-a dat pentru că secretarul Nicolae Schaffer ține oile în pădure la Voiculescu, tot acolo are și stupii și a avut și 80 de porci pe care i-a crescut cu furaje sustrate de la stat, iar veniturile și le-au împărțit frățeste între ei...” încheia scrisoarea.

Ce a dovedit cercetarea? Într-adevăr, există în apropierea consiliului popular, chiar în centrul localității, o casă mare și frumoasă. Are șase încăperi largi, unele chiar parchetate cu lemn de stejar și proaspăt zugrăvite, în care, la acea dată de 9 februarie, nu se afla nimeni, în afară de un biet cîine bolnav de lingoare dar credincios pînă la moarte stăpînului ce-l părăsise. Primarul Aurel Căprariu, un bărbat gospodăruș și de inițiativă, ne-a vorbit despre demersul făcut pentru a o închiria, așa cum prevăd instrucțiunile în vigoare, unor familii de mecanizatori ori lucrători din zootehnia comunei, sau pentru a aduna la un loc, sub același acoperiș, dispensarul uman și farmacia, și așteaptă în acest sens decizia consiliului popular județean.

Nu este vorba deci de nici un abuz. În privința oilor, stupilor dar mai ales a celor 80 de porci, lucrurile nu se prezintă cum au fost înfățișate în scrisoare. Coope-rația de consum a preluat de la un complex din preajmă 80 de porci cu scopul de a-i da cetățenilor amatori spre creștere și contractare cu statul. Fiind prea slabi, subdezvoltați, circa 40 de porci nu s-au putut plasa, fapt ce a făcut să fie dați spre îngrijire pădurarului comunal, cu acte în regulă, pentru a-i pune pe picioare, folosînd drept hrană iarba și fructele de pădure, puținul porumb cules de pe terenurile aparținînd consiliului popular.

Dealtfel, nimic sau aproape nimic din cele sesizate nu s-au adevărit. Ne-am gîndit să discutăm neapărat cu petentul, așa cum ne e în obicei, așa aflăm, eventual, noi amănunte, mai edificatoare. Credeți că a fost cu puțință? Am bătut îndelung la poarta casei cu nr. 271 și — spre surprinderea noastră — ni s-a spus că aici locuiește altcineva, Frank Iosif cu familia lui. Că nici aici și nici în împrejurimi Andrei Roșu nu există. Nici măcar nu s-a auzit de un astfel de nume!

După atîta teavatură, după ore în sir de investigații, mi-am dat seama că purtase-m zadarnic cu mine, de la București la Timișoara și de aici la Pîschia, nimic altceva decît o perfidă și denigratoare anonimă. Cînd l-am povestit de neplăcuta

noastră întîmplare, conferențiarului universitar dr. Lucia Anghelescu, directorul Direcției sanitare, acesta ne-a zis oftînd ca după o mare supărare:

— Eheh, dumneavoastră vi s-a făcut lehamite de una! Ce să mai zicem atunci noi, cei care ne confruntăm aproape săptămînal cu astfel de neplăcute anonime: 23 am avut de rezolvat numai în anul trecut, în loc să ne consacram timpul apărării sănătății oamenilor, și eu și directorul adjunct, și cei 4 inspecitori de teren nu arareori ni-l irosim cu clarificarea unor astfel de anonime.

MIHAI STANESCU ■

Un anonim pierdut în ninsoare sau cum a ratat reporterul o masă mare

Marti, 15 februarie, iarna s-a instalat definitiv cu buletin de Capitală. Tocmai am sosit în redacție după o deplasare în Banat unde se recoltau din plin ghiociei, cînd redactorul de serviciu m-a chemat și mi-a spus: „Lăși toate baltă și te duci la întreprinderea de sucuri și răcoritoare. La secția de pe Colentina. Pe strada: Fabrica de gheață. Ne-a dat telefon un anonim. Cică se petrec citeva lucruri ciudate. Astăzi între orele 10 și 12 va fi un chef pe cinste. În magazia lui Arghirescu”.

Așa stînd lucrurile, în jurul prînzului m-am aflat la respectiva unitate. Reușesc să mă strecur fără să fiu observat de portar. (Mai tirziu aveam să află că portarul este de genul feminin și se numește Steluța, Steluța Cristian și pentru această neatenție va fi aspru pedepsită. Personal, cred că n-are nici un fel de vină fiindcă am văzut-o numărînd la o mașină navetele ce pleacă și, în timp, am pălăit, fără să mă laud, portari mult mai exigenți decît biata Steluța.) Îi găsesc, la post, și pe Aurel Arghirescu gestionar la magazia de materiale și materii prime. Ne-a spus că șeful secției se află pe la electrică. Într-adevăr acolo l-am găsit. Mă recomand că așa fi de prin Vatra Dornei și că am întîlnire cu directorul, aici, la secția pe care o conduce. Nu, primesc răspuns. N-a fost și nici măcar nu cred că o să vină astăzi, caută să mă lămurească inginerul Ioan Farcasiu șeful secției, un tînăr cu mustăcioară și îmbrăcat în salopetă. Tot de la el află că la birourile de ambalaje, aflat lîngă poartă, are loc o sedință la care participă inginerul șef și mecanicii întreprinderii. Nu pot fi deranjați, mi se precizează. Se discută probleme de o maximă importanță. Imi iau rămas bun și plec. Afară ninge în continuare și parcă pe riul Colentina este mult mai frig. Fac cîțiva metri și mă reîntorc. Ocolesc cu pași siguri poarta Steluța care m-a văzut stînd de vorbă cu șeful secției nu îndrăznește să mă întrebe nimic. Mă reped la respectiva sală. Întru înăuntru. Un fum gros de-1 tăia cu cuțitul. Cîțiva bărbați de diferite vîrste erau aplecați deasupra unor planuri. Discuția era în toi. Cred că nici măcar n-au observat cînd am intrat. Cînd am ieșit nici alt. Singurul care m-a văzut a fost șeful secției care a venit, glonț, la mine și mi-a spus: „V-am rugat să nu deranjați. Dacă nu sînteți cuminți vă pun sub escortă”. De data aceasta am plecat. De acasă formez numărul întreprinderii de sucuri. Sediul central. Cer să vorbesc cu directorul Gheorghe Marinescu. Îi găsesc. Spun că sînt din Vatra Dornei: „A, tovarășul Gălbează (nr. în numărul 5, din 4 februarie a apărut un articol: „La Vatra Dornei se fabrică sucuri naturale foarte bune. De ce nu le fac și alții?”) Ce-ați făcut? L-ați pus pe ala de la „Flacăra” să ne injure?! Ce să fac, eu, domnule?! Notați: faceți o adresă către forurile noastre tutelare... Vă așteptăm. (n.a. — Imi cer scuze că am procedat așa, dar am văzut că la respectiva unitate se poartă anonimele.)

Mă reîntorc din nou la întreprinderea din strada Fabrica de gheață. Sedința se terminase. Doar fumul de țigară mai rămăsese prin sală. O singură ceașcă de cafea. M-am legitimat. În magazia lui Aurel Arghirescu nu se întîmpla nimic. M-au impresionat ordinea și curățenia. În laborator Mariana Trifon preda ștafeta celullalt schimb. Șeful secției, inginerul Farcasiu, spune că în sedință s-au discutat probleme legate de construcții. Au participat pe lîngă cei de la întreprindere și reprezentanții I.C.R.A.L.-ului și ai băncii. Așa stînd lucrurile am plecat către redacție. Nici n-am ajuns bine că a sunat telefonul. Era directorul întreprinderii Gheorghe Marinescu: „Vă salut! Știți că am vorbit cu Gălbează de la Vatra Dornei. I-am spus ce să facă. Am auzit că m-ați căutat. Este adevărat...” N-am apucat să închid telefonul că o altă voce mă solicita: „Știți, eu sînt anonimul. Vă mulțumesc că ați fost pe la noi. Cineva a trădat. Nu pot să spun cum mă cheamă. Am să vă caut din nou. Noi sîntem mai mulți tineri care sînt nemulțumiți de ceea ce se petrece la noi în secție. Numai șeful este de-al nostru. Restul fac chefurii în magazie. Chiar și la restaurant. O să vă dăm de veste cînd o să se mai programeze așa ceva...”. Și telefonul s-a închis brusc.

SORIN POSTOLACHE ■

Școala de altădată?

Stimată redacție,

Subsemnatul Gheorghe Gheorghisican, învățător pensionar, domiciliat în orașul Tulcea, str. Alea Ecoului nr. 4, bl. U5, sc. D, ap. 8, vă rog să luați în considerație problema pe care o ridic și, dacă va fi cazul, rindurile mele să fie publicate în revista Flacăra. Am citit în ziarul Delta din Tulcea, numărul din 26 ianuarie, părerea profesorului pensionar Olimpiu Bonjug despre școala de odinioară. Ce zice dînsul? Reiau din articol: „...atmosfera din școală era neprimitoră, rece, localurile erau impropii, iar în ceea ce privește baza materială era ca și inexistentă, singurul «material didactic» care nu lipsea cu adevărat din școală fiind temuta nuielușă. Totul se reducea la a memora mecanic ce se preda la ore și cu asta gata, acasă nu mai învățam că nu prea aveam după ce. În școală nu se făcea nici un fel de educație, nimeni nu se ostenea să ne îndrume. Școala ne inspira teamă, o consideram o corvoadă și preferam să ne ocolim profesorii atît în școală cit și pe stradă...»

Lucrurile sînt în unele privințe eronate și impun cîteva comentarii. În multe sate, ce-i drept, școala se făcea în case închiriate ce nu corespundeau din punct de vedere al igienei și suprafeței. Focul se făcea cu paie, cociți și rar cu lemne aduse de săteni cu căruțele și tăiate de elevii mai mari, căci om de serviciu nu era. Personalul didactic, format din absolvenții fostelor școli normale, era insuficient pentru numărul elevilor înscriși, din care cauză aceștia erau împărțiți pe divizi (clase simultane). Laboratoare nu existau decît la licee, dar și acolo numărul lor era destul de redus. Majoritatea lecțiilor la biologie, fizică și chimie erau predate schematic, întrebându-se și tablele trimise de Casa Școlilor, precum și cu material didactic confecționat după priceperea și posibilitățile cadrelor didactice. Totuși, învățătorii de atunci, luptînd cu greutățile, au dat tării serii de absolvenți foarte bine pregătiți. Mulți dintre foștii elevi ai școlii de altădată, acum vîrstnici, își aduc aminte cu emoție de iluștrii lor dascăli ca Nichita Bonjug, N. Mateescu, I. Ianculescu, C. Bunesco și mulți alții. Tov. Olimpiu Bonjug, fiul învățătorului amintit, arată că singurul material didactic era temuta nuielușă. Socot că prin această afirmație dînsul face și o mare greșală de logică. Tatăl său, Nichita Bonjug, a fost un învățător cu mare reputație, care a format în satul său generații cu dragoste de muncă, bine pregătite, precum și un muzeu foarte apreciat de cei care-l vizitează. Prin această afirmație, tov. O. Bonjug nu se gîndește că afectează personalitatea părintelui său? În toată școala de altădată numai aceasta a văzut domnia sa? Numai învățătorii ca „domnul Vucea”, nu și ca „domnul Trandafir”? Chiar n-a avut nimic bun învățămîntul românesc de la sate?

O stațiune balneoclimaterică uitată

Acesta este cel de-al doilea plic pe care vi-l trimit referitor la stațiunea balneoclimaterică NEGULEȘTI-PIATRA ȘOI-MULUI, jud. NEAMȚ.

Voi continua să vă scriu despre această problemă pînă ce va fi publicată în paginile revistei dv.

STAȚIUNEA BALNEOCLIMATERICĂ DIN SATUL NEGULEȘTI a luat ființă în anul 1935, deci cu 45 de ani în urmă, și a funcționat efectiv timp de 27 de ani, pînă în anul 1962, cînd, cu mare ușurință, pe motiv de lipsă de dotări corespunzătoare, a fost desființată.

Această stațiune este situată la 400 m altitudine, într-un climat de deal și coline, fiind adăpostită de vînturi și înregistrează o temperatură medie de 16 grade — vara. — Există un număr de 10 izvoare cu ape minerale clorosodice, calice, feruginoase, iodurate, bromurate, hîretone, atermale.

— Stațiunea este indicată îndeosebi pentru: afecțiunile reumatismale — chiar mai vechi — însoțite de redori articulare, afecțiuni ale aparatului locomotor și ale sistemului nervos periferic, afecțiuni ginecologice — în special inflamațiile vechi periuterine și aderențe utero-anexiale.

Indicațiile arătate mai sus au făcut ca, și după 1962 numele STAȚIUNII CALU-IAPA, actualmente PIATRA ȘOI-MULUI-NEGULEȘTI, deși nu mai există instalațiile de cură, ca urmare a desființării din motivele arătate mai sus, să fie înscris în majoritatea îndreptărilor pentru trimitere la cură balneoclimaterică elaborat de Direcția balneoclimaterică din cadrul Ministerului Sănătății, în rîndul stațiunilor de interes local balneoclimaterice din țara noastră.

Menționăm că, localitatea se află într-o poziție geografică pitorească. Astfel, în valea fostei stațiuni, la circa 2 km se află un mic lac de baraj natural, ce a luat ființă datorită puterilor alunecări de teren, ce au avut loc în anul 1940 — numit lacul VESELARU — din culmea Jlabău, pe dreapta pîrului IAPA — cu o suprafață de aproximativ 3500 mp, fiind asemănător cu LACUL ROȘU de la Bicaz.

În apa lacului de un colorit deosebit, verde-albăstrui, se văd virfurile capacilor. În sezonul de iarnă, este acoperit cu un strat de gheață. Prin amenajare, acest frumos lac, poate deveni un punct turistic

atît pentru localnici cit și pentru comunitate învecinate, mai ales dacă ținem seama că acest frumos lac este vizitat anual de peste 2000 de tineri și vîrstnici din afara localității.

În amonte de fosta stațiune, se află două izvoare, care după afirmațiile localnicilor „tămăduiesc durerile ochilor”, la circa 2—3 km, tot în amonte, la circa 3—4 km pe cursul superior al pîrului Iapa, se află o mică cascadă — „DURAȘ” — în apropierea punctului FRASIN, care prin pitorescul ce-l reprezintă, nu este cu nimic mai prejos față de „Duruitoarea” de pe Muntele Ceahlău.

Față de cele arătate, propunem Institutului de balneologie și fizioterapie București, să facă sondele necesare în vederea redeschiderii stațiunii.

GHEORGHE VOLOȘENIUC
tehnician agronom în com. Piatra Șoimului, jud. Neamț

Amatori sau profesioniști?

Scriu aceste rînduri în calitate de fost membru, pînă mai ieri, al colectivului teatrului muncitoresc „Marcel Anghelescu” al Combinatului poligrafic „Casa Școlilor”.

Ca vechi interpret amator de teatru, debutant în 1961 la formația Casei de cultură „Mihai Eminescu”, mi-amintesc cu plăcere și nostalgia de repetițiile și spectacolele pe care le-am susținut în acea vreme sub bagheta regizorală a actorului Constantin Dinescu, de la Teatrul Mic din Capitală. Cam 25—30 de actori amatori recrutați din toate colțurile orașului repetau și jucau de cite trei-patru ori pe săptămînă, începînd de la orele 16—17 și terminînd uneori după orele 23. Satisfacțiile încercate atunci cu roluri din piese scrise de autori români, cehoslovaci, sovietici, francezi — clasici sau contemporani — îmi vor rămîne mereu proaspete în amintire. Seria marilor bucurii pe care ți le oferă această muncă nobilă a continuat în cadrul echipei de teatru de amatori a Combinatului poligrafic „Casa Școlilor”, în anii 1962—1965 — prima perioadă a activității mele în această întreprindere. Cu alte cuvinte, vreau să spun că am trăit în acei ani sentimentul actorului amator în adevăratul înțeles al cuvîntului.

Dar, din păcate, e mult de atunci. Odată cu trecerea timpului, activitatea teatrelor de amatori a început să sufere schimbări sub toate aspectele. Repertoriul pus la dispoziția acestora este sărac și, de cele mai multe ori, cuprinde piese cu tematică depășită. Apoi, ar fi vorba de faptul că efectivele trupelor de amatori sead de la an la an. Bunăoară, colectivul teatrului la care m-am întors după o absență de 15 ani numără șapte-opt interpreți față de douăzeci-douăzeci și cinci cîți aveau în anii '62—'65. E trist să constăți că tot mai puțini sînt aceia care, talentați fiind, sînt dispuși să înlocuiască pe cei din vechea gardă. Dar, vizavi de condițiile normale, zic eu, în care se repetă cu 15—20 de ani în urmă, cel mai supărător dintre aspectele actuale este felul în care se înțelege abordarea și stabilirea repertoriului. Deci a venit vremea să ne întrebăm: sîntem amatori sau profesioniști? După valoare, cîstînd vorbind, rămînem amatori. Sînt convins că, atît în regulamentele sale scrise cit și în cele nescrise, Festivalul național „Cîntarea României” prevede promovarea unor piese diversificate și a unor noi elemente de talent în activitatea permanentă de dezvoltare a mișcării artistice de amatori. Deci, și activitatea teatrelor de amatori trebuie să se împletească armonios cu activitatea profesională a membrilor acestora, s-o completeze în mod merituos.

AUREL ȘTEFAN ALEXANDRESCU

Acesta este principalul motiv pentru care am hotărît să mă retrag din activitatea teatrului nostru muncitoresc.

Cînd absolut toate aspectele muncii în cadrul teatrului nostru muncitoresc vor fi conforme cu principiile după care înțeleg să mă călăuzesc, voi reveni în mijlocul colectivului cu aceeași dragoste și dăruire ce le-am nutrit dintotdeauna față de acesta. Cu aceeași dragoste care m-a determinat să nu amîn jucarea unui spectacol de concurs în ziua de 17 ianuarie, cînd nu trecuseră decît patru zile de cînd îmi pierdusem mama și doar 24 de ore de la înmormîntarea acesteia!

SANDU ȘTEFANESCU

Profesorul dr. Ion Goia

Despre o figură luminoasă a medicinei românești, prof. Ion Goia, care a încetat nu demult din viață, un fost elev de-al său, dr. Petre Octavian Neagoș din Cluj-Napoca, ne trimite cîteva amănunte mai

puțin cunoscute privind viața savantului.

A venit pe lume în frămîntată regiune a Ardealului — Țara moșilor — unde istoria a înregistrat fără moarte și stingere, fapte ce dăinuiesc în cronică neamului.

La Șohodol-Peles, mic cîtun aproape de Cîmpeni, Riul Mare, Bucium, Abrud, unde a izbucnit clocotul acum două secole, Ion Goia a văzut lumina zilei, acum 90 de ani. În acest ținut, în care s-au plămădit figurile legendare, martirii, a venit pe lume acela care în profesia de medic și comportamentul său față de viață și semenii săi, a înfrunțat pe omul vertical.

În anul 1930 Goia a fost numit profesor, fiind primul din țară care a predat această importantă disciplină studenților. Începînd cu anul 1932, semiologia a fost introdusă ca materie de bază clinică și la Facultățile de medicină din București și Iași. După înființarea Clinicii medicale II în anul 1939, Goia este numit director, funcționînd fără întrerupere pînă la pensionare, în anul 1962, în fruntea acestui serviciu de medicină internă. Timp de 43 de ani a fost în slujba celor suferinzi. În lunga sa carieră universitară, 9000 de studenți au ascultat lecțiile sale, materie de bază pentru viitorul medic. Cursurile, vizitele în saloanele bolnavilor, demonstrațiile clinice, au constituit pentru noi, pilde de înaltă ținută profesională prin care Goia ajungea la diagnostic.

A fost creatorul disciplinei și al manualului de semiologie în țara noastră, lucrare care după atîția ani de la apariție, constituie și acum, pentru medici și studenți, izvor de ample informații.

Monografia „Infecția de focar” a avut însemnătate deosebită pentru profilaxia și vindecarea afecțiunilor reumatice. Lucrarea „Un nou test de diagnostic diferențial între ulcerul și cancerul gastric”, apărută la Bruxelles în 1962, a atras atenția lumii medicale, nu numai prin rezultatele optime în terapia ulcerului gastric, prin spălături cu glucoză, dar și prin posibilitatea de a elucida diagnosticul diferențial dintre ulcerul și cancerul gastric. După pensionare, și-a continuat activitatea pînă în 1978, în calitate de profesor consultant și conducător științific al doctoranzilor în medicină internă.

Pînă la 86 de ani Goia nu s-a detașat de clinică, care de fapt era casa lui. Pînă la 70 de ani, cînd a fost pensionat, a activat renunțînd de multe ori la concediile legale, pe care le-a petrecut în preajma bolnavilor. După pensionare, era găsit mereu în cabinet unde studia și citea multe ore pe zi. În anul 1978, înainte cu 4 ani de a împlini vîrsta de 90 de ani, Goia și-a luat rămas bun de la colegi, personalul și bolnavii din clinică, care au fost sprijinul, sensul și îndemnul pentru lungă sa viață, în care n-a cunoscut repaosul.

Dr. PETRE OCTAVIAN NEAGOȘ

Energie, legume și un pic de curaj

Cu 12 ani în urmă, o hotărîre face ca barajul de la Ruși de pe riul Strei să fie dinamitat, pentru a salva satul Bătălar de viiturile care s-au anunțat. Tot de atunci a încetat să producă energie electrică hidrocentrala de la Streisîngiorgiu, care fusese construită din 1934 și producea energia pentru uzina din Călan.

Se cuvine o scurtă descriere. Barajul construit la Ruși devia o parte din debitul de apă al Streiului pe un canal lung de circa 3 km, care trecea pe lângă satul Bătălar și la capătul căruia, în Streisîngiorgiu, era hidrocentrala, de unde apa revenea în Strei. Terenul agricol situat lângă canal, era în mare parte cultivat cu legume, avînd posibilitatea de irigare prin curgere liberă a apei din canal. Pe malurile canalului s-au plantat salcîmi, pentru consolidare, formîndu-se o perdea naturală de copaci, din care se puteau hrăni albinele și pe de altă parte, se asigura necesarul de araci diverselor culturi.

Cu ani în urmă am mai propus repunerea în funcțiune a hidrocentralei, dar mi s-a răspuns că nu este rentabilă construirea barajului de la Ruși. În privința irigațiilor celor vreo 80 ha de pămînt invocate de mine, mi s-a spus că nu erau „irigații organizate”. Nu am fost convins nici atunci de optica Ministerului Energiei Electrice și cu atît mai mult nu cred că acum mai rămîn valabile argumentele mai sus-amintite.

Din cite cunosc, pe riul Strei se vor mai construi hidrocentrale. Dar, asta nu înseamnă că energia produsă de hidrocentrale de la Streisîngiorgiu și producțiile agricole ale C.A.P.-ului Strei în condiții de irigare ar trebui neglijate. Dimpotrivă, este posibilă instalarea unei hidrocentrale de capacitate mărită, care ar asigura parte din energie pentru Combinatul siderurgic Victoria Călan, cit și iluminatul public din oraș și satele aparținătoare. Producțiile de legume ar asigura mai mult decît nevoile locuitorilor orașului. Ar mai fi de adăugat că în apa canalului crapul și mreana s-ar simți excelent, realizîndu-se fără nici o investiție în plus una din cele mai mari crescătorii de pește din județ, avînd un „bazin” lung de peste 3 km, lat 8—10 m și adînc de 1—2 m, cu apă prîmentită în fiecare minut. Și ca perspective să fie și mai îmbietoare, conducta de apă caldă cu care s-a termoficat orașul nou Călan, cred că ar putea fi suplimentată cu prelungirea ei cu 1,5 km prin localitatea componentă Streisîngiorgiu, asigurînd căldură și locuitorilor, muncitorii în Combinatul siderurgic Victoria Călan, precum și pînă în zona pă-

mintului irigat între Bătălar și Streisîngiorgiu, unde un complex de sere ar fi mai rentabil decît multe altele unde apa, căldura și energia costă scump.

Cred că furile și trăsnete Ministerului Energiei Electrice, Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerului Metalurgiei, nu se vor focaliza asupra profesorului de economie politică, semnat al acestor rînduri, care cu sentimentul atașamentului față de aceste locuri unde s-a născut, trăiește și muncește, face și puțină politică economică. Nu vreau să dau lecții, nici nu aștept felicitări, ci doresc să gîndesc în spiritul vremii, chiar dacă unii se vor încrunta la mine. Merită pentru ca bilanțul, imagină deosebită, să aibă în contul producțiilor fizice de energie, de produse agroalimentare și de frumos venituri cit mai mari.

ERNEST USKAR
Călan — Streisîngiorgiu

Parkinson ameliorat

Prin intermediul revistei dumneavoastră am aflat de cercetarea farmacistului dr. Ovidiu Bojor, deși aș fi putut-o face din cărțile sale. Dar, în fapt, așa s-a întîmplat. Eu sînt un om foarte amărît, deoarece bărbatul meu suferă de o boală grea — Parkinson — datorită căreia se mișcă și vorbește greu. A fost întotdeauna un om bun și vesel și a găsit resurse să mai fie așa și acum, cînd este atît de bolnav. Cam de 5 ani se tratează de această boală cu Nacom — un medicament străin. Se tratează e un fel de a spune, pentru că, de fapt, așa cum am aflat cu tristețe între timp, boala evoluează. Nacom-ul, atît timp cit îl iei, face posibil mersul. Dacă citești nota de prezentare a medicamentului, reacțiile adverse ce pot apărea te înfricoșează. Cu toate acestea, a urmat cîțiva ani — 5 la număr — acest tratament fără a avea neacțiuni mai mari, dar în ultima vreme, reacțiile adverse ale medicamentului s-au înmulțit. Medicul neurolog recomanda, totuși, mărirea dozei de Nacom. Nu mai știam ce să fac, cînd am citit în Flacăra despre faptul că farmacistul dr. Ovidiu Bojor a cartografiat toate plantele medicinale din România. Am crezut întotdeauna în plantele medicinale și atunci i-am scris dînsului, întrebîndu-l dacă există vreuna și pentru boala soțului meu, care să ne ajute să reducem doza de Nacom. Dînsul ne-a răspuns oferindu-ne un preparat din mai multe plante, un ceai, după o rețetă proprie, care ne-a făcut să reducem doza zilnică de Nacom la jumătate. C.G.

Topul preferințelor

Stimați cititori,

Larga participare de care s-a bucurat concursul nostru Cel mai..., Cea mai..., inițiat la sfîrșitul anului trecut, ne-a determinat să-l continuăm. Vă invităm, așadar, să trimiteți în continuare opiniile dumneavoastră privind cele mai de seamă realizări care vă rămîn în memorie din diferitele domenii ale culturii, științei și tehnicii și sportului românesc. Alegeți deci cele mai semnificative fapte, precum și pe cei mai buni dintre cei mai buni, întocmai cum rezultatele întrecerilor socialiste, în vastul cîmp al creațiilor de bunuri materiale, îi desemnează pe fruntași, cu încrederea că mai multe păreri convergente dau șanse mari obiectivității. Este vorba deci de a alege faptele și personalitățile care s-au afirmat ca atare și s-au autodepășit, constituindu-se, în același timp, într-un combustibil al mersului înainte al obștii.

Revista Flacăra vă stă la dispoziție, publicînd părerile dumneavoastră referitor la cel mai bun, interesant, atrăgător, îndrăgit, nerecuzat, supărat, mare, mic..., cea mai bună, interesantă, atrăgătoare, îndrăgită, nerecuzată, supărată, mare, mică...

- Inițiativă socială
- Inventie
- Descoperiri (științifice, arheologice)
- Inventator
- Cercetător
- Faptă de omenie
- Carte de proză, științifică
- Carte de poezie
- Carte de critică literară
- Actor (actriță) de film, de teatru
- Piesă de teatru
- Film
- Cel mai îndrăgit gen de spectacol
- Emisiune radio, TV
- Autor
- Sportiv (fotbalist, rugbist, handbalist, atlet)
- Echipă sportivă
- Manual școlar
- Muzică tină
- Compozitor
- Lucrare muzicală
- Interpret
- Anecdote, caricatură
- Arhitectură sau monument
- Fapt de eroism
- Cel mai semnificativ moment din viața dv.
- Cea mai frumoasă femeie (atașată fotografia pentru concursul „Miss Flacăra”)
- Cel mai urît, rău, reprobabil gest sau fapt întîlnit.

Scrisorile cu opțiunile dumneavoastră și motivarea lor vor avea pe plic mențiunea **PENTRU CONCURS**.

Anchetă Flacăra

CALITATEA DIVERTISMENTULUI NOCTURN

Plus și minus

la Athénée-Palace

Marți, 15 februarie, ora 22.00, la Night-Club Athénée-Palace, adică la barul de noapte al unuia dintre cele mai vestite restaurante din București. Intrarea, 150 de lei, din care 110 reprezintă consumația minimă obligatorie. Numai că, în ceea ce ne privește, nu consumația în sine ne-a interesat, ci mai ales ce anume ni s-a oferit, pentru suma de 40 de lei, prin programul de varietăți, program care a început la ora 23.00 și s-a încheiat la ora 0.30.

Așadar, precizând că serviciul personalului de sală a fost realmente ireproșabil, inclusiv faptul că majoritatea meselor au fost ocupate, am vizionat un spectacol de o oră și jumătate, în care elementele de decor, adică luminile, culorile și costumele specifice unui program de varietăți conceput anume pentru un bar de noapte, au creat ambianța necesară unei depline destinderi, a unui sustinut antren. Altfel spus, scenografia și regia tehnică, mai puțin sonorizarea, bune, foarte bune. Mai puțin sonorizarea, intrucit, pe fondul asigurării de o formație care a cântat în forță, de parcă s-ar fi aflat într-o sală a sporturilor și nu într-un spațiu destul de restrâns, n-am prea înțeles nimic din ceea ce voia să ne spună prezentatoarea numită Aurora. Între alte lucruri pe care nu le-am înțeles din cu totul alte motive decât sonorizarea, ar fi în primul rând „gluma muzicală” a cuplului Anton și Romica. Respectivul cuplu, pornind de la hazul pe care-l pot stârni păpușile, au mimat, sperând să anime sala, un dialog cântat de Irina Loghin și Benone Sinulescu. N-au reușit. Nici celălalt cuplu, Mache și Costel, n-a reușit să ne amuze prin glumele al căror principal condiment a fost limbajul trivial și vorbele în doi peri, cum se zice, adică, vezi Doamne, cu subînțelesuri. În ceea ce-l privește pe Eugen Ionescu, cum se numește solistul de muzică ușoară al ansamblului, l-am aplaudat pentru calitatea sale vocale, dar nu și în clipa, mai exact spus clipele, în care, în vâzului tuturor, prefăcându-se că dă mîna cu unul dintre meseri, încasa pur și simplu cite o bancnotă (sau mai multe!) pe care, cu nonsalanță, le introducea în chiar buzunarul său. Dar

punctul forte al acestui „număr” l-am considerat a fi momentul în care, tot pentru o astfel de „stringere de mîna”, Eugen Ionescu i-a oferit unui client șansa extraordinară de a cânta, la microfon, trei sau patru cuvinte. În ceea ce o privește pe Marica sau Monica Arbore (ne cerem scuze că n-am înțeles exact numele pronunțat de Aurora), care a cântat cu aplomb câteva refrane orientale, am constatat o inovație în preluarea bancnotelor. Adică dînsa n-a mai coborît pînă-ntr-acolo încît să mai dea mîna cu clientii, pentru a masca respectivele bancnote, ci le lua direct, fără jenă. Și, la urma urmelor, de ce s-ar fi jenat? Poate că respectivele „numere” sînt cuprinse chiar în scenariul spectacolului, altfel n-am fi avut posibilitatea să le vedem și să le consemnăm ca atare. Acest mic-mari dezamăgiri li se adaugă încă una, cea privind prestația slabă și steară a solistei de muzică populară, Despina Apostol. La polul opus, adică în dreptul reușitelor, ținuta artistică a corpului de balet și cîntecele Emiliei Constantinescu. În concluzie, un spectacol în care rămîne mult loc pentru mai bine.

VICTOR NIȚA ■

Stilul și mîna

Seara mea la Melody Bar a început cu o întrebare închietantă. Sper că vei recunoaște stilul? Chiar dacă nu era o întrebare de baraj, merită să divulg faptul că mi-o adresa o veche prietenă, cu două-trei minute înainte de declanșarea programului în absența căruia barul de noapte, nu mai e bar de noapte. Altfel spus, trebuia să pricep că programul artistic de la Melody Bar avea și un stil. Că stilul e omul, știam. Nu știam însă cine-i omul. Și totul a început cu patru-cinci capete de peliculă, înodate fără nici o noimă și proiectate ca un soi de generic pe cortina trasă între hîrnicia cam prea zgomotoasă a orchestrei Wilmany și sala vag incită de promisiuni. Apoi, în prezentarea onestă a Wandei Moga, s-a dansat, s-a cântat, uneori cu har, alteori fără har. Dar pentru atîta lucru nu i stă nimănui conștiința în gît și așa s-a întîmplat și în noaptea dinspre 15 spre 16 februarie a.c., care n-a fost chiar o noapte de pomină. Totuși, Doru Tufiş s-a străduit să facă

din ea o noapte de neuitat. Că nu a izbutit, e o altă poveste. Nu e vina lui că nopțile de bar se uită destul de repede. Poate aș fi vrut să aud și o piesă de muzică ușoară românească de calitate, însă mi-am luat seama prompt, pe baza unui proverb strict autohton: de unde nu este, nici Dumnezeu nu cere. Marina Marin a dansat corect și atît, Ritmurile orientale ale Ancii Dumitriu ne-au dezvăluit o femeie foarte frumoasă și, în plus, distinsă, talentată, decentă. Poate mai devreme sau mai tîrziu va izbîti să cînte și la lumina zilei. Trupa de balet Zodiac s-a produs cu ce știe. Cu ce nu știe nu s-a produs. O impresie cu totul și cu totul specială ne-a provocat numărul aruncărilor de cuțite prezentat de Duo Mefisto: era ca și cum Raquel Welch l-ar fi ademinit pe un octogenar s-o muște de umăr. În sfîrșit, noaptea de la Melody Bar n-ar fi avut nici un sens fără Gil Dobrică, chiar și numai pentru intuiția lui că într-o noapte de distracție omul mai poate fi uneori și trist, nostalgic, nu numai vesel pînă la neobișnuit și plînsind de voie din toate încheieturile. Și așa, programul scenografiat de Gabriela Buhoiu s-a încheiat, iar eu tot nu i-am recunoscut stilul. Însă prietena mea s-a încăpățînat să insiste: cum, n-ai recunoscut mîna lui, Aristide Buhoiu? De data aceasta am avut replică: pînă, parcă fusese vorba de stil, nu de mîna...

MIHAI PELIN ■

Discreție și bun gust

Îndreptîndu-mă marți seara pe la ora 10.00 pe un drum acoperit cu ploi spre barul Doina din București, trebuie să recunosc că, bazat pe mai tînerștile mele experiențe, mă așteptam la un program încropit sub semnul provizoratului, la o orchestră mai mult decît zgomotoasă, la un corp de balet, dacă nu blazat măcar plictisit. Ei bine, plăcută mi-a fost surpriza să întîlnesc exact contrariul.

Consumatorii erau întîmplat în intrarea în local cu discreție și promptitudine, îndrumați la masă de către un personal care-și cunoaște bine meseria. Gesturi și cuvinte puține, dar eficiente.

Programul artistic, care poartă semnătura cunoscutului Cornel Patrîchi, durează non-stop două ore și un sfert, este

divers, bine gradat, antrenant, reușind să placă prin calitatea și seriozitatea interpretării. Solistele de muzică ușoară Carmen Anton, Ligia Oancea, Eva Kiss, Zoe Cimpeanu și Păunița Ionescu cîntă cu dezinvolură pîse de rezistență din repertoriul universal, asigurîndu-și cu ușurință participarea publicului. Ele se mîscă cu firescul necesar interpretării, nu cîntă prea tare, știu să umple scena și să asigure atmosfera necesară unui spectacol de divertisment. Dealtfel este știut că cei care cîntă de asurzesc ascultătorii o fac și pentru a-și masca defectele de interpretare. Nu este cazul aici, solistele avînd deja nume consacrate, calități vocale și interpretative recunoscute. Regretăm că din programul serii a lipsit, din motive obiective, apreciată Jeanina Matei.

Corpul de balet este format din nouă dansatoare fără excepție tinere, frumoase, elegante fără ostentație, o echipă perfect sincronizată, care cu siguranță a muncit mult pentru a se ridica la acest nivel calitativ. Dansurile sînt diverse și antrenante. Costumele sînt de bun gust, în nota caracteristică acestui gen de spectacole. Un cuvînt în plus pentru solistele Cornelia Patrîchi, Tatiana Botez și Luiza Laszlo. Excelenți și dansatorii Emil Marinescu și Tudose Martinică. Bine plasat în contextul spectacolului și numărul de divertisment, jonglerie cu farfurii, susținut de Luigi Casin.

În concluzie, un show tîneresc, relaxant, care reușește pe parcursul celor mai bine de două ore să bîne dispună, un spectacol fluent, armonizat, bine făcut. Jocul de lumini a funcționat perfect și a fost în aceeași notă de eleganță și discreție.

Personalul de deservire, dirijat din umbră de șefii de unitate Gheorghe Ștefan și Nicolae Bădoi, a fost preventiv, fără să fie insistenț în inoportun. Cele despre care v-am relatat s-au desfășurat în fața unei săli pline, din păcate prea mică. Aranjarea meselor, posibilitatea de repliere a lor funcție de grupurile venite la spectacol arată că organizatorii s-au gîndit la toate aspectele. Cred că sînt exact în aprecieri spunînd că am întîlnit în această seară o echipă, sau mai multe, de profesioniști, care-și cunosc și-și respectă meseria.

OPREA GEORGESCU ■

Ce poate crește o primărie

■ O mică fermă zootehnică adăpostind o vacă cu lapte și vitel, o scroafă gestantă și cîțiva grășuni, iepuri de casă și, pe curînd, nutril. Apoi, doi cai, păsări și chiar cîteva oi și capre. Alături, microsera-solar pentru produs legume timpurii și flori, pînă la această oră cu plantele mici de răsăd de tomate, iar la subsolul imobilului se află în plină producție o ciupercărie de circa 40 mp, din care s-au recoltat și valorificat primele zece kilograme. În faza de proiect, o instalație de produs biogazul necesar treburilor casei. Toate acestea — ne spune Virgil Munteanu, primarul comunei — sînt proprietatea primăriei din Letcani, județul Iași, constituînd gospodăria anexă a consiliului popular local. (Mihai Merişanu)

Asta-i portul?! Asta-i fîlclorul?!

■ Deunăzi, formația de muzică populară din Zalău, Sălaj, a dat un spectacol la Deva. Sala plină — foarte mulți sălăjenii. Totul a mers bine (cîntece frumoase, interpreți buni, în frumoase straie sălăjene), pînă cînd a apărut Ileana Domuța Mastan, îmbrăcată într-o ie de borangic, cu două cătrîne (zadii) lungi, negre, cusute-n fir lăme auriu. Oare în ce zonă a Sălajului se poate vedea așa ceva?! Acesta e portul sălăjean?!

„...Pentru ca, nu după mult, cîntărețul Alexandru Costea să „ne dea gata”. A început așa: „Cine-și crede muierea, / Rău fi mai duce mîntea // Mie mi-a mîncat viața, / Că muierea-i coastă de drac.”

Merită trecut în fonoteca de aur! (Emilia Silaghi, Deva)

Cofetărie, vîrărie, păstăioase

■ O inițiativă a la Cluj-Napoca: în apropierea vechiului centru civic al orașului funcționează trei unități ale I.C.S.A.P. Firmele lor „Cartofarie”, „Vîrărie” și „Păstăioase”. Ați ghicit, este vorba de trei unități care servesc 3—4 și pînă la 7 feluri de mîncare din cartofi, vîră, fasole și mazare. Trei unități modeste ca spațiu

și ca dotare, dar bine aprovizionate. Curățenie, mîncăruri bune și gustoase, prețuri convenabile, inclusiv pentru buzunarul elevului și al studentului (Dorin Sălăjan).

Mari piese la Teatrul Mic

■ La Teatrul Mic se pregătesc două viitoare premiere cu Ivonna, principesa Burgundiei (regia Cătălina Buzoianu) și Richard al III-lea (regia Silviu Purcărete, care, la 30 de ani are șansa de a pune în scenă încă un text important, după ce mai înainte a montat Diavolul și Bunul Dumnezeu, Politica, Nebuna din Chaillo). (G.A.).

Amestecate

■ Un farmacist din Drobeta Turnu Severin, Alexandru Torjescu este inventatorul unui „gel antiulceros” care, aflăm, chiar este bun. În toate cele peste 130 de cazuri tratate s-a obținut remisiunea simptomelor dispetice. ■ 99 de gospodari din Ipotești Sucevei nu cresc pîcior de pasăre ori animal, deși ar putea s-o facă. Noroc că al 100-lea, pensionarul Iulian Dumencu, crește și animale, are și solar, înlocuind el, la vîrsta lui avansată, ce nu fac ceilalți 99. Dar rămîne totuși adevărat că un om nu poate munci cît 100. ■ În centrul satului Pades, din județul Gorj, malul stîng și albia pîrului Aninoasa au fost transformate în loc de depozitare a resturilor menajere și a altor reziduuri din gospodăriile populației. Cît Aninoasa nu se hotărăște să curgă la deal, mai este timp să se rezolve și această problemă. ■ Iarna, anotimpul cărții, al lecturii, prilejuieste Biblioteca județene Dolj (director: prof. Tudor Nedelcea) o bogată expoziție națională ex-libris, cu participarea maestrilor genului din România. ■ Se zice că blocul 17 din Bala Sprie a ajuns un „bloc de tristă faimă devenind, și pentru ceilalți cetățeni, un pericol de îmbolnăviri iar pentru generația tînăra un prost exemplu” (din ziarul „Pentru Socialism”). ■ O echipă specializată din cadrul Ocolului silvic Sadova, din Dolj, condusă de tehnicianul Alexandru Ghelu, a vînat 106 căpriori, 20 cerbi lopătari și 10 porci mistreți, în greutate totală de 3,6 tone. De cînd povestile vînatorești se cîntăresc în tone? Oricum, felicitări! ■ Întrebat de un reporter: „Ce

ați face dacă ați fi numit șef într-o unitate în care treburile nu merg bine?” „Inginerul zootehnist Ionel Enache din Pașcani răspunde: „M-aș uita în dreapta și-n stînga, să văd ce am și cu cine să lucrez”. ■ Vasile Alexa muncește ca sudor la Combinatul de utilaj greu din Iași unde, firește, cîștigă foarte bine, iar în timpul liber vinde cu suprapreț bilete de cinematograf. După cum ne informează ziarul județean, amenda plătită „l-a adus (bănește, n.n.) la nivelul normal”.

Evenimente mari, EVENIMENTE MICI

■ Din ziarul Flacăra Iașului aflăm că în unele restaurante ieșene de categoria I servirea este de categoria a III-a. Factori de răspundere din I.C.S.A.P. au declarat: „Sîntem conștienți că mai avem multe de făcut”. Să sperăm! Altfel, număratoarea ar putea continua. ■ Al 700-lea copil născut în acest an la Craiova se numește Cristina-Mihăela. Se înmulțesc otlenii! ■ După ce a muncit 40 de ani, la exploatarea forestieră Băluț, a venit vremea ca Gheorghe Bendrea să iasă la pensie. Fost-a omul pădurii și nu l-or minca lupii! ■ Bîndea Ilie din Mediaș, strada Gheorghe Gheorghiu-Dej, bloc 14, ap. 4 locuiește de opt ani cu familia sa compusă din 6 persoane numai într-una din cele două camere ale apartamentului său pentru că sistemul de încălzire nu funcționează. Jules Verne a scris — ca despre o performanță! — doar despre doi ani pe un bloc de gheață! ■ La împlinirea a 200 de ani de la tipărirea unor manuale alcătuite de Gheorghe Șincai, la Liceul pedagogic din

Timișoara s-a organizat o expoziție de manuale din colecția profesorului universitar dr. Ion Iliescu, cuprîndînd abecedare, gramatică, lucrări de istorie, cărți alcătuite de Șincai, Eliade, Ci-pariu, Slavici, Maloirescu, Aron Pumnul, Coșbuc, Șt. O. Iosif, Perpessiciu, Roșetti, Nedîglu etc. Un muzeu al școlii românești într-o casă de om!

Enciclopediștii în culpă

■ Am cumpărat cu bucurie Micul dicționar enciclopedic, ediția a II-a, revăzută și adăugită, însă, răsfoindu-l, am constatat și o regretabilă eroare. Despre Probota, „comună în județul Iași” (pag. 1600), se mai spune: „Stație de cale ferată. Aici se află mănăstirea PROBOTA, ctitorie a lui Petru Rareș (1530), pictată în interior și la exterior în 1532”. Confuzie! Cele de mai sus se potrivesc pentru satul Probota (comuna Dolhasca) din județul Suceava! (Petru Cenușă, Suceava).

O agenție-model!

■ La București s-a deschis o nouă agenție de turism. Ceea ce a hotărît, deocamdată, Lucian Preda, șeful acestei agenții, împreună cu personalul din subordinea sa, exprimă o ambiție despre care tot bucureșteanul urmează să-și facă o opinie personală după ce va apela la serviciile lor. „Vrem, spunea Lucian Preda, să fim o agenție model. De exemplu, vom face prezentări ale unor stațiuni și județe, începînd cît de curînd. Timp de trei zile, reprezentanții ai stațiunii sau județului vor da lămuriri celor ce vin la sediul agenției noastre, între orele 10 și 13, iar pe parcursul acestor discuții și prezentări pot fi perfectate, pe loc, programele cerute de cei interesați. Între 21 și 24 februarie vom prezenta Sinaia, apoi județele Neamț, Caraș-Severin, stațiunea Predeal, Brașovul, Sibiu, Vilcea, Covasna etc. Ne propunem, de asemenea, să ținem o legătură permanentă cu cei ce urmează să facă, la anumite intervale, cure balneare, pentru a le acorda tot sprijinul atunci cînd au nevoie de noi. Sînt multe de făcut, vrem să le facem și avem ambiția de a le face bine însă de-acum încolo e și mai bine să lă-

săm să vorbească faptele despre noi”.

Rămîne să adăugăm că noua agenție de turism se află la nr. 4 pe strada Luterană, în cadrul Complexului de turism, hoteluri și restaurante București și are telefonul 15 46 40, interior 2956. În curînd, ni se spune, agenția va avea și un telefon direct. Pentru o agenție care-și propune să fie model, un telefon este, oare s-ar zice, de strictă necesitate. (D. Eliade).

„Mobra hoinar” se recomandă

■ De la Întreprinderea „6 Martie” din Zărnești, județul Brașov aflăm că în acest an se speră în apariția unei motorete perfecționate ce se va numi MOBRA HOINAR. Noua motoretă ține seama de unele sugestii primite de la posesorii de motorete. Astfel frînarea pe roata din spate se va face printr-o tijă, înlocuind actualul sistem cu cablu, avînd și o semnalizare a frînării mai eficientă, prin folosirea unui interupător tipizat în construcția de automobile. Venind în întîmpinarea dorinței posesorilor de motorete, s-a prevăzut redimensionarea spițelor. Pentru ca această din urmă promisiune să poată fi onorată mai este necesar un amănunt: Combinatul „Industria sîrmei” Cimpia Turzii să respecte prevederile STAS-ului 8 039—80 „sîrmă trefilată din oțel pentru spițe de biciclete și motorete” și să execute și sîrmă de diametru 3; 3,5 și 4,5 milimetri. (O. G.)

În sfîrșit a fost spartă crusta la Curtea de Argeș!

■ Anul trecut, la Districtul de Drumuri Curtea de Argeș, cu sprijinul inginerului Ion Nicolescu de la Consiliul popular județean Argeș s-a realizat o instalație de biogaz cu dispozitiv de spargere a crustei de nămol. Instalația a funcționat bine. În anul acesta se vor mai construi încă 3 asemenea instalații. După informațiile noastre, se pare că județul Argeș se află de o bună bucată de vreme în fruntea acțiunilor de folosire a acestei surse de energie neconvențională. Cine nu este de acord cu această afirmație este rugat să ne contrazică. (O. G.)

Omul care joacă

Apa vie s-a numit... carnitina

Presat și de apropiatul gong al sezonului fotbalistic care va suna săptămîna viitoare pentru noi, vreau să pun în dezbatere, mai mult cu tentă de meditație, două subiecte. Primul este strict autentic, iar cel de al doilea, deși depășit ca eveniment, a rămas și poate va mai rămîne un timp obsedant în cugetele iubitorilor de fotbal.

Acum zece zile, mai precis duminică 6 februarie, ziarul „Scînteia” a publicat la rubrica de sport un articol interesant și mai ales sugestiv intitulat „Fotbalistii noștri și pregătirile de iarnă” sub semnătura mai mult decît competentă a lui Gheorghe Mitroiu, un cunoscutor, incontestabil și al dedesubturilor sau, să spunem mai liniștit, al anticamerelor fotbalului nostru. Era tratată, în esență, problema jocurilor amicale și a turneeelor de pregătire ce le includ, sub spectrul logicii care ar trebui să le călăuzească și a utilității lor eventuale.

Articolul se încheia pilduitor, lăsînd loc firesc comentariilor — după ce specifică — „F.R.F. trebuie ajutat”, mai bine zis îndemnată și ajutat, să cultive legături trainice de conlucrare cu alte federații, cu personalități din fotbalul european, la care să se poată apela în asemenea situații — astfel: „Problema e mai dificilă și mai complexă decît pare la prima vedere. Ceea ce impune să fie tratată ca atare. Cu eforturi, cu insistență”. Desigur, printre sau în spatele acestor constatări verdict se ascunde adevărul că în problema organizării unor turnee eficiente din toate punctele de vedere pentru echipele noastre stăm încă foarte rău, dacă nu cumva, constat eu, mult mai rău decît în anii precedenți... Pe unde sau cu cine s-au întîlnit în această perioadă echipele noastre nu mai amintesc pentru a-mi întări pledoaria. Se știe, și pentru că se știe, doar simpla pomenire a locurilor respective smulge zîmbete compătimitoare. Este drept să aduc o ușoară circumstanță atenuantă vinovăției incontestabile a celor care trebuie să rezolve această problemă, și anume, că în iarnă, jucîndu-se oficial cam peste tot pe unde am vrea să ne confruntăm, se găsesc mai greu „porțite” decît pe timpul pauzei din vară. Dar și acest lucru fiind cunoscut de mult, prin adaptarea calendarului intern putea fi evitat. Oamenii din fotbalul european sînt preocupați de cîtva timp în a găsi formula ideală de stabilire și respectare a intreruperilor din iarnă și din vară, punîndu-se de acord tocmai pentru a avea un program cît mai comun, în care perfecționarea jocurilor de pregătire să fie mai ușoară, iar rațiunile financiare să nu aibă de suferit. Cert este că pentru noi este din ce în ce mai greu să ne organizăm cu judecată și

prioritate astfel de jocuri și pentru că nu știm ce vrem, dar și pentru că am avut un „talent” deosebit de a ne strica relațiile cîștigate în timp. S-a spus că am avut unii impresari care ne furau. Sigur, este un aspect al legii comerțului, își mai opreau și ei. Profitul pentru noi însă exista. În afară de a aduce ceva valută în țară, jucam și cu lumea adevărată a fotbalului, putîndu-ne căli. Acum nu-i mai avem nici pe ei, cei care au stricat regulile firești de conlucrare reciprocă, avantajoasă din mijlocul nostru au cam plecat, iar cei care au rămas hibernează momentan așteptînd crearea unui teren propice pentru noi lovituri. Sînt capabili, fiind o speță aparte... Dacă mai punem în talger și aspectul dificultăților financiare de guvernare impuse fotbalului nostru, precum și alt „talent” pe care-l avem de a nu ști încă să ne facem iarna căruță și vara sanie, balanța se înclină greu în defavoarea stabilității unui program de jocuri binefăcătoare pentru echipele noastre, pe timpul pauzelor, în viitor.

Și al doilea subiect promis, obsedant precum stîm, nu ne desparte de realitățile noastre. Deci Italia, campioana mondială și adversara noastră de marcă în noua ediție a Cupei Europei, „a reușit să remizeze” în Cipru. Dar ce-a fost Italia mondială a anului trecut? O glumă sau o soartă? Sau o glumă a sorții? Pentru că din 14 partide disputate a reușit doar 4 victorii, și acestea, între 29 iunie și 11 iulie, adică: contra Argentinei (2-1, Rai-

nea?), Braziliei (3-2 hat-trick Rossi), Poloniei (2-0, din nou semnătură dublă Paulo, nu Pablo cum e alintat din necunoaștere) și, finala, 3-1 cu R.F.G., de data asta cu o singură pecete Rossi.

Trăgînd conturile — și neuitîndu-l pe Conti, șarmul mondialelor alături de brazilieni, gîndind acum... — „azzuri” au cucerit „totul” (așa cum înțelegem noi și acest termen), în numai 12 zile...

Poate că această discutație **carnitină**, descoperită în coloanele presei italiene ca **apă vie**, devastatoare acum, din depozitele libere ale jucătorilor italieni, de prietenul meu Dumitru Constantin, a fost unul din marile secrete competitive ale succesului etern pentru ei. De fapt, probată în '77-'78, în Franța, asupra ciclistilor, această substanță catalizatoare a reacțiilor grăsimilor în metabolismul organic a dat rezultate uluitoare. Sub acțiunea ei „băieții pe pedale” rezistau de două ori mai mult peste limita lor de efort cunoscută. Atunci, de ce să ne surprîndă sprinturile pe contraatac declanșate și finalizate în Spania de „mundialii” Cabrini și Scirea, apărători decisivi în logica obsedantă a calapoadelor aproape mistice ale lui Herrera — eternul lor teoretician și de acum.

Așa că, tricolori, aveți la primul meci oficial al anului actual în față o „marfă” ce poate fi și trebuie bătută. Tratați-i ca atare.

CORNEL DINU ■

Unde se va disputa meciul cu Turcia?

După cum se știe, echipa națională de fotbal va întîlni, la 9 martie, pe teren propriu, reprezentativă Turciei, partida (amicală) conținînd ea revanșă a celui 1-1 recent consemnat la Istanbul și făcînd parte din programul pregătirii întîlnirii (oficiale) cu Italia. Nu s-a stabilit încă, din cîte cunoaștem, locul unde se va desfășura partida, dar se pare că F.R.F. intenționează s-o programeze la Tirgu Mures, spre a oferi astfel o satisfacție iubitorilor fotbalului din orașul lui Băloiu. În principiu, n-avem nimic împotriva desemnării orașului respectiv, ba chiar salutăm (am mai spus-o) inițiativa selecționerului Mircea Lucescu ca echipa națională să joace, pe rînd, în fața spectatorilor din marile centre fotbalistice ale țării. Încă mai mult: sîntem convinși că municipiul Tirgu Mures ar asigura meciului respectiv un cadru organizatoric ideal.

Problema care se pune însă, concret, e alta. Programarea partidei la Tirgu Mures, în 9 martie, ar crea prejudicii Universității Craiova care, reamintim, oferă un mare număr de jucători (5, 6, dacă nu mai mulți) lotului reprezentativ.

Anume? După confruntarea de la Kaiserslautern (2 martie), care angajează, nu-i așa, întregul fotbal românesc, Craiova ar urma să revină în țară (în 3 sau 4 martie) pentru a disputa, în 6 martie, meciul de campionat de la Constanța. A doua zi, tricolorii din formația Universității ar trebui să se deplaseze (al cîtelea drum, în cîte zile?) la Tirgu Mures, de unde, firește, să se grăbească spre Craiova pentru partida de etapă cu S.C. Bacău și pentru returnul cu echipa lui Briegel? Veți fi de acord cu noi că tracasarea ar fi exagerată și că, tot urcînd și coborînd în trenuri, fotbalistii olteni nu vor fi în plenitudinea forțelor la ora partidei decisive cu Kaiserslautern.

Ce propunem? Ca întîlnirea din 9 martie să se dispute fie fără internaționalii Universității (și atunci se poate juca la Tirgu Mures), fie, dacă Lucescu dorește o verificare serioasă, chiar la Craiova (unde se află, între altele fie spus, cel mai fierbinte public din România) sau într-un oraș (Pitești, Tîrgoviște, București?) din apropierea Craiovei, scutîndu-i astfel pe internaționalii olteni de o oboseală inutilă.

Dar pînă la seara concertului laureaților, cînd va cădea cortina peste această a IV-a ediție a concursului „MELODII '82”, vom avea prilejul ca, la Palatul sporturilor și culturii, să audiem concertele a 6 formații calificate în faza finală: Semnal M, din Cluj-Napoca, Cristal, din Galați, Crepuscul, din Timișoara, Roșu și Negru, din București, Compact, din Cluj-Napoca, și Dixieland, din Reșița. Va marca, oare, acest spectacol, programat pentru ziua de 1 martie, orele 18, și-n general tot acest amplu concurs, o mult așteptată primăvară a muzicii ușoare românești? ! O dorim din toată inima și, dacă va fi să fie, o vom semna cu toată plăcerea. Dar, pînă atunci, succes deplin tuturor participanților!

VICTOR NIȚA ■

Melodii '82

Un fapt pe care iubitorii muzicii l-au constatat, de-a lungul timpului, ar fi și acela că, în acest atît de disputat domeniu, n-am dus niciodată lipsă de promisiuni. Acestea fiind zise, ne aflăm în preajma unui eveniment care se va strădui să transforme mereu proaspetele promisiuni în realitate. Acest eveniment ale cărui întîmplări bat puternic la ușa așteptărilor noastre se numește „MELODII '82”, ediția a IV-a. Precizînd că vom fi, seară de seară, martorii și auditorii acestui eveniment pregătît de organizatori cu o maximă minuție, și pe care-l vom comenta mai apoi după toate putințele noastre, vă prezentăm în continuare cîteva din cele mai importante momente ce se vor produce pe parcursul a aproximativ două săptămîni de muzică ușoară românească, mai exact spus între 20 februarie și 2 martie. Două săptămîni la capătul cărora am dori să avem nu doar o singură floare, din care să fim obligați să facem o primăvară, ci un veritabil buchet de melodii ce se vor adăuga, prin frumusețea lor, la buchetul pe care, să recunoaștem, muzica ușoară românească a început să-l aibă, spre bucuria noastră, a tuturor iubitorilor de muzică ușoară.

Așadar, inaugurarea se va produce duminică, 20 februarie, orele 19.30, prin spectacolul **Se caută un cîntăreț**, aparținînd secției de estradă a Teatrului „Ion Vasilescu”. Spre deosebire de alte patru spectacole de estradă și revistă, ce vor avea loc la sala Savoy, acesta, primul, va avea loc la sediul Teatrului „Ion Vasilescu”. Dar iată și celelalte spectacole care vor alcătui faza finală, pe țară, a Concursului „MELODII '82”: **Vorba lui Tănase**, ilustrate din Maramureș, Revista la ora... exactă și Șlagăre în... devenire. Respectiv, spectacole, susținute de Teatrul satiric-muzical „Constantin Tănase”, secția de estradă a Teatrului dramatic din Baia Mare, Teatrul de estradă din Deva și Teatrul Fantasio din Constanța, sînt programate în zilele de 21, 22, 23 și 24 februarie, orele 19.30.

După această ușoară încălzire, ca să-l zicem așa, urmează concursul propriu-zis, care va fi găzduit în zilele de 25, 26, 27

și 28 februarie, la Sala Palatului R.S.R., orele 18. Precizînd că în aceste zile ne vom bucura de prezența și participarea extraordinară ale cîtorva reputați soliști din străinătate, printre care Jacques Hustin (Belgia), Gayga (Polonia), Eini (Finlanda), Bissier Kirov (R.P. Bulgaria), Anamaria Sasvari (R.P. Ungară) și Jacques Renay (Anglia), precum și faptul că vom beneficia de amabilitatea prezentei susținute de actorii Draga Olteanu Matei, Rodica Popescu, Cristina Stamate, Stela Popescu, Mitică Popescu, Mișu Fotino, Nicu Constantin, Alexandru Arșinel, Silviu Stăneulescu, Amza Pellea și Jean Constantin, să transcriem numele compozitorilor și interpretilor ce-și vor disputa laurii concursului. **Compozitori** — Dan Beizadea, Florin Bogardo, Ion Cristinoiu, Viorel Covaci, Mihai Constantin, Gheorghe David, Florentin Delmar, Sile Dinicu, Dan Dimitriu, Alexandru Dobondi, Valeria Dogaru, Edmond Deda, Marcel Dragomir, Camelia Dăscălescu, Mihai Elekes, Cornel Fugaru, Mișu Iancu, Nicolae Kirculescu, Jolt Kerestely, Dumitru Lupu, Aurel Mihăilescu, Alexandru Mandi, Petre Mihăilescu, Horia Moculescu, Temistocle Popa, Laurențiu Profeta, Dan Stoian, Gelu Solomonescu, Radu Șerban, Marius Teieu, Vasile V. Vasilache, Vasile Veselovschi. **Interpreți** — Dorin Anastasiu, Marieta Bratu, Mircea Baniciu, Corina Chiriac, Mihai Constantinescu, Cornel Constantiniu, Elena Crîstea, Grupul vocal „Choralis”, Mirabela Dauer, Valeria Dogaru, Mihai Elekes, Liana Elekes, Stela Enache, Puiu Faur, Grupul „Expres”, Eva Kiss, Viorel Filip, Luigi Ionescu, Nicolae Nițescu, Jeanina Matei, Laura Nicorovic, George Mihăilescu, Mira Moreno, Horia Moculescu, Ligia Oancea, Mihaela Oancea, Gică Petrescu, Nicu Pop, Jean Păunescu, Angela Similea, Dan Spătaru, Grupul „Stereo”, Grupul „Studio B”, George Sava, Dorin Teodorescu, Grupul 3 T, Irina Soroiu, Marina Voica, Mirela Voiculescu.

Deci, după patru zile de recitaluri și concurs, vom avea prilejul ca miercuri, 2 martie, orele 18, să-i audiem pe cei cărora juriul le-a oferit laurii supremi: **Concertul laureaților**. Acompaniază Orchestra de estradă a Radioteleviziunii Române, sub conducerea vegnicului tînar Sile Dinicu, artist emerit.

Cronica șoselei

N-au mai putut fi salvate

Doi băieți cam de 10-12 ani se îndreaptă de la școala din comună spre casă. Sînt vecini și gospodăriile familiilor în situate tocmai la marginea satului de munte unde, în limbajul locuitorilor, „coalea” înseamnă cel puțin 2 kilometri.

Sînt veseli, pentru că primul ger din anul acesta a acoperit, cu o sticlă alune-coasă, apa bălților de pe drumul de cîmp pe care îl folosesc pentru a mai micșora distanța de la școală pînă în locul denumit „Prund”, unde se află casele lor.

„Venim și după masă aici, Mihăiță”, îi propune Ilie, colegul său de bancă. „Ia uite ce ghețuș bun s-a făcut. Și cît îi de lung, mă!” „Ia taci, Ilie, parcă se aud niște țipete. Cîineva cere ajutor. Auzi?” Și băieții o iau la fugă către podul unde șoseaua județeană traversează pîrîul „Gălbiorul” (botezat așa după culoarea argilei care o capătă cînd îi umflat, mai ales primăvara).

Spectacolul pe care îl văd copiii este neobișnuit. Un ARO 10 căzut în pîrîu și două femei zbătîndu-se să iasă din apa ca gheața. Nu mai au putere să strige după ajutor. După ce cu greu au reușit să iasă din mașina scufundată în apă pînă la nivelul bazei parbrizului, se tirăsc acum, prin nămolul de pe fundul apei, spre a ieși la mal. Pînă la nivelul șoselei mai au însă de urcat o pantă destul de dură. Băieții fug după ajutor. Dar pînă la prima casă mai sînt 150-200 de metri. Ajung la poarta gospodăriei, strigă, dar nimeni nu se arată la ușă. „Trebuie, să ne dea prin cap că alde Juncan sînt la serviciu, la fabrică, iar cei doi copii sînt la buncii”, zice Ilie. O iau la fugă spre următoarea casă, aflată și ea destul de departe față de prima.

Între timp femeile au început abordarea pantel. În sfîrșit, au ajuns la șosea. Is vinete la față, iar dinții le clăntănesc în gură. Una dintre ele e cuprinsă de o plîns nervos, iar a doua și-a scos o batistă din buzunarul paltonului ud leocărc și își șterge cu ea fața. Nu realizează probabil că batista e și ea la fel de udă. Cu mișcări ritmice, de sus în jos, își freacă o-brazul.

Între timp, băieții au găsit o „Dacie” al cărei conducător se îndreaptă în viteză spre locul unde cele două femei, cu deznădejdea în privire, așteptau, dîrdînd, ajutorul. Șoferul, un tînar inimos, iute în mișcări, le ia de braț, una cîte una, și le așază pe bancheta din spate a autoturismului. „Du-le la spital, nene”, strigă unul din băieți. Pilotul demarează puternic spre spitalul din centrul comunei de munte, pînă la care mai sînt 15 km.

În mașină e cald, bine, dar insuficient pentru a face să dispară tremuratură, parcă acum mai puternic, al celor două femei. Reîncep să plîngă cu sughituri. „Cum s-a întîmplat, doamnă, cum ați căzut în apă?” „Mi s-a oprit motorul pe pod — începea femeia să povestească, continuînd plînsul. Știți, eu sînt începătoare. Am dat examen abia luna trecută. Plecam cu colega mea la Brașov. Dă azi frate-miu examen de conducere. Am vrut să-l mai încurajăm. Ea — arată spre cealaltă femeie — e viitoarea lui nevastă. Aveam două zile recuperare de la serviciu și ne-am gîndit să le folosim. Cînd am pornit motorul, din nou, am observat că mașina nu o ia din loc, că patinează. Probabil că pe scindurile podului s-a format ceva mîzgă înghețată. Am apăsat mai tare pe accelerație. Deodată, s-a auzit o trosnitură puternică și ne-am trezit în pîrîu. Noroc că apa nu era prea mare și am reușit să ieșim din mașină. Contactul cu apa rece mi-a tăiat răsuflarea. Tovarășe, vă rog, salvați-ne, mergeți mai repede, sînt că mă părăsesc puterile!”. Apoi, amîndouă încetează să plîngă, încetează să tremure, iar capul le cade pe piept. „Or fi adormit, biete de ele”, își zice șoferul, mîrînd viteza și aprinzînd luminile. Cînd se apropie de spital, începe să claxoneze puternic. Doi bărbați, medici, și o tînră asistentă, alarmați de semnalul sonor, se precipită spre intrarea în spital. Bănuiesc că e un caz deosebit.

Tînarul oprește și se repede spre ușile din spate ale Daciei. Încearcă s-o scoată întîi pe șoferiță. O apucă de mîna complet rece. „O fi din cauza apei înghețate”, își zice el. Sar în ajutor medicii. Sînt transportate în interior și dezbrăcate de hainele complet ude.

Cei doi medici, ajutați de asistentă, fac totul pentru a salva viețile celor două tinere femei, una de 37 de ani (șoferiță) și a doua de 24. Eforturile rămîn fără rezultat. „Stop cardiac”, rostește unul din medici. „Apa foarte rece în care au stat destul de mult, spărietură, întîrzierea cu care au fost aduse la spital, asta-i! Ne pare neșus de rău că n-am putut să le salvăm!”

Se constată că după oprirea motorului, șoferița a brăcat roțile spre dreapta, fără să-și dea seama, iar la plecare n-a mai verificat poziția volanului, astfel că acce-lerînd puternic, mașina a virat spre dreapta, a rupt fragilul parapet și s-a prăbușit în apă.

Se cunoaște ce s-a întîmplat în continuare.

Nerealismul unor începători care cred că examenul de șofer poate înlocui experiența la volan atît de necesară, dorința lor de a pleca pe orice timp, în orice condiții, cît mai departe, este cauza principală a unor tragedii de acest gen.

VICTOR BEDA ■

Lumea în care trăim — Cu diplome, dar... șomeri

Cunoscuta revistă vest-germană „Der Spiegel” a publicat, spre sfârșitul anului trecut, o copertă cu câteva chipuri de tineri. Chipuri îngândurate. Chipuri lipsite de veselie. Chipuri maturizate înainte de vreme. Explicația: „De pe băncile școlii direct pe listele de șomeri”.

Nu sînt tineri de undeva din „lumea a treia”. Nu sînt tineri din zonele subdezvoltate ale planetei. Nu sînt fiii unui popor sărac. Nu sînt...

Tinerii aceștia aparțin R.F.G. Situația lor este, însă, preocupantă. Pentru că este o situație tristă. O situație dureroasă ce afectează zeci și zeci de mii de tineri abia porniți în viață.

O situație specifică nu numai Republicii Federale Germania ci și celorlalte state occidentale vest-europene. Printre săracii lumii bogate crește mereu numărul tinerilor. Ceea ce nu este întimplător, căci tinerii se lovesc de cele mai mari dificultăți în a obține un loc de muncă sau de a-l păstra.

S-ar părea că tinerețea este considerată drept lipsă de experiență, că ațare, patronii, nu se înghesuie să-i angajeze pe cei ce bat la porțile uzinelor dacă au ani puțini. După cum consideră că această generație a protestului social este incomodă, mai greu de manevrat. Fapt pentru care tinerii îngroașă rîndurile șomerilor.

Să nu uităm însă că pînă a ajunge să caute un loc de muncă, pînă a ajunge să obțină o diplomă tinerii se lovesc de numeroase bariere. Există certe discriminări în ceea ce privește posibilitatea tinerilor din mediile defavorizate ale societății de a putea studia. Există barierele taxelor, există o selecție care operează serios și care nu îngăduie celor cu venituri modeste să pătrundă în orice amfiteatru universitar. Ziarul britanic „Guardian” scria: „În Anglia există universități unde studenții provin în proporție de 90 la sută, din rîndurile categoriilor instărite”. Taxa anuală la colegiile americane a crescut în 1982, față de 1981, cu circa 1100 de dolari. În medie de la 8200 la 9300 dolari. Cum ar putea un simplu muncitor american să-și întrețină copilul la studii universitare cînd această taxă reprezintă circa 70—75 la sută din salariul său anual?

Toamna trecută, după începerea cursurilor școlare, la Washington au avut loc demonstrații de protest ale tinerilor împotriva reducerii de către autorități a creditelor destinate învățămîntului. „New York Times” scria: „Diminuarea fondurilor pentru programe școlare și, concomitent, sporirea cheltuielilor militare vor priva școlile americane în anul 1983 de aproximativ 300 milioane dolari”. Federația americană a învățătorilor anunța că școlile din Statele Unite au început anul de învățămînt cu 55 000 de profesori și învățători sub necesarul de cadre pentru buna desfășurare a procesului educațional.

Lipsește fonduri. Lipsește profesori. Dar nu lipsesc... analafabeții.

Așa se face că, în mod paradoxal, chiar în Statele Unite, în cea mai bogată țară a lumii capitaliste, există 25 de milioane de analafabeți. 25 de milioane de oameni care nu se bucură de dreptul elementar de a desluși literele și a putea să-și aștearnă numele pe o bucată de hirtie. Cifra aceasta — 25 de milioane — a fost furnizată de Fundația „Ford”, o instituție a cărei autoritate nu poate fi pusă în dubiu. În Italia sînt 2,5 milioane de analafabeți, în Marea Britanie 2 milioane.

Aceasta este o față a monedei. Cealaltă o constituie faptul că, chiar și atunci, cînd cu grele sacrificii o serie de tineri răzbat spre colegii sau diferite instituții de învățămînt superior, la sfîrșitul anilor de studii, ani care au echivalat cu nenumărate sacrificii pentru familii, tînărul constată că diploma nu-i oferă o garanție în viață, că învățătura nu-l scutește de șomaj. 40 la sută dintre tinerii țării Pieței comune au sub 25 de ani. În Franța 30—35 la sută dintre absolvenții anului 1982 ai institutelor de învățămînt superior nu au găsit de lucru. În Austria la sfîrșitul anului 1982 unul din cinci tineri sub 24 de ani era șomer, ceea ce reprezintă 18,3 la sută din numărul total al șomerilor. 11 la sută dintre șomerii din Marea Britanie sînt tineri care de luni de zile, de la terminarea școlilor, nu au lucrat încă nici cel puțin o singură zi. Diplomele s-au dovedit bune pentru... șomaj.

Pe bună dreptate, un săptămînal britanic, „Labour Weekly”, scria: „Cea mai gravă condamnare pentru o societate este să nu poată folosi energia și aspirațiile tinerilor ei”. În fapt, remarcă săptămînalul publicat la Londra vizează înseși drepturile omului într-un domeniu vital și relevă discriminarea socială care acționează direct sau voalat.

Sistemul discriminărilor sociale acționează pe toate planurile. În fond, însuși sistemul mult lăudat al democrației burgheze este construit pe puterea banului. Ziarul vest-german „Die Welt”, care, în nici un caz nu poate fi bănuț de simpatii de stînga, ci, dimpotrivă, scria destul de recent: „Adevărul trist este că dreptul și șansele în viață ale unei persoane din țările cele mai dezvoltate, și care se consideră și cele mai democratice, depind în ultimă instanță de avere, de bani”.

Iar cînd nu ai bani, nu ai nici drepturi. Relația este simplă, precisă. De bani depinde totul. Cel care îi posedă, dispune de toate „drepturile”. Cel care are buzunarele goale, trebuie să se mulțumească a fi spectator la „show”-ul bogățiilor. Atîta tot. Nimic mai mult.

O constatare pe care o fac milioane și milioane de tineri. Cel care trec de pe băncile școlii direct pe listele de șomeri.

Tineri îngândurați. Tineri lipsiți de veselie. Tineri maturizați înainte de vreme...

AL. PINTEA ■

Nicolae Titulescu la New York (III)

„Diplomația este prima linie de apărare a unor națiuni”, se afirmă în cea mai recentă monografie americană colectivă consacrată specificului acestei profesii. Recunoscînd această teză, detractorii lui Nicolae Titulescu au făcut mare caz în legătură cu repetatele încercări ale diplomațului român de a demisiona. Pentru a spulbera interpretările eronate și aprecierile răuvoitoare pe această temă, Nicolae Titulescu, într-un articol, inedit în România, consacrat diplomației contemporane, publicat într-un periodic din S.U.A. în 1932, susținea: „Dacă în timpul vieții mele politice de 20 de ani, am demisionat uneori, sau m-am retras provizoriu din viața politică, nu am făcut-o niciodată ca pentru a inaugura o viață părăsind politica, ci numai pentru că voiam să încerc puterile mele în alte țări-muri ale activității omenești. Totuși, ori de cite ori am demisionat, a survenit un fapt care mă obliga, după puțin timp, să-mi reiau din nou locul. Și astfel, diplomația a înăbușit în mine, încetul cu încetul, atracția pe care o aveam pentru alte lucruri care mă ademîniseră altă dată. Astăzi, chiar dacă aș vrea, n-aș putea să scap de ea. Orice succes, chiar cel mai neînsemnat, mă încurajează”.

Tot în articolul menționat Nicolae Titulescu declara: „În lunga mea carieră diplomatică m-am străduit întotdeauna să păstrez două principii care, de altfel, sînt singurele principii pe care le am în diplomație. Primul principiu este acela de a mă comporta, cînd mă găsesc între două personalități, ca și cum mi-ar fi ambele dragi. Al doilea principiu este că mă pun vesnic în situația persoanei cu care vorbesc, indiferent dacă-mi este prieten sau dușman. Experiența m-a învățat că numai sinceritatea și cunoașterea celorlalți permite în diplomație culesul unor succese nu efermere, ci permanente”.

Cum era firesc, prezența lui Nicolae Titulescu la New York și în S.U.A., în general, a format obiectul unor ample și numeroase comentarii și articole publicate în presa comunităților române din America. Astfel, după ce în numărul din 15 octombrie 1925 se referise la ansamblul relațiilor dintre România și S.U.A., publicația „America” din 2 ianuarie 1926 relația în prima sa pagină despre vizita lui Nicolae Titulescu la Chicago și despre conferința rostită cu acel prilej. O interesantă relatare inserează același ziar și în numărul din 4—8 ianuarie 1926 în legătură cu vizita efectuată de Titulescu la Cleveland. Călătoria lui N. Titulescu la Detroit formează, de asemenea, temă de comentarii pozitive, preluate și de ziarul „Argus” de la București, care informa în numărul 3/812, din 1926, că omul de stat român și-a petrecut Anul nou în comunitatea românească din America și a vorbit la o reușită serbare organizată la Detroit. Presa americană de limbă română va trata pe larg, de-a lungul anilor, numeroase aspecte ale activității diplomatice a lui Nicolae Titulescu, dezvoltînd teme cum sînt cele din articolele: „Succesul României la Geneva”; „România și Pactul Kellogg”; „Dreptatea României în chestiunea optanților”; „Mica Înțelegere și presa ameri-

cană”; „Planul Young și România”; „Activitatea Micii Antante de la înființarea ei pînă în prezent”; „România la Conferința dezarmării”; „Solidaritatea statelor din Mica Înțelegere”; „Pactul Balcanic și interesele României”. Un articol care atrage atenția cu deosebire este cel intitulat sugestiv în limba română „România în fruntea lumii”, apărut în ziarul „America” din 18 septembrie 1930, în care se face o elogioasă prezentare a calităților ministrului de externe al României, cu prilejul realegerii sale ca președinte al Adunării Ligii Națiunilor, fapt unic în analele organizației mondiale în care se încetățenise ferm practica nereeligibilității președinților forului plenar al instituției genezeze. În articolul citat se arată că „Nu e lucru ușor ca cineva să ajungă președintele acestui for internațional în care figurează cei mai luminați oameni ai timpului și nu mică este onoarea făcută unei țări atunci cînd alesul ei devine alesul înțelepților din areopagul de la Geneva”. Pentru informarea cititorilor americani, ziarul pune în relief faptul că „ridicat din păturile de mijloc ale poporului român, domnul Titulescu s-a înălțat ca un lăptos luminos pe firmamentul intelectual și politic al Țării”.

Una dintre cele mai izbutite și convîgătoare portretizări ale lui Nicolae Titulescu este cea făcută în necrologul publicat de ziarul „The New York Times” la 17 martie 1941. Necrologul, nepublicat, după știrea noastră, în România, are următoarele titluri și subtitluri: „A murit Titulescu — dușmanul Axei”; „A condus politica externă a României 17 ani”; „Părăsit în exil la Cannes”; „Garda de Fier a fost inamicul său”; „Ex-ministrul a fost un partizan al securității colective și un prieten al democrației”.

În necrologul amintit se subliniază că diplomatul român a fost „arcul motor” al politicii externe românești de-a lungul unei perioade de 17 ani, un partizan viguros al securității colective și un adversar înverșunat al planurilor germane și italiene în Balcani. El a fost un prieten de nădejde, cu toate că uneori oarecum critic, al democrațiilor occidentale. Influența sa depășea considerabil pe cea a unui ministru al afacerilor externe al unei țări mijlocii. Mussolini obișnuia să exclame: „Cît timp va mai continua Titulescu să conducă Ministerul Afacerilor Externe francez?”

După evocarea principalelor momente biografice ale lui Nicolae Titulescu, precum și a celor mai de seamă aspecte diplomatice din cariera sa, în necrolog este formulată aprecierea că „Titulescu a considerat Uniunea Sovietică a puternic instrument pentru frînarea a ceea ce el credea a fi primejdia cea mai mare și anume expansiunea Germaniei în Balcani”. Dincolo de această primejdie de ordin regional, diplomatul român a semnalat ascensiunea pericolului nazist pe toate fronturile, ceea ce l-a determinat să se angajeze neșovăielnic de partea statelor opuse expansiunii germane. În opinia autorului necrologului această atitudine l-a subrezit poziția pe plan intern, iar turneele lui de-a lungul și de-a latul Europei l-au lăsat descoperit în țară într-o perioadă în care „reîntinerirea războinică” a Germaniei fă-

cuse pe mulți compatrioți ai omului de stat român să creadă că în treburile balcanice Nicolae Titulescu „a făcut o socoteală greșită”.

Am relatat pe larg conținutul necrologului, deoarece în patria sa, în 1941, trecerea în lumea umbrelor a marelui diplomat român nu a fost marcată cum se cuvenea. Conducerea politică a țării a interzis Ministerului Afacerilor Externe al României să arboreze în bernă drapelul țării. Istoria avea să restabilească însă dreptatea în favoarea marelui „pelerin al păcii” care a fost Nicolae Titulescu.

Făcînd elogiu marelui dreptului, N. Titulescu visa la ziua cînd spiritul politic nu se va mai opune spiritului juridic. Într-o luminoasă și vizionară pagină, el prevestea că „numai în ziua în care dreptul va străluci ca un răsărit de soare în sufletul tuturor oamenilor, ca o directivă care călăuzește, ca un imperativ categoric care se impune, ca o autosupunere care se confundă cu libertatea organizată, omenească va fi salvată, pentru că în pacea creată de ordinea juridică omul își va împlini destinul său, potrivit idealului creator”.

În zilele noastre, cînd lupta pentru universalizarea dreptului la pace numără România printre statele cele mai active și mai angajate în apărarea păcii, cuvintele lui Nicolae Titulescu readuc în memoria noastră imaginea tonifiantă a unei înalte conștiințe. Crezul său nestrămutat în virtuțile dreptului internațional, eforturile sale neobosite în opera de construire, apărare și consolidare a păcii ni-l recomandă ca pe un mare contemporan, care a trăit cu intensitate și ardent patriotism epoca sa, situîndu-se prin actualitatea idealurilor pe care le-a promovat deasupra limitelor timpului său istoric, așa cum s-a putut constata și din sumarele însemnări privind prezența intelectuală a ilustrului diplomat român la New York. El și-a înscris definitiv și ireversibil numele în galeria nepieritoare și de neuitat a marilor personalități ale diplomației acestui veac, ca bărbat de stat care și-a închinat cu devoțiune viața marelui cauze a păcii, înțelegerii și cooperării, întemeiate inderogabil pe normele dreptului, justiției și echității, pe noblețea unui crez politic pus statornic în slujba intereselor permanente ale poporului român.

IOAN VOICU ■

Spectacolul informației

Gura lumii

Inițiativa demnă de cuvinte frumoase a Editurii științifice și enciclopedice aduce pe masa cititorului român lucrarea intitulată „Mai multe voci o singură lume”. Este binecunoscutul și des citit studiul inițiat de U.N.E.S.C.O. și încredințat unui colectiv de meseriași răsfirați într-un larg evantai de preocupări dar aduse aproape de incidența informației, a comunicării. Două mi se par meritele acestui interesant și metodic tom editat în urmă cu trei ani la Paris. Este surprinsă în acolada studiului tematica de specială rezonanță în timpului actualității privind parametrii comunicării, nevoia de comunicare, anotimpurile informației, gîndurile ce-i străbat prezentul și viitorul. Meritul s-a născut prin chiar existența acestei voluminoase și muncite lucrări; demersul este inedit iar rezultatul se cuvine aplaudat. La capătul unei migăloase operații documentare, print-o laborioasă întreprindere-filtru, s-a compus acest conglomerat de capitole și subcapitole ce alcătuiesc spectrul grijilor de acum ale existenței informației și rostuirii sale în straturile de interes ale societății. Ca să înțelegem ca lumea dimensiunea contemporană a societății sintem trimiși să-i percepem dimensiunea istorică pentru a accede ulterior către dimensiunea internațională. Comunicarea la timpul prezent obligă cunoașterea mijloacelor, infrastructurii, interacțiunilor, a disparităților moștenite și purtate prin vreme. Nu sintem obligați să acceptăm în bloc punctele de vedere exprimate între copertile acestei cărți cum dealtfel nu face nici patronul ei, U.N.E.S.C.O.; opiniile nu reflectă cu necesitate și părerea organizației și deci nu trebuie luate ca o luare de poziție a Secretariatului său. Cîtă vreme mijloacele de cunoaștere în masă nu sînt altceva decît vocea originală a fiecărui popor sau grup uman, cum spune atît de plastic în prefața la volum secretarul comisiei noastre naționale pentru U.N.E.S.C.O., prof. univ. dr. Ion Drăgan, trebuie să acceptăm normalitatea diferențierii de ton de intensitate și timbru în spectacolul informațional la scara planetei. Diferențele de păreri privind fenomenul în sine, de asemenea. Cu condiția ca ele să nu genereze ireconciliabile divergențe. Și nu s-ar spune că lipsesc în acest atît de înscut în existența noastră teritoriu, al comunicării. Nefiresc nu mi se pare că meditando la același subiect unii avem tentația de a ne strînge fularul iar alții să descheiem nasturii de la cămașă. Mă deranjează pofta cu care combatanții pe acest front tîn cu orice preț să te convîngă de dreptatea lor și să facă uz de „dreptul” de a ne impune această „drepitate”. Cititorul va sesiza imediat dincolo de o obiectivă prezentare a situațiilor la zi tentativa încorporării chiar și într-o lucrare de această factură, despoavată de alte ambiții decît cea a înfățișării caleidoscopului comunicării așa cum este, chiar și aici se simte încercarea de a acredita ca general valabile teoretizări apriorice circumstanțializate și predestinate să trăiască doar așa. Dar despre asemenea lucrări, sper, vom mai putea vorbi.

Să ne mulțumim deocamdată a releva cealaltă trăsătură ce mi se pare de excepție: alcătuirea de excepție a comisiei pusă la treabă să lumineze și defrîșeze vasterile cîmpuri de interferență ale comunicării în lumea de azi, complicată și complexă, despartită în compartimente de tot felul după criterii și ele greu de clasificat.

Să salutăm cu onor justificat pe toți care ne-au adus în mină această carte în care citim, încă din primul paragraf:

„Comunicarea susține și animează viața hotăr și expresie a activității sociale și a civilizației, ea a călăuzit omul și popoarele de la instinct către inspirație, de-a lungul unui ansamblu de procese și sisteme de informare, de stimulare și control... Înglobînd gîndirea, organizarea și puterea, comunicarea face legătura între amintirile originilor și aspirațiile cele mai nobile către o viață mai bună. Odată cu progresul, sarcina comunicării a devenit tot mai complexă și mai nuanțată”.

Motive să pornim la drum convingîți că avem în față un tom interesant de străbătut. Și nu doar de noi, cei ce trebăluim pe ogorul, nu totdeauna cu arăturile adînci de toamnă la timp făcute, ale comunicării.

NEAGU UDROIU ■

Lumea se amuză

După N.B.I.

De vorbă cu Jacques Lassaigne

Un telefon de la Paris ne vestește moartea prietenului nostru Jacques Lassaigne. Lupta de mult cu o boală grea... În noaptea de 9 februarie l-a răpus.

Cu ani în urmă, să fi fost prin vara anului 1969 sau poate '70, pe cînd mai locuim în strada Sihleanu, luase masa la noi. Stînd de vorbă la cafea, am deschis magnetofonul. Cu adîncă părere de rău, transcriu astăzi aceste frînturi din acea lungă și molcomă convorbire.

H. B. — **Îți mai aduci aminte? Ne-am cunoscut în satul Șanț din județul Năsăud. Ai petrecut atunci multe zile printre noi, monografiștii profesorului Gusti.**
J. L. — Chiar zilele trecute am dat peste scrisorile trimise din Șanț. Am regăsit în ele peisajul, țărani la care locuisem, munca noastră în cadrul monografiei. Îmi propusesem atunci să scriu niște nuvele despre viața țăranilor din regiune și îmi pare rău că nu le-am terminat. Erau lucruri interesante, neobișnuite pe care încercam să le descriu. Da, mai păstrez încă manuscrisele și un caiet cu poezii populare pline de farmec culesse acolo.

H. B. — **Ce-ai studiat la Șanț?**

J. L. — Am făcut cercetări în legătură cu viața pastorală. Am culegerat pădurile, înaltele poieni și mi-a făcut o profundă impresie faptul că am dat acolo peste o viață medievală, în afara timpului. Mai tirziu, cînd s-a făcut Muzeul satului am găsit și acolo multe lucruri extrem de interesante.

H. B. — **Oare tot atunci ai început și studiul despre Luchian?**

J. L. — Nu, mai tirziu. Prin 1937-'38 și neavînd tot materialul adunat, am revenit, în 1939. Dar tocmai atunci a izbucnit războiul. Toți francezii aflători în țară au fost blocați, mobilizați pe loc. Se credea că vom lupta în Polonia... Neavînd altceva de făcut, am terminat cartea. Plecînd apoi spre Franța liberă, am lăsat manuscrisul lui Mihail Sebastian. Urma să-l traducă pentru că nu se știa încă în ce limbă va fi publicat. Dar odată cu Mihail Sebastian a dispărut și manuscrisul meu. Din nenorocire conținea multe documente prețioase. Erau fotografii adunate de la familie și mai cu seamă de la Steriade care mă ajutase.

H. B. — **Totuși volumul a apărut...**

J. L. — Mai exista un al doilea text la profesorul Rosetti care a izbutit să-l publice în 1947. L-am primit la Paris cu mare bucurie. Fusese foarte bine realizat de Rosetti. Mai am trei exemplare la Paris. Volumul este complet epuizat dar poate va fi odată retipărit. Dar tot prin Rosetti am aflat și cele două vesti îngrozitoare: moartea lui Mihail Sebastian și apoi moartea lui Camil Petrescu. Fusesem foarte legat de Camil. La București, pe cînd era directorul Teatrului Național, îl vizitam foarte des. Discuțiile noastre se prelungeau pînă noaptea tirziu. Am învățat multe de la el. Tot ce știu în materie de filozofie germană i-o datorez lui. El mi-a făcut cunoștință cu Husserl, cu fenomenologia germană, mult înainte ca acestea să fie cunoscute în Franța. Dealtfel, înaintea războiului, i-am publicat multe articole foarte interesante în Franța.

H. B. — **În ce reviste?**

J. L. — În Revue Hebdomadaire, cred... Da, pe Camil l-am iubit foarte mult.

Păstrez multe scrisori de-ale lui. Foarte multe dinainte de război și mi se pare una singură după. Da, pe Camil l-am iubit... Era o ființă curioasă. Un om pasionat, interiorizat. Izolat. La aceasta a contribuit faptul că nu auzea bine. Moartea lui m-a îndurerat profund. Îmi era un mare prieten.

H. B. — **Ai scrisori și de la Sebastian?**

J. L. — Deși eram prieteni buni, poate doar una sau două. Scrisori nu ne prea scriam, în schimb cînd eram împreună purtam discuții interminabile și ne găseam multe, foarte multe puncte de contact.

H. B. — **Pe atunci ne întâlneam uneori și la maestrul George Enescu. Îți mai amintești acele concerte?**

J. L. — Desigur. Dealtminteri înainte de a deveni critic de artă plastică mă gîndisem să mă ocup de muzică. A trebuit să aleg. Mi-am dat seama că am mai multă ușurință de exprimare pe plan vizual. Este și motivul pentru care la București am vizitat mai ales pictori. Pictori și scriitori. Cîndva am fost și eu un scriitor nerealizat. Mi-l amintesc bine pe Steriade. Era un om excelent, foarte inteligent. Foarte fin. Avea și o extraordinară memorie, cunoscuse lume multă, păstra totul în amintire. Mi-a dat, de pildă, despre Luchian multe informații, aprecieri personale dar și documente. Era un foarte bun camarad și în ciuda diferenței de vîrstă mă trata ca pe un prieten — și m-a învățat și el multe. Era și un om talentat și a făcut opere frumoase dar din păcate era cam nepăsător, cam petrecăreț. Chiar leneș nu, căci în fond era un om activ dar lucra într-un fel prea fantezist și întreaga parte spontană a operei sale — printre care mai ales desenele — este excelentă. Pentru mine a fost cel care mi-a făcut legătura cu trecutul. Mulțumită lui am putut oarecum înțelege atmosfera în care a lucrat Luchian.

H. B. — **Știu că l-ai cunoscut bine și pe Pallady.**

J. L. — Da, l-am cunoscut bine. La Paris apoi în România. Cînd s-a reintors în țară în 1940 eram încă la București și am fost foarte mișcat vîzînd că în primele pagini ale jurnalului său pomenea de mine.

H. B. — **Povestește-mi despre Brăncuși.**

J. L. — Profesorul Gusti, organizatorul pavilionului românesc de la Expoziția universală din 1937, de la Paris, m-a rugat să-l ajut la lucrările de secretariat. Am pregătit cu acel prilej o lucrare documentară. Partea mea a fost modestă. Nu am creat nimic, dar am avut mindria de a fi găsit și publicat un mare număr de texte privind amintirile francezilor care au poposit prin România începînd din secolul al XV-lea. Am făcut această paranteză despre activitatea mea pentru a descrie cadrul în care l-am întîlnit pentru prima oară pe Brăncuși. Venea des la pavilion. Dealtminteri un pavilion foarte reușit. Profesorul Gusti îl rugase să-l ajute cu sfaturile sale. Ne-am întîlnit apoi de multe ori. Luam adesea masa la el. Era adinec legat de țara sa. O iubea nespus și a trăit întotdeauna ca un român. Ca un țăran român. Cu bucătărie românească. A fost un om extraordinar, iubit și apreciat de cea mai rafinată intelectualitate. Aveam și un prieten comun, Rochet, de care Brăncuși era foarte le-

gat. Îi iubea pe acest bătrîn scriitor care primul îi convinsese pe americani de valoarea operelor lui Brăncuși și apoi, în India, pe maharajah. Am o parte din corespondența lui cu Rochet care încă nu e cunoscută și în care sînt cîteva scrisori curioase pe care doamna Rochet mi le-a încredințat. Cred că și Brezeanu a descoperit multe și ar trebui strînse grabnic și măturile prietenilor săi care mai sînt în viață.

H. B. — **Îmi amintesc și de prietenia ta cu Ilarie Voronea...**

J. L. — Da, am pornit să traducem împreună poemele, adică „bocetele” culese de C. Brăiloiu. Fuseseră publicate prin '36-'37. Le-am tradus îndată și le-am publicat în 1938 în revista „Commerce” de sub direcția lui Paulhan. Textele sînt foarte frumoase, concentrate, poate cele mai tipice din ritualul de înmormîntare. Chiar eu luasem inițiativa acestor traduceri. Nescînd însă limba română, l-am rugat pe Voronea să facă el o primă traducere pentru a nu mă înșela eu la adaptarea în limba franceză. Mi-a făcut traducerea pe care cred că o mai am încă. Din păcate, slabă. O traducere cum le făceau pe vremuri francezii, cu versuri regulate, cu rimă, cu metrică clasică franceză, plicticoasă și care adaptată acestor „bocete” era de-a dreptul ridicolă. Desigur, Voronea, poet atît de înaintat, cunoscînd bine metrica franceză, a procedat astfel crezînd că „mi va fi pe plac. Am transformat complet traducerea, pornind din românește, pentru a reda versul popular autentic. Am păstrat un număr al revistei purtînd o frumoasă dedicație de Voronea și alta purtînd înscăltura ilustratorului... Chagall!

În acea liniștită după-amiază, Jacques Lassaigne mi-a mai vorbit și de fratele meu Victor Brauner...

J. L. — Îl cunoscusem înaintea războiului, într-o epocă evident dificilă pentru el. După război ne vedeam foarte des. L-am cerut de mai multe ori participarea la diferite expoziții pe care le organizam în străinătate. Din opera lui îmi plăceau mai ales lucrările din 1947-'48, din ceară, foarte elaborate, foarte complexe. A fost de fapt primul care a redescoperit acest material. Doream de mult să expun la Veneția. Un an înaintea morții lui, m-am dus la el: „Gata, s-a făcut! Facem o sală cu tine la „Biennale” în Pavilionul francez. A fost foarte mulțumit, căci aștepta de mult acest lucru și e drept că ar fi trebuit să-l obțină cu mult înainte. Au început pregătirile. Din nenorocire chiar atunci a căzut bolnav. A reușit totuși să facă alegerea lucrărilor dar nu a mai apucat deschiderea expoziției care s-a transformat astfel într-o expoziție omagială. Era un foarte frumos ansamblu, cu aproximativ 30 de opere. Îți dădea posibilitatea să înțelegi originile operei sale, opera vastă, amplă și dezvoltată în sens monumental. Tot ceea ce apăruse poate la început sub forma unor cercetări dificile își găsea locul, se organiza perfect.

HARRY BRAUNER

Jacques Lassaigne — critic și istoric de artă de reputație mondială, director al Muzeului de artă al orașului Paris — a fost un mare îndrăgostit de arta românească pe care a slujit-o prin lucrări de referință. Monografia „Luchian”, despre care se vorbește în interviu, a fost reeditată. Interviul este, evident, anterior reeditării.

„Copilul se află îngropat pe malul mării, la un metru și jumătate sub pămînt”

Mîhniți din cale-afară, părinții unei tinere femei, dispărute de mai multe zile de-acasă, au cîlocit la ușa lui Jean-Louis Crozier, din localitatea franceză Aubenas:

— Poliția ne-a trimis la dumneavoastră, pentru că oamenii ei n-au putut să ne găsească fata. Cu lacrimi în ochi vă rugăm să faceți ceva ca să dăm de urma ei.

— Aveți o fotografie a dispărutei?

— Da, poftim.

Atunci bătrînilor au văzut cu mirare cum gazda lor a apucat cu mîna stîngă fotografia și, făcînd cu dreapta cîteva mișcări ce aduceau a pase, s-a uitat îndelung la imaginea femeii. A luat apoi o hartă a regiunii și, continuînd să privească fotografia, și-a plimbat degetele pe hartă, pînă cînd arătătorul s-a oprit într-un punct. În cele din urmă a plimbat deasupra hărții un penel, care s-a oprit tot în locul în care se oprișe și degetul.

— Fica dumneavoastră a murit, le-a spus el. Ea se află în apa râului Ardèche, în amonte de baraj, aproape de colina Temple.

Au fost chemați scafandri care au căutat sub apă timp de două ore, dar n-au găsit nimic. Totuși, în timp ce ei plonjau, au fost găsite pe o stîncă, puțin mai sus de locul cu pricina, hainele femeii, aranjate cu grijă. Acest fapt a confirmat justetea localizării și a reconfortat pe toți cei ce participau la căutare. La un moment dat, o rază de soare a căzut pe un obiect strălucitor. Scafandrii s-au dus acolo. Obiectul era medalionul pe care tinăra îl purta la gît. Grație acelei străluciri, care țineuse doar o fracțiune de secundă, corpul înecatei a putut fi reperat.

Într-o altă țară, un copil fusese răpit. Cum nici după achitarea sumei pretinse de răpitori băiatul n-a apărut, a fost chemat Crozier. Acesta, folosînd metodele descrise mai sus, a indicat un punct pe harta țării respective și a spus: „Copilul

dumneavoastră este mort și-l îngropat aici, pe malul mării, la un metru și jumătate sub pămînt”. Și a fost exact cum a spus el.

Ce-a mai făcut omul nostru? Multe isprăvi, peste 150, în Franța, R.F. Germania, Spania, Italia, Tunisia, Zair, India, Israel, Canada și în alte părți ale lumii. A localizat atît decedați, cit și oameni în viață dispăruți. A regăsit animale rătăcite, în special cîini și pisici, precum și obiecte de valoare pierdute. Mai mult decît atita, prin sugestie la distanță a izbutit să salveze persoane aflate în pericol. Iată unul din cazuri, povestit chiar de Crozier: „Într-o noapte, pe la unu și jumătate, am fost chemat la telefon și mi s-a spus că un cetățean, care luase masa cu cîteva prieteni într-un restaurant din Toulon, a fugit din local și nimeni nu știa unde se află. Eram rugat să-l găsesc. Prietenii se temeau că omul încearcă să se sinucidă. Atunci mi s-a întîmplat ceva extraordinar: aveam impresia că vîd în minte, ca și cum ar fi fost o transmisie de televiziune în direct, pe cineva cum moare. Era la periferia Toulonului. Omul avansa în apă. Am încercat mental să-l opresc, aveam impresia că se sinucide sub ochii mei. Toate aceste lucruri pe care le vedeam cu ochii minții le spuneam la telefon oamenilor care mă chemaseră. Era îngrozitor, voiam să-l ajut și deodată am simțit că, în sfîrșit, omul care intrase în apă pînă la brîu, ezită. Am continuat să-l strig mental: „Întoarce-te pe mal”. Brusc, am simțit că partida era cîștigată. Le-am spus oamenilor: «Gata, e salvat. Mă duc să mă culc». Puțin timp după aceea familia l-a regăsit în locul pe care îl indicasem eu. Avusesse o depresie și voise într-adevăr să-și pună capăt zilelor.”

Firește, toată lumea s-a întrebat în ce constă secretul. O propunere de explicație a făcut-o chiar cel în cauză, atît

în cartea „Omul ultimei șanse”, cit și într-un interviu publicat în „Paris Match”. După el, aptitudinile sale deosebite s-ar datoră magnetismului, care este propriu tuturor oamenilor, tuturor ființelor. „Magnetismul, afirmă specialistul nostru, este ca prietenia sau ca dragostea. Există o simbioză, un curent de la donator la primitor. Ce face o mamă cînd pune mîna pe fruntea copilului bolnav? Ea vrea să-l însănătoșască. Fără s-o știe, ea face magnetism”. Unii oameni sînt însă înzestrați cu o forță magnetică mult mai mare decît cea obișnuită (să ne amintim că de aceeași forță s-a vorbit și în cazul Djunei, despre care „Flacăra” a scris în nr. 37 din 1981). Această înzestrare deosebită a fost numită radiestezie. După ce se pare, nu toți cei ce au acest „dar” izbutesc să-l utilizeze cu bune rezultate în acțiunile de depistare a persoanelor și obiectelor dispărute. Radiesteziștii ar fi un fel de post emițător-receptor. El trimite unde purtătoare de mesaje către obiectul pe care îl caută, și de acolo vine îndărăt o undă de răspuns, o undă-ecou, care face ca degetele operatorului să vibreze iar pendula să intre în acțiune. Operațiunea ar semăna deci cu cea efectuată de un radar.

Cît privește „darul” de radiesteziștii al lui Crozier, el a fost descoperit de pe cînd era copil. Debutul și l-a făcut ca descoperitor de izvoare pentru fîntîni. Auzînd că vecinul voia să aducă un fîntînar pentru a depista un izvor, s-a dus imediat pe teren și a stabilit el locul, marcîndu-l cu pietre. După ce-a venit fîntînarul, a cercetat terenul și s-a oprit exact la pietrele puse de băiat. Iar pe la 17 ani a regăsit pentru prima oară o persoană dispărută. Cîtînd în ziarul local că la Tournon a dispărut un copil, viitorul radiesteziștii a decupat fotografia dispărutului și a început să-l caute pe harta Franței. Degetele l-au condus la Marsilia. Cum întîmplător în casă se afla o hartă detaliată a Marsillei, stabilirea locului exact a fost ușor de făcut. După care părinții au fost înștiințați printr-o scrisoare unde să-și caute băiatul. Patru zile mai tirziu, eroul nostru a primit o scrisoare de mulțumire în care se confirma că localizarea fusese exactă. Coincidență fericită: băiatul găsit era fiul unui jandarm. De atunci s-a stabilit

Mondo umano?

Nostradamus și urmașii

Cu permisiunea cititorului ne întoarcem la sfîrșitul anului 1974, cînd, ca de obicei, astrologii se întrec între ei în a comunica prezicerile lor. Între ei un libanez pretinde că, nici mai mult, nici mai puțin decît 95 la sută se adevărește din ce profetește. Cu o atare asigurare să vedem ce a prezis el lumii pentru 1975. Numai patru evenimente dar unul mai șocant decît celălalt: asasinarea unui bătrîn lider politic; dispariția Australiei într-un gigantic cutremur de pămînt; un raid israelian asupra orașului Mecca, ce ar fi provocat un al treilea război mondial; moartea președintelui american Gerald Ford care-i succedase lui Richard Nixon în urma demisiei acestuia. Acum să le luăm pe rînd: omul politic a murit mai tirziu neasasinat și de bătrînețe; Australia n-a pătîit nimic; nici vorbă de un asemenea raid precum cel prevăzut de profet și mai ales de asemenea sumbre consecințe; în fine, Gerald Ford a fost înfrînt în alegerile prezidențiale din noiembrie 1976 și trăiește și azi. Un alt coleg de-al acestui prezicator, egiptean de astă dată, „vedea” președintele unei țări din zonă înălturat de la putere în noiembrie acum trei ani, dar nici acest eveniment n-a avut loc; Ilan Pecker, numit astrolog celebru (?), se ocupă, și el, de demisii sau decese de lideri, intervenții de comandouri armate cu implicații mari, etc.

Întotdeauna, la sfîrșitul anului ei sînt copleșiți de muncă (?). Ziarele respective le preiau (degeaba?) profeciile, care apoi sînt reproduse cu rapiditate în pagini importante și cu sublinieri de rigoare. Este chiar o adevărată întrecere în a avea exclusivități, mai ales dacă una dintre prezicerile — previzibile dealtfel, din rațiuni biologice, geografice sau politice — se confirmă cumva. Căci, de pildă, nu e mare școală în a avansa ideea unei secete și mai catastrofale în Sahel, cum făcea unul, și situația concretă a zonei respective; sau, în anii '70, în acea tensiune puternică, un nou conflict armat în Orientul Apropiat!

Dezmintînd de evenimente și de însăși scurgerea implacabilă a vremii, ei se refugiază, acum, în spațiile mare și protegitor al străvechii formule: *errare humanum est*. Firește, nu regretă și nu înapoiază nimic din recompensele primite pentru drepturile de a li se publica prezicerile. În schimb, ziarele, care au creat un cult în jurul acestui gen de „vizionarism”, dezamăgite de profeții mai tîneri sau mai bătrîni, ce pot face? Recurg la cei morți deja pentru ca, prin intermediari, să le afle gîndurile. Astfel, a și fost citat Jean Charles de Fontbrune, interpretul lui Nostradamus, devenit multimilionar prin cărțile publicate, care anunță că profetul său nu vede decît două conflicte mondiale de acum pînă în 1999, primul durînd fix 3 ani și șapte luni iar următorul 27 de ani, după care se va instaura pacea pentru mai multe secole... Să fie decedați mai siguri? Nu cred, mai curînd, interpreții lor gen Fontbrune sînt mai ingenioși, ceea ce propun ca profeții se bazează fie pe calarea unui text pe un eveniment petrecut deja fie pe apropierea unui text de un fapt posibil, pentru că, din păcate, viața oferă și asemenea posibilități: conflagrații, vechi sau noi, decese de mari oameni politici, savanți sau scriitori cunoscuți lumii întregi, etc. Atunci cînd și ei greșesc de vină nu sînt profeții, nici ei ca interpreți fideli, ci noi, care nu i-am înțeles bine. *Errare humanum est!*

DUMITRU CONSTANTIN

o colaborare neîntreruptă a lui Crozier cu autoritățile, cu poliția și jandarmeria. Dar, cu toate că și-a abandonat profesia de desenator tehnic în favoarea radiesteziei, nu trăiește din activitatea de depistare, pe care o exercită mai ales benevol. Existența și-o cîștigă din tratarea oamenilor prin magnetism. Practică, adică, meseria Djunei...

De prisos să mai spunem că foarte mulți au fost — și mai sînt destui și în prezent — înclinați să-l ia pe radiesteziștii detector și vindecător drept șarlatan. Îi impiedică însă evidența, cele mai bine de 150 de cazuri rezolvate, cazuri dintre cele mai grele, în care o armată întreagă de oameni de meserie nu s-au putut descurca. Iar faptele sînt fapte. Cît privește explicarea lor, cele spuse de Crozier însuși oferă un punct de plecare, o pistă. Dar nu trebuie uitat că el este practicant, nu cercetător. Prin urmare, și în acest caz misiunea de-a cerceta și explica fenomenul revine oamenilor de știință.

ION D. GOIA

Aurelia Gheorghe, o viitoare mare campioană?

A trecut pe la redacție, în fugă, reputatul antrenor de tenis Ștefan Georgescu, fost (timp de un deceniu, cu intermitențe) căpitan ne jucător al echipei noastre de Cupa Davis, prezent în memorabilele finale de la Charlotte (1970) și București (1971). Înainte

de a ne expune motivul vizitei, dar în legătură cu asta, Ștefan Georgescu ne-a reamintit că se împlinesc 10 ani de cind, în „Flacăra” din 10 martie 1973, a atras public atenția, primul, asupra posibilităților unei junioare. Articolul de atunci, semnat de însuși vizitatorul nostru, se intitula „Virginia Ruzici, cîștigătoare la Forest Hills?”, iar Ștefan Georgescu, să recunoaștem, n-a greșit prea mult: dacă n-a cîștigat (încă) la Forest Hills, ea a ieșit învingătoare (între altele) la Roland Garros și este, indiscutabil, una dintre cele mai redutabile „rachete” ale tenisului feminin de azi, a patra în Masters etc., etc. Ea a fost, un timp, antrenată chiar de Ștefan Georgescu, care a înfirmat, iată, proverbul că nimeni nu e profet în tenisul lui!

Ce susține, acum, cunoscutul tehnician? Că o fetiță de numai 15 ani (î-a împlinit la 26 ianuarie), Aurelia Gheorghe, poate ajunge, cit de repede, o mare campioană! Să-i dăm cuvîntul: „În urmă cu un an, un an și ceva, eram foarte ocupat, lucram cu surorile Romanov. Cinea mi-a cerut s-o văd pe Aurelia, o jucătoare, mi s-a spus, de mîna a treia, dar capabilă să progreseze. Am văzut-o și, cum se zice, mi-a luat ochii! Talent sută la sută, ambiție, îndeminare și, în plus, dorință de a face tenis. Insist asupra acestui aspect pentru că nu puține sînt cazurile cînd lipsa unei motivații puternice poate compromite o dotare naturală deosebită. M-am ocupat de ea și a început să progreseze văzînd cu ochii. Și-a cizelat tehnica, iar rezultatele n-au întîrziat să apară. Recent, Aurelia a pătruns pînă în finala Cupei „16 Februarie”, demonstrîndu-mi că se află pe un drum drept. Fără îndoială, mai are destule de învățat, dar talentul și perseverența ei îmi dau, cred, dreptul să sper că va ajunge, mîine, o jucătoare de elită”.

Să-i dăm crezare celui care, în urmă cu 10 ani, a anticipat cariera unei junioare, la acea dată fără mari veleități. Publicînd acest text și imaginea Aureliei, pe fundalul articolului din 10 martie 1973), trebuie să încheiem însă prin a ne exprima o nedumerire: are tenisul românesc atîția tehnicieni de elită, încît să-i poată permite să nu folosească serviciile lui Ștefan Georgescu, sub a cărui îndrumare (reamintim între altele) au debutat în Cupa Davis și Năstase, și Dirzu, și Segărceanu? Profesor de educație fizică la Liceul „C. A. Rosetti” din Capitală, fostul căpitan ne jucător al echipei naționale este pe cale să părăsească definitiv tenisul, fiind tot mai puțin băgat în seamă. Situația nu se pare nefirească, păgubitoare (cine își permite să negligeze o competență verificată?), drept pentru care ne facem o datorie din a atrage atenția asupra a două nume: Aurelia Gheorghe și Ștefan Georgescu. Credem că vom mai auzi de ele.

Scurt, foarte scurt

Plenara Comitetului federației de fotbal a debătut marți, pentru prima oară, probleme legate de activitatea centrelor de copii și juniori. S-a spart gheața, dar așteptăm măsuri concrete. ● Urma, în aceeași sedință, să se ia o decizie cu privire la folosirea juniorilor de către divizionarele B și C. Nu s-a luat, deși actualul sistem a fost criticat de toată lumea. De ce? ● Vali Ionescu a sărit, la Rotterdam, 6,68 m, cîștigînd proba. Ea a primit și o cupă decernată celei mai bune performanțe a reuniunii. Are cuvîntul Anisoara Cușmir. ● Constatăm lipsa multor boxeri de elită la „Turneul Primăverii”, despre care s-a spus că va fi

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU

Primul fotbalist român cu lentilă de contact e gata de joc!

La început optimiști în ceea ce privește recuperarea internaționalului craiovean Aurel Țicleanu (reamintim, operat de cataractă la ochiul stîng), în temeiul asigurărilor date de profesorul Mircea Olteanu, șeful Catedrei de oftalmologie din I.M.F. București, am devenit noi însine, cu timpul, circumspecti, mai ales că vestile sosite din Grecia (unde Universitatea se afla într-un turneu de pregătire) nu erau îmbucurătoare: că Țicleanu nu se poate antrena, că are dificultăți de acomodare etc., etc.

Cum, săptămîna trecută, am fost asaltați de telefoane, zeci de iubitori ai fotbalului (nu numai olteni) întrebîndu-ne dacă Țicleanu va putea reîntra pînă la 2 martie (data partidei de la Kaiserslautern), am hotărît, vineri, să-l căutăm pe cel în cauză, spre a ne lămuri. De la Craiova ni s-a spus că Țicleanu e la București, unde urmează să i se aplice lentila de contact. Am dat fuga la Spitalul militar central și l-am găsit pe Țicleanu alături de soția sa (care așteaptă să nască) și, firește, de profesorul Olteanu. Cum jucătorul ne-a fost „răpit” de doctorul Mircea Filip (specialistul clinicii în lentile de contact) pentru un ultim control, ne-am întîlnit cu profesorul Olteanu, care ne-a declarat:

„Din punctul
nostru
de vedere,
e complet
restabilit”

Înțelegem însă că lentila pe care o poartă internaționalul craiovean (și care nu se distinge, oricît de atent ai privi) nu e chiar cea optimă: ea are puterea +12, iar Țicleanu ar avea nevoie de +14,5 dioptrii. Oricum, ne explică doctorul Filip, și cu +12 Țicleanu poate juca, avînd vedere binoculară, dar ne străduim să găsim o altă, cu 2,5 dioptrii mai puternică și cu diametrul mai mare, (Luni dimineață, doctorul Filip ne-a telefonat la redacție și, satisfăcut, ne-a informat că a reușit. Ba mai mult, lentila, o „Medicornea” franțuzească, nu va mai trebui scoasă de pe ochi, putînd fi purtată timp de 5 ani. Ea i se va aplica lui Țicleanu cit de curînd.)

În sfîrșit, apare și Țicleanu. Din fugă, pentru că riscăm să deranjăm (profesorul însuși are un program extrem de încărcat, urmînd să plece într-o călătorie științifică mai lungă, Tokio, New York, Montreal etc.), notăm vorbele lui Țicleanu:

„Sper
să nu lipsesc
din meciul
de la
Kaiserslautern”

Desigur, pentru a reîntra în echipă, Țicleanu va trebui să recupereze cele (aproape) două luni cit a stat în convalescență interval în care, la Buzeni și în Grecia, colegii săi s-au pregătit cu rivnă. Dar tineretea (pe 20 ianuarie a împlinit 24 de ani) și ambiția sa pot fi precumpănitoare și, de unde cu 10 zile în urmă eram pesimiști, azi putem, iată, scrie cu nădejde: e posibil ca Țicleanu să joace la Kaiserslautern! (dealtfel, el a și jucat duminică, un sfert de oră, împotriva lui F. C. Olt. Dacă va fi așa, și noi sperăm, toată lumea (inclusiv fotbalul românesc) va avea de cîștigat. Să-i ținem pumnii strînși!

OVIDIU IOANIȚOIA

Spune-ne, Mircea Lucescu...

„Am citit în revista „Flacăra”, ne scrie Ionel Budișteanu din Rîmnicu Vîlcea, că echipa națională sub cîrmă lui Mircea Lucescu a susținut pînă acum 5 meciuri pe teren propriu și 10 în deplasare. S-a comentat în fel și chip acest aspect. Aș dori ca însuși selecționerul echipei reprezentative să ne explice motivele acestei opțiuni.” Așadar:

— DE CE A JUCAT ECHIPA NAȚIONALĂ MAI MULT ÎN DEPLASARE?

— Sînt aici mai multe aspecte. N-am să mă fereș să spun că, fiind vorba despre un an de reconstrucție a echipei naționale, am acceptat cu plăcere jocurile în deplasare, pentru a avea mai multă liniște și a asigura omogenitatea sufletească a lotului de jucători selecționați. Mă așteptam, sincer vorbind, la mai multe meciuri pierdute, dar era un risc pe care trebuia să mi-l asum, tocmai pentru a-l pune la cît mai grea încercare pe viitorii titulari ai noii echipe naționale și a scurta timpul de omogenizare a formației de bază. Turneul efectuat în iarnă trecută prin cîteva țări din America centrală a fost un bun exemplu în această privință. Dar, cel puțin la fel de important, este și calendarul internațional. Cu părerea de rău trebuie să spun că, în ultimii ani, federația a neglijat foarte mult alestirea calendarului de jocuri pentru echipa reprezentativă. Este adevărat că și pe plan intern noi avem un calendar fluctuant, fiind dificil de stabilit o dată certă, liberă pentru fixarea unei partide la nivelul echipelor naționale. Practic, în tot cursul anului care a trecut, n-am avut prevăzut decît un singur meci amical întîrîri pe teren propriu, cel cu Danemarca, fixat cu 2 ani înainte. În rest, a trebuit să ne descurcăm, jucînd mai mult unde le-a convenit adversarilor, decît unde doream noi. Aș mai vrea să spun că noi n-am mai avut la București un meci amical foarte serios, de bună pregătire, din 1973, de la acei 3-3 cu Italia!

Apoi, în general, lumea fotbalului te acceptă foarte greu ca adversar, dacă nu ai o anumită „firmă”. Antrenorii se fereș de rezultate neplăcute în compania echipelor socotite mai slabe, ca să nu mai vorbim de aspectul financiar, cel al încasărilor prin vînzarea biletelor. Aș spune că, la fel ca în politica mondială, lumea a treia a fotbalului pînăunde foarte greu, trebuînd să forțeze uși care nu se deschid de la sine. Iar noi, să nu uităm, am fost socotiți „lumea a IV-a” în Europa, dacă ne luăm după procedura de stabilire a grupei de calificare de la actuala ediție a Campionatului european: Italia, Cehoslovacia, Suedia, România. Practic, ne-a trebuit un an de zile pentru a începe să fim acceptați în jocuri cu reciprocitate, adică unul în deplasare și revansa la noi în țară. Pînă acum, multă vreme n-am fost primiți să jucăm cu echipe tari decît în situația de sparring-parteneri, atunci cînd echipele respective pregăteau alte jocuri importante — cum s-a întîmplat anul trecut în preajma Mondialului, cînd am evoluat în Argentina, Peru și Chile. În 23 februarie, anul acesta urma ca selecționata Irlandei de Nord să vină să joace la București, cel puțin așa mă înțelegeam cu Billy Bingham. Federația nord-irlandeză a cerut însă 15 000 de lire sterline pentru acest joc, iar propunerea a căzut imediat. Trebuie deci să obținem reciprocitate, este singura cale, și în această direcție am avut prilejul să discut la Seminarul de la Split cu mai mulți antrenori ai echipelor reprezentative din Europa. Cu francezul Hidalgo am stabilit un meci pentru 1984, cu vest-germanul Derwall pentru 1984 sau 1985, cu englezul Robson pentru 1986. Am mai discutat cu olandezul Rijvers și cu austriacul Hof, preocupările mele mergînd acum spre anii care urmează, fiindcă pentru anul în curs calendarul e stabilit: vom juca 12-13 meciuri de pregătire și oficiale. Evident, ne-au ajutat foarte mult rezultatele obținute în cursul anului trecut. Vă vorbeam despre o „politică a rezultatelor”, nimeni nefiind dispus să te primească să joci, și mai cu seamă să accepte să vină la tine acasă, prin reciprocitate, dacă nu prezinți garanția unei „firme” de prestigiu. Ceea ce, evident, nu se cîștigă peste noapte, fiind vorba despre un lung proces de formare, de creștere a nivelului fotbalului nostru, din care echipa națională nu reprezintă totuși decît o simplă verigă.

Flacăra, Redacția, București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția reportaj, social-politic și economic (Ilie Purcaru, Dumitru Constantinescu, Mihai Pelin, Dorin Sălăjan — 26 00, Tudor Octavian — 25 59, Ion D. Goia — 25 66); secția cultură-învățămînt (N. Grigore Mărășanu, Elena Ghera — 25 66, Adrian Dohotaru, Victor Niță, Horia Pătrașcu, Tania Radu — 14 57); secția probleme cetățenești, scrisori: (Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Mircea Bunea, Emanuel Valeriu — 25 42, Mihai Stănescu, Lionel Nițescu — 14 57, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu — 21 30; Audiențe — 25 58; secția știință, urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto — Ovidiu Ioanițoia, Liviu Timbus — 25 66, Oprea Georgescu, Constantin Balaciu, Constantin Dragomir — 21 28, Cici Adam, Dumitru Graur, Sorin Postolache, Victor Rădulescu — 14 53, Dan Birlădeanu — 24 23, George Cușnăreanu, Mircea Popp — 25 69, 20 72 — Vasile Mănean — 25 28); secretar responsabil de redacție — Nicolae Cristache — 25 50, redactor șef adjunct — Nicolae Arsenie — 21 24; redactor șef — 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136-137, telex 11 126 București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

● săptăminal editat de frontul democrației și unității socialiste ●

Tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, la Întreprinderea „23 August”:

ÎN RAPORT DE MUNCA DEPUȘĂ, NU VOM LIMITA NIMĂNUI VENITURILE!

Șase reporteri ai revistei noastre, dialogind cu mai mulți învățători de la sate, ajung la concluzia: **SĂ-I DĂM DASCĂLULUI DE ȚARĂ NU NUMAI „BUNĂ ZIUA”, CI TOT CE ÎI ESTE DE TREBUINȚĂ**

(paginile 12-13)

SONDAJ ÎN CULISE:
o zi la... Marele Teatru Mic

(pagina 11)

O întrebare care poate părea bizară:
există județe cu geometrie variabilă?

(pagina 19)

Culoarea este în creația lui Benone Șuvăilă problema cheie
(Cronică în pag. 10)

În cursul anului 1976, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare adresează Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie propunerea de achiziționare din import a unei licențe pentru construirea unui aparat de difuzie a zahărului. C.N.S.T.-ul consideră propunerea inacceptabilă, apreciind pe bună dreptate că specialiștii din învățământul superior sau cei din institutele de profil sînt în măsură să conceapă și să proiecteze în condiții optime și la un preț rezonabil o asemenea instalație, scutind astfel statul de un important efort valutar.

Întîmplarea relatată într-unul din numerele revistei Flacăra a avut scontatul deznodămînt fericit. Despre el vă vorbim în acest număr

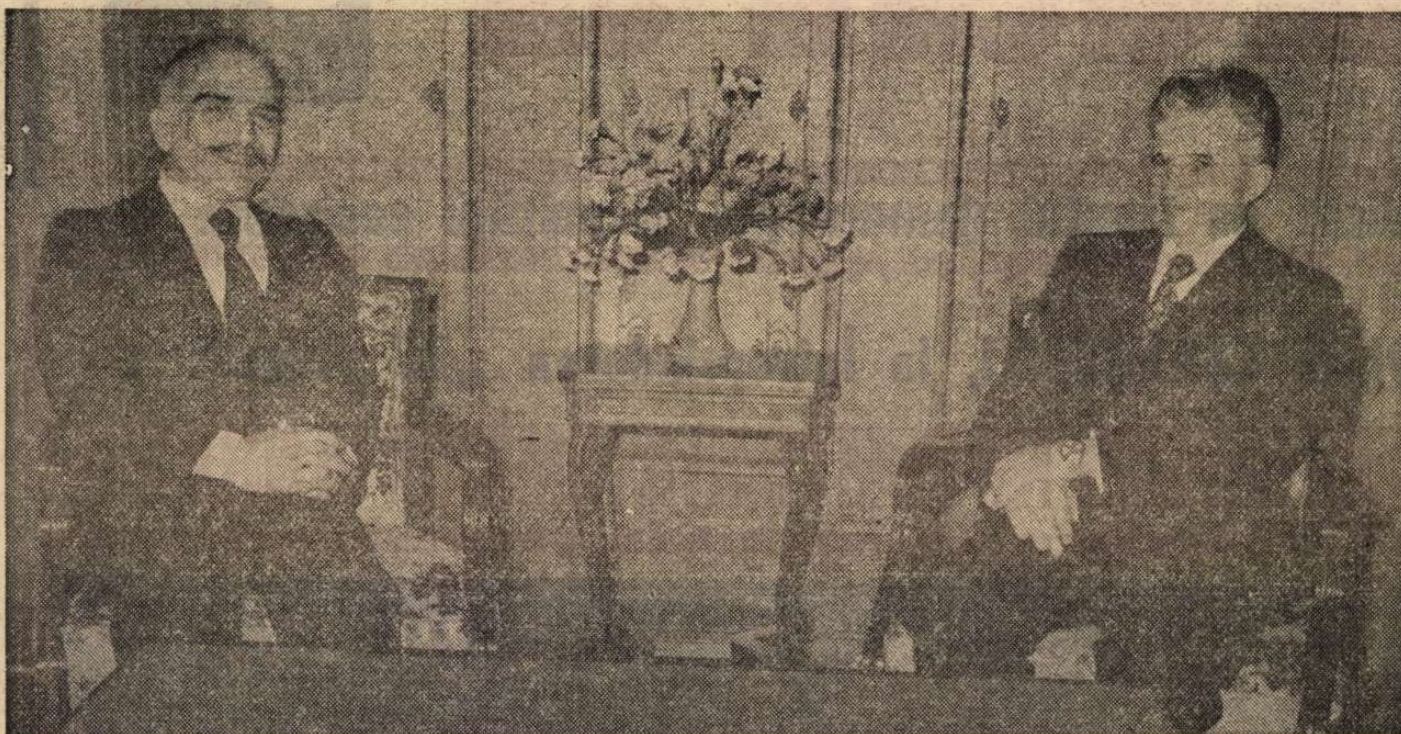

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU ■

Urmînd acest drum, în 4 minute se poate ajunge de la Operă la Institutul politehnic

(Imagine din stația noului tronson al metroului bucureștean)

Un nou moment important în întărirea conlucrării româno-iordaniene

Expresie a evoluției pozitive a relațiilor de prietenie, respect reciproc și colaborare fructuoasă dintre România și Iordania, a dorinței ambelor țări și popoare de a extinde și mai mult raporturile bilaterale, precum și conlucrarea pe arena internațională, la invitația președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la sfârșitul săptămânii trecute a avut loc o nouă vizită de prietenie în țara noastră a Majestății Sale regele Hussein Ibn Talal al Regatului Hașemit al Iordaniei. Noul dialog la nivel înalt se înscrie, totodată, în cadrul bunelor relații pe care România le întreține cu țările arabe, cu toate statele care au pășit pe calea independenței și dezvoltării libere, de sine stătătoare.

După cum era și firesc, în cadrul convorbirilor oficiale dintre cei doi șefi de stat au fost abordate probleme privind dezvoltarea relațiilor româno-iordaniene. Președintele Nicolae Ceaușescu și regele Hussein Ibn Talal au relevat satisfacția

lor față de intensificarea și diversificarea raporturilor de prietenie și cooperare reciproc avantajoase dintre România și Iordania, pe plan politic, economic, cultural, tehnico-științific și în alte domenii de interes reciproc și au considerat necesar să se acționeze și în viitor, cu toată fermitatea, pentru a se ajunge la dezvoltarea accentuată a acestor raporturi, în deosebi pe planul schimburilor comerciale și al cooperării economice. S-a indicat ca pe viitor atenția să se concentreze în special în domeniile petrolului, chimiei, energiei, mineritului, transporturilor și agriculturii, atât prin largirea participării la proiectele și programele realizate în comun până acum, cât și prin abordarea unor proiecte noi, prioritare.

Dialogul la nivel înalt româno-iordanian a prilejuit și un amplu schimb de păreri cu privire la problemele majore actuale ale vieții internaționale, în deosebi în legătură cu cele referitoare la pacea și securitatea mondială, la reglementarea

disputelor dintre state pe cale pașnică. În acest cadru, o atenție deosebită a fost acordată situației din Orientul Mijlociu. De ambele părți s-a relevat însemnătatea realizării în această zonă a unei păci globale, juste și durabile, care să ducă la retragerea Israelului din teritoriile arabe ocupate în 1967, la recunoașterea dreptului la autodeterminare al poporului palestinian, inclusiv la constituirea unui stat palestinian independent, pentru ca astfel să se ajungă la garantarea dreptului la existență liberă, independență a tuturor statelor din zonă. În acest scop, cei doi șefi de stat au apreciat că ar fi deosebit de utilă convocarea unei Conferințe internaționale cu participarea tuturor statelor interesate, inclusiv a Organizației pentru Eliberarea Palestinei, precum și a altor state, care își pot aduce o contribuție pozitivă, activă, la reglementarea problemelor complicate din această zonă a lumii. După cum a subliniat președintele Nicolae Ceaușescu, în Orientul

Mijlociu este loc și pentru un stat palestinian independent, și pentru statul israelian, și trebuie să se pornească de la recunoașterea acestei realități, de la necesitatea conviețuirii pașnice a tuturor țărilor din această zonă. Au fost abordate, totodată, probleme cum sint edificarea securității și cooperării în Europa, lichidarea decalajelor dintre statele sărace și cele bogate și instaurarea unei noi ordini economice internaționale, necesitatea trecerii la măsuri urgente de dezarmare, și în primul rând de dezarmare nucleară, necesitatea ca țările mici și mijlocii, țările în curs de dezvoltare, statele nealiniate să joace un rol tot mai mare și mai eficace în reglementarea problemelor internaționale.

Remarcind faptul că întâlnirile româno-iordaniene la nivel înalt au dat de fiecare dată noi impulsuri dezvoltării cu succes a relațiilor dintre cele două țări, cei doi conducători de stat și-au exprimat aprecierea deosebită față de noul dialog la nivel înalt de la București. „Apreciez această nouă vizită — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — ca o expresie a bunelor relații care s-au statornicit între România și Iordania, a voinței țărilor noastre de a lărgi și mai mult cadrul colaborării și conlucrării lor prietenești... Sint încredințat că și în cursul actualei vizite vom ajunge la noi înțelegeri atât în ceea ce privește dezvoltarea relațiilor bilaterale, cât și în privința conlucrării pe plan internațional”. Iar regele Hussein Ibn Talal a declarat: „Cu această ocazie fericită, aș dori să vă asigur că dezvoltarea prieteniei și cooperării dintre țările noastre — tendință pe care ne-am străduit să o imprimăm încă de la începutul raporturilor bilaterale — reflectă voința noastră fermă de a sluji interesele ambelor țări, precum și respectul nostru față de tot ceea ce asigură progresul și prosperitatea popoarelor române și iordanian și ale întregii omeniri”.

Desfășurată într-o atmosferă prietenească, de stimă și înțelegere reciprocă, noua vizită a șefului statului iordanian în țara noastră se înscrie ca un moment important în întărirea conlucrării româno-iordaniene, fiind menită să dea un nou și puternic impuls extinderii și intensificării colaborării dintre cele două țări, atât pe plan bilateral, cât și pe arena internațională, în folosul reciproc, al cauzei păcii, independenței și progresului în întreaga lume.

ION D. GOIA ■

Mobilizator program de acțiune

Într-o atmosferă de puternică angajare politică pentru îndeplinirea exemplară a hotărârilor Congresului al XII-lea și Conferinței Naționale ale partidului, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, au avut loc, la sfârșitul săptămânii trecute, lucrările celei de-a III-a Conferințe pe țară a președinților consiliilor populare.

În cuvântul de deschidere, rostit de tovarășul Gheorghe Oprea, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim viceprim-ministru al guvernului, se spune printre altele: „Salutăm cu deosebită căldură, cu nemărginită dragoste și adâncă bucurie, cu stimă și profund respect participarea la lucrările conferinței a celui din a cărui inițiativă a fost instituționalizat acest reprezentativ forum democratic al țării, iubitul nostru conducător, secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Salutăm, de asemenea, cu deosebită stimă și considerație, participarea la lucrările conferinței a tovarășei Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim viceprim-ministru al guvernului”.

Chemat să dezbată probleme de deosebită importanță pentru perfecționarea în continuare a activității organelor locale ale puterii și administrației de stat în organizarea și conducerea treburilor obștești, astfel încât ele să-și îndeplinească la un nivel tot mai înalt rolul conferit de societatea noastră, să se afirme ca factori dinamizatori în toate domeniile de activitate, forumul național al președinților consiliilor populare a examinat, timp de trei zile, sarcinile importante ce revin organelor și organizațiilor de partid, consiliilor populare din hotărârile Congresului al XII-lea și Conferinței Naționale ale partidului, privind continuarea îmbunătățirii a activității economico-sociale și politico-administrative în profil teritorial.

Momentul cel mai important al conferinței l-a constituit magistrala cuvântare rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu, adevărat program de activitate pentru toți oamenii muncii, urmărită cu deosebit interes, cu deplină satisfacție și aprobare de participanții la conferință. Trecind în revistă succesele obținute, arătând și lipsurile care s-au manifestat, conducătorul partidului și statului nostru a subliniat sarcinile deosebite ce revin consiliilor populare în munca pentru traducerea în viață a hotărârilor Congresului al XII-lea și ale Conferinței Naționale, pentru înfăptuirea programelor stabilite privind dezvoltarea într-un ritm mai intens a întregii activități, pentru îndeplinirea neabătută a prevederilor planului pe 1983,

a obiectivelor celui de-al șaptelea plan cincinal. Astfel, se arată în cuvântare, în toate localitățile, consiliile populare trebuie să se preocupe de dezvoltarea bazei materiale, valorificând toate substanțele utile care se găsesc pe teritoriul patriei noastre; un rol important au consiliile populare în recuperarea și refolosirea materialelor, a diferitelor piese și subansamble; în domeniul energetic, este necesar ca fiecare consiliu popular să-și întocmească un program propriu de activitate cu privire la dezvoltarea surselor locale de energie, microhidrocentrale, ape termale, biogaz, biomasă, energia solară, precum și cu privire la reducerea consumurilor și recuperarea unor surse de energie; o atenție deosebită trebuie acordată de consiliile populare dezvoltării mai puternice a micii industrii, a artizanatului, precum și a serviciilor, pe baza valorificării superioare a materiilor prime locale, în vederea satisfacerii din plin a cerințelor tuturor cetățenilor.

Un accent deosebit este pus în cuvântare asupra problemelor privind realizarea unei puternice dezvoltări a agriculturii, a înfăptuirii noii revoluții agrare. „Este necesar — a spus secretarul general al partidului — să acționăm cu toată hotărârea în vederea realizării programelor privind dezvoltarea tuturor ramurilor agriculturii, acordând o atenție deosebită activității întreprinderilor agricole de stat și cooperativelor agricole de producție, care au rolul hotărâtor în înfăptuirea pre-

vederilor cincinalului, privind creșterea puternică a producției agricole vegetale și animale. În același timp, se impun măsuri hotărâte și acordarea unei atenții corespunzătoare activității gospodăriilor agricole personale și particulare, care au o pondere importantă în realizarea multor produse agricole, mai cu seamă în zootehnie, pomicultură și legumicultură”. Având acestea în vedere, consiliile populare trebuie să aibă un rol activ în buna organizare și desfășurare a întregii activități de creștere a producției agricole. Pornind de la faptul că programul de autoaprovizionare are la bază creșterea puternică a producției în fiecare unitate agricolă, în fiecare gospodărie țărănească, cuvântarea precizează că trebuie făcut tot ce în 1983 să se obțină rezultate cel puțin la nivelul prevederilor de plan.

Asigurarea unei creșteri mai puternice a producției agricole vegetale și animale, atât în unitățile socialiste de stat și cooperatiste, cât și în gospodăriile personale sau particulare, realizarea unui belșug de produse agroalimentare constituie sarcini vitale pentru economia națională și reprezentată, totodată, căile de creștere a veniturilor țărănimii, ale oamenilor muncii din agricultură. Legat de aceasta, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „Așa cum am menționat și la Conferința Națională, nu trebuie să ne temem că unii țărani se vor îmbogăți. Noi dorim să realizăm un socialism al belșugului și bunăstării generale a fiecărui cetățean al

patriei! Prin munca sa și a familiei sale, orice cetățean, de la sat sau oraș, poate avea venituri nelimitate. Noi am lichidat asuprașii și exploatarea omului de către om. În societatea noastră socialistă nu este posibil ca cineva să trăiască și să aibă venituri pe seama altuia, dar poate să-și asigure creșterea puternică a veniturilor prin munca depusă pentru sine, pentru societate... Să aplicăm cu toată hotărârea principiul socialist în legătură cu veniturile, după care fiecare trebuie să depună o muncă utilă, iar veniturile să fie nemijlocit determinate de munca depusă și de rezultatele muncii”.

Prin rezultatele sale rodnice, forumul național al președinților consiliilor populare, instituționalizat din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, se înscrie ca un nou și semnificativ moment în amplul proces de adâncire a democrației socialiste în România, relevând rolul important ce revine consiliilor populare — puternică forță politică și organizatorică în structura statului nostru — în asigurarea participării efective a tuturor cetățenilor la conducerea întregii activități economice și sociale din județe, orașe și comune, în mobilizarea maselor la înfăptuirea mărețelor obiective stabilite de Congresul al XII-lea și Conferința Națională ale partidului, al luminosului program de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate pe pământul României.

ION CODRU ■

Expresie a adîncirii continue a democrației noastre socialiste

Continuînd dialogul permanent cu oamenii muncii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, președintele Consiliului Național al Oamenilor Muncii, a efectuat marți o vizită de lucru la întreprinderea „23 August” din Capitală. Vizita a prilejuit o analiză temeinică, exigentă a realizărilor obținute, a posibilităților și căilor pe baza cărora acest puternic colectiv poate să-și sporească contribuția la împlinirea prevederilor planului cincinal, a obiectivelor stabilite de Congresul al XII-lea și Conferința Națională ale partidului. Noul dialog de lucru al tovarășului Nicolae Ceaușescu cu factorii de răspundere din ministerul de resort și centrul industrial de profil, cu muncitorii și specialiștii întreprinderii a cuprins o arie largă de preocupări vizînd problematica specifică industriei construcțiilor de mașini. Pornindu-se de la ponderea pe care această mare întreprindere o deține în ansamblul economiei Capitalei, al industriei naționale constructoare de mașini, în cadrul vizitei au fost examinate cu profunzime și stabilite măsuri eficiente pentru a se asigura ridicarea continuă a calității și competitivității produselor, asimilarea de noi utilaje și instalații menite să înlocuiască importul, promovarea pe scară largă a progresului tehnic, creșterea productivității muncii, reducerea consumurilor de materii prime, materiale, combustibili și energie electrică, ridicarea continuă a eficienței întregii activități.

În după-amiaza aceleiași zile, tovarășul Nicolae Ceaușescu a participat la adunarea generală a oamenilor muncii de la întreprinderea vizitată. În cadrul adunării, pornindu-se de la analiza exigentă, responsabilă a principalelor probleme de care depind realizarea integrală, ritmică a tuturor indicatorilor de plan, sporirea productivității muncii, reducerea în continuare a consumurilor materiale și energetice, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, punerea în funcțiune la termen a obiectivelor de investiții, creșterea beneficiilor și a rentabilității întregii activități a întreprinderii, s-au dezbătut și adoptat hotărâri de însemnătate deosebită cu privire la perfecționarea întregului proces de producție, a activității economico-financiare, la buna gospodărire a materiilor prime și energiei, la creșterea veniturilor și bunăstării oamenilor muncii.

Cu deosebită satisfacție și mîndrie a fost primită de cei prezenți anunțarea hotărîrii secretarului general al partidului de a participa cu părți sociale la constituirea fondului de dezvoltare economică a întreprinderii „23 August”.

Primit cu multă căldură și entuziasm, a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu. În cuvîntare, urmărită cu deosebită atenție, cu deplină aprobare și în legitimă mîndrie de participanții la adunare, fiind subliniată cu vîi și repetate aplauze, urale și ovații, se face o remarcabilă analiză a rezultatelor obținute, a sarcinilor care stau în fața oamenilor muncii de la această mare întreprindere bucureșteană, astfel încît ea să devină o întreprindere model în România. Referindu-se la participarea cu

părți sociale pentru constituirea fondului de dezvoltare economică a întreprinderii, secretarul general al partidului a arătat că această participare are drept scop să întărească și mai mult sentimentul și răspunderea oamenilor muncii de proprietari — și colectivi, dar și personal. „Fiecare om al muncii — se spune în cuvîntare — este astfel atît proprietarul colectiv al unei părți din avuția întreprinderii, din avuția țării, cit și proprietar direct, prin participarea cu părți sociale. De felul cum se va munci depinde ca întreprinderea să lucreze cu maximum de beneficii și rentabilitate, asigurîndu-și astfel condițiile necesare pentru a realiza veniturile stabilite pentru părțile sociale sau chiar obținerea de venituri suplimentare”.

Participarea secretarului general al partidului la lucrările adunării generale de la întreprinderea „23 August” din

București a pus în lumină preocuparea constantă a conducătorului partidului și statului nostru de a examina concret, la fața locului, realizările colectivelor unităților economice, de a discuta și hotărî împreună cu oamenii muncii, pe baza experienței acumulate, măsurile cele mai potrivite pentru impulsarea activității productive, pentru ridicarea acestora pe o treaptă superioară. În același timp, prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu în mijlocul oamenilor muncii de la marea unitate industrială bucureșteană s-a înscris ca un eveniment cu profunde semnificații pentru întreprinderile din întreaga țară, unde se desfășoară în prezent adunările generale ale oamenilor muncii, ilustrînd însemnătatea pe care partidul, secretarul său general o acordă adîncirii democrației noastre socialiste, asigurării celui mai adecvat cadru de participare efectivă și directă a clasei mun-

cătoare, a oamenilor muncii la conducerea activității economico-sociale, a întregii societăți. Atît vizita efectuată la întreprinderea „23 August”, cit și participarea la adunarea generală a oamenilor muncii, au evidențiat în mod pregnant rolul esențial, determinant al tovarășului Nicolae Ceaușescu în perfecționarea continuă a întregii activități economice, în ridicarea pe plan superior a planificării, organizării și conducerii producției de bunuri materiale, în aplicarea principiilor autoconducerii muncitorești, în transpunerea în viață a hotărîrilor Congresului al XII-lea, a programelor adoptate de Conferința Națională a partidului, în antrenarea tuturor forțelor națiunii pentru împlinirea cu succes a operei de edificare a socialismului și comunismului în România.

P. NICOARA

Înalt omagiu adus activității și contribuției tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu la cauza înțelegerii, prieteniei, păcii și colaborării între popoare

Miercuri dimineață tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășa Elena Ceaușescu, prim viceprim-ministru al guvernului, președintele Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, au primit delegația Uniunii Medicale Balcanice, condusă de Hikmet Altug, președintele în exercițiu al Uniunii, însoțită de le înmîneze Medalia Jubiliară a Uniunii Medicale Balcanice, care le-a fost decernată cu prilejul aniversării a 50 de ani de la crearea acestei societăți științifice de prestigiu.

În aplauzele asistenței, prof. dr. Hikmet Altug a înmînat tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu înalta distincție, pe care se află înscrise datele jubiliare înconjurate de frunze de laur și de măslin, precum și țările care fac parte din Uniune. Pe plachetele omagiale sînt gravate inscripțiile: „Excelenței sale domnului Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România. În semn de omagiu și recunoștință pentru sprijinul acordat la realizarea scopurilor Uniunii Medicale Balcanice — Sănătate — Prietenie — Pace”; „Excelenței sale doamnei Elena Ceaușescu, academician doctor inginer, prim viceprim-ministru al Guvernului Republicii Socialiste România, președintele Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie. În semn de omagiu și recunoștință pentru sprijinul acordat la realizarea scopurilor Uniunii Medicale Balcanice — Sănătate — Prietenie — Pace”.

Inmînarea Medaliei Jubiliare a Uniunii Medicale Balcanice tovarășului Nicolae Ceaușescu corespunde în mod fericit cu aniversarea a 50 de ani de activitate revoluționară a conducătorului partidului și statului nostru, adăugîndu-se impresionantelor manifestări din țară și de peste hotare prin care au fost omagiate perso-

nalitatea șefului statului român, activitatea sa neobosită închinată împlinirii idealurilor de progres și bunăstare ale poporului român, cauzei păcii, înțelegerii și colaborării în întreaga lume. De asemenea, acordarea acestei distincții tovarășei Elena Ceaușescu reprezintă o înaltă apreciere a contribuției pe care o aduce la progresul științelor în România și pe plan mondial, a sprijinului pe care îl acordă activității Uniunii Medicale Balcanice, o prețuire față de munca desfășurată pe plan politic, social și științific destinată promovării colaborării, păcii și bunei înțelegeri între popoare.

Elogiînd personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu, președintele în exercițiu al Uniunii Medicale Balcanice a spus, printre altele: „Ținînd seama, domnule pre-

ședinte, de acțiunea dumneavoastră fermă în favoarea întăririi prieteniei și colaborării dintre popoare, vă exprimăm recunoștința profundă și respectul nostru și vă rugăm, Excelență, să acceptați Medalia Jubiliară a Uniunii Medicale Balcanice, ca expresie a omagiului nostru față de personalitatea dumneavoastră proeminentă, de contribuția de seamă adusă de Excelența Voastră la cauza înțelegerii, păcii și colaborării în Balcani, în Europa și în întreaga lume. Totodată, ca o mărturie a stimei și prețuirii noastre față de personalitatea doamnei Elena Ceaușescu, de contribuția remarcabilă la cooperarea științifică atît pe plan regional, cit și pe plan mondial, o rugăm să accepte Medalia Jubiliară care i-a fost conferită de Uniunea Medicală Balcanică”.

Mulțumind pentru medalia primită, to-

varășul Nicolae Ceaușescu a arătat că apreciază această înaltă distincție ca un simbol al dorinței oamenilor din domeniul medicinei, a celorlalți oameni de știință și cultură din țările balcanice de a întări colaborarea bilaterală și multiaterală, de a se angaja cu mai multă hotărîre în eforturile mondiale ale oamenilor de știință și cultură, ale popoarelor, pentru dezarmare, pentru pace și independență. „Noi avem ferma convingere — a spus președintele României — că stă în puterea popoarelor de pretutindeni, a popoarelor noastre din Balcani, din Europa, să oprească drumul spre catastrofă, să asigure dreptul fundamental al oamenilor la existență, la libertate, la independență și pace”.

ION DUMBRĂVA

Iarna la S.M.A.

Primăvara vine oricum, ea n-are nevoie de piese de schimb. Dar tractoarele au!

**Uneori,
nădejdea tot
în ninsoare rămîne**

Despre Anfile Damian ar fi de spus multe, dar în nici un caz că agricultura, cu toate surprizele ei, i-ar mai putea provoca surprize. E, în bransă din 1949, de cînd, în vîrstă de doar 14 ani, învăța să conducă tractorul, un prim „I.A.R.” de fabricație românească, urcînd apoi toate treptele, perforînd toate ierarhiile (destul de draconice în acest domeniu, mai ales pentru un om care n-are studii de inginer, ci doar de tehnician), ca să se oprească, deocamdată, la răspunderea de director al S.M.A. Chiselet, unul din cele mai redutabile ale Bărăganului. Un S.M.A. care păstorește patru C.A.P.-uri, un I.A.S., o asociație legumicolă și o moșie cit un județ: 22.000 de hectare. Anfile Damian a făcut pînă astăzi 33 de campanii agricole, primind de-a dreptul pe piele, pe suflet, pe nervi, pe meninge contemporaneitatea cea mai fierbinte a ceea ce numim „bătălia pîinii”, cu toate marile, acutele, spinoasele ei probleme, secătuit de fiecare în parte dar renăscînd la orice nouă somație a recoltei, punînd iar la bătaie pielea și suflet, meninge și nervi, ca să iasă lucrurile așa cum trebuie. Nimic, așadar, din ce-i al pămîntului nu-l mai poate surprinde, izbi sau neliniști, dar acum, cînd se gîndește la campania lui '83, îl cam ia cu frig. Un frig al lutului gol și al cetii puhave a Bărăganului, un frig general, pe care stie că-l simt și ceilalți oameni din S.M.A., un frig ca un fel de perpetuu fior, fiorul necunoscutului care vine spre luptător dinspre cîmpul de luptă, adică din imensa cîmpie fără zăpadă. Nu-i zăpadă, nu-i strop de apă în sol, seceta asta s-ar cuveni suplinită prin masive fertilizări, dar o fertilizare masivă, aruncînd în luptă zeci de tractoare, ar însemna o cheltuială de motorină pe care A. Damian nu și-o poate îngădui.

Pînă una-alta, adică pînă cînd calendarul astral o să-și vie în fire, măcar ei, oamenii, să facă ce-i de făcut în ce-i privește. Și fac. În atelierele de la „centru” și în secțiile S.M.A. se muncește răzbit la reparații și la revizii. Tractoarele (320 la număr) și combinele (86) sînt desfăcute în bucăți, cercetate piesă cu piesă pînă la tainele ultime, ca nu cumva să scape vreun defect, vreo buturugă mică în stare să răstoarne planurile campaniei. O atenție deosebită se dă combinelor, armele suverane în bătălia pîinii, sollicitate atît de intens (ele recoltează și orzul, și grîul, apoi, schimbîndu-și echipamentele, și mazărea, și fasolea, și inul, și orezul, și soia, și floarea soarelui, și porumbul) încît, atunci cînd sînt aduse iarna în ateliere, arată de parcă n-ar fi trecut prin campania unui an, ci a unui război de o sută. Să pîdăm pentru combine specializate pe culturi? Înainte de asta, zice directorul Damian, să pîdăm pentru curele mai bune, curelele astea ale combinelor au fost și rămîn o nenorocire, din șapte mașini care încremenesc vara în lan cinci o fac din cauza curelelor ce se rup. În rest, aici, la S.M.A. Chiselet, reparațiile și reviziile merg din plin, sînt „în grafic”, chiar dacă o seamă de piese de schimb lipsesc. Arborii cotiți, de pildă, sînt și în iarna asta, ca totdeauna, o marfă la fel de rară ca și apa din solul acum de iască al Bărăganului, mai sînt și alte piese lipsă la apel, drept care se bate mult pe recondiționări, se „recondiționează” cîteodată pînă la saturație, pînă la imposibil, pînă cînd zici că din respectiva piesă, supusă unor succese și tot mai profunde operații de corijare, n-o să mai rămînă decît praful. Dar piesa se salvează, prin efortul unor mesteri stăpîni pe niște priceperi pe care le-a relevat și le-a ascuțit nevoia. Dacă li vom numi dintre ei pe mecanicul Marin Baculea, pe șeful de formație Petre Vasian, pe mecanizatorii Ion Vasile sau Vasile Nicolae, li vom numi doar pe cîțiva dintre cei care, după concediile luate de sîrbătorile iernii (cîci ei, tractoriștii, numai iarna își iau concediile, de-ala umblă și vorba că lepure înhamat la plug și tractorist pe plaja de la Mamaia n-o să vezi prea ușor), au dat fuga la S.M.A., ca să-și prepare sculele pentru campania primăverii. Noroc că arăturile s-au isprăvit, și nu doar în scripte, ci chiar pe cîmp, încă din luna decembrie, deci toată suflarea stațiunii se poate ocupa intens de revizii și reparații.

Petre Vasian, bărbat încă tînăr, voinic, dar cu fața bărboasă ușor lividă, parcă goliță de singe, și cu cearcăne grele sub

ochi, acunzînd nu nesomnul (ne asigură că a dormit bine azi-noapte) ci acel frig sau fior al necunoscutului care vine dinspre cîmpiile moarte de sete, e șeful unei formații de tractoare A-1 800. 27 din cele 30 de tractoare A-1 800 ale formației lui Vasian au lucrat, în trecuta campanie, încontinuu, și nu doar pe moșia Chiseletului, ci în tot județul Călărași, aducîndu-i stațiunii un beneficiu de 4 milioane de lei. Explicația e o perfectă întreținere a mașinilor, ne spune inginerul șef al S.M.A.-ului, Valeriu Lazăr. Totul, zice Petre Vasian, e să nu-ți dai scula pe mîna altuia, că scula asta e plinea ta, și de plinea ta n-o să-l doară prea mult pe altul, chiar frate să-ți fie. Sigur, nu-i simplu să-ți păstrezi acest drept, căci tractoarele din remize sau de pe cîmp sînt mai multe decît tractoriștii de pe statele de retribuții, ceea ce face ca, în campanii, să se mai urce în șeaua mașinilor și alți călăreți, unii mai învățați, alții mai nedibaci. E vorba de țărani cooperatori și de muncitori din fabrici veniți să sprijine bătălia pîinii. Ei însă, mecanizatorii din Chiselet, au făcut în așa fel încît să impace cea mai infometată capră cu cea mai ispititoare varză, adică i-au pofțit pe cei din industrie să nu se omoare cu firea călărînd zi-lumină mașini năvălase prin colbul și arșițele cîmpiei, ci, ca înși deprinși cu regim de opt ore și cu hale aerisite și răcoroase, să ia locul mecanicilor din atelierele stațiunii. Iar mecanicii, ei înșiși foști tractoriști, s-au urcat pe tractoare, purtîndu-le firesc o grijă aproape la fel de mare ca și aceea a legiuitorilor lor stăpîni. Vasian suride, fața-i lividă a căpăt culoare, eh, zice, noiăștia, cei din Chiselet, sîntem băieți deștepti! Și mai ales harnici, sîntem tentați să-i spunem, admirînd tractorul pe care, împreună cu mecanicul Baculea, tocmai l-a isprăvit de reparat. Mașina strălucește ca o oglindă, ca o argintărie, ai zice nu numai că-i nouă, dar că un pedant al curățeniei a trudit, zile-n șir, să-i dea lustru cu piele de căprioară.

Nu sînt arbori cotiți, nici alte piese de schimb, ba se mai intrerupe din cînd în cînd și curentul electric, scoțînd din funcție strungurile și frezele ocupate cu recondiționările, dar tractoarele și combinele sînt gata pentru asaltul primăverii. Și iată, ninge! Ninge ușor, cu fulgi rari și incontinenți, dar ninge! În curtea stațiunii, directorul Damian și-a scos căciula, ca să simtă zăpada alinătoare pe fruntea-i infierbîntată de griji. Sau, poate, ca să salute cerul, mulțumindu-i că s-a îndurat să-l ajute pe cei ce nu stau prea grozav cu motorina.

ILIE PURCARU

Nedoritele mașini manechine

Ajungem la S.M.A. Valu lui Traian pe un viscol năprasnic, „dobrogean sadea”, cum li caracterizează directorul stațiunii, Ion Toma. E bucuros de zăpada asta prea de mult așteptată încît, zice, e în stare să facă o bătăuș pe covorul alb, pufos, ca la o petrecere de suflet. Oricum, iarna se poate așeza temeinic, în ce-i privește se află în faza finală a fertilizării chimice a culturilor de toamnă, după cum se află în faza avansată a pregătirii terenului pentru însămînțarea culturilor din urgența I. Livezile de pomi, la rîndul lor, intră în iarnă bine puse la punct, stropitul lor fiind în plină desfășurare. Acțiunea nr. 1 va rămîne însă și de aici încolo — firesc — finalizarea reparațiilor la tractoare și mașinile agricole pentru campania de primăvară. Dacă ar depinde doar de ei, de mecanizatorii, poate că acest capitol, al reparațiilor, ar fi de acum încheiat. Și-au luat o serie de măsuri de recondiționare a pieselor de schimb, s-a creat, în acest sens, și o secție anume, dar, cu toate eforturile depuse, nu pot fi recondiționate toate reperele, motiv pentru care încă mai au tractoare care așteaptă o piesă sau alta; iar cîteva din mașinile agricole necesare campaniei de primăvară sînt „trase pe dreapta” din aceeași pricină. Dealtfel, la nivelul întregului județ Constanța, situația aprovizionării cu astfel de repere este destul de critică. De la începutul campaniei de reparații, pentru tractoarele U-800 nu s-a primit nici o piesă, înregistrîndu-se, la nivel de județ, aproape 140 de astfel de tractoare nereparate. Stau rînduite frumos prin curțile S.M.A.-urilor, fără nici o perspectivă. Au și ei, cei de la Valu lui Traian, 15 asemenea „manechine” de tractoare, după cum mai au și cîteva grupe cu discuri care așteaptă de la Piața Neamț talerele, fără de care nu vor putea ieși în primăvară la treabă.

Mecanizatorii secției nr. 6 — „Lumina” — a aceluiași S.M.A. Valu lui Traian sînt în ajutorul altor unități rămase în urmă cu reparațiile. Șeful secției, Simion Alexandru, cum îl vede pe directorul S.M.A.-ului, îl împărtășește vestea de ultimă oră: dăduse, în sfîrșit, de urma unor tuburi necesare semănătorii pneumatice SUP 48. Aveau cei de la I.M.A.I.A. Năvodari. Vorbise cu ei și-l promisese că-i vor da cîteva bucăți. Își face apariția și Ion Bibicioiu, „specialistul nr. 1 în cartof”, cum îl prezintă șeful secției. Vine direct din cîmp, a dat gata fertilizarea cartofului. Pică din cîmp și șeful brigăzii de la ferma vegetală, Ilie Anghel, însoțit de Alexiu Mavru. În sfîrșit, „specialistul” în sîcila de zahăr Petre Nedelea, despre care aflăm că în fiecare dimineață, de cum intră în curtea secției, se duce direct la cabina lui de recoltat sfeclă, conservată la această oră, și o șterge, o mîngie și o dichisește... Uneori și seara repetă gestul, de parcă n-ar putea dormi combina de n-ar trece el, Petre Nedelea, pe la ea, s-o vadă.

Inserarea îi prinde laolaltă. Șeful secției, după ce-și trimisese a cincea oară nevasta să vadă dacă e vreun semn că va fi scroafa (sau la secție o gospodărie anexă), face socoteala, cu glas tare, care dintre mecanizatorii urmează să beneficieze de purceli. „E mîndru de treaba asta de parcă i-ar fi dat tractorul, nu scroafa” — zice femeia, sătulă de cîte drumuri făcuse pînă la grajd. Și-au procurat și două vaci cu lapte. Cei care au copii mici sau bolnavi pe-acasă iau zilnic lapte; ceilalți — după grafic, la cîteva zile. Parcă merge mai bine și treaba de cînd s-au pus a se gospodări la secție. De muncă nu se plîng, acordul global îl susține pe poziție forte, reușind, iată, nu numai să rezolve problemele secției, dar să-i mai și ajute pe alții, rămași, cum s-ar spune, de căruță.

GEORGETA ȘTEFANESCU

O nedumerire la Stoicăneshi

La Stoicăneshi, unde se află o cooperativă agricolă cum multe comune ar vrea să aibă, de mai mulți ani s-a instăpînit obiceiul frumos ca după seceriș oamenii să se bucure de munca lor și altfel decît prin cuvinte. În ziua numită „Sărbătorea grîului”, în pădurea Călugăreasca, aproape de sat, se aduc lăzi cu sticle de bere și încep să sfîrșie pe grătare mititell. După cum ne spune Dumitru Tudose, președintele cooperativei agricole, invitațiilor, celor ce s-au dovedit mai harnici, li se dau cîte 50 lei de cheltuială. Cine vrea să se întindă mai mult, e liber s-o facă pe banii lui; nu asta interesează acum. Ceea ce interesează este că mulți dintre cei invitați sînt, e lesne de înțeles, mecanizatorii. Și dacă în ziua aceea de sărbătoare toți mecanizatorii stau pe aceeași treaptă, după spargerea petrecerii se întîmplă că unii mai fac un pas în sus iar alții mai fac un pas în jos. Faptul acesta, mărturisesc inginerul Marin Zorzoiliu, directorul S.M.A.-ului Stoicăneshi. Li aduce în suflet o nedumerire pe care nu poate să și-o limpezească nici sîeși, dar altora. Mecanizatorii care lucrează în secția aparținătoare de C.A.P. primesc, în rînd cu ceilalți cooperatori, grîu și porumb după lege. Și primesc, nu e nici o îndoială, cît să le ajungă. Alții însă, în număr de 37, care muncesc la centrul de reparații al S.M.A.-ului, ar trebui să primească, cît după reglementările legale în vigoare, tot 9 kilograme de făină și cîte 3 de mălai pe lună dar nu primesc decît 6 de făină și 1 de mălai. Mecanizatorii vin la directorul Marin Zorzoiliu și la primarul comunei, Gheorghe Prună, și le spun ceea ce și ei știu la fel de bine, pentru că și ei primesc aceleași cantități de făină și mălai. De aceea, mecanizatorii de la centrul de reparații ar cam vrea să fie trecuți să lucreze în secția de mecanizare de pe lângă C.A.P. Ei sînt, la urma urmei, cei mai buni mecanizatori din S.M.A.-ul Stoicăneshi. Sînt foarte buni mecanici, altfel n-ar fi fost opriți la centrul de reparații, iar în campaniile agricole lucrează în schimbul doi pe tractoarele colegilor lor mai norocoși. Și dacă tractorul rămîne același în schimbul 1 și 2, de ce mecanizatorul din schimbul 2 să aibă în traistă o bucată de piine mai mică decît a celui din primul schimb?

D. CONSTANTINESCU

**Tractorul
fără ulei nu duce
totuși nicăieri**

Cu o zi în urmă a fost cald, oamenii au muncit deschelați la gulerul cămășii, malstrul Dumitru Matei a crezut că lucrările de primăvară se află la un pas și dintr-o dată zăpada a început să se așeară peste tractoarele alinate pe aleile din curtea S.M.A.-ului și s-a adunat încet, într-un strat subțire, deznodămînt derizoriu la capătul unei prea lungi așteptări, destăinuind parcă o anumită oboseală, ca o poveste spusă de o babă stîrbă și cu gîndul aiurea. A nins ca să nu se spună că a trecut iarna și nu a nins și la Dragalina, însă a nins, cum spun oamenii, fără convingere, primăvara se află tot pe aproape și dacă mai rămîne ceva de reparat la vreunul din cele 310 tractoare și la vreuna dintre cele 164 de combine trebuie reparat acum, repede, nu pentru că grîul ar fi de cules într-o săptămînă ci pentru că, de-ar fi să mai nîngă chiar de zece ori pe atît, soarele se așază la începutul fiecărei zile într-un unghi mai deschis față de cîmpia Bărăganului, asta e sigur, nu e deloc probabil ca timpul întrevăzut de buletinele meteorologice. Iar mecanizatorii din Dragalina, 385 la număr, au de lucrat nu mai puțin de 20.000 de hectare. Tot aici și tot acum se hotărăște și felul cum vor fi lucrate alte pămînturi din județul Călărași, zice directorul S.M.A.-ului, Dumitru Matei, fiindcă Dragalina este un fel de capitală de județ a tractoarelor. În această iarnă, de exemplu, ne spune la rîndul maestrului Mircea Lazăr, șeful Centrului specializat de reparații, la Dragalina au fost aduse de la alte unități agricole din județul Călărași, 130 de tractoare și 422 motoare, cărora a fost nevoie să li se facă reparații capitale. Acum, în aceste zile, această muncă se apropie de sfîrșit și rezultatele sînt bune, nu încapе îndoială, dar ele ar fi putut să fie și mai bune, spun unii dintre cei 60 de muncitori ai Centrului de reparații. Acest fel de a vorbi, mărturisim, nu ne apare deloc de neînțeles chiar dacă ar trebui să fie limpede, pînă una-alta, că un rezultat bun nu poate să însemne doar un tractor reparat în parte. Dar iarna aceasta, chiar blindă, așa cum a fost, a călcat pe urma altor ierni în ce privește aprovizionarea cu piese de schimb, iar la Dragalina, unde se recondiționează cam 60 la sută dintre piesele trebuitoare ale județului, nu s-a putut trece, evident, și la recondiționarea pieselor care au lipsit cu totul, în cluda destoiniciei pe care o arată în meseriile lor oameni ca Vasile Poenaru și Ștefan Șerbu sau Ion Gheorghe și Ion Matei, unii strungari, alții mecanici. Au lipsit, spune maestrul Mircea Lazăr, arbori-motor, plăci suport, sateliți-reductori, amvelope și chiar și volane. Un tractor fără volan fiind, de bună seamă, o masă de metal moartă și inutilizabilă; ea nu poate să pornească din loc oricîte discuții la telefon s-ar face pe urma ei; sau dacă pornește, încotro vede cu fururile, fiind mai bine să nu-i stea nimeni prin preajmă. O parte dintre muncitorii, de exemplu sudorii Dumitru Chiran, Florea Țicu și Alexandru Dumizache, nu prea și-au putut face nici ei meseria de la o vreme, neavînd carburidul absolut necesar aparatelor de sudură autogenă. Maistrul Mircea Lazăr i-a trecut la alte munci, lăsînd recondiționarea cabinelor climatizate și a capotelor de tractor pentru mai tîrziu. „Oamenii lucrează în acord global, ne spune maestrul, din decembrie și pînă acum ne-am tot strădui să ajungem să încheiem reparațiile la timp, în bună măsură am și reușit, dar într-altă măsură, neavînd chiar deloc anumite piese, n-am izbutit decît ca unii dintre oamenii noștri să fie penalizați, să ia o retribuție mai mică, deși n-ar trebui să-și facă nimeni nici o grijă în legătură cu priceperea sau cu hărnicia lor”. Nici nu-și face vreo grijă cineva în această privință, desigur, și s-ar părea că nici în legătură cu tractoarele reparate pînă acum. În ziua în care am fost la Dragalina, cîteva zeci de tractoare reparate sînt la sută ședea alinate pe aleile din curtea S.M.A.-ului și își așteptau cam de multă vreme stăpînii. Stăpînii fiind, se înțelege, alte S.M.A.-uri din județul Călărași. Din decembrie încoace, S.M.A. Dragalina ar fi trebuit să primească pentru aceste tractoare 3 tone de ulei și nu primise decît 600 de litri. Totuși, realitatea ca unele dintre tractoarele reparate au rămas încremenite, la Dragalina, ca și unele dintre cele nereparate, nu a fost și nici nu va fi, ni se spune, un motiv ca mecanicii de la acest S.M.A. să nu se străduiască să repare, în cele din urmă, chiar toate tractoarele aduse la reparat.

DUMITRU ELIADE

Starea la zi a valorilor de vîrf

Variatoarele elastohidrodinamice de turație

Recent, la Suceava a avut loc cea de a doua conferință națională de variatoare elastohidrodinamice de turație. Organizații au fost cadrele didactice și studenții de la tîrîrul institut de învățămînt superior de aici. La sfîrșitul celor trei zile ale dezbaterii am realizat un dialog la care au participat prof. dr. ing. Emanuel Diaconescu, decanul Facultății de învățămînt tehnic și pedagogie din Suceava, și prof. dr. docent Nicolae Popinceanu de la Institutul politehnic din Iași.

— Ceea ce am înțeles la sfîrșitul acestor zile, ale conferinței este marea importanță economică pe care o prezintă variatoarele. Este, spune cineva, unul din cele mai importante realizări în actuala revoluție tehnico-științifică. V-aș ruga să dezvoltăm mai mult această idee...

— Altfel spus, este vorba despre un moment al adevărului în știință și tehnică. Este, dacă vreți, una din problemele de vîrf, să le numim așa, în preocupările specialiștilor de pe întregul glob. Ce este un variator? Pe înțelesul tuturor, o cutie de viteze cu un număr infinit de trepte. După o astfel de realizare aleargă o întreagă omenire. Este marea salt al tehnicii în ceea ce privește transmisiile mecanice. Problema variatoarelor este, după părerea specialiștilor, cea mai mare cucerire a tehnicii la acest sfîrșit de veac. Dacă ar fi să dezvoltăm mai mult această idee, ce putem spune? Pînă și elevii din clasele primare cunosc ce fenomen se petrece cînd două elemente vin în contact direct, și cînd are loc mișcarea corpurilor respective. Se produce frecarea. Pentru reducerea frecării pe suprafețele de contact se pune ulei. Oricît de bun ar fi uleiul, omenirea încă n-a descoperit cum se poate ajunge cu această frecare la cifra zero. Deci, nu mai trebuie să vorbim, fapt cunoscut de toți, care sînt efectele negative pe care le are frecarea. Atunci, oamenii de știință, din întreaga lume, și-au pus următoarea întrebare: oare se poate folosi frecarea, pe care nu putem s-o anulăm, în diferite scopuri utile? La început, cei care își puneau o asemenea întrebare, era considerat nebun de legat. Mai mult decît atît: specialiștii, și de data aceasta au fost chiar foarte mulți români, s-au gândit chiar să mărească frecarea. Și aici este problema cea mai interesantă. Mărim frecarea foarte mult între cele două corpuri se poate transmite elementelor în contact forță — care se transformă în putere. Deci, pelicula de ulei, în acest fel, devine cale de vehiculare pentru putere și în acest fel poate fi folosită ca transmisie. Aceasta-i pe scurt toată problema. Privite lucrurile și sub un alt aspect se pot spune și alte lucruri care demonstrează încă o dată ceea ce s-a spus mai sus. În momentul de față, pe plan mondial, se vinde un kilogram de variatoare de peste trei sute de ori mai mult decît aceeași cantitate de oțel. Dacă acum rumenii românești au ajuns, într-un timp relativ scurt, să cucerească piața mondială — toată lumea este convinsă, așa cum decurg lucrurile, că și variatoarele românești vor avea același succes. Studiile și cercetările românești, în acest domeniu, și-au cucerit un bun loc pe piața mondială. Acum, credem noi, este cel mai bun moment ca toți factorii de răspundere și de decizie să sprijine pe scară industrială fabricarea variatoarelor.

— Tovarășe profesor Emanuel Diaconescu, cunosc faptul că v-ați susținut lucrarea de doctorat la Colegiul imperial din Londra. Tot pe problema variatoarelor?

— Da. În cei cîțiva ani petrecuți la Londra mi-am dat seama că cercetarea românească, în acest domeniu, este între cele mai bune din lume. Se poate spune că, în problema variatoarelor, fondatoarea pe plan mondial este școala românească. La Iași, unde am învățat sub directă îndrumare a eminentului profesor Nicolae Popinceanu, s-au pus, în urmă cu un sfîrșit de veac, bazele primului laborator din țară legat de cercetările contactului cu rostogolire cu aplicații în special la rulmenți. Așa a început munca în ceea ce privește nașterea variatoarelor.

— În momentul de față cum se prezintă lucrurile?

— Suceava, prin înființarea noului învățămînt superior, a devenit capitala variatoarelor românești. Ce să vă mai spun? Doar să mai amintim că la actuala conferință, cu aproape 100 de participanți s-au comunicat 42 de lucrări științifice, aproape jumătate din numărul acestora au fost susținute de proaspeți absolvenți și studenți. În prima promoție de ingineri de la Suceava, 27 la sută au terminat facultatea avînd și certificatul de inventator. Credem că aceste lucruri vorbesc de la sine în ceea ce privește grija și răspunderea tinerii generații în cucerirea ultimelor noutăți ale științei și tehnicii.

— Cine ar trebui să sprijine preocupările institutului sucevean?

— Multe din lucrările prezentate la cele

două conferințe vizează realizarea unor variatoare speciale pentru mașini unelte în cadrul unor contracte de cercetare științifică încheiate între Institutul de învățămînt superior din Suceava și unele întreprinderi constructoare de mașini. La Suceava există toate condițiile necesare proiectării variatoarelor elastohidrodinamice pentru cele mai diverse aplicații, ceea ce creează condițiile trecerii imediate la proiectare și execuția acestor transmisii moderne pe scară industrială. Deci, cum se spune, zarurile au fost aruncate. Ne propunem în continuare realizarea unor colaborări de cercetare cu producătorii de lubrifianti din țară în vederea producerii unor uleiuri adecvate pentru variatoare. În acest scop solicităm Ministerului Educației și Învățămîntului favorizarea unor colaborări prin intermediul Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie. Organizarea unor cursuri post-universitare pe probleme de tracțiune elastohidrodinamică și variatoare la Institutul sucevean. M.I.C.M.-ul să aprobe profilarea unei secții sau chiar întreprinderi constructoare de mașini din Suceava care sub îndrumarea institutului nostru să treacă la execuția în serie a variatoarelor, avînd în structură o formație de proiectare constructivă și tehnologică specializată. Cam astea-s gîndurile noastre, pe care dorim să le vedem împlinite.

SORIN POSTOLACHE ■

Motorul cu ardere externă

Spre sfîrșitul anului trecut, vă anunțam, stimați cititori, despre descoperirea unui nou tip de motor, cu ardere externă și recuperare de căldură, de către doi români: Teofil Pascovici și Constantin Ungureanu. De la primele cuvinte ale autorilor, am fost cucerit de noutatea și eleganța ideii, de argumentația științifică și eficiența practică, de perspectivele uimitoare pe care le deschide în rezolvarea actualei crize de carburanți. Intrînd în amănunte, cunoscînd mai în esență soluția propusă, interesul nostru s-a transformat în entuziasm.

Să reamintim în ce constă noutatea invenției propuse de Teofil Pascovici și Constantin Ungureanu. Noul motor reprezintă un progres tehnic față de motoarele existente Otto și Diesel prin diagrama de lucru și ciclul de funcționare, originale, superioare. Avantajele motorului cu ardere externă și recuperare de căldură sînt: presiunea de lucru superioară, funcționarea cu combustibili grei (motorină, petrol, țiței), carbune pulverizat sau energie atomică; randamentul de utilizare a combustibilului mărit de la 25-34 la 60-70 la sută; reducerea consumului de combustibil la jumătate; ardere externă, controlată la temperaturi ridicate: 600 grade; bilanț termic foarte bun; recuperarea căldurii din apa de răcire și gazele arse; greutate mai mică pe cal putere, deoarece nu impune presiuni mari de lucru; eliminarea poluării chimice prin ardere completă a amestecului carburant. Cei doi inventatori au acționat, deci, asupra pierderilor de căldură prin gazele de ardere și prin apa de răcire, reducîndu-le cu 60-80 la sută și au realizat printr-o cameră specială externă o ardere completă a amestecului. De aici randamentul foarte bun, dublu decît al motoarelor clasice, existente la ora asta în lume. Să mai spunem că un prototip de un cal putere este construit și a funcționat la locuința lui Teofil Pascovici, primind aprecierile unanime ale specialiștilor. Există, bineînțeles, un brevet de invenție pentru acest motor, emis de O.S.I.M. la 26 februarie 1982, al cărui titular este T.C.H. București, prin Grupul de șantier Olt-Inferior.

Înainte de a intra în miezul problemei, să mai facem un scurt istoric.

La acest motor, inventatorii lucrează de aproape 20 de ani, deși ideea este și mai veche. Brevetat în urmă cu un an, motorul are de 2-3 ani toate detaliile puse la punct. Prototipul de un cal putere funcționează de asemenea de tot atîta vreme. Și totuși motorul, care urmează să fie adaptat la o mașină Dacia 1300, încă nu este gata. După părerea noastră, ar fi trebuit să fie, de aceea vom și înainta și citeva propuneri.

Cine sînt cei doi? Au trei invenții împreună. Teofil Pascovici, care deține singur alte 30 de invenții brevetate, este posesorul certificatului de specialist în piloți automați și aparate de navigație giroscopice, obținut în anul 1939 la firma „Sperry” din Anglia, unde făceau specializările tehnicieni din toată lumea. A fost șeful serviciului echipamente de bord. Ultimii 10 ani a lucrat la Institutul de meteorologie, unde, printre altele, a făcut vreo 20 de invenții. Amîndoi sînt împătimiti de motoare. Numai motorul despre care discutăm are înglobate în el citeva invenții, care ar fi putut constitui, la rîndul lor, brevete. Am spus toate acestea vrînd să arătăm seriozitatea pregătirii celor doi. Teofil Pascovici este și unul din acei tehnicieni, pe cale de dispariție, capabili să-și execute singuri și piesele de care au nevoie: prototipul a

Opinia unui alegător

De la Ana la Caiafa [din nou]

Nu știu cum dracu s-a încetățenit la noi și funcționează drăcește un tip de birocrație la nivel central — aici e chestiunea — birocrație foarte bine blindată cu studii și referate, cu apostile, cu adrese parafate impresionant, cu ștampile peste semnăturile unor ranguri de prim rang, în sfîrșit, cu nemăsurate trimiteri dus-întors între diferite instituții incit beneficiarul se alege, sigur, cu o nevroză zdravănă căpătată, asta e culmea, în băltaia pentru mai bine.

Și mai stupefiant e faptul că majoritatea, ce spun eu, imensa majoritate a celor care participă la hora birocrației superioare mafus pomenite vin, ca să zic așa, de jos, adică de la județe, unde și ei au suferit, e imposibil să nu fi suferit, la rîndul lor, de pe urma acestei birocrații dar, odată ajunși la centru, ca și cînd ar fi uitat tot ce pătîmiseră ei înainte, intră hotărîți în jocul apostilelor date cu înțiriere și al adreselor de la unul la altul pînă se hotărăsc să zică un DA pentru că la formularea lui NU se respiră mai liniștit. Particip și eu, de ani de zile, la ambițiile firești, absolut laudabile, ale unei administrații județene de a transforma chipul orașelor aceluia județ, de a moderniza acest chip, de a pune de acord categoria dezvoltare a județului cu obligațiile civilizației socialiste.

Aproape tot ce s-a întreprins în acest sens a fost apreciat de locuitori și am văzut o sărbătoare de 23 August salută de cetățenii municipiului aceluia județ cu o emoționantă mindrie pentru imaginea europeană a urbei lor. Presa a salutat și ea cu satisfacție reușitele edilitare ale județului, fotografiile ale noilor străzi și bulevarde au apărut în marile ziare centrale ca inspirate argumente pentru capacitatea socialismului de a schimba fața țării întregi și, pentru toată lumea, continuarea lucrărilor nu părea decît un lucru firesc.

Ei bine, pentru ca acest firesc să se desfășoare firesc, în continuare, e nevoie să se găsească urgent soluții pentru ca povestea cu Ana și Caiafa să nu se mai repete.

Se deschid fronturi de lucru, se sapă temelii, se alinază străzi, se pune la cale canalizarea și brusc totul se oprește în loc. O lege foarte bună menită să apere patrimoniul edilitar și să evite excesele, lipsa de rigoare, demolarea cu orice preț sau

chiar construcția cu orice preț, impune în spațiul construcției urbanistice anume exigențe care presupun, la rîndul lor, numeroase și binevenite avize de specialitate pe care trebuie să le dea ministere, bănci de profil, organe administrative centrale, evident toate instrumentele calificate ale administrației de stat. Pînă aici totul e în ordine. Birocrația începe din clipa în care aceste avize încep să intre în hora dus-întors care poartă azi numele celebru De la Ana la Caiafa.

Numai cine n-a umblat după astfel de avize, cu lucrările stagnante, cu timpul irosit, cu, nu o dată, banii pierduți la sfîrșitul anului, nu știe ce înseamnă tipul de birocrație adus de mine în discuție. Se stă și se așteaptă și se dau telefoane și se fac promisiuni și trec zilele și săptămînile și lunile, și șantierele zac în letargie și plouă peste lucrări și nu mai spun cum arată un centru de oraș ca o floare, cariat brutal de o clădire fără absolut nici o valoare, în legătură cu care toată lumea e de acord că trebuie demolată ca să se meargă, firesc, mai departe, dar nu vine avizul. Culmea e că și cei care trebuie să semneze avizele avizului final aduși la față locului sînt de acord că e o anomalie înțirierea dar nu semnează. Și așa se face că lucrări care se puteau termina, omeneste, treneză de ani de zile fără nici o motivație decît a birocrației și a lipsei de decizie a cite unui departament care tot amînă să spună DA sau spune mai lesne NU pentru ca localnicii, arși de nevoie, să o ia de la început și iarăși de la Ana la Caiafa!

Să o ia de la început, cu adresele, cu cererile, cu motivările, cu justificările și, iar culmea, pînă la urmă se aprobează, pentru că firesc era să se aprobe.

Nu înțeleg de ce trebuie să facem dintr-o lege apărătoare a procesului edilitar o frînă gravă prin lipsa de decizie și de răspundere și de ambiție a unor tovarăși ai noștri care, cînd erau la județ, la fel se vîltau și ei de cei dinaintea lor.

Nu pot să nu spun ce știu toată lumea — și anume că multe acțiuni edilitare încelesc la noi în așteptarea altor avize pentru care tovarăși ai noștri de construcție socialistă aleargă nădușind de la Ana la Caiafa?

DINU SARARU ■

P.S. — Și ca să dau și un exemplu concret am să pomenesc numele orașului Rîmnicu Vilcea care așteaptă și el binefăcătoarele avize ca să termine o adevărată operă edilitară căreia presa i-a făcut, pe bună dreptate, atîta reclamă. Însă nu vreau să povestesc și avaturile așteptării. Le păstrez pentru finalul acțiunii. În orice caz, subiectul ar merita un reportaj cu fotografii care ar aduce mari servicii și altor județe.

fost realizat cu propriile lui mîini. Un motor de mașină însă nu poate fi făcut pe genunchi și, chiar dacă s-ar putea face, n-ar avea nici un rost.

Și acum iată în citeva cuvinte părerea celor doi inventatori despre motorul pe care l-au creat: „La un motor de tip nou lucrează foarte mulți specialiști. Pînă la noi nimeni n-a reușit, deși acest motor este așteptat ca o rezolvare a actualei crize de carburanți. Motoarele existente au fost perfecționate prin diferite metode, care au dus la îmbunătățirea bilanțului termic. S-au cîștigat la randament citeva procente, însă saltul așteptat nu s-a înregistrat. S-au perfecționat supapele, bujiile, s-au încercat pistoane și cilindri din ceramică sau diferite aliaje, îmbunătățirea camerei de ardere, însă ciclul de funcționare limitează randamentul la o valoare care nu poate fi depășită fără apariția unui nou tip de motor. Am acționat, cum era firesc, asupra pierderilor mari înregistrate de motoarele existente. Ne-am dat seama că trebuie să sărim mai multe trepte dintr-o dată și am îndrăznit s-o facem. Avem toate rețetele în stadiu de proiect gata și sîntem dispuși să oferim echipei care va lucra la realizarea practică toată experiența de care dispunem. Sîntem convinși că numai prin licență s-ar putea cîștiga timp s-a hotărît la primul motor Din toate rațiunile trebuie să ne grăbim”.

Teofil Pascovici este pensionar. Are 70 de ani și o sănătate subredă. Cînd ai făcut un infarct și vrei să-ți vezi incununația munca de o viață nu mai ai timp de pierdut cu discuții și hîrtii, nu îți mai poți permite să apelezi la bunăvoința și entuziasmul unor oameni oricît de bine intenționați ar fi ei. Tocmai pentru a se cîștiga timp s-a hotărît ca primul motor cu ardere externă să fie o adaptare pe motorul existent al autoturismului Dacia 1300, prin schimbarea chiulaselor. Sînt necesare citeva piese: camera de ardere, chiulasa compresor și motor distribuitor, pomă de presiune, supape. Unele din aceste piese necesită o uzinare de citeva ore. Motorul, cum vă informam și în articolul precedent, a început să se fabrice la „Mecanică fină” din București. Este gata o jumătate de chiulasă. Ea ar mai trebui ajustată. Nu s-a găsit încă un

ajutor care să fie degrevat de sarcinile de producție și care să se ocupe 2-3 luni numai de aceste piese. Echipa formată este incompletă și lucrează în timpul liber. Cit ar putea să coste un asemenea motor, sau mai corect o adaptare pentru Dacia 1300? 40-50 mii lei. Numai eleganta ideii merită o asemenea sumă, un asemenea efort mai ales dacă ne gîndim la uriașele perspective pe care le deschide.

Ce doresc cei doi inventatori pentru ca în 2-3 luni motorul să poată funcționa? O echipă de sine stătătoare, care să aibă pe această perioadă ca sarcină realizarea în practică a motorului, formată dintr-un inginer proiectant, un maistru, un strungar, un frezor și un ajustor. Echipa ar lucra sub îndrumarea celor doi inventatori. Mai avem un mic pas de făcut: să-l facem repede și bine!

De mai mult timp revista noastră militează pentru o mică unitate, formată din meseriași de înaltă calificare, pusă sub îndrumarea C.N.S.T. și care ar avea ca sarcină de producție crearea de unicate necesare prototipurilor. Rezultatul cert ar fi scurtarea drumului de la invenție la prototip, eliminarea programărilor și comenzilor condiționate de un număr anume de piese, condiția rentabilității uzurării. O comandă ar fi urmată imediat de trecerea la execuție. Efortul financiar generat de apariția unei astfel de întreprinderi sîntem convinși că s-ar justifica cu vîrf și îndesat. Într-o asemenea întreprindere motorul cu ardere externă ar fi fost pînă acum gata. Crearea de prototipuri, de piese unicate pentru realizarea unor invenții nu trebuie să constituie atribuții suplimentare ale unor colective ce sarcini precise de plan. Obligațiile ce decurg din această „suplimentare” vor fi luate întotdeauna la urmă. Așa se întîmplă acum cu motorul cu ardere externă. După aproape un an de la brevetarea lui, are gata o jumătate de chiulasă și nici aceea ajustată.

Perspectivile pe care le deschide o asemenea invenție credem că merită pentru citeva luni afectarea unei echipe de specialiști.

OPREA GEORGESCU ■

Omule, fii primul tău medic!

Colitele în tratamentul medicinei naturiste

Pentru combaterea colitei (caracterizată prin inflamația colonului, diaree, constipație, balonări, dureri abdominale), medicina naturistă propune câteva rețete și proceduri simple. Vom apela și de data aceasta la farmacia naturii și la recomandările unor specialiști în presopunctură, homeopatie și acupunctură.

Pentru a se preîntîmpina instalarea acestei afecțiuni, e de părere colaboratorul nostru, Valeriu Popa, este nevoie să se consume în mod constant alimente „vii”, adică legume și fructe în stare proaspătă. Acestea conțin acid oxalic ce are, între altele, rolul de a stimula mișcările peristaltice (contractarea și relaxarea mușchilor intestinali). Prin fierbere și prelucrare, alimentele își reduc considerabil valoarea lor nutritivă. De pildă, fierul din sucul de spanac este asimilat în proporție de aproape sută la sută, în timp ce prin fierbere spanacului, organismul beneficiază doar de o cincime din conținutul de fier existent. Extrem de utile se dovedesc sucurile din frunze de sfeclă, ridiche de iarnă, varză crudă, morcovi. O precizare însă: în situația unei colite cronice, sau în crizele de colită, consumarea fructelor și legumelor crude nu este indicată. În aceste situații se vor folosi sucuri combinate obținute prin centrifugare din morcovi (233 g) și spanac (170 g). O altă rețetă recomandă un suc alcătuit din morcovi (233 g), sfeclă roșie (65 g) și castraveți proaspeți (85 g). În tratamentul colitei, ne informează în continuare inginerul Valeriu Popa, sint foarte bine venite clismele, contrar părerii celor care susțin că ar crea obișnuință. Curățirea intestinelor nu poate fi decât binevenită.

În continuare, vă prezentăm câteva aplicații prin presopunctură. Punctele marcate în desen vor fi masate circular (în sensul celor ceasornicului) câte 5 minute fiecare.

Un alt tratament combinat este cel propus de Viorel Olivian Pașcanu, autorul unui „Mic îndreptar de medicină naturistă”. Se indică: 1. Infuzii de busuioc, mur, roiniță, ismă și sunătoare. 2. Decoct (ceai obținut prin fierberea plantelor) din 10 boabe de măcriș la 200 gr. apă.

Se iau 3-4 linguri pe zi. 3. Infuzie din coji de portocală curățate de partea albă. 4. Suc de morcovi, varză, salată verde.

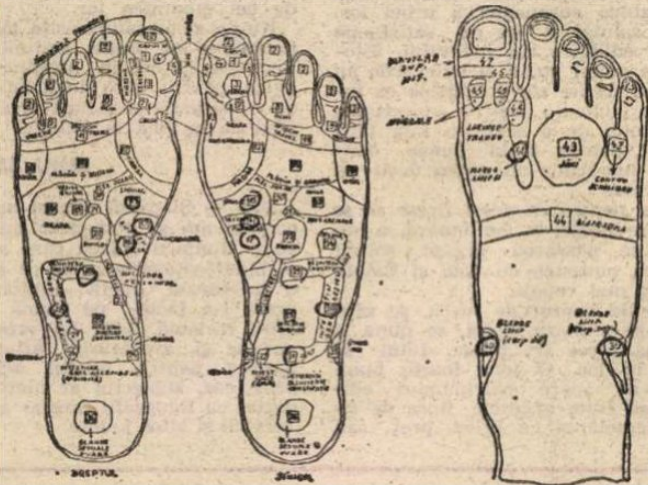
Același autor recomandă de asemenea zilnic băi de sezu și la crize comprese cu apă de brad. Pentru reglarea activității intestinelor, pentru o bună digestie și des-tinderea inimii, se mai propune un exercițiu de respirație: se inspiră încet, bombindu-se abdomenul, apoi se expiră încet.

Pentru aplicarea unui tratament acupunctiv corect, doctorul Miron Matei (Pol-clinică Spitalului „Bucur”) reclamă de la bun început stabilirea unui diagnostic corect. Medicina clasică împarte colopatiile în trei categorii: funcționale, stenice (spastice), și astenice (atone). Pentru colopatiile stenice se propun aplicații pe următoarele puncte de acupunctură: intestin gros 3, intestin gros 2, vezică urinară 2, splină-pancreas 13, vas-concepție 12 și 15, ficat 1, 2, 3, vezică biliară 34. În cazul colopatiilor astenice se vor folosi punctele: intestin gros 4, intestin gros 11, vezică urinară 22, 23, 24, 25 și splină-pancreas 5. Pentru colopatiile funcționale: ficat 13, stomac 30, 36, 39, 25, vase-sex 6, splină-pancreas 4, 5.

Medicina homeopatică — ne-au declarat mai mulți medici pe care i-am consultat — propune un tratament integral care să aibă în vedere organismul sub raport funcțional, psihic și organic. De aici necesitatea ca bolnavul să apeleze la serviciile specialistului. Colonul este doar un fragment al tubului digestiv și are conexiuni reflexe, condiționate, cu ficatul, pancreasul, duodenul, intestinul subțire. În tratamentul pur local se recomandă, în cazurile de colopatie cu diaree, colocytis, mercur corosivus și nitric acid. În aspectul colitic cu constipație sint indicate plumbul, hydrastis, sulf. Toate aceste medicamente se procură în Capitală de la farmacia homeopatică nr. 80.

Evident, bolnavul de colită trebuie să respecte o anumită dietă alimentară ce exclude alimentele conservate, condimentate, mîncărurile prăjite, legumele și fructele crude, laptele, smîntina și frișca, băuturile alcoolice și tutunul.

LIVIU MAIOR

Se redescoperă valoarea unui proiect românesc

Refuzul declanșează o întregă suită de parlamentări și petrații infructuoase în cursul cărora reprezentanții beneficiarului, Centrul de Industrie Zahărului (COPIZ) și I.C.I.C.A., dar și unii delegați ai Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, au ținut să-și exprime nu puține rezerve în legătură cu reușita unei asemenea întreprinderi. Se convine, totuși, în cele din urmă ca lucrarea să fie realizată în țară, iar munca de concepție și proiectare să fie încredințată unor colective de cadre didactice și studenți ai Institutului Politehnic din București. Hotărîrea comună este consemnată într-o minută încheiată la 1 decembrie 1976, document ce specifică în egală măsură obligațiile Ministerului Educației și Învățămîntului, ca și pe cele ale Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare.

Zis și făcut, Universitarii bucureșteni încep munca de documentare și apoi de proiectare și o fac cu minuția și spiritul de răspundere pe care îl reclamă o asemenea lucrare de proporții. Își dau concursul colective de studenți și cadre didactice ale facultăților de mecanică, inginerie chimică și automatică. După opt luni de muncă intensă și exact la data fixată, proiectul de execuție al „Aparatului pentru difuzia zahărului” este predat beneficiarului. Acesta, verificînd datele tehnice ale lucrării, se exprimă în termeni elogiși, subliniind în procesul verbal de predare-recepție că „proiectul aparatului pentru difuzia zahărului, ce face obiectul contractului 198/3 04 1977, este de bună calitate și a fost predat la termen” (în precedentul nostru articol am reprodus integral acest document).

Ei bine, la doi ani de la consumarea acestor clipe solemne — înscrise la loc de cinste în memorialul profesional și afectiv al universitarilor bucureșteni — autorii proiectului află cu stupeoare că execuția lucrării a fost amînată pînă în 1985, iar beneficiarul a făcut demersurile

necesare pentru achiziționarea unei licențe din import, că deci proiectul existent, intrupat din oșirdia și entuziasmul unui număr de aproape o sută de cadre didactice și studenți ai Institutului Politehnic, a fost lăsat să zacă undeva într-un fund de sertar.

Articolul nostru intitulat „Să folosim inteligența noastră înainte de a apela la alții”, a apărut la 20 martie 1980, deci după un an de la enigmaticul abandon al proiectului comandat, plătit și aprobat. În elaborarea articolului am folosit declarațiile proiectanților și în primul rînd pe cele ale conf. dr. Valeriu Jinescu, principalul coordonator al lucrării și, deopotrivă, pe cele ale prorectorului prof. dr. Constantin Bălă. Am reprodus de asemenea și opiniile reprezentanților C.N.S.T., ca și pe cele ale beneficiarului. Acesta din urmă, prin persoana directorului tehnic al Centralei Industriei Zahărului, ne-a asigurat că tranzația a fost necesară deoarece, prin cumpărarea de licență, fabricile de zahăr vor fi dotate cu agregate capabile de a prelucra în 24 de ore 4 000 tone de sfeclă și nu 2 000 cit prevede proiectul autohton.

Am considerat motivația nefondată, solicitîndu-le celor vizati să-și susțină punctul de vedere în scris și pe baza unor argumente mult mai solide. Dar n-am primit niciodată nici un fel de răspuns, cel în cauză apreciînd probabil că în asemenea situații este mult mai înțeleaptă politica tăcerii decît calea spinosă a unor declarații scrise și făcute publice prin mijlocirea slovei tipărite. Asta așa, de ochii lumii, fiindcă în realitate, așa cum am aflat ulterior, intervenția noastră a avut darul de a tulbura nespul cursul evenimentelor, obligînd beneficiarul să reconsidere și să revizuiască întreaga investiție. Cert este că în răstimpul anului trecut, I.C.I.C.A. și-a reamîntit brusc de lucrarea universitarilor bucureșteni, solicitînd de urgență copii după proiectul de execuție. Acesta

COVALITIN: Prea multe semne de întrebare

Revenim azi asupra situației Covalitinului din mai multe motive. Primul, ordinea va fi, recunoaștem, mai degrabă întâmplătoare, se leagă de faptul că, în decembrie, doctorul chimist Tina Covaliu a ținut un ciclu de conferințe în Italia, expunerile sale stîrnind un deosebit interes. Drept urmare, reputatul profesor Mario Casaccia, șeful Catedrei de chirurgie de urgență de la Universitatea din Genova, i-a trimis cercetătoarei românce (reamintim, inventatoarea unui medicament folosit în tratamentul litiazei renale) o scrisoare de mulțumire („siamo rimasti tutti entusiasti...”), rugînd-o totodată să revină, cit mai grabnic, la Genova spre a conduce un curs destinat medicilor care sînt „molto interessati al Suo prodotto, il Covalitin”. Acest semn de stimă și, implicit, de recunoaștere a valorii medicamentului original românesc nu e singurul sosit, în ultima vreme, pe adresa colectivului de Litiază cationică dirijat de Tina Covaliu. Ar mai fi de adăugat două invitații, prima pentru cel de-al XX-lea Congres al Asociației europene de dializă și litiază renală (iunie 1983, Londra), cealaltă pentru al 8-lea Simpozion internațional de litiază renală (septembrie 1983, Jena), la această din urmă manifestare Tina Covaliu urmînd să participe în calitate de referent principal, cu toate cheltuielile suportate de organiza-tori.

Al doilea argument: recent, cercetătoarea a primit încă un brevet de invenție (al cincilea), intitulat „Procedeu de obținere a cationilor puternic acizi pentru uz nuclear, farmaceutic și analitic” (împreună cu inginer Dorin Virgil Pascu), datele lui făcînd obiectul unei comunicări („Studiu mineralogic al secțiunilor fine de calcul sub tratament cu rășini schimbătoare de ioni de tip Covalitin”) tipărită în numărul 11/1982 al „Revistei de chimie”.

Să ne întoarcem, al treilea argument, la ecoul produs de Covalitin pe plan internațional, ecou amplu, sprijinit pe dovezi concrete, palpabile. Cîte ceva am mai spus (de pildă, despre vizita făcută de dr. Manzoor Ahmed Querehi, directorul Spitalului de urologie din Karachi, în urma căreia oaspetele pakistanez a solicitat organizarea unui simpozion despre Covalitin în țara sa etc.), dar considerăm că a sosit momentul să intrăm în detalii, spre a demonstra, cu probe, că medicamentul respectiv reprezintă o marfă foarte căutată pe piața internațională, pe care însă, din păcate, nu știm s-o oferim și s-o vindem cum s-ar conveni, riscînd (datorită imobilității și tergiversărilor) să pierdem nu doar priorități, ci și mari sume de bani (în valută). Astfel, ne-a fost dat să citim, într-o notă adresată de Chimimportexport Centralei Industriale de medicamente, cosmetice, coloranți și lacuri, că „firma Unipharm (n.r. din Elveția) este deosebit de interesată pentru comercializarea produsului nostru (n.n. e vorba despre Covalitin), dar datorită prezentării de 3 ori a unei documentații care nu a fost în conformitate cu legislația elvețiană există riscul ca interesul firmei să scadă și să renunțe la această acțiune”. Vreme îndelungată, C.I.M.C.C.L. (mai bine zis, fosta ei conducere, actualul director, Elena Dumitrescu, arătîndu-se dispus să îndrepte situația) a tratat cu superficialitate cererile

privind întocmirea dosarelor de omologare sau înregistrare a Covalitinului în străinătate, creînd astfel prejudicii morale inventatoarei și, încă mai important, pagube materiale țării. Bunăoară, Chimimport-export s-a adresat C.I.M.C.C.L. încă din 1980 (adresa poartă numărul 18 902/7 07 1980) în vederea omologării Covalitinului în Olanda, la solicitarea firmei „U. Kott” din Amsterdam, dar n-a primit, nici pînă la această oră, un răspuns, deși a insistat prin adresele 15 439/30 06 1982 și 22 416/12 10 1982!! Negăsînd parteneri prompți, o serie de eventuali beneficiari externi au renunțat, cazul firmelor pakistaneze „Haq Trading Corp.” și „Rasheedsons”, alții însă persistă, dar fără folos!! Tot din Pakistan, de exemplu, insistă „Hilton Pharma” din Karachi (care ar mai dori să preia Aslavital, Gerovital și Ossidentia), dar întocmirea dosarelor de omologare s-a prelungit (și se prelungeste) nepermis de mult, cu toate că, interesat și el, Chimimportexport n-a dezarmat: e la trimis o primă adresă (1 625) la 22 01 1980, revenind în 4 rînduri, ultima dată la 23 11 1982 (25 551)!! Sigur, în temeiul ameliorărilor și al vindecărilor, Covalitinul (e vorba azi despre acest produs, dar în situația lui se găsesc și alte medicamente originale românești, Boicil, Ulcosilvanil, Os minerale etc., etc.), și-a cîștigat poziții în unele țări (Spania, U.R.S.S., Italia, Bulgaria etc.), dar pătrunderea lui pe piețele lumii continuă să întîlnească o serie de obstacole, ridicate (culmea) nu de partenerii străini, ci de o instituție românească, Centrula Industrială de medicamente, cosmetice, coloranți și lacuri!! Produsul respectiv reprezintă o marfă foarte căutată, dar desăcerea lui întîrzie. A sosit momentul ca cei vinovați să fie trasi la răspundere, iar situația să fie cit mai grabnic rezolvată, ea fiind, în prezent, nefirească și împiedicînd, cu fiecare zi, pagube morale și, mai ales, materiale.

Al patrulea motiv, ultimul: secția de Litiază cationică (întînd de Centrul de hematologie, dar găzduită de Spitalul clinic P.T.T. din Capitală) i se fac, în vremea din urmă, tot mai multe greutăți. I s-au luat spații (încăleîndu-se astfel Convenția pe 3 ani aprobată de Ministerul Sănătății), i s-a diminuat personalul (în pofida înțelegerii arătate de conducerea ministerului, 5 asistente au fost dirijate către altă unitate, asistente specializate în administrarea Covalitinului, cu stagii în clinică de 10-12 ani, deși normal ar fi fost ca necesarul de cadre disponibile să fie asigurat, armonios, de toate secțiile spitalului etc.). Asta într-un moment în care, subliniem, secția și-a îndeplinit și depășit (cu 50 la sută) planul valutar pe 1982, ea avînd totodată de urmărit și finalizat cercetări de frunte, unele din ele prioritare pe plan mondial. E cazul, socotim, ca Tina Covaliu, să fie lăsată să lucreze în liniște. În materie de Covalitin, nu secția (mereu restrînsă) de la Spitalul P.T.T. reprezintă o problemă, ci problemele sînt cele enumerate mai sus. Spre rezolvarea lor neîntîrziată trebuie să-și îndrepte atenția (și vigilența) forurile de resort. Cauza Covalitinului e, repetăm, o cauză comună a inteligenței românești.

OVIDIU IOANIȚOIA

a fost apoi predat întreprinderii de utilaj tehnologic din Buzău, care a înscris în plan realizarea aparatelor de difuzie de concepție românească. La ora actuală, primul agregat urmează să fie montat la Fabrica de zahăr din Năvodari, alte patru fiind în curs de execuție. Ele vor urma să producă în cursul anilor 1983 și 1984, deci cu 4-5 ani mai tîrziu decît se prevăzuse inițial.

Aparatele pentru difuzia zahărului, concepute și proiectate de colectivele coordonate de conf. dr. Valeriu Jinescu,

înseamnă, numai în această etapă, o reducere a efortului valutar cu 3 840 660 de dolari. În anii următori ele urmează să fie amplasate la fabricile de zahăr din Călărași, Drăgănești și Oltenița.

Mai complicată apare însă situația licenței aduse din import, deoarece, pînă una alta, milioanele de dolari cheltuiți se dovedesc o investiție moartă. Sperăm totuși că cei în cauză vor găsi soluții eficiente pentru a corecta din mers această gravă eroare de orientare profesională.

LIVIU TIMBUS

Topul preferințelor

Stimați cititori, Larga participare de care s-a bucurat concursul nostru Cel mai..., Cea mai..., inițiat la sfîrșitul anului trecut, ne-a determinat să-l continuăm. Vă invităm, așadar, să trimiteți în continuare opiniile dumneavoastră privind cele mai de seamă realizări care vă rămin în memorie din diferitele domenii ale culturii, științei și tehnicii și sportului românesc. Alegeți deci cele mai semnificative fapte, precum și pe cei mai buni dintre cei mai buni, întocmai cum rezultatele întrecerilor socialiste în vastul cîmp al creatorilor de bunuri materiale, li desemnează pe fruntași, cu încrederea că mai multe păreri convergente dau șanse mai mari obiectivității. Este vorba deci de a alege faptele și personalitățile care s-au afirmat ca atare și s-au autodepășit, constituindu-se, în același timp, într-un combustibil al mersului înainte al obștii.

Revista Flacăra vă stă la dispoziție, publicînd părerile dumneavoastră referitor la cel mai bun, interesant, atrăgător, îndrăgit, nereușit, supărător, mare, mic..., cea mai bună, interesantă, atrăgătoare, îndrăgită, nereușită, supărătoare, mare, mică...

■ Inițiativă socială
■ Invenție

- Descoperiri (științifice, arheologice)
- Inventator
- Cercetător
- Carte de omenie
- Carte de proză, științifică
- Carte de poezie
- Carte de critică literară
- Actor (actriță) de film, de teatru
- Piesă de teatru
- Film
- Cel mai îndrăgit gen de spectacol
- Emisiune radio, TV
- Autor
- Sportiv (fotbalist, rugbist, handbalist, atlet)
- Echipă sportivă
- Manual școlar
- Muzică tină
- Compozitor
- Lucrare muzicală
- Interpret
- Anecdote, caricatură
- Arhitectură sau monument
- Fapt de eroism
- Cel mai semnificativ moment din viața dv.
- Cea mai frumoasă femeie (atașată fotografia pentru concursul „Miss Flacăra”)
- Cel mai urit, rău, reprobabil gest sau fapt întîlnit.

Scrisorile cu opiniile dumneavoastră și motivarea lor vor avea pe plic mențiunea PENTRU CONCURS.

Cineva îmi spunea, acum câteva zile, că unii confrăți de breaslă și preocupări au obiectiv și observații la cele afirmate în articolele precedente. M-aș fi mirat să nu fie așa. Căci structura materiei și tot ceea ce ține de existența noastră în univers preocupă din ce în ce mai multă lume, poate pe toată lumea și chiar pe dogmatici, și e firesc să fie așa, deoarece nici o ființă omenască, dornică să se depășească pe sine, nu mai admite rutina și nici platonizarea dictată de principii confectionate în cabinetele filozofice. Nimeni în lume nu definește încă — și nici nu va defini prea curând — cheia definitivă și magică a ușilor ferecate, dincolo de care se aștern, cumini și evidente, marile taine ale firii, suprema adevăruri și legi din care am ținut la viață și prin care durăm în timp, clipe din eternitate, ca să ne pară apoi rău — foarte rău — că totul ține atât de scurt și se sfârșește, adesea, atunci când ne așteptăm cel mai puțin.

Mai există încă cercetători și filozofi care se amăgesc cu iluzia că știu mult, cunosc destul și pot emite concluzii definitive. Eroare, stimați colegi! Din infinit — fiți convinși — nu am dezvoltat decât începutul, restul este încă la fel de nesfârșit. Iar dacă simțim cumva tentați să credem că, după nu știu câte decenii de căutări, formându-ne un anume sistem de judecăți — uneori rigide și periculoase pentru promovarea noului — ne-am câștigat dreptul de a contesta tot ceea ce este în afara propriilor noastre gânduri și concluzii, în mod cert, am ajuns să reprezentăm o frână în calea cunoașterii și a progresului, am devenit piedică sigură pentru dezvoltarea gândirii libere a altora.

Sub imboldul unor asemenea idei, să rămânem convinși că marile adevăruri ale naturii nu se dezvoltă de la sine, ele trebuie descoperite, cu trudă și cu ani mulți sacrificii pe altarul căutărilor disperate. Cine gustă însă o dată din mărul unor asemenea căutări răvășitoare, nu mai poate renunța nicicând la cea mai spectaculoasă aventură din viața omului — aventura cunoașterii și a puterii!

Până astăzi — ziua în care apare acest articol — nimeni, nicăieri și niciodată nu a putut defini, cu exactitate, ce este viața. Complexitatea uriașă a acestui fenomen, specific celei mai înalte organizări și structurări a materiei în universul nostru, nu a putut fi prinsă, deocamdată, în ecuații de evoluție sau în legi cuantice de existență. Și totuși se încearcă, cu germeni de succes. Și totuși...

Când vorbim de viață, distingem o structură suport și funcțiunile structurii. Știm, de asemenea, cu argumente matematice și fizice riguroase, că viața nu există decât ca o manifestare, deosebit de complicată și greu de descris, a unor structuri materiale organizate în mod co-

respunzător. Nu există viață fără suport material. Iar nivelul cel mai înalt de structurare a materiei — structura biologică — nu poate fi conceput decât ca un sistem cibernetic deschis, adică un ansamblu de părți care se leagă între ele pentru a clădi un întreg funcțional — organismul viu — și care, la rândul său, interacționează cu mediul înconjurător, potrivit cu o seamă de legi specifice.

Materia vie — suport al vieții cu multiple funcțiuni specifice — ni se prezintă astăzi organizată sub două forme de bază: **organizarea virală** (proprie lumii virușilor) și **organizarea celulară** (proprie celei mai mari părți din lumea vie). Unii vorbesc — poate pe bună dreptate — și

tate, acizi grași), **proteinele, heteroproteinele, vitaminele și enzimele**. În structura organismului uman se presupune că există cel puțin cinci milioane de proteine diferite, care se reînnoiesc necontenit — pentru a asigura procesele vieții — cu viteza de peste două mii reacții biochimice, diferite, în fiecare secundă, catalizate de cel puțin tot atâtea enzime specifice. La acest cortegiu imens și complicat de elemente și procese din structura materiei vii, trebuie adăugat și faptul că fenomenele vieții — referindu-ne, bunăoară, la om — implică, pentru asigurarea ciclurilor metabolice, un număr de peste o sută de mii de substanțe diferite!

Substratul morfologic al tuturor proceselor

În preajma unor mari descoperiri științifice:

STRUCTURA MATERIEI

despre o formă intermediară de structuri vii — organizarea mezocariotă.

Structurile vii sunt sisteme dinamice complexe, caracterizate prin **reactivitate** la stimuli interni și externi, precum și prin capacitate de **autoreproducere**, de **autoconservare** și de dezvoltare. Dacă, bunăoară, virusurile nu pot să se dezvolte și să se înmulțească decât atunci când beneficiază de condițiile unui material biologic-gazdă, structurile vii cu organizare celulară — nevirale — se pot autoreproduce, relativ independent, prin procesul de multiplicare celulară. După o multiplicare celulară normală, rezultă, totdeauna, două celule fiice — identice, cu excepția virușilor care — găzduiți de un mediu prielnic — se reproduc nu prin diviziune proprie, ci pe seama componentelor din celulele gazdă.

Principalele substanțe care structurează materia vie sunt apa, unele săruri anorganice și anumiți compuși organici. Constituții de bază ai moleculelor organice sunt **carbonul, hidrogenul, oxigenul și azotul** — puțini, extrem de puțini la număr, dar cit de imensă este varietatea de structuri pe care o generează! Dintre compușii organici complecși care stau la fundamentele materiei vii, pe primul loc se situează **glucidele** (glicoz — dulce), **lipidele** (conținând, în marea lor majori-

selor vieții, care asigură, în primul rând, menținerea și evoluția organismelor și apoi autoreproducerea lor, este celula. Privită la microscopul electronic, celula vie ne dezvăluie o structură extrem de complicată în care distingem **nucleul, citoplasma și membrana**. Mergând în adâncime, vom constata că în citoplasmă se produc cele mai multe din procesele care susțin viața, ca urmare a colaborării permanente dintre formațiunile subcelulare — numite **organite** — prezente în acest mediu — dintre care amintim **aparatură Golgi, rețiculul endoplasmatic, mitocondriile, lizozomii, ribozomii și altele**. Viața organismului nostru — ca și a oricărei viețuitoare — nu se poate menține și perpetua, fără înnoiri celulare și autoreproducere. Fenomenul autoreproducerii — tulburător, complicat și încă incomplet elucidat — este indus din nucleul celulei, unde își are sediul **acizii dezoxiribonucleici (ADN)** — purtătorii zestre ereditare sau genetice. Iar membrana celulară este structurată astfel, încât în stare normală de funcțiune — având o structură destul de complicată — asigură viața normală a celulei cit și schimbul continuu de substanțe cu mediul extracelular.

Nu vom continua investigația spre străfundurile structurale și funcționale ale materiei vii — nivelul cel mai înalt de

organizare a materiei, cunoscut de om. Vom sublinia însă, în încheiere, câteva aspecte de fond. Mai întâi, organismul viu — uman — la maturitate conține peste 65 la sută apă. Există dovezi acum că apa aceasta din organism, și mai ales din celule — unde își are sediul procesele fundamentale ale vieții — nu este o apă obișnuită și nici cu un singur fel de structură. În al doilea rând, cele aproape o mie de miliarde de celule care structurează — funcțional și integrat — un organism uman, se sincronizează între ele, în funcționalitatea și existența lor, pentru a asigura viața întregului. Deocamdată, răspunsul la întrebarea „Cum se realizează acest sincronism atât de complex?”, nu poate fi dat decât foarte incomplet. În al treilea rând, un organism viu nu este o structură statică, ci extrem de dinamică — uimitor de dinamică. Neconținut se schimbă totul și totuși organismul rămâne egal cu sine în principalele sale funcțiuni. În al patrulea rând, apariția gândirii și a conștiinței, la om, pune probleme de fond întregii științe omenești, căci rămân încă multe taine de elucidat, desigur, nu prin ceea ce ar dori unii sau alții, legați de dogme și mistici ci, prin legile firești ale realității universale.

În sfârșit, se mai ridică acum și problema evoluției viitoare a omului, în primul rând ca structură biologică, apoi ca nivel de conștiință și de gândire. Ingineria genetică, îngemănată cu sinergetica proceselor vitale, a deschis drumul spre o lume pe care n-o bănuia nimeni acum 30—40 de ani. Cum va arăta omul viitorului, situat pe un nou nivel de structură biologică și spirituală? Iată o întrebare zguduitoare, la care răspunsurile sînt încă doar murmurate sau abia șoptite. Este sigur că evoluția viului, la întimplare, a scăpat din friele naturii și acum intră treptat în puterea diriguitoare a omului-demiurg. Ii va trebui însă omului o uriașă stăpânire de sine, un echilibru egal cu infinitatea pentru a nu ceda în fața unei nesfârșite forțe capabile, deopotrivă, să dezvolte viața în eternitatea existenței sau să-i curme firul pentru eternitate.

În prezent, omenirea are de soluționat problemele complicate ale unor relații neașteptate dintre om și creațiile sale neînsușite. Această omenire trebuie să se reducă pentru etapa unor relații viitoare dintre om și creațiile sale vii. Motive riguroase mă determină — alături de mulți alții — să-mi păstrez calmul și încrederea în triumful deplin al rațiunii umane, al forței inegalabile pe care inteligența umană creatoare o poate opune factorilor distructivi, generați de undulările instinctelor și ale chemărilor ancestrale.

ION MĂNZATU ■

Să facem Soarele să lucreze și mai mult pentru noi!

„Ca pe un album de familie”, dr. ing. Coleta De Sabata, prorectorul Institutului Politehnic din Timișoara, păstrează în biroul său un veritabil album cu „istoria cercetărilor timișorene începută în 1976 în domeniul utilizării energiei solare”, cercetări pe care le-a inițiat, captivând un numeros colectiv pluridisciplinar. Fiică cu fiică, urmăm „harta colaborărilor și realizărilor noastre”, certitudinii incontestabile ale unei surse sigure de energie ce poate să intre în producție nu de mine, ci chiar de azi. Urmărim hala solară a întreprinderii de produse ceramice din Jimbolia, prima de acest fel din România, ce utilizează căldura astrului pentru uscarea produselor sale (hala intrată în producție la 13 mai 1977). Prima soluție tehnologică validată, verificând și o soluție de arhitectură solară pentru construcții industriale, se află în funcțiune și azi, cu o rentabilitate marcantă prin economia de combustibili clasici. Urmărim Stația de la Săcălău pentru încălzirea bitumului într-un rezervor de mare capacitate — o altă soluție și un alt domeniu de utilizare. Economii de combustibil: 30 tone pe an. Un pas mai departe — concentratorul cilindroparabolic ce reușește să capteze energie calorică până la 150 grade Celsius. Pe baza lui s-a construit o altă stație pentru bitum, la Nădălb, în jud. Arad.

Concomitent, în numeroase alte centre și institute din țară se cercetează și se realizează soluții tehnice și tehnologice pentru cistigarea astrului în favoarea (mai ales) energiei termice. Se comunică rezultate, eficiențe, idei care n-au însă un numitor comun, un indicator colectiv de comparație pentru a ști care, în fapt este mai avantajoasă, mai rentabilă. Pe scurt, din sistemele de captare puse la punct până la ora actuală care reușește să imagineze, să capteze o cantitate mai mare de energie din cită dăruiește Soarele locului respectiv și cu ce cheltuieli? Colectivul catedrei de fizică a Politehnicii timișorene, condus de dr. ing. Coleta De Sabata, și-a asumat astfel cercetarea, concepția și realizarea unui aparat capabil să măsoare intensitatea radiațiilor solare în orice anotimp la orice oră a zilei, în orice loc pe pământ. Conf. dr. fizician Cristian Marcu, unul dintre realizatori, ne prezintă performanțele. Măsoară intensitatea radiațiilor în registrul de la 30 la 1200 wați pe metru pătrat. (Se cunoaște că intensitatea acestora variază în funcție de activitatea astrului, de anotimp, de poziția pe cer, de condițiile meteorologice dintr-o zonă sau alta). De ce de la 30 wați și nu chiar de la zero? De fapt, sub 50 de wați pe metru pătrat energia solară nu mai prezintă interes pentru

captare și utilizare. Limita superioară este iarăși o performanță a „Solaris”-ului timișorean, poate fi folosit și în Sahara și la Ecuator; peste 1.360 de wați pe metru pătrat nu apar decât în spațiul extraterestru. Cu un gabarit redus, propriu aparatelor electronice moderne, este alcătuit dintr-un captor propriu zis și partea electronică de măsură și compensare automată a diferenței de temperatură. Captatorul a necesitat numeroase calcule teoretice și probe experimentale privind coeficienții de absorbție a energiei și de transmisie pentru a-l face apt, capabil să preia întreaga intensitate a radiațiilor ce cad pe suprafața oglinzii lui active și s-o transmită aparatului de măsură, la rândul ei foarte precisă, de clasa 0,2. Nu vom intra în toate detaliile tehnice, important este că el rezolvă una dintre problemele cheie în alegerea celor mai bune sisteme constructive de captori solari și tehnologii de conversie, cistigând cele care reușesc să preia cit mai mult din intensitatea radiațiilor solare, important este că nu importăm asemenea apa-

rate, în plus „Solaris” este realizat cu componente integral românești. Cel interesat se pot adresa Catedrei de fizică a Politehnicii timișorene.

Dacă problemele captării radiațiilor solare sub formă de căldură sînt cunoscute și rezolvate, terenul pe care se dă încă o aprigă luptă în cucerirea acestei surse de energie este — iarăși se cunoaște — stocajul, păstrarea căldurii immagazinate în vederea utilizării în funcție de nevoi și pe întreg parcursul anului, mai ales în sezoanele reci, în perioadele cu cer acoperit.

Colectivul condus de dr. ing. Coleta De Sabata a abordat și acest teren, intrucit a captat nu înseamnă decât un drum la jumătate și relativ ușor de parcurs pe baza unor legi ale fizicii demult cunoscute. O viitoare casă solară-laborator se află în construcție în curtea Politehnicii. O casă în care se va trăi, se va munci, și se vor experimenta trei soluții de stocare a căldurii solare: în pământ, în apă, în piatră. Sub mica ei grădină cu peluze, arbori și flori există

un alt laborator — un uriaș bazin împărțit în alte trei bazine, fiecare testind una din formulele de stocaj. Laboratorul subteran comunică direct cu acoperișul unde se vor afla captori și, desigur, cu utilizatorii din încăperile casei — calorifere, robinete cu apă caldă menajeră. Captorii vor încălzi printr-un sistem de conducte apă, ce va fi stocat în subteran, prin alte țevi metalice menite să-l păstreze temperatura cu ajutorul izolației — pământ, pietriș, apă. De acolo, în circuit, va reporni spre folosințele locuinței. Fiecare bazin are aparatură de măsură, urmărindu-se pierderile de căldură, deci randamentul fiecărei soluții; în laborator se va înregistra și nota zilnic intensitatea radiațiilor, cu ce temperatură pleacă agentul spre „magazia” de stocaj, cu ce temperatură se întoarce, pe zile, pe sezoane, pe ore... Cea mai eficientă va fi o tehnologie a viitorului pentru cartierele de locuințe, pentru adevărate orașe solare. Ele sînt foarte aproape de generația noastră, grație și cercetărilor din orașul bănățean.

CICI IORDACHE ■

Către revista Flacăra

Stimate tovarășe redactor șef,

În urma notiței apărute recent în revista „Orizont” din Timișoara, cu privire la publicarea în revista „Flacăra” a celor trei fotografii legate de o serie de efecte privind componentele separate din apa naturală, țin să precizez următoarele:

1. Notița din „Orizont” prinde că, în luna octombrie 1982, într-un număr al său, au fost publicate toate trei fotografiile privind efectele apelor A, B și N, asupra cristalizării sulfatului de cupru. Doreșc să arăt că aceasta este o eroare regretabilă, intrucit la vremea respectivă nici nu exista fotografiat efectul apei A.

2. În ceea ce privește intenția ce se desprinde din notița revistei „Orizont” legată de paternitatea descoperirilor și aplicațiilor, inclusiv efectele apelor A, B și N asupra sulfatului de cupru — publicate în adevărată premieră mondială și complet de revista „Flacăra” — doreșc să vă precizez că există un document oficial — Brevetul R.S.R. Nr. 77382 pe care îl reproducem în fotocopy anexată, în care unicii autori, stipulați în scris și reali, sînt prof. univ. doctor Ion Mănzatu și subsemnatul. Orice comentariu în legătură cu aceste aspecte le consider de rea intenție și cu gîndul de a pescui în ape turburi.

— Asocierea altor nume în presa locală

sau de orice fel nu dă dreptul nimănui să se autoconsidere autori la ceea ce nu cunosc și nici nu au participat în realizare.

— Cit privește pe colaboratorul ing. V. Abrudan, precizez că sînt coautor cu el la multe alte brevete și descoperiri, dar nu și în cazul programului bazat pe brevetul menționat mai sus.

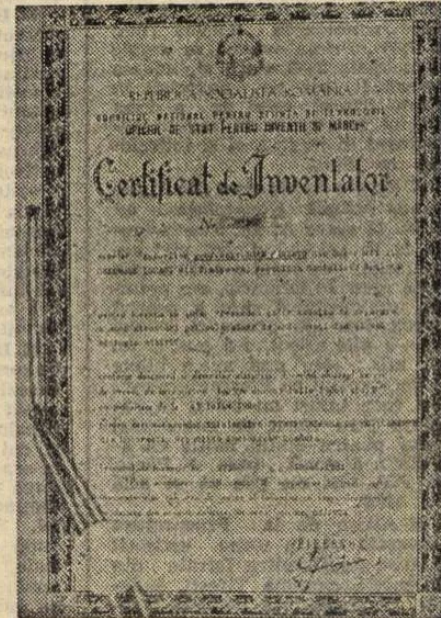
3. În ceea ce privește problema particulară, publicată în premieră integrală și internațională de revista „Flacăra”, doreșc să subliniez în mod special că efectele legate de spiralitatea cristalizării diferite a sulfatului de cupru în soluții de apă A, B și N, au fost prevăzute teoretic, încă din 1979, de prof. Ion Mănzatu și realizate experimental în exclusivitate de către subsemnatul în decurs de trei ani de eforturi deosebite și permanent dialog cu cel menționat mai sus.

4. Vă rog, de asemenea, să rețineți că nu dorim nici un fel de publicitate ieftină, cu atât mai puțin discutarea neprincipială și dăunătoare, în coloanele presei noastre, a unor obiective științifice, tehnologice și economice de o importanță deosebită pentru interesele țării noastre. Pentru a fi și mai clar, vă rog să rețineți că tot ceea ce a publicat până acum prof. Ion Mănzatu a fost în deplin acord cu subsemnatul, îndeosebi fiind și eu de aceeași părere cu dînsul că singurul proprietar adevărat asupra descoperirilor și aplicațiilor noastre, ale amindorura, este poporul român, căruia i le dăruim spre binele și bunăstarea lui.

Există încă multe lucruri care nu se cunosc și ale căror aplicații se vor face cunoscute la vremea potrivită.

Cu stimă deosebită,

Gheorghe Lucaci

■ Paul Orza și Valerian Petrescu din București ne scriu: „Acum sintem mulțumiți de alimentarea cu apă caldă și rece a blocului „Almo“-3 din complexul „Bucur Obor“, cu mici excepții determinate de defecțiuni neprevăzute.”

■ La scrisoarea Valeriei Mărgărit din Constanța, răspunde **Procuratura Generală**: „Rezoluția prin care s-a confirmat propunerea de neîncepere a urmăririi penale este netemeinică și nelegală. Ca atare, prin ordonanța noastră din 3 februarie 1983 s-a dispus înfrângerea acesteia, redeclinarea și reluarea cercetărilor.”

■ **Gheorghe Tepeș și alți 8 cetățeni din comuna Tulgheș, județul Harghita**, sesizează că de ani de zile microreleul de televiziune din centrul comunei se tot defectează și, deși o echipă de intervenție de la Toplița are în grijă acest releu, trec săptămâni fără ca televizoarele din Tulgheș să poată recepționa. Și sint, ni se spune, peste 250 de abonați.

■ **Direcția circulației din Inspectoratul General al Militei** răspunde la scrisoarea lui Ioan Ilica din Tîrgoviște: „Petiționarul a depus contestație la Judecătoria Slobozia, care, admitînd plîngerea a procedat la anularea procesului-verbal și a amenzii stabilite prin acesta pentru motivul că organul constatator nu a menționat concret în ce a constat atitudinea jignitoare a contravenientului”. Dar petentul arăta clar în scrisoare că, pentru el, pe primul plan nu e amenda ci abuzurile comise în serviciu de „organul constatator”. Răspunsul nu conține nici un cuvînt despre acestea.

■ **Mioara Iosipescu din Galați, blocul II, ap. 39, Tîgline II**, ne scrie că „în acest bloc instalația de apă este deteriorată, țevile sint sparte, apa curge în camere prin pereți, prin tavan”.

■ La scrisoarea lui Andrei Dumitrescu din București ne răspunde **Consiliul popular al sectorului 2** precizînd că s-a făcut un control și, într-adevăr, la centrul de carne din strada Vatra Luminoasă nr. 106 s-a găsit carne neexpusă la vînzare, iar gestionarul n-avea caiet pentru evidența banilor personali. A fost sancționat.

■ **Direcția sanitară a județului Galați**: „În urma scrisorii Mariei Ovidenie din Galați s-a dispus Dispensarul medical Corni luarea de măsuri pentru asigurarea permanentă a asistenței medicale în satul Urlești prin rotația cadrelor medii din dispensar, neputîndu-se înființa un punct sanitar fix, întrucît numărul populației din localitate este sub 950, așa cum prevede Decretul nr. 296/1963”.

■ **Procuratura Generală** ne răspunde că s-a declarat recursul extraordinar cerut de Bianca Sveasenco din Brașov, strada Castanelor nr. 10.

■ **Asociația de locatari din strada Miron Costin nr. 11 din Dej** sesizează că blocul, dat în folosință de zece ani, are mare nevoie de reparații, lucru ignorat cu — la fel de mare — consecvență de E.G.C.L. Dej.

■ **Victor Sarpe, din Tirgu Neamț, strada 6 Martie, nr. 3, bloc A 2, sc. A, ap. 8**, ne scrie că frigiderului său i s-au schimbat, în timpul garanției, de trei ori agregatul și termostatul. A cerut fabricii producătoare să-i schimbe pacostea frigorifică. Nici un răspuns. A primit doar confirmarea de primire la întreprinderea de frigider Găești a recomandatei nr. 81082, din 16 octombrie 1982.

■ **Ninel Marinescu din Lunca Mare, județul Prahova**, sesizează că navetiștii de pe traseul Paltinu-Cimpina, circa 175 de oameni, au la dispoziție un autobuz de capacitate mică la ora 5,45, următoarea mașină fiind la 7,30. Prima mașină se umple în primele 2-3 stații și, adesea șoferii îi lasă pe navetiști în drum. Sansa celei de a doua mașini nu înseamnă numai așteptarea ei în frig, ci și întîrzierea la lucru.

■ **Sergiu Suhăreanu din Huși, strada Mihail Kogălniceanu nr. 3, bl. 11 scara A, ap. 8**, ne asigură că în „orașul dintre vii” activitățile culturale-artistice sint prea rare. În ianuarie, s-a anunțat un spectacol care a cucerit urbea. Dar „în prima zi, după ce s-a pus afișul, s-a pus și un alt afiș: «Nu mai avem bilete la spectacolul cu FlorinPiersic»”. Cei care totuși au intrat în sală nu l-au văzut pe cunoscutul actor pentru bunul motiv că acesta n-a venit (n.n. — Poate că F.P. nici nu știa că se află pe afiș).

■ **Aflăm de la Procuratura Generală** că, în urma scrisorii trimise de Dumitra Istrate din Bănești, comuna Tîfescu, județul Vrancea, s-a declarat recursul extraordinar cerut.

Audiență comentată

Crivăț și omenie

A venit în audiență luni, 14 februarie a.c. îl cheamă Traian Bălc. Are 36 de ani. Este tractorist într-un județ din cele mai îndepărtate de București. Are 4 copii. Cu cîțiva ani în urmă niște huligani l-au bătut crunt. Desigur, a urmat procesul. Dar el a rămas suferînd. Cele aproape 20 de tăieturi la cap l-au lăsat aproape incapabil să scrie o scrisoare. Deși — spune — pe vremea cînd a fost la școală a învățat bine și scria frumos. A rămas de asemenea cu un picior bolnav. Tija metalică nu i-a fost scoasă încă. Piciorul e umflat de ani de zile și îi produce dureri cumplit. Medicii din județ nu pot sau n-au timp să-l ajute și i-au spus să nu se ducă în altă parte. În București, pe la cîce fusese, nu găsisse, zicea, înțelegere. Și n-are nici măcar o scrisoare către revistă. Și nici nu poate să scrie. Dealtfel, tot ce a îndurat el nu încapă în picuri și în registre.

Telefonăm la un mare spital. Aflu că directorul e în concediu. Șeful clinicii de ortopedie? E plecat și dumnealui. Cine îi ține locul? Un doctor care, la ora asta, nu mai e în spital. Mă cunosc eu vreunul? Nu. Îmi rămîne doar doctorul de gardă de la ortopedie. Îi aflăm numele și numărul de telefon. Un om necunoscut? Nu l-am văzut niciodată. Răspunde. Amabil. Înțelege din puține cuvinte ce vrem. Îi voi trimite pacientul. Întîi să-l vadă. Dar ce-o fi înțeles? Convenim să-mi spună miine dacă l-a internat. La ora 3 dimineața. La 8 fix. Explic omului cu ce autobuz să meargă, dar în minte aud deja un telefon sunînd ocupat, cam sună aproape orice centrală cînd te grăbești și, mai ales, cînd ești legat de o oră anume.

Nu mai e nimeni la audiențe. Oare-l va interna? Peste cîteva ore, acasă. Seara. Sună telefonul. De la redacție. Mi se spune că a telefonat un doctor — cum, nu mă cunoaște? — și a rugat să mi se transmită să nu-l mai caut dimineața la 8 fix: l-a internat pe pacientul acela pe care l-a ținut piciorul bolnav exact pînă la poarta spitalului. „Popescu, Mircea Popescu, parca așa a zis că-l cheamă”.

Intotdeauna sperăm că asemenea oameni există. Marea lor omenie, contracarează decisiv motivele dramatice de disperare ale unui alt om. Și îi redau încrederea. Sau starea de sănătate. Uneori îl readuc la viață.

Oamenii de aleasă și decisivă omenie există. După o asemenea mărunță intîmplare, speranța devine certitudine, adică un fel de haină superbă care ține de cald în orice ger și împotriva oricărui crivăț. Nu se dau recompense pentru bunătate și pentru însușirea elementară de a-ți fi milă, de a nu putea fi indiferent față de suferința unui om, după cum nu există nici o prevedere în nici o lege sau regulament care să oblige la așa ceva. Pentru clipa, pentru clipele lui de bunătate și de omenie ce depășesc chenarul oricărui obligații, îngăduiți-mi aceste cuvinte către un om pe care nu l-am văzut niciodată: mulțumesc, doctore Mircea Popescu, de la Spitalul Brîncovenesc!

DORIN GHERGHINESCU

■ **Din Timișoara, Intrarea Sunețului nr. 1, blocul 221, sc. 1, ap. 10** ne scrie Anton Olteanu care, la 10 ianuarie 1983 a cumpărat o bibliotecă „Ana” livrată de C.P.L. Gherla. Abia după ce a urcat-o în mașină, vînzătorul i-a spus că nu-l poate da și cele 24 de butoane fiindcă n-au sosit de la fabrică. Să vină peste cîteva zile. Dar butoanele n-au mai sosit.

■ **Direcția județeană de poștă și telecomunicații Bihor**, în răspuns la scrisoarea Doinei Albescu din Oradea, scrie: „În sarcina personalului nostru se reține doar vina de a fi grăbit încașarea debitului, supunînd la desființare postul telefonic în cauză cu 15 zile mai devreme, din eroare, motiv pentru care a fost sancționat disciplinar. La 7 ianuarie s-a restabilit legătura telefonică a petentei fără taxe”. Dar situația nefirească a fost creată de o încălcare a notei de plată a petentei cu 769,50 lei pe o perioadă în care a fost plecată din județ iar casa a fost închisă. Asta nu-i interesează pe semnatarii răspunsului, care mai uită să precizeze și numele vinovaților.

■ **Teodor Iftode, Iași, strada Drobeta, nr. 3, bloc Q4, scara B, ap. 20**: „În anul 1947 mama mea a plecat din Moldova cu doi copii, un băiat de 9 luni și o fată de doi ani și jumătate. Au ajuns la București unde au primit ajutor. Fetița a fost înfiată de un cetățean pe nume Nemeș Neculai, strada Tabacului nr. 4, aproape de Podul Grant. Noi, 4 frați și trei surori, împreună cu mama noastră vrem să știm ce s-a întîmplat cu sora noastră”.

■ **Direcția generală pentru dezvoltarea construcțiilor de locuințe social-culturale și administrație locativă din cadrul Consiliului popular al municipiului București** ne trimite următorul răspuns cu data de 8 februarie 1983: „Referitor la articolul apărut în nr. 45 al revistei FLACĂRA în care asociația locatarilor, bloc II/5 din Șoseaua Neagoe Vodă nr. 13-15, reclamă faptul că blocul nu are instalația de gaze în funcțiune, vă informăm că în prezent blocul are instalația de gaze în funcțiune”.

■ **Din Roman ne scrie Dinu Ungureanu**: „La stația PECO din orașul nostru publicul nu este servit corect. Cei de la stație dau benzină peste rînd la cunoștințe și cul oferă ceva. Într-o seară, la ora 19,30, m-am așezat la rînd după alte 17 mașini, ca să iau dimineața benzină de 100 de lei. Vînzătorul de serviciu, după ora 22, a dat benzină la rude, prieteni, cunoștințe, dar nouă, celor de la rînd, nu. Așa se întîmplă de luni de zile: cine stă corect la rînd așteaptă ore

bune și asistă la diverse serviri de genul acesta.

■ **Procuratura Generală**: La scrisoarea Mariei Miculescu din Pucioasa-Miculești nr. 51, județul Dimbovița, vă comunicăm că, examinînd cauza, s-a constatat că hotărîrile judecătorești criticate sint netemeinice și nelegale, astfel că s-a declarat recursul extraordinar.

■ **Relu Vilean din Giurgiu, intrarea Luncei nr. 5** ne scrie că în respectivul municipiu nu se găsesc sifoane la magazine și că unele publicații se vind cu suprapreț. „Rar găsești un chioșc unde să se vîndă „Flacăra” sau „Magazin” la preț oficial”.

■ **Consiliul popular al municipiului Ploiești**, răspunzînd scrisorii locatarilor din blocul 15 B.2, bulevardul Republicii nr. 18, arată că s-au luat unele măsuri — s-au dat chiar amenzi pentru ca unitatea nr. 109 Fortuna să nu se consacre mîndriei și poluării. Răspunsul dat în februarie la scrisoarea trimisă de noi la Ploiești în noiembrie precizează chiar că la nevoie, adică dacă mizeria și poluarea se vor menține, atunci — și numai atunci — „se va studia posibilitatea mutării magazinului”. Carevasăzică, la voia Fortunei.

■ **Adrian Stănescu din Ploiești, strad Baraolt nr. 5, bloc 40 B ap. 52**, sesizează că a cam dispărut din librării colecția „Biblioteca pentru toți” și că, de la o vreme, în loc să fie pentru toți, respectivele cărți sîcsoase de Editura Minerva au ajuns să fie mai greu de procurat, cînd apar, la fel ca acele volume care fac senzație nu numai în public, în general, dar mai ales printre librari și prietenii lor.

■ În FLACĂRA nr. 51, din 1982 această pagină cuprindea și scrisoarea lui Gheorghe Moise din Bărbătești, Vilcea, în care cerea sprijin pentru procurarea unei cărți. A și primit-o, chiar de la autor. Titlul exact: „Bătălia din zona Sibiu-Cîlneni”. Numele autorului exact: colonel (r) dr. Victor Anastasiu.

■ **Procuratura Generală** ne înștiințează că s-a declarat recursul extraordinar cerut de Paraschiva Burchiu din Cimpina.

■ **Iancu Teodora, Urziceni, strada Pionierilor nr. 8, bloc B 4, ap. 1**: „În orașul nostru ni se furnizează cînduă 3 ore pe zi din 24, în două reprize egale, dimineața și seara. Apă caldă avem numai 2-3 ore săptămînal și curge numai la parter și la etajele unu și doi. În oraș, la cei ce stau în blocuri cu încălzire centrală, funcționează peste 400 de sobe cu petrol și motorină și cel puțin tot pe atîtea radiatoare electrice cu care abia ridicăm temperatura la

16-18 grade dimineața și seara cînd funcționează și centralele termice, că, în rest, abia reușim să avem 12-15 grade.

■ **Ion Panait, București, strada Săcele nr. 6, sectorul I**: Deoarece boala mea a survenit în timpul și din cauza îndeplinirii atribuțiilor de serviciu, am fost pensionat. Dosarul a ajuns la casa de pensii a sectorului I. Mi s-a acordat gradul II de invaliditate pe 6 luni fără drept de muncă. Dar, de la data pensionării — 28 august 1982 — nu am primit nici un ban iar copilul meu n-a primit alocația de stat.

■ **Consiliul popular Moinești** ne răspunde că, în urma solicitării din scrisoarea lui Pavel Pușcasu din Moinești, strada George Enescu, bloc A 4, ap. 38, biroul executiv al consiliului popular din localitate, în ședința din 4 februarie a repartizat Uzinel „Tehnoton” din Iași o cameră corespunzătoare, necesară atelierului de reparat aparate electrice în garanție, la Moinești.

■ **Vasile Simion**, asistentă medicală pediatrică a fost transferată la 25 octombrie 1982 de la Spitalul Ștefănești la Spitalul Racovița, ambele din județul Argeș. Dar planificatoarea Maria Soare a tot amînat-o cu nota de lichidare, spunîndu-i mereu că nu e gata. Tergiversarea a continuat luni de zile, iar Vasile Simion a rămas restantă pe plata ratelor la O.C.L. Poate face cineva lumină în această încurcătură!

■ Ne scriu din Arad douăzeci de muncitoare de la Întreprinderea „Tricoul roșu”, cerînd o mină de ajutor pentru colega lor Eudochia Hanga, muncitoare foarte bună, mamă a doi copii. Degradarea prin alcoolism a soțului acesteia, Florian Hanga, a culminat la 14 februarie 1982 cînd și-a alungat din casă nevasta și copiii, fără a le da măcar lucruri necesare pentru a se muta la iarnă. Nu i-a mai primit. Instanța a hotărît reintegrarea în spațiul a mamei și evacuarea lui Florian Hanga. Executorul a refuzat să se ducă să-l facă datoria. Culmea, dosarul s-a pierdut. S-a deschis o nouă acțiune. Aceeasi hotărîre. Care iar nu se execută. Așa că mama cu copii peregrinează pe la rude.

■ **Ion Epureanu, strada Aviator Iliescu, nr. 5 București**: Vă mulțumesc foarte mult. Datorită intervenției dumneavoastră la I.C.A.B. am rezolvat problema.

■ **Ion Albu, strada Zorile nr. 2, bloc I.P.E.C., scara A, ap. 15 Caransebeș** a cumpărat „un cauciuc tipul D 111 155/13” produs de fabrica de anvelope „Victoria” din Florești, județul Prahova. La un rulaj de 2.865 de kilometri, obiectul a făcut explozie. „Expertii consultați la mai multe centre de vulcanizare mi-au spus că e defect de fabricație și nu poate fi remediat”. Hirbul a fost expediat la producător de la 15 iunie 1982. Care producător, de atunci meditează.

■ **Din Brașov, ne scrie Radu Fruntes**: A fost splendidă ediția a XV-a de anul acesta a tradiționalei sărbători „Iarna la Șirnea”. Iată și o fotografie de la Șirnea.

■ **George Marinescu, București, alea Măgura vulturului nr. 9, bloc 435, scara B, ap. 41**: „Conform recomandărilor publicate, am solicitat și eu acel vin tonic pe care îl prepară Centrul din strada Horațiu nr. 10. Am primit o înștiințare despre închiderea activității pînă în primăvară, întrucît nici pînă acum nu s-au introdus gaze pentru încălzirea clădirii și pentru tratamente”.

■ „Acum patru ani, un teren nefolosit din satul Letca Veche, comuna Letca Nouă, județul Giurgiu, a fost amenajat și transformat în teren de fotbal. De curînd a fost arat. Tinerilor din acest sat le rămîne doar terenul din centrul de comună, la 7 kilometri. Probabil, ca să fie stimulați”. Semnează Miu Marian din Letca Veche.

■ **Rodica Ardeleanu și un grup de lucrătoare din cadrul I.C.S. mărfuri alimentare din Satu Mare** semnează o scrisoare în care sesizează că magazinul cu autoservire nr. 1 UNIC din strada Ștefan cel Mare nr. 1 n-a avut niciodată încălzire. Și n-are nici acum. Și nu e bine. E frig. Multe lucrătoare de acolo s-au îmbolnăvit, iar computurile îngheață în borcane, iarna.

■ **Ioan Gavrilă din Sighișoara** ne scrie că, de doi ani nu găsește o anvelopă și o cameră

pentru MOBRA lui personală, deși a căutat și în Mediaș, Agnita, Dumbrăveni, Sibiu, Tirgu Mures, București, ba chiar și la Uzina „6 Martie” Zărnești.

■ **Gheorghe Voloșenue din comuna Piatra Șoimului, județul Neamț** ne asigură că stațiunea balneoclimaterică Negulești se află într-o nefericită stare de părsire, deși mai de mult era foarte bine gospodărită iar apele sint excelente pentru suferinzi de reumatism, anemie, boli de piele, rahitism, afecțiuni pulmonare.

■ **Elena Mirea din București, bulevardul Apicolitorilor, nr. 16, sectorul I** a cumpărat la 6 mai 1981 un televizor „Diamant 256” de la magazinul UNIREA. Aparatul, defectat în timpul garanției, a stat mai mult la reparat de sase ori — la Laboratorul 13 Decembrie.

■ Din Iași ne scrie profesora Elena Popa, strada Ștefan cel Mare nr. 7 că prin unele școli din municipiu și-au făcut apariția doi organizatori de spectacole din partea Casei de ajutor reciproc a pensionarilor, pe nume Uilecan și Alfons Radvanschi, care difuzează copioase bilete, la prețuri desul de piperate, cu promisiunea că vor da niște spectacole extraordinare. În realitate, în aceste pseudo-spectacole joacă și cîntă niște diletanți ce nu au nimic comun cu arta românească, ba chiar pun în pericol gustul copiilor pentru frumos.

DORIN GHERGHINESCU

Poșta redacției

■ **Alexandrina și Constantin Uță**: București: Desfacerea infirierii poate fi cerută de către infiat, părintii firești ai acestuia, instituțiile de ocrotire, unitatea tutelară, organe ale administrației de stat, precum și procurorul, dacă aceasta este în interesul infiatului. Dv. nu vă încadrați în reglementarea susmenționată! ■ **Aurel Voloșenue** — Gorki (U.R.S.S.): Îi puteți scrie la Centrul medical de fonoaudiologie și chirurgie funcțională ORL, str. Mihail Ciocanu nr. 21, sect. 5, București ■ **Victor Cănanoin** — Tg. Jiu: Nu ne-ați precizat gradul de invaliditate. Reveniți. ■ **Elisabeta Vulpescu** — Negrești (Argeș): Chiar dacă ați născut opt copii, toți fiind în viață, nu vi se poate reduce vîrsta de pensionare, deoarece nu aveți vechime în muncă de cel puțin 25 de ani ■ **Doina Plăcintă** — Moldova Veche (Caras-Severin): Da, se ia în considerare ■ **Ricu Manta** — Fălticeni: Nu se poate să nu existe în Fălticeni un medic care să nu vă scape de necazul pe care îl aveți ■ **Ioan Petru** — Belint (Timiș): În situația dv. nu se cumulează, sinteti invalid de război gradul III ■ **Iuliu Lazăr** — Oradea: „Metodologia” o puteți afla interesîndu-vă pe plan local ■ **Victoria Popescu** — Năvodari (Constanța): Mai aveți. Nu îndepliniți nici una din condiții (vîrstă și vechime în muncă) ■ **Ioja Andar** — Gh. Gheorghiu-Dej (Bacău): Încadrarea este corectă ■ **Petrisor Hurmuz** — Cluj-Napoca: În cazul celor care nu au drepturi locale în imobil, dar care au fost primiți în locuință de titularii suprafețelor respective pe perioade ce depășesc 15 zile în cadrul aceleiași luni calendaristice, există obligația de a se contribui pentru întreaga lună la plata cheltuielilor comune ■ **Sebastian Moraru** — București: Întrucît pe timpul cit ați urmat școala de mîștri nu mai erați încadrat în muncă, perioada respectivă nu constituie vechime în muncă ■ **Victor Gorgan** — Unțeni (Botoșani): Fiul dv. poate beneficia de cărucior numai contra cost ■ **Nicolae Tănase** — Borlești (Neamț): Dv. și soția sinteti pensionari de stat, nu ați muncit în C.A.P., deci nu puteți beneficia de lot în folosință ■ **Titus Furdul** — Cluj-Napoca: Ne scrieți: „e necesar și e timpul să intrați în tainele dosarului penal...”. Nu e nici timpul și nici necesar atîta vreme cit nu știm despre ce este vorba.

MARGA NEDELEA

● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviu ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviu ■ Note

**MIHAELA
MARTIN:**

**Competiția
naște
totdeauna
valori**

— Cîți ani aveți, Mihaela Martin?
— Împlinesc anul acesta 25.
— Și de la ce vîrstă cîntați la vioară?
— De la 5 ani. Primul meu profesor a fost chiar tata.
— Rana aceea de sub bărbie e de la vioară?
— Da.
— V-a plăcut de la început muzica?
— La început mă amuza, era ceva nou pentru mine. Am intrat la o grădiniță de pe lângă Liceul de muzică nr. 1 unde deja am pornit să studiez sistematic.
— Dumneavoastră ați trecut cu bîne acest test. Ce-a mai urmat?
— Au urmat cei mai grei ani. E plăcut să cînti la vioară, dar pînă ajungi să-i stăpînești toate tainele astfel încît să poți descifra orice partitură, e îngrozitor de plicticos. Îți trebuie multă voință ca să nu renunți. Norocul meu a fost că am avut o profesoară excepțională: Elena Schmitzer, care nu m-a lăsat să abandonez.
— Norocul a fost totuși în mîinile dumneavoastră. Numai așa se explică faptul că la 12 ani cîntați concertul de Mendelssohn-Bartholdy.

— Poate. Ce-a urmat mi s-a părut mult mai ușor. Nu mai puteam să-mi concep viața în afara muzicii.
— Cred că e destulă monotonie în viața dumneavoastră. Îmi închipui că ați făcut destule sacrificii, încă din copilărie, pentru a vă construi un destin de excepție.
— E ceva adevăr în ceea ce spuneți, dar să știți că nu am fost o frustrată și nu regret absolut nimic din ce-am făcut. Cel puțin pînă acum.
— Cînd ați intrat la Conservator — unde ați avut ca profesor pe reputatul nostru violonist Ștefan Gheorghiu — erați deja laureată a unor concursuri internaționale de mare prestigiu precum cele de la Glasgow, Praga, Londra, Bordeaux...
— Niciodată succesele pe care le-am obținut nu m-au mulțumit. Atunci cînd publicul mă aplaudă bineînțeles că mă bucur, dar în același timp mă gîndesc și la lucrurile care nu mi-au ieșit ca lumea și care, deși n-au fost sesizate de toți, bineînțeles că mă nemulțumesc.
— Nu v-ați pierdut niciodată capul din prețina succesului?
— Sint sinceră cu dumneavoastră: îmi face plăcere să am succes, și l-am avut de

mică. O vreme dorința aceasta — pe care mi-o veți ierta, sper! — a fost singurul imbold în activitatea mea. Vorbesc de perioadă, cînd eram încă o fetiță. Dar niciodată n-am devenit înfumurată și nu am privit cu condescendență la ceilalți. S-a întimplat însă o dată să fiu deosebit de fericită: în 1978, cînd am luat premiul II la concursul de vioară „P.I. Ceaikovski” de la Moscova. Dintre români, la acest concurs doar Ștefan Ruha, în 1958, mai luase premiul III. O scurtă perioadă după aceea parcă pluteam, parcă nu mai eram eu... Și chiar că nu mă mai recunoșteam din moment ce — pentru prima oară în viața mea n-am mai studiat cît trebuia. Rezultatul? La Montreal, într-un concurs unde credeam că voi lua premiul I, nu l-am luat decît pe al doilea. De-atunci m-am lăsat să mi se mai urce la cap.

— Nu cu multe luni în urmă ați cîștigat un important premiu la Indianapolis. Ce valoare are premiul?
— 10 000 de dolari.

— Spuneți-mi cîteva amănunte în legătură cu desfășurarea concursului.

— E un concurs de un nivel destul de ridicat, care se ține din patru în patru ani. Au fost 45 de concurenți din 29 de țări. Presa americană a remarcat, printre altele, că patru din cei șase finaliști erau elevi ai celor din jurul și că eu am cîntat pe o vioară de un nivel modest.

— Ce vioară?

— Nu am o vioară proprie. Cînt de obicei pe o vioară Salomon, pe care mi-a dat-o Filarmonica. La Indianapolis, un american care m-a ascultat mi-a împrumutat pentru un an o foarte bună vioară Gagliano.

— Ați dat și cîteva concerte.

— Da. În localități nu foarte importante, fixate dinainte pentru cîștigător. Esențial este că am perfectat cu această ocazie o serie de concerte de care depinde mult afirmarea mea în continuare, printre care unul în mai la New York. Ca să te impui acolo e foarte greu. E o concurență îngrozitoare.

— Ați fost în turnee în Bulgaria, Ungaria, Uniunea Sovietică, Italia, Olanda, Finlanda, Mexic, Polonia, S.U.A., R. D. Germană... Sînteți un nume cunoscut în lumea muzicală mondială?

— O, nu! Cel puțin nu în așa măsură încît oricine îmi aude numele să știe și cine sint.

— Cît studiați zilnic?

— 4-5 ore. Apoi citesc, ascult multă muzică, vizitez expoziții de pictură...

— Satisfacțiile sînt însă la fel de mari ca și eforturile. Dar cum ați fost întîmpinați prin locurile pe unde ați trecut?

— Aproape peste tot pe unde am fost se știe că, deși avem o țară mică, avem totuși un mare număr de valori. Este o formidabilă concentrare de talente care oriunde se duc nu stîrnesc decît admirație. Ar trebui însă ca în jurul lor să se facă mai multă publicitate. Să nu trebu-

(Continuare în pagina 15)

GEORGE ARION ■

Vorbii și scrieți românește

Argument

Cînd eram în școala primară aveam un învățător care ne făcea să asudăm cel puțin săptămînal cu dictări care cuprindeau fraze de felul: „Pusu-l-ai unde ți-am spus?”, „Făcut-ai cum mi-ai promis?”, „Cînd m-ai mai văzut așa?”... Păștrez și acum caietul.

În treacăt fie zis, n-am fost de acord și nu sînt nici acum cu asemenea metode de teroare lingvistică, dar nu pot să nu accept necesitatea lor. Firește, cu exemple mai... omeneste!

Limba română se prezintă vorbitorului în realizarea ei concretă ca un „continuum”. Cel ce percepe (sonor sau transformînd semnele grafice în imagini sonore) limba română aude cam așa ceva: „Aipusdetergentiarufu?Nu,amsăpun!” (am marcat aici, cu semnele de punctuație, intonația posibilă a discuției dintre două gospodine posibile). Depinde acum numai de competența lingvistică a vorbitorului să-și dea seama dacă răspunsul trebuie decodificat ca „Nu, am să pun” sau „Nu, am săpun”. Uneori, nici această competență nu este suficientă și decodificarea depinde numai de situație.

Ceea ce vreau însă să subliniez este că, vîrem, nu vrem, atunci cînd vorbim (fie că transmitem, fie că primim un mesaj) facem o analiză a materialului lingvistic pe care-l folosim. Iar o analiză înseamnă o gramatică. Desigur, putem vorbi (sau cel puțin așa ni se pare) și fără să ne explicăm această gramatică, dar cu cît o constientizăm mai mult — deci cu cît îi stăpînim mai bine regulile — cu atît vorbim mai corect. Mai corect înseamnă mai eficient; mai eficient înseamnă mai economic. Pe scurt, înseamnă că și gramatica are un loc în viața noastră contemporană cu toate cerințele ei.

Există și păreri conform cărora n-ar avea importanță dacă undeva lipsește o linioară sau o virgulă este pusă între subiect și predicat. Nu vom putea subscrie niciodată la astfel de cedări — linioara și virgula înseamnă mai mult decît faptul că ai trecut printr-o școală, înseamnă că ai și învățat ceva din ea — de exemplu, să observi și să analizezi o situație; analizînd-o, o vei încadra într-un sistem și o vei aprecia nu empiric, ci în mod științific.

V-ați gîndit vreodată că gramatica înseamnă și așa ceva?

CEZAR TABARCEA ■

P.S. Toate aceste gînduri mi-au venit în minte cu ocazia rătăcirii morale a citorva zile libere (legali!) pentru că m-am dus într-o stațiune de odihnă (o respect prea mult ca să-l dau numele) la intrarea căreia se găsea nefericitul anunț „Bine a-ți venit!”

A doua carte cu prieteni

Grig

Se pune întrebarea nedelicată dacă un reporter literar (există și din ăstia!) e făcînt la bilă de vifore? Îndrăgostiți generos de drumuri, precum părințele lor Egon Erwin Kisch, el vîd lumea cu ochii dracului, clădiți din cețuri, indoleli, bucurii morganitice și mișniri vinete. Scormonesc, sapă, dau cu tirnăcopul și nu leapădă nimic. Ei sint vinul amar și ruina ideii de confort. Fieroi și ca înfățișare sau pînă, toți își simt pulpele strîine în moletiere de război. Tuturora le ninge pe horn cucuveaua cînd stau acasă și le înfloresc ciulinii în paharele băute prin gări sau aeroporturi. Ei nu caută decît oameni și evenimente și niciodată iarba, nici măcar iarba care se lasă scărpinată pe burtă de vîntul cu os de secătură.

Printre ei, scos parcă dintr-un album de englezoaică înecată în Tamisa, Ion Grigorescu. Noi îi spunem simplu: Grig. Tălmăcit în piatră de Ploiești (băiat de gîzari, după cum se vede), numele ăsta de alînt e fotografia gri-pal a unui om ce-și arată-n literă nu colți, ci fantoma lor, pentru că dinții cu care rupem plina și ducăm marea morții sint mai prejos decît sticlierea lor mistificînd timpurile. Fantome sint și mestecenii înzăpezii. Visul lor dă ocol poenii, dar scapără amețitor în poleiuri. Visul dus, visul străin de prezent e al poeziei. Acest minunat spulber de neatenție, această scuturare de a fi și a nu fi aleva, pe care Grig o dăruiește cuvintelor e otrava fierbinte ce-l distanțează de reporterii de parastas dansant. El nu caută niciodată eroarea, ci numai aureola, fie ea și năpirlită sau jupuită de piele. Viața la apogeu și catastrofa născînd răsturnări fundamentale. Grig știe mai bine ca oricine că reportajul înseamnă exacerbarea sensurilor sub naște bolți de fermitate austeră. În albul lemnului său, Grig va rămîne toată viața elevul marelui Konstantin Paustovski, în clasa cărui a studiat, la Moscova. În credința alor mei din Bărăgan, veche de cînd cîmpia, un soarece care gustă dintr-o bucătică de anafură se schimbă-n liliac pe grinzile a două veri lungi. Nu m-ar mira să dănuie aceleași

închipuirii și-n bisericile cu ceapă de aur din largă Ucraină. Esențial rămîne faptul că din Coșul cu conuri de brad al Profesorului, Ion Grigorescu a cules umbra fluidă a tristeții din prea multă dragoste, mirosul de mere coapte și furate cu sinul, unde de sunet alergînd pe ape. Și cu osile pline de păcura Ploieștilor, neagră, viscoasă și stîrnind toate lăcomiile, s-a azvîrlit în Spectacolul lumii, în volbură lui grotescă și deconcertantă. Ca să înțeleagă și să întoarcă întelesul spre noi. Văr cu Nichita Stănescu (ca să vezi în cite colțuri bate praștia la Ploiești), Grig își împarte viața și la vulturi și la corbi — celor înnebuniți de necunoscut le ninge buzele cu miera dorului de-a vedea cîntecul prin frunză oarbă, celor seacăți de-o stingere prematură și de care poate nu sint vinovați le desenează vatra de unde, cu o clipă mai înainte, au pornit-o în galop arcașii. Și asta pentru că în mîinile lui, documentul, adică temelia reportajului, se împodobește cu visul în care plutește, veșnic neadormită, ideea de zbor. Grig adaugă emoției volutele misterului. El știe că în rai nu mai sint de mult locuri și că iadul e mult prea plin de sine, de aceea împletește geamătul cu momeala virtutei, vehemența cu seducția și ispita teritoriilor virgine cu plumbul iluziilor. Iar atunci cînd hidromelul face spumă, cînd suie copii în cuiburi de barză, iar cuiburile le urcă pe o masă cu flori, se schimbă în poet autentic, persecutat de melancolii senine.

Proprietar peste meridiane exotice, trenuri pîndite de întîmplări misterioase și mai ales taine ce nu vor să se lase dezlegate decît în vraja clipei de la miezul nopții, el mai stăpînește, în colțul cu nuferi de la izvoarele Snagovului, o casă mică, două camere cu prispă, un nuc bătrîn, un brad (mereu i se fură, în ajunuri de Crăciun viscolite și el mereu aduce alt pui din munte) și un rînd de pruni. Mi-ar fi plăcut să-l denunț că sub pruni are și-un cazan de stors lacrima cu pricina. Nu are. Fără acea mică instalație, prețind mai mult decît o comoară, îl asigur (și cred că sint și-n gîndurile vărului Nichita Stănescu) că Spectacolul lumii se desfășoară cu o suferință în plus. De ce, Grig, de ce nu vrei să fim aproape de tine, colea, cînd își dă septembrie arama pe față?!

FANUȘ NEAGU ■

Noua frontieră

a sufletului uman

Auzit, fără voce

— De bună seamă, sunt un om influențabil și voluntar totodată, datorită capacității mele de a bate cîmpii, cît și a talentului deosebit de a mă lăsa fascinat de cauzele pierdute, pe care, deși le intuiesc exact, le apar pînă în pinzele albe.

— Păcat!

— Dar ce, tu nu ești cu picioarele pe pămînt?

— Nu, eu sint cu picioarele pe mare.

NICHITA STĂNESCU ■

POEZIE

„Fintini în mare“

Considerabil diferită față de poemele „olte-nești“ și metafizice din „La Lilieci“, lirica mai recentă a lui Marin Sorescu, adunată într-un volum, „Fintini în mare“ (Ed. Eminescu, 1982) aduce sub un anumit aspect elemente izbitoare în „Moartea ceasului“, în „Tineretea lui Don Quijote“, în „Tusiti“, adică dinaintea de 1973 când părea că se produsese cu poetul o modificare iremediabilă. Dealtfel, nici nu este sigur că avem în

„Fintini în mare“ o „lirică mai recentă“ ci, mai degrabă, o antologie de producții mai vechi și mai noi, rămase, atunci când s-au scris, în afara volumelor cunoscute: adunarea lor la un loc, explicabilă cine știe cum, prezintă însă indiscutabil materia unui rezumat asupra cărui critic se poate aplica senin.

Poetul și-a împărțit materia lirică heterogenă în trei cicluri, „Prizonierul din cafea“ (cel mai interesant dintre toate), „Tangente la cerc“ și „Fintini în mare“ (acestea conținând poezii neobișnuite, se va vedea, față de ceea ce știam că produce autorul). Insa, cu toate acestea, omogenitatea creației nu se poate pune la îndoială aici, prin ceea ce are memorabil acest volum, el nu iese din „sorescianism“. Sunt, mai întâi, producții de eboșă, pe care le recunoaștem, ici și colo, în ceea ce publicase Marin Sorescu mai înainte. „Ocol“ reia, interrogativ, teza din „Drumul“ (din 1965), care era, e adevărat, mai dramatică. „Noe“, fixat aici în aceste neconvenționale proporții lirice: Zdranc! Zdranc! Zdranc! / Gîndurile mai vechi se dau la fund / Lată-mă și tuifcă fără pereche / Pe acest potop / Gata de noi absorbiți, era și în materia unui mai vechi, excepțional poem, „O să plouă“ din „Astfel“ (1973). Umorul negru, de aici: „Eu cînd vreau să mă odihnesc / Sint bolnav / Căd la pat, / Închipuiți-vă ce bolnav / O să fiu / Mort“ se manifestase și pînă azi. „Lirica străzii“, înzestrată cu simbol, după un procedeu fabulistic (din „Sincronizare, cuvinte și viață“ și din alte remarcabile poeme) nu aduce sub raportul stilului mai nimic față de ce se știa. Nouă și admirabilă e această fulgurantă poezie, „tărănească“, de diaphanitate japoneză. „haiku“: „Trec pe cer, în formă fixă / Cooorii / Sonetele țărănilor“ („Unghi“). Dacă în aceste jocuri, ingenioase nici vorbă, complicația conținutistică nu se poate lua în discuție în schimb în alte câteva poezii, excelente, poetul vădește un ermetism ludic pe care îl poate dezvolta, miine, cu deplin succes. În „Invizibilități“, unde e vorba de niște enigmatice „barbari“ sau aici în această scurtă lirică: „Lacrimile se preling pe obraji / Într-un fet de evaziune / Subțire / Realitatea asta / Din ochi / Ochii fac vocalize“, inventivitatea se bizuie pe o filosofie și nu se exercită în gol. Sint, e adevărat, și alte elemente de retenție aici, printre care o „Roadere“ unde vorbirea în doi peri, tipică pentru Marin Sorescu, atinge probabil un nivel cu greu de întrecut: „Bat un cui în liniște / Liniștea e atât de densă / Încît poți să bați în ea un cui / Și s-a-gă de el un ștreang / Și să-mi bag capul în liniște / Și să mă biți / Făcînd jocul funiei“. Absolut insolite pentru cine cunoaște bine opera lui Marin Sorescu sînt însă cîteva sonete din ciclul „Tangente la cerc“, senzaționale la un poet care nu dădea semne că ar pune mare preț pe rigoare. Insa estetică sonetele lui Marin Sorescu nu sînt deloc neglijabile chiar dacă ici și colo asemănările cu alții sînt înverdate, ca aici unde poetul păunescianizează probabil involuntar: „Cînd roata roșie pe cer s-arată / Avînd drept osie întreaga listă / A celor care încă mai există / Dar care-s condamnați la tras pe roată“ / etc. etc. Adăugînd la acesta un absolut labian poem, „Duhul locului“, avem a observa, în fine, că în lirica lui Marin Sorescu materia comună generației lui e mult mai activă decît pare. Chiar și pentru o asemenea relevație și tot ar merita să salutăm „Fintini în mare“, volum de tot merituri.

ARTUR SILVESTRI ■

PLASTICA

Pictor de pasteluri
și naturi tăcute

Născut în 1940, Benone Șuvăială are, în conștiința tuturor celor ce-l cunosc atelierul și opera, statutul artistului tînăr și vreme îndelungată ideea aceasta, a tineretii neconținute, îi va da puteri fiindcă, o știm, la artiști toate au alt nume, iar bătrînețea se cheamă maturitate.

Amintindu-ne că a debutat în 1966 — după ce și va fi încheiat studiile la Institutul „Nicolae Grigorescu“ — putem socoti în seamă-i optsprezece ani de meșteșug. Ori, optsprezece ani fac aproape două decenii, un timp bun pentru o operă, un timp, oricum am cîntări lucrurile, lămuritor în ce privește vigoarea și calitatea unei picturi. Foarte simpatizat de scriitori, care i-au comentat îndeosebi elementul afectiv, pricepera de a alege din peisaj unele fine melancolii, darul asociativ, Benone Șuvăială n-a avut, totuși, pînă azi și definiția completă a creației sale. Cercetîndu-i expoziția de la „Simeza“, cu greu am bănui că el a debutat ca suprealist, cu o generație pentru care suprealismul se arăta a fi calea cea mai scurtă la succese. Un suprealism, e drept, atât de tălmăcit și răstălmăcit încît varianta practică de tinerimea anilor '65-'70 abia de mai amintea sursa: mai mult decor decît substanță, divagație lirică, mister agreabil, „bine temperat“.

Cînd și din ce pricini s-a petrecut convertirea lui Benone Șuvăială la o pictură de plein-air e greu de spus. E interesant de observat că mai toți fanștii generației lui sînt astăzi apostoli ai reoluului interpretat și că la unii dintre ei culoarea a devenit rațiunea dintii a picturii.

Culoarea e și-n creația lui Benone Șuvăială problema cheie. Frapanta plasticitate a tabloului este, pînă la urmă, tot o chestiune de culoare. Prima impresie e că pictorul vede totul prin niște filtre care exaltă tonurile, din care cauză o seamă de detalii ale motivului se toposes în planurile mari de culoare. Peisajul cel mai frecventat este cel de luncă și de cîmpie, cu lumină pară de dinăuntru. Există la noi un mare număr de peisajisti preocupati de clipele de tihnă, de împlinire a firii. Poetul care scrie pasteluri află în pictura acestora și în pictura lui Benone Șuvăială, o confirmare cu valoare de program a unor aspirații etern umane, la armonie, la o pace aproape voluptuoasă în perfecțiunea ei.

Dificultatea constă numai în a considera darul de poet pastelist (ori de pictor pastelist, adică de pictor autor de descrieri încantate ale naturii și de instanțee în splendoare) ca dat specific românesc. Străinii observă mai bine unele specificități. Un critic de artă român va căuta să dovedească subordonările metodei picturii lui Benone Șuvăială la una sau alta din direcțiile postimpresioniste. Un critic din afara țării va elogia, cu siguranță, felul în care artistul a izbutit să nu semene nimănui, slujindu-se de mijloace ce-au mai slujit și altora. Benone Șuvăială nu este creator de viziune în peisaj, dar, întocmai unui interpret, a unui actor sau a unui muzician de talent, el ne pune în starea de a trăi cunoscutul cu emoția necunoscutului.

Naturile statice (cărora li se potrivește mai mult ca oricînd numele de origine — naturi tăcute —) dezvăluie la Benone Șuvăială un har încă prea puțin cultivat: obiecte umile există atât de intens încît te întreci cu înfiorare asupra ordinii și importanței lucrurilor înconjurătoare. Naturile tăcute induc în privitor un sentiment persistent de ordine și seninătate, ca și cum ceva trebuia să fie numai așa și pictorul, cu o frumoasă înțelegere a menirii lui, s-a supus necesității. Devotament, cînd e întreg, are în totul gustul unei cuceriri.

Probabil că învățătura cea mai însemnată ce-o căpătăm în expoziția lui Benone Șuvăială e aceea: cînd mergem în marile saloane de pictură, unde pinzele și cartioanele tîn, de ani și ani, un protocol ce poate, prin stăruință, să pară și unul al valorii sîntem datori să privim mai atent la panourile unde apare, de regulă, opera tradițională. Mulți inovatori veritabili din cultul tradiției se nase.

TUDOR OCTAVIAN ■

CRITICĂ

Demnitatea ideii

La puțini scriitori români am avut senzația acută, pregnantă, ca la Tudor Vianu, a întîlnirii cu Ideea. Nu mă refer, desigur, la sensul patetic-absolut, de esență pură și indestructibilă, ce li atribuia conceptului, oarecum în tradiția platoniciană, Camil Petrescu, ci la o anumită calitate intelectuală a scriiturii și la o naturală, funciară rigurozitate și finețe a spiritului. În cele mai reușite pagini ale sale, și nu sînt puține, ideile par a se chema și a se în-lanțui de la sine, după o logică și o arhitectură armonioase, interior-echilibrate, supte și, în același timp, temeinic susținute de o argumentație sobră, erudită. Orbiți adesea de scapărătoarele paradoxuri călînesciene sau seduși de eleganța și subtilitatea formulărilor lovinescine am trecut uneori, prea repede, cu vederea „amprenta“ Vianu, — necesara ei claritate și eficiență —, dintre stilurile criticii române. Am avut plăcerea să întîlnesc această austeră și precisă dăltuire a ideii, această perfectă lizibilitate a ei — într-un moment în care gîndirea unor pseudocritici, agresivă și confuză, face ravagii — citind sau recitînd articolele și eseurile de literatură comparată și universală, cuprinse în volumul al zecelea din seria de „Opere“. Ce-i drept, nu toate textele se situează la același nivel, deoarece o parte dintre ele, acuză perioada cînd au fost scrise, anii '50. Nu este vorba totuși de cine știe ce grave compromisuri ideologice și estetice, de o alterare a scării valorilor autentice, la care au recurs atîtea condeie în epocă, ci de o ușoară rigiditate a opiniilor și de tendința, pe alocuri, de sociologizare a comentariilor, menținută însă în limite tolerabile, precum în „Clasele sociale în „Aucassin și Nicolette“. Dar majoritatea articolelor ni-l reamintesc pe Vianu din lucrările sale fundamentale, „Poezia lui Eminescu“, „Arta prozatorilor români“, „Junimea“ și celelalte sinteze despre scriitorii români, atît din punct de vedere al metodei cît și al tînutei intelectuale. Să luăm, spre exemplu, un studiu ca „Note asupra obscurității poetice“, unde criticul își etalează cu secretă voluptate, strategia interpretativă și vasta informație. Preocuparea criticului este de a stabili relații contextuale și a descoperi și încadra motivul sau tema în cuprînzătoare serii istorice, chiar și acolo, unde ai impresia noutății absolute. Astfel, poezia hermetică, de o frapantă originalitate a expresiei, este racordată unei veritabile tradiții, ce își are sîrgina în lirica trubadurescă medievală, mai exact în categoria autorilor „trobar clus“, opusă tipului „trobar clar“. Mai mult de atît, este adus în discuție și un text în franțeză veche, care cuprinde, probabil, și prima dispută teoretică asupra diadei clar-abscons, în poezie. În continuare este trasat graficul genului în perioadele barocă și manierism, avînd cel mai reprezentativ poet în Góngora, în simbolism cu Mallarmé, și în contemporaneitate cu Paul Valéry. Nimic strident, nimic fals sau inexact în această schiță istorică a temei, în care filiațiile și etapele se conjugă în modul cel mai firesc cu puțință, încît informația abundentă nu obscurizează ci limpezeste liniile demonstrației. Într-o manieră asemănătoare este conceput și eseu, „Din istoria unei teme poetice: lumea ca teatru“, un foarte util și interesant excurs în arheologia motivului, din antichitate, trecînd prin ev. mediu, renaștere și iluminism, pînă în literatura modernă. Din curiozitate am revăzut și capitolul dedicat aceluiași subiect, „lumea ca teatru“, din celebra carte a lui E.R. Curtius, „Literatura europeană și Evul mediu latin“, și nici din unghiul conținutului (ba dimpotrivă) și nici al analizei, glozele lui Vianu nu sînt mai prejos. De asemenea, contribuții de genul „Din psihologia și estetica literaturii subiective“, despre tipurile de literatură confesivă, sau „Manierism și asianism“ (scris într-un moment cînd manierismul nu era o achiziție teoretică certă) conțin distincții și clasificări necesare, avansează opinii judicioase. În totalitate volumul, deși marcat de unele inegalități, constituie un remarcabil ghid de lectură prin teritoriul literaturii universale, autorul mișcîndu-se cu egală siguranță și dezinvoluntă în antichitate și ev mediu, în renaștere și iluminism etc., și o lecție de probitate intelectuală și competență profesională.

PAUL DUGNEANU ■

CAP LIMPEDE

„Caiete botoșănene“

A început să apară lunar, din ianuarie, Caiete botoșănene, patru pagini de cultură care se detașază din miezul revistei Ateu, constituind un fel de revistă în revistă. Editori sînt Comitetul județean de cultură și educație socialistă Botoșani și revista Ateu. E un motiv de reală bucurie și pentru noi, mai ales că în tînutul acesta ales al Bucovinei s-au născut, oare a lumina în universalitate, Eminescu, George Enescu, Iorga, Luchian, alți artiști și cărturari de seamă, printre care poetul Artur Enăscu, pictorul Octav Băncă, istoricul literar Dumitru Murărașu. În plus, evenimentul vine să reînnoadă o mai veche tradiție literară: în 1933 apăruse la Botoșani, Clopotul, care aduna în jurul său, la vremea aceea, un grup de intelectuali

sub conducerea lui Scărlat Callimachi, și la care au mai colaborat personalități de frunte ale literaturii române: Tudor Arghezi, Mihail Sadoveanu, Demostene Botez, Gala Galaction, George Călinescu, N. D. Cocea. Tot aici, ne informează Gheorghe Jauca, președintele Comitetului de cultură și educație socialistă Botoșani, în 1935, se ridica în apărarea valorilor culturii revista Slova, condusă de C. Prisnea. Din 1968 încoace a fost editat Clopotul literar-artistic, ca supliment de sine stătător al gazetei județene, iar în ultimii ani, foia literar-artistică Amfizion.

Refinem din acest prim număr interviul acordat revistei de eminentul istoric literar Dumitru Murărașu (de D. Ignat), două poezii de Eminescu traduse în franceză (de Emanoil Marcu), „Sergiu Celbidache, dirijor și profesor“ — de Teodor

Romașcanu, cronică de carte semnată de Lucian Valea; Gellu Dorian, Ozolin Dușă, Val. Gurăliuc, Lucia Olaru Nenati și D. Necșanu, semnează poezii, iar Doru Băciu semnează proză. Mai semnalăm rubricile Calendar, Teatru, Eveniment editorial, Museum, Istorie, Cîntarea României, rubrici sub care întîlnim semnăturile lui Ion Măximiuc, D. Lavric, Dorin Glavan, Valentin Ciucă, Paul Ladurschi. Acest prim număr este ilustrat de pictorul Ion Murariu. Urăm și noi la acest început de drum, acestor pagini de „mîinte, inimă și literatură“, viață lungă, bogată, forța necesară de a promova noul în gîndire, de a urni din loc inertiile, de a fi, astfel cu adevărat un ferment al vieții spirituale botoșănene.

Și poate n-ar strica dacă o astfel de inițiativă ar fi preluată și de alte centre culturale ale țării,

unde nu există, deocamdată, reviste literar-artistice: ne gîndim, de pildă, la viața cultural-artistică a Galațiului, Brăilei, Vrancei, sau a mai tînerelor orașe și capitale de județe din Bărăgan: Slobozia, Giurgiu, Alexandria și altele. (N. Gr. Mărășanu)

Despre revalorificarea unor cuvinte

În primul rînd aș vrea să mă refer la un articol publicat în ziarul „Muncitorul Sanitar“ nr. 46 din 13.XI.1982, intitulat: „Cuvinte fără plural“, articol semnat de tov. Acad. A. Graur și în care, referindu-se la cuvintele plasmă și sînge, scrie: „vine o vreme cînd vorbitorul are nevoie de plural și atunci și-l formează“. Dar pentru cuvîntul sînge, îmi permit

să menționez că în trecut, în toate provinciile locuite de români, a existat pluralul singiuri. De exemplu, îl găsim în Psalmul 50 din cărțile de cult (ortodoxe), tipărite pînă în prima jumătate a secolului al XIX-lea la Neamț, Iași, București, Brașov etc. Dealtfel acest plural îl găsim menționat și în Dicționarul explicativ al limbii române editat de Academia R.S.R. în anul 1975.

Un alt exemplu pe care l-aș da ar fi faptul că dacă în prezent în limba curentă avem termenul de mituitor, pentru cel care dă mită, însă pentru cel care la mită nu mai avem un termen, deși și acesta ar fi necesar. De aceea aș reaminti că în aceleași cărți găsim expresia: „nemitarnic judecător“, care se referă la cel care nu la mită. Deci e vorba de

adjectivul mitarnic — care ia mită, adjectiv derivat din substantivul mită și avînd același terminație ca și atîtea alte adjective rămase în uz: harnic, fățarnic, slugarnic etc. Menționez că adjectivul mitarnic este încă trecut în micul Dicționar universal al limbii române al lui L. Sălișanu din anul 1914, însă de-acum el lipsește în succitatal mare Dicționar al Academiei R.S.R. — din anul 1975.

În sfîrșit, pentru a fi mai concis, mă rezum numai la aceste două exemple, considerînd că înainte ca vorbitorii să ajungă să-și formeze noi forme de cuvinte, poate ar fi mai nimerit ca, mai întîi, să se revalorifice formele de cuvinte care odinioară se aflau în vorbirea română. (Ionesei P. Gheorghe, Birlad)

Reportajul de față, dedicat Teatrului Mic, această veritabilă stație pilot a fenomenului teatral din țara noastră, cum avea să-l definească însuși directorul teatrului, scriitorul și publicistul Dinu Sărașu, a început simbolic, 19 februarie, ora 10 fix, chiar la intrarea în teatru, mai exact spus la casa de bilete, acolo unde, în pofida unui ger de aproximativ minus zece grade, un grup de peste 30 de oameni, tineri și vîrstnici, sperau să intre în posesia mult rîvnitului bilet de spectacol. Bineînțeles că i-am abordat de urgență. Interlocutorii noștri, între care, ca să dăm doar câteva nume, au fost Grigore Cirstea, student la electronică, anul al III-lea, Corneliu Graur, profesor, pensionar, Mugur Pirvu, student la medicină anul al VI-lea și mulți alții. Mai toți au ținut neapărat să consemnăm că dinși nu sînt doar mari iubitori de teatru, ci mai ales statornici și împătimiti spectatori ai Teatrului Mic și ai copilului acestuia, Teatrul Foarte Mic, ale căror spectacole au adus în peisajul de teatru al Bucureștiului un aer proaspăt, tineresc, curajos, modern, un anume ceva care nu poate fi înțeles decît aici, la Teatrul Mic. Și pentru că ne aflăm, cum se spune, la o coadă de bilete și pentru că plutea în aer teama sau incertitudinea privind procurarea mult așteptatelor bilete (se juca în acea seară *Un pahar cu sifon*) a fost exprimată, desigur, și nemulțumirea că problema asta, a biletelor, a rămas, totuși nerezolvată, deși unele spectacole, cum ar fi *Maestrul* și *Margareta*, au avut loc, la cererea insistență a publicului, în săli de mare capacitate, precum cea a Operei Române. A fost exprimată, totodată, sugestia ca unele spectacole, *Niște țărani*, *Să imbrăcăm pe cei goi*, *Politica*, *Nebuna din Chaillot*, *Emigranții*, *Ca frunza dudului*, *Nu sînt turnul Eiffel*, *Diavolul și bunul Dumnezeu*, *Evel Mediu*, *Intimplător*, *Înainte pensionării*, *Minetti*, *Pluralul englezesc*, *Copiii lui Kennedy*, *Mirișala* și multe altele să fie găzduite, în continuare, și în săli mai mari, capabile să satisfacă uriașele cereri de bilete.

În legătură cu aceste doar câteva sugestii ale publicului, ele vor face, desigur, obiectul unor intense preocupări ale conducerii Teatrului Mic, dar, în ceea ce ne privește, am reținut pentru reportajul nostru mai ales această extraordinară audiență la public a tuturor spectacolelor ce-au fost apreciate, la timpul potrivit, ba chiar și la timpul prezent, ca adevărate evenimente culturale.

Este această audiență la public un motiv de satisfacție, fără doar și poate, pentru întreg colectivul acestui teatru care a renăscut din propria-i cenușă, intrucît să ne aducem aminte, după un început furtunos și după o glorie care a ținut aproximativ zece ani, între 1964-1974, Teatrul Mic, din motive mult prea complexe, inclusiv complicate, a cam bătut pasul pe loc, mulțumindu-se cu domoalele virtuți ale unei ape călduțe, insignifiante. Teatrul Mic a renăscut din propria-i cenușă, o spunem cu convingerea că absolut toată lumea este de acord cu noi, în clipa în care, la conducerea acestui colectiv a fost numit scriitorul și criticul de teatru Dinu Sărașu. Am intenționat să-l întrebăm care a fost secretul acestei renașteri, dar, prinși de viltătoarea reportajului, n-am mai apucat să-l abordăm în acea zi în care, la rîndul său, Dinu Sărașu a fost prins de viltătoarea problemelor sale. Vom transcrie, deci, în consecință, câteva din spusele unui Program prin care Dinu Sărașu, în calitate de președinte al Teatrului Mic, își exprima intențiile: „Începînd cu această stagiune (1977-1978, n.n.) Teatrul Mic își propune un Program. Avem un public cultivat, avizat, exigent, capabil să discearnă cu siguranță ideologică și estetică, să selecteze valorile cu spirit critic și autoritate, să respingă sau să aplaude cu competență. Dorim să venim în întîmpinarea lui, și să-l solidarizăm în realizarea actului de cultură majoră pe care năzuim să-l constituie activitatea noastră. Vrem să fim un Teatru al implicațiilor politice și sociale, al dezbaterilor incandescente, al dialogului activ, deschis, direct, curajos cu spectatorii... Așadar, pe această scenă se va juca și veți putea vedea într-o selecție pe care o sperăm inspirată, în mod deosebit dramaturgia secolului 20 și cu precădere a celei de-a doua jumătăți a secolului 20. În contextul astfel definit, rolul

principal îl va juca dramaturgia scrisă azi la noi și inspirată de spiritualitatea românească socialistă. Ea va constitui cheia de boltă a edificiului nostru teatral...” Și iată, în continuarea acestui Program, gîndurile ce l-au animat pe Dinu Sărașu și colectivul său cu prilejul inaugurării Teatrului Foarte Mic: „Teatrul Foarte Mic își propune, în mod deliberat, să fie o expresie contagios convingătoare a adevărului după care **vocația fundamentală a lumii contemporane este politica și politicul**... Vrem să ne adresăm în primul rînd tinerii generații, transformînd această scenă într-o tribună a marilor idei și sentimente care tulbură purificator sfîrșitul veacului 20, promovînd și provocînd schimburi de opinii prin intermediul unei literaturi și al unor spectacole viu implicate în viața social-politică a României socialiste, activ receptiv față de mesajele venind din alte spații geografice și spirituale, mereu consonante cu voința nobilă de a participa, cu argumentele convingătoare noastre comuniste, la dialogul cultural contemporan.”

Înfăptuirea acestui Program, a tuturor intențiilor cuprinse în el, a fost privită, la început, cu o oarecare suspiciune, mai corect spus cu o oarecare neîncredere, dar

publicație scoasă prin strădania și osîrdia celor trei secretari literari ai teatrului, adică **Adriana Popescu, Sara Stark și Dana Dima** (publicație care apare de sase ori pe an și care, în paginile ei, adună semnăturile celor mai de seamă comentatori de teatru din țara noastră): „Sînt convinsă că **Teatrul Mic** reprezintă unul din fenomenele interesante ale teatrului românesc. Am văzut spectacole pe care eu le socotesc spectacole-eveniment. Nu o spun din complexitate, nu aș avea nici un motiv, o spun din toată inima! M-am gîndit mult la tot ceea ce am văzut și am înțeles de ce la fiecare spectacol lumea se bate ca să intre, de ce casa de bilete este luată cu asalt... Am făcut pentru mine o constatare. Cred că Teatrul Mic are spectacole valoroase de ansamblu în care se manifestă mari individualități artistice. Am impresia că unul din factorii arderii artistice permanente pentru o idee este **Cătălina Buzoianu**... Invidiez actrițele care lucrează pentru ea pentru că au posibilitatea, în cadrul unei repetiții unitare, să-și manifeste talentul, personalitatea, propriile idei... Plecăciune adîncă **Olga Tudora**che pentru farmecul ei scenic, pentru inteligența ei, pentru modul în care, dintr-o fostă studentă a ei Ro-

sine, **Teatrul Mic**, prin spectacolul pe care l-am văzut, prin intermediul unor actori, după părerea mea de valoare internațională, a reușit acel mare echilibru de care vorbeam”. (Marko Marin, istoric de teatru la Academia de teatru, film și televiziune din Ljubljana).

Acestea fiind zise, dînd curs însemnărilor noastre reportericești (dacă nu cumva am depășit noțiunea destul de strictă a reportajului ce ni l-am propus, o zi de muncă la Teatrul Mic), iată-ne în sala rece, pustie și întunecată a teatrului, la repetițiile unui extrem de ambicios **Richard al III-lea**. În scenă, zgribuliți, dar și concentrați întorcînd pe toate fețele replicile unei scene, actorii **Stefan Iordache, Ion Visu și Nicolae Dinică**. În sală, atent, încordat, frămîntîndu-și mințile, regizorul **Silviu Purcărete**. Această scenă și aceleași replici, timp de aproape o oră. În timpul primei pauze, profitînd de descătușarea atmosferei, îndrăznim o întrebare: Ce-a însemnat și ce înseamnă pentru **Silviu Purcărete** Teatrul Mic? Răspunsul a venit greu, dar cu amabilitate și-l redăm într-o formă succintă: muncă, foarte multă muncă și satisfacții peotriva acestei munci disciplinate, riguroase. Mai conșcis, a însemnat **Nebuna din Chaillot**, **Diavolul și bunul Dumnezeu**, O șansă pentru fiecare, cu care s-a inaugurat Teatrul Foarte Mic, **Politica** și înseamnă în clipa de față, acest **Richard al III-lea**, spectacol care, aflat în faza desenului scenic, mă mulțumesc prin participarea și frămîntarea interioară a tuturor actorilor. Îndrăznim o a doua întrebare: ce anume considerați că este cu totul și cu totul specific atmosferei de lucru de la Teatrul Mic? Răspunsul e foarte scurt și clar: Sîntem o echipă. O echipă în adevăratul sens al cuvîntului, un colectiv în care se pot manifesta personalitatea și talentul fiecăruia. Asta e prima condiție a unei adevărate echipe. O a doua ar fi aceea de a nu pune piedică, de a nu exista minciunilor, chiar dacă spiritul competiției este permanent. Ar mai fi multe de spus, Teatrul Mic fiind, după părerea mea, un fenomen în plină desfășurare, dar, din păcate, pauza s-a terminat.

Am înțeles aluzia și iată-ne la cealaltă repetiție din acea zi. **Ivona, principesa Burgundiei**, de **Witold Gombrowicz**, scriitor polonez stabilit în America Latină. Repetițiile, aflate într-o fază destul de avansată, chiar dacă se desfășurau într-o cabină, definitivau nu doar replicile în sine ale acestei piese, ci lumea interioară de gînduri, supoziții, temeri și intenții ale personajelor interpretate în acea zi de **Dan Condurache, Mitică Popescu, Duce Manolache, Rodica Negrea și Ioana Pavelescu-Sion**. În comparație cu **Silviu Purcărete**, ale cărui intervenții se rezumau în a încerca și varianta propusă de **Stefan Iordache**, sau **Ion Visu**, pentru a-l aduce, în final, la varianta de dinainte hotărîită, dar pe care trebuia să o descopere chiar ei, actorii, **Cătălina Buzoianu** finisa, deja, culoarea și timbrul unei anume replici, astfel încît actorii descopereau de la bun început intențiile regizoarei privind complicația lume a personajelor. Nu intrăm, după cite se vede, în alte amănunte, adică nu divulgăm fascinanta muncă de a alcătui, ca într-un joc de cuburi, cele două viitoare spectacole, dar subliniem, încă o dată, uriașă muncă din acea zi în care, între orele 10-14, s-au lucrat, la **Richard al III-lea**, doar două scene, iar la **Ivona, principesa Burgundiei** au fost lecturate și adjuocate indicațiile de regie a doar două acte, actul 3 și actul 4. În ceea ce o privește pe **Cătălina Buzoianu**, pe care am abordat-o la capătul celor 4 ore de muncă istovitoare, adresîndu-i aceleași întrebări ca și lui **Silviu Purcărete**, dînsa ne-a oferit un amplu interviu pe care, la momentul potrivit, îl vom încredința tiparului. Decamdată, constrînsi de spațiul tipografic, punem punct acestor însemnări, dar nu înainte de a anunța două din intențiile trupei Marelui Teatru Mic: o dramatizare, semnată de **Cătălina Buzoianu**, a celebrului roman **Dama cu camelii**, și un musical-hall „**Mitică Popescu**”, de **Camil Petrescu**, avîndu-l ca protagonist pe actorul... **Mitică Popescu**.

VICTOR NIȚA

O zi la... Marele Teatru Mic

sînd drept și judecînd în același fel, iată Teatrul Mic a devenit, încetul cu încetul, un teatru mare, un teatru adevărat, un teatru ale cărui spectacole sînt literalmente asediate de un public, tînăr sau vîrstnic, care consonează cu dezbaterile deschise și curajoase ce au loc pe scenele celor două sedii, ori pe cea de la Clubul muncitoresc „23 August”, cea de-a treia sală a teatrului, precum și-n provincie, unde actorii Teatrului Mic sînt așteptați cu un deosebit interes. Precizînd că, de exemplu, în săptămîna ce a premers acestui reportaj, trupa Teatrului Mic a susținut 22 de spectacole, între care unele și în provincie, nu facem nimic altceva decît să sugerăm prin graful concis al cifrelor cantitatea muncii și dăruirii celor ce alcătuiesc **Marele Teatru Mic**, așa cum l-a definit, cu o superbă mîndrie, un tînăr actor cooptat de curînd, prin concurs în rîndurile trupei, **Eugen Cristian Motriuc**, venit de la Teatrul Tineretului din Piatra Neamț și distribuit în **Richard al III-lea** la ale cărui repetiții din acea zi am asistat.

Dar pînă să dăm curs însemnărilor noastre din timpul repetiției, să transcriem, ca argument la cele spuse pînă acum, să transcriem doar două fragmente din aprecierile pe care oameni de teatru din străinătate le-au făcut la adresa Teatrului Mic și a actorilor săi, aprecieri publicate în ziarul sau revista **Spectator**,

dica **Negrea** și-a făcut o parteneră de excepție. Ce să mai spun de **Leopoldina Bălanuță**? Ea singură e un teatru întreg! Aș ține foarte mult să scot în prim plan feminitatea indusătoare, dramatismul scenic al **Valeriei Secu**. Aș mai releva prezențele pregnante ale **Tatianeii Iekel**, **Carmen Galin** și **Mariiei Ploae**. Vă repet, seriile în care am văzut „**Efectele razelor gamma**...”, „**Niște țărani**” și „**Să imbrăcăm pe cei goi**” au fost pentru mine seri de sărbătoare, seri de bucurii artistice, seri înălțătoare. Cred că a face parte din colectivul Teatrului Mic înseamnă a exista artistic la un înalt nivel de trăire” (**Elena Maiorova, Artistă a poporului de la Teatrul MHAT din Moscova**) și „Teatrul Mic cu spectacolul său a realizat **Maestrul** și **Margareta**, la Festivalul internațional de teatru de la Belgrad. BITEF, din vara anului trecut — n.n.) cel mai greu lucru în teatrul contemporan. Echilibrul între clasic și modern. Vreau să mă explic: făcînd să apară toate sensurile importante ale romanului lui **Bulgakov** la suprafață, le-a tratat cu mijloacele teatrului modern. În general în teatrul european și american spectacolele sînt ori clasice, ori moderne. Cele clasice sînt învechite și plicticoase, cele moderne cultivă numai mijloacele de expresie, făcînd din aceasta un exercițiu în

O aniversare

Acum cîteva săptămîni, directorul teatrului din Pitești ne invita la o aniversare: împlinirea a 25 de ani de cînd pentru prima oară a sunat gongul la secția de estradă. Un sfert de veac în viața unui colectiv poate însemna mult și puțin. Pentru teatrul din Pitești a însemnat foarte mult. În seara respectivă am luat loc cu plăcere în sala de spectacol, nu înainte de a nota că la simpozionul care avusese loc în aceeași zi s-au spus și rememorat multe lucruri și momente tulburătoare. În acest sfert de veac au avut loc 25 de premiere, care au însumat 7 000 de spectacole, cu 2,5 milioane de spectatori, cam de două ori populația municipiului Pitești. Spectacolul inaugural a avut loc la 19 ianuarie 1953, cu revista „**Prima seară**”, primul cîntec”. Înaintea manifestărilor festive s-au

rostit multe alocuțiuni de către unii reprezentanți ai unor instituții de cultură și de către invitați. În cadrul lor, colectivului sîrbătorit i-au fost oferite diplome de onoare și plachete.

Constantin Zărnescu, actualul director al teatrului, a rămas apoi pe scenă, reamintind spectatorilor primul gong care a răsunat acum 25 de ani, cînd el, tînăr actor de proză, dar pionier al estradei, a rostit cu glasul stralucit de emoție, în tiul cuplet. Am văzut în sală oameni care-și stergeau o lacrimă, probabil și ei emoționați de trecerea timpului. Lăsînd în urmă acest moment de întoarcere în timp, cortina se ridică și sîntem martorii unui spectacol, selectat, bineînțeles, din tot ce a fost mai bun în acești ani. Prilej de bucurie dar și de frumoase aduceri aminte, seara jubiliară de la Pitești ne-a făcut martori oculari la

multe momente tulburătoare. Au fost invitați pe scenă, pentru a li se oferi cîte o floare, foști actori ai teatrului, azi plecați în alte munci sau pensionari: **Gioni Gheorghiu**, fost chitarist, azi jurist-consult, **Victor Chiriac**, fost baterist, azi șef de birou la Fabrica de bere Azuga, **Marcel Ionescu**, fost dirijor, azi compozitor, **Ileana Varga**, fostă balerină, azi profesoară de gimnastică și mulți alții. Dintre aceștia au rămas pe scenă cuplul comic de altădată: **Gigi Niculescu** și **Traian Ionescu**, care cu mult talent și aplomb și-au reamintit și ne-au prezentat multe din cupletele lor de succes. Pentru că a venit vorba de cupletisti trebuie menționat că astăzi există un cuplu foarte bun, **Dragos Mirzan** și **Mihai Radu-Enc**, despre a căror interpretare avem numai cuvinte de laudă. Este un cuplu mai vechi pe care noi îl vedem pentru pri-

ma oară, dar ni se pare demn de toată admirația. Tecele spuse cu acest prilej ni s-au părut de calitate, ridicîndu-se, după părerea noastră, peste multe texte spuse pe scenele bucureștene.

Sigur că s-ar putea vorbi despre cîntăreți, ballet, orchestră dar în seara aceea cel mai important ni s-a părut dăruirea fiecăruia în parte și a tuturor deopotrivă, ceea ce ne-a demonstrat că se pot realiza lucruri frumoase atunci cînd inimile bat la unison.

Epilogul, pentru că a existat un epilog, s-a înțimplat în holul teatrului, tîrziu după cîderea cortinei, cînd în jurul unui pînărel de țuică de **Pitești** amintirile au coborît de pe scenă, s-au așezat de noi la masă și au început să depene. (Dan Birlădeanu)

Minuni ?

● **Minunea din copac.** Împreună cu nepotul meu în vîrstă de cinci anișori am vizionat simbatic 22 ianuarie 1983 la televizor ultima parte a filmului „**Iancu Jianu Haiducul**”. Fugărit năprasnic de poteră, viteazul și elasticul haiduc sare de pe cal spre uluia-lă noastră, tocmă în virful unui copac. Nepotul, fericit, aplaudă frenetic: io-te, că i-a păcălit! Măntorc spre el și-l întreb cu o falsă mirare: Și calul? Păi — zice el, surprins — tot în copac!...

● **Iluzionism.** În timpul unei transmisii DIRECTE efectuată de un car al „Actualității economice” (cum adică, actualitate economică ?!) de joi 3 februarie 1983 am făcut fulminantă descoperire că în vreme ce la ora

20,30 la București era noapte, la Motru (locul de unde se transmitea) era... zi plină! Greavă pentru iluzionisti!

● **Un „debut” de poezie.** După ce a publicat în 1971 și 1975 cîte un volum de poezie iar în 1974 un volum de proză, de-acum consacratul scriitor **Mihailo Mihailiuc** revine în 1981 cu un nou volum de proză („Nu crede în strigății păsărilor de noapte”) apărut la Editura **Kriterion**, volum pentru care Uniunea Scriitorilor îi acordă nici mai mult nici mai puțin decît premiul pentru... debut! Sperînd că în 1991 **Mihailo Mihailiuc** va lua din nou premiul acordat debutanților, pentru anul viitor noi îl propunem drept victimă pe... **Fănuș Neagu**! (hai, că-i tare!) (**Adrian Dafir**)

• CAP LIMPEDE

LELIA MUNTEANU ■

O viață închinată cîntecului popular

Colaborarea și mai pe urmă prietenia mea cu Harry Brauner a început într-o zi însoțită de toamnă, la 10 septembrie 1935, cînd împreună cu Ilarion Cocișu, vrednic și destoinic cercetător al cîntecului popular (din nefericire prea devreme plecat dintre noi), am poposit în comuna Sânt, minunată așezare născădă de sub Munții Rodnei. Se desfășura aci o mare și complexă campanie monografică, sub conducerea lui Dimitrie Gusti. Culegerea și studierea muzicii populare a locului revenea „Arhivei de folclor a Societății compozitorilor români”, întemeiată de dascălul nostru Constantin Brăiloiu în 1928. Peste cîteva zile a venit și dînsul și vreme de aproape o lună de zile am lucrat împreună. Pentru mine era debutul: cea dintîi culegere de teren la care luam parte. Colegii mei mai vîrstnici, Ilarion și Harry, aveau însă în urma lor o bogată experiență. Harry Brauner începuse să lucreze alături de C. Brăiloiu din clipa în care a luat ființă arhiva, iar Ilarion Cocișu li s-a alăturat în scurtă vreme, aducînd cu sine o bogată zestre de cîntece, pe care le-a adunat din comuna sa natală de pe Tîrnave, Rețis (actualmente în județul Sibiu). H. Brauner luase parte activă la campaniile monografice din Drăguș-Făgăraș (1929) și Runcu-Gorj (1930), alături și sub îndrumarea lui C. Brăiloiu, campanii în care s-a desăvîrșit metoda de cercetare a folclorului muzical, elaborată de marele nostru învățat, vestită și devenită mentor în cercurile de specialitate din lume, în urma publicării ei în 1931 la București și la Paris, sub modestul titlu: *Schită a unei metode de folclor muzical*. În Sânt am făcut echipă cu I. Cocișu, cu care locuim la aceeași gazdă, în aceeași odă. Ne întîlneam însă regulat cu H. Brauner în rodnice schimburi de experiență și de coordonare a cercetărilor.

De la bun început l-am admirat și l-am îndrăgit fără rezerve pe H. Brauner, atît pentru cunoștințele pe care le-a acumulat, cit și pentru înaltele sale calități sufletești. Nici o clipă nu m-a făcut să mă simt în inferioritate — cum era de altminteri firesc, prin lipsa mea de experiență —, m-a făcut să-l urmez împărtășindu-i interesul și pasiunea pentru cit mai deplina cunoaștere a creațiilor artistice ale poporului. În nenumărate rînduri l-am asistat în munca de culegere făcută în cadrul arhivei, cu felurite cîntăreți și instrumentiști de la țară, pe care viața l-a purtat în Capitală. Am învățat mult și multe din tainele meseriei alături de el. În 1936 am fost zi de zi martorul unui extraordinar studiu de organologie, făcut cu un vestit cobzar din Teis-Tirgoviste. Descrierea instrumentului cu terminologia aferentă, tehnica de cîntare a cobzarului și mai ales codificarea gîndirii armonice tradiționale a rapsodului. Pentru studierea, ca sub microscop, a „titurilor”, formulele ritmico-armonice cu care cobzarul „tinea”, adică acompania, Harry Brauner a imaginat o transcriere sinoptică cu pereche de portative pentru fiecare grup de coarde din cele patru ale instrumentului, cu însemnarea exactă nu numai a tuturor sunetelor obținute dar și a chipului și direcției în care strunele erau „bătute” de pana de gîscă a muzicantului. *Cobza lui Vasile Bursuc*, ms. cu nr. 5, păstrat în colecțiile Institutului de cercetări etnologice și dialectologice, rămîne o lucrare de specialitate fără pereche. (Chiar

neterminată, ea ar merita cu prisosință să fie publicată, spre folosul nostru al tuturor). Capitolul despre cobza al lucrării mele *Instrumentele muzicale ale poporului român* (București 1956), îi este bună parte tribut. Spre marea mea părere de rău, numele lui Harry Brauner nu a putut să fie citat: organele răspunzătoare din acea vreme l-au scos! A fost acea conjunctură tragică pentru Harry Brauner, apropiat al lui Lucrețiu Pătrășcanu, care l-a răpit foarte mulți din cei mai frumoși ani ai vieții, împiedicîndu-l să se implinească și să se desăvîrșească, văduvind totodată folcloristica noastră de lucrările pe care ar fi putut, neîndoios, să i le dăruiască. Osîndit, fără vină, la doispneze ani de grea temniță și încă doi ani de domiciliu obligatoriu într-o localitate nu departe de București, cînd singurul dintre mulții săi colaboratori de altădată care a cîntat și a izbutit să-l găsească, să-l cerceteze și să-l aducă alinare și îmbărbătare în acele ceasuri de cîmplă cumpană a fost Gheorghe Abălașel, tehnicianul autodidact al arhivei, „Edison” cum îl spuneam cu admirație pentru multiplele lui însușiri. (Marin Preda, în romanul său *Cel mai tîbuit dintre pămînteni*, București 1980, vol. II, p. 178—180, îl descrie pe H. Brauner în detenție. Nu-l numește, dar oricine l-a cunoscut îl recunoaște. El este acel „evreu pasionat de folclorul românesc”, care știa pe dinafară nenumărate cîntece din toate ținuturile țării și care-l îngrijea cu abnegație pe un legionar care trăgea să moară, samaritan milostiv „răspîlăt” cu o grosolană injurătură cînd muribundul și-a revenit pentru cîteva clipe în simțiri).

Entuziasmul lui Harry Brauner era contagios. Cîte castele în Spania nu ne-am clădit, cînd, în urma unei întîmplări, — era tot prin 1936 — a fost numit directorul artistic al unei noi fabrici de discuri: „Lifa”. În sfîrșit, vom avea la îndemînă o fabrică adevărată, care să înregistreze cele mai atractive creații de muzică populară, de la cei mai de seamă interpreți pe care i-am descoperit și îi vom descoperi în viitor! În fine, se vor pune în circulația comercială discuri cu muzică populară autentică, de înaltă valoare artistică, contrarînd muzica adesea mediocră și nu o dată vulgară, difuzată de celelalte case editoare, călăuzite doar de goana după câștiguri cit de mari! Discurile cu emblemele „Lifa” și „Pan” s-au dovedit însă de prea slabă calitate tehnică, iar fabrica și-a închis repede-repede porțile. Nouă folcloriști — inclusiv profesorului nostru C. Brăiloiu —, ni s-a spulberat un vis!

În biroul proaspătului „director artistic” al casei de discuri am cunoscut-o pe Maria Tănase, pe atunci actriță de revistă. O lume întreagă o știe și o prețuiește drept una din cele mai interesante intruchipări ale cîntecului nostru popular. Cîți însă știu că cel care a îndemnat-o și a îndrumat-o înspre folclor a fost Harry Brauner? Multe din cîntecele Mariei Tănase, totodată mari succese ale artistei, au fost învățate de pe cilindrii de fonograf și discurile de gramofon ale Arhivei de folclor a Soc. compozitorilor români, sub supravegherea lui Brauner. Ascultînd o înregistrare a Mariei Tănase, Const. Brăiloiu mi-a mărturisit: „uite, cîntă aidoma ca Harry, cînd e bine dispus!”. (După cum am arătat într-o broșură explicativă, care însoțește o casetă cu cele cinci discuri ale Mariei, editate de „Electre-

cord”, o seamă din cîntecele culese de cercetătorii arhivei ar fi rămas uitate, fără intervenția ei creatoare, prin care au fost chemate la o nouă viață (astfel: *Cine tubeste și lasă... Frică mi-e că mor ca mine... Nu vine mîndru, nu vine... Hai, maică, la țarmaroc... Rău mă doare inima... s.a.*). Într-o vie acțiune de punere în valoare a cîntecului nostru popular, H. Brauner a continuat să se ocupe și în continuare de îndrumarea altor soliști, ca să nu pomenesc decît de Ionela Prodan, Alexandru Mica și Maria Dragomiroiu, pe care nu o dată i-am întîlnit în locuința sa din Drumul Taberei.

În aceeași acțiune de multilaterală popularizare a celor mai atractive comori ale folclorului se inscrie și programarea unor echipe de dansuri populare în spectacole de înalt prestigiu peste hotare, sub privegherea lui C. Brăiloiu: faimoasa echipă de călșari din Pădureți-Argeș și o interesantă echipă de țărani bucovineni la Londra (1935 și 1937), în urma cărora H. Brauner devine membru de onoare al Societății engleze de dans și cîntec popular (The English Folk Dance and Song Society), precum și o echipă de țărani de pe meleagurile Gorjului la Istanbul (1936), cu un succes mai mult decît semnificativ: prins de entuziasmul stîrnit de dansul nostru popular, Mustafa Kemal Atatürk, primul președinte al Republicii Turcia, s-a smuls din fotoliul în care era așezat și s-a prins în horă alături de gorjenii noștri! Se mai cuvin amintite aici și numeroase emisiuni radiofonice ale lui H. Brauner din anii 1944—1949, extrem de populare, pentru care a găsit un original și sugestiv titlu: „Geografia muzicală a României”, ca și filmele de televiziune de mai tîrziu, bunăoară cel închinat lui Gheorghe Zamfir. Nu se pot trece cu vederea inspiratele sale articole, scrise cu pasiune și competență, în apărarea autenticității și combaterea tuturor formelor de „poluare a folclorului” (termenul îl aparține), publicate mai ales în paginile acestor reviste, o parte din ele republicate în volumul său: *Să auzi iarba cum crește* (București, 1979).

În 1944 Harry Brauner a preluat conducerea „Arhivei de folclor”, aflată pe atunci sub oblăduirea Fundațiilor Regale, al căror consilier era. Încercările lui

Const. Brăiloiu de a preface arhiva într-un modern institut de cercetare a folclorului, deși au ajuns la cele mai înalte aprobări ale puterilor publice, au fost zădărnice de război. Harry Brauner este cel care, în 1949, în anii puterii populare, a izbutit să întemeieze „Institutul de folclor”, devenit mai tîrziu, în 1964, „Institutul de etnografie și folclor”, iar din 1974 „Institutul de cercetări etnologice și dialectologice”. Împreună cu H. Brauner am adunat bogatele colecții ale arhivei, dispersate în mai multe localități din țară, spre a le feri de riscurile războiului, și le-am orînduit într-un sediu corespunzător din str. Dionisie Lupu, atribuit institutului. Urmînd un vechi deziderat al lui Brăiloiu, H. Brauner a strîns sub același acoperis și în jurul aceluiași gînd pe toți slujitorii muzicii populare disponibili în acea vreme, sporindu-le numărul prin recrutarea unor cadre noi, dintre care unii au devenit cercetători de nădejde ai folclorului muzical românesc. A sporit zestrea institutului prin înglobarea „Arhivei fonogramice”, întemeiată de G. Breazu în 1927 și prin includerea unor importante secții destinate cercetării literaturii populare și dansului popular. Totodată, culegerea și studierea folclorului românesc a fost lărgită prin cercetarea folclorului naționalităților conlocuitoare. O secție specială a institutului, cu sediul la Cluj, a primit sarcina să studieze o dată cu folclorul românesc al ținutului, folclorul maghiar și cel german. S-au făcut culegeri de folclor sîrbesc în Banat, de folclor turco-tătar în Dobrogea, de folclor hutul în Maramureș. A început cu deosebit elan o susținută activitate de îndrumare a misiunilor artistice de amatori, în ceea ce privește valorificarea cîntecului și dansului popular autentic. A fost organizată, pe lîngă institut, o orchestră experimentală de muzică populară — Orchestra „Barbu Lăutaru” de mai tîrziu — și o miniscoală, menită învățării, în cel mai autentic spirit tradițional, a unor instrumente muzicale amenajate cu pieirea: naiul, cobza și țambalul (cursuri de nai și țambal au fost preluate mai tîrziu de Liceul de muzică nr. 1). Salvagardarea și lărga popularizare a naiului, bunăoară, este unul din roadele semnificative ale acestei acțiuni. Sub conducerea lui Harry Brauner, Institutul de folclor, prin excepționala lui organizare, ca și prin bogatele colecții pe care le cuprindea, a devenit o instituție model, una din cele mai mari și mai importante din lume, vizitată și elogiata de numeroși specialiști și oameni de cultură din țară și de peste hotare.

Am lucrat alături de Harry Brauner și în învățămîntul universitar, în cadrul catedrei de folclor a Institutului de artă, a cărei conducere i s-a încredințat, în anii școlari 1948/49—1949/50. Dorința noastră a fost să sădim în inimile studenților noștri, muzicienți de mîine, interesul și mai ales dragostea pentru cîntecul plămădit de popor în decursul veacurilor. Cursurile trebuiau să fie bine documentate și bogat ilustrate cu exemple vii: documente înregistrate pe discuri de gramofon (magnetofonul încă lipsea) și ori de cîte ori era cu putință, prin prezentarea unor cîntăreți și instrumentiști populari, aduși din toate colțurile țării, ba chiar a unor ansambluri folclorice.

La 24 februarie Harry Brauner a împlinit 75 de ani. Nu pot încheia aceste rînduri (care se referă doar la o parte din preocupările și realizările sale), fără a-i dorii, din adîncul inimii, încă mulți ani senini și fericiți și încă multă putere de muncă.

TIBERIU ALEXANDRU

Contemporanii mei

Ahoc!

Hîrsut și zgribulit în ziua de februarie geroasă, ca un viking scăpat de la închisoarea datornicilor, cu o căciulă de iepure sălbatic pe cap, Ahoe, Tudor George adică, mă salută cu smerenia lucidității mîinale. (Am făcut-o amîndoi lată la madam Candra și, acum, ne facem că nici usturoi n-am mincat, nici vinul nu miroase...).

— Salve, un' te duci?
Se revigorează și statura sa de fost rugbist trepidează gata să mă placheze.

— Mă duc, dom'le, să mă rog să mă bage și pe mine-n Bepete că azi mîine fac trei poli și-am scris un poștalion de versuri și-am publicat doar roțile. Păi, ce-i asta? Hai? Nu merit? (Se răstește la mine ca și cum eu puteam hotărî acolo, pe loc, îndeplinirea îndreptății sale dorinți).

Îl sfătuiesc să se ducă și să nu se lase, și să fie tare și să nu se enerveze.

L-am cunoscut încă de la venirea mea în București, (mai bine nu veneam), era șeful boemei Singapore, legenda îl depășea opera publicată și mă temeam de el cum s-ar teme Băieșu de Cassius Clay.

M-a cărat la cenăcări unde, oțogenare fardate și inamorate de muze, ne serveau pe gratis dulceață și cite-un pahar cu apă, în timp ce, pe o scenă cu pinză roșie, la un pupitru cu pinză roșie, suratele lor mai zburlnice și mai în putere, oftau spre noi iambi de române mirosind a lavandă și naftalină. După fiecare poezie, Ahoe, căci el era maestrul, dădea din cap afirmativ și mai comanda o porție de dulceață.

Mi-a dat bilete de tramvai sfă-

tuindu-mă să urc în douăzeci și șase, hărăbăia aia care făcea roată Bucureștiului toată noaptea, fiind, de fapt, un mic hotel în care puteai trage două-trei ore de somn contra douăzeci de bani.

M-a invitat în garsoniera lui de pe strada Paris (cartier cu nume de capitale și vile îngropate în răscirii de iederă și giulgiu de li-niște), dar, n-am izbutit să intru în încăperea mansardată, deoarece mai avea doi oaspeți și, potrivit dictonului: „tertius non datur” am rămas pe jumătate virit spre odale ascultînd cu inocența provincialului superbe-le balade.

Am făcut și-un revelion împreună cu el și cu prietenul meu Rusalin Mureșanu, cel vinovat de implantarea mea în pepiniera literaților, și-am mincat un jambon, și-am golit două damigene de „molan ruș”, și Tudorică în secunda cînd se despart anii și se stinge lumina lunii a ieșit în curte și-a răcnit de trei ori: Ahoe! Ahoe! Ahoe! Incit vecinii colaterali s-au baricadat în casă și-au dat telefoane la pompieri.

Cîte „programe nu mi-a făcut”! În versuri și proză, așa, de hazul lumii și eu tăceam să dovedesc că am umor și el răcnea să dovedească invers.

A doua zi, mă privea cu mutră de Crist venit să binecuvinteze ologii nopților cu metabisulfit și mă lua în brațe sărutîndu-mă ca pe un frate venit din Colonile britanice.

L-am întîlnit odată, pe la prînz, plimbîndu-se cu mîinile la spate prin dreptul parcului de la Șosea, meditativ și blind și melancolic și, ca să vadă cum e, făcînd pe parfumatul de cu zori, am început să răcnesc spre cruceala trecătorilor, oprindu-mă în fața lui: Ahoeeee! Ahoeeee! Ahoeeee!

S-a jenat ca o mireasă în fața ofiterului stării civile sfătuiindu-mă să tac, că ne aude lumea...

Tudor George e un copil mare supărat pe viață (și viața a fost multă vreme supărată pe el), un vulcan care irupe și aruncă în loc de lavă sonete aeriene de-o perfecțiune năucitoare, cu rime side-rante, un baladist fără egal, un poet în adevăratul sens al cuvîntului, născut iar nu făcut.

De ani de zile, mai bine zis, anual, te miri ce jurii alcătuit din colegi de breaslă și nu din călugări franciscane, uită că Tudor George a scos o carte bună de versuri și-i scurtează viața dintr-un cînim pe care nu mi-l explic.

Ahое răbdă cîteva zile, scrie în nopțile singurătății sale o sută de sonete muzicale și perfecte, mai răbdă cit răbdă și vine între confrăți și-și strigă jignirea, deflîndu-se.

Și dacă în sală sint prezenți membrii viitorului juriu, plini de umor și sentimente neexprimate? Aud?...?

Îl privesc cum se îndeapărtează călcînd hotărît spre clădirea cu turnulețe și portari vigilenți, unde se intră cu bon și certificat de naștere în original (minus la revista Flacăra), și mă gîndesc și mă rog celor de sus, să-i facă nu hatîrul ci să-l acorde dreptul de-a fi tipărit în prestigioasă colecție.

Ar ieși un tom al călătoriei sale prin viață din poștalionul de versuri pe care l-a scris și l-a plîmbat ca un Pegas înhamat, de bună voie, la caleașca de bronz aurit a Poeziei.

Fiindcă, vorba lui: „Dacă este și Deșliu / eu, de ce, bă, să nu fiu?” Aferim!

MIRCEA MICU

P.S. Aceste rînduri au fost scrise în ziua de trei februarie, dată la care Ahoe împlinea 57 de ani, La mai mulți!

În acest număr reproduceri după lucrări ale pictorului Benone Șuvăială

La Opera Română începe seria spectacolelor cu Traviata

Cu 130 de ani în urmă, la 6 martie 1853, avea loc premiera absolută a unuia dintre cele mai îndrăgite titluri din creația verdiană — Traviata! Opera Română aniversează această dată importantă pentru istoria teatrului liric, printr-o serie de spectacole cu Traviata, de-a lungul lunii martie.

Miercuri 2, la ora 18, în primul spectacol al suitei, vor cînta Eugenia Moldoveanu, artistul emerit Valentin Teodorian și Lucian Marinescu, sub bagheta dirijorului Constantin Petrovici.

Dirijorul Constantin Petrovici va asigura și conducerea muzicală a spectacolului din 4 martie, ora 18, în care, alături de Eugenia Moldoveanu vor apărea Ion Stoian și Vasile Martinovici.

Marti 8, la ora 18, cea de-a treia Traviata se va cînta cu Marina Mîrea, Corneliu Făntăneanu și artistul poporului Nicolae Herlea, în rolurile principale. Dirijor, Lucian Anca.

atelier literar

G. Dumitrescu

M. P. Ulmu : Prima parte a lucrării se citește cu interes, deși succesiunea epocilor se prelungește poate prea mult, fără nici un câștig pentru narațiune, ba chiar se cam și repetă, parcă. Rămâne îndoielnică folosirea, uneori cu abuz, a regionalismelor și arhaismelor și mai ales a formelor, zicerilor, etc. din tipicul basmului, inaderente în context, neintegrate firesc, convingător. (Lucru care degenează, în partea a doua mai ales, într-un fel de jargon de basm, vorbit otova de toate personajele, ca și de autor, și lăsând impresia unei inabile pastise-parodii după Creangă, Ispirescu, etc. Rămâne, de asemenea, o stăruitoare îndoielă în legătură cu apropierea (ba chiar imperecherea...) dintre zmei și oameni, după ce ai subliniat, repetat și cu lux de amănunte, „gabaritul” monstruos-gigantesc al Vozorilor dv. (scena dansului din final, bunăoară, devine astfel de un grotesc ucigător...). Partea a doua e mai slabă și prin construcția ei. După ce ne-ai deplasat interesul, curiozitatea, asupra celor doi eroi umani și ai schițat perspectiva izbuzii lor, devine inutilă și plictisitoare insistența de a ne prezenta, amănunțit, portretele (altminteri, forțate, artificiale și oarecum asemănătoare între ele) ale celor șapte zmei, a căror prezență e deja marginală, disparentă, nemăfăgăduind nimic (după ce și-au consumat, fără prea multă varietate și fantezie din partea autorului, „performanțele” reciproce-agresive). Așadar, partea a doua se cere restructurată. Prima parte poate fi baza unei narațiuni interesante. Contactul operativ cu redacția unei edituri v-ar putea fi de folos în desăvârșirea acestei lucrări. Vă dorim succes.

Mara Geo : Citeva pagini care par să indice un oarecare progres: „Stare”, „Credință”, „Adevăr”, „Dacă”. (Comunicați-ne și semnătura dv. definitivă).

M. Ursei : Prozele sînt slabe, scrise stingaci și poticnit. Versurile, mai mult „în dodii” (singura, ceva mai firească, „Aleatoriu cîntec”).

Felicia : Nu știm ce să vă mai spunem, am epuizat toate argumentele, explicațiile, speranțele, și ne-a cam obosit zigzagul nesfîrșit al inconștientelor dv. nonșalante... Vă vom spune doar, fără a mai intra în amănunte și fără a repeta pledoariile anterioare, că textele din ultima vreme, continuînd obstinată joacă infantilă, superficială și fără haz, au ajuns să nu mai aibă aproape nimic co-

muni cu poezia. E foarte trist.

M. Năstase : Ce părere ați avea dv., să zicem, în locul nostru, despre următorul caz neobișnuit? : un cetățean își alege, de bunăvoie și nesilit de nimeni (...dar cam la întâmplare, după o asemănare parțială de nume — după cum singur mărturisește...) un răspuns din „posta redacției” (care în mod vădit nu i se adresează, întrucît dumnealui scrie versuri, iar răspunsul se referă, clar, la proză...), după care, rînit pînă în fundul sufletului de conținutul nefavorabil (culmea!) al răspunsului „ales”, se dezlănțuie (în scrisoarea trimisă „postasului”), într-un potop de vociferări, suspine, reproșuri, etc. Ce ziceți, nu cumva situația seamănă (prea mult) cu aceea din povestea drolului de sare?... Vă lășăm să reflectați. (Versurile trimise sînt la fel de slabe ca și data trecută).

Ana Stroia : Pagini de acuratețe și relativă îndeminare prozodică, dar nu lipsite de oarecare convenționalism și uscăciune livrescă. Să vedem, în continuare.

M. S. : În general, lucruri greoaie, tulburi, care nu prea ajung la vibrație. Citeva „sunete”, ici-colo („Eternul blestem”, „Profesiune de ființă”, „Manifest”) lasă deschisă poarta speranțelor. Încă nu e clar, reveniți. (Dar semnătura cu inițiale e întotdeauna riscantă: o simplă greșală de tipar, o singură literă schimbată, și răspunsul pe care-l așteptați nu va mai sosi niciodată! Alegeți-vă, mai bine, un pseudonim).

I. Grunz : „Teatru TV.” și mai ales „Dacă tot e să vină o stea”.

D. Barbu : Lucruri îngrijite, dar mijlocii, mai mult „făcute” meșteșugărește, decît inspirate. Ceva, în „Uragan de zăpadă”.

Ilie Lipoveanu : Cam bateți pasul pe loc (așa se întîmplă întotdeauna cu un talent „nehîrînit” cum trebuie, necultivat la timp, neacomodat condiției intelectuale, etc., și nu putem cita decît cîteva texte, puține, care mai amintesc (încă!) de promisiunile inițiale: „Le știți”, „Rugă”, „Din teamă”, „Un rival”. Continuăm să avem probleme cu descifrarea textelor dv. Pînă cînd, oare?...)

Aurelian Töröc, Ion Niță (ceva, în „Dragoste cu statul”), **T. Preda** („Insensibil să n-ai teamă”), **Paul Moldovan, A. Georgel, Stoica Găgeanu, Virgil Iovița, Zaharia I. Clăușu** (ceva, în „Iubire neîmplinită” II), **Ali Alunescu** : Pagini de nivel modest.

N.R. Manuscrisele nu se înapolază.

Chip

Trăim pe o planetă
cu buza arsă de războaie,
cu obrazul pistruiat de bombe,
cu ochii scâlțați
în lacrima durerii
și totuși plîni
de culorile florilor
și viul primăverii.

Mara Geo

Peisaj

Soare migdalat de adolescent
cerul proptit într-o privire
și lumea apucată ca o furie
de arma albă
a isteriei.
Soare migdalat printre rachete
și coliziuni
de sentimente sol-sol
mă rog ție...
Dar ochii nu mi se închid...

Cristi Opreșcu

La șosea

Te plimbi la Șosea
iar ziua,
cîniș adulmecînd
gardurile vii,
te trage de curelușă...

Și te lași pradă
unui tic la modă
rînd pe rînd
încordînd spinarea,
cît cocoșu unui dromader

ca pentru-ntîmpinarea
unor lovituri
căzute parcă din cer.

Emil Petrescu

Fapt divers

a murit și ultimul
ciopliitor de lemn
(era de așteptat)
laonic evenimentul
era anunțat
seara pe la porți

un copac a căzut
unde va în golul
lăsat de el
asculță
e ora cînd așchile
se întorc
în trunchiurile ancestrale

copacul fără ciopliitor
desăvîrșirea
unei opere

Gavril Jir

Trec

Trec neatînsă
prin multime
înul de solitară
tălpile seriu noi poeme
pe pielea străzii
care se inconvoaie
într-o neputincioasă îmbrățișare
din pomi cad claxoane
care îmi strigă numele
mufat
și semafoare
Colind daltonist eu
am curajul
de-a nu alerga
și mă miră orice
sema
de mirare din
ochii celor care nu
se împiedică de mine...

Victoria Milescu

Unde e binefacătorul Soare?

Fir firav de griu,
te-au acoperit ninsori de poeme,
fulgi mari din cuvinte
și sunete spulberate
de vîntul vremii.
Fir firav de griu,
șoptești
că poezii nu sînt combineri,
că ei nu locuiesc
în conducta subtilă
prin care sorbi din fîntinile pămîntului
apa miraculoasă.
Fir firav de griu,
materia poetică
te învelește,
stratul gros de versuri presate
apasă pe tine.
Unde e binefacătorul soare?

Constantin Buiciuc

Nu mă mai priviți

Am obosit
să caut zăpezi,
m-am saturat
să spăl gîndurile altora
și să nu descopăr nicicînd
firul de aur.
Am obosit
să vă dau jos grima:
alerg după mine însămi,
vreau ceva care
să nu poată fi
pipăit, mirosit
ori înghițit.
Nu mă mai priviți.
spargeți sufletul meu,
pahar de cristal:
oricum, cioburile aduc noroc.

Diana Barbu

Competiția naște totdeauna valori

(Urmare din pagina 9)

lască să vină alții să le descopere, ci noi înșine să le impunem în primul plan.

— Cum vă înțelegeți cu generația dumneavoastră?

— În general, sînt cam izolată, atît prin forța împrejurărilor cît și prin firea mea. Dar n-am ridicat între mine și ceilalți colegi de generație nici o barieră. Aspirațiile noastre coincid: cu toții dorim să ne împlinim pe o planetă ferită de primejdii.

— Ce vreți să comunicați oamenilor prin intermediul muzicii?

— Vreau să le spun că salvarea e în noi. De aceea sînt foarte supărată pe mine ori de cîte ori — mi se mai întîmplă, din oboseală — să cînt din rutină. Sînt că nu se mai stabilește legătura dintre mine și sală.

— Dar cu muzica generației dumneavoastră cum vă împăcați?

— Care muzică?

— Folk, pop...

— De ce ar fi numai aceasta muzica generației mele? De ce n-ar fi și cea a lui Brahms, Beethoven? Revenind la muzica folk, regret că n-am participat la nici un Cenacul Flacăra, dar am urmărit la televizor în mai multe rînduri emisiunea poetului Adrian Păunescu „Antena vă aparține” și cîteva cîntăreți mi s-au părut deosebit de valoroși.

— Ceea ce cîntați nu vi se pare desuet pentru secolul XX?

— Nu am nimic împotriva nici unui gen muzical. Nu știu ce artă îi trebuie secolului XX. Dar consider că o muzică nu e desuetă cîtă vreme — conține un mesaj, ajunge la înțelegerea oamenilor și continuă să emoționeze. Marii compozitori din veacurile trecute ne-au lăsat un tezaur pe care nu trebuie să-l prețuim doar în virtutea respectului ce trebuie acordat înaintașilor. Ei nu ne-au lăsat un muzeu prin care să ne plîmbăm smeriți și atenți să nu tulburăm praful care s-a așternut pe lucrări. Piese lor nu răsăd de o mare actualitate. Ele ne liniștesc sufletele atunci cînd sîntem în derută sau ne scot din amorteală dacă am început cumva să plîtim pe apele tîhnite ale mediocrității.

— Acest gen de muzică poate fi socotit un refugiu în fața întîmplărilor grave ale vieții din acest veac?

— Poate fi și un refugiu. Și nu e nimic rău în asta. Uneori avem nevoie și de un loc sigur unde să ne vindecăm rănile. Dar nu poate fi niciun un indemn la abdi-

care de la luptă. Mi-ar fi greu să enumăr în cîte pagini muzicale din alte timpuri există mai mult dramatism decît în lucrările create azi.

— N-ați fi de acord nici că vioara, care e un instrument cu un sunet „cald”, ar părea vetustă în această vreme?

— Bineînțeles că nu, deși, e drept, mulți compozitori moderni preferă instrumentele de suflat, de percuție sau pianul. Dar vioara nu poate fi uitată, deși cu ea nu se pot face atîtea „zgomote”. Unii pun la mare preț efectele auditive mai ciudate, din nevoia de altceva, nevoie nu întotdeauna justificată sau nu întotdeauna realizată la cele mai înalte exigențe. Dar după vocea umană — care este cel mai expresiv instrument — și violoncel, vioara continuă să rămînă un instrument la care nu se poate renunța așa de ușor.

— Din lucrările căror compozitori vă place să cîntați?

— Îmi plac Brahms și Beethoven. Dintre cei din secolul nostru Stravinski și Bartok. Schönberg nu prea mă atrage.

— Te poartă muzica izola de ceilalți?

— Dimpotrivă ea trebuie să te apropie. Deși nu-i obligatoriu să îți pe nume mie de oameni ca să fii socotit un om social și deschis timpului tău. Situația asta ar fi la fel de absurdă ca și cea a unui artist care ar cînta numai pentru sine. Mare ajungi numai în contact cu ceilalți și nu în singurătate. Și cu cît există mai multe valori, cu atît mai bine: competiția naște totdeauna valori.

— Aproape de competiție: violonista Liliana Cîulea are aceeași vîrstă ca dumneavoastră. Vă socotiți cumva rivale?

— Între noi n-a existat niciodată rivalitate. Fiecare își are stilul ei. Deși de cînd am terminat conservatorul nu ne-am mai întîlnit decît de 2-3 ori, aflu cu bucurie de succesele ei și nu mă îndoiesc că la rîndul ei se bucură de izbînzile mele.

— Credeți că lumea se va mai întoarce la melodii?

— Știu eu ce să spun? Pînă acum nu prea sînt semne. Omenirea se străduiește în clipa de față să se adapteze unui nou alfabet muzical, mai complicat, mai potrivit poate sensibilității contorsionate a omului modern. Dar va mai trece mult timp pînă cînd acest limbaj nou să fie accesibil tuturor.

— Într-un fel, dumneavoastră, interpreții vă asemănați cu actorii. Ceea ce faceți nu dăinuie decît o seară.

— Da. Tocmai de aceea ar fi bine să se facă înregistrări cu cele mai bune interpretări. Cînd mă gîndesc cît de puține discuri avem cu Enescu...

— Cînd o să vă dispară rana de sub bărbie?

— Cînd n-o să mai cînt. Dar mai e pînă atunci.

Vorbesc strămoșii

Cei ce restaurăm monumentele lăsate nouă cu pietate de strămoși, le împlinim cu respect și cucernicie, ne facem datoria cu elan, uneori cu patimă. Dar le facem oare la justa lor măsură? Nu bănuim că poate nu ne-am înălțat la cerințele strămoșilor? Așa e cazul Monumentului de la Sf. Gheorghe din București, așezat în inima Capitalei... cel de la care toate drumurile Tărei pleacă, îndreptîndu-și tentaculele, la razele soarelui, către toată suflarea românească, din tot întinsul spațiu ce ne-a mai rămas. Măsură la măsură, că după cum Serban Cantacuzino Voevod, cu cîteva ani mai înainte definitivase măsura „Sânjenului” la înălțimea însăși a colonadelor Ctitoriei sale de la Cotroceni, tot așa și Brâncoveanu Voevod definitivează acel punct de pornire „Zero” ale tuturor drumurilor în fața coloanelor Pridvorului Ctitoriei sale, legend-o pentru totdeauna, ca și celălalt, de viață însăși a Tărei noastre.

Monumentul lui a fost ce-a fost și era mîndru și măreț și el îi zicea „cel mai înalt”, așa și l-a definitivativ înscris, după cum o spun hrîsoavele, cînd Brâncoveanu Constantin se mîndrea de opera lui, realizată în momentul culminant al gloriei și puterii lui de cuceritor al văzduhului. Ca și aceea eu l-am privit, văzîndu-l așa cum a fost în trecut, impunător. Era viu și se ridica pe locul sfințit de splendoarea lui, învîluind monumentalele ruine masive ce l-au mai rămas azi. Cu teoria lui de înalte arcături înșiruite, înconjurînd, deasupra Briului, toată Biserica dominată de marile turle și cele două frontale așezate pe înaltul Pridvor, vizlunea e unică; derivă din marea „Matcă” a tuturor edificiilor eclesiastice de tinută prestigioasă ale „Epocii de Aur” de la noi. Dar aici, la Sf.-Gheorghe-Nou, depășind încă pe celelalte prin îndrăzneala cu care a plasat cele două laterale, a reușit să se ardească la valoarea maselor de la Curtea-de-Argeș imitat apoi servil de cel ce a construit Văcăreștii...

Azi nu mai e secolul Pridvor, nu mai sînt nici cele două turle laterale de fațadă. Le-a dat la pămînt puterea naprasică a seismului din 1902! Dupe care cu greu s-a refăcut, fără nici una din cele patru turle, iar pridvorul numai pînă la brâu; însă mai tîrziu iau refăcut o turle mare, și cele laterale de fațadă, pentru a 2-a oară. Pentru că așa a vrut poporul să reinvieze splendoarea de odinioară, memoria trecutului încă vie cerînd continuitate. Dar tată că în 1847 un foc crunt și neînfîcric mistuie tot ce era de lemn și bolțile și turlele, și macină și cele 14 coloanele de piatră ale Pridvorului, din care una din cele două înzidite ne-a rămas

nouă mărturie de ce a fost odată. Simțul de reîntregire totală și de respect și iubire a trecutului strămoșesc, îndrumat și de memorie, și-a spus iarăși cuvîntul și iată în 1855 turlele laterale de fațadă iarăși înălțate, pentru a 3-a oară! Prin noi, strămoșii iarăși s-au impus, atît cît și prin ce a celui ce din zorile orientului îndepărtat veghea asupra noastră. Refacerea unui străin, din occident, într-o epocă de înstrăinare a arhitecturii noastre tradiționale, nu a călcat pe linia cea dreaptă, și în dorința de mai bine, am îndepărtat adaosul său și reluăm cu respect și cucernicie ceea ce a construit odată Brâncoveanu-Constructorul. Dar ciudat, în fața celor două turle de fațadă, cu mîndrețea lor cu tot, se vede că ne simțim prea mici, falnicul lor dinamism ne copleșește. Sîntem lipsiți de vitejie, și nu mai îndrăznim ceea ce a îndrăznit creatorul marelui Monument, și chiar autorul replicii lui de la Văcărești!! Obosiți? Puterea de viață ne va fi fost dată să se fi zdruncinat? Nu se poate! Trebuie îndemnat la tîrzie în realizarea efectului de fațadă incununa de înălțarea celor două turle laterale pe care le-a dorit de mult și le-a realizat Constantin Basarab Brâncoveanu. Să-i respectăm voința și opera! Că mai sînt încă unii dintre noi care să audă vocea strămoșilor, să se aplece, să asculte și să înțeleagă că fără cele două turle de fațadă edificiul ar fi lipsit de monumentalitatea despre care ne vorbesc în hrîsoavele vechi cel din „Epoca de Aur” cînd desprind și așază în primul rînd Biserica Sf. Gheorghe-Nou din București.

Continuitatea cere, deci, a 4-a ridicare a turlelor de fațadă cu același îndrăzneală cu care am văzut că s-au realizat a 2-a oară între 1838 și 1847, pe care o arată litografia lui Büchner, în timpul focului din 1847, și a 3-a oară în 1855, de la care azi avem fotografiile, reproduse și în tipar, unde se vede de ce au trebuit refăcute toate lucrările: fiind construite în stilul neoclasic și cu accente gotico-clasice care pătrunseseră în arhitectura noastră în jumătatea a doua a secolului al XIX-lea.

Nu mai așa, împreună cu turlele mari, în curs de execuție, îngemănînd și cele mici de fațadă, ce va putea recrea masivul impunător al celor 4 turle ale glorioșului Monument, readucînd printre noi dreapta lui splendoare de odinioară, și ne va da o neînfîcrică mîndrie a trecutului nostru, cît și puterea de a ne înfrunta cu încredere cu greutățile vieții, oricare ar fi să fie ele. Nu ne va fi îngăduit să pierim ca neam dupe multimilenara noastră existență!!!

Arhitect H. DELAVRANCEA-GIBORY
27 decembrie 1982

Un muzeu in labirint

Toulouse-Lautrec, între frustrare și revanșă (III) Ideal și adevăr

Oscar Wilde

În 1895, Lautrec îl întâlnește la Londra pe Oscar Wilde. E chiar anul răsunătorului scandal, cînd, învinuit de moravuri infamante, Oscar Wilde e chemat în fața tribunalului. E hulit, e umilit, e amenințat, după ce trăise pînă atunci numai în partea însoțită a grădinii, ca un senior al artei și ca un privilegiat al gloriei. Polizi de furie, puritanii se des-
ăluie. Cer o pedeapsă exemplară. Puțini îi iau apărarea. Cîneva îl duce într-o seară pe Lautrec la scriitor. Pictorul îi propune să-i facă portretul. Oscar Wilde refuză.
Dar nu-i nimic. Lautrec nu renunță. Îi va face portretul din memorie.

Sub acest portret, ar putea fi înscris un paradox vanitos care-l caracterizează destul de bine pe Oscar Wilde: „Sînt trist pentru că jumătate din omenire nu crede în Dumnezeu, iar cealaltă jumătate nu crede în mine”. Admiratorii care au roit mereu în jurul lui l-au stimulat să judece astfel și, apoi, el se află încă pe culme, nu s-a prăbușit încă în infernul temniței din Reading, ba chiar e încredințat, probabil, că lui nu i s-ar putea întimpla niciodată una ca asta. Lautrec e indignat, se pare, de tratamentul la care e supus scriitorul dar nu cumva, în ciuda acestei indignări, face parte și el din jumătatea de lume care nu crede în Oscar Wilde? Ar fi ciudat, pentru că îi apropie multe lucruri. Între altele, Lautrec l-a indignat el însuși de atîtea ori pe puritani, care l-au ocuzat de cinism și de obscenitate. Pe urmă, cineva care își are templul la *Moulin Rouge* și care strigă „Ah, ce galben extraordinar”, vînd un bolnav foarte palid pe un pat de spital, n-ar putea fi, în mod logic, decît alături de Oscar Wilde, împotriva puritanilor. Și totuși, în portretul pe care îl face, Lautrec nu pare deloc îngăduitor cu autorul lui *Dorian Gray*. Ne arată un dandy obosit, de o eleganță studiată, căutată, un senior afectat și distant, masiv, dar efeminat, cu o gură de bătrînă curtezană, cu obraji căzuți și cu pungi de piele sub ochi. Un personaj în egală măsură rafinat și decrepît. Un Oscar Wilde ce ne amintește că a fost descris ca un *Bachus asiatic* sau, mai degrabă, ca un împărat roman; firește, cu condiția să nu ne gîndim la Marc Aureliu, deoarece nu descoperim nimic melancolic în ochii mici și disprețuitori și nimic stoic în atitudine. E un Oscar Wilde obișnuit să domine saloanele și care, pînă la patruzeci și unu de ani, n-a aflat încă nimic despre închisori, crezînd, în schimb, că știe totul despre artă și despre glorie. Cum am putea să ni-l închipuim schimbînd hainele sale scumpe cu hainele de ocnaș? Cum să ne imaginăm, privind portretul lui Lautrec, clipa în care, cutremurat de dezgust, Oscar Wilde a coborît în baia murdară, comună, a închisorii din Reading? sau clipa în care a trebuit să se oplece și să frece duș-meașă celei cu miinile sale fine și parfumate probabil, miini de senior?

Micul monstru care poartă numele conților de Toulouse și al viconților de Lautrec e, într-adevăr, un pictor necruțător. Într-o vreme, mergea să asiste la operațiile unui chirurg celebru. Îi plăcea să vadă „cum se măcelărește”, făcînd zeci de desene și simțindu-se la fel de bine într-o sală de operații, printre tifoane înșingate, ca la *Moulin Rouge*. El nu se înduioșează. Nu e un sentimental. Și nu vrea sau nu poate, să măgulească niciodată. Nu e nici ceea ce se cheamă un moralist. Pictînd, nu învinuiește, nu scuza, nu condamnă, nu absolvă și nici măcar nu explică. Observă. Alit. E un martor care surprinde și dezvăluie. Și nu e indulgent nici cu sine. Cum ar putea fi indulgent cu alții? Nu face parte dintre cei care zic că trebuie să înfățișezi viața plăcută și voioasă tocmai pentru că ea e adeseori tristă. Dealtfel, a mărturisit că nu-l interesează idealul, ci adevărul.

Și totuși, chiar acest portret ne ajută să înțelegem ce îi apropie pe pictorul răsfățat de lumea deocheată a Parisului și pe seniorul azvîrlit printre răufăcători. Într-un fel, boala care l-a lăsat infirm pe Lautrec echivalează cu baia infectă a ocnașilor din Reading în care s-a cufundat și s-a purificat Oscar Wilde. Lautrec a fost trădat de natură, așa cum Oscar Wilde a fost trădat de lumea în care a trăit pînă cînd a ajuns în fața Curții cu Juri. Amîndoi au fost nevoiți să infruntă o experiență dură și amîndoi au unit în această experiență adevărul și arta. În saloanele aristocratice, Oscar Wilde a fost un artist elegant, scriitor și superficial. A trebuit să ajungă printre deținuții închisorii din Reading ca să scrie *De Profundis*. Abia atunci a înțeles că „supremul viciu este să fii superficial”, descoperînd, odată cu nefericirea sunetului tulburător, adînc, dureros, al artei adevărate și al solidarității adevărate. El va spune mai tîrziu, cum aflăm de la Gide, că numai mila l-a împiedicat să se sinucidă în cei doi ani de temniță. Mila pe care seniorul învățat să cîneze la Savoy n-o cunoscuse niciodată și pe care nici n-am bănuia în tabloul lui Lautrec. Căci autorul lui *Dorian Gray* nu știa ceea ce avea să înțeleagă autorul lui *De Profundis*. Autorul lui *Dorian Gray* era convins că putea transforma chiar viața în artă, fără să bănuiască vreun moment că abia nenorocirea îl va învăța ce e artă.

În ce-l privește pe Toulouse-Lautrec, el a învățat, parcă, de la un destin necruțător să nu se înduioșeze niciodată în fața modelelor sale. Nu poate flata, nu poate idealiza niciodată, nu poate minți, nu poate ascunde adevărul care țîșnește din toate strășturile cu brutalitate. Așa cum țîșnește pe fața puhavă a lui Oscar Wilde, din portretul făcut de Lautrec, adevărul unui senior care credea că închisorile există numai pentru alții și că arta n-are nimic comun cu ele, pentru a descoperi mai tîrziu, în celula sa ticăloasă, tonul zguduitor din *De Profundis*.

Dar trebuie oare să fii nefericit pentru a atinge coarda cea mai adevărată a sufletului nostru? Iată întrebarea spinoasă pe care ne-o repetă destinul lui Toulouse-Lautrec, ca și acela al lui Oscar Wilde.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Menelas Chircu de la Rîmnicu Sărat (III)

Și vreau să spun aici că Menelas Chircu, sorocit parcă de destin faței dezinteresate și gîndurilor curate, n-a înțeles să trăiască preocupat exclusiv de propria sa existență și-a alor lui, ci a văzut viața — dincolo de orice egoism — în toată cuprinderea ei, ca o sacră obligație de a te dăruia constant și de a fi util societății și semenilor tăi. Din punctul acesta de vedere pot scrie liniștit, negru pe alb, că socialmente vorbind, comportamentul lui Menelas Chircu a fost exemplar ca omenie și comprehensiune, iar de la mocanii din Jitia, Necule, Bisoca și Andreiaș, care-l considerau apărătorul și binefăcătorul lor, și pînă la meseriași și orașenii neajutorati din Rîmnicu Sărat, confrunțați de vreo nevoie, ori loviți de-o nedreptate, — clii vor mai fi, sau urmași de-ai lor — îl vor păstra cu recunoștință și fidelitate în memorie.

În primăvara lui 1921, Menelas Chircu, la mai puțin de doi ani de la decesul lui Al. Vlahuță, se hotărăște să-i ridice prietenului dispărut o statuie la Rîmnicu Sărat și, în acest scop, își asociază alți doi rîmnicești, admiratori ai poetului, — Gh. Niculescu și Al. Zamfirescu — și pornesc cîteșire la treabă și la stringerea fondurilor. Tot atunci i se adresează amicului său George Ranetti — care a fondat și a făcut să apară un pătrar de veac, împreună cu Nae Tăranu, revista de sașă politică și de satiră socială „Furnica” — de la care capătă la 7 iunie 1921 următorul răspuns: „Scumpe Domnule Chircu, Te felicit pentru frumoasa inițiativă ce ai luat și-ți fîgăduiesc din toată inima modestul meu concurs prin scris și, cum voi putea, cînd va fi nevoie. O listă de subscripție în vesela „Furnica”, o socotesc însă de natură a micșora solemnitatea omagiului suprem, ce cu toții datorăm marelui talent care a fost iubitul Maestru Vlahuță. Adresază-te ziarelor cotidiene populare, ce, sînt convins, te vor sprijini. Cordiale salutări. George Ranetti”.

În 1923, la 28 noiembrie, George Ranetti îi scrie din nou: „Dragă Domnule Chircu, Ultimele mele înșercinări cu un comision: să cercetez cam cit ar costa statuia marelui Vlahuță, cu care ai luat frumoasa inițiativă să împodobești orașului Rîmnicu Sărat, în preajma căruia minunatul poet a petrecut atîtea clipe de recreație sufletească și intelectuală, grație prie-

tenilor devotate ce le găsea acolo, prietenii printre care a d-tale a rămas cea mai credincioasă. Am întrebat deunăzi pe Spaethe și mi-a spus că nu poate face un calcul precis deoarece nu cunoaște intenția d-tale: este vorba de un simplu bust pe un soclu sau dorești să fie ornamentat și cu oarecare figuri alegorice, motive sculpturale inspirate din versurile Maestrului? Spaethe stă la dispoziția d-tale pentru orice informație: el are locuința și atelierul în Parcul Filipescu, la Sosea, Alea Modrogan, fie că-i vei scrie, fie că te vei duce să-l vizitezi, cînd vii la București. Te sfătuiesc la acesta, fiindcă — pe cît mă pricep eu — este unul dintre cei mai talentați sculptori-portretiști, avînd în plus avantajul că a cunoscut de aproape pe scumpul nostru Maestru, așa că va

izbuti să reinvieze mai fidel icoana aceluia pe care l-a cunoscut în intimitate, decît ar putea-o face un alt artist, oricît s-ar trudi să reproducă umbra rece și moartă a unei fotografii”.

Statuia a fost executată în adevăr de Oscar Spaethe, a fost dezvelită în 1937 și dănuie și astăzi la Rîmnicu Sărat în piața din fața liceului, care poartă numele poetului. Și, pentru că e vorba de Vlahuță și de Menelas Chircu, adaug și rîndurile, fără dată, ale lui Mihail Sadoveanu — dar după opinia mea le situez în anii 1923—1924 — care nu comportă nici o explicație, ca să se înțeleagă rostul lor: „Scumpe Domnule Chircu, scrisoarea d-tale mi-a parvenit tîrziu, din pricină că un timp nu m-am dus în oraș fiind bolnav și numai după ce am găsit-o la redacția „Vieții Românești”, am aflat despre serbarea proiectată la Rim-

niciu Sărat, în amintirea și cinstirea lui Vlahuță. Îmi pare rău că nu pot răspunde amabiliei d-tale invitațiunii. Aș fi dorit în special să-ți fiu plăcut d-tale, pentru că știu cîtă inimă și rivnă pui în colțul acela de țară pe teren național și cultural. Duminică de la 7 februarie însă, îmi este de mai multă vreme ocupată, la o adunare pe care o avem aici în Iași și unde prezidez, deci nu pot lipsi. Rămîne să am plăcerea a găzdui la d-ta altă dată, cu alt prilej. Al d-tale cu cele mai distinse sentimente Mihail Sadoveanu.”

Menelas Chircu a fost stăpînit de tînr și pînă cînd a închis ochii de două mari pasiuni: drumetia pe de o parte și cîntecul, jocul și portul popular pe de alta. El este omul care a pus bazele societății „Chindia”, de care n-a fost strălînă Bucura Dumbravă, și care în epocă a cunoscut un răsunător succes în țară și străinătate și tot el a salvat de la dispariție atîtea zăcăminte de folclor amenințate să se piardă pentru totdeauna. Casa lui — un reprezentativ și autentic muzeu — era împodobită, în afara tablourilor despre care am vorbit, de scoarte românești din cele mai frumoase, de costume naționale strîșne din toate teritoriile locuite de români, de incrustări țărănești în lemn, de ceramică și de curele tînuite, anticipînd o geografie armonioasă a neamului, înainte încă de războiul întregirii.

Acesta a fost, pe scurt, omul de țară și de oror Menelas Chircu, total necunoscut generațiilor de azi.

L. KALUSTIAN

P.S. Un cititor de-al meu care semnează C. Mărculescu din Rîmnicu Sărat, fost avocat și apoi consilier juridic la unele întreprinderi locale, actualmente pensionar, are amabilitatea să-mi comunice că Teodor G. Baciu, autorul volumului „O viață aleasă”, n-a mai scris în adevăr nimic altceva, că a funcționat ca secretar al Liceului „Al. Vlahuță” din Rîmnicu Sărat pînă la pensionare, că a decedat în 1979 în comuna sa natală Topliceni și că, printr-un complex de împrejurări, și-a consumat majoritatea timpului în casa lui Menelas Chircu. Îi mulțumesc călduros. Și mă bucur dîndu-mi și vestea că cei doi fii — despre care știam că i-a avut Menelas Chircu, unul din el fost jurist, numindu-se tot Menelas, iar altul Radu, inginer, amîndoi producîndu-se în formația „Chindiei” alături de merituosul lor tată, care le-a transmis dragostea pentru jocul și cîntecul popular — trăiesc, primul la Rîmnicu Sărat și cel de-al doilea la Ploiești, ambii pensionari.

L. K.

Medic de gardă

La Spitalul de copii „Grigore Alexandrescu” un părinte cu durerea unui copil în brațe într-o noapte de februarie a bătut la ușa doctorului de gardă care și-a dat seama că e nevoie de o intervenție chirurgicală rapidă fără puțință de amîna.

S-a pornit pregătirea mesei de operație, medicul și-a pus veșmîn-

tul de lucru și dreapta care urma să săvîrșească înșănătoșirea copilului, acel părinte a văzut-o cum era înfășată în alb, cum apoi este dezvelită și acea mină dreaptă era așa ca trecută prin foc, scăpată din vîpaie, negrie, cu pielea zgîrciuri, viguroasă în oseminte dar pătîmind și iată era mina care de peste treizeci de ani a intrat în focul razelor care izbăvesc dar și vatamă cu vremea, de mil de ori după mil și mil de copii zdrobiți de mașini,

primejdii în fel și chip și acea mină a intrat după lacrima copilului și iată că după atîția ani suferă și ea, s-a atins durerea, a pătruns în țesătura răbdătoare aura suferinței.

Și acel părinte și-a plecat buzele și a sărutat mină de mucenic, dreapta omului pediatru Pompliu Parotă, medic de gardă de treizeci și unu de ani la Spitalul „Grigore Alexandrescu”.

IOAN ALEXANDRU

Meseriași, adică oamenii de meserie

Fără acest complex de cunoștințe și deprinderi profesionale numit meserie nu e de conceput nimic realizabil în nici o ramură direct sau indirect productivă. Ba cu cît respectiva ramură e mai importantă cu atît mai mult se resimte insuficiența stăpînirii a meseriei de către cei ce o practică.

Să luăm una din industriile de bază, metalurgia. Chiar dacă unui meseriaș nu i se mai poate întîmpla ca în cuptorul „în care elaborează oțelul să se facă „urs”, adică să se întărească, materia lichidă în fierbere din pricina nepriceperii de a dirija procesul tehnologic respectiv, calificarea precară se poate solda cu un produs metalurgic care nu intrunește calitățile pentru care este destinat. Fie ad-hoc, fie, dacă se închid ochii, cum din păcate se întîmplă, eroarea de elaborare se răzbuună. Și se poate răzbuuna grav cînd din metalul respectiv se realizează un utilaj fundamental, a cărui deteriorare, ca urmare a lipsei însușirilor tehnico-materiale, se poate solda cu grave avarii și accidente. Un pod poate ceda sub povară, o mașină poate exploda, o uriașă investiție nu poate fi pusă în funcțiune din pricina reperului ce trebuie executat din acel metal care nu intrunește condițiile necesare.

Dacă asemenea deznoamînte tehnice grave sînt consecințele de proporții ale unei calificări profe-

sionale precare nici cele mai mici, în domenii aparent de mai puțină importanță, să zicem cum ar fi reparatiile mașinilor agricole, nu rămîn fără prejudicii economice uneori incalculabile. Închipuiți-vă — sau mai exact rechemati în memorie — privilegiul unui cîmp pe ale cărui ogoare zeci de tractoare, cu toate utilajele pe care le tractează, zăbovesc ore și uneori zile întregi în nelucrare, ca urmare a unor reparații făcute de mintuală. Mecanizatorul, care în mod nemijlocit s-a ocupat în atelier de cuvenitele ameliorări tehnice, vede abia acum, prea tîrziu însă, greșeala săvîrșită din necunoaștere sau neatenție, operația neexecutată la meserie, cum se spune.

Am insistat asupra acestor cîteva exemple luate din ramuri productive esențiale ale economiei, cu toate că ideea pe care vrem s-o reliefam poate fi pusă în lumină referindu-ne și la nepriceperea unui lucrător din comerț de a împacheta sau a depozita în condiții optime o marfă. Indiferent de locul unde apar aceste grave carențe profesionale sau simple nelîndeminări în meseria pe care este chemat să o exercite un om al muncii, ele devin cu atît mai costisitoare pentru economie cu cît gradul de civilizație, calitățile produselor acesteia au crescut considerabil în decenile din urmă. Meseriași făcîți „pe puncte” acum peste un sfert de veac pot frîna în mod simțitor progresul tehnic, procesele de producție modernizate la maximum. Acum cînd am ajuns să producem laseri și izotopi radioactivi, ba în curînd chiar și să exportăm, nu mai putem rămîne la nivelul pregătirii micilor meșteșugari. Meseria a fost brătară de aur dintotdeauna pentru poporul nostru și cu atît mai mult se

impune ca în actuala etapă calitativă a industriei și a economiei noastre în genere, cînd se pune cu stringență pe deasupra problema economisirii de energie, materii prime și materiale, priceperea oamenilor în a produce lucruri cît mai bune să fie la înălțimea cerințelor.

Un meseriaș de azi nu poate fi meșterul dintr-o povestire orală a lui Creangă, care dintr-o bucată de fier, în schimbul ospătării din belșug la casa unui gospodar, nu reușește decît înroșind-o în foc s-o facă să sfîrșie în apa în care a aruncat-o. Și totuși oameni, plătiți bine chiar, cu prețul consumului fără rost a tone de materiale, și nu a unor simple bucăți de fier rugînit, ajung prin rezultatele infime ale producției lor să ne amintească povestea plină de luare-aminte cu sfîrșiacul.

Stăpînirea cît mai exactă a meseriei de către fiecare om al muncii, indiferent de locul unde lucrează și de funcția pe care o exercită, însușirea unei înalte culturi profesionale condiționează în prezent însăși onorarea obligațiilor de serviciu, ca să nu mai vorbim de veritabila carte de vizită a oricărui bun meseriaș. Președintele Nicolae Ceaușescu în dialogul sistematic pe care-l poartă în întreprinderi și instituții, ca în expunerile rostite de la tribuna unor importante evenimente politice, abordînd aceste aspecte sine qua non nu uită să repete de fiecare dată acest îndemn pe care-l transcriem în încheierea considerațiilor noastre:

„Să devenim buni meseriași în toate domeniile, buni revoluționari, buni comuniști, buni patrioți!”

NICULAE STOIAN

LA ÎNCEPUTUL UNUI NOU TURNEU

Inspirată înțelegere a nevoilor tineretului român,
răsplată a devotamentului artistic și patriotic

Zilele trecute, la sediul C.C. al U.T.C. a avut loc festivitatea decernării premiilor pentru activitatea Cenacului Flacăra al Tineretului Revoluționar pe anul 1982. Festivitatea a fost deschisă de tovarășul Nicu Ceaușescu, secretar al C.C. al U.T.C. Au participat activiști din conducerea organizației de tineret.

Au fost acordate: **Marca cunună a copilăriei** Mariei Amariei din Rădășeni, Suceava; **Distincție pentru merite în activitatea cenacului** lui Arpad Domokos din Miercurea Ciuc; **Distincție pentru compoziție** lui Alexandru Zărnescu din București pentru „Dor de Eminescu”; **Premiul pentru umor** grupului craiovean Mesaj și lui Nicolae Cenan din Cluj-Napoca; **Premiul pentru debut** Sandei Lăcătușu din Cluj-Napoca, lui Costas Caracostas din București și lui Raul Cârstea din Buzeni, Prahova; **Marele premiu pentru debut** lui Majai Gyözö din Reghin și Tatiane Filipoiu din Făgăraș; **Premiul de interpretare** pentru Ildiko Szabo din Arad, grupul Flacăra pop și Dacu Bertzi din București; **Premiul pentru creație** lui Valeriu Penișoară din Duda, Vaslui, grupului constănțean Poesis și lui Constantin Dragomir din București; **Premiul de consacrare** grupului bucurestean Iris și Mihaelei Popescu din Suceava; **Premiul pentru slujirea scenică a poeziei** lui Adam Erzsebet din Tg. Mureș

și lui Mihail Stan din București; **Premiul de popularitate** grupurilor Pro Musica din Timișoara și Ecoul din Reghin; **Marele Premiu** lui Ștefan Hrușcă din Ieud, Maramureș, și Vasile Șeicaru din Galați. Pentru contribuția la conceperea și desfășurarea activităților cenacului a fost acordat **Premiul Special** poetului Adrian Păunescu. După cum a fost deja anunțat, s-au mai acordat și alte premii și distincții.

Subliniind importanța actului artistic și de cultură pe care-l constituie cenacul, integrat preocupărilor de largă cuprindere inițiate de organizația revoluționară de tineret la indicațiile președintelui Nicolae Ceaușescu, secretarul C.C. al U.T.C., tovarășul Nicu Ceaușescu, după ce a înmănat diplomele pentru anul 1982, a adresat calde felicitări tuturor celor prezenți pentru activitatea desfășurată, remarcând totodată aportul Cenacului Flacăra în educarea tinerii generații în spiritul concepției revoluționare, larg umaniste a partidului nostru. Arătând că premiile acordate sînt semnul prețurii activității educativ-patriotice desfășurate de cenacul, care a răspuns cerințelor obiective create prin evoluția tuturor sectoarelor de activitate social-umană, secretarul C.C. al U.T.C., tovarășul Nicu Ceaușescu, a urat membrilor Cenacului Flacăra succes în evoluțiile lor viitoare.

Pentru minunatul cadru creat, conducătorul cenacului a adresat cuvinte de sinceră mulțumire tovarășului Nicolae Ceaușescu, inițiatorul acestor largi acțiuni, promotorul politicii culturale instaurate azi pe temeiuri noi, a cărei cerință fundamentală impune ca accesul la cultură al maselor largi să se facă în deplină libertate și cu permanentă preocupare pentru valoare. Mulțumind atât pentru cuvintele adresate, cât și pentru modul în care a știut să coordoneze activitatea cultural-artistică și educativ-patriotică a Cenacului Flacăra, răspunzând prin aceasta nevoii tinerilor de a avea valori, poetul Adrian Păunescu a arătat în numele tuturor celor prezenți recunoștința sa conducerii organizației revoluționare de tineret, tovarășului secretar Nicu Ceaușescu, în atribuțiile cărui s-au aflat în acești ani și grijile cenacului. Remarcabilă este, s-a spus în continuare, deschiderea cu care a fost privită această manifestare încă de pe vremea în care multe dintre realizările sale, cu care ne mindrim azi, erau abia intenții.

Dovadă modul în care au fost înțelese imperatiile artei noi au stat în numeroasele noastre manifestări cîntecele cenacului dintre care au fost alese, la sfîrșitul acestei ședințe festive, spre a fi cîntate, cîteva dintre cele mai semnificative.

Ca o urare de drum bun

Localitatea: Tirgoviște, 18 februarie 1983, orele 18, Sala sporturilor.

Durată: 6 ore și jumătate.

Număr de spectatori: 4.000.

Calitatea spectacolului: Foarte bună. Atmosfera: caldă și primitoare, ca un cuvînt de drum bun la începutul acestui nou turneu.

Noutăți: A debutat excelent grupul bucurestean „Monolit”. A revenit grupul feminin „Ecoul”, din Reghin. Semnalăm, de asemenea, prezența actriței Adam Erzsebet din Tg. Mureș, prezentînd și o noutate: „Cine iubeste și lasă”, cîntec din repertoriul Mariei Tănase. Ildiko Szabo lansează cu succes noua variantă a cîntecului „Dona, Dona”.

Aportul organizatorilor: Foarte bun. Mulțumim de aceea pe această cale conducerii de partid a județului Dimbovița, primului său secretar, tovarășul Florea Ristache, pentru preocuparea manifestată față de nevoile tinerilor. Mulțumim de asemenea colaboratorilor noștri, reprezentanții organizației de tineret a județului.

După trei săptămîni de pauză bine-meritată în activitatea cenacului, întîlnirea de la București, de la sediul revistei Flacăra, marchează începutul unui nou drum la capătul căruia vor fi satisfăcute alte și alte cerințe exprimate de mii de tineri din 16 județe, cite sînt prevăzute de traseul acestui nou turneu. Conducătorul cenacului, poetul Adrian Păunescu, urează tuturor bun venit, exprimîndu-și totodată speranța unei colaborări fructuoase, lipsită de false probleme. Apelul adresat celor mai vechi membri pentru a ajuta la rapida integrare a celor mai noi este recepționat în deplină înțelegere. Cîntăm cu toții „Fie să renască numai cel ce har / Are de-a renaste curățit prin jar / Din cenușa-i proprie și din propriu-i scrum / Astăzi ca și mine, pururi și acum” și parcă începem să ne regăsim. Primim cu bucurie, prin intermediul profesorului Ilie Danilov, vestea că la Beijing acolo unde dumnealui este profesor de limba și literatura română, elevii săi cîntă și recită din creațiile membrilor cenacului, a cărui faimă — iată, se dovedește, a depășit hotarele țării.

În culisele sălii din Tirgoviște, arhipit-nă întocmai acelora lasate în urmă de turneul trecut, încercăm să ne acordăm glasurile care ne sună parcă un pic străine. Vrem și sperăm să ne acordăm cu noi înșine cît mai repede cu putință. Pentru public, oricare dintre spectacolele noastre trebuie să fie la fel de înalt, pe

cît e a fi nerăbdarea lor de a ne vedea. Noutățile și revenirile ne bucură toate, dîndu-ne totodată și febra unui sentiment de îndreptățită curiozitate. „Ecoul” din Reghin deschide după ce consemnăm prima noutate: semnalul nostru de început, aici la Tirgoviște, este „Viitorul” lui Nicolae Labis, poezie programatică pentru care Valeriu Penișoară a scris muzica.

Actrița Adam Erzsebet, revenită printre membrii cenacului, aduce în bogăția recitalului său de mare valoare o noutate mult aplaudată atît în intenție cît și ca realizare, cîntecul Mariei Tănase „Cine iubeste și lasă”. Ildiko Szabo, tînără și talentată cîntăreață din Arad, a cărei voce se poate desfășura în toate registrele, vine și ea cu o noutate; o altă variantă a cunoscutului cîntec „Dona, Dona”. Varianta acestei noi traduceri, ca și precedenta dealfel, aparține poetului Adrian Păunescu.

În spate, în culise unul dintre membrii vechi ai cenacului, Nicu Alifantis, venit (de ce oare?) cu un tren de seară, refuză să intre în scenă argumentîndu-și poziția prin aceea că s-a plictisit de cenacul, că dat fiind că a fost trimis aici de superiorii săi de la teatru la care lucrează, a venit dar nu are nici o dorință și deci nici plăcerea de a fi aici. Și toate acestea acum cînd este deja un nume, cînd și-a rezolvat multe dintre problemele sale de viață mai ales prin oameni și conjuncturi apropiate cenacului. Să fie arta o formă de existență conjuncturală? Noi sîntem de altă părere! Păcat pentru un slujitor al muzicii tînere născută din arderea pentru Idee. Imaginîți-vă acesteia i-o preferăm pe aceea a impresionantului moment din final, realizat dirijoral de Adrian Păunescu la cîntecul „La adio”, spațializat și panoramat într-un ingenios joc realizat cu participarea tuturor părților sălii. Spectacolul de la Tirgoviște a fost în întregul său ca o urare de drum bun la un nou început.

„Publicul amiral vrea să cînte”

Localitatea: București, 19 februarie 1983, orele 18, Sala Polivalentă.

Durată: 7 ore și 30 de minute.

Număr de spectatori: aproape 10.000.

Calitatea spectacolului: foarte bună, descoperindu-și în această seară cu pregnanță valoarea sa educativă.

Atmosfera: entuziasată, antrenantă și competitivă.

Noutăți: Au debutat: în mod ghinionist — Sorina Moldvai și Dan Dumitriu; neconvîngător — grupul „Negativ”; neutru — Arina Băjenaru.

Aportul organizatorilor: remarcabil în condițiile în care Sala Polivalentă foarte solicitată a fost pusă în timp

util la dispoziția cenacului. Mulțumim pentru sprijin și înțelegere conducerii de partid a municipiului București, tovarășului prim-secretar Gheorghe Pană și tovarășului Radu Nicolae, prim-vicepreședinte. Salutăm ajutorul prietenilor noștri de la organizația de tineret a Capitalei, pe toți cei care s-au implicat în bunul mers al acestui spectacol. Mulțumim cu deosebire personalului Sălii Polivalente de la lumini și sunet, care au făcut din acest spectacol un adevărat regal.

Pornind de la întrebarea ce avea să revină sub diferite forme și în bilețelele primite în cursul serii vizînd comportarea publicului la spectacolele muzicii tînere manifestarea aceasta a fost un exemplu educativ cît se poate de convingător.

Revenim în scenă după 10 minute de răgaz lăsat publicului spre a se așeza și de aici manifestarea noastră avea să curgă fără reproș. Și dacă debuturile propuse la început n-au avut darul să convingă, toți ceilalți membri ai cenacului au urcat treptele succesului în acest adevărat templu al muzicii tînere. Micuța Maria Amariei, care venise doar să-și ridice premiul acordat de conducerea C.C. al U.T.C. și-și lăsase acasă costumul popular în care obișnuia să cînte, are sentimentul că aduce artei și tradiției o împlietate apăsînd în rochița sa de stradă.

Poezia avea să-și afle și ea rostul în încercarea noastră de a da tinerilor o imagine cît mai exactă despre dimensiunile sufletului lor. Apariția actorilor Mihail Star, recitînd excepțional poezie de substanță, cum este și aceea a lui Ion Gheorghe spre exemplu, și Adam Erzsebet dînd aici cea mai bună interpretare pe care am auzit-o poeziei „Insomnie” a lui Adrian Păunescu, este primită cu extraordinară bucurie.

Momente impresionante de mare emoție au fost acelea în care s-au cîntat la îndemnul sălii cîntecele de țară ale cenacului: „Publicul amiral vrea să cînte! Publicul amiral vrea să fie alături de președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de toți cei care cîntesc și sîrbătorește azi eroii ce s-au jertfit pentru viitorul nostru! Să cîntăm împreună „Trăiască România”, să cîntăm pentru eroii din ’29-’33, pentru viață, pentru noi! Trăiască libertatea!” (Marinel Tutunaru, Uzinele timpului noi). Cîntecul acesta nu avea să se termine cu totul cînd vocile reunite ale tuturor scîndînd: „Stima noastră și mindria — Ceaușescu, România!” aveau să ne determine să-l reluăm. Și tot publicul, fantasticul public regăsit aici, prin reacția sa, avea să determine evoluția programului nostru în continuare. Se scandează din nou: „Ceaușescu pentru pace! Ne mindrim cu tot ce face!”. Cîntăm deci „Să fie pace-n lume” și „A treia pace mondială”.

CONSTANTIN DRAGOMIR

...Și un spectacol de nota 20

Localități: Pitești, 20 februarie ora 18, Sala sporturilor; Cimpulung Muscel — 21 februarie, ora 18 și 22.10, Casa de cultură; Curtea de Argeș — 22 februarie, ora 18, Casa de cultură.

Durată: 7 ore și 30 minute la Pitești, 3 ore și 45 minute primul spectacol la Cimpulung Muscel, 4 ore și 25 minute cel de-al doilea spectacol, 6 ore la Curtea de Argeș.

Număr de spectatori: 4.500 la Pitești; 1.000 la fiecare spectacol de la Cimpulung Muscel; 1.000 la Curtea de Argeș. Calitatea spectacolelor: Bun la Pitești și Cimpulung, extraordinar cel de-al doilea la Cimpulung, bun la Curtea de Argeș.

Atmosfera: Nemaipomenită în tot județul, cei 3.000 de oameni care înconjuraseră Casa de cultură din Cimpulung determinîndu-l pe conducătorul cenacului să accepte organizarea celui de-al doilea spectacol, spectacol „la cea mai înaltă cotă a vibrației”.

Noutăți: „Doar ochii” versuri Mircea Micu — „Poesis”.

Aportul organizatorilor: Foarte bun, și ne folosim de acest prilej pentru a aduce mulțumirile noastre conducerii de partid Argeș, personal tovarășului prim-secretar Ion Sirbu și prietenilor noștri de la U.T.C. care ne-au fost pe tot parcursul de un real sprijin și folos.

Noutăți: La Curtea de Argeș s-a ascultat în sală o casetă primită de Adrian Păunescu din China, pe care era înregistrată o emisiune în limba română de la Radio Beijing, emisiune în care o tînără cîntă excepțional, în românește, „Ordinea de zi”.

Debut: debut excepțional, Anca Heroiu, elevă în clasa a IX-a. De fapt, revine după 4 ani.

După cum a început spectacolul la Pitești nimic nu anunța triumful din Argeș. Un scaun subred niciodată nu prevestește lucruri bune. Dar semnele au fost înșelătoare. Sala, publicul din Pitești, minus negăsiții soferi de la Salvare, au fost orchestra unui concert în crescendo cu momentul maxim de forță în cel de-al doilea spectacol de la Cimpulung Muscel.

Poate am grăbit (cum zicea într-un bilet cineva) venirea primăverii aflîndu-ne în aceste zile la Argeș. Spectacolele din județul Argeș s-au desfășurat în nota obișnuită, dacă notă obișnuită înseamnă foarte bine, notă depășită în cel de-al doilea spectacol de la Cimpulung, unde începutul a fost de nota 20 și așa a rămas pînă la final; un spectacol de nota 20, într-o sală care recepta din plin la ora 2 și 25 minute regalul de poezie susținut de conducătorul cenacului, la cererea, imposibil de rezolvat altfel, a publicului, iar finalul a fost de fapt un moment de grea despărțire de un public care ne cerea în bilete: „Dară am putea, v-am pune în piept ca mărțișoare”.

În toată această microstagionă, publicul argeșean a făcut încă o dată dovada rafinamentului. La Pitești, Adrian Păunescu a propus să se întocmească un top al cenacului, opțiunile fiind un exemplu de bun gust. Ca o curiozitate, topul serii a fost cîștigat de Ștefan Hrușcă și Vasile Șeicaru la egalitate, ei pendulînd pe primul loc în folk, la această oră, precum Anișoara Cusmir și Vali Ionescu în atletism, locul doi fiind ocupat de grupurile „Ecoul” și „Poesis”.

AL. BERTZI

Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele: 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837.

PROGRAMUL CENACULUI FLACARA

Vineri, 25 februarie — TIRGU JIU
Sîmbătă, 26 februarie — MOTRU
Duminică, 27 februarie — PETROSANI
Luni, 28 februarie — PETROSANI
Marți, 1 martie — PETROSANI
Miercuri, 2 martie — HUNEDOARA
Joi, 3 martie — DEVA
Vineri, 4 martie — ARAD
Sîmbătă, 5 martie — ARAD
Duminică, 6 martie — TIMIȘOARA
Luni, 7 martie — TIMIȘOARA
Marți, 8 martie — LUGOJ
Miercuri, 9 martie — CARANSEBES
Joi, 10 martie — REȘITA
Vineri, 11 martie — MOLDOVA NOUA
Sîmbătă, 12 martie — HERCULANE
Duminică, 13 martie — ORȘOVA
Luni, 14 martie — DROBETA-TR. SEVERIN
Marți, 15 martie — CRAIOVA
Joi, 17 martie — CRAIOVA
Vineri, 18 martie — SLATINA
Sîmbătă, 19 martie — PITEȘTI
Duminică, 20 martie — BUCUREȘTI
Luni, 21 martie — SLOBOZIA
Marți, 22 martie — BRAILA
Miercuri, 23 martie — Tulcea
Joi, 24 martie — CONSTANȚA
Vineri, 25 martie — MEDGIDIA
Duminică, 27 martie — BUCUREȘTI
La Timișoara, cererea este atît de mare, încît probabil vom dubla numărul de spectacole.

Flacăra revine

Ne-am adresat unor cadre din conducerea ministerelor vizate în articolul publicat în nr. 2 (14 ianuarie a.c.) privind valorificarea la scară națională a unei materii prime de care țara noastră dispune în cantități uriașe și într-o bogăție de substanțe minerale de înviat, un mineral care pe plan mondial este tot mai intens cercetat, exploatat, utilizat.

Răspunsul Ministerului Petrolului

Avem nevoie, sintem interesați, dar...

Ministerul Petrolului a fost prompt. Inginerul Nicolae Ionescu, director adjunct al Direcției pentru coordonarea producției de țite și gaze, precizează dintru început că „avem nevoie, sintem interesați să înlocuim sitele moleculare și silicagelul — produse scumpe — cu tehnologia pe bază de granule de tuf la uscarea gazelor naturale. Cercetătorii noștri — respectiv inginerul de petrol Valer Pop și chimistul Marius Cucuiat — de la Institutul de cercetări și proiectări pentru petrol și gaze din Cimpina au realizat practic cercetarea. Granulele au dat rezultate. Autorul ideii este chiar Marius Cucuiat”.

Luăm legătura cu cercetătorul. Este de părere că, deși nu au atins încă performanțele sitelor moleculare, le poate înlocui, deocamdată, într-o primă fază, la gazele asociate nu și la cele pure. Pentru acestea din urmă se experimentează încă la instalațiile de uscarea gazelor de la Deleni și Tăuș, în Transilvania. Omologarea produsului și a tehnologiei a avut loc, încă din faza pilot, în 1981, iar în octombrie 1982 s-a definitivat. Reținem mai departe de la tovarășul director Nicolae Ionescu faptul că „sint o problemă interesantă din punct de vedere economic, al eficienței, în plus, granulele de tuf au și o rezistență mecanică mult mai mare față de celelalte produse”. Institutul de la Cimpina a efectuat și studiul de eficiență în baza căruia a formulat chiar și dinamica necesarului la producția de gaze a țării și apreciază că aceasta ar avea nevoie cam de 500 tone anual. „Pe această bază cei de la Cluj și-au realizat pilotul industrial (o instalație de microproducție n.a.) care trebuia să intre în funcțiune — așa ne-au promis — în trimestrul IV 1982. N-a intrat. Este realizată capacivă având în vedere cererea noastră. Le-a solicitat și Trustul petrolului Tg. Jiu și Trustul Arad și Centrala gazului metan. Menționați că noi îl rugăm să urgezze punerea lui în funcțiune. Așteptăm produsul și să ne dea cât avem nevoie”.

Răspunsul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare

„Important este ca această idee să nu moară”

Am bătut mult la poartă Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare până ce am aflat audiență. Insistențele noastre s-au finalizat în discuții interesante și în concluzii și mai interesante, menite să rupă unele inerii, să sporească interesul față de cercetările existente și — sperăm — să se urgezze utilizarea în agricultură a celor mai valoroși zeoliți naturali, cu conținuturi atât de bogate în minerale utile.

În jurul tehnologiei „suport pentru condiționarea pesticidelor” (care ar duce la un pas important, de calitate, în domeniul industriei românești de pesticide, al modernizării și înnoirii totale a producției în folosul pământului și al hranei noastre a tuturor) purtăm un îndelung și complicat dialog cu dr. ing. Florea Paulian, directorul Institutului de cercetări pentru protecția plantelor, și cu dr. ing. Ioan Popescu, specialist în domeniu, din Direcția pentru cereale, plante tehnice, fond funciar a ministerului. Dr. ing. Paulian este nu numai cunoscutor al problemei, este chiar inițiatorul în România, acum un deceniu și mai bine, al cercetărilor în vederea realizării în țară a pesticidelor granulate. Cele mai moderne, mai lipsite de nocivitate pentru sol și plantă, pentru mediul înconjurător și pe care le importăm. Este un pasionat cercetător în această privință, a elaborat și publicat de curând chiar și un tratat. Un prim suport propus de mineralogii și obținut în țară a fost (este) diatomita din județul Constanța. Dar costă enorm, fiind vorba de o tehnologie mare consumatoare de energie. Și totuși, pentru a reduce importul de pesticide granulate s-au făcut insistente intervenții de către trei ministere — al agriculturii, al chimiei și al minelor — pentru suplimentarea cotei de combustibili lichizi pentru producția de granulelor de diatomită. Întreprinderea minieră Dobrogea. Suportul din granule de tuf, în schimb, se obține — cum spuneam data trecută —

prin preparare fizică, printr-o tehnologie mult mai ieftină, reducându-le foarte mult prețul de livrare, aproape la 2—3 lei kilogramul. Dr. Paulian ne spune că „am fost omul care a participat la toată această frământare”, dar că M.A.I.A. nu poate

Ecouri Nume noi pe lista retrograzilor

În calitate mea de biolog, specializat în hidrobiologie, am așteptat de mult o punere în discuție a problemei utilității tufurilor vulcanice, iar articolul dv. „Starea la zi a tufurilor vulcanice” mă îndeamnă să vă scriu.

Ca cercetător la Centrul de cercetări biologice din Cluj-Napoca am condus și coordonat, începând cu anul 1977, mai multe teme care se refereau la posibilitatea utilizării tufurilor vulcanice în domeniul acvatic, mai concret, în epurarea apelor, în hrana peștilor, îmbunătățirea condițiilor de transport a peștilor, combaterea fenomenelor de „înflorire” a apelor etc. Munca pasionată a numeroși specialiști (au mai colaborat chimiști de la Institutul de învățământ superior-Oradea, chimiști și fizicieni de la Institutul de igienă din Cluj-Napoca, hidrobiologi de la Stațiunea de cercetări „Stejarul”-Pângărași și, desigur, specialiști în tufuri de la Institutul de cercetări și proiectări miniere pentru produse nemetalifere din Cluj-Napoca) s-a concretizat prin aproximativ 10 lucrări susținute la diverse simpozioane, câteva propuneri de invenții trimise la OSIM, solicitări de a trimite lucrări la congrese și conferințe internaționale etc.

Din păcate nu am reușit să finalizez toate temele înscrise, unele ajungând la nivel de pilot, căci în toamna anului 1980 am părăsit Centrul de cercetări biologice din Cluj-Napoca pentru a mă muta împreună cu familia în județul Timiș, ele fiind însă continuate de colectivele de cercetare amintite mai sus.

Fără a aduce noutăți senzaționale față de ceea ce se știa pe plan internațional, cercetările noastre au evidențiat că tufurile clinoptilolitice din țara noastră au calități similare cu cele utilizate de mulți ani în țări ca Japonia, S.U.A., Bulgaria, Ungaria etc. în scopuri de epurare a apelor reziduale, în hrana animalelor, transportul peștilor etc. În acest sens s-a dovedit în condiții de laborator o rețineră în tuf de până la 70—90% a cefeiului și strontului radioactiv, de asemenea, a amoniului din apele piscicole cit și din containerele de transportat pești. La nivel de pilot s-au obținut sporuri de producție de 15—20% la crap și păstrăv. Fără a avea practic o valoare nutritivă, tuful vulcanic administrat în bălțile puternic eutrofe poate reduce nivelul azotului amoniacal, îmbunătățește oxigenarea apei, modifică favorabil calitatea algoflorei, determină dezvoltarea mai abundentă a zooplantonului și prin aceasta contribuie la creșterea producției de pește.

Experimentările efectuate în laborator ne-au condus la concluzia că tufurile vulcanice pot limita „înfloririle” cauzate de algele albastre toxice, frecvente în bălțile noastre piscicole, fără a avea efectele negative ale algicidelor în prezent utilizate. Este o idee originală, nementionată în literatura de specialitate, care ar merita, cred, să fie abordată, dovedită în practica piscicolă, de instituțiile de cercetare de profil.

Valoarea practică a rezultatelor și concluziilor pe care le-am tras din cercetările noastre a fost subliniată și de ecourile stîrnite prin trimiterea unei lucrări la Conferința internațională privind utilizarea tufurilor vulcanice în agricultură și zootehnie „Zeo-Agriculture '82”, ce a avut loc în S.U.A., în vara anului trecut. Deși lucrarea nu a fost publicată, am primit cereri din partea unor firme străine (Anaconda Minerals Company, Greenband International Inc. S.U.A., Al Horsting Enterprises, Brazilia) pentru a le da amănunte. Cu atât mai mult ni se par nejustificate reținerile, neîncrederea și conservatorismul manifestat în țară de diverse

să și impună punctul de vedere în fața stăpîni active noi condiționate în granule de tufuri. Cu avantajele pe care le pot avea mai sus. Nu e interesat, deosebi producția de insecticide, de pesticide în general este ruda săracă a combinatelor chimice, care au ca producție de bază alte substanțe. Ponderele lor este neînsemnată față de produsele de bază și astfel nu contenează. (Cifra lor mare de afaceri, o cifră încomensurabilă, este în altă parte, e adevărat, în starea pământului, sănătatea mediului, sănătatea populației, dar tot în această țară unde trăiesc, muncesc, unde își au urmașii, copii, și fabricanții de pesticide!).

Duelul e vechi, agricultura n-are încotro la invazia dăunătorilor ia, ce să facă, și insecticide pulberi, e strînsă cu ușa. Să sperăm că, în conformitate cu noua Lege a pesticidelor nu va mai fi. (Vom mai discuta această problemă.) Revenind la suportul din tufuri, ni se precizează că M.A.I.A. ajunge deci, indirect beneficiarilor, prin produsul finit, principalul beneficiar fiind Ministerul Industriei Chimice. Prin procesul verbal al Comisiei interministeriale de omologare nr. 52981/1981 și cu autorizația nr. 703/1981, granulele au primit „certificatul de garanție” ca suport pentru pesticidul Sinostrax 5 G pe care ar fi trebuit să-l producă „Sinteza” — Oradea. Adică a fost, este omologat. M.A.I.A. transmite M.I.Ch., anual și pe cinci ani, necesarul, dinamica cererii de pesticide, dar M.I.Ch. omite să trimită Ministerului Minelor necesarul de granule de tuf ca suport. Contînd pe promisiunile chimiei în „Programul pentru asigurarea pesticidelor granulate pe perioada 1976—1980”, de pildă, nu se prevăd decât substanțe granulate și într-o cantitate considerabilă din producție internă. Sintem rugați chiar să transmitem conducerii Ministerului Minelor rugămintea agriculturii de a depune toate eforturile și a face toate demersurile necesare la Comitetul de Stat al Planificării pentru ca investiția pentru obținerea producției de granule de tuf necesare să poată intra în producție mult mai devreme decît este planificată (trimestrul IV 1985). Fiind vorba de o investiție prioritară, pentru materii prime.

În context, Ministerul Industriei Chimice rămîne dator. Deocamdată, măcar cu un răspuns la acest articol.

„Important este — cum pe drept afirma inginerul Emil Mihăilescu, adjunct al Ministerului Agriculturii — ca această idee să nu moară. Tufurile sint un mare câștig pentru pământul țării”.

Cu privire la tehnologia pentru adaosul în hrana animalelor primim informațiile de la inginer Emil Petreache, adjunct al ministrului, coordonator al Direcției zooveterinare. Este de părere că experimentările efectuate pînă acum nu sint suficiente. „Am trimis din nou pe cineva la Cluj-Napoca (după solicitările noastre de a ni se da un răspuns — n.a.), chiar pe directorul Institutului de cercetări pentru nutriție animală pentru a vedea mai exact despre ce e vorba, căci experiențe pe 10 pui ori 10 miei, pe loturi mici nu pot avea relevanță. Are sarcina să organizeze experimentări pe loturi mari de animale”.

(Reamintim că profesorul Hațieganu de la Institutul agronomic de la Cluj-Napoca, a instituit asemenea experimentări, urmărind în timp, cu loturi mari ca în orice investigație științifică și că a publicat rezultatele în Analele institutului. Și că sint în curs de prelucrare datele obținute în urma experimentării în hrana unor loturi numeroase de la unul dintre cele mai mari complexe de îngrășare și creștere a porcilor, de la Bereșău, în jud. Timiș).

Desigur că, cu cît vor fi mai extinse și mai profunde cercetările cu atît se vor afla și cele mai bune rețete, acțiunea substanțelor minerale conținute de acești zeoliți naturali asupra metabolismului animalelor, dar nici prelungirea lor sine die; ceea ce poate însemna o escamotare a problemei de fond — aplicarea la scară națională. „Tovarășul Moldovan are sarcina să omologheze experiențele făcute în diverse locuri din țară și să vedem și în ce măsură este avantajos economic. Precizăm, nu înlocuiește hrana. Este o rocă, într-adevăr, cu conținuturi de anumite substanțe minerale, magneziu, titan, cobalt... care pot ajuta, ca schimbători de ioni, metabolismul animalelor, și astfel tuful poate constitui un stimulent”.

Noi afirmasem, prin intermediul specialiștilor de la Cluj-Napoca, toate acestea.

Despre cuburile nutritive cu tuf vulcanic n-am putut afla nimic în plus față de ceea ce ne-au relatat cercetătorii de la Institutul de cercetări și proiectări miniere pentru substanțe nemetalifere. Dr. ing. Ioan Popescu știe că — nefind direct problema sa, nu are amănunte — au fost omologate și acestea de către o comisie interministerială, la 18.08.1982 și că s-au transmis fișele respective Direcției generale economice a agriculturii din M.A.I.A. „Urmează ca furnizorul să se adreseze acestei direcții pentru a clarifica necesarul, prețul, modul de livrare, de ambalare etc.”. Să reținem nu doar că li se recunoaște valoarea tufurilor vulcanice pentru agricultură, ci sint chiar foarte necesare agriculturii. Lucru pe care îl susținem și noi data trecută. Prin urmare, de ce furnizorul să-l întrebe pe beneficiar și nu invers?

Biolog pr. dr. Alexandru Marton
Combinatul pentru creșterea și industrializarea cărnii de porc — Timiș
Laboratorul de nutriție și zootehnie Pădureni

Oglindire

trăiește numai în visele tale
cum riul curge la vale

aș vrea să urc spre izvor
dar gîndurile rău mă dor

și-ard de-atîta singurătate
de-aud zăpada-n cer cum bate

un munte acoperit de brazi
se stinge-n singele meu azi

doamne de sus și doamne de aici
ou priviți lumea printr-un arici.

Doamne de sus și doamne din vers
Nu mai priviți lumea invers.

Remember

Într-o noapte albă de iulie
mi-am amintit cu-nfrigurare
despre nașterea acestei perfecțiuni
acum în stare gravă de comă

Iată cum încărunește copilul
nenăscut din dragoste interzisă
măturisea, lubito, în timp
ce palmele mele vedeau
cum ronțăie cîrțița inocenței
sub drumuri pierdute-n uitare

fortura spiritului într-un pat de spital
cînd sufletul visează veșnicia
într-un cîmp de floarea soarelui

val acolo rațiunea vorbește
într-o limbă universală
despre arta de-a nega iubirea...

AUREL M. BRUCEA

CICI IORDACHE-ADAM

Județe cu geometrie variabilă?

1. „Au mințit în sus că-i pămînce prost...”

Stana lui Gogîltan din Topleț este o femeie mai mult scundă, vinjoasă și prietabilă. Are 52 de ani, minți limpede și gură sloboadă, dar vorbește numai vorbele sleite de minciună și neamăgitoare. Zice băna-țenește, „Toplețu e o comună fără dor de mlaie. Anu' trecut pe luncă — lunca Cernei, n.r. — s-o fo' cucuruz de se crapă plăfoanele sub el. Ne trebe pentru coleșă, pentru animale și pentru păsăre. Cu vacile noastre dăm și lapce, dăm și vițel, cu ele și arăm lanțele de pămînce, cu de la ele punem și în șpăis (cămară, n.r.) și la contracte. Acum zece ani aveam mai multe pămînce și creșteam șapte vaci, porci, oi multe, stupi. Ne-au luat pămîncele cele mai bune și-au făcut platformă industrială pentru Orșova. Trebuie să trăiască cu orșovenii, am înțeles ș-am cedat. Au pus acolo d-ale lor, ce știu eu, dar de la ce scot pe coșuri morile de feldspati ale întreprinderii miniere s-au îmbolnăvit de silicoză și vacile și oile, pier și stupii. Praful ăla îl împinge vîntul peste tot: pe cucuruz și pe cartofi, pe fasole și pe dovleci și pe viță. Noi punem de cînd ne știm culturi intercalate. Praful care vine pe fin tocește urgent gura coaselor. După trei ani pe un cal sănătos tun trebuie să-l dai la smelt, capătă „suspîn”, nu mai e bun de nimic. Lu' Bălțeanu Ion i-au murit 25 de stupi, mie 15, le-au murit și lu' Stanciu și lu' Lozici Pătru, oile lu' Lozici Ilie au prins silicoză... Eu acum nu mai cresc decît trei vaci, dar pînă acu' cinci ani tîneam șapte, v-am spus. Așa a fost să fie. Noi ne ținem aici din pămînce și din banii de contract. Așa sîntem toți, și bătrînii Tudose Pătru de 80 de ani, și Hrelea Ion de 76, și Goanță Nicolae, și eu — toți. Mehedințenii vor să pună acum pe ce-a mai rămas din lunca noastră fabrica de reșapare anvelope de tractor și o centrală termică și vor să ne taie iar din arabil. E cel mai bun pămînce, l-am și gunoit, da' ei au mințit în sus că-i pămînce prost, ca să le aprobe fabrici pe el. Numai mergeți și vedeți cum e adevărat. Că să știți că pămîncele ăsta din lunca Zapăt și Tudoran e zilele noastre”.

2. 254 de semnături

Atîtea au fost trîsnite pe memoriul adus la revistă. Sînt trei pagini dactilografiate la un rînd și altele trei întesate cu semnături. Cîteva pasaje: „În urma realizării sistemului hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier I, în anul 1966 s-a întocmit schița de sistematizare a noului oraș Orșova. Această schiță prevedea crearea unei zone industriale la nord de localitate, în vecinătatea stației C.F.R. Valea Cernei. Pentru aceasta au fost afectate terenurile locuitorilor comunei Topleț, județul Caraș-Severin, în majoritate terenuri arabile. La timpul respectiv am înțeles necesitatea realizării obiectivelor propuse spre strămutare și credeam că în viitor nu vor mai fi afectate și alte terenuri, că se va urmări amplasarea altor obiective pe teritoriul orașului Orșova, ori în județul Mehedinți, pe terenuri improprii pentru agricultură. Atunci am fost expropriati de 10 hectare, în majoritate arabile. Contrar așteptărilor noastre, în 1972 am fost din nou expropriați cu peste 3 hectare teren arabil, prin extinderea zonei industriale a Orșovei. Formele de expropriere au fost întocmite de Consiliul popular al județului Mehedinți, deși terenurile se găsesc în hotarul cadastral al comunei Topleț, județul Caraș-Severin. Am făcut nenumărate plîngerii, dar nu s-a luat în seamă cele reclamate de noi. În final am fost puși în fața faptului împlinit și obligați să respectăm prevederile Decretului de expropriere nr. 293/1972. În prezent sîntem în situația de a fi din nou afectați de extinderea zonei industriale a Orșovei, cu circa o sută de hectare de teren arabil, fapt care ne-a adus în situația de a ne adresa dv., ca să interveniți pînă nu-i prea tîrziu. Consiliul popular al județului Mehedinți a dat din nou acordul pentru amplasarea unor obiective de investiții pe teritoriul comunei Topleț, județul Caraș-Severin, respectiv pentru amplasarea fabricii de reșapare anvelope și pentru o centrală termică de zonă. Toți deținătorii acestor terenuri sînt locuitori ai comunei Topleț și nu am fost consultați cu privire la aceste amplasamente. Cîlmea este că nu au fost anunțate nici organele de conducere ale județului Caraș-Severin, cum ar fi fost firesc (! — n.n.). Fiind terenurile noastre, deci ale județului CS și nefigurînd — bineînțeles! — în evidențele agricole ale județului MH se explică de ce vecinii noștri dau cu atîta ușurință acorduri și avize pentru scoaterea suprafețelor din producție. Majoritatea locuitorilor comunei Topleț sîntem muncitori la Întreprinderea mecanică din comună, iar în timpul liber ne ocupăm de agricultură, cultivăm terenurile, creștem animale. Dacă din cele 387 ha. de teren arabil ni se iau încă 100 de ha. din lunca Cernei — cel mai fertil teren al comunei — vom fi puși în situația de a nu ne mai realiza sarcinile de plan atît în domeniul autoaprovizionării, cît și în domeniul menținerii și creșterii efectivelor de animale. Din producători de hrană ne vom transforma și noi în consumatori, iar din zona turistică Cerna-Herculane nu vor rămîne decît regrete tîrzii. Venim cu rugămîntul de a se analiza la nivel central situația creată și de a se lua măsuri corespunzătoare pentru găsirea altor amplasamente pentru investițiile mehedințenilor”.

3. Ziua se plantau, noaptea se mutau

Lupșescu Zaharia, secretarul Consiliului popular al orașului Orșova: „Zona industrială a orașului nostru s-a născut pe raza Topleț. Funcționează acolo: stația PECO, depozitele ILF, depozitele ICRA, Întreprinderea minieră, sectorul de exploatare forestieră, ICF șantier Valea Cernei și stația TRAFU de 110 KV. Pentru amplasarea lor am obținut decret de expropriere a terenurilor aflate în proprietatea celor din Topleț. În acest fel am luat în folosință un „întrînd” pe luncă dreaptă a riului Cernei. Este motivul pentru care am plantat acolo borna de hotar dintre județele Mehedinți și Caraș-Severin. A fost o întreagă teavatură. Ziua noi plantam borna, noaptea o mutau cei din Caraș la vechiul loc, acolo unde-i acum viaductul Valea Cernei. Dreptate aveam și noi și ei. Noi — pentru că acolo se sîrșește platforma noastră industrială; ei — pentru că într-adevăr hotarul real nu era acesta. Platforma noastră este ca un culoar, ca un deget infipt în trupul hărții județului Caraș. Ceea ce ne înseamnă că și teritoriul din jurul acestui culoar ar fi fost al nostru. Ca să terminăm o dată cu această permanentă trambalare de borne (dată o invenție pe care o semnalăm OSIM pentru o eventuală neomologare: **județe cu geometrie variabilă!** n.n.) în toamna lui '79 o comisie a mers la fața locului: vicepreședintele Penteș de la C.P.J. Mehedinți și eu, de la Orșova, vicepreședintele Geană și Stănescu, șeful secției de sistematizare, ambii de la C.P.J. Caraș-Severin. Atunci am convenit să lăsăm borna acolo unde este acum, adică la capătul culoarului pentru care obținușăm exproprierea. Repet. Respectiva bornă ne reprezintă adevăratul hotar, ci doar marginea platformei noastre industriale. Pe trei laturi suprafețele aparțin județului Caraș...”

— Atunci de ce doriți să construiți în continuare pe teritoriul lor? Am văzut locurile pe care doriți să amplasați centrală termică și fabrica de reșapare. Ne-am convins: sînt cele mai bune suprafețe arabile ale comunei Topleț!

Nicolae Stoilăscu, primarul orașului Orșova: „Am și obținut avizul favorabil al Comitetului de Stat pentru Problemele Consiliilor Populare (C.P.C.P.)! Noi sîntem săraci în pămînt, nu avem cum să ne dezvoltăm decît apelînd la teritoriile altora (!?! n.n.). Ar fi bine dacă în raza noastră ar intra și Toplețul. Chiar am propus ca Orșova să fie extinsă pînă

la Svinița, pe Dunăre, și pînă la Herculane inclusiv, pe Cerna. Cooperarea dintre noi și ei ar fi în interesul țării. Orșova are acum aproape 18 000 de oameni. La 1 500 dintre aceștia nu le putem oferi locuri de muncă. Și pleacă de la noi. Nici absolvenții diferitelor școli nu se mai întorc. Ne pusesem mari speranțe în turism, dar ministerul de resort nu ne-a ajutat în nici un fel. Trebuie să sporim zestrea orașului, 700 de milioane de lei producție marfă cit este acum reprezentată foarte puțin. Fabrica de reșapare și centrala termică ne oferă cam 500 de noi locuri de muncă. Ar fi un pas înainte...”

4. S-a răcit pipa păcii...

Cloșu Martin, secretarul Consiliului popular al comunei Topleț: „Maniera în care mehedințenii ne tot iau terenul agricol nu numai că nu este cinstită, dar contravine chiar și legilor țării. Noi n-am fost niciodată întrebați dacă sîntem de acord cu proiectele lor. Dacă pe noi ne consideră prea „mici”, atunci de ce n-au întrebat conducerea județului nostru? Și știți care-i urmarea? Deși în fapt noi nu mai putem folosi terenurile care ne-au fost expropriate, am rămas încărcăți cu ele în registrele agricole. Oamenii din Topleț continuă să plătească impozitele pentru suprafețele expropriate. Uite că e posibil! Așa se întîmplă cînd la C.P.C.P. stînga nu știe ce face dreapta, și una-i pe cîmpie iar alta-i pe hirtie. Mai mult: mehedințenii au început să-și ridice case pe terenurile noastre. Fără aprobare, fără nimic. Exemple? Dina Ion, Matei Gheorghie, Mitileancă Grigore, Radu Doru... Au construit fără autorizație și vom proceda cum spune legea, dar ei consideră asta ca pe o declarație de război. Au și trecut la represalii: de la stația PECO

apă-tîitoare de Orșova este aproape imposibil să mai obținem un litru de benzină pentru mașinile noastre...”

Tîrșăloagă Nicolae, primarul comunei Topleț: „În 1982 am livrat la fondul centralizat al statului 21 000 litri lapte de vacă, 36 000 litri lapte de oaie și 30 tone de carne, iar în acest an ne-am propus să contribuim cu 40 000 litri lapte de vacă, 39 000 litri lapte de oaie, 39 tone de carne și alte produse agricole. Toate acestea în condițiile în care majoritatea cetățenilor apți de muncă lucrează în unitățile industriale de pe raza comunei, agricultura fiind practic a doua îndeletnicire a locuitorilor. O dovadă în plus: în 1981 la noi existau 434 bovine; în 1982 — 481; acum avem 553, dar la sfîrșitul anului vor fi 700 de bovine și 2 000 de ovine. Numărul familiilor din Topleț este 739. Anul viitor nu va exista la noi nici o familie care să nu crească cel puțin o vacă...”

5. Terra incognita?

Cum se vede pe harta Toplețului pămîntul celor din... Topleț? În nici un fel. De ce? Pentru fantasticul motiv că primăria nu deține nici o hartă pe care să fie trasate cu certitudine hotarele comunei !!! (Dealtfel nici primăria Orșovei nu are harta Orșovei; și nu o are nici secția de sistematizare a județului Mehedinți; și pare-se că o asemenea hartă nu există nici pe la Arhivele Statului! Inutil să ne mai mirăm că, iată, există județe cu geometrie variabilă). Vorba poetului: „Aici sînt lei”. Ce-i drept, trei dintre locuitorii Toplețului — Suharu Ion, Tudorescu Dumitru și Hrelea Moise — ne-au arătat o hartă foarte bine întocmită, dar aceea era tocmai din 1908! Care-i situația la zi?, l-am întrebat pe Iosip Dorin, tehnicianul care răspunde de zonă în cadrul secției de sistematizare a C.P.J. Caraș-Severin. Iată-i cuvintele: „Oficiul cadastru și organizarea teritoriului cu sediul la Reșița a trimis scrisori la toate județele vecine pentru reglementarea și trasarea hotarelor. Au răspuns toți, mai puțin cei de la Mehedinți. Însă situația este clară: teritoriul cadastral al comunei Topleț a fost stabilit încă în 1874 și este valabil și în prezent. De ce? Pentru că prin Legea 2/1968 de organizare administrativă a teritoriului R.S.R. s-a stabilit clar că fiecare localitate trece la județul căruia i-a fost repartizată împreună cu toate terenurile pe care le administrează. Ori tocmai această lege n-o respectă mehedințenii...”

6. Memoriu (ne)justificativ

Nu există proiect de investiții care să nu fie insotit, printre altele, și de un studiu de amplasament. Asta în cadrul memoriului justificativ. Orice aprobare superioară nu se obține decît dacă poziția obiectivului este foarte bine precizată. Or, iată cum este „localizată” poziția viitoarei fabrici de reșapare anvelope: „...amplasată pe D.N. 6, între localitățile Orșova, județul Mehedinți, și Topleț, județul Caraș-Severin”. Observați? Nu se explicitează în nici un fel pe teritoriul căruia județul va fi amplasată investiția. Se vorbește despre între și între. Ad-litteram, s-ar zice că mehedințenii își vor așeza fabrica în mijlocul asfaltului, pe D.N. 6... Ambiguitatea formulării nu pare a fi întâmplătoare. După cum la fel de neîntîmplător în memoriu nu se suflă o vorbă despre faptul că trebuie scoase din circuit suprafețe de teren dintre cele mai fertile... Nu-i singura ciudățenie care poate fi observată în acest caz. Există și alta: proiectul a fost avizat favorabil de către C.P.C.P. sub nr. 4910/5929 din 23.06.1982, iar decizia Comitetului executiv al C.P.J. Mehedinți este datată 28.06.1982, deci cu cinci zile mai tîrziu. Altfel zis: Mehedințiul nici nu ceruse pe vremea cînd C.P.C.P. îl și aprobase... Ca să nu mai vorbim că nici de astă dată C.P.J. Caraș-Severin — pe teritoriul căruia a fost gîndită amplasarea — n-a fost întrebat cam ce părere are despre această nouă amputare. Ca de obicei, dealtfel. De ce pe teritoriul altui județ? Iată ce ne-a răspuns inginerul Băzoș Sebastian, șeful sistematizării de la C.P.J. Mehedinți: „N-am știut că terenul acela nu este al nostru. Nici nu-i de mirare atîta timp cît nu există o hartă, dar asta nu-i treaba noastră, ci a Oficiului de cadastru. La noi nu s-a găsit scrisoarea despre care spuneți dv. că ar fi fost trimisă de cei de la Reșița, ca să stabilească hotarul. Personal cred că amplasarea la Topleț a fabricii de reșapare este nu tocmai fericită. Noi, în Mehedinți, avem unele localități care au mai multă nevoie de o astfel de investiție. De ce nu s-ar amplasa la Strehaia, ori la Vinju Mare, de pildă?”. N-am răspuns la întrebarea inginerului Băzoș pentru că nu noi sîntem șefii secției de sistematizare a județului, ci domnia sa...

Are țara nevoie de fabrici de reșapare? Are! Dar, acum, de pe urma terenurilor — repetăm, dintre cele mai fertile — care ar urma să fie expropriate trăiesc mii de oameni: 2 200 din Topleț — care fiind producători nu cumpără nici grîu, nici porumb, nici lapte, nici carne, nici unt... — plus alte mii de oameni care pot trăi tot pe baza a ceea ce oferă spre contractare aceeași 2 200 de producători din Topleț. Și dacă este nevoie de fabrica de reșapare (și este) atunci de ce nu se iau măsuri pentru ca ea să fie amplasată pe terenuri improprii agriculturii? De ce la Mehedinți nu se aplică această indicație expresă a secretarului general al partidului nostru?

MIRCEA BUNEA
SORIN POSTOLACHE

Adevărul nu se prescrie

Poate exista o mai mare forță morală decît aceea care determină recunoașterea unei erori, atunci cînd ea a fost comisă indiferent de cine, persoană particulară ori instituție? Credem că nu și tocmai din acest considerent, desigur avut în vedere și de legiuitor, cetățeanului îi stau la îndemînă mai multe posibilități de dobîndire a unui drept lezată ori neluat în seamă, mergînd pînă la cele mai înalte foruri ale justiției.

La rîndul ei, justiția se poate înșela dar niciodată nu este prea tîrziu ca adevărul să iasă la lumină și, uneori, ea însăși este cea care își recunoaște greșeala luînd măsuri de vindectare a celor mai groaznice răni, care nu sînt altele decît cele ale pedepsirii unui nevinovat.

Avem în față un om care fusese condamnat la moarte. Și nu pentru cine știe ce principii, ci pentru ceva într-adevăr urît: delapidare. Din avut public. Ceva sub un milion de lei. Și asta se întîmpla în anul 1958! Bineînțeles, instanța a decis și confiscarea averii celui nedemn. În timp, pedeapsa capitală, decisa pe baza unor mărturii mincinoase, a fost comutată în detenție grea pe 22 de ani, apoi la 12 ani (prejudiciul scăzînd la 13 600 de lei) și, după executarea a 5 ani și trei luni, adică în toamna lui 1963, fostul condamnat la moarte a fost pus în libertate și achitat întrucît produsese toate probele nevinovăției sale, învingînd aparentele și convingînd justiția de dreptatea cauzei sale.

Acest om nu revendică nimic din ceea ce ar fi de așteptat: anii de pușcărie s-au dus și nu mai pot fi recuperați, printr-o libertate suplimentară, să zicem, prejudiciile morale aparținînd aceluiași trecut ireversibil, iar sănătatea subrezită, cîndva, se cere acum păzită cu grijă.

Ce solicită, totuși, Ochescu Petre, fostul condamnat la moarte? Un singur lucru: dreptul de a locui, ca proprietar, în propria sa casă, în care trăiește acum ca chirias al statului.

Este justificată pretenția sa?

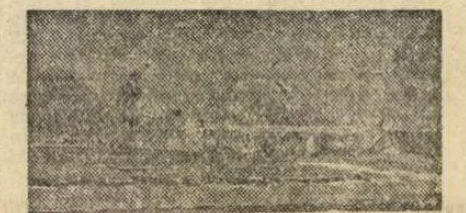
Să vedem. În urma condamnării din 1958, soția solicită divorțul și-l obține. O dată cu aceasta, și jumătate din casă din strada Bruxelles nr. 17, sect. I, pe care Ochescu Petre o deținea mai înainte de a se fi căsătorit. Prima nedreptate. Înainte de eliberare, fostului soț, cea care-l părăsise la greu, simte că trebuie să facă un gest... generos și cedează statului partea sa din locuința de la adresa arătată. Urmează un proces și cel reabilitat cîștigă. Dar, I.C.R.A.L.-ul face recurs, care i se aprobă, iar instanța respectivă infirmă hotărîrea de la fond și-l răpește acest bun lui Ochescu Petre. A doua nedreptate. Iar cea de a treia este, după părerea noastră, refuzul promovării unui recurs extraordinar.

De ce? Pentru depășirea unui termen, motiv care nu prea stă în picioare, deoarece memoriul fusese introdus conform prevederilor legale, întîrzierea aparținînd forurilor care urmau să decidă aprobarea sau respingerea lui.

Desigur, situația așa cum este prezentată aici, schitează doar cadrul unei discuții nu numai posibile ci și foarte necesare, absolut necesare!

De ce? Pentru că, în primul rînd, condamnarea la moarte a lui Ochescu Petre s-a făcut în urma unor mărturii mincinoase ale fostelor sale rude, în al doilea rînd atribuirea unei jumătăți din casă celei care-i purtase numele s-a decis tot pe baza unor mărturii mincinoase (fapt stabilit cu exactitate de justiție); în al treilea rînd, actul de „generozitate” al Stelianei Boti, fostă Ochescu, față de stat, a avut un substrat la fel de nedemn ca și cele care-l precedaseră, adevăratul scop fiind acela de a-l frustra pe omul scăpat de la nedreapta pedeapsă capitală de un bun care-i aparținuse și pe care-l pierduse numai prin camuflarea legilor și ca urmare a unor adevărate manevre, comandate de necinstea unei femei animată de o inexplicabilă ură; în al patrulea rînd, trebuie înțeles că statul nu poate fi asociat cu nici o idee de nelegalitate, chiar dacă prin aceasta el ar pierde un bun material, oricare ar fi acela; în al cincilea rînd, cu care încheiem, acordîndu-i semnificații de concluzie, susținem că tot ceea ce i s-a întîmplat lui Ochescu Petre în acei cîmplii ani de pușcărie, se impune a fi revăzut și reificat, în cazul în care el a fost frustrat în vreun fel oarecare, dîndu-se termen și reguli obșnuite, pentru că o condamnare la moarte nu ține seama de convenții chiar și atunci cînd este, nedreaptă și revocată, întocmai ca în cazul pe care-l supunem atenției Procuraturii Generale a R.S.R., tuturor forurilor justiției noastre. Cel pedepsit fără vinovăție are dreptul de necombătut la reintegrarea totală în bunurile ce i-au aparținut, ca și în societate. La acest capitol se cere a fi inclus și calcularea acelor cinci ani și trei luni în anii de muncă îndeplinită (în treacă fie spus, în detenție Ochescu Petre a executat lucrări tehnice în valoare de peste 370 de mii de lei!), astfel ca pensia sa să nu fie stîrbită de un act injust, recunoscut ca atare.

EMANUEL VALERIU

Calitatea unor manuale și etica unor cadre didactice

Inițiativa revistei Flacăra de a supune dezbaterii publice manualele școlare este excepțională.

Prima editie a manualului de Genetica și evoluționism a văzut lumina tiparului în 1978 și de atunci colectivul nostru format din conf. dr. B. Stăgăren, lector dr. D. Duma, prof. gradul I Floarea Măreșcu și prof. dr. doc. P. Raicu, din București și Cluj-Napoca, la care recent s-a adăugat și lectorul dr. N. Coman, specialist în Genetica, de la Universitatea din Cluj-Napoca, s-a străduit permanent să amelioreze conținutul, să-l facă mai accesibil și să introducă cîte ceva nou din marile achiziții ale cercetărilor.

Discuția pe care revista Flacăra a organizat-o în vara anului trecut (august 1982) a fost utilă, mai ales, prin observațiile critice. Evident însă că noi, ca autori, cu pregătirea și cu răspunderea noastră, am analizat critic observațiile respective și, în unele cazuri, nu am putut realiza dezideratele unor colegi.

În ansamblu însă aprecierile pe care cadrele didactice le-au făcut cu ocazia diverselor ședințe de analiză și constatare din întreaga țară, după relatările direcției de specialitate din Ministerul Educației și Învățămîntului și ale Editurii Didactice și Pedagogice, au fost pozitive. Biologia de clasa a XII-a fiind considerată unul dintre cele mai bune manuale.

Mai recent revista Flacăra a reluat problema manualelor școlare de biologie printr-un articol intitulat „Pledoarie pentru probitate științifică și curaj” (14 ian. 1983), care s-a referit, în mod special, la manualul de clasa a XII-a. Autorul articolului, lucrînd în domeniul morfologiei plantelor, a avut însă dificultăți în manipularea cunoștințelor de genetica și citologie, fapt de altfel pe deplin explicabil. Astfel, autorul articolului face unele observații privind ciclul de viață al unor organisme, care în manual a fost tratat foarte succint. Aceasta deoarece autorii manualului au urmărit nu prezentarea detaliată a acestor cicluri, care se face în manualele de biologie vegetală (clasa a IX-a) și de biologie animală (clasa a X-a), ci numai să arate importanța alternanței haplofazei și diplofazei din punct de vedere genetic. Observațiile privind schema 1.6 de la pagina 19 nu pot fi însă luate în considerare, deoarece n-au nici o bază științifică. Alternanța fazelor n și 2n este similară în linii mari la plante și animale, prezentarea ei bazîndu-se pe cunoștințele din clasele a IX-a și a X-a. Din schema 1.6 (p. 19) nu rezultă că zigotul este produs prin „contopirea unui spor cu un gamet (de la o plantă și de la un animal)”. Aceasta este o interpretare strict personală a autorului articolului, care nu corespunde nici schemei și nici explicației acesteia (vezi și pag. 18). De altfel, schema respectivă este prezentată ca atare în numeroase manuale de genetica, bine cunoscute pe plan internațional (de exemplu, Ph. L. Héritier — „Généétique”, Ed. P.U.F., 1976, pag. 48, menționăm printre altele că Ph. L. Héritier este unul dintre cei mai mari geneticieni francezi).

La realizarea unei astfel de analize, mai ales atunci cînd se pledează pentru probitate științifică, evident că trebuia folosită ultima ediție a manualului și anume cea din 1982—1983. În acest fel, autorul ar fi putut evita observațiile la o greșală tipografică din ediția 1981, în care două desene, de la paginile 19 și 20, au aceeași explicație (fig. 1.7 și fig. 1.8: Ciclul cromozomial la metazoare). Autorii manualului au eliminat prompt această greșală tipografică, mai ales că din textul de la pag. 20 se putea vedea perfect că este vorba de ciclul cromozomial al spermatozitelor. Pornind de la această greșală tipografică, care de altfel a și fost eliminată, semnatarul articolului scrie textual că după părerea autorilor manualului „metazoarele (animalele pluricelulare) au stamene, pistil, grăunțioare de polen (schema 1.8)”. Cred că nu există astăzi școlari de 7—8 ani care să nu știe că numai plantele au astfel de organe. Iată însă că în opinia autorului, 5 cadre didactice de înaltă calificare (dintre care 4 lucrează la universitățile din București și Cluj-Napoca), au cunoștințe sub nivelul copiilor. Este și aceasta o „mostră” de obiectivitate în analiza manualului. Și observația privind fig. 1.21 se referă, de fapt, la o eroare a desenatorului, corectată deja în ediția 1982—1983.

O altă observație critică se referă la faptul că în manual se consideră că formarea bivalentilor și fenomenul crossing-over ar avea loc în metafaza I, deși în realitate fenomenul are loc în profaza I. Este bine cunoscut faptul că formarea bivalentilor și a complexului sinaptonemal caracteristic are loc în profaza I a meiozei, în metafaza I bivalentii fiind perfect individualizați și putînd fi studiați mai ușor la microscop. „Mecanismul împerecherii cromozomilor și complexul sinaptonemal” este prezentat în manualul universitar de genetica (ed. 1980) pe 3 pagini (p. 84—86). Autorul articolului n-a observat acest lucru și de aceea face observația tendențioasă că așa îi învătă pe „studenții facultății de biologie Genetica de același autor”. În manualul de liceu ne-am referit numai la metafaza I (p. 29), în care cromozomii se găsesc sub formă de bivalenți, pentru

că nu era vorba de fenomenul de crossing-over cum pretinde autorul articolului, ci de disjuncția independentă a perechilor de cromozomi, care se produce după metafaza I. Este evident că autorul articolului n-a citit cu atenție sau n-a înțeles bine manualul de liceu și nici pe cel universitar, astfel că observațiile sale n-au nici un temelie faptic și induc în eroare pe cititorii revistei.

O altă observație din articol la manualul nostru este următoarea: „Ne întrebăm pentru care motive încadrează virusurile la un loc cu organismele celulare procariote (p. 60.66), împotriva normelor elementare ale sistemelor biologice, știut fiind că virusurile sînt aceluare”. Clasificarea organismelor în procariote și eucariote s-a făcut încă din 1925, prin procariote înțelegîndu-se: „virusurile, bacteriile și algele albastre-verzi care sînt lipsite de acele trăsături ale organizării eucariote a materialului genetic, adică nu au nucleu prevăzută cu membrană nucleară, nu se divid prin mitoză și meioză, nu au fus nuclear și nu au ciclu de condensare a cromozomilor” (citât din tratatul *Glossary of Genetics and Cytogenetics* de R. Rieger, A. Michaelis, M.M. Green, publicat în Editura VEB Gustav Fischer Verlag Iena, 1976, pag. 446). Pledoaria autorului împotriva celor ce nu cunosc „normele elementare” de clasificare trebuie deci considerată o... „autocritică”.

În continuare, există și alte observații care fiind formulate confuz nu am putut înțelege ce dorește autorul. Desigur că noi le vom analiza și în măsura în care sînt chiar numai parțial justificate vom ține seama de ele. Ceea ce este mai dificil de înțeles este de ce pledoaria pentru responsabilitate profesională și cotătenască a semnatarului articolului nu se manifestă și în ce privește propriul său manual de Biologie vegetală pentru clasa a IX-a, la care este coordonator. De pildă, lecția despre originea vieții (pag. 3—5) este tratată ca acum 40—50 de ani, înainte de apariția biologiei moleculare, fără a se aminti de existența acizilor nucleici, de gene și programe genetice, de codul genetic și de informația genetică. Poate oare există viață fără gene și informație genetică? În capitolul „Elemente de filogenie” care se referă evident la plante, sînt incluse lecții despre virusuri, despre bacterii și alge albastre-verzi, organisme de tip procariot care nu sînt... plante. Aceași eroare științifică se repetă la fig. 114 „Schema filogenetică a regnului vegetal”, în care sînt incluse organismele procariote (Cyanophyta și Bacteriophyta), exact așa cum se întîmpla lucrurile la începutul secolului actual. De asemenea, în manual există și alte afirmații care nu mai corespund nivelului actual al științei, cum este afirmația că virusurile ar fi nevi și că ele „nu se multiplică singure, ci sînt multiplicate” (pag. 103).

Într-un tratat intitulat „General Virology” (autorii S.E. Luria, J.E. Darnell, D. Baltimore și A. Campbell), apărut încă în 1973, în care doi dintre autori sînt laureați ai premiului Nobel, se precizează că virusurile sînt sisteme genetice independente și pe această bază ele pot fi considerate organisme. La pagina 5, din capitolul intitulat sugestiv „Viruses as organisms”, din aceeași lucrare se scrie: „Acidul nucleic al unor virusuri, extras altfel din virusuri cit și din celule infectate, poate pătrunde în alte celule, se replică în interiorul lor (sublinierea noastră, P.R.) și produce virioni”. Deci, nici vorbă că virusurile sînt replicare de celula gazdă, cum se pretinde în manualul de Biologie vegetală (clasa a IX-a). Revenind la articolul discutat aici, trebuie să remarcăm că observațiile autorului se referă exclusiv la probleme secundare sau de corectură, multe făcute la ediții vechi ale manualului și nu la ediția 1982—1983, așa cum ar fi fost normal, mai ales, într-o pledoarie pentru probitate științifică. Poate că cititorii revistei Flacăra își pun și o altă întrebare: dacă autorul articolului avea cunoștință de lipsurile manualului publicat în 1978, de ce n-a intervenit la timp? De ce în cel 6 ani nu s-a adresat cu observațiile respective, dacă nu autorilor, cel puțin Editurii Didactice și Pedagogice sau direcției de specialitate din M.E.I., care patronază elaborarea manualelor?

În cadrul Ministerului Educației și Învățămîntului funcționează Comisia de Biologie, din care fac parte specialiști cunoscuți din învățămîntul superior, din cel mediu, de la Editura Didactică și Pedagogică și, bineînțeles, din direcția de specialitate a ministerului. De ce oare în cei 6 ani de la apariția manualului, autorul articolului despre probitate științifică n-a ridicat problema analizei manualului în care pretinde că a descoperit greșeli, mai ales că a fost pînă recent membru al comisiei respective. Era doar cadrul cel mai potrivit în care se putea organiza o discuție detaliată, critică, la nivel înalt, așa cum s-a procedat și în cazul altor manuale.

Împreună cu ceilalți autori ai manualului ne pronunțăm pentru o analiză a manualelor școlare realizată cu competență, cu decență și mai ales cu profesionalism, în primul rînd de persoane care lucrează în acest domeniu. Genetica este un domeniu extrem de dificil al biologiei contemporane, care necesită cunoștințe aprofundate, astfel că amatorismul nu are ce căuta în analiza unor manuale care se ocupă cu probleme din acest domeniu.

Prof. dr. docent PETRE RAICU

Nota redacției

DISCUȚIA RĂMÎNE DESCHISĂ

Publicînd, în replică, răspunsul unuia din autorii cărții de Genetica și evoluționism

pentru clasa a XII-a la criticile formulate în paginile revistei noastre cu privire la acest manual, am reținut, ca și din alte sesizări de altfel, că aceste critici s-au referit, totuși, mai mult la probleme secundare, oarecum nesemnificative și mai puțin la problemele de fond, la calitatea acestui manual menit să asigure pregătirea absolvenților de liceu într-una din cele mai moderne discipline. Prin urmare, discuția rămîne deschisă, redacția invitînd pe cei competenți, pe specialiștii școlii medii

Din prea plinul ideii de elită

După cum cititorii noștri o știu foarte bine, revista „Flacăra” a dezbătut în repetate rînduri și va continua să dezbătă sub diverse forme o serie de probleme fundamentale ale artei românești contemporane, militînd, prin spiritul responsabil și competent al intervențiilor semnate în timp de artiști de renume, de critici literari și de artă, de factori de răspundere din domeniile respective, pentru o artă ancorată în prezent și în universul său de valori, pentru o orientare justă și conformă cu politica partidului și statului nostru în domeniul artistic. Între aceste forme de dezbateri se înscrie și recentul interviu acordat de regizorul Alexandru Tatos redactorului nostru Horia Pătrașcu, în care sînt discutate unele aspecte legate de producția cinematografică. Parte din opiniile — tranșante, de altfel — exprimate acolo primese, iată, un răspuns din partea Biroului executiv al Centralei Româniatfilm, răspuns pe care îl dăm publicității.

Precizăm la rîndul nostru că totemul în virtutea dreptului legal al fiecărui cetățean al României de a-și exprima liber aprecierile critice la adresa unui organism de stat, afirmațiile lui Alexandru Tatos au văzut și ele lumina tiparului. Socotim de asemenea că, prin acest răspuns, se validează, în ultimă instanță, totemul eficienței acestor dezbateri pentru probleme ale artei cinematografice, domeniu în care, totuși, mai sînt încă multe de făcut.

Vă rugăm să aveți amabilitatea să publicați următoarele precizări pe marginea interviului acordat de regizorul Alexandru Tatos redactorului dv. Horia Pătrașcu și apărut în FLĂCĂRA nr. 5.

1. În interviul amintit, regizorul Alexandru Tatos își exprimă nemulțumirea față de unele aspecte negative ale creației, producției și difuzării filmelor... Din păcate, unele din intervențiile sale exprimă o stare de profundă și totală nemulțumire, o viziune sumbră asupra organismelor cinematografiei, care îngroapă, în vâlurile ei întinse, cerințele elementare ale respectului față de adevăr și este de natură să creeze în mod artificial o atmosferă denigratoare în jurul unor instituții culturale. Erijîndu-se în judecător al fenomenului cinematografic și detașîndu-se de ceilalți colegi de profesie printr-o clasificare elitistă „sui generis”, Alexandru Tatos se referă la un „grup” restrîns, din care bineînțeles face parte și el, și care „...vrea să facă bine cinematografia”. Alexandru Tatos lasă să se înțeleagă, mai direct mai prinrînduri, că unul dintre colegii săi de profesie ar fi îndiferenți față de calitatea filmelor pe care le produc și a modului cum le realizează. Sînt de-a dreptul stupefiantă aprecierile și etichetările făcute de Alexandru Tatos asupra viziunii organelor de decizie care aprobă scenariile și pe care le acuză, complet nefundamentat, ca fiind tributare unor mentalități conservatoare, unor concepții proletcultiste care circulau cu decenii în urmă. Cum altfel ar putea fi interpretate afirmații ca: „filmul este judecat ca acum 20—30 de ani”, sau „Se face abstracție de un lucru elementar: că filmul este nici manual de bună purtare, nici articol de fond”. În afara caracterului supărător, ca să nu spunem jignitor al acestor afirmații și însușirii la adresa filmelor produse de cinematografia noastră, ele sînt contrazise de nivelul și orientarea cinematografiei românești. Aceasta manifestă constantă sensibilitate față de marile transformări din societatea noastră, pe care încearcă să le reflecte, perfecționîndu-se și dezvoltîndu-și mijloacele de expresie artistică și, ca rezultat, se bucură în fața adevăratului judecător, publicul, de apreciere crescîndă. Numărul spectatorilor la filmul românesc a crescut, de exemplu, în ultimii 10 ani, de la 39 la 80 milioane pe an, în urma creșterii cantitative și calitative a producției naționale. La creșterea numărului de spectatori au contribuit în primul rînd filmele care au folosit un limbaj accesibil marelui public. Filmele lui Alexandru Tatos, cărora critica de specialitate le atestă calități artistice, nu fac parte din categoria filmelor cu audiență în rîndurile spectatorilor. Cele 4 filme realizate de autorul interviului nu au izbutit să-și recupereze fondurile puse la dispoziție pentru producția și difuzarea lor, înregistrînd pînă în prezent un deficit deosebit de mare, de 11 milioane lei. Această sumă a putut fi recuperată prin succesul filmelor celorlalți colegi ai tovarășului Alexandru Tatos și altor filme prezentate pe ecrane.

În contextul acestei realități, afirmația din interviu că filmul SECVENȚE ar fi făcut „rupere” în box office, este total

și pe cei al școlii superioare, să-și rostască opinia cu privire la manualul de Genetica și evoluționism, intrucît calitatea acestuia are consecințe deosebite nu doar pentru absolvenții ale căror viitoare profesii se întemeiază și pe această disciplină ci, în formarea concepției științifice, materialist-revoluționare a tuturor absolvenților.

Și mai așteptăm, firește, opinia factorilor care decid asupra unui manual, editura și ministerul de resort.

contrazisă de realitate. În primele 12 săptămîni în care a fost prezentat în Capitală, filmul a trezit un interes restrîns. Astfel, la cinematograful SCALA cu o capacitate de 1012 locuri, filmul „Secvențe” a fost vizionat, în medie la un spectacol, de 140 spectatori. La celelalte cinematografe situația se prezintă astfel: EXCELSIOR — 801 locuri — 73 de spectatori în medie la un spectacol; MELODIA — 852 locuri — 104 spectatori în medie; MIORIȚA — 536 locuri — 29 spectatori în medie; AURORA — 558 locuri — 48 spectatori în medie; FLAMURA — 900 locuri — 95 spectatori în medie; CULTURAL — 525 locuri — 185 spectatori; VICTORIA — 456 locuri — 66 spectatori; STUDIO — 416 locuri — 205 spectatori; VIITORUL — 258 locuri — 34 spectatori; BUZEȘTI — 356 locuri — 28 spectatori și DOINA — 256 locuri — 54 spectatori în medie la un spectacol.

Comentariile sînt de prisos.

2. Alexandru Tatos este nemulțumit de existența și activitatea unor lucrători din cinematografie care „fac regulamente și hîrtii” etc. Or, este cunoscut că producția unui film costă milioane de lei, care trebuie gospodărit cu aceeași grijă ca în orice altă activitate economică, știut fiind că cinematografia este artă dar și industrie. Regulamentele incriminate de Alexandru Tatos urmăresc să imprime rigoare în producția de filme și în gospodărirea fondurilor — și au fost elaborate împreună cu cadrele artistice, inclusiv regizorii. Absența acestor regulamente care se regăsesc într-o formă sau alta în toate cinematografele avansate din lume, ar crea haos.

De aceea considerăm că incriminările globale, fără discernămint și fără respectarea adevărului, de natura celor proferate de Alexandru Tatos la adresa organelor chemate să asigure disciplina în producție nu pot decît să creeze o confuzie profund dăunătoare. Este penibil că un regizor profesionist care-și desfășoară o parte importantă a activității în studiourile din Buftea se prefacă că nu știe ce înseamnă R.M.G. și recurge la ironii de o calitate discutabilă. Îl informăm că R.M.G. este o secție importantă a Centrului de producție cinematografică, și anume Recuzita, Mobilier, Garderobă și ea există în toate cinematografele avansate. La Centrul de producție cinematografică de la Buftea această secție a acumulat în decenii de existență bunuri în valoare de peste 100 milioane lei, folosite în producția tuturor filmelor românești.

3. Aprecierile „necrutătoare” ale lui Alexandru Tatos vizează șabloanele în care ar fi încorsetați lucrătorii din sectorul difuzării filmelor. Aceștia ar fi fost dezorientați cînd s-a pus problema difuzării filmului „Patru palme” produs de el în anul 1981 care ieșea din standardul obișnuit avînd o durată de 43 de minute. Or, în calitate de cineast profesionist, Alexandru Tatos ar fi trebuit să cunoască și faptul că în spectacolul cinematografic, conform legilor noastre, durata minimă a filmului artistic trebuie să fie de cel puțin 66 de minute. În acest context Alexandru Tatos îl invocă pe Fellini (!) pentru a demonstra „incompetența” organelor de difuzare. El arată că le-a pus acestora întrebarea „ce s-ar fi întîmplat dacă Fellini ar fi vrut să facă aici PROBA DE ORCHESTRĂ?” și adaugă că nici filmul regizorului italian „n-ar fi încăput în baremurile tovarășului Răchită”. Lăsînd la o parte asocierea Tatos-Fellini (!) îl informăm pe autorul interviului că versiunea cinematografică a PROBEI DE ORCHESTRĂ are o durată de 70 minute și n-ar fi creat deloc dificultăți în alcătuirea unui program cinematografic normal. În legătură cu comparația cu Fellini: acest prestigios cineast a realizat în 32 de ani de activitate 21 de filme, majoritatea în ultima parte a carierei sale. În schimb, lui Alexandru Tatos care, așa cum afirmă, se trezește dimineața cu „un gust amar”, „simte că îi trec anii și odată cu ei visurile de a se realiza” i s-au creat condiții ca în cei 6 ani de cînd profesiază regia de film să producă 6 filme. Și totuși, regizorul Alexandru Tatos continuă să fie măcinat de profunde nemulțumiri. Parcă am fi tentați să fim de acord cu d-sa atunci cînd afirmă în finalul interviului: „...sînt un tip incurabil” etc.

Revenind la „Patru palme”, ținem să-l reamintim tovarășului Alexandru Tatos că acest film face parte din categoria limitată numeric a lotelor rezervate tinerilor absolvenți ai I.A.T.C., constituind un test în vederea promovării la realizarea filmelor artistice de lung metraj. Alexandru Tatos a exercitat presiuni și pînă la urmă a obținut aprobarea să realizeze el „Patru palme”, fără să țină seama că prin aceasta a răpit unui debutant posibilitățile de afirmare.

4. În ceea ce privește limbajul folosit de Alexandru Tatos, invectivele pe care le adresează colectivului instituției noastre — acesta consideră că e nedrept să-l răspundă și a decis să se adreseze justiției.

Biroul executiv al Centralei Româniatfilm

Nu-mi mai este groază de ființa mea

Am luat cunoștință de articolul „Mai mult decît un gest uman” publicat în nr. 3 din 21 ianuarie a.c. Doresc să mulțumesc profesorului Demian, inginerului Kistrachievici și tuturor celor care lucrează în atelierul 501 coordonat de catedra de mecanică fină din cadrul Institutului politehnic din București, unde am găsit înțelegerea și sprijinul de care aveam atîta nevoie. Dacă astăzi este pentru prima dată cînd în țara noastră s-a fabricat un cărucior cu dispozitiv electronic de comandă și cu acționare electrică și dacă eu sînt aceea care mă pot bucura de această realizare tehnică recunoștința mea este cu atît mai profundă. La început nu puteam să apăs pe butoane, să de-clanșez comenzi, dar astăzi pot să-mi conduc singur căruciorul. Vreau să mai știți că am aruncat centura de siguranță care-mi era obligatorie, că pot să-mi deschid singură televizorul, să merg prin curte, să-mi duc scrisorile la poștă și să mă plimb chiar, fără să mai depind tot timpul de ajutorul cuiva. Am muncit mult cu fiecare deget în parte, pentru fiecare mișcare, fiecare exercițiu îl repetam de zeci și zeci de ori, pentru ca, în sfîrșit, să pot obține trecerea aceasta de la nemiscare la mișcare, care mă face să fiu fericită cum n-am mai fost niciodată. Acum nu-mi mai este groază de ființa mea. Vă rog încă o dată, ajutați-mă să mulțumesc public oamenilor-oameni care m-au ajutat. (Elena Dănilă, com. Grozești, jud. Iași)

Muzeul hidrotehnicii ?

„Nu sînt foarte mulți cei care au trecut pragul Muzeului breslelor din Tg. Secuiesc ori al Muzeului vinului din Teremia Mare, al Muzeului primei școli românești din Schei Brașovului sau al Muzeului florilor de mină din Baia Mare, al Muzeului farmaciei din Cluj-Napoca sau al Muzeului lemnului din Cimpulung Moldovenesc, al Muzeului instrumentelor mecanice-muzicale din Iași sau Muzeul ceasurilor din Ploiești. Ce ați spune însă dacă ați auzi și de un alt muzeu, acela al hidrotehnicii, de fapt un muzeu al barajelor construite în România? Muzeul hidrotehnicii s-ar afla la Brașov, pe drumul șerpuit ce urcă pe Dealul mclilor, la cota 625 metri. Aici găsești machetele tuturor construcțiilor hidrotehnice și hidroenergetice edificate la noi în țară în anii socialismului, rămînînd loc și pentru cele ce urmează a se edifica, întrucît „acum, în 1985”, sîntem doar la jumătatea deceniului în care România și-a propus să devină independentă din punct de vedere energetic”. (Aurel A. Mateescu, tehnician exploatare locomotive — Regionala C.F.R. Brașov). N.R.: Aveți dreptate, nu sînt foarte mulți cei care au vizitat muzeele amintite și asta datorită sistemului nostru defectuos de a face reclamă lucrurilor interesante. În ceea ce privește Muzeul hidrotehnicii, trebuie menționat că el nu există. Rîndurile dv. sînt puțin confuze în acest sens. Propunerea ni se pare demnă de luat în seamă și numai lipsa de spațiu ne împiedică să vă publicăm toate cele 6 pagini de manuscris, care cuprind numeroase sugestii referitoare la amenajarea muzeului.

Triumful vieții asupra morții

Se implinesc 50 de ani de cînd Hitler declarîndu-se Führer-ul tuturor și pe fiecare nazist Führer peste toate celelalte popoare — a declarat acel lung șir de crime care avea să îndolieze un întreg continent. Noaptea cuștelor lungi (30 iunie 1934) dezlănțuită pentru a-și consolida puterea prin lichidarea adversarilor reali, presupuși și suspectați, noaptea ce a cutremurat întreaga Germanie și a îngrozit bătrîna Europă avea să se dovedească o simplă răfuială în comparație cu acel genocid de proporții incredibile, pe care Führer-ul, împreună cu uriașul său șleah de Führer-i mai mici, îl va pregăti, organiza și desfășura cu o meticulozitate, perseverență și ferocitate tipic nazistă și căruia au trebuit să-i plătească un greu tribut de sînge toate popoarele Europei.

Am citit nu de mult, cutremurîndu-mă, că — reproduc din memorie — pentru noile generații, Hitler este o fantomă tot atît de inconsistentă, de neputincioasă ca Gîngis-Han. M-am cutremurat pentru că dacă e așa sau în măsura în care undeva, oriunde în Europa, lucrurile stau așa, înseamnă că noi, martorii oculari ai crimelor naziste, nu ne-am făcut datoria, nu ne-am îndeplinit angajamentul luat față de camarazii torturați, spînzurați, împușcați, împinși în camerele de gaze în fața noastră, că nu-i vom uita, că vom striga în gura mare, să audă întreaga lume fărădelegile naziste, că vom inocula noilor generații, odată cu dragostea de viață, ura față de fascism.

Nu se poate, nu avem dreptul să lăsam ca pentru noile generații crimele hitleriste să se înțelege într-atît incit,

Comăneci, Lucescu, Cenaclul Flacăra și examenul de treaptă

Mă pasionează sportul iar exemplele mele în viață sînt Nadia Comăneci și Mircea Lucescu. Acești doi oameni îmi dau mai multă încredere în mine, în propriile forțe, mă învață să fiu mai bună cu cei din jur, să iubesc dreptatea, să cîștig și să pierd cîștig. Cînd necazurile mă copleșeau, mă gîndeam la acești oameni minunați și mă întrebam: „Oare ce ar zice ei despre mine dacă m-ar vedea renunțînd așa repede? Sigur că n-aș fi demnă de ei!” Înainte de examenul de treaptă (a II-a), numai cu 2-3 zile, cînd toți învățau, am citit cartea lui Lucescu „Mirajul gazonului” și știu că asta m-a ajutat la reușita mea... De asemenea, o altă pasiune a mea e muzica tinăra. Cenaclul Flacăra este tot ceea ce înseamnă tinerețe. Cenaclul Flacăra este un mic univers. Țin la membrii cenaclului pentru că prin tot ce fac îi insuflă dragostea de viață, de frumos (Adriana Morărașu, Liceul de chimie industrială nr. 4 Bacău). N.N.: Frumoase gîndurile dv., dar la treaptă tot ați avut ceva noroc, altfel e greu de priceput cum ați luat examenul citîndu-l pe antrenorul naționalei în vreme ce toți copiii învățau pe rupe.

Din librării, direct în depozitele de materiale vechi

„Dacă țările dezvoltate economisesc atît de mult, noi, care aspirăm spre același lucru și avem nevoie de materie primă, nu putem face la fel? De ce oare întreprinderile noastre de specialitate nu iau inițiativa unui început măcar. Sau de ce nu sînt stimulați lucrătorii respectivi pentru a selecționa și colecta ei aceste materii prime ce se pierd distrugîndu-se.

Mai mult, lucrătorii I.C.A.B. spun, probabil în urma instrucțiunilor primite, că nu ridică decît ceea ce se află în cutia de gunoi — tot ce este alături nu-i interesează, chiar dacă deseurile sînt curate și așezate pe categorii în cutii de carton sau pungi de plastic.

Există, desigur, inițiativă în școli pentru recuperarea hîrtiei, sticlelor, borcanelor, plasticului etc., dar această problemă aproape că a devenit pentru elevi și părinți un feteș, întrucît s-a ajuns să se cumpere hîrtie sau caiete din librării pentru a fi predate la școală în contul cantităților ce s-au fixat pentru fiecare categorie colectată.

Se constată aici o anomalie: pe de o parte, întreprinderile de specialitate lasă ca aceste materiale vechi ce se aruncă la gunoi să se piardă pentru economia noastră, ignorîndu-se țelul suprem și instrucțiunile în vigoare, iar pe de alta, elevii, care au luat inițiativa la îndemnul mai marilor școli, au transformat aceste instituții de educație în depozite de materiale vechi, degradîndu-le”. (Ion Vasile, București, str. Radu Bolangiu nr. 1).

Cititorii și emisiunile radio

În urma anchetei noastre „Tinerii și emisiunile radio”, am primit numeroase scrisori. În acest număr, vă înfățișăm trei opinii.

În închipuirea lor, să se îndepărteze în adîncurile istoriei. Nu se poate, nu avem dreptul pentru că trăiesc încă văduve care-și plîng soții căzuți în războiul dezlănțuit de Hitler, mame care-și mai plîng copiii rămași în tranșee.

De pe retina ochilor noștri încă nu s-a șters imaginea orașelor distruse, a cîmpurilor pîrjolite, a satelor devastate de-a lungul și de-a latul Europei de tăvălugul nazist. În ochii noștri mai stăruie cizma Wehrmacht-ului cîmpător, localitățile pustiite în urma acțiunilor de „curățire” și „pacificare” a detașamentelor SS. Sînt încă oameni care mai speră să-și găsească frații, surorile, copiii deportați în lagărele de concentrare naziste sau cel puțin să afle cînd și cum au murit. Nu se poate, nu avem dreptul pentru că rănile nu s-au cicatrizat, mai singurează încă. Mă gîndesc că ar trebui, dar îmi dau seama că e imposibil, să se arboreze, pentru aducere aminte, cîte o flămîră îndoliată în fiecare loc unde s-a săvîrșit o crimă nazistă. Este imposibil pentru că aceste locuri, în totalitatea lor, nu vor fi cunoscute niciodată și pentru că ar însemna să fie îndoliată întreaga Europă!

Primele flămări îndoliate ar trebui să fie arborate pe locurile unde au fost construite lagărele de exterminare și anexe lor — au existat peste 12.000 — lagărele de muncă forțată, disciplinare și de tranzit. Pe porțile lor au intrat peste 18 milioane de oameni nevinovați. 12 milioane n-au mai ieșit niciodată din dosul gardurilor de sîrmă ghimpată.

Apoi ar fi nevoie să fie identificate toate orașele și satele Europei, toate piețele și străzile, toate pădurile în care au avut loc execuții în masă din ordin, pe bază de decizii și la care, pentru intimidare, populația a fost silită să asiste. Ar urma să se descopere locurile — rîpele, maldanele, tufșurile, văile, bălțile, riurile — unde crimele s-au săvîrșit individual și în taină, fără nici o judecată. Și

Alina Mișea, Piața Vasile Roată 14, Arad, elevă: „Dintre emisiunile TV urmăresc deosebi la sfîrșit de săptămînă, emisiunea lui Tudor Vornicu, Teleenciclopedia, care nu știu din ce motive durează atît de pușin, și Meridianele cîntecului. Uneori și Albumul duminical. Ar trebui însă ca rubrica sportivă a acestor emisiuni să fie mai variată și mai bogată. De exemplu, nu demult, s-a încheiat Campionatul mondial de patinaj artistic și nu am văzut nici o secvență. Dintre emisiunile radio urmăresc emisiunile De la 1 la 3 și Radio-cenaclul. În cadrul acestor ultime emisiuni ar trebui să fie mai puțin prezent grupul folk Cetatea care de cînd a apărut cîntă un singur cîntec, iar prezentarea ar trebui făcută în continuare de poetul Adrian Păunescu. Mă reîntorc la emisiunile TV și cred, de asemenea, că Cenaclul Flacăra ar trebui să fie mai des prezent pe micul ecran, chiar și cu înregistrări integrale. Nu știu de ce, dar, în 10 ani, de cînd activează, nu a fost dat pe post decît foarte rar.”

Gh. Faring, str. Progresului 10 A, Alba Iulia: „Floarea din grădina s-a ofilit. S-a perimat. Trebuie udată, săpată, plivită și scoasă la soare, cu exigență la selecția concurenților și acordarea notelor. Sălbătizarea cu note de 9 și 10, pe care spectatorii le știu dinainte, nu e folositoare și scade din calitatea emisiunii.”

Dan Vicol, lăcătuș la Întreprinderea „6 Martie” Timișoara: „Îndrăgesc mult emisiunile Cadran mondial, Teleenciclopedia, Telecinemateca (cu filme netăiate) și doresc, dacă se poate, să se transmită în direct spectacole ale Cenaclului Flacăra.”

Hai Craiova!

„Dragă redacție, sînt un mare pasionat al fotbalului și în același timp un infocat suporter al echipei Universității Craiova. Din această dragoste pentru cea mai bună echipă de fotbal pe care a avut-o vreodată fotbalul românesc s-au născut următoarele versuri încurajatoare!” (Gigi Ionică, Benești, Bacău). Or fi „versurile încurajatoare, dar singurul lucru publicabil este titlul: Hai Craiova! Restul încercați-l prin viu grai, la întoarcerea oltenilor.

O propunere din orașul lui Caragiale

„Pentru a cînta memoria marelui actor care a fost Toma Caragiu, Teatrul Municipal din Ploiești să-i poarte numele. Toma Caragiu a fost actor și director aici, iar pe vremea aceea teatrul gema de spectatori. De curînd, sala a fost renovată și noul nume i s-ar potrivea de minune. Așadar, vă propunem: Teatrul Toma Caragiu din Ploiești!”

Constanța Bucurmeanu, str. Sld. Eroii Arhip Nicolae, nr. 2, Ploiești Vest.

Cum tunde molia 12 oi

„Sfredeluşul înghite într-o zi o cantitate de insecte care reprezintă 70 la sută din greutatea sa”, ne scrie Ștefan Popescu din comuna Valea Mare — Vilcea, care, cu argumente puțin cunoscute de lume, demonstrează că animalele, cu cit sînt mai mici, cu atît mîncă mai mult. „Elefantul, care cîntărește circa 6.000 kg, mă-

nîncă, în 24 de ore, în jur de 450 kg furaje, ceea ce reprezintă 13-14 la sută din greutatea sa. Pasărea Colibri consumă, în comparație cu greutatea sa corporală, de 50 de ori mai mult decît elefantul. Cucuvaia consumă într-un an 1.000 de rozătoare, salvînd cam tot atitea kilograme de cereale, știut fiind că un soarece mîncă 1 kg de boabe pe vară. S-a calculat că insectele dăunătoare distrug anual în întreaga lume 35.000.000 tone sau 6 la sută din producția de cereale a globului și încă 50.000.000 de tone sau 10 la sută din boabele păstrate în magazine și depozite. Iată de ce, păstrînd proporțiile, într-un singur an, o molie și progeniturile ei pot mîncă o cantitate de lînă produsă de 12 oi.”

Primul bust al lui Eminescu

La numai cîteva luni de la intrarea în nemurire a celui mai de seamă poet al neamului nostru, un grup entuziast de tineri admiratori ai lui Eminescu, membrii unei societăți literare studențești, au dezvelit în „sala de jos” a Ateneului Român din București, bustul marelui nostru gînditor romantic. „Acest bust, cel dintîi care s-a ridicat poetului Eminescu — mărturisise după două decenii Corneliu V. Botez în volumul Omagiu lui M. Eminescu, alcătuit de Comitetul comemorării din Galați — a fost executat în 1889 de sculptorul Filip Marinescu (cel care realizase și masca funerară a poetului), din inițiativa subsemnatului, pe cînd eram student în drept și al altor admiratori ai poetului, grupați în jurul dispărutei reviste „România literară”. La această publică, unde încă din anii studenției a fost „directorul părții literare” în ultima perioadă de apariție (mai-septembrie 1889), Corneliu V. Botez a publicat în numărul din iulie-august al „României literare” poezia omagială lui Eminescu și un studiu asupra vieții și operei acestui „martir al condeiului și al nemăsuratei lui eufemii”, care „răsare după moarte mai luminos ca niciodată”.

În admirabilul volum omagial dedicat de gălățeni Luceafărului culturii românești, Corneliu V. Botez mai menționa că „pentru stringerea fondului trebuitor” ridicării bustului, „a avut loc un festival la Teatrul „Dacia”, în seara zilei de 10 noiembrie 1889”.

În Omagiu lui Eminescu (1909), Corneliu V. Botez precizînd că „pentru acoperirea cheltuielilor bustului” a mai editat și „o broșură ocazională” — a cărei apariție fusese anunțată și-n gazeta gălățeană „Poșta” din 4 iulie 1889 — mărturisise cu adîncă satisfacție în finalul prețioasei informații: „Am predat acest bust, primos modest al celor mai calde simțăminte de valoare în sufletele curate ale unor tineri, Ateneului Român, în persoana președintelui său C. Exarcu”. Bustul din gips n-a rezistat însă timpului poate și datorită faptului că sculptorul nu reușise să transpună plastic trăsăturile specifice personalității genialului poet.

Cinstea de a fi deschis drumul eternizării lui Eminescu în piatră și bronz (astăzi existînd în țară peste 60 de busturi și statui) îi revine, așadar, magistratului împătimit de frumos, Corneliu V. Botez (1870-1920), el însuși poet, care în tinerețe a simpatizat cu mișcarea socialistă, încununîndu-și vrednică inițiativă cu înălțarea monumentului poetului (realizat din marmură de Frederic Storck), la Galați, la 16 octombrie 1911. Prof. Gh. S. Ștefănescu. Liceul de matematică-fizică „Vasile Alecsandri”, Galați).

Rubrică realizată de RAZVAN BARBULESCU

s-ar mai cere să fie descoperite toate gropile comune în care au fost aruncate de-a valma cadavrele celor executați ca și trupurile ce se mai zbăteau încă, victimele neavînd „norocul” să fie împușcate mortal.

Deși greu, ar trebui totuși depistate toate sanatoriile de psihiatrie, azilurile și spitalele în care bătrîni neputincioși, oa-

mei toate închisorile și Bunker-ele, toate podurile și pivnițele caselor în care au avut loc interogări, schingiuri, torturi, asasinare.

Nu știu cum, dar ar trebui marcate cu un semn de aducere aminte toate drumurile pe care convoaie nesfîrșite de oameni, încadrate de SS-ști din Totenkopfsteinen, unități cap-de-mort, au mărșăluit — istoviți, bătuți, împușcați — spre locurile de execuție ori transferați dintr-un lagăr în altul. Și toate căile ferate pe care au alergat faimoasele trenuri ale morții, cu vagoane lăcăuite, trenuri care nu s-au oprit pînă cînd toți Häftling-ii din vagoane nu au murit: de foame, de sete, asfixiați.

În sfîrșit, ar trebui să se aibă în vedere toate clădirile în care locuiește o familie din care lipsește tata, mama, un frate, o soră, unul din cei 60-70 de milioane de victime ale marii conflagrații mondiale dezlănțuite de Hitler și clica sa.

Este nevoie de toate aceste semne ale aducerii aminte nu numai pentru a păstra vie memoria zecilor de milioane de martori ai agresiunii și terorii naziste. Nu numai pentru că rănile pricinuite atunci încă dor. Nu numai pentru că recrudescența neonazismului îngrijorează. E nevoie pentru că noile generații trebuie să cunoască lecțiile istoriei. Și să învețe din ele.

Acum, după 50 de ani, pericolul unui război nuclear întuneacă cerul planetei noastre. El amenință nu cu ștergerea unor orașe și țări de pe pămînt, nu cu exterminarea unor rase și popoare cum a făcut Hitler, ci cu lichidarea întregii specii umane. Dar și acum, ca și atunci, popoarele lumii pot și trebuie să se unească, pot și trebuie să zădărnicească pericolul războiului nuclear, să determine dezarmarea generală, să asigure triumful vieții asupra morții.

OLIVER LUSTIG
Fostul Häftling nr. 112 398

Lumea în care trăim

Crima de la televiziune

1960. În Japonia au fost arestați pentru diferite delictelor aproximativ 51.000 de copii sub 14 ani. În 1961 numărul lor a crescut la 69.000. În timpul anchetei, pentru a se detalia sursa infracțiunii, marea majoritate a acestora a făcut aceeași declarație: „Am văzut la televizor...”

1931. Franța. 17,8 la sută din numărul total al actelor de violență au fost săvârșite de tineri sub 16 ani. Declarații ale inculpaților: „Am învățat din filme, de la televizor...”

1982. Miami. În orașul devenit principalul centru al crimei, al violenței și al drogurilor, din Statele Unite, se constată că 18,4 la sută din asasinat, 56 la sută din violuri, peste 47 la sută din celelalte acte de vandalism au fost săvârșite de tineri până la 18 ani. În același timp, ca urmare a depozitării inculpaților, organele judecătorești, anchetele și studiile unor organizații și instituții publice constată că televiziunea a contribuit nemijlocit la răspândirea violenței.

Acestea sunt faptele:

Citeva. S-ar putea menționa și multe altele. Ziarele occidentale abundă în relații despre crime, răpiri de persoane sau alte acte criminale în care autorii sunt tineri asociați în bande, tineri care nu au depășit 18 ani. Mulți dintre ei aproape niste copii. În timpul proceselor, majoritatea recunosc că s-au „inspirat” în acțiunile lor din diverse secvențe văzute la televizor.

Numeroase organizații sociale și educaționale din Statele Unite au dat publicității, în ultimii ani, rapoarte deosebit de alarmante privind influența emisiunilor de televiziune asupra tineretului. Ele acuză direct posturile de televiziune de incitare, de instigare la violență, la vandalism, la crimă. Firește, televiziunea — ea singură — nu poate fi acuzată de toate relele din societate. Educația este produsul multor factori și al mediului social. Dar prin audiența de care se bucură, prin limbajul larg accesibil pe care îl utilizează, televiziunea are un rol de prim ordin în formarea individului, mai ales a celui tânăr lipsit de experiența vieții, uneori dezarmat în fața marilor incercări.

Ce învață tânărul de la televiziune? — se întreabă un asemenea studiu. Drept răspuns se dezvăluie rezultatul unei anchete, în legătură cu emisiunile de televiziune, realizată de către specialiștii Confederației primarilor de orașe din S.U.A. S-a constatat că în 73 de ore de emisie, telespectatorii au vizionat pe cele mai importante canale de televiziune din țară: 36 asasinat și 40 tentative de asasinat; 648 secvențe în care erau folosite arme de foc; peste 1.400 acte de vandalism și violență — atacuri la persoană și spargeri, furturi, violuri și altele.

La fel de semnificativ este și rezultatul unei alte anchete — referitoare, de data aceasta, numai la ABC, CBS și NBC, cele trei principale rețele de televiziune americane. Ancheta a constatat o situație asemănătoare celei amintite mai sus. Într-o singură săptămână respectivele rețele TV au prezentat pe micul ecran:

- 168 bătăi („ca-n filme”);
- 92 schimburi de focuri finalizate cu 56 de morți;
- 113 agresiuni cu arme albe și mai multe asasinat prin strangulare;
- circa 7.179 alte scene de violență și vandalism.

Iată, așadar, ce pot vedea zilnic, pe micul ecran, copiii și tinerii: violență în doze excesive.

Și, atunci, întrebarea: cum să nu influențeze televiziunea asupra comportării copiilor, a tinerilor, cînd statisticile oficiale relevă că circa 50 la sută din copiii nord-americani, între 3-12 ani, stau în fața televizorului, în medie 6 ore pe zi! La 13 ani, ei au „asistat” deja la aproximativ 14.000 cazuri de moarte violentă. La 18 ani un tânăr nord-american a petrecut în medie 15.000 de ore în fața micului ecran, timp în care a vizionat — de fapt se poate spune că a participat mental — la 27.000 de crime, violuri, furturi și alte acte de violență, se arată într-un studiu întocmit de Asociația americană de medicină.

Așa stînd lucrurile nu este oare explicabil de ce violența și criminalitatea se extind în Statele Unite? De ce delinquența juvenilă face ravagii în marile orașe americane? Categorie, criminalitatea juvenilă crescîndă este rezultatul și altor mulți factori care influențează asupra copiilor și tinerilor americani — de la condițiile sociale ale familiei, șomaj, discriminare rasială și pînă la consumul de droguri și literatură pornografică.

Richard Gelles, sociolog la Universitatea din Rhode Island, atrage, însă, atenția asupra efectului de alienare pe care îl are televiziunea americană asupra populației, asupra familiilor americane și chiar a copiilor. Potrivit revistei „Business Week”, 5.000 de copii în vîrstă de 5 pînă la 14 ani, s-au sinucis în Statele Unite într-un singur an.

În 1926, cînd John Baird a realizat primele experimente de transmitere și receptare la distanță a imaginilor animate, nu și-a închipuit, desigur, că televiziunea — prin programul său — s-ar putea transforma într-un focar de creștere a ratei violenței în S.U.A. El nu și putea imagina cît de mult poate să stimuleze televiziunea instinctele negative ale celor din această țară care, an de an, stau în fața micilor ecrane. Micul ecran a adus în casele americanilor o lume întreagă, a micșorat distanțele dintre om și eveniment, a creat individului o nouă perspectivă a planetei. Ceea ce, firește, este pozitiv. Dar micul ecran poate fi și o școală a răului, atunci cînd spiritul comercial și interese nefaste se unesc în apologia violenței.

Micul ecran este extrem de sensibil. Mînuirea lui trebuie să se producă atent, cu grijă de a evita tot ceea ce este dăunător omului. Înmulțirea micilor criminali, a infractorilor adolescenți, reprezintă un semnal de alarmă.

„Crima de la televiziune” este o veritabilă crimă. O crimă împotriva celor tineri...

AL. PINTEA

Asasinarea pădurilor...

Citeva plutoane de sateliți pașnici spionează, din fundul cerului, în modul cel mai constructiv, norii și mișcările de aer, gradul de vaporizare al apelor, balansul temperaturilor etc., etc. și toate acestea pentru a ajuta meteorologii să estimeze, cu o maximă chibzuință, timpul probabil.

În fiecare zi sute de posturi de televiziune, mii de posturi de radio și un Everest de cotidiană anunță opiniei publice șansa de a fi însoțită sau plouată, ninsă sau lovită de vînturi. Timpul cert este un instrument de lucru. Timpul probabil un virtual instrument de lucru. Pentru a se ști adevărul se echilibrează sume colosale. Rezultatele sînt, în parte, satisfăcătoare.

Timpul, sau mai exact, aluna meteorologică a zilelor și nopților planetei reprezintă pentru citeva sute de milioane de oameni o ruletă din care țese sau nu țese piinea cea de toate zilele. Chiar dacă

tehnica modernă promite enorm, clima rămîne încă masiv o majoră imponderabilă. Ea nu este însă năstrușnică în mod obiectiv. Omul o poate, pe alocuri, dresa sau, dimpotrivă, stimula în năpraznicele ei manifestări. Un exemplu: seceta devastatoare din Indonezia, scăderea nivelului apelor în Canalul Panama, inundațiile apocaliptice din India, tot acest du-te-vino de dezastre nu sînt rezultatul unui mecanism implacabil, ci efectul direct al debandadelor care domină exploatarea pădurilor.

Experți demni de toată încrederea au demonstrat cu probe stupefiant că tăierea în neștire a pădurilor tropicale are implicații profunde și ireversibile asupra climatului. Și se taie, într-o cadență feroce, zi de zi, clipă de clipă, într-un ritm de 21,5 hectare pe minut! În fiecare an se decapitează păduri care reprezintă o suprafață mai întinsă decît 3 Elveții. Evident, holocaustul silvic nu vizează bătrînele și civilizate păduri europene.

Se taie în sud, în „centura” săracă a lumii unde aurul verde este devalorizat

prin jocul nemilos al actualelor relații economice mondiale. S-a constatat că rata anuală a despăduririlor, adică rata anuală a stricării climatului, este de 11,3 milioane de hectare. Coamele devin pleștuite și junglile devin deserturi iradiate ca un cancer scoarța pămîntului și, mai sus, jocul nemilos al taifunurilor și rafalelor secetei.

„A salva pădurea tropicală nu este un lux, ci o necesitate pentru întreaga lume — explică Charles de Haes, director general al Fondurilor mondiale pentru natură. Din nefericire această problemă — argumenta el — este un fel de bombă cu efect întârziat, cunoscut doar de elita științifică”.

Merită ca o asemenea bombă să explodeze, să zburde gazonul perfect din țările industrializate, să spargă sensul a-notimpurilor și să infometeze mai grav lumea infometată de azi pentru ca anul verde să fie privit, în sfîrșit, în lumina imensei sale valori?!

RADU BUDEANU

Directorul modest

Ce știe lumea despre o secretară de director? În afară de faptul că trebuie să fie tînăra și frumoasă, mai știe că are drept ustensile de lucru un telefon, o mașină de scris, un fișier, un stilou și un blocnot. În ultimii ani se mai adăugase și dictafonul. Dar imaginea secretarei care notează cu sîrg spusele șefului, care dactilografează și expediază corespondența, devine din ce în ce mai desușă, iar uneltele de lucru mai sus enumerate tind să se transforme în piese de muzeu.

Cel puțin așa rezultă din studiul aparatului și a tehnicii de birou în cadrul unui salon internațional organizat recent în R.F.G. Astfel, comunicarea tradițională cu ajutorul telefonului sau a scrisorii va fi înlocuită prin transmiterea de informații cu ajutorul aparatului video (vizuale). Mesajele și scrisorile vor ajunge pe această cale la destinatar în citeva secunde. Printr-o simplă apăsare de buton, „mașina de scris” modernă va putea să expedieze scrisori, să emită comenzi și oferte. Mașinile de scris clasice, fără vizual, vor deveni tot mai rare. Cu ajutorul noilor aparate de birou, se pot nu numai scrie și corecta la perfecție scrisorile, ci se pot, de asemenea, stoca date și calcule statistice, care pot fi pe urmă readuse pe ecran, corectate, completate, restocate.

În felul acesta, biroul de secretară al viitorului va semăna cu o stație spațială: secretara își va petrece timpul în fața ecranelor aparatelor cu care va lucra. Noile tehnici de birou, ne asigură organizatorii salonului, vor putea fi introduse în curînd chiar și în birourile mici și mijlocii. Într-un astfel de birou modern, doar o pană de curent ar putea constitui un obiect curios. Dar și în legătură cu aceasta au fost luate măsuri: noile aparate vor avea asigurată funcționarea chiar și în cazul unei pene, prin utilizarea bateriilor.

Construcția sofisticată a noilor dotări a făcut chiar să se afirme că persoana cea mai importantă din birou nu este secretara, ci tehnicianul.

Dar în ciuda acestui dicton, secretara rămîne, orice s-ar spune, personajul numărul unu. Și aceasta fiindcă doar ei se face marea cinste de-a avea un birou asemănător cu interiorul unei nave cosmice. În ceea ce-l privește pe director, sau pe orice șef de birou care are o secretară în dotare, el se arată deosebit de modest, ba chiar demodat de modest. Nu, el nu

vrea mobilier modern, nichelat sau cromat; directorul „se mulțumește” cu un birou clasic, din lemn de mahon sau de santal, și cu un fotoliu legat în piele. Aparatul modern? Vizual? Nu, lui nu trebuie așa ceva. De aceea, pentru directori, un fabricant italian a prezentat lucrurile, la salonul amintit, în felul următor: un birou din lemn de palisandru pe care figurau doar un stilou și un telefon.

ION D. GOIA

Spectacolul informației cu noi sau împotriva...

Poate nici n-aș fi băgat de seamă acest interviu, și vă rog să-mi credeți că nu pierdeam mare lucru, de nu era ceva care să bată la ochi, acel ceva ce te oprește din drum, te trage de mină, ținîndu-te pe loc. Un ambasador la Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură își face cunoscute opiniile, într-o revistă de circulație, cu privire la ce face și cum ce ar trebui să facă organizația în cauză Punctul de plecare — conferința extraordinară a U.N.E.S.C.O., ținută nu chiar cu foarte mult timp în urmă, eveniment la care, spre părerea mea de rău, nu am reușit să ajung, deși la un moment dat eram, ca să zic așa, cu valiza în mînă. Ceea ce remarcă la interviu în cauză, de fapt interviu, trebuie să recunosc, este franchețea. Nu cunosc discursul ținut de doamna ambasador la tribuna organizației în palatul din Place de Fontenoy. Dar nu-mi este deloc peste mină să-l intuiesc, parcurgînd răspunsurile înscrise în săptămînalul de curînd așezat pe masa mea de lucru.

De cînd există informație, ea circulă. Pofta de informare n-a început de azi, de ieri, doar canalele și-au înnoit mereu înfățișarea și viteza de reacție. Azi, mai mult ca oricînd. Cu schimbările de ordin politic intervenite pe harta lumii au germinat și aspirațiile către o altă așezare a lucrurilor în mozaicul de factori ce guvernează cursul vieții națiunilor lumii. Termenul de nouă ordine este pronunțat des și tot mai mult în același timp. Orice schimbare se face, cu excepția întoarcerilor în loc, sub semnul noului. Starea de dezechilibru tinde spre condiția de echilibru; și cît de multe sînt domeniile în care omenirea are a-și reproșa întîrzierea în a pune pe picior de egalitate cetățenii planetei. Ne-am referit la disparițiile în domeniul comunicării. Cît de simplu de suportat — la prima vedere pare acest handicap creat unora, pe atît de apăsător și destabilizator se manifestă în procesul global al dezvoltării. Gîndiți-vă la relațiile politice, la scara societății: informație — educație, informație — tehnologie, informație — creștere economică.

Cum și aici își arată colții o moștenire a deceniilor și secolelor de dinainte, osile carului schimbării scrierii, lăsîndu-ne a înțelege că în climatul politic actual avem a aștepta zile mai bune pentru ca noutățile să-și anunțe sosirea.

Ne-o spune franc în declarația de presă amintită un om aflat la masa pe care stau desfășurate planuri de luptă ambițioase, ancorate în solul realității. Doar că mapele au început să se îngălbenesc pe la colțuri, fără a se întrezări schimbarea. Dacă țările industrializate plătesc 75-80 la sută din bugetul anual al organizației, ni se atrage atenția, opiniile lor nu pot fi total ignorate. Într-o asemenea ambianță, cînd contează mărimea cotizației și cîți sînt cei care vor să fie auziți, ironia cu total ignoranță nici nu mai contează. Făcînd trimitere la recenta conferință extraordinară a U.N.E.S.C.O., întrebăm dacă S.U.A. și țările occidentale au reușit să-și impună punctul de vedere, interlocutoarea nu ascunde că s-a izbutit instituirea a numeroase schimbări, amendamentele cele mai multe fiind în domeniul comunicării. Ajungem astfel la ceea ce unește de regulă intervențiile occidentale pe această temă, și nu numai. Se vorbește, aici, despre faptul că directorului general al U.N.E.S.C.O. i s-a remis copia unei legi dintr-o țară, a celei ce relatează, ce statuează funcționarea și atribuțiile presei. Dacă aceste reglementări nu vor fi respectate de organizație, respectiva țară își retrace fondurile cu care cotizează în prezent. Scurt și fără echivoc: faci ca mine, te accept, nu ești cu mine, ești împotriva mea!

Nu aud prima dată asemenea amenințări. Nu citesc abia acum îndemnuri sau sfaturi în exact aceeași manieră, într-o chestiune care interesează pe toți cei din jurul mesei și nu doar pe ocupanții locurilor cu farfuria plină. Repetiția și mai ales tonul tranșant al strigărilor de acest fel ne obligă să înțelegem, cum spuneam, cît mai este încă de insistat și de transpirat pe frontul informației, al comunicării.

Nu-mi miroase a bine această uitătură de sus a celor cu bani. Dar, cine știe?

NEAGU UDROIU

Cronica șoselei

În spatele cauzelor „clasice” ale accidentelor

Cînd s-au luat, el avea 32 de ani și ea 18. Victoria abia terminase liceul. La data căsătoriei, Emil era de mult intrat în categoria muncitorilor cu mîini de aur, cum erau supranumiți cei care formau crema specialiștilor fabricii. Era folosit numai la prototipuri și încă la cele unde se cerea muncitorului de înaltă calificare, nu numai o execuție ireproșabilă, dar și fantezie, creație. Victoria, cu trăsături de fată încă neîmplinite, era de o timiditate rar întâlnită. Roșea și pleca din casă pînă și la glumele de care nu se rușinează nici copiii din clasa a IV-a.

Treptat, treptat, după ce devenise funcționar la o instituție unde majoritatea o formau bărbaii, se făcea tot mai frumoasă, iar atitudinea ei față de Emil se schimba în defavoarea tinărului. Chiar dacă ești specialist de primă mînă, cînd lucrezi la ștrung, la freză, pasiunea făcîndu-te să uiți de tine, nu se poate să nu mai vii acasă cu cite o pată pe haine ori pe cămașă și, indiferent cît te-ai spăla de bine, izul de ulei tot se simte uneori.

În schimb, între timp, pentru Victoria, Max-Factor și Chanel reprezentau o cosmetică vădit desuetă. De la Secretarei directorului general nu i se poate oferi orice. Doar de ea depinde dacă șeful te poate primi în ziua aceea. Dar cadourile nu i se ofereau, în principal, pentru că era secretară, ci pentru că era frumoasă și la urma urmei nici pentru asta, ci pen-

tru concepția ei „îndrăzneță” despre relațiile dintre bărbai și femeile tinere, nu importa dacă sînt sau nu căsătoriți. „Mai spală-te și tu, măi Emil. Zău, nu te supăra, dar ieri mi-au atras atenția la birou că nu m-am dat cu „Diorella”, ei cu ulei mineral. Mirosul din casă se simte de la o poartă pe rochiile mele”. „Victoria mea dragă, mă doare cînd vîd cît te îndepărtezi de mine. Tot ce-ți povestesc eu despre realizările mele, despre munca mea, care mă pasionează și mă face să nu dorm nopțile, nu te mai interesează deloc”. Lucrurile încep să se complice din ce în ce mai mult. Emil, care înainte nici nu se atinge de băutură, încît fusese botezat de colegi „Cine-l mic și bea lăptic?”, devine un obișnuit al localurilor unde, deseori, bea la țîrlă pînă cînd adormea cu capul pe masă. Emil, unul din cei mai conștiințioși și disciplinați muncitori ai secției de prototipuri, devine, treptat, un sleampăt, un neglijent și șeful respectiv este nevoit să ceară transferarea lui la o secție cu probleme mai puțin complicate. Concomitent, apar și prietenii de pahar. Nu se poate despartii de Victoria, deși ea pleacă tot mai des în delegații cu șeful aprovizionării. „Nu există, dom-le, problema să nu o rezolve fata asta. E la fel ca Mackensen, feldmaresalul, un fel de „spărgător de fronturi”. Ce-i drept, ăla a fost pârșit rău la Mărășești, pe cînd ea are succes peste tot. E de ajuns ca parfumul și deoalteul ei să pătrundă în birourile furnizorilor și aprobările apar ca prin farmec”. Asta era opinia directorului general despre irezistibila lui secretară.

Emil devenise acasă un fel de paria. Fusese învățat de nevastă să bată la ușă înainte de a intra în salonașul lor micuț. Ea, în „neglijă”, își primea cite un invitat care nu uita niciodată cafeaua naturală, țigările și băuturile străine. „Sînt

distrus, mă băieți, dar o iubesc, nu pot să mă despart de ea”. Certurile, acuzațiile reciproce, au devenit frecvente în casa lui Emil. Pînă într-o zi, cînd soțul a găsit ușa încuiată și un bilet: „De azi înainte nu mai ai ce căuta la mine. Victoria”.

Venise acasă cu prietenii lui. Îi pregătise să pună o vorbă bună pe lingă Victoria, să-i explice că el nu merită un asemenea tratament din partea ei. „Nu-i nimic, Emil, hai cu noi. Lucrurile se aranjează pînă la urmă. Au vizitat cîteva localuri pînă la ora închiderii. Apoi au luat la rînd rudele. Pe la fiecare au „gustat” cite ceva. Ora 2.00 i-a apucat în drum spre locuința nașului unuia dintre prieteni care, după spusele acestuia, avea cea mai strasică palincă din județ. La volan, Emil. „Mă, e cumva ceață afară, is farurile murdare, că eu nu mai vîd nimic”. Adevărata era ultima variantă. Nu mai vedea din cauza alcoolului. Șoferul ratează o curbă, mașina, zboară peste un pîrîu și se „înfîge” într-un zid de sprijin. Lovitura de berbec aruncă afară din mașină șoferul și cei doi pasageri. Autoturismul, ca dinamitat, se frînge în două. Apa repede a pîrîului prinde în vîrtejul ei cadavrele celor trei tineri care sînt găsiți la 5 km distanță, într-un loc unde apa, puțin adîncă, trece lin peste o suprafață destul de întinsă de nisip amestecat cu pietriș. „Un mitocan mai puțin”, a fost replica Victoriei la vestea morții lui Emil.

În spatele unor cauze clasice de accidente, ca excesul de viteză, alcoolul la volan, refuzul de prioritate, agresivitatea în conducere, găsim în destule cazuri tarele unor oameni, stress-ul, stările conflictuale din familii, deprinderile care relevă o educație precară. Nu e deloc simplu să acționăm asupra acestor factori, dar conștiința noastră nu ne îngăduie să stăm cu brațele încrucișate.

VICTOR BEDA ■

Omul care joacă

Cîteva auspicii ale sezonului

Cînd aceste rînduri vor apărea, sezonul oficial fotbalistic are deja ridicată cortina. Scena noastră este mai înghețată decît ne așteptăm, și la propriu dar și la figurat, după două luni calde de iarnă, data-toare de noi speranțe prin unele acțiuni întreprinse că se va juca și mai ales vor exista la noi premise implantate pentru un fotbal mai bun.

S-a discutat și s-a scris mult, au avut loc și cîteva evenimente importante: consfăturile de lucru ale antrenorilor și conducătorilor echipelor celor trei divizii de la noi, precum și o plenară a Comitetului federal care a dezbătut, de curînd, problema eșalonului de copii și juniori. De aceea, speranțele că va fi mai bine par întemeiate. Totuși, oricît de optimiști am fi, năzuințele îngheață atunci cînd înaintea celor două etape de cupă care preced gongul campionatului, cluburile sînt înștiințate că alt de comentata problemă a indemnizației de hrană zilnică pentru fotbaliștii de mare performanță, cărora este firesc să li se ceară eforturi din ce în ce mai mari, a fost „rezolvată” prin reducerea sa la... 44 de lei pe zi, în ziua competițională de la acei „îndestulători” 54 care amăgeau, păcîlind mirosurile bucătărilor fotbalului. Astfel, cînd și la cursul UEFA ținut la începutul lui ianuarie la Split — la care a fost prezent și directorul tehnic al F.R.F. —, s-a menționat că „se cere o condiție fizică și mai crescută”, chiar dacă, în viitor, „accentul va trebui pus în competițiile de mare performanță pe predominarea tehnică”, noi nu numai că nu avem preocupări pentru a produce, ceva în sensul caritativ de care aminteam în articolul trecut, dar o limităm și pe cea naturală, dată de propriul pămînt !!! Dacă ceva e de înțeles, să înțelegă cine poate... Sigur că soluții abracadabrante se vor găsi, cîci în acest sens nu cred că ne întrecă cineva.

Oare nu este mai ușor ca să rezolvăm lucrurile, pentru că se poate, și nu-i greu, pe cale naturală și firească, reglementînd corect și în funcție de necesitățile ei obiective, orice problemă și să nu-i obligăm pe oamenii care conduc echipele să găsească soluții de rezolvat trecînd prin porțile ce și le deschid alături de normele stabilite? Din păcate, în glasul scris al celor care ar trebui să aperse și fotbalul se aud rar accente de critică adevărată, ce trebuie ascultată ca folositoare. Prea repede se fac unii apărători ai intereselor de moment, servind temporar un club sau o reprezentativă și uită că fotbalul este al tuturor și nu poate fi apărut dacă-i dădăcim doar secțiunile care-l compun.

Uitînd neacuzările, din care l-am arătat din nou pe unul din cele mai reprezentative, să sperăm că terenurile Cupei ca și cel al restanței craiovenilor și țirgovistenilor vor aduce la rampă un fotbal bun, dar mai ales curat, așa cum pretutindeni lumea dorește să se joace.

Pentru că la acest subiect este normal să revin, să privim puțin și sub ce auspicii internaționale debutează noul sezon. Rețetele fotbalului sînt în creștere pretutindeni (Anglia este cea mai fericită în acest sens) putîndu-se spune că lumea s-a reîntors cu ochii, în acest nou an, și mai mult la fotbal. E adevărat că terenurile britanice devin prea des scena unor lupte chiar sîngeroase între suporteri, dar să ai în cele 92 de meciuri ale ligilor profesionale o medie de peste 17.000 de spectatori este ceva... Totuși, recordul de spectatori a fost bătut în Spania, pe Nou Camp, dar la o partidă între... reprezentativa delinvenților mai bruneți și aceea a forțelor de poliție, bineînțeles sub asistența ministrului de interne, care a declarat că „ar prefera ca un polițist să aibă imaginația unui călător de lege”. Frumos, mai ales că scorul a fost 2-2... În Germania — și pentru că Kaiserslautern bate la ușă — media spectatorilor este constantă, dar forurile conducătoare se gîndesc de pe acum că în noul campionat să pregătească formula cu doar 16 echipe în prima ligă, se pare mult mai rentabilă.

Închei aici, pentru moment, scurta privire aruncată prin lumea de primprejur a fotbalului nostru, amintînd că nu de gînduri ducem noi lipsă, ci de forță și abnegația necesară în a le da viață celor bune.

CORNEL DINU ■

Copii în sprijinul justiției

În seara zilei de 24 ianuarie 1983, în jurul orei 21.00, Constantin Croicu și Constantin Tencu, lăcătuși mecanici la Întreprinderea de avioane București, se îndreptau spre locuințele lor. După program, împreună cu mai mulți colegi din uzină, organizaseră, conform unui mai vechi obicei statornicit pentru ziua de acordare a retribuției, un meci amical de fotbal: „bătrînii” cu „tinerii”. Partida s-a încheiat cu victoria „bătrînilor” și, potrivit tradiției, cei învinși s-au oferit să dea ceva de băut. Astfel, au mai zăbovit la „un pahar” pînă către cină. După ce au băut care cite-o votcă, care cite-o bere, s-au îndreptat, cu toții spre casă, cite doi, cite trei, după cum aveau drum.

Pe șoseaua București — Ploiești, în dreptul unei mercurii din cartierul Aeroport Băneasa, Croicu și Tencu trec pe lingă un grup de trei tineri, care veneau din sens contrar, și pe care nu-i cunoșteau. Unul dintre aceștia, turmentat de băutură, îl atenționează pe Croicu că l-ar fi lovit cu pumnul. Muncitorul de la Întreprinderea de avioane, care, e drept, ținea într-o mînă o plasă cu obiecte de îmbrăcăminte, se întoarce spre tinărul ofensat, sîfîtuindu-l să fie om serios și să-și vadă de treabă. Iritat însă de sfat, cel „fignit”, împreună cu unul dintre amicii săi se întorc din drum, puși pe hărță, îndreptîndu-se spre Croicu și Tencu. Cel de-al treilea, un tinăr de vreo 16 ani, dîndu-și seama de situație își vede de treabă și pleacă mai departe.

Fără nici o altă explicație, unul dintre cei doi artăgoși îi lovește brusc cu putere, atît pe Croicu, cît și pe Tencu, în plină față, cu pumnii. Ca secerăși, cei doi se prăbușesc pe trotuar, cu singele și roind din nas și din gură. Revîndu-și pentru moment, Croicu dă să se ridice, dar cel de al doilea agresor, care inițial asistasese doar la isprava colegului său, îl izbește de cîteva ori, sălbatic, cu piciorul. Croicu se rostogolește iar la pămînt, în balta de sînge, care se face tot mai mare.

Martor al scenei de barbarie, inginerul Gheorghe Vișan — care-și parcase mașina în apropiere și tocmai se pregătise să pună prelată pe ea — începe să strige la huligani, îndreptîndu-se spre locul altercației. Atacatorii o iau însă la fugă. Împreună cu un alt cetățean și cu un copil, care treceau pe stradă, inginerul încearcă să le dea o mînă de ajutor victimelor. Tencu își revine ușor. Dar Croicu, care pierdea sînge fără conținere intrase în comă. Luat pe brațe și dus în holul unui bloc, unde, în scurt timp, cu toate îngrijirile acordate de inginerul Vișan și

de celălalt cetățean, se stinge din viață...

Sesizate, organele de procuratură și miliție se deplasează operativ la fața locului. Pentru început nu se reușește să se consemneze decît decedul lui Croicu și cîteva date absolut insuficiente. Puternic traumatizat, Tencu nu poate da nici un fel de relații despre atacatori. Nici inginerul Vișan și nici celălalt cetățean nu cunosc mai multe. În privința puștiului care participase la transportarea victimei în holul blocului, și care, după spusele inginerului Vișan, ar fi avut vreo cîncisprezece ani, acesta dispăruse fără urmă.

A doua zi, o echipă complexă, din cadrul Miliției Capitalei, împreună cu un procuror, continuă lupta cu necunoscutul, pentru descoperirea criminalilor. Lucrătorii de miliție stau de vorbă cu muncitorii din Întreprindere, reconstituind în amănunt drumul parcurs de victime cu o zi înainte, adunînd numeroase alte date necesare elucidării cauzei.

Indignați peste măsură, colegii lui Croicu și Tencu cer să fie depistați cît mai repede criminalii care curmaseră viața tovarășului lor de muncă, ce abia implinise 21 de ani, unul dintre cei mai harnici, pricepuți și corecți muncitori din uzină. Ei se oferă, în același timp, să sprijine fără rezerve activitatea lucrătorilor de miliție.

Concomitent cu acțiunea declanșată în Întreprindere, se acționează cu înfrigurare și în zona unde se comisesse crima. Timpul este fructificat la maximum, pentru ca nici un indiciu să nu se piardă. Zeci și zeci de persoane din cartier — tineri și vîrstnici — sînt întrebate, în speranța că se va mai afla ceva. Dar răspunsul este, invariabil: „Nu știu. Nu am văzut...”. Toți cei cu care se stă de vorbă dau dovadă de multă bunăvoință, dar nici unul nu fusese martor, astfel încît nu se poate contura nimic relevant cu privire la criminali.

Paralel cu activitatea depusă în vederea identificării făptașilor, lucrătorii de miliție sînt preocupați, deopotrivă și de găsirea puștiului care dăduse o mînă de ajutor inginerului Vișan la transportarea victimei în holul blocului. Copilul este, însă, de negăsit. Printre altele, așa cum urma să se stabilească ulterior, așa cum rezultă faptului că acesta avea zece ani și nu cîncisprezece!, cum i se păruse inginerului, situație care a împietrit și ea asupra cercetărilor în ansamblul lor.

Se acționează fără răgaz pe tot cursul zilei de 25 ianuarie, pînă noaptea tîrziu. Printre zecile de copii de la care se încearcă să se afle ceva, se găsește și o fetiță care relatează lucrătorilor de miliție că, fiind pe stradă cu o zi înainte, întîlnise trei inși. În timp ce trecea pe lingă ei, auzise cum unul dintre aceștia

le-ar fi spus celorlaltei că „are o poftă nebună să bată pe cineva”.

Fetița le mai spune milițienilor că... „unul dintre cei trei era blond, cu părul tuns scurt, îmbrăcat în blugi, iar altul purta o geacă...”. Sînt informații mai mult decît prețioase. Pornind de la aceste cîteva elemente, e drept destul de generale, a doua zi dimineața se ajunge la un alt tinăr care îi întîlnise pe cei trei în seara cu pricina, „la semaforul de lingă podul Băneasa”. Acesta dezvăluie organelor de cercetare ceea ce era mai important — numele indivizilor.

Între timp este identificat și puștiul care-l ajutase pe inginer la transportarea victimei. Efortul milițienilor se dovedește, și în acest caz, salutar: băiatul furnizează și el o serie de elemente concrete cu privire la fizionomia criminalilor.

Coroborînd toate datele obținute cu sprijinul a zeci și zeci de cetățeni, după mai bine de 35 de ore de cercetări asidue, minuțioase, oamenii legii reușesc să descopere pe autorii crimei, în persoana lui Nicolae Barbu, zis Titei, din strada Gîrlei nr. 11, și Vasile Burghilea, zis Gigi Moldovan, cu domiciliul în strada Vasile Lupu 5.

Se trece de urgență la reținerea criminalilor. Cînd li se comunică motivele arestării, aceștia rămîn de-a dreptul uimiți. Pur și simplu nu cunoșteau consecințele fatale ale faptei lor nesăbuite, care curmasese viața unui om în floarea vîrstei. De fapt, așa cum a rezultat din cercetări, după crima pe care o comiseră și o ignorau, Barbu și Burghilea și-au continuat beția pînă după miezul nopții.

Cînd mama lui Croicu a venit tocmai de pe melegurile Gorjului să ridice corpul neînsușit al singurului său copil, copleșită de durere istorisea:

— Toată viața am economisit ca să-l fac lui Constantin casă, să aibă și el rostul lui, familia lui. Acum nu mai are cine să locuiască în ea. Îmi vine să-i dau foc nu alta! Visul meu de-o viață l-au năruit în cîteva clipe niște oameni din cale afară de răi, luîndu-l, fără nici un motiv, viața bietului meu băiat, lăsîndu-mă fără sprijin la bătrînețe, nemîngiată pînă la sfîrșitul vieții.

Sînt cuvinte pline de amărăciune, de durere, acuzînd nesăbuiția și iresponsabilitatea.

Cazul la care ne-am referit invită la serioase reflecții, cu atît mai mult cu cît, nu o dată, sîntem martori ai violenței cu care elemente huliganice caută să-și rezolve neînțelegerile. Evident, acești indivizi înrăiți nu-și propun să comită o crimă, dar, așa cum rezultă și din cele relatate în aceste rînduri, măsura poate fi oricînd depășită, în special cînd și alcoolul înfierbîntă mințile.

Col. OCTAVIAN GOGA ■

Perseverent

in fapte abjecte

A mai fost condamnat pentru tentativă de viol, lipsire ilegală de libertate a unei persoane, abuz în serviciu. A beneficiat însă de clemență, fiind grațiat prin Decretul nr. 189/1981.

Prin generozitatea sa, societatea noastră i-a oferit prilejul să reflecteze în libertate la gravitatea faptelor sale și să desprindă concluziile cuvenite. A fost și reîncadrat imediat ca șofer la I.T.A. Cluj-Napoca. Se înțelege de la sine cum ar fi fost normal să onoreze cel în cauză o asemenea şansă.

Care a fost însă recunoștința lui Vasile Salanța, în vîrstă de 25 ani, din comuna Gilău, județul Cluj, față de clemența le-

gii ca expresie a bunăvoinței colectivității care îl inconjoară?

La 24 ianuarie 1983, în timp ce se afla într-o cursă ilegală pe ruta Cluj-Napoca — Gilău, a zărit-o pe tinăra M.M. așteptînd într-o stație. A oprit lingă ea și i s-a adresat politicos, dar cu gînduri ascunse:

— Pofțiți, domnișoară, urcați. Pînă o să vină autobuzul... vă duc eu la destinație.

Fata, mulțumită de „ocazie”, nu stă pe gînduri. O bucată de drum totul a decurs normal, tinăra nesăzînd nici o intenție dubioasă din partea celui de la volan. În loc să ajungă însă la destinație, cum i se promisese, M.M. se trezește deodată că autocamionul virează într-o altă direcție. Privindu-l pe șofer, a înțeles, din transfigurarea acestuia, pericolul ce-o aștepta. Încearcă să-l implore, tipă cu disperare, dar totul este zadarnic. Vehiculul aleargă în viteză tot mai mare. Se oprește într-un loc de unde nu se vîd case și nici

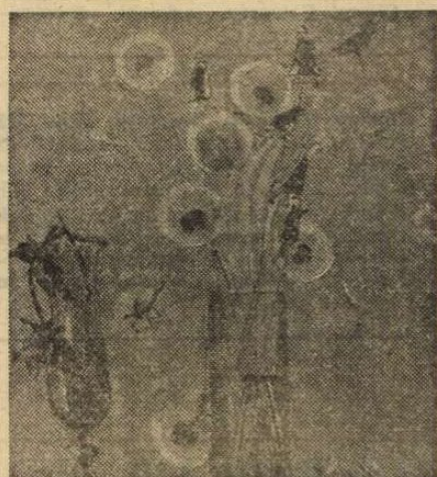
oameni prin apropiere. Șoferul scoate brusc un cuțit și amenințînd-o cu bestialitate îi cere să se dezbrace.

Îngrozită, însă fără să se piardă cu firea, fata simulează că se supune, dar caută cu febrilitate un prilej de salvare. Profită de o anumită împrejurare, deschide portiera, sare din cabină și fuge cît o țîn puterile.

Peste cîteva ore, Vasile Salanța avea să fie arestat de miliție.

Nepunînd speranțe prea mari în revenirea spectaculoasă a unor astfel de perseverenți în fapte abjecte pe linia de plutire a vieții normale, socotim mai degrabă să reținem atenția asupra necesității unui plus de prudență din partea victimelor potențiale, dar și a unei atitudini ferme din partea opiniei publice față de autorii unor astfel de monstruoșități.

MIHAI GROZAVU ■

Cușmir: un nou record mondial

Simbătă seara, în sala de atletism de la „23 August”, în cadrul Cupei de cristal, săritoarele noastre în lungime Anișoara Cușmir și Vali Ionescu ne-au oferit, din nou, un regal. După ce Vali Ionescu (antrenor Mihai Zaharia) a reușit (în ciuda unor dureri lombare) să egaleze recordul mondial al Anișoarei (6,92 m, stabilit tot aici, în urmă cu două săptămîni), Anișoara Cușmir (antrenor Ion Moroiu) și-a dovedit, iarăși, clasa, obligîndu-i pe arbitri să măsoare 6,94 m, nou record al lumii! Pe cît de mare a fost bucuria ei, a fost și a noastră, fericiți să putem consemna, unul după altul, recorduri mondiale în proba respectivă (reamintim că Vali Ionescu e recordman al lumii în aer liber, cu 7,20 m), clar dominată la această oră de cele două sportive române, rivale și, totodată, prietene.

Bravo, fetelor, vă așteptăm cu noi și noi recorduri!

Gheorghe Staicu:

„Nu mi-au plăcut mizele mici”

— Tovarășe Gheorghe Staicu, iată-vă antrenor al lotului olimpic de fotbal!

— Ați auzit cam tirziu: mă ocup de acest lot din februarie 1982. Tot eu am condus echipa și la acel 3-3 de la Rostock.

— Totuși la federație vă aflați de la 1 ianuarie 1983, dar asta are, e drept, mai puțină importanță. Altc-ea: între lotul din februarie 1982 și cel din februarie 1983 sint mari diferențe?

— N-aș zice, structura s-a păstrat. Din cei 25 de la Rostock, 8 au trecut la lotul A. Ducadam, Bogdan, Balint, Donose, Irimescu, Nica, Turcu și Coraș, restul au fost, cu olimpicii, în Bulgaria și Grecia.

— Ce credeți, a fost o reușită turneul din Bulgaria și Grecia?

— Fără îndoială. — Ca să fim sinceri, știam răspunsul! „Sportul” s-a zbatut să acrediteze ideea că patruleterul de la Petrici, cu o echipă de A, una de B și una de C, a fost foarte tare! Ne îndoim.

— A fost, n-a fost, greu de spus. Cert e că, la Petrici, n-am izbutit să cîștigăm nici o partidă, făcînd 3 meciuri egale. Totuși turneul a fost binevenit: mi-a deschis ochii asupra tuturor jucătorilor. Ca să zic așa, știu pe ce stau.

— Pe ce stați, tovarășe Staicu? Pe moale?

— Sint mulțumit de linia de fund și, într-o bună măsură, și de cea de mijloc. Deși, la mijloc, aș fi avut și am mare nevoie de Balint. Atacul însă a mers prost. Virfurile n-au dat randament, nici Radu II, nici Nemțeanu. Slab s-au mai comportat Mihai Zamfir, Orac, Speriatu și chiar Mihai Marian.

— De ce și chiar Mihai Marian? — Pentru că el părea, la un moment dat, apt pentru lotul A. Pe mine nu m-a satisfăcut.

— Să amintim cititorilor că pînă la meciul, oficial, cu Iugoslavia, de la Osijek, n-a mai rămas decît o lună, da?

— Ceva mai mult: vom juca la Osijek în 30 martie. Apoi, în 27 aprilie, cu Olanda care, mai mult ca sigur, se va califica în dauna Liechtensteinului, cu care are meci de baraj. Cum Austria s-a retras, a mai rămas în grupă și Italia.

— De care vă temeți?

— E o întrebare timpurie: încă nu știu nimic despre ei. Din cîte cunosc, italienii și olandezii abia acum își alcătuiesc loturile, dar asta nu spune, cred, mare lucru. Și unii și alții vor juca, s-a anunțat, cu profesioniști. La olandezi, lotul olimpic reprezintă, prin tradiție, punctul de plecare pentru națională. Italia, mai ales dacă vom cîștiga la 16 aprilie, va dori să-și ia revanșa și, în consecință, va alina o formație puternică. E limpede deci că nu va fi ușor.

— Cînd e ușor, tovarășe Staicu? Niciodată nu e ușor, de acord? Cu toate astea, grupa stă să înceapă, ce faceți, mergeți, cum zice românul, cine surd la vinătoare?

— Cîte ceva mai știu. Iată, Olanda, de exemplu, a întreprins un turneu în Spania, a jucat 3 partide și le-a cîștigat. M-am gîndit să merg să-i văd pe 14 martie, cu Liechtenstein, dar Mircea Lucescu m-a sfătuit, și cred c-a avut dreptate, să mai aștept.

— De ce? Pînă cînd?

— S-ar putea ca meciul din 14 să fie, pentru olandezi, o simplă formalitate.

După aceea însă vor juca un amical cu Alkmaar, echipă redutabilă, mă voi duce atunci.

— Ne-am lămurit cu adversarii, haideți să discutăm despre olimpicii noștri. Ce prevede programul lor?

— Mai avem două acțiuni, una cu Bulgaria, 6-9 martie, alta în Ungaria, 13-16. Am încercat, pentru 13-16, cu Danemarca, dar a căzut. Danezii ne-au răspuns că nu pot, problema de calendar. Vom mai roda lotul și vom ieși, nu-i așa, mai edificați. Mai ales atacul ne dă bătăi de cap.

— Cînd vorbiți la persoana întîi singular, cînd la a întîia plural, de ce?

— Nu exprim numai punctele mele de vedere, ci și pe acelea ale colegului Constantin Frățilă, antrenorul secund al lotului.

— Vă gîndiți, dumneavoastră și Frățilă, la ceva jucători noi?

— Vom juca, am decis, 1-4-4-2, dar nu stăm prea bine, repet, în atac. La Petrici, de pildă, am avut 9 situații de singur cu portarul și n-am marcat. Credeam că mor de inimă! Pe lângă Radu II, intenționăm să mai apelăm la Nica, la Iordache și, poate, la Antohi. De undeva o sări lepurele! Exact, rămîne în discuție și Șolman.

— Custov? Grosu? La Oradea, dumneata l-ai redescoperit pe Grosu, l-ai și uitat?

— Nu l-am uitat, îl vom convoca. Ca și pe Szabo, fundașul de la A.S.A. Tirgu Mureș. Custov? Poate, doar că e cam greoi. Sper să mă ajute și Mircea Lucescu, lăsîndu-mi cîteva băieți din lotul A, pe cei pe care, firește, nu-i va folosi pentru meciul cu Italia.

— Confecet: ce obiectiv și-a propus lotul olimpic?

— Să meargă la Olimpiadă.

— Și?

— S-ar părea, dată fiind forța fotbalului iugoslav, că partida de la Osijek va fi cea mai grea, ce ziceți?

— Nu zicem noi, se știe: meciul cel mai greu e cel care urmează!

— Va fi greu, dar eu așa sint: nu mi-au plăcut niciodată mizele mici. Mă agăț deci de meciul cu Iugoslavia. Sper să luăm un punct de acolo și, după aceea, vom mai vorbi.

— Există voci care susțin că lotul olimpic e un amestec de jucători, care stau cînd la echipa națională, cînd la cea de club. Împărțasiți un astfel de punct de vedere?

— Nu. Federația tratează preliminarile olimpice cu toată seriozitatea, dovadă că noi am și început înaintea altora. Avem un plan ferm și-l vom respecta. Nu-i mai puțin adevărat însă că lotul acesta e, și trebuie să fie, o antecameră a lotului reprezentativ. Colaborez bine cu Mircea Lucescu, mai dă el, mai las eu. E greu de așezat o barieră între cele două loturi.

— Noi am început primii, e drept, problema e însă, stimate tovarășe Staicu, dacă vom și termina primii! Ce ziceți, vom termina?

— N-am nici un motiv să mă tem. Altfel nu veneam la federație.

Un cartonaș galben

pentru federație?

Sesizat de semnalele apărute în presă, Biroul federației de fotbal a luat în discuție, mai deunăzi, problema cartonașelor galbene. Față de sugestiile noastre (pledasem pentru revenirea la sistemul suspendării automate, pe o etapă, după primirea a două avertismente), Biroul federal a mai cerut, surprinzător, o păsuire, motivînd că fotbalul românesc are un moment favorabil și că „nu este oportună o altă măsură la jumătatea întrecerii” (vezi „Sportul” din 28 ianuarie).

Nesocotind discuția închisă și ținînd cont că, în urma plenarei Comitetului F.R.F., Biroul federal funcționează, de cîteva zile, într-o nouă alcătuire, revenim asupra temei, plecînd chiar de la argumentația invocată. E adevărat, repetăm, că fotbalul românesc e în creștere, dovadă rezultatele sale pe plan internațional (poziția națională în grupa C.E., pătrunderea Craiovei în turul 4 al Cupei U.E.F.A. etc.), dar la fel de adevărat e că, în ultimul sezon, actele de indisciplină s-au înmulțit. Nu vom mai apela (am mai făcut-o) la numărul, mai mare, de cartonașe galbene și roșii acordate în toamnă, ci vom spune că indisciplina a proliferat pînă și în campionatul juniorilor, o serie de echipe acumînd, într-un an competițional, nepermis de multe sancțiuni disciplinare: C.S.S. Brașovia, Dinamo Victoria și Integrata Pașcani, de pildă, cite 22 de etape de suspendare, Abatorul București și Jiul Petroșani, cite 20 etc. etc.

E limpede, credem, că renunțarea la sistemul suspendării automate a condus (și, din păcate, conduce) la formarea unor deprinderi greșite, de pe urma cărora fotbalul nostru are de suferit. Să nu căutăm exemple prea departe: Craiova se va prezenta la Kaiserslautern cu 7 cartonașe galbene! Pe plan intern, cartonașele se împart cu larghețe, dar ele nu mai au, prin abolirea suspendării automate, nici un rol, căci știm cu toții (chiar dacă ne prefacem că nu) ce înseamnă „măsurile administrative” menite să-i pedepsească pe jucătorii năbădăioși?! Pe terenuri străine (sau în fața unor arbitri străini), lucrurile se prezintă cu totul altfel: sancțiunile împotriva vinovaților s-au înăspriț și se înăspresc cu fiecare zi (vezi amenda de 5.000 de franci elvețieni dictată în urma eliminării lui Ticleanu din meciul Italia — România), în condițiile în care, mai realistă decît F.R.F., U.E.F.A. a păstrat regula suspendării, căreia i-a căzut victimă, între alții, și Ilie Balaci. Absent de la Bordeaux, cel mai bun fotbalist român al anului 1982 va lipsi, săptămîna viitoare, și de la Kaiserslautern, măsurile dictate de U.E.F.A. fiind (a aflat-o și F.R.F., dar după spartul țigului) și mai drastice: al treilea cartonaș galben (după etapa de „odihnă”) atrage de la sine și interdicția de a juca în meciul imediat următor!

Ce vrem să spunem? Că una se întîmplă din acest punct de vedere, în campionatul intern și alta în întrecerile internaționale. Consecința e logică: jucătorilor noștri, obișnuți cu clementa, le e greu să se adapteze, din mers, rigorilor practicate pe plan european, ei plînd cu eliminări și suspendări (să nu uităm abaterile comise, la Sarajevo, de Gabor și Dumitrache), comportări față de care, în țară, se închid ochii! E, firește, și vina arbitrilor (cine mai elimină, la noi, un jucător pentru proteste?! Dar pentru simulari?! Dar pentru gesturi nesportive?!), dar să ne fie permis să apreciem că principala culpă aparține, în această direcție, federației.

Așa stînd lucrurile, solicităm nou-lui Birou federal să rela în discuție, cît mai grabnic, problema cartonașelor.

Pagină realizată de
OVIDIU IOANITOIAIA ■

Întrebări

Patru antrenori români, Traian Ionescu, Mircea Dridea, Nicolae Oaidă și Ion Motroc, au plecat în Maroc, urmînd să contribuie, cu priceperea și experiența lor, la dezvoltarea fotbalului din țara respectivă. Nimic de zis pînă aici, decît de semnalat că fotbalul românesc, aflat la ora celui 0-0 cu Italia, se vede tot mai prețuit (și solicitat) în lume. Nedumerirea noastră e însă alta. Prin plecarea lui Ion Motroc (un tehnician cu merite recunoscute), Disciplina fotbal de la I.E.F.S. (din cadrul Catedrei de jocuri sportive) a rămas descoperită, ea funcționînd azi cu un singur cadru (Viorel Cojocaru, asistent universi-

tar)!!! Disciplina, altădată de elită, cu cadre dintre cele mai autorizate (Nicolae Roșculeț, Angelo Niculescu, Mircea Rădulescu ș.a.) se vede, iată, în suferință, ba încă într-un moment în care C.N.E.F.S. a restrîns aria de activitate a resortului respectiv din F.R.F. (examele de clasificare pentru antrenori, cursuri de reciclare etc.), trecînd multe obligații în sarcina I.E.F.S.!!

Se impune, credem, o întrebare: cine îi va lua locul lui Ion Motroc? S-a gîndit cineva la asta? Și o alta: ce se va întîmpla cu așa-zisa „școală” de fotbal de la I.E.F.S. dacă postul lui Motroc va rămîne (ca și cel al actualului secund al naționalei, ca și cel al lui Ion Voica, antrenorul Sportului studentesc) vacant la nesfîrșit? Cine ne răspunde?

Flacăra, Redacția, București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția reportaj, social-politic și economic (Ilie Purcaru, Dumitru Constantinescu, Mihai Pelin, Dorin Sălăjan - 26 00, Tudor Octavian - 25 59, Ion D. Goia - 25 66); secția cultură-învățămînt (N. Grigore Mărășanu, Elena Ghera - 25 66, Adrian Dohotaru, Victor Niță, Horia Pătrașcu, Tania Radu - 14 57); secția probleme cetățenești, scrisori (Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Mircea Bunea, Emanuel Valeriu - 25 42, Mihai Tănăsescu, Lionel Nițescu - 14 57, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu - 21 30; Audiențe - 25 58; secția știință, urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto - Ovidiu Ioanitoiaia, Liviu Timbus - 25 66, Oprea Georgescu, Constantin Balaciu, Constantin Dragomir - 21 23, Cici Adam, Dumitru Graur, Sorin Postolache, Victor Rădulescu - 14 53, Dan Birlădeanu - 24 23, George Cușnăreanu, Mircea Popp - 25 69, 20 72 - Vasile Măneanu - 25 28); secretar responsabil de redacție - Nicolae Cristache - 25 50, redactor șef adjuncț - Nicolae Arsenie - 21 24; redactor șef - 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM - Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136-137, telex 11 126 București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

● săptăminal editat de frontul democrației și unității socialiste ●

ROMÂNIA - BULGARIA: UN NOU ȘI RODNIC DIALOG LA NIVEL ÎNALT

Comentariu în pagina 3

Roma? Nu, o zi însorită în centrul municipiului Pitești.

O invitație la munte:

Serbările zăpezii

(în pag. 12-13)

De Ziua Ei

8 Martie, ziua femeilor lumii, ziua în care (deși anotimpurile, de la un timp, își cam fac de cap!) ghiociei, ca la un semn, inundă cimpurile și pădurile, sufletele și casele, ridicând totul la celestea imaculatei concepțiuni. 8 Martie, fericită secundă astrală, spune poezia, în care soarele sărută mina femeii. Mina în care vom depune omagiul buchetului tandru de ghiociei.

Dar ce rămâne după ce vom rupe foaia de calendar, lăsând pe aiele ei să zboare în vânturi? Rămân — trebuie să rămână! — acele elemente revoluționare, cele ce ies și se întorc în sămință, în rădăcinile care le-au născut. Aici, la noi, la români, ziua femeii nu-i doar o zi, sint zilele, lunile, anii, epoca unei țări care o înconjoară cu prețuire, cu ocrotire, cu dragoste și cu drepturi, cu mari drepturi, desigur și cu datorii, cu mari da'orii. Ea este o redutabilă forță a societății noastre, ea muncește alături de noi, uneori mai mult decât noi (munca, tot poetul remarcă, fiind de genul feminin...), dădă producție în uzină, efort bărbătesc pe cimpurile cu bărbați puțini, inteligență în institutele științei, gingășie în așezămintele sănătății, îndrăzneală vizionară, dar și cumpănire gospodărească în înaltele foruri ale răspunderii civice, și, pe deasupra, rînduind în juru-ne o casă cu liniște, cu flori (deseori, tot de ea cumpărate) și cu copii. Formula ei de viață e mai complicată decât ne-am putea închipui, decât ar fi cu puțință în granițele a ceea ce cade sub controlul comun. Formula ei de viață este una eroică. Ii este deci proprie o calitate umană, o plămadă anume, care nu-i pe toate drumurile, care, poate, nu-i de dorit, dar care-i de admirat atunci cînd se naște. Iar la noi s-a născut.

De Ziua Ei, de 8 Martie, ii oferim floarea dragostei și recunoștinței noastre, fără să-i spunem multe cuvinte, căci cuvinte i-am spus destule. Ci numai unul: mulțumim. Mulțumim pentru tot.

ILIE PURCARU

**Microhidrocentralele —
o idee ciștigată**

(în pag. 5)

**Un interviu
cu Dinu C. Giurescu**

(în pag. 9)

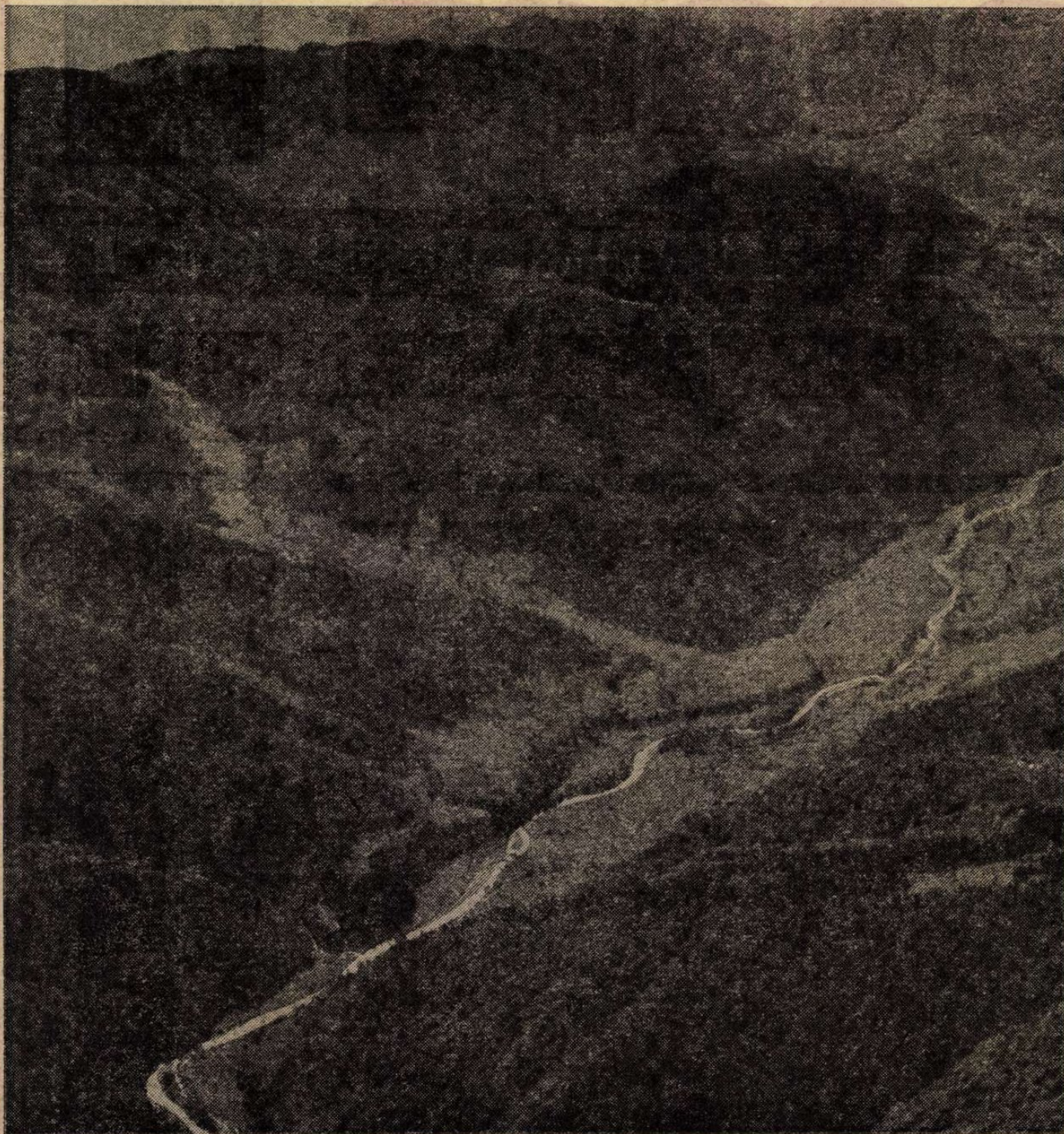
**Cărți fundamentale
ale culturii românești**

GETICA

(în pag. 14)

**După 2-3 la Kaiserslautern
Urmează Craiova**

(Correspondență din Kaiserslautern, în
pag. 12-13)

„Satul cu o mare în brațe”

Nu epatez și nici nu încerc să mă prefac a fi romantic. Satul Călinești-Oaș, privit de la înălțimea de 1000 de metri și situat la poalele Jelejnicului — unul din munții vulcanici (stinși) ai Țării Oașului — asemeni satelor oșenești Racșa, Cămarzana, Moiești, Gherța Mare, Bicsad, Certeze și altele, are ceva distinct, particular, în măsura în care are și puncte convergente cu satele enunțate de noi.

Gazda noastră, poetul Vasile Mic, ne vorbește acum ca și în alte dați despre satul său și despre cele 5000 de suflete care îl populează, cu suflarea lor, ca și cu truda lor. Ce argumente are? Să vedeți numai. De la modestele căsuțe acoperite cu paie sau șindrilă situate pe un drumuleț ce duce invariabil spre coama uneia dintre aceste coline, la impunătoarele case de-acum, cu una și două niveluri, n-a fost un drum prea simplu. Să fim serioși, să fim foarte serioși, nu numai valoarea tucii și nu numai valoarea muncilor grele prestate de oșeni prin țară i-a „săltat” într-atât. Că sint harnici și truditori, asta toată lumea o știe. Că se eliberează circa 50 de autorizații de construcție de la consiliul popular comunal, anual, asta o știu mai puțini. Iată și drumurile frumoase pavate, unele cu ziduri de sprijin. Sint pași „decontanți” în contul prezentului. Sătenii, cărora le-am fost oaspete pe parcursul a trei zile, au și o realizare de excepție. Un lac de acumulare cu mai bine de 400 m luciu de apă. În apropiere este o splendidă cabană turistică. Ce credeți că trebăluiesc acum călineștenii? Finalizează construcția unei microhidrocentrale cu două turbine a 0,45 MW capacitate fiecare. Mă rog, nu este un obiectiv de proporții. Dar este unul de proporții ca necesitate și valoare reală. Chiar asta e: ca valoare reală! Mai ales în aceste condiții când se pune atât de serios punctul pe „i” în problema energiei și a combustibililor.

Iată că în aval de baraj se află satul Cora. Pe deal este Lechința, cea cu biserică din lemn, veche ca lumea. Să auzi numai clopotele din Lechința și îți se va face impresia că ești în nordul Moldovei unde mă tot pregătesc să ajung curînd. La fel de frumos și bine rînduit este și satul Pășunea Mare, desi li se spune că sint mai la „periferie”. Dar acești oameni care cîntesc locul și „natul” și se cîntesc și pe ei înșiși ca buni și destoinici gospodari? Să reținem numele citorva: Vasile Sima, Dumitru Mic, Vasile Pați, Dumitru Jiboc, Dumitru Pasca (Vasile și Dumitru sint la „putere”), Gheorghe Ardelean, Ioan Cîmpian, Vasile Cioba, Liviu Laurențiu ș.a. M-am abătut adesea la cito un „gioc” al lor, la citeva sezători. Fantastic ce falși sint cei care apar la televiziune și pe alte scene în postură de oșeni și fac pe tipuritorii și pe dănfăuții, față de înșiși oșenii de-ai ei?!

DORIN SALAJAN ■

Opinia unui alegător

— Stimabile, imi spune cineva, te urmăresc cu atenție, mai zici cite ceva, e bine, poți zice chiar mai multe, însă imi dau seama că sint și aici niște reguli; îl urmăresc și pe Păunescu, imi place, spune lucrurilor pe nume, plătitorilor le place și lor, mă gîndesc la un articol al lui cu Competența, are dreptate, și bine face că spune tare ce are de spus, în fond presa așa trebuie să fie și în socialism, bătaioasă, cînstită, curajoasă, însă am o întrebare: Vă citește cineva?!

Rămîn perplex.

— Cum adică, întreb și eu acum, nu ziceai dumeata că e bine, că îți place, că le place și plătitorilor? Nu te înțeleg. Toată această lume care îți trimite lui Păunescu scrisori și îți trimite și mie, de la o vreme, și chiar dumeata, care imi spui ce imi spui înseamnă că mă citiți, nu?!

Domnaule, pe mine, pe noi, ne bucură cînd vă luați meseria în serios și e limpede că noi toți, cititorii, ne simțim onorați cînd vă citim pentru că și noi înțelegem că ne luați în serios pe noi și chestiunile noastre, ale vieții noastre cea de toate zilele, cum zicea o rugăciune, pe timpuri, însă imi amintesc că bolnav fiind, odată, cînd eram mic și ai mei mă tot îndemnau să mă rog ca să mă fac bine, deși m-am rugat, frumos și cu toată credința, pînă n-a venit doctorul și n-a luat, urgent, anume măsuri ca să înlătune boala, tot nu m-am făcut bine și ceva din ateismul meu de azi, de la maturitate, se trage și de la această întîmplare.

Vă citește cineva? — Întrebă el, adică vă citește cei de care depinde îndreptarea lucrurilor într-un domeniu sau altul? Asta e chestiunea. Cîteodată vețimentă cu care scrii mă face să citeșc printre rînduri că știu exact de cine depinde o îndreptare sau alta dar nu spui, și am impresia că așa se petrec lucrurile și eu unii, să zicem din acești cineva, de care depinde îndreptarea respectivă: nespunîndu-le pe nume nici ei nu sint oprîți de nimic să se facă pur și simplu că ne înțeleg că de ei e vor-

Cine ne citește

ba sau să se facă anume că nu v-au citit.

— Cam complicat, zic eu, ca să mă cîștig timp.

— Nu e complicat deloc, vine replica cititorului meu de rînd, e foarte simplu. Și mai simplu ar fi dacă nu v-ar citi, într-adevăr deloc, dar eu cred că vă citeșc.

— Și atunci?

Tace acum, omul meu care a spus și el, la rîndul lui, citi-l-au ținut pe el baierile și înțelegerea.

Și atunci, continui eu.

Adevărul e că de multe ori noi facem atita caz cînd ni se răspunde la un articol apărut în presă de către mai știu eu ce întreprindere, și e tăvălit zdrăvăn directorul ei sau șeful de serviciu sau impiegatul și așa mai departe, dar în jos.

Foarte rar, nici nu-mi amintesc bine, apare cite un vag dialog de perspectivă al vreunui șef de departament, adjunct de ministru sau ministru ca și cînd, brusc, cel care pînă mai ieri, la județ, simplu director, putea răspunde de tot și de toate, ajuns la centru, ministerial, devine întangibil, nu mai intră în dialog cu presa. Normalitatea e încălcată flagrant.

L-am văzut odată pe un tovarăș al nostru foarte bun, într-un prezidiu tăcînd sever la argumentele unor cadre din subordinea lui care aveau dreptate în timiditatea intervenției lor și l-am revăzut, după o vreme, la fel de firesc în sală, ridicat în picioare de noul notabil și el vorbind la fel cu colegii lui pomeniți mai înainte, și chiar mai înfîpt decît ei fiindcă el cunoștea chestiunea și de jos și de sus.

Cineva trebuie să ne citească, zic și eu, și chiar sint convins că ne citește, dar încep să fiu convins și de faptul că acei cineva odată ajunși cineva, nu mai catadicesc să ne răspundă, pentru că la acel nivel, cred ei, dialogul nu mai e obligatoriu.

Dialogul trebuie să fie o constantă a democrației noastre și el se cuvine apărut în toate împrejurările vieții noastre social-politice, apărut și dezvoltat și

pus în situația să progreseze responsabil pe toate treptele ierarhiei sociale.

A nu vorbi, a nu discuta despre un fapt anume, social sau administrativ, nu înseamnă ca acel fapt nu mai există sau că de acel fapt nu se ia act de către opinia publică. Se vorbește sau nu în presa sau la televiziune despre, să zicem, cauza întîzierii peste măsura a unui tren, cum s-au petrecut lucrurile în urmă cu citeva zile, nu înseamnă că pînă la urmă nu se află cauza și că nu se comentează, ca să nu mai spun cite zvonuri iau naștere astfel și cum prejudiciază ele, acele zvonuri, atmosfera ALT-FEL mult mai curată și mai sănătoasă.

Dar cineva trebuie să intre în dialog. Dacă un articol din presă aduce în discuție o chestiune spinoasă sau mai spinoasă cunoscută altfel de toată lumea iar acum, odată cu apariția articolului, comentată și mai acut și, firește, din perspectiva celui articol, a nu răspunde public competent și cînstit nu înseamnă a închide, tactic, o discuție, ci a amplifica nedorita ei reverberație în conștiința opiniei publice. Cine nu privește lucrurile astfel în față, greșeste serios.

Și atunci, ca să relau întrebarea interlocutorului meu, un gazetar cu conștiință nu poate face nici el abstracție de cine îl citește. Cînd am scris despre **birocrația la nivel central**, săptămîna trecută, mă gîndeam că nu e destul să dau satisfacție, scriînd, cititorilor mei care, citindu-mă, sigur participă, după puterile lor, la formarea unei opinii publice favorabile democrației și dialogului. Mă gîndeam că bine ar fi fost să am și satisfacția de a fi primit măcar telefonic, adică personal, dacă nu public, prin presă, semnul că cei în cauză m-au citit și că povestea în discuție a și început să fie rezolvată. În fond, de ce să nu scriem, în presă, cu toată răspunderea, că la ministerul cutare, unde e **ministru cutare**, zace uitată sau aminată (din lipsă de decizie, de răspundere, de competență, chiar, deși aceasta, cînd e, acuză tot, mai grav e cînd competența e lipsită de decizie sau fricoasă), zace uitată o cerere a unei colectivități și că prin aminarea răspunsului se pierd atîta bani sau se pierde atîta timp în procesul înaintării noastre spre mai bine.

O asemenea intervenție ar avea darul să dea satisfacția opiniei publice că acei reprezentanți ai ei, aflați într-un post sau altul, nu au devenit intangibili iar lor re-

prezentanților, le-ar da sentimentul că sint controlați de cei în mijlocul cărora, pînă la urmă, vor trebui să se întoarcă. Cînd zici **ministerul cutare** ar trebui să vegheze ca în chestiunea cutare — nu prea se înțelege bine cine are răspunderea; o instituție singură nu poate răspunde, există cineva, fizic, pus să răspundă, să aibă un punct de vedere și să-l justifice sau dacă și el, acel responsabil, consideră că nu e bine ce se face sau cum s-a făcut ceva anume, în domeniul în care a fost pus să răspundă, să facă în așa fel încît să nu patroneze tăcînd și tacit o situație în care nu crede.

Pentru că există și situația, la fel de nefericită, cînd cite un astfel de înalt responsabil își explică, în particular, că și el e de acord cu tine, că nu e bine, cum se procedază în anume caz dar a moștenit situația și deși știe cum ar trebui să se desfășoare lucrurile ca să meargă bine, nu întreprinde nimic. Mecanismul e mai complicat, și se spune, e o chestiune de orientare, cînd se va ajunge la discutarea orientării în acel domeniu imi voi spune, sigur, părerea dar pînă atunci trebuie să fiu disciplinat.

— Bine dar pînă atunci se păgubește! În ce constă disciplina? În consolidarea pagubelor?

Nu mi s-a răspuns.

Revin, iarăși, la povestea cu cine ne citește.

E limpede că despre dialog nu se poate vorbi într-un singur articol. Cred însă că și articolul poate fi, în ceea ce privește adresa, mai concret, altfel el lasă multora libertatea să creadă că nu e neapărat necesar să te iei în gură cu gazeta, sau că „presa e a noastră, și fiind a noastră, nu e obligatoriu să-i răspundem, mai lăsăm și noi băieții ăia să mai zică și ei cite ceva, știu noi însă cînd e cazul sau nu, să le răspundem”. Ca să nu mai spun că l-am auzit pe cineva, odată, direct indignat zicînd: — Cine îți permite, domnule, lui, să spună așa ceva? E pur și simplu un instigator.

— Dar, tovarășe, am intervenit eu, omul are dreptate, așa stau lucrurile. El nu face decît să reflecte opinia publică. Acum nu el a creat opinia publică, greșala făcută de noi în acest domeniu a creat opinia publică pe care el o reflectă doar, și ne face un serviciu spunînd și spunîndu-ne adevărul.

DINU SĂRARU ■

Vizita de prietenie a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, împreună cu tovarăsa ELENA CEAUȘESCU, în R. P. Bulgaria

O nouă contribuție la dezvoltarea și aprofundarea relațiilor româno-bulgare

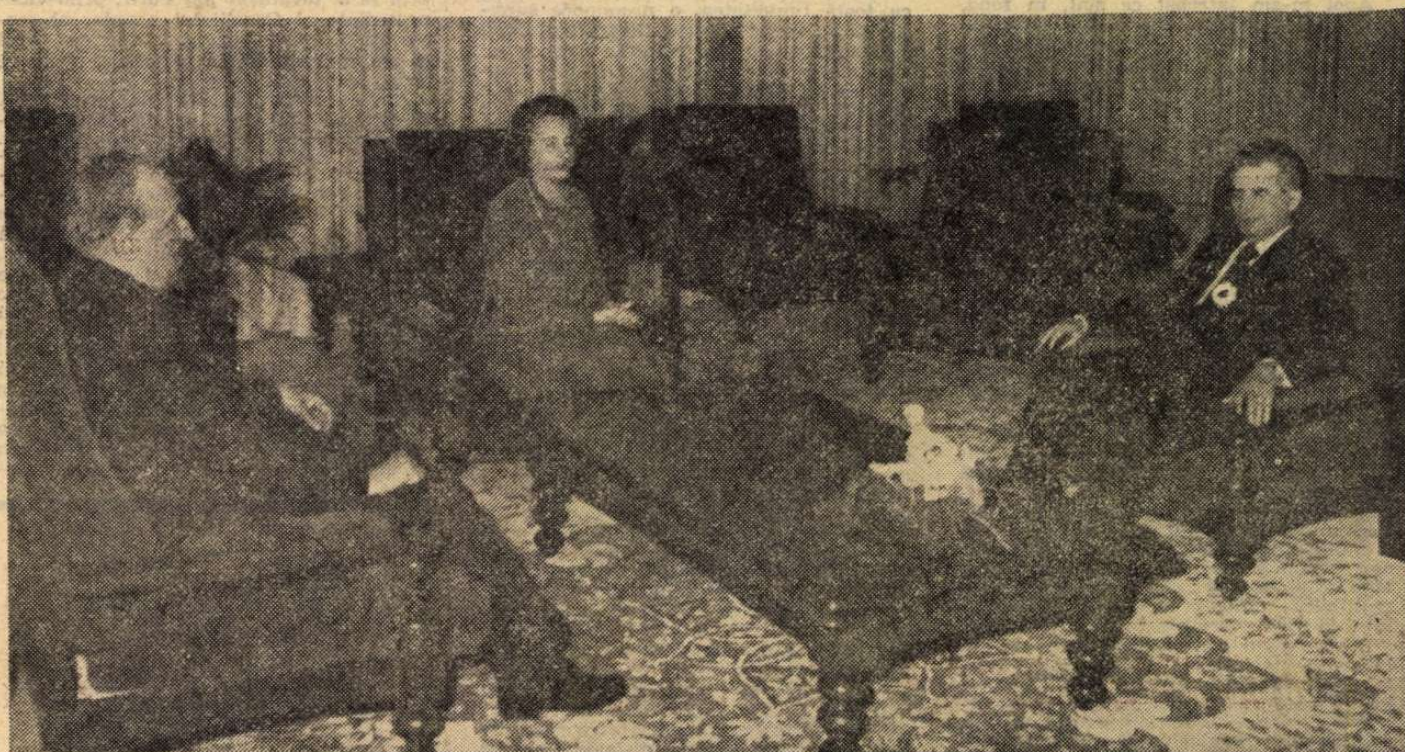
De fiecare dată, întâlnirile și convorbirile dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășul Todor Jivkov, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Bulgaria, au constituit evenimente de cea mai mare importanță pentru impulsivizarea raporturilor pe cele mai diverse planuri dintre țările noastre vecine și prietene. În același spirit, al relațiilor de caldă prietenie și bună vecinătate dintre popoarele român și bulgar, al dorinței comune de amplificare a conlucrării multilaterale, în folosul celor două popoare, al cauzei păcii și socialismului, s-a desfășurat și recenta vizită de prietenie în R.P. Bulgaria a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, la invitația tovarășului Todor Jivkov.

Noul dialog româno-bulgar la nivel înalt — a 30-a întâlnire dintre cei doi conducători de partid și de stat — a prilejuit abordarea fructuoasă a problemelor privind relațiile bilaterale, precum și a celor mai importante aspecte ale vieții internaționale.

Apreciindu-se stadiul relațiilor de colaborare multilaterală româno-bulgară, s-a subliniat cu deosebită satisfacție faptul că ele cunosc o dezvoltare continuă, pe baza înțelegerilor stabilite la nivel înalt, înregistrându-se noi progrese în colaborarea dintre cele două țări și popoare pe plan politic, economic, tehnico-stiințific, cultural și în alte domenii de activitate. Totodată, s-a apreciat că economiile socialiste în plină dezvoltare ale României și Bulgariei, cerințele dezvoltării lor, precum și experiența acumulată oferă mari posibilități pentru intensificarea, prin eforturi comune, a colaborării bilaterale, pentru continuarea și lărgirea cooperării și specializării în producție, ceea ce corespunde intereselor fundamentale ale celor două popoare, cauzei socialismului, păcii și progresului în lume. În acest context, a fost reafirmată hotărârea reciprocă de a se acționa pentru amplificarea colaborării și cooperării într-o serie de ramuri importante, pentru extinderea activităților comune legate de cooperarea în producție. Referindu-se la aceste probleme, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „Întregul nostru partid și poporul român dau o înaltă apreciere colaborării multilaterale româno-bulgare și sint hotărâte să acționeze cu toată fermitatea pentru ridicarea acesteia la un nivel tot mai înalt. Realizarea unei cooperări în producție, a întreprinderii mixte Giurgiu-Ruse, noile perspective de dezvoltare în domeniul hidroenergetic, al metalurgiei, al chimiei, al construcțiilor de mașini demonstrează cu putere marile progrese obținute în dezvoltarea relațiilor dintre țările noastre, faptul că aceste relații constituie un exemplu de colaborare între două țări socialiste vecine și prietene, care conlucrează activ între ele, cu alte țări socialiste, în asigurarea victoriei socialismului, în ridicarea bunăstării și fericirii popoarelor lor, pentru afirmarea cu tot mai multă putere a socialismului în lume”.

Abordându-se probleme actuale ale situației internaționale, s-a subliniat că în prezent nu există sarcină mai importantă decât preîntâmpinarea războiului nuclear și luarea de măsuri eficiente de dezarmare, în primul rând de dezarmare nucleară. Cei doi conducători de partid și de stat au arătat că România și Bulgaria sint ferm hotărâte să-și aducă și în viitor, în strinsă conlucrare cu celelalte țări socialiste, cu toate forțele progresiste, democratice, iubitoare de pace, contribuția lor activă la întărirea păcii în lume. În acest context, s-a exprimat convingerea că realizarea inițiativelor și propunerilor privind încheierea unui tratat de nefolosire reciprocă a forței militare și de menținere a unor relații pașnice între țările participante la tratatul de la Varșovia și N.A.T.O., oprirea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare, încheierea într-un timp cât mai scurt, cu succes, a reuniunii de la Madrid, întărirea păcii, securității, colaborării și destinderii pe continent ar aduce o contribuție de seamă la îmbunătățirea climatului internațional, în interesul tuturor popoarelor europene, al păcii pe întreg globul. Legat de aceasta, după cum se remarcă și în Comunicatul cu privire la vizită, a fost subliniată necesitatea de a se face totul pentru oprirea amplasării rachetelor americane cu rază medie de acțiune în Europa și pentru reducerea celor existente, cu respectarea strictă a principiilor egalității și securității egale, pentru eliberarea totală a continentului de armele nucleare, atât cu rază medie de acțiune, cât și tactice. A fost reafirmată, totodată, hotărârea României și a Bulgariei de a conlucra activ pentru dezvoltarea largă a colaborării între țările balcanice, pentru întărirea păcii, încrederii și bune vecinătăți între ele, pentru transformarea Balcanilor într-o zonă a colaborării și păcii, lipsită de arme nucleare.

În semn de profundă prețuire a personalității politice, a contribuției aduse la dezvoltarea și întărirea colaborării frățești dintre partidele, țările și popoarele

român și bulgar, cu prilejul celei de-a 65-a aniversări a zilei sale de naștere, tovarășului Nicolae Ceaușescu i-a fost înmănat, în cadrul unei solemnități care a avut loc la Burgas, înaltul ordin bulgar „Stara Planina” cu eșarfă. Înminind înalta distincție, tovarășul Todor Jivkov a spus, printre altele: „Comuniștii bulgari, toți oamenii muncii din țara noastră vă cunosc ca un fiu remarcabil al poporului român, al Partidului Comunist Român, al României socialiste vecine, ca un eminent militant al mișcării comuniste și muncitorești internaționale, ca un prieten sincer al poporului bulgar... Imi este deosebit de plăcut să subliniez că noi, partidul nos-

tru și poporul nostru dăm o înaltă apreciere activității dumneavoastră consacrate adâncirii necontenite a prieteniei și colaborării bulgaro-române”. Mulțumind pentru ordinul primit, tovarășul Nicolae Ceaușescu a declarat: „Consider această distincție atât ca o apreciere a activității pe care am desfășurat-o și o desfășor în mișcarea revoluționară, ca militant al Partidului Comunist Român, pentru eliberarea sociației și naționale, pentru făurirea socialismului în patria mea, pentru cauza socialismului și păcii, cât și ca o apreciere a contribuției la activitatea de dezvoltare continuă a relațiilor de prietenie și colaborare dintre Partidul Comu-

nist Român și Partidul Comunist Bulgar, dintre popoarele și țările noastre”.

Desfășurată într-o atmosferă de caldă prietenie, de deplină înțelegere și stimă reciprocă, noul dialog la nivel înalt româno-bulgar constituie o nouă contribuție la dezvoltarea și aprofundarea relațiilor trainice de strinsă prietenie și colaborare rodnică dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Bulgar, dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Bulgaria, în interesul celor două popoare, al cauzei socialismului, păcii și progresului în lume.

ION D. GOIA

Microhidrocentralele — o idee câştigată

„Flacăra” a mai scris despre imensul potențial energetic al râurilor noastre de munte, al râurilor mici. În programul național de valorificare a acestor resurse, multe județe și mulți entuziaști au încercat să înceapă multe variante de microhidrocentrale. Dar toți se loveau de și ridicau o unică problemă: agregate la dimensiunea micro, adică turbine și generatoare de puteri mici, diversificate, capabile să capteze și să convertească în energie electrică puterea acestor ape cu debite mai reduse decât a marilor râuri și cu căderi nu prea înalte, ori amenajabile prin lucrări modeste, fără baraje și construcții costisitoare. Totul trebuie să fie rentabil! De această problemă a început să se ocupe, cu vreo doi ani în urmă, secția cercetare-proiectare a întreprinderii timișorene, secție condusă de dr. ing. Mihai Opaschi.

Printr-un interfon, inginerul Opaschi își cheamă colaboratorii, aflați prin diversele ateliere ale secției, pe cei care au și rezolvat problema tehnică ridicată. Pe cei care au realizat un grup de asemenea hidroagregate (turbine, generatoare sincrone și asincrone, mecanisme de reglaj tensiune și frecvență) capabile să lucreze oriunde și capabile să lucreze autonom, grație sistemelor electronice, automatizate, de reglaj. Deci, pot fi amplasate în locuri total izolate fără a fi necesar un dispecer, un muncitor permanent care să le supravegheze ori să efectueze manevre de reglaj în funcție de debitul apei. „Prima gamă realizată, pe care întreprinderea o poate fabrica în serie și o poate livra solicitanților, este trifazată și de puteri 5,10 și 15 kilovați-amperi și pentru căderi diferite de apă, ne informează ing. Opaschi. Este în curs de pregătire și microagregatul monofazat semiautomat pentru uz casnic. În continuare este în proiectare gama de la 15 la 50 kilovați-amperi, iar în curs de studiu de la 60 la 100”.

Aoar o fată și doi băieți cu alură de adolescenți. Ingerul Opaschi ne simte descumpăniti și explică: „sînt tineri dar sînt talentați, valoroși, serioși. Pe scurt, sînt ingineri; e firesc ca ei să rezolve teme de cercetare ale timpului lor”. Se numesc: Mariana Crișan, inginer mecanic, 34 de ani. S-a ocupat mai ales de proiectarea turbinei. Viorel Ciulea, 33 de ani, inginer electrotehnician. A lucrat mai ales la partea de generator și cuplaje cu turbina și aparatul electro-

nica de reglaj automat gîndită de Tudoran. Constantin Tudoran, 27 de ani, deținător a două brevete de invenție (și un alt dosar depus la O.S.I.M.) ce privesc to mai metodele și aparatele de reglare automată a tensiunii și frecvenței, ce pot fi utilizate nu numai la hidroagregate, ci și la alte tipuri de microgeneratoare (pe bază de combustibili lichizi clasici) capabile să lucreze autonom și astfel sînt foarte solicitate la export, puînă în instalate în deșert ca și pe Himalaia, în cele mai îndepărtate și izolate locuri de pe pămînt, putînd duce oriunde curentul electric, de la o mică fermă la un tînut întreg, de la o instalație petrolieră în deșertul saharian, la îndepărtatele cîtune din Indochina, pe unde nu pot ajunge sistemele și magistralele energetice.

„Totul este absolut original, precizează Mariana Crișan. Doar modelele de calcul sînt pornite de la literatura de specialitate cunoscută. Problema microturbinelor nu prea e tratată în literatură pe plan mondial, a rămas doar la nivel de teorie, deoarece ele n-au interesat pînă azi, pînă la răsruce crizei energetice. În Europa, doar în Franța sînt larg răspîndite și au o oarecare tradiție, funcționînd cîteva tipuri clasice de turbine, însă neautomatizate. Aici e partea noastră forte, de noutate. Calculul și metodologia de calcul (vorbesc de turbine) aparține tovarășului dr. ing. Opaschi. În rest, ne-a lăsat pe noi să lucrăm, să experimentăm, să proiectăm, să facem probe tehnologice. Sîntem un grup mai mare de ingineri decît cei pe care ne vedeți acum. Și a ieșit ce puteți constata prin aceste trei variante”.

(Sîntem într-o expoziție tehnică a întreprinderii, aflată la parterul blocului administrativ. De fapt, sînt 3 dintre cele aproape 10 tipuri realizate pînă acum. Un hidroagregat mai mare — care însă nu depășește gabaritul unui dulap de bucătărie, — de tipul montat la Tomești, asigurînd iluminatul public, încălzitul și iluminatul citirva unități social-economice, consiliul popular, întreprinderea de sticlă, prepararea apei calde menajere, prin boilere, energia necesară unor aparate electrocasnice, de la frigider la risniță de cafea. După căderea și debitul apei pe care se amplasează se poate construi în orice variantă pînă la 100 kilovați-amperi. Necesitînd lucrări hidrotehnice minime, baraje simple din pămînt și piatră, ori cu deviații de curs.

Posedă un regulator automat de tensiune, cuplat, în aceeași casetă, cu unul de frecvență, nu mai mare decît o geantă diplomat. Știe să se încadreze, de exemplu, la turații între 300 și 750 pe minut. Celelalte două sînt mult mai mici și pot fi achiziționate și de consumatori particulari, ori de unități forestiere pentru pichete îndepărtate, de tabere montane pentru creșterea animalelor, de cabane și amenajări turistice ori economice în zone foarte izolate unde există însă un fir de apă).

„Un prim prototip s-a născut prin 1979, preia dialogul Viorel Ciulea, și a mers la Reghin pentru forestieri. Era complet neautomatizat. Atunci ne-am dat seama că agregatele trebuie să știe să lucreze singure. De regulă asemenea instalații se montează în locuri depărtate, unde trebuie să tînuiești locului un muncitor care să știe ce să facă în caz de avarii la una din părțile microcentralei, să știe s-o exploateze, să execute manevre pentru stabilizarea tensiunii și frecvenței în funcție de debitul apei ce nu poate fi, în mod natural constant. Trebuie efectuate manual modificări atît la turbină cit și la partea electrică pentru a nu produce necazuri consumatorilor, pentru a nu le distrage aparatele. Ceva se impunea făcut iar automatizarea era singura soluție. Dar să vorbească Tudoran, e partea lui”.

Și vorbește. „De fapt, ideea a pornit de la niște comenzi externe. Întreprinderea avea comenzi de la niște parteneri din țările arabe pentru microgeneratoare care să poată funcționa autonom, independent, în zone izolate. Sigur că trebuiau să fie echipate cu sisteme de reglaj de tensiune. Vechile aparaturi pe bază de transformatoare de curent și amplificatoare magnetice sînt greoaie, mari, ca volum, consumatoare de multe materiale și nu sînt total automatizate. Electronica ne-a venit în ajutor, ne-a dat soluția”.

Desigur, prin mintea fostului student de excepție Constantin Tudoran, care a lucrat la o asemenea idee încă de pe băncile facultății în cadrul cercurilor științifice. El a prezentat un regulator automat de tensiune cuplat apoi cu unul de frecvență, ca o altă performanță, nu inventii. De originalitatea soluției își da seama dr. ing. Opaschi care de ani de zile cercetează, studiază și proiectează mașini electrice. Își susține un doctorat, știe care

este nivelul în materie de plan mondial. Omul matur care totodată știe să-i încurajeze pe tineri, să le stimuleze ideile, creativitatea, dar să le recunoască meritele. Îl determină să depună documentațiile la O.S.I.M. Se confirmă originalitatea metodei și construcția aparatelor Tudoran. Deci, la mai puțin de 27 de ani inventator. Și are șansa rară — ce ar trebui să fie regula generală — că întreprinderea îi aplică imediat invențiile. Acum la „Electromotor” Timișoara se realizează curent asemenea aparate, avînd în plus meritul de a fi construite cu componente integral românești și gîndite modular, ușurînd service-ul; se înlocuiește placa integrală cu circuite. „Electromotor” exportă așadar azi, microgeneratoare electrice cu reglaj automatizate. Solicitate de Algeria, India, Indonezia, Nepal, Ceylon, țări arabe și, mai recent de Austria în vederea unor testări.

Pînă una alta, sînt minunate acasă, în România, pentru microhidrocentrale. Funcționează, în diverse formule constructive, la Oficiul de gospodărire a apelor Brașov, la I.F.E.T. Reghin, la Complexul turistic Plaiu Fojii (O.J.T. Predeal), Inspectoratul silvic Negrești (Oaș) și Tomești (Timiș). Un alt prototip este pus în funcțiune în jud. Caras-Severin, la tabăra pentru preșcolari de la Jervani (cu o cădere de apă de la 10 metri).

În fabrică, în secția amintită, se continuă cercetările pentru o soluție a reglării la putere constantă și a unei idei de perfecționare, în sensul simplificării, hidroagregatului sub raportul automatizării. Ingerul Tudoran a pus la punct și o metodă și un aparat de reglare automată a transferului de putere, deci cu posibilitatea de a conecta și deconecta o microhidrocentrală la rețeaua națională. Atunci cînd are condiții să producă mai mult față de necesitățile consumatorilor proprii să o poată furniza sistemului energetic.

Gîndesc acești tineri, gîndesc problemele epocii lor și ale țării. Au pregătirea necesară s-o facă, au capacitatea, au posibilități acolo unde lucrează și au, au mai ales, devotamentul și perseverența necesare, puse în slujba asigurării independenței energetice a României, atît de vitală pentru progresul ei, pentru noi toți. Microhidrocentralele, iată, sînt o soluție câștigată. „Electromotor” Timișoara așteaptă beneficiari.

CICI ADAM

La „Aversa” anul a început bine.

Dar ce se întîmplă

la ITACIUTMR?

Noul an reprezintă pentru Întreprinderea de pompe „Aversa” nu numai un început calendaristic ci și o nouă filă în istoria acestei mari fabrici bucureștene: „Aversa” ediție 1983 seamănă prea puțin cu cea din anii precedenți, prin faptul că, la indicațiile secretarului general al partidului, crește simțitor producția de pompe speciale, unicate și de serie mici prin continuarea transferării la alte întreprinderi a producției de pompe de tehnicitate redusă. „Au crescut puțin noștrii”, remarcă un muncitor cu privire la acele întreprinderi din țară (de la Botoșani, Medgidia, Strehaia etc.) care preiau din „moștenirea” fabricii bucureștene. Așadar, 1983 trebuie să marcheze un salt calitativ, un înalt nivel de tehnicitate, o înnoire fundamentală: ca urmare a eforturilor depuse la „Aversa” țara noastră va fi eliberată de povara importurilor de pompe. În prezent, se produc aci pompe sofisticate pentru industria petrochimică vehiculând produse petroliere și gaze lichificate la presiuni pînă la 50 atmosfere și într-o gamă de temperaturi de la minus 50 grade la plus 450, fără a mai vorbi de pompe speciale rezistente la lichide corozive, ceea ce a făcut necesară asimilarea la „Aversa” de noi materiale, de oțeluri înalt aliate. Iată doar cîteva coordonate ale preconizatei înnoiri a acestui avansat al pompelor românești. Doar în acest an se va realiza o producție fizică de 30 000 pompe, vor începe livrările pentru noul combinat chimic Drobeta-Turnu Severin, obiectiv de primă importanță, se vor face pași pe drumul înzestrării cu pompe a energiei noastre nucleare, după cum s-a mai anunțat în presă.

Discutînd cu inginerul-sef Mihai Vasilu și cu secretarul adjunct al comitetului de partid, inginerul Alexandru Moșuleț, șef atelier proiectare, aflăm că planul se îndeplinește, „dar avem și probleme, tovarăși”.

Pompele „Aversa” nu funcționează fără motor. Ne cerem scuze pentru această enormă banalitate, care însă nu este chiar atît de banală cit pare, deoarece principalii furnizori, întreprinderea de motoare din Filiași și „Electroputere”-Craiova nu le livrează la timp și în cantitățile necesare. Au poate și ei dificultățile lor?

— Desigur — replică inginerul Moșuleț — de pildă cuprul provine din import. Totuși socot că este prea ușor să dai vina pe una sau pe alta, și cu asta basta! Nimeni nu contestă dificultățile

obiective existente, dar tocmai aceasta este sarcina ministerului de resort (M.I.C.M.): să coreleze din timp și necesitățile de pompe pentru economia națională (repetăm, este vorba de pompe complexe, unicate etc.) cu posibilitățile de execuție a motoarelor. Ori avem nevoie în 1983 de x pompe, și atunci trebuie să prevedem și motoarele necesare, ori ne putem descurca și cu un număr mai mic, și atunci nu prevedem pompe pentru care nu există motoare. Anul 1983 a început și noi nici măcar repartițiile (deci simple fișii, nu motoare fizice) nu am primit pentru un mare număr de motoare electrice.

— Și totuși planul pe ianuarie (circa 2 400 pompe) l-ați îndeplinit.

— Ne-am folosit de rezerve de anul trecut, de motoare ce le mai aveam în depozit; altfel spus, am fabricat cu precădere acele pompe pentru care aveam motoare, chiar dacă nu trebuiau livrate tocmai în acea lună. Important este totuși că am realizat planul fizic. În lunile ce vor urma ne vom strădui să revenim la normal.

Așadar, o primă constatare: necesitatea unei mai bune corelări. Dar dacă această problemă, sîntem conștienți, este extrem de complexă și în mare măsură depinde de neprevăzute ale conjuncturii economice internaționale, mărturisim că o a doua mare dificultate de care s-a lovit „Aversa” ne-a nedumerit.

Disponem deci de capacitatea tehnică de a înzestra ramuri de vîrf, inclusiv energetică nucleară; în ce-i privește pe inginerii și tehnicienii de la „Aversa”, ei se zbat, găsesc soluții, unele în premieră, luptă pentru înnoirea producției — și o realizează. Sîntem convinși că și motoarele electrice necesare își vor face, în cele din urmă, apariția... dar nu sîntem în stare să transportăm eficient în București, de pe șoseaua Cătelu la Obor, unde se află „Aversa” — cam 20 de minute de mers lejer cu mașina — un butoi de 200 kg! Efect: posibila dezorganizare a producției în ziua respectivă.

— Avem permanent nevoie de ulei, de anhidridă cromică etc., în cantități foarte mici — arată inginerul-sef. Un butoi cîntărește nu mai mult de 200 kg. Firesc, pentru a-l aduce de la gara Cătelu, bunăoară, nu ne trebuie o basculantă de 15 t ci un IMS. Noi însă am descoperit că este mai ușor să facem rost de un camion de 15 t. Cineva ar putea argumenta: „Dacă pentru o zi vi se dă o basculantă, aprovizionată-vă cu 15 t. nu cu 200 kg!” Dar cine te creditează pentru un stoc care să zacă în magazie un an sau un an jumătate? Nu e rațional.

În adevăr, nu e rațional. Dificultatea ne-a fost confirmată și de inginerul Moșuleț și de alți tehnicieni de la „Aversa”. Iată deci experiența în materie de transport a cel puțin unei mari fabrici bucureștene și pe care alte experiențe o pot confirma sau infirma. Oricum, merită lămurită problema.

După cum se știe, în scopul realizării

de economii transportul tehnic a fost centralizat, astfel încît „Aversa” (pentru a nu lua decît acest exemplu) nu mai dispune de mijloace de transport proprii, totul trecînd la ITACIUTMR, ceea ce după cum oricine poate ghici, înseamnă Întreprinderea de transport auto Centrală industrială de utilaj transport mașini de ridicat. Dacă eficiența economică a serviciilor sale ar fi direct proporțională cu lungimea „firmei” totuși ar fi în regulă, dar nu e. Această ITACIUTMR servește „Aversa”, „Timpuiri noi”, Întreprinderea de accesorii pentru industria ușoară și alte unități, cu specific în general diferit. Or, ITACIUTMR nu cunoaște și nu poate cunoaște în fiecare moment și în amănunt specificul și cerințele schimbătoare de aprovizionare, urgențele imprevizibile ale fiecărei întreprinderi, și acesta este unul din motivele principale pentru care le asigură zilnic mașini de tonaj adesea necorelate cu necesitățile reale, centralizarea excesivă ducînd la risipă.

Un exemplu: cînd trebuiau aduse la „Aversa” materiale de izolație ușoare de la doi pași, de pe bulevardul Ion Șulea (Întreprinderea de cabluri și materiale izolante), s-au trezit la poartă cu un mastodont. Căzul nu este defel izolat. În diverse variante se repetă, de pildă, cînd se transportă motoare electrice de la I.M.E.B. pentru Întreprinderea de pompe.

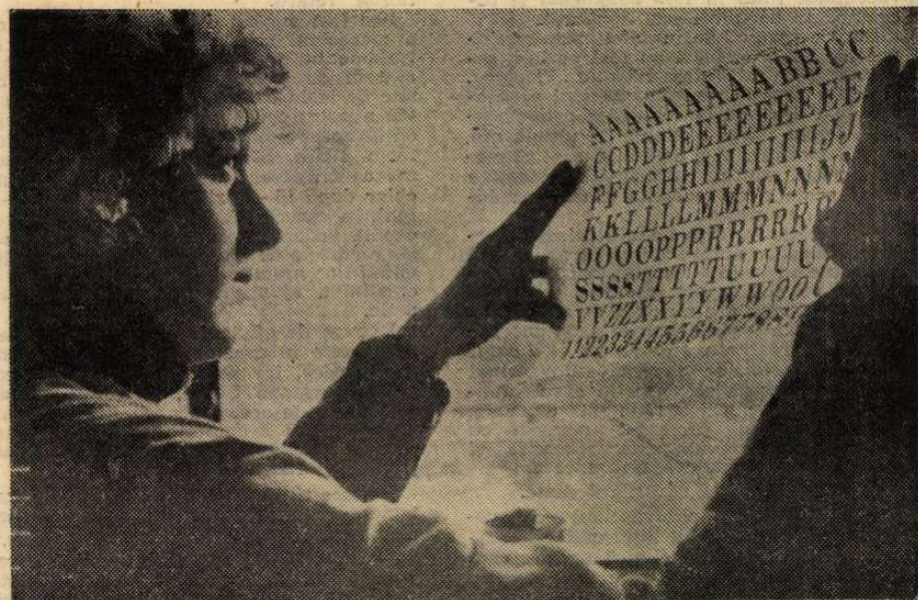
Soluția sugerată de interlocutorii noștri este simplă: marile uzine să-și gospodărească singure transportul. În prezent, șoferii sînt, cumva, ai nimănui:

plătiți de ITACIUTMR, ei nu depind și nu sînt controlați de beneficiarul direct și adesea fac transporturi preferențiale la întreprinderile care le poartă mai multe ore, nu acolo unde este nevoiea mai presantă. Rezultat: la „Aversa” s-a lucrat, și din acest motiv, „în asalt”, suferă calitatea, fără a mai vorbi de faptul deloc neglijabil că uneori oamenii muncesc și duminicile doar ca urmare a capriciilor transporturilor.

Interlocutorii noștri au subliniat că în soluția sugerată de ei consumul de carburant nu ar crește nici cu o picătură per total, dimpotrivă, ar putea chiar scădea, renunțîndu-se de pildă la transportul butoaielor cu autocamioane gigant. Carburantul ar fi repartizat, proporțional, fabricilor în cauză (repetăm că se au în vedere doar unitățile industriale mari, de pildă cu peste o mie de muncitori), care își știu mai bine nevoile și, în limita strictă a cotei alocate, se pot gospodări mai bine. De ce nu s-ar putea experimenta sistemul, eventual îmbunătățit față de cel existent acum cîțiva ani, cu un control mai sever? Oricum, experiența „Aversei” pledează în favoarea sa. Am pus accentul pe experimentare, fiindcă aceasta este practic unica modalitate de a aprecia corect eficiența reală, economică, a unei măsuri sau alteia. Experimentul în cauză este extrem de lesne de înfăptuit, nu necesită reorganizări etc., nici un fel de investiții, nici un leu cheltuit în plus.

Altfel, toate bune la bătrîna „Aversa” la acest început de an.

LIONEL NIȚESCU

Letraset românesc — realizare a Întreprinderii de mase plastice „Viitorul” din Oradea (foto A. Rosenthal)

Omule, fii primul tău medic!

REUMATISMUL

În accepția lui actuală, termenul de reumatism desemnează o întreagă suită de afecțiuni dureroase ale articulațiilor, mușchilor și caselor. Maladia atacă în-deobște sistemul locomotor al organismului și, în lume, reprezintă astăzi cauza celor mai numeroase stări de invaliditate parțială sau temporară. Etiologia lui este extrem de controversată, tratamentele având de cele mai multe ori menirea de a atenua durerile și în mult mai mică măsură de a stinge focarul cauzal. De aici, proliferarea drogurilor farmaceutice, această sabie cu două tăișuri care lecuiește dar și strică în mare măsură, aducând în special prejudicii aparatului digestiv și urinar.

Medicina naturistă vă propune și de data aceasta câteva rețete și metode bazate pe folosirea plantelor medicinale și pe terapie prin presopunctură. Recomandările aparțin unor colaboratori ai revistei noastre, sint lipsite de nocivitate și, sperăm, vor avea cel puțin eficiența medicamentelor de sinteză.

Viorel Olivian Pașcanu din Rădăuți recomandă infuzii de afin, cătină albă, mesteacăn, pir, plămânărică, salvie, urzică moartă, porumb, pădărie, ienupăr, salcie și soc. Se indică deopotrivă decoct din coada calului, osul iepurelui, salcie. Pentru băi se vor folosi: cimbru, 100 gr, fiert 30 de minute în 3 litri de apă; mentă, 200 gr frunze, fiartă 20 minute în 3 litri de apă; flori de fin, 1-1,5 kg, fierte 20 minute în 5 litri de apă; coajă de stejar, 1 kg, fiartă 30 minute în 5 litri de

apă; flori de lavandă, mușețel, pir, păstăi fasole, coajă salcie, cimbru, soviș, toate în cantități egale și fierte 30 minute în 5 litri apă; tărâțe de grâu, 1400 gr, fierte 30 minute în 5 litri apă; făină de castane, 1 kg, fiartă 30 minute în 3 litri de apă. Sint indicate de asemenea cataplasmele cu muștar negru (în 100 gr apă), precum și frecțiile cu ulei de izmă (obținut din 100 gr fructe uscate la 100 gr alcool). Ca metodă adjuvantă, autorul propune și exerciții de respirație: se inspiră rapid și puternic pe nara dreaptă, se reține aerul cât mai mult și se expiră pe aceeași nară (exercițiul folosește deopotrivă în rinite, nevralgii, sinusite).

Doctorul **Mihai Zavergiu-Theodoru** propune în același scop automasaajul general, menit să producă o vascularizare abundentă și, pe această cale, descărcarea celulei de depozitele de toxine. Procedul a dat rezultate surprinzătoare așa cum am avut ocazia să o spunem și cu alt prilej. Evident, metoda reclamă un mare efort de voință, deoarece pacientul trebuie să practice automasaajul în fiecare zi și chiar de două ori pe zi. Procedul este cel cunoscut: se automasează întreaga înveliș epitelial, bucată cu bucată, insistându-se asupra zonelor dureroase. Cititorii pot solicita amănunte, adresându-se direct autorului, București, str. Caragea Vodă 21, sect. I, sau la telefon 11 85 40.

În continuare vă prezentăm — potrivit indicațiilor doctorului **Miron Matei** (Policlinica Spitalului „Bucur”) — puncte-

le asupra cărora se pot face, în același scop, aplicații de presopunctură.

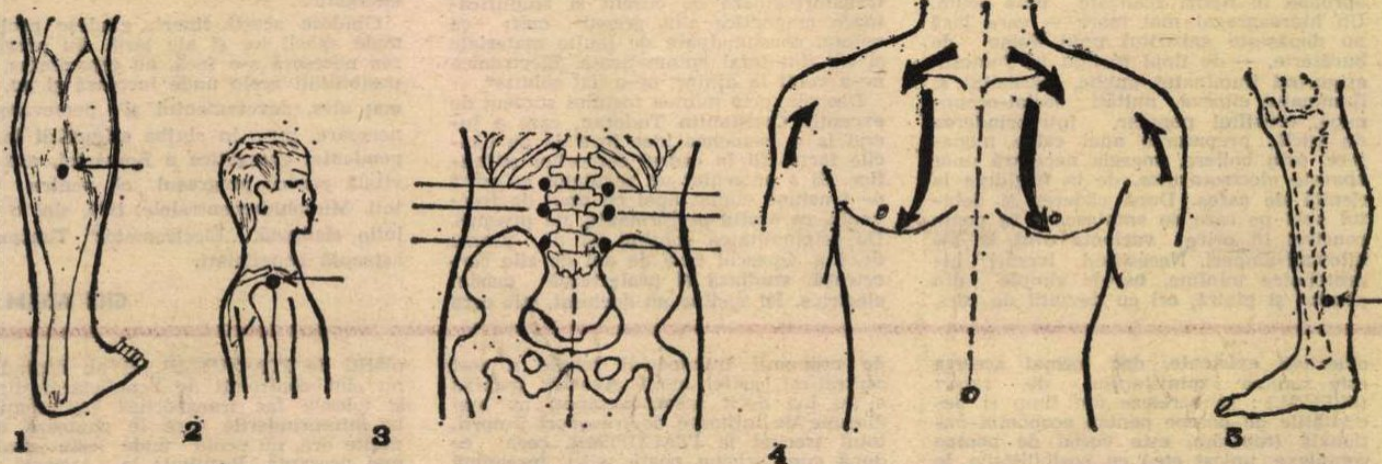
În linii generale, medicina Extremului Orient recomandă masarea fiecărui punct dureros prin metoda de armonizație (masaj circular pe punctul respectiv). Când zona dureroasă este mai întinsă, masajul se va face prin dispersie (în patru direcții) până când pielea devine roșie.

În lumbago cronic se aplică metoda tratamentului tonifiant (degetul se apasă pe piele la fel ca pe o sonerie). Aplicațiile vor afecta „reuniunea celor trei Y”, puncte situate pe fața internă a gâmbului la trei laturi de deget deasupra maleolei interne, în spatele tibiei. În lumbago acut, presopunctura se va aplica pe spațiile gâmbului acolo unde există o depresiune în formă de „V” întors. În același caz, se mai recomandă punctele aflate de o parte și de alta a vertebrelor lombare, la nivelul pereților lor laterali.

În durerile de umeri se aplică metoda de tonifiere la nivelul omoplatului în partea exterioară a osului acromion. Se poate face de asemenea un masaj în formă circulară la nivelul omoplatului, începând de la coloană spre exterior.

Dureri la genunchi (gonartroză). Se aplică metoda de tonifiere la fel ca în afecțiunile de lumbago acut (în depresiunea „V” întors). Se pot face de asemenea aplicații pe suprafața rotulei în patru puncte: două sus și două jos.

În durerile la gât denumite torticolis (gât strimb) se recomandă metoda prin armonizație. Aplicațiile vizează așa-zisa mare vertebră, situată între vertebra 7-a cervicală și prima vertebră dorsală. Un alt punct se află la jumătatea distanței ce unește cea de-a 7-a vertebră cervicală cu extremitățile externe ale claviculei. Alte două puncte sint situate în zona ce-fee, sub baza craniului, pe o linie imaginară ce unește virfurile celor două urechi.

1. Punct în lumbago acut. 2. Punct în durerile de umăr. 3. Punctele din regiunea coloanei vertebrale și a bazinului în toate cazurile de lumbago. 4. Direcțiile masajului în durerile de umăr și gât. 5. „Reuniunea celor 3 rin”. Se face în lumbago

Autovaccinul celulo-microbian după 20 de ani de practică medicală

Pentru doctorul Constantin Băcanu, autorul ideii și practicii autovaccinului total celulo-microbian — sfârșitul acestei luni marchează, sub raport profesional, un fericit moment aniversar. Se împlinesc 20 de ani de când interlocoșul nostru a folosit pentru înființarea oară un preparat imunologic, realizat din produse totale organice recoltate chiar de la pacientul bolnav. Evenimentul a avut loc la Institutul de seruri și vaccinuri „Dr. I. Cantacuzino”, iar autovaccinul obținut prin ultrasonare a fost injectat unor pacienți cu uretrită negonococică. Ulterior, începând cu 1963, doctorul Băcanu a adoptat un procedeu mai simplu, constând din inactivarea produsului organic prin fierbere și de administrare a lui pe cale bucală. Prin această metodă, tratamentul „Băcanu” a devenit cunoscut în întreaga țară, terapia autovaccinului fiind în 1979 omologată și recomandată de Ministerul Sănătății.

Despre rezultatele terapiei prin autovaccin, cititorii noștri au fost pe larg informați prin mijlocirea revistei „Flacăra”. De data aceasta ne vom mărgini să desprindem din bogata cauzistică a doctorului Băcanu câteva exemple de ultimă oră, care demonstrează o dată mai mult că metoda poate aduce rezolvări neașteptate chiar acolo unde medicina clasică se dovedește neputincioasă.

Teoretic vorbind, ne mărturisesc doctorul Băcanu, autovaccinul trebuie să acționeze în toate maladiile existente, deoarece, tot sub raport teoretic, sistemul imunoprotector are menirea de a respinge și neutraliza toate atacurile agenților patogeni. În realitate, situația nu este chiar atât de fericită. În general, autovaccinul își demonstrează eficiența în cazul organismelor mai puțin obosite și epuizate, sau acolo unde pacientul urmează cu strictețe regimul alimentar prescris și duce o viață ponderată, fără excese.

— Să revenim la cazurile fericite.

— În ultimii ani, autovaccinul s-a dovedit util în tratamentul lupusului eritematos, unde vindecarea clinică apare cam după un an și jumătate de la începerea tratamentului, celulele lupice dispărând după aproximativ doi ani de zile. În infecțiile cu trihomonas vaginalis, am putut

constata că, la pacienții tineri, trihomona dispăre după 21 de zile iar flora microbiană după 2 luni. La persoanele trecute de 50 de ani procesul durează 3-4 luni. De notat că cei vindecați nu s-au mai reinfectat la noi contacte, spre deosebire de cei tratați cu metronidazol.

În infecțiile cu giardia intestinalis, însoțite de obicei de o colită severă și rebelă, parazitul a dispărut după 2-3 luni de zile, iar colita în circa 6-8 luni. Rezultate încurajatoare au fost dobândite și în tratamentul streptococilor hemolitici, durata de dispariție a streptococului fiind de 30-40 zile. Important apare în aceste situații faptul că reacția ASLO scade în curs de 3-4 luni de la 1250 de unități la 250 de unități, deci revine la limite normale. În același timp, bolnavii sint scutiți timp de 2-3 ani de folosirea antibioticelor retard.

Am fost extrem de fericit să observ că autovaccinul și-a dovedit eficiența și în tratamentul insuficienței renale, boală extrem de gravă, unde, după 30-40 de zile de la începerea tratamentului, bolnavul a putut constata dispariția ameteilor, optimizarea acuității vizuale, refacerea forței fizice. S-a putut remarca de asemenea creșterea hemoglobinei (aceasta chiar după 15-20 zile). În decurs de 5-6 luni, în cazurile fericite, pacientul își recapătă vederea normală și puterea fizică, iar analizele de laborator indică dispariția cilindrilor granuloși din urină, ureea și creatinina ajung la limite aproape normale.

Extrem de eficient s-a dovedit același autovaccin în combaterea virozelor faringo-bronșice, iar aceasta mai ales la copii și persoane tinere, imunitatea capătă dându-le acestora posibilitatea să înfruntă fără dificultate perioadele marcate de epidemii și să aibă o dezvoltare psihică și fizică deosebită.

— Care sint rezultatele în timp ale tratamentului prin autovaccin total complex celulo-microbian?

— După 10-15 ani de la administrarea autovaccinului, am putut constata, revăzându-mi vechii pacienți, că infecțiile urinare, parodontopatiile și colicistite acute nu au mai recidivat decât în cazuri izo-

late. Vindecări de durată (10-15 ani) au cunoscut și foarte multe persoane tratate pentru bronșită, astm bronșic și colită. În leuconevraxite, rezultatele s-au dovedit în schimb modeste, înregistrându-se doar stopări temporare sau ameliorări. Există și câteva cazuri de cancer vindecate clinic și unde nu s-au mai semnalat recidive în ultimii 10 ani. Sper că administrarea în același timp a autovaccinului per os și per-cutan (ultrasonal) ne va aduce în situația de a rezolva majoritatea cazurilor atît în boala autoimună cit și în unele cazuri de cancer avansat.

— Se poate aproxima procentual numărul de vindecați, avîndu-se în vedere numărul total al celor tratați?

— Autovaccinul preparat pentru a fi administrat strict pe gură a demonstrat o eficiență foarte mare 80-90%. Dacă el ar fi preparat prin ultrasonare și ar fi injectat, și-ar sporii considerabil eficiența, deoarece pielea posedă mecanisme imunitare mult mai complexe. Sper că voi beneficia de mijloacele necesare pentru a practica și această metodă. Oricum, orice bolnav, chiar cel cu un fizic epuizat într-o oarecare măsură poate beneficia de tratament, prin folosirea autovaccinului „per os”. Șansele cele mai mari sint, așa cum spuneam, de partea celor care evită abuzurile alimentare, băuturile alcoolice, dulciurile și obosala. Autovaccinul execută reparații capitale la o mașinărie care nu trebuie să concureze în „raliu”. Sau dacă vreți o altă comparație, produsul lucrează eficient într-un organism cu o viață rațională, la fel cum o mașină merge perfect cînd este alimentată cu benzină de cifră octanică potrivită.

În sfîrșit, fiindcă „Flacăra” a avut amabilitatea de a marca scurgerea celor două decenii de cînd practic în scopuri terapeutice autovaccinul total celulo-microbian, trebuie să mărturisesc, și o fac cu mare bucurie, că metoda nu-mi mai aparține azi în exclusivitate, că foarte mulți dintre pacienții mei pe care i-am învățat chiar eu personal izbutesc să-și prepare singuri autovaccinul necesar, că tocmai de aceea în aceste case doctorul nu a mai intrat de multă vreme.

LIVIU TIMBUS

N.R. Celor ce ne scriu, solicitîndu-ne amănunte în legătură cu modul de obținere a autovaccinului, îi invităm să se adreseze Spitalului clinic de urgență, Calea Floresca nr. 8, Laboratorul de bacteriologie, dr. Gh. Miłos, sau direct medicului C. Băcanu la telefon 50 66 23.

„Flacăra” revine

și propune:

Boicilul în farmaciile veterinare

Am scris, nu demult, despre necesitatea extinderii terapiei cu Boicil forte la animale, expunînd (chiar dacă succint) avantajele unei astfel de acțiuni. Am comis atunci, recunoaștem, o nedreptate, trecînd sub tăcere importanțele studiilor efectuate în această direcție la Timișoara de colectivul Facultății de zootehnie și medicină veterinară, cu care (între altele fie spus) doctorul Aurel Lepădatu a colaborat în mai multe rînduri, ultima dată în 1981, cînd a prezentat o lucrare legată de utilizarea Boicilului veterinar în cadrul Simpozionului național cu tema „Medicamente românești noi în terapia bolilor la animale și aditivi furajieri în hrana animalelor”.

Revenind asupra subiectului, se cade să amintim că, încă în 1975, la solicitarea C.N.S.T. (prin prof. dr. Ioan Mănzatu și dr. Ioan Chișiu), s-a constituit, la Timișoara, un puternic colectiv interdisciplinar, avînd ca responsabil de temă pe șeful Disciplinei de farmacologie din Facultatea de zootehnie și medicină veterinară, dr. Aurel Gherdan. Respectivii specialiști, dintre cei mai distinși (ca prof. dr. Marin Leancu, conf. dr. Marin Moldovan, conf. dr. Silviu Botărel ș.a.), au realizat o nobilă muncă de pionierat într-o perioadă în care preparatul descoperit de dr. Vasile Boici era negat de unele cercuri medicale, neavînd documentația necesară și găsindu-se, ca o consecință logică, în situația de a nu putea fi omologat. Studiile întreprinse aici au fost, ulterior, verificate și acceptate, ele reprezentînd nucleul cercetării farmacologice fundamentale ce a înlesnit pătrunderea Boicilului „pe poarta principală a omologării”, acest citat aparținînd însuși dr. Gherdan.

Mai aflăm că, în paralel cu cercetările farmacologice întreprinse pe animale (dosarul a inclus o cauzistică pe 179 de capete), adesea comunicate sau publicate (de pildă, în vol. XIV din „Lucrări științifice, seria Medicină veterinară”, Timișoara, 1979), au fost întreprinse acțiuni de testare a preparatului pe animale de interes economic deosebit (ce-a făcut, concret, și doctorul Lepădatu). Astfel, conf. dr. Marin Moldovan s-a deplasat la hipodromul din Ploiești, aplicînd, în cadrul cercetărilor contractuale, tratamente cu Boicil mai multor cai de curse. În temeiul acestei munci (Aurel Gherdan: „reiese că în facultatea noastră există de mult un centru de experimentare a Boicilului”), încă în 1977, colectivul timișorean a cerut avizarea medicamentului pentru terapia veterinară, expedind C.N.S.T. o sinteză de 4 pagini spre a fi înaintată, în conformitate cu uzanțele, Comisiei medicamentului de uz veterinar din M.A.I.A. De atunci s-au scurs cîteva ani buni, dar profesorul Gherdan recunoaște că nu știe cu exactitate ce s-a mai întimplat, întrebînd „s-a dat sau nu aviz?”.

Altfel zis, încă o opinie (dintre cele mai competente) în favoarea extinderii Boicilului în terapia veterinară, extindere pentru care am pledat și pledăm, invocînd o serie de avantaje nete: lipsa de toxicitate a produsului, efectul imediat și de durată, ușurința aplicării, evitarea politerapiei etc., etc. Lăudînd activitatea de deschizători de drumuri (mai ales în ce privește partea teoretică a problemei) a cercetătorilor din orașul de baștină al doctorului Vasile Boici, activitate care a luminat multe aspecte, îndepărtînd nu mai puține semne de întrebare, se cuvine totuși să insistăm asupra necesității înființării, în perimetrul M.A.I.A., a unui Centru metodologic veterinar pe bază de Boicil, capabil să treacă, neîntîrziat, la aplicarea tratamentului la animale. Aplicare care, o mai spunem o dată, ar antrena avantaje economice importante. Am mai făcut o asemenea propunere, susținînd că un astfel de centru ar putea lua ființă fără investiții în cadrul Laboratorului central de diagnostic din M.A.I.A. N-am primit însă nici un răspuns. Azi, cînd sintem în măsură să invocăm (în sprijinul cererii noastre) alte argumente, furnizate de o echipă de cercetători de elită (care au ajuns la concluzia că Boicilul poate fi folosit, eficient, și la animale), repetăm propunerea, așteptînd un punct de vedere din partea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare.

OVIDIU IOANÎTOAIA

„Să păzim echilibrul naturii, sanctuarul

acestui pământ!”

„Să avem mai multă grijă față de acest pământ care ne hrănește!”

● Interviu cu dr. ing. Corneliu Răuță, director al Institutului de cercetări pentru pedologie și agrochimie, președintele Comisiei naționale pentru protecția solului și a subsolului.

— Stimate tovarășe Corneliu Răuță, continuând seria articolelor noastre pe tema protecției mediului înconjurător, o „campanie” pe care am început-o, cum probabil știți, de mai multă vreme, la-
tă-ne în fața dumneavoastră, pentru o convorbire despre pământ, această avu-
ție națională pe care adesea o neglijăm, socotind-o drept un bun dat pentru tot-
deauna. Facem bine procedind astfel?

— Vedeți dumneavoastră, în privința pământului se vorbește foarte mult la ni-
vel de suprafață. Știm câte hectare sint, să spunem, în cutare loc și-i cerem ingi-
nerului agronom, șefului de fermă, să scoată alita producție, stabilită în cifre
cit mai stimulante. Puțin ne mai intere-
sează cum anume este acest pământ, care
este structura sa, capacitatea sa de a
da roade. Inginerii agronomi s-au trans-
format în simpli executanți. Desigur că
unora dintre ei le și convine acest sistem,
fiindcă nici n-au pregătirea suficientă.
Din păcate, avem prea puține cadre în do-
meniul cunoașterii temeinice a pământului,
pedologi după denumirea oficială, în
sistemul universitar neexistând un ase-
menea profil, iar orele afectate acestui
domeniu fiind foarte puține. Institutele
agricole scot numai „tehnologii” ai pământului,
însărcinați să facă producția și de
aceia ei cunosc prea puțin „materia pri-
mă” cu care lucrează. Practic, în 4 ani de
pregătire nu știu dacă văd măcar un pro-
fil de sol, iar dacă nu învață în faculta-
te, cind ajung la C.A.P., nici atât! Le
lipsește așadar noțiunile de bază, iar fără
ele nu se poate, așa cum nu poți fi con-
structor fără să cunoști geotehnice. Aș vrea
să subliniez ce a spus în această direcție
tovarășul Nicolae Ceaușescu la a II-a
Constătuire a țărânilor, anume că de
multe ori, deși avem impresia că știm pământul,
nu-l știm suficient! Tot atunci
secretarul general al partidului, susțin-
d că pământul este cea mai mare bogă-
ție a țării, a indicat să se facă mult
mai mult în această direcție, a cunoașterii
efective a solului patriei.

— Vorbind despre eroziunea pământului,
văd că am ajuns foarte repede la exploa-
tarea sa. Credeți că se fac pași greșiți în
această direcție?

— Cifra de 0,43 ha de teren arabil pe
locuitor, cit revine statistic la noi în țară,
este de acum cunoscută. Mai mult, fără
îndoială, nu avem de unde! Trebuie deci
să avem mai multă grijă pentru protec-
ția, ameliorarea și valorificarea superioară
a acestui potențial funciar. Se vorbește
adesea despre creșterea randamentului,
ca element de bază în sporirea pro-
ducțiilor agricole. Dar, după calculele
noastre, aceste producții sint bazate în-
tr-un procent de 53 la sută pe potențialul
solului, pe fertilitatea sa. Avem însă
de-a face cu o resursă care, cel puțin
teoretic, se poate epuiza! Sigur, capa-
citatea de regenerare există, dar ea e des-
tul de slabă, pământul trebuie protejat
dacă vrem să nu-l epuizăm resursele în
timp. Evident, așa cum sublinia tovarășul
Nicolae Ceaușescu, nu pot să consum mai
mult decit produc și nu pot consuma tot
ce produc... O dreptate, zic eu, trebuie
făcută și pământului!

— „N-am moștenit pământul de la
înaintași, ci l-am împrumutat de la co-
pii!” am mai scris despre asta. Este vor-
ba despre noua strategie mondială a con-
servării naturii.

— Exact, frumos spus! Dar trebuie să
se înțeleagă un lucru: nu vorbim aici
despre scăderea producțiilor agricole, ci
despre analiza mai conștientă a structurii
pământului, despre cercetarea științifică
necesară. În asemenea condiții, fără îndoială
că și producția poate crește, ocrotind
totodată resursele funciare ale țării.
Cum spunem, facem prea puțin în
această direcție. În strategia noastră agri-
colă, sistemul de planificare ar trebui să
se facă pe bază de bilanț energetic, așa
cum se întâmplă în industrie. Nu se deci-
de niciodată fabricarea unei mașini, dacă
nu se stabilește cit costă fabricarea, ce
consumuri de energie implică, randamen-
tul și eficiența muncii efective. Cind însă
facem planul la producțiile agricole se
pleacă de la nevoile economiei naționale,
de la comanda socială cu alte cuvinte.
Apoi se repartizează sarcini! După pă-
rerea mea ar trebui să tindem spre în-
locuirea sistemului de planificare „dina-
mică”, crescută de la an la an, cu un sis-
tem de programare a recoltelor, pe bază
de bilanț energetic. S-ar putea alcătui un
adevărat proiect tehnic, cu toate datele
cunoscute, „inginereste” dacă vreți — și
nu la întimplare, lasă dom’ne că ai scos și
acum 2 ani producție, te descurci dum-
neata! Cercetarea științifică, în acest caz,
ar trebui să fundamenteze o decizie, nu,
eventual, să o motiveze.

— Noua revoluție agrară, tovarășe
Răuță, nu-i așa? Dar vă rog să ne spu-
neți ce face institutul pe care îl condu-
ceți, un institut „al pământului”, cum vă
place să-i spuneți, în această direcție?

— Cu ajutorul celor 33 de oficii jude-
țene de pedologie și agrochimie, noi al-
cătuim periodic analize complete, adevă-
rate radioscopii ale pământului. Apoi pu-

nem și „diagnosticul”. Un astfel de diag-
nostic arată că pământul țării noastre
acuză, din punct de vedere energetic, un
deficit de circa 1 milion de tone NPK
(azot, fosfor, potasiu), plus alte microele-
mente. Dacă tot extragem din sol și nu
completăm la loc, e ca și cum am scoate
permanent din contul de la o bancă; în-
tr-o zi se termină! Ar trebui, vreau să
insist, mai mult luați în vedere factorii
biologici (clima, plantele, solul), cei le-
gați de baza materială (mecanizare, chi-
mizare, irigații, îmbunătățiri funciare), ca
și cei organizatorici (mecanismul finan-
ciar, prețurile etc.). Să luăm un exemplu,
cel al condițiilor de climă: evident, o
anume plantă trebuie cultivată în locul în
care merge mai ușor, altfel va fi nevoie
de eforturi mai mari, de cheltuieli suplimentare.
Nu aplicăm decit prea rar aso-
lamente raționale, pe structură de cul-
turi, în care ponderea plantelor legumi-
noase și a ierburilor perene (care au pro-
prietatea de a fixa azot), ținându-se se-
ama de „radioscopie” care se fac solului.
Îmi place să cred că noi sintem niște
medici ai pământului.

— Și ce spun aceste „radioscopii”, to-
varășe Răuță?

— Când avem în țară 1 500 000 de hectare
de soluri acide, care necesită amendare
cu calcar, 122 000 ha de pământuri sără-
turate, pentru care „medicamentul” ar fi
folosirea ghipsului; 3 500 000 ha care ar
necesita o fertilizare intensivă cu fosfor,
iar pe 2 300 000 ha trebuie luate măsuri
speciale privind creșterea conținutului de
humus, adică materia organică obligatorie
recoltelor mari. Mai nou, s-au format și
cam 100 000 de hectare ce suferă din
cauza poluării chimice. În privința ero-
ziunii, ea cuprinde 30 la sută din supra-
fața arabilă, sau 40 la sută din cea agri-
colă. Ați văzut desigur că la noi apele
curg primăvara tulburi, datorită eroziunii
desigur. Anual circa 150 de milioane de
tone de pământ duc apele noastre la vale,
colmatind lacurile. Astfel, mii de hectare
ies definitiv din circuitul agricol, deven-
ind pământuri erodate.

— Un tablou cam sumbru!

— N-aș spune nu! Însă semnalele de
alarmă au început să se audă. Din iniția-
tiva secretarului general al partidului, în
33 de județe s-au înființat unități pentru
combateră eroziunii, după exemplul eta-
lon al Stațiunii de la Perieni. Tot prin
Decret prezidențial a luat de curind fi-
ință Consiliul național pentru gospodări-
rea unitară a fondului funciar — așadar,
problema e pornită, totul e ca ea să fie
continuată cum trebuie. În ceea ce ne
privește, am vrea să începem o campanie
națională pentru folosirea gunoierului de
grajd. Abia la urmă, dacă mai e nevoie,
să venim cu compensarea prin îngrășă-
minte sintetice! Dar așa mai spune că
totodată, factorul om nu poate fi com-
pensat în nici un fel.

— O ultimă întrebare, tovarășe Răuță:
spre ce mergem?

— Deocamdată, așa zice, noi sintem
încă multumii cu ce obținem! Dar va
deveni tot mai evident că trebuie să
avem mai multă grijă față de acest pământ
care ne hrănește. Dealtfel, am fă-
cut și niște calcule. Pînă în anul 2000,
dacă am da pământului tot ce-i trebuie și
l-am lăsat de „bolile” de care suferă, am
putea obține 40 de milioane de tone de
cereale. Anul trecut, așa cum se arată în
Comunicatul oficial recent apărut, s-au
obținut 22 335 000 tone. Iar 1982 a fost
socotit drept un an dintre cei mai bogați
în recolte.

DUMITRU GRAUR

Priorități românești:

O metodă de perspectivă pentru cercetarea electrofiziologică

Electronograful și reactometrul sint
două invenții românești, omologate de
Academia de științe medicale, în curs
de fabricație. Ele sint rodul cercetării
specialiștilor de la Laboratorul de electro-
nografie și bioinginerie aplicată al Cen-
tralei industriale de medicamente, cos-
metice, coșpranți și lacuri București a
M.I.Ch. Electronograful furnizează ima-
gini ce caracterizează din punct de vedere
bioelectric organismul explorat. Reacto-
metrul studiază reflexul electrodermal.
Cu alte cuvinte, explorează și măsoară
activitatea electrică a pielii asociată
cu sistemul nervos, scotind în evidență
un răspuns electric al organismului în
urma unui stimul auditiv, vizual sau
electric. Reactometrul pune în evidență
o oscilogramă și măsoară un timp de
latență. Din cele spuse se deduce că cele
două aparate, pe lângă informațiile pe

O descoperire importantă:

Virtuțile antialergice ale porumbului

Pe o stradă liniștită din București se
afli casa în care a trăit, pînă nu demult,
regretatul indianist și medic Sergiu Al.
George, om de profundă spiritualitate și
spiritualizare, pentru care bucuria cultu-
rii, nevoia de cultură au suplinat adesea
elementarul instinct de conservare, con-
sumind prematur un destin exemplar. Cu
puține zile în urmă o căutam acolo pe
dr. Dorina Al. George, soția celui dispă-
rut, cu intenția de a încerca un dialog
despre autorul volumului *Arhaie și uni-
versal*. De la primele vorbe însă am în-
țeles că nu era încă momentul. În schimb,
unde pe biroul din lemn masiv am zărit
un extras din revista *Igiena*, conținind re-
zumatul unei lucrări medicale, semnate
Sergiu Al. George și Dorina Al. George.
Pe acest teren, discuția s-a înfiripat cu
ușurință și curind am realizat că ne aflăm
în fața unei descoperiri de mare însemnă-
tate în domeniul atit de fierbinte al prin-
cipiilor active din plante, avind ca punct
de plecare cercetarea modului de acțiune
a principiului activ conținut în semințele
de porumb (în special în germeni). De-
altfel, pentru cititorii consecvenți ai re-
vistei „Flacăra”, acest subiect nu este cu
totul nou. Sub titlul „Un antialergic sem-
nat Sergiu Al. George”, revista noastră a
publicat în numărul său din 3 noiembrie
1982 o notă cuprinzind cîteva date asupra
problemei. Cum însă a înfățișa publicului
mai pe larg această chestiune este — so-
cotim noi — o elementară datorie gazetă-
rească, am consenat într-un interviu
cele aflate de la medicul Dorina Al.
George.

— Stimate Dorina Al. George, vă rugăm
să ne faceți pe scurt istoria acestei des-
coperiri.

— Pe scurt, lucrurile s-ar putea povesti
astfel: unul din autori (Sergiu Al. George),
suferind de o alergie respiratorie (po-
linoză severă), a observat dispariția tota-
lă a oricărui simptom pe o perioadă de 5
ani, timp în care s-au produs modificări
ale regimului său alimentar, constind din-
tr-o pondere mare de făină de porumb.
Ipoteza că protecția antialergică s-ar fi
datorat alimentației bogate în porumb a
fost confirmată ulterior, prin revenirea la
același regim, în aceleași doze, în mo-
mentul în care simptomele au reapărut.
Așa s-a născut ideea acțiunii antialergice
a unor extracte din semințe din porumb,
pe care am și semnalat-o la timpul potri-
vit Ununii Societăților de științe medica-
le, secția imunologie, printr-o comunicare
susținută în anul 1974.

— După cite știu, descoperirea a fost
protejată în 1977 printr-un brevet.

— Da, în anul 1977 ni s-a acordat bre-
vetul de obținere a unui medicament pen-
tru tratamentul stărilor alergice, al cărui
titular (beneficiar) este Institutul de cer-
cetări chimico-farmaceutice (ICCF), unde
această problemă se află în studiu încă
de atunci.

— Ce proprietăți va avea noul antialer-
gic?

— El se bazează pe existența în porumb
a unui principiu activ maidinic, care are
proprietatea de a inhiba reacțiile alergice
anafilactice și este eficient atit în aler-
giile respiratorii, cit și în cele cutanate.
Ceea ce este însă cu mult mai important
este faptul că, printr-un efect retard — de
cele mai multe ori spectaculos (2 pînă la
8 luni) —, prin lipsa oricăror efecte se-
cundare și mai ales prin modul său de
acțiune, în care întredem participarea
mecanismelor imunitare, s-ar putea să fie
superior tuturor antialergicilor cunoscuți.

— Cum ați testat calitățile extractelor
din germeni de porumb?

— Într-un articol apărut în revista *Igie-
na*, trim. 4/1981, se consențează pe aproa-
pe patru pagini toate experimentele pilot,
ca și rezultatele obținute. În prezent, în
urma testărilor făcute, ICCF confirmă
categoric efectul antialergic al produsului,
dar, evident, obținerea medicamentului ca
atare poate dura încă foarte mult. Există
însă un aspect la care nu reflectează din
păcate nimeni: acela că orice alergic,
dintre milioanele care există în lume, își

poate prepara singur un steep (concentrat)
din făină de porumb, care, luat pe
cale orală, conform indicațiilor noastre
din articolul pomenit, poate convinge sin-
gur de eficacitatea sa. Este adevărat că
această metodă „artizanală” este oarecum
greoaie, dar autorii articolului (dr. Sergiu
Al. George și subsemnata) au preparat
singuri echivalentul a circa 600 kg de
mălai în 10 ani, utilizate în experimentul
clinic pe voluntari, pînă să ajungă la niște
concluzii. Am considerat că procedeele
acesta nu contravine nici unei legislații,
fiind vorba de un concentrat alimentar,
obținut dintr-o cereală de uz curent.

— Iată deci că porumbul, această plantă
cu pondere majoră în alimentația întregii
lumi, are un „dosar” încă deschis, după
mai bine de un secol de cercetări științifi-
ce asupra virtuților sale. Ce anume
adaugă descoperirea dumneavoastră, sti-
mată Dorina Al. George, acestui dosar?

— Folosind ca material monografia
despre pelagră a lui Victor Babeș, din
1923, și abordind-o cu un mod de gindire
divergent, creator, Sergiu Al. George —
pentru că el este autorul principal al
acestei ipoteze — a ajuns la o deplasare
a problemei cu 180 de grade: prin con-
fruntarea datelor anatomo-patologice ale
materialului „de arhivă” al lui Babeș și
echivalarea lor în concepte de imunologie
s-a ajuns la ipoteza absolut nouă și ului-
toare că această substanță, prin supradu-
zare, se depune în organe care reprezintă
zone-cheie pentru activitatea imună și
determină o activare a sistemului timico-
limfatic, a imunității mediat celulare. Ar
fi deci vorba de o substanță imunostimu-
latoare, care ar putea întări imunitatea
antivirală și, păstrind proporțiile, ar pu-
tea eventual oferi și o protecție antitu-
morală.

— Așadar, vedeți în extracțele de po-
rumb un posibil remediu al cancerului?

— Ar fi o afirmație hazardată, pe care
nu o fac. Descoperirea unui anti-
alergic din porumb este, evident, un lucru
foarte util și important, dar partea cea
mai interesantă a lucrurilor de-abia ur-
mează a fi cercetată. Or, problema impli-
cațiilor imunologice ale acestui factor ac-
tiv nu poate fi încă evaluată ca întindere
și necesită investigații în domenii pluri-
disciplinare, care, evident, depășesc pos-
ibilitățile mele la ora actuală. Trăiesc cu
sentimentul că ne aflăm foarte aproape
de o serie de revelații extrem de intere-
sante pentru domeniul imunologiei. Și
nu e numai un sentiment, ci este vorba
și de un întreg material documentar.

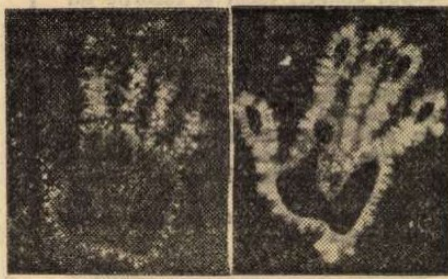
— De ce anume ar avea nevoie, deci,
extracțele din semințe de ZEA MEYS
pentru a li se evalua întreaga arie de
efecte imunologice?

— În primul rind, de ciștigarea intere-
sului specialiștilor în domeniu. În fond,
aceasta și este speranța secretă cu care
am dat curs invitației dumneavoastră:
aceea că prin audiența largă de care se
bucură presa, această problemă va suscita
poate interesul unor tineri cercetători din
domeniile interesate, care eventual m-ar
putea ajuta atit printr-o apreciere critică
a materialului, pe care îl pot pune la dis-
poziție în extenso, cit și prin efectuarea
testărilor-pilot privind efectul terapeutic
al extractelor asupra răspunsului imun.
Vreau să precizez că nu este vorba nici
de solicitări materiale către foruri admi-
nistrative, nici de incriminarea unor in-
tinzieri față de o problemă semnalată
încă acum 9 ani (și care are toate șansele
să și piardă prioritatea), nici de a inter-
veni în perfectarea medicamentului, care
este exclusiv treaba beneficiarului
(I.C.C.F.), ci numai de dorința de a se-
mala opiniei publice și cercetătorilor
această idee neobișnuită, tulburătoare și,
în final, gravă, aparținind lui Sergiu Al.
George, aceea că niciodată nu s-a oferit
cercetării un principiu activ de origine
vegetală care să aibă implicații atit de
neobișnuite privind o arie foarte largă a
patologiei actuale.

TANIA RADU

care le furnizează cercetării fundamentale,
oferă și date suplimentare necesare unei
diagnosticări rapide și exacte în anumite
afecțiuni.

Doi specialiști din cadrul laboratorului
amintit, inginerul electronist Simion
Prună și fizicianul Ioan Mamulăș au pus
la punct un sistem de comandă electro-
nică automată de cuplare a celor două
aparate. Reactometrul comandă automat
electronograful în momentul cind subiec-
tul produce un răspuns ca urmare a sti-
mulului la care este supus. Specialiștilor
le revine meritul de a fi determinat
punctul optim de stimulare electrono-
grafică, ceea ce în alte condiții s-ar fi
putut face ca urmare a unei întâmplări
sau în urma a sute de fotografii suce-
sive. S-a evidențiat pentru prima oară

legătura dintre efectul electrodermal și
fenomenele bioelectrice luminiscente, le-
gătură necunoscută încă cercetătorilor.
Imaginea obținută în punctul optim de
stimulare electronografică mai scoate în
evidență încă un aspect ce deschide in-
teresante perspective cercetării funda-
mentale. Sub acțiunea stimulilor se acti-
vează anumite puncte electrodermale,
foarte asemănătoare cu punctele din acu-
punctură, ce pot fi localizate precis.
Pînă acum metoda a fost verificată pe
cîteva zeci de cazuri selecționate de
oameni sănătoși. Concluziile aplicării ei
în cadrul unor afecțiuni revin cercetării
electrofiziologice. Sistemul de cuplare
oferă valențe noi celor două aparate. Cu
atit mai mult metoda trebuie aplicată
cit mai grabnic, introdusă în cercetarea
curentă. Cuplarea automată a celor două
aparate este ieftină. Metodologia de ex-
plorare este simplă, rapidă, netoxică,
neinvazivă, fără efecte secundare și se
pretează la explorări în masă. Ca un ar-
gument în plus al celor ce susținem, vă
prezentăm alăturat imaginile electrono-
grafice ale mîinii drepte a unui subiect.
Una obținută într-un punct oarecare iar
a doua în punctul optim de stimulare
electronografică. În cea de a doua se
poate observa punctul electrodermal ac-
tizat de stimulul aplicat organismului.

OPREA GEORGESCU

Într-una din mai vechile noastre convorbiri cu cadre didactice din învățământul liceal, cineva a rostit un adevăr indiscutabil și anume acela că **dacă orice manual este o carte, nu și orice carte poate fi socotită manual**. Credem că aici se află — ascuns privirilor superficiale, dar evident pentru omul de bună-credință — în suși nodul gordian al acestui atit de controversat domeniu al manualelor școlare. Nu ne propunem neapărat să „tăiem” nodul buclucăș. Nu ne-ar sta în putință și, dealtfel, nici n-am fi poate cei mai îndreptățiți să o facem. Manualele școlare sînt rezultatul inițiativelor și competențelor unei multitudini de factori de decizie, care le girează apariția: de la colectivul de autori, la comisiile de specialitate din cadrul Ministerului Educației și Învățământului, de la comisiile „consultative” alcătuite din profesori de prestigiu și cu multă experiență didactică și pînă la redacția de resort a Editurii didactice și pedagogice. Așadar, numeroase grile care „cern” de tot atitea ori întreg materialul și care — cel puțin teoretic — discern atit calitățile cit și neajunsurile viitorului manual. Cum însă, de cele mai multe ori, manualele se întocmesc în grabă mare (nu e o acuza, ci o tristă constatare), pentru a acoperi înnoirile survenite în programa sau în planul de învățămînt și cum toate acestea conduc la necesitatea revizuirii aproape anuale a unor manuale abia intrate în uz, mai rămîn încă multe de spus despre manualele școlare, chiar și după intrarea lor în clasele de elevi.

Faptul că, după intrarea sa în circulație, manualul de **Genetică și evoluționism** pentru clasa a XII-a a suscitat o serie întregă de comentarii — în cadrul anchetei din august trecut, apărută sub genericul **Dosarul manualelor școlare — Biologia**, precum și în două recente intervenții semnate de conf. dr. Marin Andrei și prof. dr. Petre Raicu, pentru a ne referi numai la opiniile consemnate în paginile revistei noastre — ne obligă la o revenire. Nu este vorba nicidecum de a arbitra deosebirile de păreri dintre cei doi reputați universitari. Nu este vorba nici de a face proces de intenție cuiva anume pentru eventualele inexactități strecurate în **Genetică** de clasa a XII-a, după cum nu este vorba nici de a scuza vreunul din neajunsurile aduse în discuție în toate aceste circumstanțe. Este vorba de un singur lucru: de redeschiderea unui dialog, pe care l-am dorit cit mai obiectiv, referitor la capacitatea acestui manual, atit de controversat, de a răspunde exigențelor didactice, pe de o parte, de a respecta adică particularitățile de vîrstă ale destinatarilor (17-18 ani), de a se constitui, deci în material **eficient și în discuțabil** pentru pregătirea unui examen de admitere în învățămîntul superior.

Noul și rigorile lui

Din discuțiile avute cu redactorii ai Editurii didactice și pedagogice, cu cercetătorii biologi de la Institutul de științe biologice din București, cu reprezentanți ai Ministerului Educației și Învățământului, am înțeles că **Genetică și evoluționism** (autori: Petre Raicu, Doina Duma, Bogdan Stugren și Florica Mărșescu) este un manual cu o bună ținută științifică, gîndit în concordanță cu cerințele programei analitice în vigoare, ilustrînd adică prin materialul pe care îl propune toate temele prevăzute în aceasta. Calitatea principală a acestei cărți este includerea unor cunoștințe de certă noutate în domeniu, racordarea deci la ultimele descoperiri pe acest tărîm al științei. **Genetica** însăși — figurînd în acest manual cu un număr de peste 100 de pagini (practic jumătate din volumul întregului) — este una dintre cele mai tinere ramuri ale cercetării biologice și includerea ei între obiectele de învățămînt trebuie privită ca un binevenit pas înainte pe calea modernizării procesului de învățămînt. Nu este însă mai puțin adevărat că în domeniul geneticii (pentru a nu mai vorbi de ingineria genetică, de pildă) multe lucruri se află încă în stadiul de **ipoteză**, cercetarea pe plan mondial aflîndu-se la ora de față mobilizată pentru a soluționa aceste necunoscute. Iată deci un prim impediment pe care autorii unui manual școlar trebuie să-l depășească, aducînd în paginile cărții numai acele cunoștințe deja validate, certe, în jurul cărora nu mai există dubii majore și informînd, pe de altă parte, și asupra celorlalte probleme, mai puțin clarificate, la adăpostul citării mai multor păreri, fără opțiuni forțate, de ordin personal.

Așadar, chiar dacă anticipăm unele din concluziile demersului nostru, vom spune de la bun început că avem în manualul de **Genetică și evoluționism** clasa a XII-a, ediția 1981, o carte cu un bogat și interesant conținut științific, prezentat însă la un nivel cu mult deasupra capacităților medii de înțelegere și de asimilare ale celor mai mulți elevi. Și cum această afirmație nu este o concluzie personală, consemnăm în cele ce urmează opiniile unui grup de cadre didactice care predau biologia în licee ale Capitalei.

Terminologie și claritate

„Începînd din anul școlar 1977-1978, programa de învățămînt la obiectul nostru a căpătat un nou aspect. Ea a fost astfel concepută, încît să cuprindă o problemă adevărată etape de cercetare în care ne aflăm. În consecință, a fost nevoie, la scurt timp, și de manuale noi. Manualul, pentru clasa a XII-a, de **Genetică și evoluționism** face și el parte din această serie nouă, ca să-i spunem așa, îndeplinind, fără îndoială, una din condițiile de bază cerute unui manual: aceea de a fi cit mai aproape de realizările din domeniul respectiv — ne spune prof. An-

dreii-Ionescu Anuța, director adjunct la Liceul sanitar. După ultima revizuire, el a căpătat un plus de organizare a materialului, ajungîndu-se la o mai bună echilibrare a noțiunilor de specialitate. Terminologia de asemenea este și ea destul de bine adusă „la zi”, cu toate că sub acest aspect ar mai fi încă multe de făcut. Aș spune, de pildă, că această terminologie de strictă specialitate este cam prea bogată. Parte din termeni sînt cunoscuți elevilor din clasele anterioare, parte sînt noi. Pentru explicarea celor necunoscute este nevoie de sprijinul direct al profesorului și, dacă în unele cazuri însușirea termenului respectiv este absolut necesară, indispensabilă, mai sînt și situații cînd s-ar putea renunța. „Această situație ar putea fi ușor depășită și prin înțelegerea la sfîrșitul cărții a unui glosar explicativ, pe deplin operant în cazul unor elevi mari și care ar reduce simțitor timpul afectat acestui tip de explicații” (prof. Jocu Iulia, Liceul de filologie-istorie nr. 1). Intervenim pentru a prezenta cititorilor noștri o mostră de terminologie specializată, aleasă la întîmplare din paginile cărții: „Absența izoleucinei dereprează întregul operon (promotorul + gena operatoare + cele 5 gene structurale), astfel că ARN-polimeraza se cuplează cu promotorul și începe astfel sinteza ARN-m, adică transcripția informației genetice. Izoleucina etc.” (p. 51).

„O altă deficiență lesne rezolvabilă este

eru? „Cert este că n-o va putea face un profesor universitar. Singurul în măsură, cred eu, să știe cit poate asimila un elev într-o oră, cite cunoștințe nu se pot preda în acest interval, este totuși profesorul care predă efectiv la clasă, profesorul de liceu. Acest lucru este de regulă pierdut din vedere și ne dă multă bătaie de cap”. (prof. Andrei-Ionescu Anuța). „Tot de necesitatea unei reordonări a materialului, a conținutului, este vorba și în cazul unor teme tratate de două ori în același an. Astfel, **recombinarea genetică** este prezentată o dată la eucariote și o dată la procariote. Cînd era suficientă o prezentare globală, evitîndu-se astfel suprapunerile.” (prof. Dumitriu Elena, Liceul industrial nr. 35). „Și capitolul **Originea materialului genetic** este o reluare, față de manualul de clasa a IX-a însă. Această temă ar putea fi tratată în condiții excelente numai la clasa a IX-a.” (prof. Jocu Iulia).

„Maximalismul minimal”

Ne-am exprimat îndoiala față de posibilitățile reale de transmitere a unui volum atit de mare de cunoștințe (200 de pagini) într-un număr atit de mic de ore: „Foarte cînstind stînd de vorbă, acest manual ar putea fi predat în condiții acceptabile abia în trei ore pe săptămînă. În această privință nu o să dau nici o so-

Genetică și evoluționism, sau cum poate fi rezolvată o controversă

și prezența terminologiei paralele: foloșirea mai multor termeni pentru același fenomen, chiar și atunci cînd stabilirea diferențelor nu este absolut necesară. Iată de pildă seria **oul zigot-gamet-celulă reproducătoare**. Firește că fiecare denumeste, într-un anumit context, altceva, dar nu întotdeauna e nevoie de o deparțare atit de scrupuloasă. Nu mai intru în amănunte. Poate nici nu e cel mai nimerit exemplul, dar, în orice caz, nu e singurul.” (prof. Andrei-Ionescu Anuța)

Cu bară și fără bară

„Dificultățile în explicarea unor noțiuni mai au și altă cauză. Autorii au gîndit un sistem ingenios — dar, cum se va vedea, nu întotdeauna eficient — de marcarea a acelor cunoștințe minimum necesare, pe care trebuie să le însușească elevul unui liceu cu profil industrial sau de altă specialitate decît biologia și căruia i se predă acest obiect într-o oră (!) pe săptămînă: textul barat. Tot ce nu este barat, nu este obligatoriu. Iată însă că nu o dată ni se întîmplă să găsim în textele barate noțiuni ce n-au fost explicate decît în textul dezvoltat. Așa încît, în fapt, noi nu ne putem limita cu explicațiile numai la textul barat, obligatoriu, dacă vrem ca elevii noștri să înțeleagă ce le vorbim. Rațiunea acestei „noutăți” este evidentă: evitarea manualelor paralele, pe profil, prin instituirea unui manual unic, mai elastic. Și firește că ideea este bună. Dar ar fi nevoie de o urgentă revizuire a acestor împărțiri, făcîndu-le cu mai multă grijă.” Această poveste a textelor cu bară și fără bară a mai făcut și altă dată obiectul unor nemulțumiri ale oamenilor de la catedră și, credem noi, pe bună dreptate. Pentru elev, sistemul nu este deloc stimulator, cită vreme el știe care este minimul necesar. Unii vor spune poate că un profesor conștiincios nu se va limita numai la ceea ce este barat, iar un elev silitor, așîderi. Dar cit putem cere oare unui astfel de elev și de profesor în condițiile în care **biologia se predă în ultima clasă de liceu în 24 de ore pe an?** Și atunci, care ar fi soluția? „Manualul ar trebui puțin „acrisit”, cum spunem noi, astfel încît profesorul să-l poată preda la nivel maximal în 2 ore și la nivel minimal într-o oră.” (prof. Stănescu Lidia, Liceul agro-industrial Brănești, Sectorul agricol Ilfov) Cine să facă acest lu-

lutie. Nu am: căderea să o fac”. (prof. Jocu Iulia). Ar trebui să ne decidem, zicem noi, ori pentru cantitate (pagini), ori pentru calitate (cunoștințe). E o dilemă de care ne-am mai lovit și cu alte prilejuri, vorbind despre alte manuale. **Maximalismul** în alcătuirea manualelor școlare nu poate avea, oricîm spune, alt efect decît **minimalismul** în cunoștințele reale ale elevilor.

Cite ceva despre acest „maximalism”: sumarul manualului de **Genetică și evoluționism** include și un capitol de 8-9 pagini relativ la **Ingenieria genetică** — după cum știm cu toții, un domeniu de ultimă oră și de maxim interes. „Dacă mi s-ar fi încredințat alcătuirea unui manual, nu cred că m-aș fi hazardat la tratarea în acest fel a unui subiect ca **Ingenieria genetică**. Nu mă gîndesc să contest oportunitatea prezenței lui în manual. Nicidecum. Este firesc ca un elev de 18 ani să audă unele lucruri despre acest domeniu. Dar este oare oportună inserarea unor informații date astfel? „Începutul a fost făcut în anul 1970, cînd o echipă de cercetători...” sau „În 1978 o echipă de cercetători de la Universitatea din California a comunicat...” Cred că este totuși prematur să includem într-un manual de uz școlar descoperiri de dată așa de recentă, dintr-un domeniu încă în mișcare, cum este ingineria genetică.” (prof. Dumitriu Elena). „În manual figurează o serie de noțiuni și categorisiri care nu reprezintă încă adevăruri ferme, validate, incontestabile. Așa este, de exemplu, cazul apartenenței virusurilor, o problemă încă disputată, după cum se poate vedea și din cele scrise de profesorii Andrei și Raicu în revista Flacăra. Disputele de acest ordin, fără îndoială interesante și chiar necesare, sînt însă mai puțin indicate între copertile unui manual de școală. Locul lor este, poate, în revistele de specialitate.” (prof. Andrei-Ionescu Anuța). Dacă principala calitate a manualului de **Genetică și evoluționism** de care ne ocupăm este tocmai noutatea conținutului, selectat în lumina ultimelor cuceriri în domeniu, putem spune însă că principala sau defect constă tocmai în insuficiența selecției a acestei categorii de cunoștințe. Nu e un paradox cu orice preț, ci e o parafrază la fraza citată la începutul acestui articol: dacă orice manual este o carte, nu este însă la fel de adevărat și reciproc. Manualul nostru este, poate —

nu sîntem noi cei care să dăm un verdict — o bună carte de genetică și evoluționism, nu însă și un la fel de bun manual.

A învața „ca în carte” sau „cum este corect”

Ce se întîmplă cînd o afirmație figurînd între copertile unui manual comportă mai multe interpretări? Vă putem spune noi, v-o pot spune și unii dintre mai tinerii noștri cititori, care au trecut deja prin vîmile examenului de admitere la facultate, v-o pot spune profesorii puși în situația de a justifica nepotrivirile; există două soluții: a învața „ca în carte” sau „cum este corect”. Dar cum este corect? Cum spune profesorul? Care profesor? Cel de la școală sau cel de acasă? (nu mai e demult un secret pentru nimeni că psihoza meditațiilor a luat proporții de la o vreme...) Cel mai indicat e, se pare, să memorăm ambele variante, urmînd să te orientezi la fața locului (la examen), după inspirație, după ce auzi în jur sau... Nu. Fără îndoială că nu este firesc. „Manualul trebuie să conțină adevărul științific în forma sa cea mai larg acceptată”. (prof. Andrei-Ionescu Anuța). Elevul de 17 ani, deși în pragul bacalaureatului, nu are discernămintul necesar pentru a selecta singur adevărul din multitudinea ipotezelor. Tot ceea ce este încă incert trebuie să facă obiectul unei informări asupra ipotezelor în circulație sau trebuie inclus ca bibliografie (pentru uzul profesorului dar și al elevului de vîrf).

„Ceea ce s-a spus aici despre manualul de genetică este în parte valabil și pentru alte manuale. Una dintre carențele majore ale manualelor noastre este totuși insuficiența conlucrării a autorilor — în imensă majoritate a cazurilor cadre universitare — cu profesorii de liceu. Ceea ce solicităm noi de ani de zile: **concursuri de manuale**, nu este rezultatul unei crize de orgoliu, ci al nenumăratelor dificultăți — mai mari sau mai mici, nu trebuie să facem o tragedie din asta — pe care le întîmpinăm la clasă, în condițiile unei teribile fluctuații de manuale. Ale sporirii în progresie geometrică parcă a volumului de cunoștințe și în condițiile unui număr de ore foarte mic. Nu dorim comodități pentru meseria noastră. Cel puțin în ce mă privește nu gîndesc așa, ci dorim o valorificare a experienței noastre didactice, care să fie cu adevărat pusă în slujba competențelor de ordin științific ale specialiștilor biologi.” (prof. Dumitriu Elena). „Aș face aici următoarea propunere: în locul multelor comisii, în care sîntem chemați să ne spunem părerea asupra manualelor și ale căror concluzii nu sînt de fapt luate în seamă de autori, ar fi poate mai de dorit o prelucrare a materialului științific împreună cu cadre de liceu. Nu de consultări este nevoie, ci de conlucrare efectivă, or, aceasta nu se poate întîmpla decît lăsînd la o parte orgoliile personale, părerile personale, în beneficiul învățămîntului, al elevului.” (prof. Ionescu Anuța)

Cartea de **Genetică și evoluționism** pentru clasa a XII-a (ierartă nu fie această „retrogradare” în plan didactic, care nu contestă însă nimic din ceea ce are ea valoros sub raport științific) poate deveni, cu puțin efort și cu mai multă înțelegere, un foarte bun manual. Ne-o garantează, iată, chiar ministerul de resort, printr-o notă oficială, pe care o reproducem în încheierea acestei (re)luate) pledoarii. Să nădăjduim cu toții că, de astă dată, nu va fi vorba despre clasicul: „Să se revizuiască, primesc. Dar să nu se schimbe nimic”.

TANIA RADU ■

NOTA

La indicația conducerii superioare de partid și de stat, în perioada martie-aprilie 1982, au fost analizate toate manualele de liceu de către colective de cadre didactice numite de Secția de propagandă a C.C. al P.C.R.

Din colectivul care a analizat manualele de biologie au făcut parte: prof. Ionescu-Andrei Anuța — Liceul sanitar București; prof. Cursaru Constantin — Liceul „I. Creangă” București; prof. Pop Todoran Ariana — Lic. ind. nr. 22 București; prof. Pîcoș Maria — Lic. de filologie-istorie nr. 1 București; prof. Pătrașcu Elena — Lic. industrial nr. 26 București.

Concluziile stabilite pe baza unei analize temeinice efectuate de către colectivul respectiv au fost însușite de către Ministerul Educației și Învățămîntului, iar pe baza lor a fost elaborat, în colaborare cu C.C. al U.T.C. și cu Secția de propagandă a C.C. al P.C.R., un raport privind conținutul planurilor de învățămînt, programelor și manualelor școlare pentru învățămîntul liceal, care a fost înaintat conducerii superioare. Din acesta a rezultat structura planului editorial pentru anii viitori, precum și îmbunătățirile care trebuie aduse programelor și manualelor școlare.

Totodată, a reieșit că manualul de Genetică și evoluționism, pentru clasa a XII-a are un conținut corespunzător cerințelor actuale ale învățămîntului din țara noastră și de pe plan mondial. Acest manual însă poate fi îmbunătățit în sensul creșterii gradului de accesibilitate, al sistematizării mai judicioase a cunoștințelor, al accentuării caracterului său formativ, motiv pentru care va fi revizuit.

În acest sens, prof. univ. dr. doc. Petre Raicu s-a angajat ca, împreună cu colectivul de autori, să ducă la îndeplinire sarcinile care le revin în cadrul reviziei.

LELIA MUNTEANU ■

VIRGINIA TODOR ■

PRECIZARE

În legătură cu numeroasele solicitări care ne sînt adresate de persoane suferinde de diferite afecțiuni dermatologice, facem precizarea că, înțîșind opiniei publice cazurile unor oameni cu realizări pe frontul sănătății, redacția noastră nu și asumă nici o altă responsabilitate decît cele decurgînd din misiunea presei revoluționare, adică de a le pune în atenția forurilor competente și de a milita pentru promovarea noului, a tot ceea ce este valoros. Prin urmare, noi am supus atenției cazul și cazurile lui Nicolae Panait, așteptînd cercetarea obiectivă și decizia promptă, în interesul oamenilor, din partea institutiilor de resort. Pînă atunci relațiile dintre respectivul deținător de secrete în materie de boli de piele și persoanele interesate sînt în voia celor două părți și pentru a se prezenta la Nicolae Panait nici un bolnav nu trebuie deci să obțină vreo aprobare prealabilă de la redacția Flacăra.

Fără titlu

Întoarce-te în vinerea ce cade ca o ninsoare, ca un brav guvern. În tirgu-acesta foarte cumsecade întoarce-te, iubirea mea, etern.

Eu te aștept, te caut prin vitrine, pe străzi pavate de lumina lunii; (se aude în jurnale despre tine și mai aud de tine de la unii).

Nu mai că ninge larăși, ninge surpînd pereții, ninge ca-n rugăciune — zguduitor și laș. Cu sfînta lor sfială intră-n oraș mistreții și amintirea noastră coboară pe oras.

De-a pururea e vineri, de-a pururea e bine, începe vinătoarea pe străzi, începe zic. Și caută mistreții, te caută pe tine. Mistreții-s morți, de tine nu recunosc nimic.

Dacă te-ntorci în vinerea ce cade, te sfătuiesc să-ți cumperi o armă cu zăpadă, să fii — o, doamne — foarte cumsecade. Și lasă-n pace vinerea să cadă!

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviu ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviu ■ Note

Dinu

C. Giurescu

„Cu ajutorul
înțelepciunii
am aflat
întotdeauna
calea
de a dăinui
ca români“

— **Tovarășe profesor DINU C. GIURESCU, sintem la dumneavoastră pentru a discuta despre istorie. Ca medievist, continuator al școlii istoriografiei medievale românești, socotiți că această „epocă de aur“ este binecunoscută la ora actuală?**

— În primul rând ar trebui ca istoricii să se pună de acord asupra conceptului de ev mediu care cunoaște, și la noi ca și în alte țări, interpretări diferite. Există, n-aș zice un consens — există multe păreri care așază sfârșitul evului mediu către 1490—1500, în decada cînd încep marile descoperiri geografice, cînd europenii ies din hotarele lor și se îndreaptă spre alte continente, cînd au loc în Europa o sumă de acumulări ce vor duce treptat spre epoca modernă. Așadar, evul mediu ar fi pînă la 1490—1500 iar secolele XVI, XVII și XVIII reprezintă o altă epocă ce duce, după 1750, spre cea modernă. Sigur, unii o numesc Europa tradițională nobiliară în care realitățile sociale și economice fundamentale cunosc o sumă de prefaceri față de evul mediu, dar fără să ducă la apariția unor clase și categorii sociale fundamentale

noi, a unor raporturi diferite între ele, toate ca rezultat al unor transformări radicale în știință și tehnologie. În context, evul mediu românesc este considerat fie pînă la începutul secolului XVI, fie — după alte opinii — pînă către mijlocul secolului XVIII, fie — două altele, tot mai puțin susținute, afirmate azi — pînă în primele decenii ale secolului XIX.

— **Opinia dumneavoastră care este?**

— În ce mă privește, optez pentru prima diviziune, socotind evul mediu românesc încheiat spre sfârșitul domniei lui Ștefan cel Mare. Dar, evident, discuția va continua încă multă vreme și, în diferent de cronologie adoptată, rămîn o sumă de direcții care așteaptă noi cercetări.

— **Să nu trecem la altă idee fără a ne prezenta și argumentele pe care le aduceți în sprijinul acestui punct de vedere?**

— Argumentele constau în așezarea istoriei românilor în cadrul celei europene, așa cum s-a petrecut în fapt, în epocă. Unele transformări sau evoluții mai bine-zis care se constată în unele părți ale Europei se produc, firește în forme proprii, și la noi. De exemplu „re-

voluția prețurilor“ atît de caracteristică secolului XVI, însoțită de devaluarea monedelor. Pe urmă, conflictele între partidele nobiliare și autoritatea centrală, unele mentalități noi din clasa politică... Ideea mea este că, de pildă, Petru Rareș ca și Mihai Viteazul sînt personalități de prim rang dar caracteristice secolului XVI european și nu cavalerismului medieval. Oameni care realizează artele, diplomația ca și arta militară a epocii, care își îndeplinesc într-un mod foarte personal menirea lor și datorează aceasta în primul rînd propriilor lor calități. Ei exemplifică un concept atît de caracteristic Renașterii și umanismului european. Legitimitatea pe care o conferă apartenența la familia domnitoare, dinastică, operează desigur în continuare, dar ea rămîne nu o dată o simplă convenție și determinanță apare în exclusivitate personalitatea cîrmuitorului. (Vezi, pentru a folosi exemple arhicunoscute, Neagoe Basarab, Radu de la Afumați, Petru Rareș, Alexandru Lăpușneanu, Ion Vodă, Mihai Viteazul). Să nu intrăm în amănunte asupra descendenței ori nu din familii domnitoare; valoarea personalității este elementul hotărîtor iar toți acești conducători ilustrează pe deplin și conceptul renașterist despre omul care își făurește propriul său destin. Sigur, pot fi invocate și argumente contrare acestui punct de vedere, dar, consider că și în domeniul vieții materiale, al producției și circulației bunurilor și în acela al raporturilor sociale se produc lente evoluții care ne racordează la realități similare europene și care nu mai sînt socotite în alte părți medievale.

— **Întelegem că mai sînt încă multe de cercetat, că epoca nu e într-un tot bine și modern cunoscută?**

— Da, mai este un drum destul de lung în cunoașterea epocii, mai ales dacă o prelungim în secolul VIII. Îngrădirile vin și din lipsa documentelor dar și din faptul că nu toate au fost publicate. Practic, de la Matei Basarab înainte nu avem aproape nimic tipărit, actele stau în arhive și acum. Sînt direcții noi ce ar trebui investigate. Ca, de exemplu, studiile demografice. S-au marcat începuturi în ultimul deceniu cu unele bune rezultate, dar încă nu răsundem deplin la cîteva aspecte principale cum ar fi evoluția numerică a satelor și orașelor de pe teritoriul nostru din secolul XIV pînă după 1800, pînă la 1821 chiar. Doar din secolul al XVIII-lea începem să avem statistici mai mult sau mai puțin amănunțite; înainte de aceasta însă, se poate investiga — cum s-a și făcut parțial — prin cartarea, deci situarea pe hartă a tuturor așezărilor atestate în scris dar și arheologic prin stabilirea vechimii lor, a continuității etc. Apoi, o altă direcție este aceea a studiului tehnicii, a utilajelor de producție, cum am spune noi azi, a tehnologiilor folosite. Sigur, s-au făcut

(Continuare în pagina 15)

CICI IORDACHE-ADAM ■

Filosofia lumii românești

Aproape de izvoare

Cea mai veche dintre filosofii este filosofia credințelor. E o filosofie însă care ne strămută cu gîndul în gîndul neșovăitor al veacurilor de viață poporană, căci, fără nici un paradox, credințele au fost întîi cele mai puternice și au rămas, pînă la urmă, neclătinate de vîntul gîndurilor venite de aiurea. Să le dăm deci înțeleșul ce li se cuvine.

În credințe stăruie și vechimea spiritului unui neam și al unui pămînt, căci ele definesc trăirile vieții colective, se amalgamează cu dorințe și aspirații, cu năvala bucuriilor și cu frînturile de dureri, pînă cuceresc respirația sufletească a indivizilor ce dau credințelor putere de lege nescrișă. Nu-i puțin lucru. Nu se întâmplă așa în alte spiritualități europene. Nu toți de pe un același continent au o filosofie atît de vie și atît de colectivă, cum este filosofia credințelor la români. De aceea nu-i de mirare că tocmai nepuțința de a pătrunde în lotul metafizic al credințelor spirituale ale unui popor i-a determinat pe unii să le deteste și să arunce asupra lor cea mai neîndurătoare sentință: răstălmăcirea. Astfel că ceea ce prin credințe era mai autentic și păstra vechimea de gînd a unei culturi devenea, printr-o inversare automată de sensuri, o neputință de afirmare a gîndirii abstracte și o vegetare a ei pe aceleași coordonate. Efortul incalculabil al generațiilor de a păstra credințele și-a le prefăce în fenomene de viață spirituală continuă era inseriat în paginile unui misticism anacronic și retrograd. Fenomenul de mai sus a creat prozeții, incit filosofia românească de acum trei decenii sfîda, în subtext, orice apropiere de spiritualitatea credințelor izvorite din fapte de viață, deschizînd capitolul acestei filosofii doar cu platformele răscoalilor. Și totuși credințele n-au pierit.

Intr-adevăr, ce este și de unde vine filosofia credințelor noastre? Care este aria lor de dăinuire și de pătrundere în cugetarea omenească? Nu cumva o particularitate le poate localiza, fără puțință de aspirație în sfera gîndirii filosofice?

Întreaga cosmogonie și mitologie românească se fundamentează pe credințele despre „facerea Lumii“, despre „Lume înainte de zidire“, despre „zidirea Pămîntului“, despre „viața Pămîntului“, despre „înima Pămîntului“, despre „foc și apă“, despre toate cîte sînt și viețuiesc de nu se știe cînd. În *Cosmogonia poporului român*, Aurel Cosma nota că în credințele românești Pămîntul își „are viața sa proprie ca orice altă ființă“, mărturisind un cult al Pămîntului. Să ne gîndim că în credințele altor popoare, la greci de pildă, e recunoscută doar imixtiunea zeilor în creația lumii. Credințele noastre au în vedere începuturile, originile, înfățișîndu-se ca niște deschideri posibile spre lumă. Prin această notă specifică a lor, ele covîrșesc în sfera vieții omenești. Se poate spune chiar că nu există teritoriu al spiritualității filosofice care să nu fie cucerit de credințe. O anume ambianță de suflet ce caută mereu un suport în altă simțire sufletească conferă credinței putere de a stăpîni realul, salvînd omul de la prăpastia gîndului răpus de insurgurare. Credința în mai bine, în mai cu folos, credința în fapta bună, în puterile omului de a face binele creează o disponibilitate continuă a eului de a se regăsi în ceilalți, iar cîntecul și omnia care cuprind casa omului s-au păstrat numai prin credințele mari în om. De aceea, „filosofia deznădejdiei“, cu sentimentul apăsător al negației, nu e a noastră, lipsește din credințele românești sau, după remarcă lui Mircea Vulcănescu, „românul se opune totdeauna la un fel de a fi, nu la faptul de a fi“. Atît de adevărat și atît de sigur încît ideea devine o credință.

Și mai generoasă, istoria noastră ne petrece în lumea fără sfîrșit a credințelor, devenite axiome ale vieții în anume vremuri. Cea mai veche credință, adevărat principiu de viață, o consemnează Herodot, la traci, care, scrie el, se „cred nemuritori“, desigur, prin fapta lor bună, care singură e nepieritoare. Mai tîrziu, credința că numai moartea pe pămîntul în care te-ai născut îți dă dreptul recunoștinței alor tăi îl duce pe eroul dac la ideea supremă a jertfei. După cum filosofia istoriei noastre s-a zăvorît în credințele neclintite ale oamenilor pămîntului care, peste toate năpăstuirile ce-i încercau, își disimulau reacțiile și înfrîngeau astfel nevolnicile porniri, apărîndu-se și apărîndu-și credințele.

Va trebui, deci, să vedem în lumea credințelor puterea lor dintîi care restaurea o filosofie dinlăuntru a omului, subiectivă, dar nu subiectivistă, a tuturor, dar venind din lumea noastră.

CEZAR TABARCEA ■

VASILE VETIȘANU ■

Vorbiți și scrieți românește

Abecedarul străzii (I)

Copilul meu nu merge încă la școală, dar știe să citească. Nu e un geniu... Mulți copii citesc înainte de a ajunge pe băncile școlii.

Zilele trecute mă întreabă: „Tată, ce înseamnă bărbat?“ (cu accentul exact așa cum l-am indicat). „De unde ai auzit cuvîntul ăsta?“ zic. „L-am citit“ zice. „Unde l-ai citit?“ zic. „Pe stradă“.

Iată, așadar, că există un abecedar al străzii. El este format din firme, anunțuri, reclame, indicații de circulație etc. El este citit mai ales de către copiii care învață să citească. Ce ne învață el?

Astăzi ne vom ocupa de capitolul „firme“.

Abecedarul străzii ne învață în primul rînd că în limba română există o serie de cuvinte neînregistrate de dicționare; ca de exemplu: incaltăminte, confectii, barbați, palarii și altele.

Tot abecedarul străzii ne mai învață că prin țara noastră curge fluviul Dunarea, iar Capitala este București.

Intr-o vreme, tot abecedarul străzii ne făcea să ne întrebăm ce se vinde în magazinul deasupra căruia scria peste. Acum ne-a mai lămurit: știm sigur că este vorba de o pescarie.

„Ei bine, veți zice, chiar crezi dumneata că e atît de importantă o virguliță

acolo sub s sau sub t, ori o căciuliță deasupra lui l și o căciuliță întoarsă peste a?“ Că sînt importante toate acestea și-au dat seama și cei care, în ultima vreme, au renunțat la ciudatul cuvînt piine, scriindu-l în sfîrșit românește piine. Că sînt importante ne-o spune însăși limba română care face deosebire dintre eos și oos, dintre tir și țir...

Există însă și un aspect practic, foarte concret, la care trebuie să ne gîndim. L-am înfățișat ca pretext al acestei intervenții și vă asigur că nu l-am inventat: copiii citesc firmele, studenții străini veniți să învețe în țara noastră citesc firmele, turiștii citesc firmele. Or, toți aceștia sînt exact în situația de învățare a unei limbi. Formîndu-le de la început deprinderi greșite, riscăm să nu le mai putem îndrepta niciodată. (Vă asigur din experiență — și mulți colegi de-ai mei pot atesta acest fapt — că majoritatea studenților străini pronunță București sau Dunarea. Unul mi-a și spus că așa a văzut scris în oraș.)

Dar, pe lângă toate acestea, un lucru este clar: literele redau convențional grafic anumite sunete ale limbii. Modificîndu-le, modificăm structura limbii, o structurăm rezultată din secole întregi de uz social în condiții istorice și culturale bine determinate. Or, aceasta nu are voie s-o facă nimeni în mod arbitrar.

Noua frontieră

a sufletului uman

Pelsaj cu pietre

Eram lungit pe o întindere
de spinări de vulturi,
de spinări de terburii.
Gemeam de spaimă și urlam,
știam că dacă ele vor avea înțelesul
întîlnutului meu pe întinderi,
vor deveni cu toatele cuvinte.
Și bruse am simțit cum viața
se mișcă în mine.

NICHITA STANESCU ■

PROZA

Dunărea legendelor

Apariția unei cărți dedicate cititorilor dintr-o legendă a Dunării, fluviul care străbate istoria noastră de la începuturile ei, reprezintă un act de mare temeritate, solicitând autorului capacitate de selecție în privința caracterului reprezentativ al „mostrelor” culese din numărul impresionant de mare de legende ce formează subiectul. O carte care să cuprindă legende de Dunărie (ne referim, desigur, la un studiu exhaustiv) n-ar fi posibil

de realizat prin puterile unei singure persoane, numai stringerea și clasificarea lor reclamând efortul unei echipe de cercetători. Dintr-un astfel de motiv Eugen Teodoru a ales soluția fragmentarismului propunându-ne ca marcă de unitate permanentă ideea de legendă în zona dunăreană, continuitatea ei de subiect prin intermediul marelui fluviu.

Cartea este concepută în două capitole distincte: primul își conturează forma din conținutul spațiului folcloric al vadului Dunării, celălalt poartă amprenta întâmplărilor și evenimentelor relativ recente din mediul portuar, poate nu sedimentate încă în aerul ancestral, tipic legendei, dar conținând personaje și locuri apte de a deveni legendare.

Dunărea legendelor, primul mare capitol al volumului, este constituit din povești aparținând folclorului dunărean, preluate de scriitor și redată într-o formă literară. Ele devin, din perspectiva intervenției culte, legende (chiar și etimologică: cuvântul „spune” ceva în acest sens) și au, denumindu-le cu un termen folosit curent în folcloristică, calitatea de variante cântărești. Tipologic, ele se înscriu în motivele structurate de eminenți folcloriști Dumitru Caracostea (grupul relațiilor familiale, profesiunile, conflictele de clasă, vitejii s.a.), dar au specific spațiului uman al desfășurării acțiunii lor, geografică motivului. Din grupul relațiilor familiale se pare că zona dunăreană a cultivat cu vigoare motivul fratelui / surorii (copilului) strigoi ilustrat în *Evdochia, Voica lui Nadolie, Povestea lui Antofia a lui Vioară, Averele tănuite*, dar la fel de reprezentative sunt și legendele cu eroi și viteji (*Povestea Salgăi, Peripețiile lui Vălcău, Badiul circiuraru, Constantin Brâncoveanu*), luptători pentru dreptate sau împotriva asurării străine. De o frumusețe aparte, *Ibraim, Povestea Radei*, amintesc, ca variante, de celebra baladă Chira-Chiralina, în timp ce în *Frumoasa apelor* și *Dunărea voinicilor* prilejuiesc cititorului întâlnirea cu fabulosul acvatic.

În celălalt important capitol al volumului situația este aproape total schimbată. Ancorat într-o realitate nemijlocită (istoria având contribuția ei, de „cadru”) legendarul devine o problemă de construcție epică și e abordat în mai multe maniere. Viața porturilor mari dunărene, cu numeroase întâmplări și evenimente ieșite din albia faptului comun, în care se nasc și spulberă speranțe, iar visele se scurg, ca și Dunărea, în imensitatea mării captivează prin coloritul ei policrom. Din aventurile lui Terente, Eugen Teodoru reface un portret al vestitului brigand cu scopul de a pune în lumină „cauza” luptei acestuia și într-o anumită măsură extraordinara lui inventivitate de acțiune. În schimb în *Aureola pircălabului* portretul personalului — Al. I. Cuza — este sugerat de amintirea unui loc ce respiră aerul legendei. Ca și în *Teiul*, în precedentă proză maniera de lucru este eseistică. Alături de oameni și locuri Eugen Teodoru introduce în teritoriul legendelor sale și atmosfera (iernatică și apoi glocească, Chitarele) înconfundabilă a toposului dunărean, care face farmecul unei epoci.

Fără a mai face referiri și la alte titluri din carte, care string acțiunea întâmplărilor semnificate în jurul fluviului, unele filozofind asupra sorții omului și trecerii lui pe sub aripa sorții, concludem că prin acest volum Eugen Teodoru reușește în întregime ceea ce și propune.

LUCIAN CHIȘU

CRITICA

Placerca lecturii

Mai puțin studiată decît ar merita, însă înconjurată de un respect care nu e durabil dacă nu se bazează pe examinări succesive și serioase, critica paradoxală a lui Lucian Raicu poate fi clasificată acum, cu „Calea de acces” (Editura Cartea Românească, 1932) într-un chip mai apropiat de adevăr.

„Calea de acces” e o, să-i zicem așa, culegere de cincisprezece studii de o formulă foarte personală, dintre care patru de dimensiuni mari, aproape „monografice”.

Cinci contribuții de o formulă complet liberă, aplicate însă, toate, asupra unor autori a căror însemnătate nu se discută: Bacovia, Sadoveanu, F. Lovinescu, Th. Mann și Tolstoi. Nu e vorba, prin urmare, a afirma valori ori a rectifica judecăți de ordin axiologic, criticul se exercită, în spiritul „noii critici”, în exclusivitate pe teren solidificat prin consens. Lungi, atinse de o mare înțelegere a pronunțării, sprijinite aproape la tot pasul de accentuări care par capitale, aceste studii sînt departe de ceea ce se înțelege în mod curent prin aceasta. Arareori ideea este urmărită pînă la consumarea finală, de regulă criticul vede înedit și denumește, abandonînd demonstrația, fascinat mereu de alte perspective pe care nu le întrezărise încă. Coerente prin însumare nu prin organizare, studiile lui Lucian Raicu sînt hotărît niste eseuri care cultivă intenționat lipsa de metodă ori, mai bine zis, metodele diverse, pornind din intuiții dezvoltate epic, cu o elocvență imprevizibilă, amolă, apodictică, barocă. Mai degrabă creație, eseistica lui e o literatură despre literatură, eseurile par niste note de lectură, comunicate fără fașon, notate febril așa cum îți vin, închizînd în texte obiectul, imaginea lui și subiectul critic. Tehnica ultimă a unei astfel de critici este dicționarul, condiția ei e culegerea de fișe, cartea e însăși pregătirea infinită a cărții și prin aceasta Lucian Raicu are un remarcabil pendant în proza „fictionalistilor” noștri de felul lui Radu Petrescu, M.H. Simionescu și mai cu seamă Costache Olăreanu. A nota, odată cu ceea ce, în limbajul clasic, s-ar numi „analiza operelor”, și stările subiective independente de operă nu înseamnă altceva. O lectură din Bacovia se produce astfel: „E o zi frumoasă, senină, pașnică de august, o dimineață răcoritoare, o natură sărbătorească. Cum îți arare acum și aici Bacovia infundat în ploile nesfîrșite și în tavernele sordide, la ce-ți trebuie, la ce folosește? Și încă să-ți scrii despre el! Încerc să văd”. (pg. 11). Asemenea preliminarii, numeroase, nu sînt întâmplătoare, ele indică un scenariu și defin, într-o eseistică luxuriantă prin expresie cum este aceea a lui L. Raicu, funcțiunea unei pauze de respirație într-o „lectură activă” a cărei ultimă formă de manifestare e un radicalism al ipotezelor (teoretizat, dealtfel, foarte direct — pg. 31). Ar rămîne de văzut cite din aceste ipoteze se pot verifica în operă și, în definitiv, rezultatele sînt pozitive. Deși criticul e de părere că adecvarea la obiect ar surveni „printr-o stare psiho-fiziologică asemănătoare”, totuși pare că nu aceasta este calea lui ci intuiția. Cele mai interesante sugestii de aici sînt, indubitabil, celea intuitive și o lectură din „Zodia cancerului” dă prilejul unui adevărat „dicționar” stilistic sadovenian: criticul vorbește despre tehnica „sfredelirii”, despre „deconspirările succesive”, despre „călăuz”, despre „timpul suspendat”, „codul oamenilor” și multe altele, parțial noi, însă combinate acum original și adunate treptat în legătură directă cu opera. Nici despre Bacovia concluziile nu sînt fără semnificație: poetul ar nimeri arta involuntar, cu mentalitatea lui de mic funcționar necăjit. Pe Bacovia Lucian Raicu îl gogolianizează și nu întâmplător căci despre Gogol criticul a scris mult și bine. Dealtfel, Lucian Raicu are o vizibilă pasiune pentru proza rusă (eseul despre Tolstoi nu se explică altfel) ca și alți critici de azi, care au scris cărți sau articole pe această temă (Valeriu Cristea și I. Ianoși despre Dostoievski, S. Titel despre Cehov, N. Manolescu despre mai noua proză sovietică și despre „elastici” etc.). Critică de formulă hedonistă, fascinată de ipoteze, luînd literatura drept pretext pentru crearea de stări „lirice” și adînc personale, eseistica lui Lucian Raicu exemplifică un impresionism congenital peste care au trecut metodele noi.

ARTUR SILVESTRI

ESEU

Replici la aforisme

În Cuvînt înainte, Maria Voiculescu, autorul volumului *Replici* (Editura Cartea Românească, 1983) ne atrage atenția: „cartea de față își propune să dea relief (s.n.) aforismului, cugetării, maximei, „cubărite” în opera unor prozatori ori poeți, eseisti ori dramaturgi, critici literari de ale căror nume sînt prin excelență legate în epoca românească actuală domeniile amintite...”

Cititorul va găsi, cel puțin așa ne-am străduit, nu un simplu comentariu asupra celor scrise și extrase în ghilimele de la un autor sau altul, ci o încercare de dezvoltare a gândului, prin formularea altor aforisme, cugetări, întrebări — s.n.). În ce măsură am reușit vor constata autorii avuți în vedere și, desigur, cititorii.”

Autorii avuți în vedere au fost: Ioan Alexandru, Alexandru Balaci, Aurel Baranga, Eugen Barbu, Mihai Beniuc, Ana Blandiana, Zoe Dumitrescu-Bușulenga, Augustin Buzura, Ștefan Augustin Doinaș, Geo Dumitrescu, Paul Everac, Ion Gheorghe, Nicolae Labis, Ion Lăncăranjan, Teodor Mazilu, Tudor Mușatescu, Fănuș Neagu, Miron Radu Paraschivescu, Adrian Păunescu, Dumitru Popescu, Dumitru Radu Popescu, Marin Preda, Marin Sorescu, Zaharia Stancu, Nichita Stănescu.

A te încumeta să dezvolti spusele, aforismele, maximele, cugetările și gândurile acestor scriitori care au dat și dau măsura și valoarea literaturii române contemporane, iată un gest care pe mulți i-ar fi înfricoșat. Nu știm ce vor zice dinșii, scriitorii.

Iată-l, deci, pe Marin Voiculescu în dialog cu scriitorii geniale aforisme ale lui Tudor Mușatescu: Farmecul lui Tudor Mușatescu e dat de simplitatea expresiei, de tîlcul gândului. Întrebarea la el e ruptă din vrejul gândului, parcă îi vezi mustul și seva. O mărturie: „Dacă aș putea lua un interviu lui Dumnezeu, nu l-aș pune decît o singură întrebare: Dumnezeu voastră credeți în Dumnezeu voastră?” Ipotezicul răspuns nu ți-l spune, îți lasă întrebarea la îndemînă. Sau iată un comentariu (a se citi dezvoltare) a unui alt aforism aparținînd aceluiași inegalabil Tudor Mușatescu: Dacă: „cea mai scumpă viață e a celor care o trăiesc de pomana”, înseamnă că și pomana se plătește. Punem punct plăcerii de-a transcrie acest original dialog, pentru a-l surprinde cu un comentariu la o destăinuire a lui Fănuș Neagu: „Mie mi se pare că uneori — dar numai uneori — scriu așa cum trăiesc: simplu și deschis”, se dezvoltă prozatorul. Să fie acesta un rîpros, o recomandare sau pur și simplu un vis al lui? Sau iată-l pe Marin Voiculescu adnotînd: Nu numai că poetul Adrian Păunescu are înclinație spre întrebare, dar el socotește că: „Nu e artist adevărat cel ce nu are, măcar într-o perioadă a vieții sale, plăcerea socratică de a se întreba”. A întreba. Da! Fiindcă, e cu mult mai mult a te întreba, decît a-ți răspunde. De răspuns, răspund mult mai mulți. De întrebare se întreabă mai puțini. Nu lipsită de farmec este, iată, referirea la Marin Sorescu: În „La Liliaci”, poetul-oltenilor își mărturisește intenția cu franchețe: „Am vrut să spulber și o prejudecată, că graiul oltenesc n-ar fi literar”. El a dovedit astfel nu numai artisticitatea graiului oltenesc, dar și putericea trăsături caracterologice, psihologice specifice oltenilor. Despre Nichita Stănescu: Întreaga poezie mare s-a sprijinit pe verbele esențiale. Nichita Stănescu din generația sa a înțeles mai temeinic acest lucru. El leagă verbul de viitor și invers. Verbul păstrează memoria: „O memorie ciudată, aș zice uneori o memorie a viitorului, dar vorbele însele nu au memorie, pentru că ele sînt însăși memoria”. Atît de puternică i se pare lui coincidența verb-miscare, încît apreciază că: „A opri un verb e poate mai greu decît oprirea unei raze de lumină. Lumină e însăși mișcare”.

Recităm și, cu o sinceră consternare, constatăm că n-am ales cele mai reușite dialoguri pe care Marin Voiculescu le-a avut cu maximele și aforismele scriitorilor amintiti. Ne-am fi putut opri asupra a zeci și zeci de alte comentarii. Dar o astfel de plăcere, cu adevărat plăcere, o lăsam pe seama cititorului.

VICTOR NIȚA

BIBLIOTECA ÎN AER LIBER

Un cuvînt la modă

Atitudini și controverse se numește o culegere de texte publicistice semnate de Petre Pandrea, tipărită de curînd, sub îngrijirea lui Gheorghe Epure, de Editura „Minerva”. Într-o notă asupra ediției, îngrijitorul începe astfel: „Eseurile din volumul de față...”. Citesc volumul, util și bine alcătuit, admir forța de combatant antifascist și antipoliticianist a lui Pandrea, și caut eseurile. Nicăieri. Sau, mă rog, dacă vrem, articolele dispense finale pot fi considerate, la nevoie, și eseuri. Dar de ce să vrem și de unde a apărut această nevoie? Pentru că nu e o carte de eseuri, ci una de articole, de admirabile articole de gazetă. Nu sînt eseuri sau „controverse” nici articolele lui Mille, nici cele ale lui Cocea, nici cele ale lui Zaharia Stancu, nu, sînt pur și simplu articole, nimic altceva, iar această denumi-

re nu are nimic peiorativ. Din 1829, cînd Ioan Heliade Rădulescu și Gheorghe Asachi au tipărit primele numere din *Curierul românesc* și respectiv *Albina românească*, au trecut peste o sută cincizeci de ani. Au fost însoțite repede foile lung foșnitoare a mii și mii de ziare și reviste, unele cu o tradiție glorioasă, altele sovăitoare, unele insuflete de condeie extraordinare, altele modeste și cenușii. Tot acest ansamblu de publicații (anevoite de cercetare, firește, deoarece cantitatea e imensă și calitatea mult variabilă) poate sta la temelia unei necesare istorii a publicisticii românești. O istorie nu numai a publicisticii literare — în acest domeniu există realizări parțiale demne de laudă — ci a întregii publicistici. Pentru că e adevărat că mulți dintre marii noștri gazetari, de la Eliade

și pînă la Arghezi, Păunescu sau Fănuș Neagu, sînt și scriitori, dar nu toți se află în această situație. Există mari figuri de ziariști progresiști care toată viața lor nu romane, nu nuvele și nu poezii au scris ci, chiar așa, articole. Articole de gazetă. În putoarea cu care ocolim acest cuvînt, „articol”, se ascunde o anumită desconsiderare a ceea ce constituie specificul gazetăriei. Bogza — eseist? Sahia — eseist? Panait Istrati — eseist? Caragiale și Eminescu — „eseiști” la *Timpu*? Să fim serioși! Ar trebui să facem efortul de a reabilita cuvîntul „articol” și de a renunța să-i punem proptele, lășind să se înțeleagă că numai ziaristica literară are valoare, iar cealaltă nu. Sigur că un articol trebuie scris corect, că e chemat să înfățișeze faptele cu limpezime și judecătore în spiritul logicii, dar nu e deloc obligatoriu ca un bun articol să fie literar, să fie literatură. Nici eseul, nici poem în proză, ci pur

și simplu articol, asta e necesar să fie. Se păstrează ascunse prin pagini prăfuite numeroase articole care au marcat o dată în istoria luptelor de idei și care au o mare valoare publicistică, fără a avea neapărat și o deosebită valoare artistică. Gazetăria au făcut-o și o fac dintotdeauna ziariștii. Unii dintre ei pot avea și talent de scriitor, foarte bine, dar esențial este să aibă talent de ziarist. Sfeerile celor două activități nu se suprapun decît parțial, iar ignorarea marilor noștri gazetari din trecut — poate și de azi — care nu sînt scriitori e bine să fie evitată.

Eseistii scriu eseuri. Ziariștii — articole. Chiar dacă e la modă cuvîntul „escu”.

Chiar dacă, desigur, un nou Rădulescu, ori cînd posibil, și-ar tipări pe cartea de vizită precizarea „studînte în drept și eseist”.

FLORIN MUGUR

CAP LIMPEDE

O rectificare

Se cunoaște bine că, în marșul spre București, Tudor s-a oprit și la Oteteliș (3/15 III), unde a salvat boierii jefuiți la Benești de către armănișii căpeteniilor eteriste (C.D. Iscriu, *Revoluția din 1821 condusă de Tudor Vladimirescu*, Ed. Albatros, Buc., 1982, p. 175). Despre întâmplările de la Benești, vorbește și cea mai bună monografie dedicată marelui cărturar Petrarhe Poenaru de către G. Potra: „Petrarhe Poenaru — cititor al învățămîntului în țara noastră”, Ed. științifică, Buc. 1963, care se bazează, în nararea evenimentelor, în principal, pe „Amintirile lui Iordache Otetelișeanu despre atacul pandurilor asupra boierilor, la Benești, în 1821” (D.I.R., 1821, vol. V, 1962, p. 579). Din păcate, în această cea mai

completă monografie dedicată lui Petrarhe Poenaru, s-a strecurat o confuzie, ce ar putea fi prelucrată și de alte viitoare lucrări. Și anume, autorul aduce în prim-planul evenimentelor de la Benești pe Petrarhe Poenaru, fostul grămătic al lui Tudor, insistînd chiar pe descrierea lui vestimentară (pp. 65—66). Dar cit de confuz a citit „Însemnările...” autorul monografiei! Răsfolind „Însemnările...”, la pagina 378 scrie negru pe alb: „Iar Petrarhe Poenaru, carele acum se află în cetat din viață (imposibil, mai ales că „Amintirile...” poartă o notă scrisă de eu Petrarhe Poenaru”) și carele se afla, cu noi împreună, cu mamea sa Anica Poenareasa, cu Safta, soția sa, și cu fiul lor Nae...”. Din monografia lui G.P. aflăm că mama lui Petrarhe Poenaru este Sma-randa, născută Otetelișeanu (p. 12) și că, din 1918